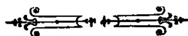
A GUIDE

TO THE

STUDY OF SHAN

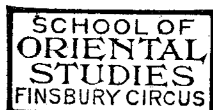

By Major F. BIGG-WITHER, I.A.

BURMA COMMISSION

AUTHOR OF

"A GUIDE TO THE STUDY OF BRAHUI."

RANGOON
AMERICAN BAPTIST MISSION PRESS
F. D. PHINNEY, SUPT.
1911.

DEDICATED TO

SIR HUGH BARNES, K.C.S.I., K.C.V.O.

in remembrance of his many acts of kindness

to the author.

CONTENTS.

ERRATA.

Page 5 line 3 for *is* read *in*-line 4 for မေႃၶံ read ၶံမေႃ။

page 8 last line for သံဝတ် read ႁႃဝတ် or သွင်ႁျပ်ၶူ်။

page 9 line 1 for ၺႃ်ငိုၼ် read ၺႃ်ၸု-line 30 omit ဝၼ်။

page 12 line 19-မၼ်ၽေႃၸၼ်ႁိတ်လိုၵ်ၶေ်င is better Shan.

page 15 — 33 remove ၽၼ်ယၵ် to end of sentence.

16 — 9 the Shan should be ႁၵ်တၽ်ၸံလ်သုံၶုၵ်ႁုၼ်လ်"။

sentence 362 သွင်သွင်ပွၽ်တီၿၼ်သီ is better Shan.

371 the Shan should be မၼ်ၿၼ်ၸမျူၵ်ၸၼ်လိတ်။

389 insert ဝ် after ၼူ-391 insert လေ် after ထုၵ်။

392 the Shan should read ပၵ်မွတ်ယံ်တိင်သေ်-412 the Shan should be ၿၼ်လိုၵ်ၶေ်တႃသေ်-418 the Shan should be ၸၼ်ၶေ် ၿၼ်ၸၼ်ၸသုင်ႁျ။

433 the Shan should be ႁၵ်ၽင်လွတ်တင်ၸၼ်မ်လွ်-434 should be ႁၵ်ၶႃၸံမီးတီႁုၵ်သင်။

435 should read တင်ၽၶ်ၿၼ်ၸၼ်ၶၼ်သီယူ-(Nos. 433 to 435 the Shan given though not incorrect is uncommon.)

497 omit ၽၼ်-512 for လယ် read လုယ်။

671 should read ၶေ်ၸံၶေၼ်မၼ်မၵ်ၶၼ်ၽၵ်ၶႃဝ်။

691 should read ၽေႃၶေ်ၿၼ်ႁုၼ်ယွၼ်ၶၼ်ထိုင်။

705 for ပ် read ၼိုၵ်-page 54 sentence 41 a better alternative is ၶိင်ၸၼ်ပုၼ်မႃးယၵ်ၶေၼ်။

43 for ၸၼ် read ၶေၼ်-page 57 No. 39 insert ႁိတ် before ႁိူၵ်။

Petition 67 line 2 for တၵ် read လၵ်။ 72 line 3 for ၶေႁျင်read ၸႁျင်း။

74 line 1 for လိုၵ် read လိုင်။

78 line 1 for ၸတီ read ၸလီ။ line 5 for ၶတႃ် read တေႃ်။ line 16 for တၵ် read လၵ်။

79 line 4 for လီ read လီ။ line 7 for ၶၼ်ၶၼ် read ၶေၶၼ်။

80 line 25 and 81 line 18 for ၶႃလင် read ၶႃလၵ်။ 82 line 5 for တင်ၸၵ် read တင်လၵ်။

122 heading for ပိုပုတ်ထု read ပိုၹုတ်ထု။

PREFACE.

This book lays no claim to be other than an 'aid' or as its title implies a "guide"—and a rough one at that—to the study of practical Shan. It does not pretend to teach Shan which can only be acquired orally. It owes its origin to the fact that when I went to the Shan States and was desirous of speedily learning the language of the country I found the utmost difficulty in getting hold of any practical work on Shan as spoken in the villages or in the courts as a basis on which to start work : and it is with the view of saving others the labour, no small one, of collecting the material, herein set forth, from a variety of scattered sources that I have ventured on the publication of this little work.

Dr. Cushing's Handbook and Grammar to which I am greatly indebted were of course a help and I should have been badly off without his Dictionary which I believe is about to be greatly enlarged: but it will be no disparagement of the Handbook to say that, excellent as it is as far as it goes, it was of little practical use to a district or political officer, or to an officer desirous of passing the Lower and Higher Standard examinations.

What was wanted was something in the nature of a compendium of Shan "as she is spoke": and I have aimed at supplying in one cover sufficient material to assist a traveller or an official primarily to enter into intercourse with the people of the country on all ordinary topics such as themselves, their crops and methods of cultivation, their cattle, their law-suits, their village matters &c &c; and secondarily to read up for the examinations if he be that way inclined.

I have endeavoured to do this by means of some brief notes on Grammar, by many sentences (1650) English into Shan classified under certain headings, by a few exercises (20) English into Shan containing examples of those set in examinations, and by a large number (200) of Shan petitions on divers subjects among which are

included some Shan stories. An English Shan Vocabulary is beyond the scope of this work though later I hope to bring out an English Shan Dictionary towards which about 10,000 words have been already collected.

Much of the matter has been gathered from other works. The first 50 petitions for instance are translations of the petitions in Wedderspoon and Yeo Wun Sin's 3 volumes of Burmese Petitions, and many of the sentences are from the same source—and I take this opportunity of again thanking Mr. Wedderspoon and the publishers for their kindly permission to me to make use of their valuable work. Petitions 131 to 136 are those that have been actually set in examinations—Numbers 138 to 178 are original petitions submitted to officials in the Shan States, and most of the remainder were specially written for me. The full honorific beginnings and endings of some of the later petitions have been abbreviated. Of the sentences some are translations of those I made use of when studying other languages, and I am thus under a double obligation to Messrs. Sandys, McKertich, Ranking and other well known authors. To Dr. Cushing too I am under obligation. Much of the matter is however original in that it was got by me directly from the people of the country.

To compile and collate the material and to make it useful as far as it goes no pains have been spared. The writer has had but "the equipment of an amateur" and scant leisure and would be the last to claim that the work accomplishes all that has been attempted. A cursory examination will show that the book purports to be only a rough guide: but, remembering that teachers of Shan are either not to be had, or if forth-coming are often imperfectly acquainted with English idiom, and that there has hitherto been no single book from which a student could acquire the material and technical terms herein set forth as a basis on which to start work, if this book gives any of its readers a clearer insight into the Shan mode and manner of expression, or renders the task easier for those who wish to pass the Government examinations, I shall look upon its publication as fortunate and consider myself amply repaid for whatever trouble it has cost me.

That some such work was wanted I have this authority of a late Lieutenant-Governor of Burma who writes to me that "something of this kind was much needed in Burma."

Finally I must express my gratitude to the present Lieutenant Governor of the Province but for whose kindly assistance I could not have afforded the cost of publication.

F. BIGG-WITHER, Major, I.A.

Burma Commission.

GRAMMAR.

A few simple notes for the traveller and the official.

---

1. PRELIMINARY.

Shan is a tonal language like Burmese and Chinese and other languages which belong to the Mongolian family: and like the Burmese it was doubtless originally monosyllabic.

The generally accepted hypothesis as to the whence of the Shans is that they came originally from Southern China.

The tones are of the utmost importance and their mastery is absolutely essential for the understanding of and being understood in the language. It is scarcely an exaggeration to state that the simple sentence "saddle my pony" spoken incorrectly might be heard and understood by the Shan attendant to mean "cut off my dog's tail". "Hang" in one tone is "to saddle," in another it is "tail." "Ma" in one tone is "pony," and in another "dog," and so on.

In fact a very large proportion of Shan words spelt exactly alike are distinguished only by tones and the worst of it is the tones are in no way indicated in writing.

There are two main classes of tones, the closed ၵုပ်သုပ်, uttered with the lips partly closed, and the open ဢႃသုပ်, uttered with the mouth wide open, and Dr. Cushing, a learned Shan scholar, distinguishes a third class, the mediate, uttered in a way intermediate to the other two classes. Each of these classes admits of five tones.

(1) The natural tone, which is spoken in the natural pitch of the voice with a slightly rising inflection at the end of the syllable.

(2) The heavy tone, a deep bass.

(3) The ordinary tone, which is the natural without any rising inflection.

(4) The high tone, uttered with a markedly high pitch of the voice.

(5) The emphatic tone, abruptly strangled in utterance.

They can only be acquired from a Shan and they constitute the main difficulty in learning the language.

2. THE ALPHABET.

Shan is written from left to right.

a. *The vowels and diphthongs* are

အ *a* short as in *fat.*

အႃ *a* long as in *rather.*

အိ *i* short as in *sip* and also as *e* in *set.*

အီ *i* long as in *police.*

အု *u* short as *oo* in *hook*, also as *o* in *coke* } when followed by ၵုဝ် this *o* short is pronounced *we* or *way.*

အုဝ် *o* long as in *go.*

အူ *u* long as in *flute.*

ေအ် *e* as *ay* in *hay.*

အႆ *ai* as in *aisle.*

ေအႃ *aw* as in *awful.*

အဝ် *ow* as in *how.*

အိုဝ် *eu* as *ü* in the German *Münster* and *o* in the German *höh* (အဝ် and အိုဝ် are really words and not distinct letters.)

အွႆ *oi* as in *boil.*

အိုၵ် as *ug* in *dug* with the *g* very much strangled in pronounciation.

When combined with consonants the vowels except အ have an abbreviated or symbolic form.

အႃ	becomes	ႃ	placed after the consonant as	မႃ	ma.
အိ	,,	ိ	above ,, ,, ,,	တိ	ti.
အီ	,,	ီ	above ,, ,, ,,	တီ	ti.
အု	,,	ု	below ,, ,, ,,	ႁု	hu.
အုဝ်	,,	ုဝ်	below and after ,, ,,	ႁုဝ်	ho.
အူ	,,	ူ	below ,, ..	ႁူ	hu.
ေအ်	,,	ေ	before ,, ,,	ေပ်	pe.

ဢႆ	becomes	ႆ	above the consonant as	ၸႆ	sai.
ဢေႃ	,,	ေ-ႃ	before and after ,, ,,	ႁေႃ	haw.
ဢဝ်	,,	ဝ်	after ,, ,,	ၵဝ်	kao.
ဢိုဝ်	,,	ိုဝ်	above, below and after the consonant as	မိုဝ်	meu.
ဢွႆ	,,	ွႆ	above and below the consonant as	ႁွႆ	hoi.
ဢႂ်	,,	ႂ်	above and below the consonant as	ၵႂ်	kwag.

b. *The Consonants are as follows:*—

ၵ ka, ၶ hka, င nga, ၸ sa, သ hsa, ၺ nya, တ ta, ထ hta, ၼ na, ပ pa, ၽ hpa, မ ma, ယ ya, ရ ya, လ la, ဝ wa, ႁ ha, ဢ a.

They call for no special comment; it will be noticed that the English consonants *b*, *d*, *f*, *g*, *j and z*, have no exact equivalents.

ရ and လ (ya and la) are interchangeable, and ဢ (a) is both a consonant and a vowel.

There are a few compound consonants which are represented by symbols as:—

(1)	ယ and ၵ	forming ၵျ	and pronounced	cha.
(2)	ရ and ၵ	,, ၵြ	,, ,,	cha.
(3)	ဝ and ၵ	,, ၵွ and ၵႂ	,,	kaw and kwa.
(4)	ယ and ဝ	,, ၵွျ	,,	chaw.

The way vowels combine with consonants has already been shown.

A final consonant is indicated by the mark ် placed over it as တ် in ႁတ် *to do* or *make.*

There are only nine final consonants *e. g.* ၵ င ၸ ၺ တ ၼ ပ မ ဝ but long ဢ is frequently written with the final mark over it as in ေၵႃ် but this is doubtless incorrect.

The mark "ံ" and "ိံ" are really final consonants. The first "ံ" placed over a consonant is a final မ or *am*, as ၵွံ "kwam," *a word;* the second "ိံ" placed over a consonant is a final "im" or "em" as in တိံ to *write.*

The doubling of the final sign over a word means that word is repeated *i. e.* instead of writing လီသီငႆ *very good*, and ၼိုဝ်ၼိုဝ် ယိုဝ်ယိုဝ် *frequently*, လီလီႆ and ၼိုဝ်ယိုဝ် are written.

Other abbreviations which are in common use are:—

မၢၼ်ႉ for မၢၼ်ၼေႉ, ၼေၼ်ႉ for ၼေၼ်ၼေႉ, ဢိၼ် for မၼ်ဢိး and ႁ်ႉၵ for ႁ်ႉၸၵ

There are practically no stops and divisions between written words and sentences.

3. ARTICLES.

There are no exact equivalents for our indefinite and definite articles *a* and *the.*

If it is required to use the indefinite article the Shan equivalent is "one"; e. g. ၵုၼ် ၽေႃၼိုင် may be frequently and correctly translated *a man* though ၼိုင် is literally *one.*

The context would always determine whether ၵုၼ်ၽေႃၼိုင် was a man, a certain man, or one man in contradistinction to two or more men.

The nearest equivalent to the definite particle *the* is the Shan ၼေႉ or ၼေၼ် *this* or *that.*

4. PARTS OF SPEECH.

A large number of Shan words, as in Burmese, are derived from original roots, radicals, which by means of particles in the form of prefixes and affixes are converted into different parts of speech.

Shan words generally are not inflexional or declinable and Shan grammar therefore is proportionately simple.

The parts of speech are eight—noun, adjective, pronoun, verb adverb, preposition, conjunction and interjection.

5. NOUN.

(1) Proper Nouns, the names of particular persons or places, etc., call for no comment.

(2) Common Nouns, which are simple or compound, examples of simple common nouns are ၵုၼ် *man* ၼုၵ် *bird.* Compound Nouns are formed is many ways *e. g.* by joining: —

i two nouns, as မေႃၼံ *a well*
ii noun and verb, as ၵုၼ်လိၵ် *a cheat* ၸင်ၶံ *a goldsmith*
iii noun, verb and noun, as ၵုၼ်ၶွတ်ၼင် *a tanner*
iv the substantive prefix တင် and verb, as တင်ႁွတ် *work* တင်ဢႃႆ *shame*
v the particle တီ place and verb, as တီၼွၼ် *a bed*
vi the particle ဢၼ် or တင်ဢၼ် with verb, etc., as ဢၼ်လိုၼ် *excess* တင်ဢၼ်ၸိုသိတ်လႃ၊ *fidelity.*

Number. The plural is formed by affixing ၶဝ် as ၵုၼ်ၶဝ်, တင်လႆ as ၵုၼ်တင်လႆ, ၶံ as ၵုၼ်ၶံ (not so common) လိူဝ်ၼႄ or လိူဝ် ၼၼ် as ၵုၼ်လိူဝ်ၼႄ *men* and sometimes လို as ဝူဝ်လို *oxen.*

Gender. This is formed either by affixes as ၵုၼ်လႆ *a male* ၵုၼ် ယိင် *a female*, or by different words as ပေႃ *father* မႄ *mother.*

Case. Shan nouns are not inflected. Sometimes particles are prefixed to distinguish the cases, but these are frequently omitted.

The word ၼႆ or ၼၼ် is generally affixed to the subject of a sentence to give the necessary prominence.

The genitive and accusative have as a rule no particles added. တီ is the proper particle to use with the dative, as တီမၼ် *to him* and လုၵ်ၵႃတီ or သေၵႃတီ or ၵႃၼ် with the ablative as လုၵ်ၵႃတီဝဵင် *from the city.* The vocative is distinguished by the affix ဢိူဝ် as ၵုၼ်ဢိူဝ် "kun oi" *oh man.*

6. ADJECTIVES.

There are many kinds as in other languages but it is only necessary to distinguish (1) all ordinary adjectives from (2) numeral adjectives.

(1) Adjectives generally follow the noun they qualify. Examples of the many kinds are ၵုၼ်လီ *a good man* ၵုၼ်ဢၼ်ႁၢႆ or ၵုၼ်ႁၢႆ *a bad man* ၵုၼ်ၼႆ *this man.*

Some of the pronominal adjectives precede the noun *e. g.* ၵူ ႁိူၼ် *every house* ယေ်ၵေႃ *each person* တၢင်ၵေႃ *another person,* but not always *e.g.* ၵူၼ်တၢင်ၵေႃ *another man.*

တင် meaning *all* is placed before a noun in the sense of the whole as တင်ဝဵင် *the whole city.* N.B. This တင် 4c is different from တင် 2o meaning *other.*

The Comparative Degree is formed by using the word သေ which is equivalent to our *than: this is good than that* is the Shan equivalent of this is better than that *i.e.* the adjective itself is indeclinable ဢၼ်ၼေ့လီသေဢၼ်ၼေၼ်ၵိုၼ်

The Superlative is formed by using the words *than others:* *this is the best* is ဢၼ်ၼေ့လီသေပိုၼ် literally *this is good than (all) others.*

(2) *Numeral Adjectives.* Not only are the Shan digits the same as the Burmese digits, but the same complicated rule applies to the compounding of a cardinal number and a noun.

This rule is that the cardinals cannot be simply joined to the nouns they qualify, but must be accompanied by certain descriptive words which are called numeral generic affixes, and as there is a large number of these affixes their correct use forms somewhat of a *pons asinorum* to idiomatic speaking.

For example, the terms *one man, one dog, one chair* are expressed in Shan by *man one rational being, dog one animal, chair one thing.* *i. e.* ၵူၼ်ၵေႃၼိုင်, မႃတူဝ်ၼိုင်, တင်ႇဢၼ်ၼိုင်

These three affixes ၵေႃ, တူဝ်, ဢၼ် are the most important and in common use as they are applied respectively to rational beings, all brute animals and inanimate things.

Other fairly common numeral affixes are ၵူ ၵွပ် ၽိုဝ် ၶွၼ် သိူၵ် သိူၼ် သူ ပႃး တိူင် ယိူၼ် မဵၵ် မေ် လင် လပ် ထႆ လုၵ် ႁူၼ် ၶုၼ် ပိုၼ် ထိူင် ႁၢၼ် as in ၽိုဝ်တိူၼ်ႁႃၵူ five pairs of sandals ၵုၼ်သီႇၵွပ် four bunches of plantains ဝေ်ၽိုဝ်ၼိုင် one sheet of paper မဵၵ်တႃၶွၼ်ၼိုင် one eye ၶၼ် လ့ၵဝ်သိူၵ် a ladder of nine steps ၽဵဝ်ႁႃသိူၵ် five teeth တၢင်သီႇသိူၼ် four roads ၽြႃးသၢမ်သူ three gods. ၸဝ်မုၼ်သွင်ပႃး two priests ၶုၼ်ႁေႃႇႁႃပႃး five kings ယိူၼ်တိူင်ၼိုင် one load of fire wood သၢတ်သၢမ်ယိူၼ် three mats

ၶဵမ်ႁႃႈမၢၼ် five needles လႅၵ်သၢမ်မၢၼ် three swords ၼမ်ၶူင်လႃႈၶူင် how many rivers ႁိူၼ်သၢမ်လင် three houses ႁိူဝ်ၵဝ်ႈလမ် nine boats လွႆသၢမ်လုၵ် or လွႆ သၢမ်ႁူၺ် three mountains ၵွင်သၢမ်ၶွင် three bracelets ၾၢႆသၢမ်ၵွင် three skeins of cotton ႁိူၼ်သၢမ်ထႅဝ် three rows of houses ႁိူၼ်သွင်ၸၼ် a two-storeyed house.

In Shan, as in Burmese, the noun itself not infrequently becomes its own generic affix as in ဝဵင်ႁႃႈဝဵင် *five cities.*

As to the places of the numerals, affixes and nouns, *i. e.* as to the sequence of these words, the general rules are: —

1. If the numeral is one, first comes the noun, then the affix, and lastly the numeral, as ငူဝ်တူဝ်ဢေႇ *one ox.*

2. Should the numeral be ten or an exact multiple of it, the affix is generally omitted as ငူဝ်သၢဝ်ဢေႇ *20 oxen* ငူဝ်သီသိပ် *40 oxen* for ငူဝ်သၢဝ်တူဝ် ငူဝ်သီသိပ်တူဝ်

3. Should the numeral be other than one, or ten, or an exact multiple of ten, then the numeral comes between the noun and the affix, as ငူဝ်သၢမ်တူဝ် *3 oxen* ငူဝ်သၢဝ်သွင်တူဝ် *22 oxen.*

The cardinal numbers are as follows: —

1.	၁	ၼိုင် or ဢေႇ	21	၂၁	သၢဝ်ဢဵတ်
2.	၂	သွင်	25	၂၅	သၢဝ်ႁႃႈ
3.	၃	သၢမ်	30	၃၀	သၢမ်သိပ်
4.	၄	သီ	40	၄၀	သီသိပ်
5.	၅	ႁႃႈ	90	၉၀	ၵဝ်ႈသိပ်
6.	၆	ႁူၵ်	100	၁၀၀	ပၢၵ်ဢေႇ
7.	၇	ၸဵတ်	101	၁၀၁	ပၢၵ်ပႃႈဢေႇ
8.	၈	ပႅတ်	102	၁၀၂	ပၢၵ်ပႃႈသွင်
9.	၉	ၵဝ်ႈ	200	၂၀၀	သွင်ပၢၵ်
10.	၁၀	သိပ်ဢေႇ	500	၅၀၀	ႁႃႈပၢၵ်
11.	၁၁	သိပ်ဢဵတ်	1000	၁၀၀၀	ႁဵင်ဢေႇ
12.	၁၂	သိပ်သွင်	1001	၁၀၀၁	ႁဵင်ပႃႈဢေႇ
19.	၁၉	သိပ်ၵဝ်ႈ	2000	၂၀၀၀	သွင်ႁဵင်
20.	၂၀	သၢဝ်ဢေႇ	5000	၅၀၀၀	ႁႃႈႁဵင်

10,000	၁၀၀၀၀	မိုၼ်ႈ
20,000	၂၀၀၀၀	သွင်မိုၼ်
50,000	၅၀၀၀၀	ႁႃႈမိုၼ်
1,00,000	၁၀၀၀၀၀	သိၼ်ႈ
4,00,000	၄၀၀၀၀၀	သီသိၼ်
10,00,000	၁၀၀၀၀၀၀	လၢၼ်ႈ
10 Million	၁၀၀၀၀၀၀၀၀	ၵုၵ်တေႃ်ႈ

$\frac{1}{4}$ ထိတ်ႈ or သီပုၼ်ပုၼ်ႈ

$\frac{1}{2}$ ၶိုင်ႈ

Fractions can always be and are generally expressed as indicated by သီပုၼ်ပုၼ်ႈ *one part of four* or *one quarter*, one sixth would be six parts, one part, and so on.

Ordinals. Shan ordinals can be made by prefixing ထုၼ်ထိုင် to the cardinals but this is uncommon, in practice the Pali numerals are used as in Burmese, *e. g.* first ပထမ second ဒုတိယ third တတိယ &c., &c., and ထုၼ်ထိုင်ႈ ထုၼ်ထိုင်သွင် are rarely seen.

(*a*) *Money.* The numeral adjectives cannot always be applied in accordance with the above general rules to money: different terms are often employed as is illustrated in the following: —

1 pie ပႅင်ႈ
1 pice ပၽ်ႈ
half-anna သွင်ပၽ်
1 anna ပေ်ႈ
4 annas မတ်ႈ
8 annas ငႃးမူး or ဝတ်ႈ
14 annas ဒိပ်ႈယွမ်မူး literally one rupee less two annas.
1/– one rupee တိင်ၽႃငိုၼ်ၵျပ်ႈ or ငိုၼ်ပျႃႈ
1/2 one rupee 2 annas ငိုၼ်ပျႃပ့်မူး
1/4 one rupee 4 annas ငႃးမတ်

1/8	ၵျပ်ၶ့်
1/12	ငိုၼ်ပျႃပ့်ၵႃႈပ်မူး
2/–	သွင်ၵျပ်
2/8	သံဝတ်

8/–	ႁႃႇငိုၼ်
10/–	ၶၼ်
12/–	သံတွင်
15/–	ငိုၼ်ၶၼ်ႁႃၵျပ်
20/–	ႁႃတွင်
22/8	ႁႃတွင်ပႇသွင်ၵျပ်ၶူႇ
25/–	ငိုၼ်လိတ်ႈ
30/–	သံၶၼ်
40/–	သီၶၼ်
50/–	ႁႃၶၼ် and so on with 60/– and 70/– ႁူၵ်ၶၼ်, လိတ်ၶၼ်
80/–	ပၼ် or ဗိတ်ၶၼ်
92/–	ၵဝ်ၶၼ်ပႇသွင်ၵျပ်
100/–	ငိုၼ်လွႇႈ
150/–	လွႇႁႃၶၼ်
200/–	ၵုံႈ
250/–	ၵုံႁႃၶၼ် or သွႇႈ
262/8	ၵုံႁူၵ်ၶၼ်ပႇသွင်ၵျပ်ၶူႇ
300/–	သံလွႇ
980/–	ၵဝ်လွႇပႇဗိတ်ၶၼ်

The signs ° — ` — `` placed over numbers stand for rupees, annas and pies respectively, as ၁၉၂ Rs. 1/9/2.

(*b.*) *Date.* This, as in Burmese, is expressed by putting the year first then the month and part of the month, *i.e.* the waxing or waning of the moon, and then the day.

Thus the 10th day of the waxing moon of the 11th month of the year 1238 is in Shan: ၁၂၃၈ တုဝ်လိူၼ်သိပ်ဢဵတ်ႉၶိုၼ်ႈသိပ်ႇ and the 18th July, 1900, is ၁၉၀၀ ငြေလိူၼ် လူလိုင် ၁၀ ဝၼ် The 2nd waxing of Taboung 1250 is ၁၂၅၀ တီလိူၼ်သိပ်ႇဝၼ်သွင်ၶိုၼ်ႈ.

If the year ends in 10 or an exact multiple of ten the affix used is တီ which is Shan, or ငြေ which is Burmese, otherwise the affix is တုဝ်.

The waxing of the moon is လိူၼ်ၶိုၼ်, the waning is လိူၼ် လွင်

The word သၵ်ၵရိတ် (thagarit) meaning *era* sometimes precedes the year.

The Shan months, with the approximately corresponding English months, are:—

January	လိူၼ်ၵံ
February	လိူၼ်သံ
March	လိူၼ်သီ
April	လိူၼ်ႁႃ
May	လိူၼ်ႁူၵ်
June	လိူၼ်ၸိတ်
July	လိူၼ်ပိတ်
August	လိူၼ်ၵဝ်
September	လိူၼ်သိပ်
October	လိူၼ်သိပ်ဢိတ်
November	လိူၼ်သိပ်သွင် or လိူၼ်ၵၸိင်
December	လိူၼ်ၸိင်

The days of the weeks have been adopted from and practically are Burmese:—

Sunday	တၼင်ၶၼွ	Thursday	ၽြႃသပ်ပတေႃ
Monday	တၼင်လႃ	Friday	သွၵ်ၵြႃ
Tuesday	ဢင်ၵႃ	Saturday	သၼေ
Wednesday	ပုၵ်တႁူ		

7. PRONOUNS.

Pronouns are not inflectional. The principal classes are (1) Personal (2) Reflexive (3) Demonstrative (4) Interrogative (5) Indefinite and (6) an equivalent for the relative.

(1) There are many forms of the first and second persons of the personal pronouns and their use depends, as in Burmese, on the relative rank of the speaker and the addressee. There is as a rule no distinction of gender.

I, used by a superior is ၵဝ် or ႁဝ် or ႁဝ်တဝ်. I, used in polite conversation by equals and also by a superior is ၵဝ်ၶႃႈ.

I, used by inferiors is ၶႃႈတဝ် or ၶႃႈတဝ်ႁဝ်

We, used by superiors and by equals is ႁဝ် or ႁဝ်တဝ်

We, used by inferiors is ႁဝ်ၶႃႈ or ၶႃႈတဝ်ၶဝ်

You, used by a superior or equal is မႂ်း (singular) and သူ (plural). You, used by inferiors is တဝ် or တဝ်ႁဝ် or သူတဝ် (singular) and သူတဝ် (plural) and in both cases the inferior would add ၸဝ်ၶႃႈ or တၢၶႃႈ or ၶႃႈၸဝ်ၶႃႈ ပေႃး to the end of his sentence.

The third person singular, *he, she, or it,* is မၼ်း and the third person plural *they* is ၶဝ်. In speaking of superiors and persons of rank မၼ်းတဝ် and ၶဝ်တဝ် are used.

The plural affixes of nouns namely ၶဝ်တင်လႄႈၵူၺ်း and ၵူၺ်းၼၼ်း are also used with the pronouns, the use of the plural affix ၶဝ် being common.

There being no sign of the genitive case, possessive pronouns are personal pronouns affixed to nouns as မၵဝ်ၶႃႈ *my horse.*

(2) *Reflexive Pronouns.*

In common use for either gender and person the word for *self* or *selves* is တူဝ်ၵဝ် or တူဝ်တဝ်ၵဝ်. ၸိၼ် which has the same meaning as တူဝ်, *body,* is occasionally used for *self.*

The equivalent of *each other, one another* is ၵေႃႉၼိုင်ႈလေႃးၵေႃႉ

(3) *Demonstrative Pronouns.*

These are *this* and *that* ၼႆႉ and ၼၼ်ႉ and are as often adjectives as pronouns and should perhapsbe called "Pronominal Demonstrative Adjectives" but to go into such nice distinctions is certainly outside the scope of these rough practical notes.

ၼႆႉ and ၼၼ်ႉ follow the noun they qualify as ၵူၼ်းၼႆႉ *this man* ၵေႃႉၼၼ်ႉ *that person.*

ၼႆႉ and ၼၼ်ႉ cannot be used alone. When the noun is not used ၼႆႉ and ၼၼ်ႉ become ဢၼ်ၼႆႉ and ဢၼ်ၼၼ်ႉ

When *this* is used in the sense of *so or thus* it becomes for practical purposes an adverb, or adverbial phrase as ၼေင်ၼေႇ-လိူဝ်ၼေင်ၼေႇ.

(4) *Interrogative Pronouns.*

These are for both numbers and for all cases

Who? ၽႂ် and ၽူႂ်

Which? လႂ် and ဢၼ်လႂ်

What? သင်, ၵႃသင် and ဢိသင် and sometimes ၵႃသင်ၵႃသိုင်

(5) *Indefinite Pronouns.*

In certain senses the words *any, whatever, none,* etc., are perhaps pronouns but they are often adjectives and should, I think be called pronominal indefinite adjectives.

There is nothing peculiar about their use *e. g. I did not find any one* ဢံထုပ်ၵုၼ်သေၵေႃ. *Take whatever you want* ၼႃႇ ထႃႇဢၼ်လႂ်သေဢံဝႃဢဝ်တႃ

(6) *Relative Pronouns.*

The only equivalent of *who* and *which* is ဢၼ် and it cannot be used apart from its antecedent—

The person who did thus ၵေႃဢၼ်မၼ်ႁဵတ်လိူဝ်ၼေင်ၼေႇ

8. VERBS.

Verbs have no personal inflections and no passive voice.

They have strictly speaking only two moods, the indicative and the imperative, but practically they have also an infinitive mood: that is that while strictly speaking the verb itself does not answer to, nor has it any exact equivalent to our infinitive proper and the verbal noun or gerund formed by prefixing တင် or တင်ဢၼ် to the verb as well as the making the verb substantive by prefixing to it the particle ဢၼ်, take its place; nevertheless in practice and in conversation the root form of the verb, *i. e.* the verb itself without any particles, is used just as we in English use the infinitive.

The correct Shan equivalent of "to buy / "buying / "the buying } of a bullock is not difficult"

is, I think, တင် (ၵၢၼ်) သိုဝ်ၵဝ်ဝုဝ်တုဝ်ၼိုင်ၵံယၢဝ်: And of *it is well for him to go,* ၵၢၼ်မၢၼ်ၵႂႃၶၢၼ်လိုင်လီၵိုဝ် But it is also correct to say လိၵ်တ်ၸႃၶေၵၢၼ်ၸဝ်ၶႃဝႃၶၢၼ်ၵိုဝ် for *it is well to do as I say.*

(*a*) *Tenses.* There are five tenses commonly used.

(1) The present tense formed by adding the assertive affix ၵိုဝ် (in formal speech ၵေႃ) to the verb as မၢၼ်ၵႂႃၵိုဝ် *he goes* or *he is going.* If the continuance of the action is implied then the verb ယူ *to remain* is added to the verb just as နေ is in Burmese *e.g. he is still writing* မၢၼ်ယၢင် တိမ်လိၵ်ယူၵိုဝ်

They come and go daily ၶဝ်ၶေ'ၵႂႃမႃးယူႁုဝၢၼ်ၵိုဝ်.

(2) The past tense by adding the word ယဝ် meaning *done* to the verb. He went မၢၼ်ၵႂႃယဝ်

(3) The perfect tense (not common) is formed by adding ယဝ် ယဝ် to the verb. *He has gone* မၢၼ်ၵႂႃယဝ်ယဝ်.

(4) The future tense. This is formed by prefixing တၵ် and affixing ၵိုဝ် to the verb မၢၼ်တၵ်ၵႂႃၵိုဝ် *he will go.* တေ the colloquial form of တၵ် is exceedingly common even in writing.

(5) The future perfect tense. This is formed by prefixing တၵ် or တေ and affixing ယဝ် to the verb. *He will have gone* မၢၼ်တၵ်ၵႂႃယဝ်.

To express incompleteness of action ယူ is used. *I was eating* would be ၸဝ်ၶႃၵိၼ်ယူ

(*b*) *The Subjunctive* is formed by prefixing conjunctions such as ပေႃ *if*, သင် *if*, ပေႃ . . . ၸိူင် *if* to the verb proper

If he comes ပေႃမၼ်းမႃးၸိူင်

If he were coming ပေႃမႃးၸိူင်

If he had gone ပေႃၵႂႃယဝ်ၸိူင်

(*c*) Whether the subject be singular or plural, masculine or feminine, the form of the verb, and of course that of the particles ဢိူဝ် and ယဝ်, never changes *I, thou, we, they go* is ၵဝ်ၶႃ, မႂ်, ႁဝ်, ၶဝ် ၵႂႃဢိူဝ်.

The particle ၵၼ်း is however comonly used as a plural affix.

(*d*) *The negative* is expressed by inserting the particle ဢမ် *or* မိၼ် before the verb

မၼ်းဢမ်ၵႂႃဢိူဝ် he does not go မၼ်းဢမ်ၵႂႃယဝ် he did not go

မၼ်းတေဢမ်ၵႂႃ he will not go

ပေႃမႂ်ဢမ်ၵႂႃၸိူင် if you do not go

(*e*) *Interrogation* is expressed by the particle ႁိုဝ်. It takes the place of ဢိူဝ် in the present future tenses and is added to ယဝ် is the past tenses *e. g*. Is he guarding the house မၼ်းၼႂ်ႁိုၶၼ်ၶေႁိုဝ်,

Will he go မၼ်းတေၵႂႃႁိုဝ် did he go ၵႂႃယဝ်ႁိုဝ်

Has he not gone ဢမ်ၵႂႃလႄဝ်ႁိုဝ်

When interrogative pronouns or adverbs are used then the verbal particle is omitted.

Who is guarding the house? ၽႂ်ၼႂ်ႁိုၶၼ်ၶေ

What do you want? မႂ်ၶႂ်လႂ်ၵႃသင်

(*f*) *The Imperative Mood.*

This is formed by affixing the particle ထ or ၶေႃ in ordinary affirmative command and ၶေႃၼႃ in the polite affirmation.

The negative imperative or prohibition is expressed by prefixing the particle ယႃၶေႃ to the verb. Occasionally ယႃပ is prefixed and ထ also affixed. ထ is frequently omitted even with the affirmative.

Go, go away ၵႂႃတ ၵႂႃသေႃ

Please go ၵႂႃသေႃႁႃ

Come here မႃးၽႃၶႄႇ

Do not go ယႃႇပေႃႈၵႂႃ

Let us have a race လိုၼ်ႉၶဵင်ႉၽၼ်ၵၼ်ႁဝ်း let us go ၵႂႃၵၼ်ႁဝ်း

Other particles occasionally used with the affirmative imperative are ယူ and ငေႃး.

When the word *must* is used as *you must go* the Shan equivalent is တေလႆႈ or ၸေႃလႆႈ *e. g.* ၸေႃလႆႈၵႂႃ *you must go*. In the negative form တေ or ၸေႃ is omitted, as ဢမ်ႇလႆႈၵႂႃ *you must not go*.

(*g*) There are a great many auxiliary particles in use to express the different tenses and moods, etc., of verbs. Some of the most common are လီ *ought*, ထုၵ်ႇ *fit*, or *proper*, လိူဝ် *exceed*, ပူၼ်ႉ *to exceed*, လႄ *to begin*, လဵင် *to be skilled in*, လၢင် *to be in the habit of*, ယူ *to remain*, လႆႈ *to be able*, ၸမ်တေ *about to*, သေယဝ်ႉ implying completed action, ၶႃႈ or ၶႃႈၶေႃႈ implying great respect and always used by inferiors, ၶိုၼ်း *again*, ထႅင် *again*, ယဝ်ႉ *finished*, ၶႂ် to *wish*. Many of these are themselves verbs and their use can be learnt best by reading petitions and talking to the people.

(*h*) The passive voice proper does not exist. If a Shan cannot paraphrase a passive voice into an active one by saying for example *they killed him* for *he was killed*, he commonly uses the verb ထိုဝ်, meaning to suffer, with the verbal noun, *e.g. he suffered death* for *he was killed* ထိုဝ်တၢင်တၢႆယဝ်ႉ, or the verb *arrive*, as *he arrived at safety* for *he was saved*.

(*i*) *Causal Verbs.*

These are formed by the use of the affixes ႁႂ်-ႁႂ်လႆႈ-ၶၢင်ႁႂ်- လွင်ၶၢင်ႁႂ် etc.

Make him go ႁႂ်မၼ်းၵႂႃတ

They have gone to cut trees ၶဝ်ၶႄႈၵႂႃၽၼ်ယဝ်ႉႁႂ်လႆႈထၢၼ်ႇမႆႉ တူၼ်မႆႉ

In order to acquire merit လွင်ၶၢင်ႁႂ်တေလႆႈၵုသူလ်

9. ADVERBS.

There are the usual adverbs of time, place, manner, emphasis, etc., etc. When qualifying a verb or adjective they usually follow the word qualified but not always. Interrogative adverbs generally follow the verb.

He did well ေႁၢ်ၼေႇႁိတ်လီလီယဝ်
He is very handsome မၼ်ႁၢင်လီၼေၢ
Now I am much afraid ေတၢ်လိဝ်ၽဝ်ၶၢႁုဝ်ၼေၢ
Whither goest thou ၼႂ်ၵႂၢတီလႂ်
We must not lose our goods for nothing ႁဝ်ဢံလႇသုံၶုဝ်လိင်လႇလႇ
I never said so ဢံၵွၼ်လတ်ၼင်ၼေႇ
Why are you waiting here ႁိတ်သၢင်လေၼုယူတီၼေႇၼေႇ
How do you know ႁိတ်လိုဝ်ႁူဝ်ၼူႁူ

10 PREPOSITIONS.

These call for no special comment. They immediately precede the word they qualify, that is there are no postpositions in Shan, whereas exactly the opposite, obtains in Burmese.

In this city ၼူမိုင်ၼေႇ-ၽၢၼူမိုင်ၼေႇ-ၽၢတီၼူမိုင်ၼေႇ
Behind the house ၽၢတီၸႇလင်ႁူၼ်
In stalls outside the town ၽၢၼူသုံၽၢတီၼွၵ်ပိင်

11 CONJUNCTIONS.

Their place in a sentence is the natural one *i. e.* between the words or sentences they join.

Some common conjunctions are:—

တင် *and* used between nouns တင် . . . . တင် *both* . . . . and
ၸူင်သေၼေႇ-လိုဝ်သေၼေႇ *moreover.*

ၼူဝၢ-ၼူဝၢၼေၼ်-ၼူဝၢၼေၼ်သေႁေၢ် *nevertheless*
ပေၢ် *if* ပေၢ . . . . လိုင် *if,* သင် *if*
ပိုဝ်ၼေႇလေ *therefore*
ဢံၼေၼ်ႁေၢ်-ပေၢ်ဢံၼေၼ် or, otherwise
လေသင် . . . . လေသင် *either* . . . . or

12 INTERJECTIONS.

They are rarely met with, with the exception of the vocative ဢွႆ *oi* ဢုဝ် *O*; *fortunately, luckily,* ႁတ်ႁႃ–ၺျၶၼ်တေႃ–ႁတ်လေႃပိၼ်ၶေႃ လေႃ and one or two others.

13. SYNTAX.

The construction of sentences and the arrangement of the words therein differs markedly from English usage, in that Shan sentences, like Burmese, are much longer than in English; and not only is there in Shan this absence of short sentences but the use of the word *and* so much used in English to connect sentences rarely obtains in Shan. *He looked and went away* would be in Shan *having looked he went away.* Shan sentences like the Burmese are joined together in proper subordination by such words as *because, when, having*, etc., etc.

Shan differs from Burmese in that the verb is not commonly put at the end of the sentence but comes in its natural place, though its affix usually ends the sentence.

There is fortunately no literature of modern Shan; there is a mass of archaic literature certainly but its style is such, of so flowery a nature and it is so crammed with meaningless words, that Shans themselves, unless specially trained, cannot understand it.

Not only will the student find that a knowledge of Burmese is the best preparation he can have for the study of Shan and that practically every letter in the Shan alphabet is but a slightly modified form of the Burmese character, but that Burmese words and phrases are being with ever increasing frequency imported into Shan and the dominant language Burmese is slowly but surely ousting Shan.

PART II.

SENTENCES.

English.	*Shan.*
I. Miscellaneous.	
1. Where do you live?	ၼ်ယူတီလႂ်။
2. Where were you born?	ၼ်ၵိုတ်ႁႃလႂ်။
3. What is your occupation?	ၼ်ႁဵတ်ၵၢၼ်ႁၢၼ်သင်။
4. How long has he been here?	မၢၼ်ယူႁႃၼႄႈႁိုင်ထၢၼ်လႂ်။
5. I have lived here since childhood.	ႁဝ်ၶႃ လဵၵ်ႉမိူဝ်ႉယၢင်လိၵ်ႉ ယၢင်လိင်ယူ မႃးတီၼႄႈ။
6. How many children has he?	မၢၼ်မီးလုၵ်ႈလႆႈႁေႃ။
7. I have eight children.	ၶႃလဵၵ်ႉမီးလုၵ်ႈၽွၼ်ပိတ်ႁေႃတီၶႃ။
8. What is your name?	လိုၵ်ၼ်ႁူင်သင်—လိုၵ်ၼ်လိုၵ်သင်လေ။
9. My name is Maung Sayee.	လိုၵ်ၶႃလဵၵ်ႉ မွင်လႃရေတီၶႃ။
10. What is your village called?	ဝၢၼ်ၼ်လိုၵ်ႁူင်သင်။
11. Come here.	မႃးႁႃၼႄႈ။
12. Go away.	ၵႂႃသေ။
13. Come quickly—be quick.	မႃးဝႂ်ဝႂ်သေ-ႁဵတ်ၶၢၼ်ႁဵတ်ဝႆႈသေ။
14. Speak slowly.	လၢတ်လွႆႈလွႆႈ။
15. Speak softly.	လၢတ်ဢိုံဢိုံသေ—လၢတ်တိတ်ႉသေ။
16. Speak up—speak loud.	လၢတ်ႁိူင်သေ။
17. Whence do you come?	လုၵ်ႈႁႃလႂ်မႃး။
18. Whither are you going?	တေၵႂႃတီလႂ်။
19. Do you understand?	ႁူႉယူႁိုၵ်။
20. I do not understand.	ဢမ်ႇႁူႉ။
21. Whither does this road lead?	တၢင်ၼႄႈပွင်လႂ်။
22. Do you like this country?	ၼ်ႁၵ်ႉၽိူင်ၼႄႈႁိုၵ်-ၼ်ပေႃႈမိူင်ၼႄႈႁိုၵ်
23. Do you like mangoes?	မၵ်ႇမူင်မၵ်ႇႁိုၵ်။
24. Do you like ngapee?	ၼ်မၵ်ႇပႃၼဝ်ႁိုၵ်။
25. Are you enjoying your food?	ၵိၼ်ၶဝ်ဝၢၼ်ႁိုၵ်။
26. How many days journey is it? How far is it?	တေလႆႈၼွၼ်ၵႂႃလႆႈမိုၼ်။ ႁႆႈထၢၼ်လႂ်—ႁႆႈႁႃႁိုၵ်။
27. How far away is that village? It is a days journey.	ဝၢၼ်ပုၼ်ႁႆႈႁႃႁိုၵ်— ဝၢၼ်ပုၼ်ႁႆႈ ထၢၼ်လႂ်-ႁႆႈၶဝ်တၢင်မိုၼ်းႁႃ။

28.	How far is it from here to your house?	လုၵ်ၵႃႇတီၼႄႈၵႂႃႇလူၵႃႇတီႁိူၼ်ၼွၵႃႈ ၵႃႇႁိုဝ်။
29.	It is about a mile.	မီးသေလၵ်းၼိုင်ႈၵိုဝ်။
30.	It is as far as Linke.	ၵႈထၼ်ၼႄႈလင်ၵိုဝ်။
31.	I have lost my way.	ၵဝ်ၶႃႈယိတ်တင်—ၵဝ်ၶႃႈႁူင်တင်။
32.	I don't know where I am.	ၵဝ်ၶႃႈႁူႉတီလႆႈဢမ်ႇႁူႉ။
33.	He has forgotten the way.	မၼ်းလုင်တႃႈလုင်တင်ယဝ်။
34.	I will not forget.	ၶႃႈလဝ်တေဢမ်ႇလုင်ဢမ်ႇလိမ်။
35.	Who owns that house?	ႁိူၼ်ၼႄၼၼ်ပိၼ်ႁိူၼ်ၽူလႆ။
36.	Has the road been repaired?	ၽေတင်ယဝ်ႁိုဝ်။
37.	It is nearly finished.	ၸမ်တေယဝ်ယဝ်။
38.	Why did you go there?	တီပူၼ်ၵႂႃႇႁိတ်လႂ်သင်။
39.	What is the matter?	ပိၼ်သင်။
40.	What is the matter with your eyes?	တႃႈပိၼ်သင်။
41.	Nothing is the matter.	မဝ်မီးသင်။
42.	Never mind.	ဢမ်ႇမီႈၵိၵ်လသင်။
43.	What is the other side of the hill?	ပႃပူၼ်လွႈၼႄႈမီးၵႃႈသင်။
44.	There is nothing.	မဝ်မီးသင်။
45.	Can you read and write?	ၼွမႄႈတီလိၵ်ယဵတ်လိၵ်ႁိုဝ်။
46.	Wait a little.	ၼွသေၵႆ—ထႃႈသေၵႆ။ ၼွထႃႈလူၵႂၼ်။
47.	Don't wait for me.	ၼွယႃႈပေႃၼွၵဝ်ယူႇတႃ။
48.	Stay here until I return.	ယူႇတီၼႄႈတေႃၵဝ်ၶႃႈမိူၼ်မႃး။
49.	We waited on.	ႁဝ်ၶႃႈၼွထႃႈသိင်ယူႇ။
50.	He waited on for news.	မၼ်းၼွထွမ်သတင်ယဝ်။
51.	I had to suffer delay.	ၶႃႈလဝ်လင်လႈၵျၼ်ၵျႃ။
52.	I again had to wait 3 days.	ၵဝ်သမ်လႈၼွထႃႈယူႇထိင်သမ်ဝၼ်။
53.	Wait patiently for 3 months.	ယိုၼ်ၶမ်ထိင်သမ်လိုၼ်တႃ။
54.	It is the same thing.	ပိုၼ်ပိုၼ်ၵၼ်ၵိုဝ်။
55.	He is fined 10 rupees.	တီမၼ်းဝႈတမ်ပိုၼ်ၶၼ်းသိပ်ယဝ်။
56.	Light the fire.	တႈၽႈသေ။
57.	Put out the fire.	ဝတ်ၽႈသေ။
58.	The fire is out.	ၽႈမွတ်ၵႂႃႇယဝ်။
59.	He is asleep.	မၼ်းၼွၼ်ယူႇ။

60. Awake him. ပူၵ်မၢၼ်သေ်။
61. Give the pony paddy. ႁႂ်’ၶဝ်ပိုၵ်တီမႃ။
62. Get out of the way. ဝေ်သေ်—ဝေ်တၢင်သေ်—ပ’သေ်။
63. Make him go. ႁႂ်မၢၼ်ၵႂႃ။
64. What is your monthly pay? ယေ်လိုၼ်လထႃလ’ထၢၼ်လႂ်။
ယေ်လိုၼ်လ’ၵႃလၢင်ထၢၼ်လႂ်။
65. Put the bullocks to. ၸႂ်ဝူဝ်သေ်။
66. Unyoke the bullock. ပွ’ဝူဝ်သေ်။
67. How does he earn his living? မၢၼ်ႁဵတ်ၵိၼ်ၵၢၼ်သၢင်။
68. What goods do you sell? ၶ’ၶူဝ်သၢင်။
69. What do you trade in? ၼႂ်ၵၵႃသၢင်။
70. Do you make much profit? ၼမြတ်လ’ၼံႁိုဝ်။
71. Can you ride? ၼႂ်မေႃၶီမႁိုဝ်။
72. The boat upset. ႁိုဝ်ၸုံၵႂႃယဝ်။
73. He was drowned. မၢၼ်ၼေ’လုံၼံတ’ယဝ်။
74. Say it again. ၼိုၼ်လတ်သေ်။
75. The boat sunk. ႁိုဝ်လုံယဝ်။
76. They swam ashore. ၶဝ်လုၺ်ၼံၵႂႃလူတီၽၢင်ယဝ်။
77. What can you do? ၼႂ်မေႃႁဵတ်ၵႃသၢင်။
78. Can you make clothes? လၢင်ယိပ်ၶူဝ်ႁိုဝ်။
79. Saddle the pony. ႁၢင်ၵွပ်မၢၼ်ၼေ’သေ်။
80. Are you of this village? ၼႂ်ပိၼ်ၵုၼ်ဝၢၼ်ၼေ’ႁိုဝ်။
81. I am not of this village. ၵဝ်ၶႃမဝ်လႂ်ၵုၼ်ဝၢၼ်ၼေ’။
82. I am of another village. ၶႃလဝ်ပိၼ်ၵုၼ်ဝၢၼ်းလေ်။
83. I am only putting up here for a few days. တီၼေ’ၵဝ်ၶႃ သဝ်လိုဝ် ဝၢၼ်တၢၼ် ယႃၼိတ်ၼိၵႂ’။
84. Is beef and fish cheap? ၼိုဝ်ဝူဝ်တၢင်ပႃၵႃမၢၼ်ၵေ်ႁိုဝ်။
ၼိုဝ်ဝူဝ်တၢင်ပႃၵႃမၢၼ်ပေႃႁိုဝ်။
85. How many cigars will you sell for one anna? ၼတႃပေ်းသိလိၵ်ဝေ်ၶ’ထၢၼ်လႂ်။
86. How much are cigars per 100? သိလိၵ်ယေ်ပၵ်ၵႃႁိုဝ်။
87. What is the price of paddy per 100 baskets? ၶဝ်တၢင်မၢၼ်ယေ်ပၵ်ထၢၼ်လႂ်။
88. How much do you get a day for cutting down trees? ၽၢၼ်မႆ’ယိင်ဝၢၼ်လ’ထၢၼ်လႂ်။
89. Are you married? တူၵ်ႁိုၼ်တူၵ်ယေ်ယဝ်ႁိုဝ်။

90.	The box is full.	တိုၵ်တၢ်တဵမ်ယဝ်။
91.	The box is empty.	တိုၵ်တၢ်ပဝ်။
92.	The house is empty.	ႁိူၼ်ပဝ်ၵိုဝ်—ႁိူၼ်လႃႈၵိုဝ်။ ႁိူၼ်ႁၢင်ၵိုဝ်။
93.	The gun is loaded.	ၵွင်မီးမၢၵ်။
94.	Unload the gun.	ဢဝ်ဢွၵ်မၢၵ်ၵွင်သေ။
95.	He aimed a loaded gun at me.	ဢဝ်ၵွင်ဢၼ်မီးမၢၵ်မၼ်ငေႃၶႃလဝ်။
96.	A stick about ten feet long.	ၸွၼ်ဢၼ်ယဝ်းသေသိပ်ပေ။
97.	Don't go there again.	ပွၵ်လိုၼ်ယႃပေႇၵႂႃတီပုၼ်။
98.	I kicked against a stone.	တီၼ်ၵဝ်ၶႃထိပ်မိၵ်မၢၵ်ႁိၼ်။
99.	Two carts collided.	လေႃသွင်လမ်တိုဝ်ၵၼ်။ လေႃသွင်လမ်ၼိုၵ်ၼိုဝ်ၵၼ်။
100.	Two carts tried to pass each other.	လေႃသွင်လမ်ယႃၶႂ်ၵၼ် ၵႂႃႈပုၼ်ၵၼ်။
101.	Their wheels got locked.	မၢၵ်လေႃမၼ်ၼိတ်ၵုပ်ၵၼ်ယဝ်။
102.	He leant against a tree.	မၼ်ဢိင်ယဝ်တီတုၼ်မႆႉ။
103.	He was leaning (resting) on his elbow.	မၼ်ဢိင်ၶိၵ်ယူႇ။
104.	I sat with my head on my hand at the table.	ၵဝ်ဢဝ်တဝ်သွၵ်ၶိုဝ်ၶုင်တၢင်ၽိၼ်
105.	Do not go before we return.	မိုဝ်ဢၼ်ႁဝ်ပႅၼ်မိုဝ်မႃးယႃပေၵႂႃ။
106.	His wife died before he did.	မေမၼ်တႃႇၶွၼ်တၢင်မၼ်။ မၼ်ပႆ ထၼ်တႃႇမေမၼ်တႃႇၶွၼ်တၢင်။
107.	Go ahead.	ၶွၼ်ၵႂႃသေ။
108.	You go first.	ၼႂ်ၵႂႃထႃၶွၼ်တၢင်။
109.	He was the first to do it.	မၼ်ၶွၼ်ႁဵဝ်ယဝ်။
110.	I will follow.	ၵဝ်တေလွႆမႃးၵႂႃႇ။
111.	As for him, he is homeless.	မၼ်လိုင် ပိၼ်ဢၼ် ဢမ်မီးႁိူၼ်မီး ယေ။
112.	He hid the ring behind the door.	မၼ်ၶေႃႈသိုင်မိပ်ၵွင်ၵုလ်တီၶေႃယၢၵ်တူႇ။
113.	He hid behind the door.	မၼ်ၶေႃႈသိုင်မိပ်ၶေႃယၢၵ်တူႇ။
114.	No one now comes from the Shan country.	တေႃၵ်လိဝ်ၶေႃႈ ယူလ်ၵိဝ်ဢမ်လုၵ် ၵၢတီ မိုင်တႃႇမႃးသေၵေႃ။

115. What is the difference between this and that?	တင်ဢၼ်ၼႄႉ တင်ဢၼ်ၼၼ်ပိုင် ၵျသင်ၵၼ်။
116. Did you see them do it?	ၶဝ်ႁၼ်ၼႄႉ လိုင်ႁဵၼ်ယဝ်ႉႁိုဝ်။
117. I saw it after it was done.	ၶဝ်ႁၼ်ယဝ်ႉလႅင်ႁဵၼ်ယဝ်ႉ။
118. Tighten this rope, it has become loose.	ႁူတ်လိုၵ်ၼႄႉႁၢမ်ၼ်ၶိင်–မၼ်ယၼ် ယဝ်ႉ။
119. Let me work for nothing to support life.	ႁႂ်ႈၶႃႇလဝ်လႆႈႁဵတ်ၵၢၼ်ႁူဝ်လႆႈလႆႈ။ ႁႂ်ႈလႆႈႁဵတ်ၵၢၼ်လိင်ၸွႆႈလိင်ၶေႃ။
120. He held his breath as if he were dead.	လိုဝ်ၼင်တႃႇယဝ်ႉဢမ်ႇထုၺ်လွႆ။
121. Do not stay in one place.	ယႃႇပေႃးယူႇတီႈလိဝ်ၵၼ်။
122. It is entangled in weeds.	မၼ်ယိုဝ်ၶိၼ်တုဝ်။
123. The Sawbwa had many attendants.	လဝ်ၽႃႉၸဝ်ႈၶႃႇမၼ်ႁုၼ်မၼ်ၼမ်။
124. It is certainly so.	တိတ်ၶိတ်မီးၼင်ၼႄႉယဝ်ႉ။ ၵိုလ်လၵ်မီးၼင်ၼႄႉလႅင်။
125. They do not use gold or silver.	ငိုၼ်းဢမ်ႇသုင်ဢမ်ႇလႆႈ။
126. The loss of property is estimated at 8000/-	ၶုဝ်လိင်ဢၼ်သုမ်ႇႁူၼႄႉ ၼပ်တုၺ် ထိုၵ်တၢၼ်ငိုၼ်ပိတ်ႁိင်။
127. As soon as his parents died.	ဝႆႉသေပေႃႈမေႈမၼ်တႃႇယဝ်ႉၵမ်းလိဝ်။ ပေႃႈမေႈမၼ်တႃႇၶႃႇတႃႇ။
128. As soon as he arrived.	ပေႃးမၼ်ႁွတ်သေယဝ်ႉၵမ်းလိဝ်။ ပေႃးမၼ်ႁွတ်ၶႃႇႁွတ်။
129. When did you see him last?	ၵမ်းလိုၼ်သုတ်ၵႂ်ႈထုပ်မၼ်မိုဝ်လႂ်။
130. The next time you see him tell him to come to me.	ၵမ်းလိုၼ်ပေႃးၵႂ်ႈထုပ်မၼ်သတ်မႃးတီႈ ၵဝ်ၶႃႇသေ။
131. Have they been vaccinated?	ၶဝ်ၼၼ်သံမၵ်ၵၼ်ယဝ်ႉႁိုဝ်။
132. Since my last visit I found the town much enlarged.	ႁွတ်မႃးၵမ်းလိုၼ်သုတ် မိုင်ၼႄႉထုပ် ပိၼ်ယႂ်ႇသေမိုဝ်ၼၼ်။
133. He waits with a drawn sword.	မၼ်ထွတ်လၢဝ်ၶႂ်ယူႇ။
134. Bazar day is every fifth day.	ႁႃႇဝၼ်းပိၼ်ၵတ်ယိင်ႁႃႈ။
135. You must pitch the tents on dry ground.	တေလႆႈပၵ်မေႈမုဝ်ၵႃႇတီႈႁိင်တီႈႁႅင်။
136. Does this tent take to pieces?	မုဝ်ၵႃႇၼႄႉႁဵတ်ပိၼ်ပုၵ်ပိၼ်ပုၵ်လႆႈ ႁိုဝ်။

137.	In how many days can you finish the job?	လႈလႈဝၼ်လင်ယဝ်။
138.	I will bring the money and pay it in to the treasury officer.	ဢၼ်ပိုၼ်ၼေႈ ၵဝ်ၶႃတၢပ်ပႃးမႃး သွင်သူင်တီလဝ် ငုၺ်တိၢပ်ပုၼ် တွၢပ်။
139.	He walked by the river bank.	မၼ်ႁွၢလေတၢၼံ။
140.	Do not touch the boat—leave it alone.	ၵျုဝ်ၼေႈယႃပေတိုၢပ်ထုၢပ်ယႃမၼ်တ ။ ။ ။ ၢႃယႃမၼ်တ။
141.	Let him alone.	ယႃမၼ်တ။
142.	Let him eat.	ၵိၼ်ယႃမၼ်တ။
143.	He thought it was true.	မၼ်ၼေၼ်ထင်လိုဝ်ထင်လျႆ။
144.	In water up to his neck.	ၼၼ့်ၼံလိုၢပ်ပိင်ၶေႃမၼ်။
145.	From the day I was born.	လလိမ်ုဝ်တေလၢိုတ်လိင်ပိၼ်ႁုၼ်။
146.	The pongyi died.	လဝ်မုၼ်လွၼ်ယဝ်။
147.	It smelt of kerosene oil.	မၼ်မိၼ်ဢႈယေၼေၼ်သိဝႈယဝ်။
148.	They collected subscriptions.	ၶဝ်ၵိပ်ပိုၼ်ယဝ်။
149.	What do you want to sell?	ၼွၶႈၶႈၢႃသင်။
150.	I am very tired.	ၢဝ်ၶႃၵျုဝ်ၼေႃ။
151.	He is tired out from running.	မၼ်လိၼ်လေၵျုဝ်ၼေႃယဝ်။
152.	Having to walk all day don't you feel tired?	လႈပႈတင်မႃးတင်ဝၼ် ဢံၵျုဝ်တင် ၵျုဝ်။
153.	Drink when rested.	ၵျုဝ်ၵျႈယဝ်လင်ၵိၼ်ၼံ။
154.	These villagers are poor.	ႁုၼ်ဝၼ်ၼေႈယၼ်ၵိၺ်။
155.	He has a chronic cough.	မၼ်လႈဢႈယူၵိၢပ်ၵိၢပ်။
156.	I will send for him as soon as I want him.	ၢဝ်ၶႃပေႃမိးဢလုဝ်တီမၼ်တေႁွင် လျႆႁံလိဝ်။
157.	He appears to have come on important business.	မိုၼ်ၵျင်မႃးတင်ၵိၢပ်လယ်ၼေႃ။
158.	Who sold him this house?	ၽူလျႆၶႈၵျုၼ်ၼေႈပၼ်ႁေႃၼေၼ်။
159.	My humble petition is.	လိၢပ်ဢလီရင်ၶံၶႃလဝ်လံ။ ၶႃလဝ်မိးလိၢပ်ဢလီရင်ၶံတီၶႃ။
160.	To-day will be fine.	မိုဝ်ၼေႈၼေႃယတေပင်လီ။
161.	He ran through the house.	မၼ်ပႈလၼ်ပွင်ဢွၢပ်ႁွၢၵျုၼ်။ မၼ်ပႈပွင်ႁွၢၵျုၼ်ႁံလိဝ်။
162.	Order the thugyi to have boats ready.	ၵျုဝ်လျႆၵျမိးဝႈႁံသိဝ်သင်လတ်ထမုင် ဝႈလေ။

163	Do they employ spies?	ၶဝ်ၶႄႇပွႇလိူဝ်သွႇၵုၼ်ယဝ်ႇၼႄ။
164.	He hawks cloth through the whole village.	မၼ်းၶႄႇလေႃ ၶႇၶဝ်ၽႃႈဝႆႉလွႆႈလိူဝ် ဝၼ်းလွတ်းႁူဝ်ၼ်း။
165.	The railway will come through the Shan states.	ရထႃးယဝ်ႇတေႃးယွႆးၵႂ်ၶဝ်မႃး မိူင်းတႆး။
166.	I will arrange to....	ၵဝ်ၶႃးတေႃးႁဵတ်းပၼ်းႁႂ် . . . .
167.	I was distant a stones-throw from the accused.	တင်ၵြႃးၶႆ ၵႇၵဝ်ၶႃးသေမၵ်ႁဵၼ်း ထိုဝ်းႇ။
168.	I was a gun shot from him.	တင်မၼ်းယၼ်း (or ၵႇ)ၵဝ်ၶႃးသေ လုဝ်ယိုဝ်ႁွင်းႇ။
169.	This boat won by a length.	ႁိုဝ်ၶႄႇပူၼ်းႁိုဝ်လင်းႇ။
170.	When returning home.	မိုဝ်မႃးလူႁိုၼ်း။
171.	You ought not to petition.	ၼိူဝ်ၶႆလိလႇတင်လိၵ်လဝ်။
172.	They came stealthily.	ၶဝ်ၶႄၼ်းလၵ်လွႆမႃး။
173.	They followed secretly.	ၶဝ်လိူဝ်လွႆႁွႃးတိတ်း။
174.	This is money privately advanced.	ဢၼ်းၶႄႇပိၼ်းပိုၼ်းလိၵ်။
175.	He is an extra assistant commissioner.	ၽေႃးၶႄႇပိၼ်းလိတ်းၽေ။
176.	After his transfer.	ဝႇလႇၶႇသေၶႄႇ။
177.	You must do as you please.	ၵႆလိူဝ်ၼိူဝ်တေႃးလႇႁဵတ်း။
178.	He did just as he pleased.	မၼ်းႁဵတ်းႁွႃးၵႃးဢၼ်လုဝ်မၼ်းႁွႇ။
179.	As you please.	ဢဝ်လိူဝ်ဝႃး—ၵႆလိူဝ်။
180.	Do exactly as you like.	ႁဵတ်းလိုဝ်ၶင်ၼိူဝ်မီးဢၼ်လုဝ်ၶႄၼ်း။
181.	There is none to say you nay.	မဝ်မီးၽေႃးဝႃးၽေႃးၶေၼ်း။
182.	A man called Maung Pe.	ဢၼ်းဝႃးမွင်ပေ။
183.	As now—as at present.	ႁႂ်မိုၼ်းမိုဝ်လိဝ်ၶႄႇ။
184.	They packed salt in bundles.	ၶဝ်ၶႄႇထုပ်ၵိူဝ်ၵိုဝ်ယဝ်။
185.	They cut the meat in slices.	ၶဝ်ၶႄႇယထိုဝ်ဢဝ်ၶိုဝ်။
186.	While master was in camp.	မိုဝ်ဢတွင်လဝ်ၵျႃးယပ်ယူၶႄၼ်း။
187.	He is a novitiate.	မွႂ်ၵ်ပိၼ်းသႃးမၶေၼ်း။ ဢဝ်ပိၼ်းလဝ်သင်။
188.	He stretched out his hand.	မၼ်းဢဝ်မိုဝ်ယိုၼ်းဢဝ်။
189.	He broke it into small pieces.	မၼ်းဢဝ်ယယွႇ။
190.	To do one's best.	ႁဵတ်းၶင်ၵႃးတၼ်းႁိူင်။

191.	He acted according to his ability—He did his best.	ႁႃၶေင် ဢၼ် မၼ်တၢၼ် ၶိုင်လႃႇ ၶေၼ်မၼ်ႁဵတ်ယဝ်ႉ။
192.	He has great ability.	ဢလုၼ်မၼ်လီၶေႃ။
193.	He fell into the water.	မၼ်တုၵ်ၼမ်ယဝ်ႉ။
194.	He fell from off the house.	မၼ်တုၵ်သေႁႃၼိုဝ်ႁိူၼ်ယဝ်ႉ။
195.	Let me ask a question.	ႁႂ်လႃႇထၢမ်ႁုံၶေႃးလွႆ။
196.	How is this?	ၵိးလွင်လိူဝ်ၶေင်ႁိုဝ်။
197.	How will he pay his debts?	မၼ်တေတီလၢပ်ပၼ်ၼီ လိူဝ်ၶေင်ႁိုဝ်။
198.	I cannot bear it.	ယိုၼ်ၽႂ်လႃႇႁၼ်ၽႂ်လႃႇ။
199.	He will not stand it.	မၼ်တေလူမဝ်လႂ်။
200.	His shoulder is swollen.	ႁူဝ်ဝႃႈမၼ်ၾူ။
201.	His elbow is stiff.	ၶွၵ်သွၵ်မၼ်ၼိင်။
202.	He is saving up money for the future.	ႁေႃၶေႃႇသိုၼ်ဝႆႉပုၼ်ၶုပ်ၶေႃၽိူဝ်။
203.	There is no occasion to fear.	တီတၵ်ႁုပ်ၽႂ်ၵိး —ၽႂ်ၵိးလွင်တင် ဢၼ်တၵ်လႃႇႁုပ်။
204.	There is nothing to fear.	မဝ်ၵိးတီႁုပ်ႁႃသင်—ထင်ႁၢင်။
205.	Fear nothing.	ယႃႇပေႁုပ်သင်။
206.	You can go without fear.	ၼႂ်လႃႇၵႂႃႇထင်ႁၢင်။
207.	They are waiting round the house.	ၶဝ်ၶေႃႇၼွႆယူႁွမ်ႁွမ်ႁိူၼ်ၽိူဝ်။
208.	He is surrounded by retainers.	ၶႃမၼ်ႁုၼ်မၼ် ၵိးႁႃတီႁွမ်မၼ် ၽိူင်။
209.	His faithful retainers are around him.	ၶႃႁုၼ်ဢၼ်ယုမ်ၶေၼ်ဝႆႉႁွပ်တုပ် မၼ်။
210.	The house is surrounded by fruit trees.	တုၼ်မၵ်ၵိးလိပ်ႁွပ်ႁိူၼ်။
211.	The chief's house is in the middle.	ႁိူၼ်ဢၼ်ၶုၼ်လုင်ယူၵိးၵၢင်ႁၢင်။
212.	In the middle of the house.	ၶႄႁၢင်ႁိူၼ်။
213.	They were completely surrounded.	ဝိင်ႁွပ်ၶဝ်ဝႆႉၽႂ်ႁူလႃႇထပ်။
214.	He threatened me and went away.	မၼ်လွၵ်ႁဝ်ၶႃၵႂႃႇ။
215.	They acted without authority.	ၶဝ်ၶေၼ်ႁဵတ်ဢၼ်ၼိင်ဢၼ်ပိင်။
216.	They did it by force.	ၶဝ်လႂ်ႁဵတ်ပေႁဵတ်ၶိင်။

217. They thwarted him.	ၶဝ်ၶေ’ၵိုတ်ၵတ်မၼ်။
218. Did they get enough to eat?	ၶဝ်ၶေၼ်ၵိၼ်ဢိမ်ၵိၼ်တိမ်ယဝ်ႁိုဝ်။
219. How many years have you served Government?	ၼႂ်မႃးထံႁိုတ် တင်ႁိုတ် ထဝ်ၶုၼ်ဢ လုဝ်ရၶဝ်ၶေ’သ’ႄ’ပီယဝ်။
220. I have been in Government Service for over 20 years.	ၶႃႈထဝ်မႃးထံႁိုတ်တင်ႁိုတ်ထဝ်ၶုၼ် ဢလုဝ်ရလုင်ၶေ’လ’၂၀ပီလိုဝ် ယဝ်ၶႃႈ။
221. What pay do you get per mensem?	လၶႃႈၵႃႈလိုၼ် ယေႃးလိုၼ် လ’ၸိုၼ် ထၼ်လႆလေ။
222. I get Rs. 75/- a month.	လၶႃႈ ၵႃႈလိုၼ် ယေႃးလိုၼ် လ’ၸိုၼ် ထိတ်ၶၼ်ႁႃႈသိပ်(၇၅)ၶႃႈၶေႃႈ။
223. Of your eight children how many are sons and how many are daughters?	ဢၼ်လုၵ်ပိတ်ၵေႃႉၶေၼ် ပိၼ်ၸႆး ထ’လ’လ’ႁိုဝ် ဢံၶေၼ် လုၵ် လုၵ်ယိင်းၵေႃႉမီးႁိုဝ်။
224. Three of them are boys and five are girls.	ဢၼ်လုၵ်ႁူၼ်ပိတ်ၵေႃႉၶေၼ်ပိၼ် ၸႆးထ’သံၵေႃႉ ၸႆးယိင်း ႁူၼ်ႁႃႈ ၵေႃႉၶႃႈ။
225. How many of your eight sons and daughters are married or not yet married?	ဢၼ်လုၵ်ထ’ လုၵ်ယိင်းၼႂ်ပိတ်ၵေႃႉ ၶေၼ်ပိၼ်ႁိုၼ်သ’ၵေႃႉယဝ်ဝႃႈ လၵ်ဢံပ’ပိၼ်ႁိုၼ်ၵေႃႉမီးႁိုဝ်။
226. Of my eight children three boys are married.	ဢၼ်လုၵ်ၶႃႈထဝ်ပိတ်ၵေႃႉၶေၼ်ၵုၼ် ထ’သံၵေႃႉၶေၼ်ပိၼ်ႁိုၼ်ယဝ်။
227. Of the five remaining girls not one is yet married.	ယင်ၵိုတ်ၸႆးယိင်းႁႃႈၵေႃႉၶေၼ်ဢံပ’ ပိၼ်ႁိုၼ်သေၵေႃႉတီၶႃႈ။
228. Before you came to Taunggyi where were you living?	မိုဝ်ၼႂ်ဢံပ’မႃးယူႇၵႃႈတီတွင်ၵြီးၶေ’ ၼႂ်ယူႇၵႃႈတီလႂ်ပုၼ်လေ။
229. Before I came to Taunggyi I used to live in the Station of Mong Sawk.	မိုဝ်ဢံပ’မႃးယူႇ ၵႃႈတီတွင်ၵြီးၶေ’ ၶႃႈထဝ်ႁဝ်ယူႇၵႃႈတီတပ်လုံတေႃႈ မိုင်သွၵ်ပုၼ်ၶေၼ်ၶႃႈ။
230. Being a native of Mong Sit why have you taken Government service?	ၼႂ်ပိၼ်ၵႃႈတီပိင်မိုင်ထိတ်ပုၼ်ၶေၼ် လိုင်ၼႂ်သ’မႃး ထံႁိုတ်ၵၼ် ထဝ် ၶုၼ်ဢလုဝ်ရလုင် ၶဝ်ၶေ’ႁွပ် ပိုဝ်သင်လေ။
231. When I lived as a child in Mong Sit I ran away and went	မိုဝ်ၶႃႈထဝ်ထိၵ်ၶေၼ် ယူႇၵႃႈတီၶိုင် ပိင်မိုင်ထိတ်ၶေၼ် ယဝ်ထင်ၶႃႈ

and lived in Rangoon.	လဝ်လ'ပ'ၵႂႃယူ ၵႃၼႂ်ဝိင်မိူင် ယၢၼ်ၵုင်ပုၼ်ၼေၼ်ၶႃလေႉ။
232. And then I got Government work in Rangoon.	လင်လ'ထံမႃးႁဵတ်မႃးတင်ႁဵတ်လဝ် ၵႃတီဝိင်ယၢၼ်ၵုင်ပုၼ်ၶႃ။
233. Being a Shan of Mong Sit why did you run away and live in Rangoon?	ၼႂ်ပိၼ်တ' ၵႃတီမိူင်လိတ်ထုင် ၼႂ်ပ' ၵႂႃယူၵႃတီၼႂ်ဝိင်မိူင်ယၢၼ်ၵုင် ပုၼ်ၼေၼ်ႁဵတ်သင်လေႉ။
234. In my youth I was very wicked.	မိူဝ်ဢၼ်တုဝ်ၶႃလဝ်လိၵ်ၼေၼ်ၶႃ လဝ်ႁ'ၼေလေႉ။
235. My parents disapproved and drove me away and I settled in Rangoon.	ပေႃမေ ဢံႁႃၵ်လေ ႁေႃပိတ်လေ လင်ဝႃလ'ၵႂႃယူၵႃတီဝိင်ယၢၼ် ၵုင်ပုၼ်ၼေၼ်တီၶႃ။
236. How many head of cattle will you sell?	ၼႂ်တေၶ'ဝုဝ်လ'တုဝ်လေႉ။
237. My cigar has gone out, give me a light.	ၾ'သေလိၵ် မွတ်ၵႂႃလေ ပၼ်လဝ် ၾ'လူ။
238. He lit a cigar.	မၼ်ၼေ'လဝ်ၾ'သေလိၵ်ယဝ်။
239. This cigar will not draw.	သေလိၵ်ၼေ'တေလုတ်လ'မဝ်လႂ်။
240. Wake me at 5 o'clock to-morrow morning.	ၼႂ်ၾုၵ်ပုၵ်ၵဝ်ၶႃဢမိင်ႁႃၼေလီ။
241. If you guide me well, I will give you Rs. 5/-	ပေႃၶေၼ်ဘင်လိလိ တေပၼ်ငိုၼ်ၼႂ် ႁႃၵျပ်။
242. Are there fish in this river?	ၼႂ်ၼံၵႃၼေ'မီးပႃၵိူဝ်။
243. Do not climb the tree.	တီၼိုဝ်တုၼ်မ'မဝ်လ'ၶိုၼ်။
244. You must not bathe here.	ၼႂ်မဝ်လ'ဢပ်ၼံတီၼေ'ၼေ'။
245. Do not kill.	တုဝ်လႂ်ပိုၼ်ယႃဢဝ်တ'။
246. Give me a glass of water.	ပၼ်ၵိၼ်ၼံၵွၵ်းတႃ။
247. They caught a thief.	တီသ'ၾူထၵ်ၶေႃးယဝ်။
248. Get ready to go on tour.	ႁဵလ'ၵႂႃၶေၼ်လေႁဵၺ်ပွင်ဝ'သေ။
249. How many prisoners are there in the jail?	ၼႂ်ထွင်ၵုၼ်တုၵ်ၵိၺ်မီးလ'ၶေႃ။
250. Come to office at ten tomorrow morning.	ၼႂ်ၾုၵ် ၁၀ ၼေလီမႃး တီလုံၼေ' သေ။
251. On what business have you come?	မႃးလွင်သင်။
252. How much property is left?	ၶုၵ်လႃၶုဝ်လိင်ၵိုတ်ထၼ်လႂ်။

253.	Why have you got angry?	ႁိတ်သင်လေတေႃၵ်သၼ်ၸွၵ်း။
254.	Be sure to warn me.	ပၼ်သတိၵဝ်ၶႃႈဢမၼ်သေ။
255.	Go back home now.	တေႃၵ်လိၼ်မိုၼ်ႁိုၼ်ၵႂႃႉသေတႃ။
256.	If I want you I will call you.	မိးဢလုဝ်လင်ၵဝ်တေႃႉင်မႂ်။
257.	I must go to Pauktaw according to the D. C's orders.	ၶင် ဢမိင်လဝ် ဢရေႃပိင် ၵဝ်ၶႃႈ တေႃလ်ႉၵႂႃႉလူဝၼ်ပွၵ်းတေႃၵ်။
258.	We shall all return on Monday.	ဝၼ်တၶင်လႃႁဝ်ၶႃႈတင်သိင်တေႃ မိုၼ်မႃးၵၼ်ဢိုဝ်။
259.	I am very pleased to see you.	လ်ႉႁၼ်မႂ်လေၵဝ်ၸုံလုင်ၸုံလင်။
260.	If you work well you will be well rewarded.	ပေႃႁိတ်ၵၼ်လီလီ တေလ်ႉသူၺိၼ် လီလီ။
261.	On the house owner waking up the thieves ran off.	ထဝ်ႁိုၼ်တိုၼ်လေ ၵုၼ်လၵ်လိၺ် ပ်ႉလုင်ၶိုဝ်ႁိုၼ်ယဝ်။
262.	If you call me I will come at once.	ပေႃလဝ်ၵဝ်ႁွင်၊ ၵဝ်ၶႃႈတၵ်မႃးၵံ လိဝ်။
263.	To-day's work should not be put off till to-morrow.	ၵၼ်မိုဝ်ၶေႉ ဢံတုၵ်လိၶႃႉ ႁိတ်မိုဝ် ၽုၵ်ၵႂႃႉ။
264.	Do not postpone things.	ယႃႇၶႃႉၽိုဝ်လၼ်ဝ်ႉ။
265.	We did not find any curiosities in the bazaar.	ၶႂ်ၵတ်လိုင် ဢံထုပ်ဢၼ် ထူးထူး သၼ်သၼ် ၵႃႉသင်မႃးလေ။
266.	So far we know nothing as to where the fire started.	ၽ်ႉမ်ႉတိလ်ႇ ၾၼ်တင် တေႃၵ်ႁူတ် မိုဝ်ၶေႉဢံပ်ႉႁူၵႃႉသင်။
267.	The above mentioned case.	ဢၼ်တိလိၵ်ဢမုပႃးဝ်ႉၵႃႉၶိုဝ်ၶေႉ။
268.	A man was found drowned in a tank.	ၵုၼ်ၶႃးၸုံယူၶႂ်ၶံၶွင်သေယဝ် လေထုပ်လ်ႉတုဝ်မၼ်ယဝ်။
269.	I was publicly adopted.	ဢထင်ဢသႃးၶျေႃၵ်လေၵ် လိင်လိင် ပိၼ်ဢၼ်ႁိပ်လိင်လေ —— လွင်ဢၼ်ႁိပ်လိင်ၶေၼ်ပႃႈၶေ တင်လ်ႉႁူႁၼ်လိင်လိင်ယဝ်။
270.	I have cut my finger.	ဢဝ်မိတ်ၽၼ်ၶိဝ်မိုဝ်ၵဝ်ၶႃႈ။
271.	He was educated here.	မၼ်မေႃၵ်ဢတတ်ပိင်ၺႃႈတိၶေႉၶေႉ။
272.	This child is a chatterbox.	လုၵ်ၾၼ်ၶေႉသုပ်ၶံၶေ။
273.	He performs summersaults.	မၼ်ပၵ်ၶိတ်ဢိုဝ်။
274.	He is standing on his head.	မၼ်ပၵ်ၶိတ်မုၵ်ဢိုဝ်။
275.	Show me how to do it.	တေႃလ်ႉႁိတ်လိုဝ်ႁူဝ်ၶေၼ်ၵဝ်ၶႃႈလူ။
276.	How do you know?	ႁိတ်လိုဝ်ႁူဝ်မႂ်ႁူ။

277.	My box is heavier than yours.	တိူၵ်ႇဘ၊ပဝ်ၶ၊ၼၵ်းသေတိူၵ်ႇတ၊မႂ်း။
278.	This is the best pony.	မၢႆႉလီၼႄသေပိူၼ်။
279.	Everyone has to pay taxes.	ၵူၼ်းၵူႈၵေႃ လႆႈသွင်ငိုၼ် ၼၢင်ၶၼ် [ထေႃ။
280.	Any man or woman whatever.	ၽူဝ်ၽူႈမေႃၽူႈၼံဝႃ။
281.	I do not want any.	ၼံၶႆလႆႈၵွႆႈ။
282.	Give each of them Re. 1/-	ပၼ်ၶဝ်ယိူင်ၵေႃယိူင်ၵျပ်သေ။
283.	How many kinds?	လႆႈလွင်လႆႈၼၼ်။
284.	Take every kind.	ၼဝ်ၵူလိုဝ်ၵူပိုင်သေ။
285.	They hate each other.	ၶဝ်ၵေႃ၊ၸလိၼႄၵႃး၊လင်ၵၼ်ၼိုဝ်။
286.	The thief has taken all I possess.	ၽူလၵ်ၼၢႆႉၵ၊ၼၼ်ၵဝ်ၶိုးတင်သိူင် တင်လုင်ၼၢႆႉလိုင်ၼဝ်ၵွ၊ယဝ်။
287.	The whole family has run away.	ၶဝ်ၼၼ်တင်ႁိုၼ်တင်ယေၼွၵ်ပႆႈ ယဝ်။
288.	What kind of horse is this?	မၢႆႉပိၼ်လိုဝ်ၼင်ႁိုဝ်။
289.	Of what race are these men?	ၵူၼ်းမျုဝ်ၼၢႆႉမျုဝ်သင်။
290.	How much money have you?	မႂ်းမီးငိုၼ်ၼံလၢႆ၊
291.	Only so much.	မီးထၼ်ၼၢႆႉၵွႆႈ။
292.	Whatever he does he makes profit.	ၵေႃၼၢႆႉႁဵတ်ၵ၊ သင်သေၼံဝ၊လႆႈ ၼမြတ်။
293.	I found no one at home.	ၵဝ်ၶ၊ၼံၺုပ်ၵူၼ်းသေၵေႃ၊ၼႂ်ႁိုၼ်။
294.	Get another man for this job.	ႁႃလႆႈႁဵတ်တင်ႁဵတ်ၼၢႆႉႁွင်ၵူၼ်းတင် ၵေႃ၊သေ။
295.	They work in pairs.	ၶဝ်ၼၢႆႉ လင်ႁဵတ် တင်ႁဵတ်ယေသွင် ၵေႃ၊သွင်ၵေႃ၊။
296.	Some men are always trying to get others into trouble.	ၵူၼ်းၵံၽွင်ၼၢႆႉ ၶဝ်ႁႃ၊ၼမုတ၊သေ တီပိူၼ်ဘင်တီ။
297.	We came across the fields.	ႁဝ်လတ်မ၊းၼႂ်ၵင်ၼေ၊ၼၼ်ယဝ်။
298.	They went across the hills.	ၶဝ်ၼၼ်ၶံၽွႆႈၵွ၊ယဝ်။
299.	We ran after the thief.	ႁဝ်ၶ၊လိူပ်ထွႆႇတင်လင်ၽူလၵ်။
300.	Did you come round or by a short cut?	မ၊းဘင်ႁွတ်ႁိုဝ်မ၊းဘင်လတ်ႁိုဝ်။
301.	What are you looking for?	မႂ်ႁႃ၊သင်။
302.	What do you want?	မႂ်ၶႆႉလႆႈၵ၊သင်။
303.	The thief ran off.	ၽူလၵ်ၼီလႅပ်ႈ—ၽူလၵ်ၼွၵ်ပႆႈ။
304.	There is a road between these two houses.	ဝုင်ၵင်ႁိုၼ်သွင်ၼင်ၼၢႆႉမီးတင်။

305. I know because people say so.	မိုၼ်လတ်လင်ႁူ။
306. Have you counted the houses?	ၵၼ်တုၺ်လင်ႁိူၼ်ယဝ်ႁိုဝ်။
307. I think you are hurt.	ထိပ်ႁွႆယင်ယိုဝ်။
308. Sawbwa, I am going through your territory.	ၸဝ်ၾႃၵဝ်ၶႆတေႃလႄႁွႆမိုင်ၸဝ်ၾႃ။
309. The Sawbwa will come and meet me.	ၸဝ်ၾႃးတေမႃးႁပ်ၵဝ်ၶႆၵိုဝ်။ [ထပ်ပၼ်။
310. You must see I get all I want.	ၵၼ်ၵဝ်ၶႆ လုဝ်ၶႄႉ တေႃသႂ်ႉလႄ
311. I know nothing of your affairs.	လူင်ၵႁႃင်ၽိၵ်လမ်ၵဝ်ၵႆႁူသင်။
312. What do you call this?	ၵၼ်ၶႄႉႁႃင်သင်။
313. Speak the truth.	လတ်လိုဝ်လိုဝ်တႃ။
314. The wheels stuck in the mud.	မၵ်လေႃၶႆၵုံ။
315. He stabbed him with a dagger.	မၼ်လိုင်ၵဝ်မိတ်တိင်မၼ်။
316. He was hanged.	ၵဝ်မၼ်တင်လၵ်တႃႉယဝ်။
	ၵဝ်မၼ်တင်လိုၵ်တႃႉယဝ်။
	ၵဝ်မၼ်ၽိၺ်ၶေႃတႃႉယဝ်။
317. Shans drink a lot.	ၵုၼ်တႃႉၽိၼ်လဝ်ၼံၵိုဝ်။
318. They both got drunk.	ၶဝ်သွင်ၵေႃမဝ်လဝ်မႃး။
319. He got drunk.	မၼ်ၽိၼ်သဝ်ယဝ်။
320. The doctor treated him.	သလႃမႃးယႃမၼ်။
321. The kite fought the bird.	ႁူင်ႁွႆတေႃၶုၵ်။
322. I sent and said.	ၵဝ်လႂ်ပွႉၵုၼ်ႁိလတ်ၵုံသေ။
323. I am indeed afraid of this.	ၵဝ်ႁွႉၵုဝ်ၵမုမၼ်လႉ။
324. We will be answerable.	ႁဝ်တၵ်ၶံတၵ်လတ်။
325. We three will be responsible.	ႁဝ်သံၵေႃၶႄႉတၶံၵမုမၼ်လႉ။
326. If you can do the job thoroughly.	သင်ဝႃမႂ်ၶႄႉႁိတ်သႂ်ႉတေႃၵေႃ။
327. Nothing shall happen to you.	တိမ်ၵံႁိပိၼ်သင်။
328. Nothing shall touch you.	ၵံႁိတိုဝ်တုဝ်တိုဝ်ၶိင်မႂ်သင်။
329. They lived each alone.	ၶဝ်ၶႄႉယူႁေႃတိတိ။
330. He built a two storied house.	မၼ်ၶႄႉႁိတ်ႁိူၼ်သွင်ထပ်ယဝ်။
331. His house has three storeys.	ႁိူၼ်မၼ်မီးႁိူၼ်သံႁၼ်။
332. It is a house with three rooms.	ပိၼ်ႁိူၼ်သံႁွင်။
333. The house was far too small for us.	ႁိူၼ်ၶႄႉၵတုၵ်ႁဝ်လိၵ်ၽိပ်ၽိတ်။

334. The house is now in two parts, two storied, occupying the same inside space.	ႁိူၼ်ၶေၼ် တေႃလိၵ်ၶေႆပိၼ်ႁိူၼ် သွင်သွင်သွင်ယင်လပ်ႁၼ်ပိုၼ် ႁၼ်လေ။
335. A stake pierced his foot.	မႆတုၵ်သႂ်တိၼ်မၼ်။
336. He sleeps on his back.	မၼ်ၼွၼ်တၵ်ႁျႆဢိုဝ်။
337. He sleeps on his face.	မၼ်ၼွၼ်ၽုံဢိုဝ်။
338. Comb my hair.	ဢဝ်ဝီဝီၶုၼ်ႁူဝ်ႁဝ်ၶႃသေ။
339. Can you believe him?	ၽုံမၼ်လိုင်ယုံလႆႁူဝ်။
340. Avoid dishonest men.	ဝေပိတ်ႁုၼ်ႁုတ်တင်လႆတ။
341. I will change my clothes.	တေမိုဝ်ပုတ်ၸုဝ်ပုင်လိင်။
342. I have no change of clothes.	ႁဝ်ၶႃ လိုင် ဢံမိး သိုဝ် ယိုၼ်ၶုင် ယိုၼ်လႆသင်။
	ႁဝ်ၶႃဢံမိးၸုဝ်ပုတ်ၸုဝ်ၶုင်ႁွႆ။
343. If you get wet you must change your clothes.	ပေႃၶံယံလိုင်တေလႆပုတ်ၸုဝ်။
344. This jacket is torn.	သိုဝ်ၶေႆသိၵ်ႁွႃယဝ်။
345. Sew on buttons.	ယိပ်မၵ်တုံသႂ်တ။
346. These stockings want mending.	မုင်တိၼ်ၶေႆယွၵ်ႁွႃယဝ်။
347. I sent him to buy beef in the bazar.	ႁဝ်ၶႃၸႂ်မၼ်ႁွႃသိုဝ်ၼိုဝ်တီႁတ်။
348. They killed him by impaling.	ၶဝ်ဢဝ်မၼ်သိပ်မႆသိပ်တႆယဝ်။
349. He is treacherous.	ဢံယုံလႆၼိုဝ်မၼ်ယသိတ်လႃ။
350. He saw me thro' the window.	မၼ် ႁၼ်ႁဝ်ၶႃတီႁူ ပတိင်ပွၵ်ၶေ [ၼ်။
351. It happened fortunately.	ႁတ်ႁႃလေပိၼ်။
352. It happened unfortunately.	ပိၼ်ဢၼ်ႁံဢံလီ။
353. As she has acted so badly to her parents.	ၶင်ဢၼ် လႆယိတ်လႆ ပိင်ႁွႃႁႃ တီပေႃမေမၼ်ၶေႆလိုင်။
354. I will get the pack bullocks ready.	ႁဝ်ၶႃတၵ်ႁိူလုၵ်ႁိူင်ဢဝ်ဝုဝ်တင်။
355. I will sell expeditiously.	ႁဝ်ၶႃတၵ်ၶႆၶတ်ပတ်တုၵ်။
356. They are on bad terms.	ၶဝ်ၶတ်ႁၼ်။
357. He and I have a quarrel.	တင်မၼ်တင်ႁဝ်မိးဢမျၵ်တီႁၼ်။
358. Father and son were greatly at variance.	ပေႃလုၵ်သွင်ၵေႃယိတ်ၸႂ်တေ။
359. The interest amounted to 400/-	ဢတုဝ်တီႁွတ်သီလွႆ။
360. He collected some debts.	မၼ်ၵိပ်ယွၼ်ၼီယွၼ်ၶွတ်။

361.	I departed from the house.	ၵၢင်ၶႃ၊ယၢင်တီၶၢၼ်လုၵ်ႁိူၼ်။
362.	Twice two are four.	သွင် သွင် တီမီၶၢၼ်သီ။
363.	What is your house made of?	ႁိူၼ်မႂ်ႁဵတ်ဝႆ တၢင်သၢင်- ႁိူၼ်မႂ်မီၶၢၼ် ႁိူၼ်သၢင်။
364.	This house is haunted.	ႁိူၼ်ၶေႈၽိတ်လွၵ်။
365.	Rats must be caught alive.	ၵေႃလႈတီၶုၵၢၼ်တုၵ်လိင်။
366.	Are you not afraid you will be bewitched?	ဢမ်ႇၵုၼ်ၽိုၼ်ၶၼ်ႁိုဝ်။
367.	I am amazed at your action.	မႂ်ႁဵတ်လိုၼ်ၶေႈလီဢမ်ႇ။
368.	They use paddy husk as fuel.	ၶဝ်ၵၢၼ်ၵိဝ်သွႆႈၾႆးၵၢၼ်။
369.	The flood spread everywhere.	ၶၼ်ထုမ်ၼမ်ႉႁူဝ်ပၼ်ပၼ်မိုင်မိုင်။
370.	The Burmese army spread over the country.	ၵုၼ်သိုၵ်မၢၼ်ႁူဝ် ပၼ်မိုၼ်ၶၢၼ်မိူင်း။
371.	He is of pure descent.	ၵုၼ်မၢၼ်လိတ်လိတ်ၶိူဝ်ႈ
372.	Can you describe him—what is his appearance like?	ၵုၼ်မၢၼ်မီၶၢၼ်လိုၼ်ၶေႈၼိူင်ႁိုဝ်။
373.	His complexion is fair.	ၶေႃမၢၼ်ၶၢဝ်။
374.	His complexion is ruddy.	ၶေႃမၢၼ်လိင်။
375.	He is very talkative.	မၢၼ်ၵၢၼ်သုပ်ၶၢမ်။
376.	He has grey hair.	ၽူၼ်ႁူၵ်ထမ်ထိုၼ်။
377.	Whence comes this cart?	လေႃၶေႈလုၼ်ၵႃလိူမႃး။
378.	It comes from the village.	လုၼ်တီဝၢၼ်မႃး။
379.	Can I hire carts here?	တီၶေႈလၢင်လေႃလႈႁိုဝ်။
380.	Not a cart could be hired.	လေႃသေလၢင်ၵေႃၶတ်လၢင်မၼ်လႈ။
381.	Is the paddy good this year?	မီၶေႈၶဝ်ပိူၼ်လီႁိုဝ်။
382.	The rains have not come.	ၽူၼ်ဢမ်ႇမႃး။
383.	The rains are not good.	(၁) ၽူၼ်ဢမ်ႇလီ (၂) ၽၼ်ၽူၼ်ဢမ်ႇ တုၼ်ပၢၼ်လီလီ။
384.	Here and there.	တီၼႆႉယၢင်တီၼၼ်ႉ
385.	Tell him to supply fowls.	ၼွၵ်လႈပၢၼ်ၵႃႈထတ်မၢၼ်သေ။
386.	Is the road good for riding?	တၢင်းမီမလီႁိုဝ်။
387.	Show me your diary.	ၶေၼ်လိၼ်မႈၵူဝၢၼ်လူ။
388.	What is the cost of five articles at Rs. 2-8 each?	ယိင်ဢၢၼ်သွင်ႁႃပ်ၶႈၵႃဢၢၼ်မိလ် ၵႃႁိုဝ်
389.	Is your shop insured against fire?	သုံသိင်မႂ်ဢႃမၢၼ်ၽႆးယၢင်ႁိုဝ်။

390. The wind blew down the trees. လုံထုၵ်လေမႆႈလုံ။

391. The wind blew away the paper. လုံထုံလေႃဝိၼ်။

392. Blow out the candle. ပဝ်မၢၵ်ၾႆႈတဵၼ်သေႃ။

393. Please admonish him. သၼ်သွၼ်သုၼ်မပၼ်သေႃၽႆ။

394. Give him water to drink. ပၼ်မၼ်ၵိၼ်ၼမ်ႉသေႃ။

395. I have not yet been once. ၵႂ်ပႈႁွႆသေႃၽွၵ်။

396. He is about to lose his post. မၼ်ထမ်တေႃတုၵ်ၵၢမ်ႈၵိုဝ်။

397. That man is still eating. ၵေႃၼၼ်ယင်ၵိၼ်ယူႈၵိုဝ်။

398. If I have time I will look again.
ပေႃမီၼ်ထိုင် ႁဝ်ၶႃတေႃတုလ်လူႈ ႁွၼ်။

399. Small pox is very prevalent in those villages.
တီဝၼ်ပုၼ် ၵၼႃမၢၵ်လုင်သၼ် ၼႃၵိုဝ်။

400. Malaria is very rife there. တီပွၵ်ပုၼ်ၼဝ်ႁႈၼႃ။

401. Before long the river will eat away the bank.
မဝ်ထၼ်ႁိုင် ၼမ်ႉၼႈ တေႃတွၵ်ၾင် ၵိုဝ်။

မဝ်ထၼ်ႁိုင် ၼမ်ႉၼႈ တေႃၵိၼ်ၾင် ၵိုဝ်။

402. Do not make a flat thatch roof. မုင်ၶႃႈၵႂ်လႈႁဵတ်ပိင်ပိင်။

403. You must make the thatch roof sloping.
(၁) မုင်ၶႃႈ တေႃလႈႁဵတ် လွႆမၼ် လၼ်လၼ်။

(၂) မုင်ၶႃႈ တေႃလႈႁဵတ် လွႆမၼ် ပိၼ်ပိၼ်။

404. How high is this mountain? လွႈၼႈသုင်ထၼ်လႂ်။

405. Is this paper to be burnt? ၸေႃလႈၵဝ်လေႃၼႈတုၵ်ၾႆႈႁိုဝ်။

406. He is always exempted from capitation tax.
ၵၼ်လွင်လုလ်လႈထႆႇၵွၼ်ပိုၼ်ၼႈ လႈလွတ်ၶျိုသႃတႃသေႃ။

407. Sandflies and mosquitos bit me all night.
ႁိၼ် တင် ယုင် ၶုပ်ႁဝ်ၶႃတင်မိုၼ် ယဝ်။

408. A spider spun his web. ႁုင်ႁဝ်တုင်ယႂ်မၼ်ယဝ်။

409. The tree was struck by lightning. ၾႆၾႃတုၼ်မႆႈၼႈယဝ်။

410. He is sore from head to foot.
ၵေႃၼႈ ၵဝ် ႁႃ ၾႃတိၼ် မၼ် တေႃမုလ်ႁဝ်မၼ်လိပ်ၵိုဝ်။

411. I do not know whether he will come or not. မၼ်တၢၵ်မႃးႁိုဝ်ၵႂ်မႃးႁိုဝ်ၵႂ်ႁူ။

412. That is always the way. ၼၼ်ႁွႈႁွႈ။

413.	It is ever thus.	ဢမိင်မိင်မီႈၶင်ၼႆႉလေႈ။
414.	Of what use is it?	ၶဝ်ဢသုင်သင်။
415.	It is useless.	ဢမ်ႇသုင်ယႄႈ—ဢမ်ႇၵျၢပ်ၶေႃႈၵျၢပ်ၸိင်။ ဢၼ်ပိၼ်ဢၼ်လႄႈလႄႈ။
416.	How do they make use of it?	ၶဝ်ဢဝ်ၶဝ်ႁိတ်ဢသုင်သင်။
417.	I have use for it.	ၶႃႈလဝ်လုဝ်ႁိတ်ဢိုဝ်။
418.	It is of use.	ဢၼ်ၼႆႉပိၼ်ဢၼ်လွႆဢၼ်သႂ်ႇ။
419.	He has already lived here over two years.	မၼ်းမႃးယူႇၼႆႉ ထၼ်ပေႃလႄႈသွင် ပီလိူဝ်လိူဝ်။
420.	He was not far off.	မိူၼ်ယူႇဢမ်ႇၵႆဢမ်ႇလမ်။
421.	The place in question is an unfrequented one.	တီႈဢၼ် ပိၼ်ၶၼ် ပိၼ်တီႈလွတ်း ၵင်ႁၢၼ်ယူႇ။
422.	The place of occurrence is in an out of the way spot.	တီႈဢၼ်ပိၼ်ၶၼ်ပိၼ်တီႈပိုင်ႁၢၼ် တီႈယဵတ်ႁၢၼ်။
423.	This village is in an out of the way place.	ဝၼ်း ၼႆႉ ဝႆႉယူႇတီႈ ဢၼ် တိတ်း ယိၵ်ႉ။
424.	This seems to be a bad rupee, it does not ring well.	ငၢၼ်းတိင် ၵႃးၼႆႉ သိင်မၼ်း မဝ်လီ လေမိုၼ်းႁၢင်မၼ်းဢႃ။
		" " " မၼ်းလူမ်။
		" " မၼ်းငၢၼ်းၽိၵ်း။
425.	He turned his back in contempt.	ပၼ်လင်မၼ်းယဝ်။
426.	I was quite at ease and my mind at rest.	ၶႃႈလဝ်ၵျူးလွႆၵျူးၶေႃယဝ်။ ၶႃႈလဝ်ပုင်လွႆပုင်ၶေႃယဝ်။ ၶႃႈလဝ်ဝင်လွႆဝင်ၶေႃယဝ်။
427.	I have suffered no sorrows or worries.	ၶႃႈလဝ်မဝ်လႄႈပူႇသႃသုၵ်ႉထုၵ်ႉယဝ်။
428.	We act unmolested.	ႁဝ်ၶႃႈထင်ၵရူ။
429.	They manage their own affairs.	လွင်ယွႆႉတင်မၼ်း။
430.	There is no anxiety as to our serving well.	ထင်ႁင်လႄႈလွႆလႄႈသႂ်ႇ။
431.	We are all at ease and at peace.	ႁင်ၶႃႈ သိင်လိုင် တီႈတေႃ။ မဝ်လႄႈပိၼ်သတင်။
432.	Everything is now peaceful and quiet.	ပိၼ်ဢၼ်ပိင်ပုတ်ႁူသိမ်ႁူပိုင်။ ပိၼ်ဢၼ်သိမ်း။

433.	We are free from anxiety.	လႆထင်ႁင်ႁိုတ်ၽၢၼ်ႁိုတ်ငၢၼ်။
434.	We have nothing to fear.	ႁဝ်ၶႃႈထင်ႁင်။
435.	Trade is peacefully carried on.	ထင်ႁင်ၽ ထင်ႁင်ၶႃႈ။
436.	We ask for rest.	ႁဝ်ၶႃႈယွၼ်းလိူဝ်ဢိူဝ်။
437.	Some men do not yet know ease.	ၵုၼ်း ၽံယွင် ၶေႃ ယင်ဢံပႆႈႁူ တီ လိုၼ်တီဝီလ်လၢႆႈ။
438.	Our ways severally parted.	ယတ်ၽၢၼ်ႁွႆႈတီယွႆႈတီမၢၼ်း။
439.	There is no way of getting enough money in Mone.	တီလႆငိုၼ်းလႆတွင်ၽႆႈတီမိူင်းမိူင်းၼေႈ ၼၼ်းဢံပေႃမီးသင်။
440.	Dry my clothes in the sun.	ဢဝ်ၶဝ်ၽဝ်ၶႃႈတၢၵ်လီတ်ဝႆႈသေ။
441.	We put up the two carts.	ႁဝ်ၶႃႈပုတ်လေႈသွင်လင်ဝႆႈယဝ်။
442.	He hinted by winking.	မၼ်းယိပ်တႃႈၶေၼ်း။
443.	The sun shone into one's eyes.	ၽင်ဝၼ်းတေႃတႃႈ-ၽင်ဝၼ်းတွင်တႃႈ။
444.	The sun is very dazzling.	သႆႈၽင်ဝၼ်းမိင်တေႃတေႃ။
445.	The three objects of worship.	ရတၼေႈသံပႃး။
446.	A series of marvels.	ဢၼ်မီးတီဢံၺီ။
447.	A golden statue of Buddha.	ရုၵ်ထုၶံလဝ်ၽြႃးဢၼ်ၵျူးၶံဝႆႈ။
448.	Some bells were inscribed with the donors' names.	ႁိုင်ၽံယွင်ၼေႈမီးလီၵ်ၽံပေလိူဝ်သိူင် ၶေႃႈဢၼ်လူတၢၼ်း။
449.	They placed the statues with great pomp and ceremony on elephants.	ၶဝ်ဢဝ်ရုၵ်ထု သင်ထုမၵ်ႁိူၼ်လိူဝ် ၼေႈႁိုတ်မိူၵ်ႁိုတ်ၶံလေတင်ၼိူဝ် လင်ၸေႃ။
450.	This angle equals that angle.	လိင်ၼေႈတင်လိင်ၼၼ်ယိင်ၽၢၼ်း။
451.	This is about equal to that.	ႁံတၵ်ၶႃႈထၢၼ်ပိင်ၽၢၼ်း။
452.	The money earned is not commensurate with the work done.	ဢၼ်လႆႈဝႆႈငိုၼ်းၼေႈ တင်လႆႈႁိုတ် ၼေႈဢံငိၽၢၼ်း။
453.	It is about the same.	ႁံမိူၼ်မိူၼ်း။
454.	I wish to be your associate.	ၶႃႈႁိုတ်ၶေႃႈၽၢၼ်တင်မႂ်။
455.	He gets his living easily.	မၼ်းၼေႈလႆႈႁၢၼ်ငႆႈ။
456.	He acts in a headlong manner.	ၶေႃႈၼေႈလေႃဢိုဝ်။
457.	He acts without method.	မၼ်းလိသႃးယဝ်။
458.	Go and look for its tracks.	ၵႂႃႇႁႃႈႁိပ်သေ။
459.	I thought he was a bad man because I saw him peeping into the house.	ႁဝ်ၶႃႈ ထင်မၼ်း ပိၼ်ႁုၼ်ႁႆႈ ပိၼ် လေ ႁဝ် ႁၼ်မၼ်း လွႆတုလ် ၼႂ်း ႁိူၼ်း။

460. I saw him crouching over the fire. — ၵဝ်ၶႃႁၼ်မၼ်းၽိင်ႈၾႆးယူႇ။

461. I did not suffer him. — ၶႃလဝ်ဢံၶိဢံလူမၼ်း။

462. It is not good to eat this fruit, it is poisonous. — ဢၼ် မၵ်ႇၼႄႉ ဢံလီၵိၼ် မၼ်းမီး ၽိဝ်း။

463. They seized him and burnt him alive. — တိၵ်ႉမၼ်းသေယဝ်ႉမိုဝ်းမီးလႆႈဢဝ်မၼ်း တုတ်ႉၾႆးတႃႉ။

464. The posts are still standing at the house. — သဝ်ပုၵ်ႇဝႉမီးယူႇႁိူၼ်းတီႈ ႁိူၼ်း။

465. You had better do what I tell you. — လီႁဵတ်းၵႃႈၶႄႉဢၼ် ၵဝ်ဝႃႈၶႄႉ ၽိုဝ်။

466. It is best to remain here. — တတၵ်ႈယူႇၶႄႉလီး။

467. He not only gave him 100/- but also built him a house. — ပၼ်ငိုၼ်းလွႆႈ ႁဵ တီႈမၼ်း ဢမ်ႇၵႃႈသႂ် ႁဵတ်းပၼ်တင်ႁိူၼ်းလင်း ယဝ်ႉ။

468. It is ten viss in weight. — လွႆႈလင်သိပ်း ႁ။

469. Are you related to him? — ပိၼ်းမီးၶွင်ႁၼ်းႁိုဝ်။

470. How are you related to him? — ထုၵ်ႇပိၼ်းသင်ႁၼ်းတင်မၼ်း။

471. The night is dark. — ႁင်ၶမ်း လပ်ႉ သိင် ၽိုဝ်—ႁင် မိုၼ်း လိုၼ်းလံ။

472. It is a moonlight night. — ႁင်မိုၼ်းလိုၼ်းလိင်။

473. In the middle of the road. — ၶၢင်ႈမိုင်ႁင်တင်။

474. At the side of the road. — ႁိမ်တင်။

475. They both went. — ၶဝ်ႁွႃႈတင်သွင်ၵေႃႈ။

476. He never eat anything. — မၼ်းဢံတွၼ်းၵိၼ်သင်ႁွႈ။

477. He never said so. — မၼ်းဢံသူလတ်ႉၶႄႉၶႄႉ။

478. This roof is rain-proof. — ယုၼ်းဢံယႃႈႁိုဝ်မုင်ႁိုၼ်းၶႄႉ။

479. Has he been in a train? — မၼ်းယံလႆႈမီးယထႃႈယႆႈႁိုဝ်။

480. They ran along the river bank at full speed. — ၶဝ်ၶႄႉၶုၼ်းလီလၢႆလွႆးယင်ၶမ်ႁူင်။

481. The dog is wagging its tail. — မႃႇပိဝ်ႁင်ၽိုဝ်။

482. I think its price is low. — ဢၼ်ၶႄႉ ၵဝ်ၶႃထင် ႁႃမၼ်းၵေႃး။

483. The men I despatched. — ဢၼ်ၵဝ်ပွႈလႆႈႁွႃႈႁုၼ်းၶဝ်။

484. All high and low are most grateful. — တင်လဝ်တင်ၶႃ ၵျိူလူတင်ႁင်တိင် ယဝ်ႉ။

485. As a poor man. — ယႃႇဝသင်ၵျေႃႉသႃး။

486. A man of unknown name.	ဢံႁူႉလၵ်လိုဝ်ႁုၼ်ၵေႃႈ။
487. Nothing was left.	ထၼ်ပေႃႇဢံႁိုတ်သင်။
488. He fell from the tree and was crushed to pieces.	မၼ်ၶေႈတုၵ်တုၼ်မႆႈပိၼ်ထုင်ၽႃႈ။
489. It is not proper,—not right.	မၼ်ပိၼ်မၼ်ယႃႇဢံၸႂ်။
490. It is not becoming.	မဝ်ပေႃႇတင်ၶေၼ်။
491. Certain things unbecoming.	သံးပိုင်းဢမုဢံသင်ဢံထုၵ်။
492. He was very near death.	မၼ်လံတၵ်တႃႈယဝ်။
493. We could do nothing and had to return.	ႁဝ်ၵႃဢံလင်ႁိုတ်ႁိုဝ်လင် လႈပြၼ် ၶိုၼ်မႃးယဝ်။
494. He came to our village in the course of his travels.	မၼ်မႃးလေႃ မႃးလိၵ်ႁႃတီး ဝၼ် ႁဝ်ၶႃ။
495. He put up with me as my guest for four days.	မႃးယူမႃးၶွၼ်ႁိုတ် သိၵ်ႁႃတီးၶႂ် ၶႃလဝ်လႈသီဝၼ်ယဝ်။
496. I will go and walk about the village.	တေႃႇၵႂႃလေႃလိၵ်ၶႂ်ဝၼ်ၶေႈ။
497. Being very tired I fell fast asleep.	ႁဝ်ၶႃႁိုဝ်ၶေ လင်ၶွၼ်လပ်ႁၼ် ယူယဝ်။
498. We woke up alarmed.	ႁဝ်ၶႃလင်တုၵ်ၸွႆတိုၼ်မႃးယဝ်။
499. When all were sound asleep.	မိင်ႁုၼ်တင်လႈၶွၼ်လပ်ႁၼ်။
500. We became greatly alarmed.	ႁဝ်ၶႃတုၵ်ၸွႆတုၵ်ၶေႃယဝ်။
501. I ran with the utmost haste.	ၶႃလဝ်မီၶၼ်ၵိတ်လိၵ်မႃး။
502. I told him off to keep watch in the house.	ၶႃလဝ်လင်ၸွႆ မၼ်ၶေၼ် ငွႆယူဝႈ တီႁိုၼ်။
503. I must not lose my property for nothing.	ယႃႁိပိတ်လေႃသုံၵႂႃလႈလႈသေႃ။
504. No one but he took them.	လိုဝ်သေႃမၼ်ႈ ပူ ၸွႆႁေႃဢံဢဝ်။
505. This wood is very hard.	မႈၽိလ်တိၵ်တိၵ်။
506. The two persuaded each other to go and see a pwe.	သွင်ၶႃသွင်ႁေႃ လုဝ်ႁၼ် ၵႂႃလေႃ တုလ်ပွႈ။
507. Not long after they had left the house.	ဝႈသေႃၶဝ်ၶေၼ်လုင်ႁိုၼ်ၶေၼ်ၵႂႃ ဢံႁိုင်သင်။
508. We are temporarily changing our abode.	ႁဝ်ၶႃၶေႈယႃယီဢိုဝ်။
509. His back was cut in two.	လင်မၼ်ပိၼ်သွင်ပွတ်ၶတ်ၵႂႃလေႃ။

510.	It is well to go and seek alliance with.	ၵႂႃယွၼ်ၸိၼ်ယွၼ်ႁၵ်ႉ မိူၼ်သုၺ်ၸိ ၼွင်ၶၼ်ၼေၼ်လိုၼ်တၢင်လီ။
511.	We parted company.	ၶဝ်တၢင်းၵူႊ ၶိုဝ်တၢင်းၵူႊ။
512.	Your letter about the	လိၵ်ႈဝႃႈမႃးလၺ်။ . . . .
513.	He clearly showed.	ၼေၼ်ပၼ်တူၵ်ႇတီႇယဝ်ႉ။
514.	His family became extinct.	ႁိူၼ်းမၼ်းသုတ်းၵႂႃယဝ်ႉ။
515.	They received and fraternized with the prince.	ၶဝ်ႁပ်ႉၶႂ်ႈပူႇပွင်ၸိၼ်လွႆမိူင်သႃႉ။
516.	They tied him to a tree.	ၶဝ်ၼႄႈၶဝ်မၼ်းမတ်ႉႁူပ်ႉတုၼ်ႈမႆႉ။
		" " မတ်ႉလပ်ႉ " "
		" " မတ်ႉတွႆႇ " "
517.	We had left the pwe about half-a-mile behind.	ႁဝ်ၶႃႈယၼ်ၶွၵ်ႈပွႆးမႃးသေ ႁိုင် မိူင်းၵူႊ။
518.	Was the bazar crowded?	ၵတ်းၵိုၼ်ႁူမ်ႈ။
519.	The pwe was then crowded.	ပၼ်ၽွင်ပွႆးၵိုၼ်။
520.	He gave up the desire to live.	မၼ်းၼႄႈလူၼ်ၶၢသၵ်။
521.	He sat cross-legged as a deity.	မၼ်းၼင်ၶႃႈႁူတ်ႉယဝ်ႉ။
522.	I escaped by the skin of my teeth.	ၶႃႈ လႅဝ် ၼႄႈ လွတ်ႈ ၵႂႃ ၶႄ လပ် ၶႄလိဝ်။
523.	It is quite a separate country.	ၼေၼ်းၵူႊ ၵေႃၵေႃႉၵႂႃ။
524.	He asked about their original place of residence.	မၼ်းၼႄႈတွင်ထၢမ်ယူႇငဝ်ႈႁၵ်ႈမၼ်း။
525.	When was this city founded?	မိူင်ၼႄႈတေႃႇပၼ်ငဝ်ႈမိူင်လႆႈယဝ်ႉ။
526.	He loved her greatly.	ႁၵ်ႉႁႅင်ပိၼ်ယႂ်ႇမၼ်းယဝ်ႉ။
527.	He received the merest pittance (*lit.* the price of chillies and salt.)	မၼ်းၼႄႈ ငဝ်ၵၼ် ၵႃႈၽိတ်ႉ ၵႃႈၵိူဝ် ယဝ်ႉ။
528.	I sell liquor retail.	ၶႃႈလႅဝ်လူၵ်ၶႃႈယွႆႈလဝ်ႉ။
529.	They all sell wholesale.	ၵႃႈပၼ်ၼ်လၵ်ႉၵႃႈ။
		ၵႃႈပၼ်ၼ်ၶုၼ်ၶႃႈလူမ်။
530.	I do not sell on credit.	ၵဝ်ၶႃႈၼႄႈႁုၼ်ၶၢမ်ၶႃႈၶၢၼ်လိုဝ်။
531.	I sell on cash payment.	ၼွၺ်ပၼ်ငိုၼ်ၵမ်လိဝ်ၵဝ်ၶႃႈလႅင်ၶႃႈ။
532.	Because of many differences in price.	ပိုဝ်ၵႃႈမၼ်းသိုၺ်ႈပိုင်ၵၼ်ၼေႃးလေႃ။
533.	Who lives in the house next to the bazar?	ၶၼ်ႁူၼ်ႈလပ်ႉၵတ်ႉပူႇလွႆယူႇ။

534. Once in debt one seldom gets clear. — ပေႃထုၵ်ၶီဢွၵ်ယၢပ်။

535. Did you watch the thief run as far as you could see? — ၽူလၵ်ပႇၶေႇ ၼွ်ႁၢၼ်သုတ်း သႇတႃ ႁိုၼ်။

536. In an earthquake the cliffs and hills break up. — မိုၼ်ဢၢၼ် ဢိင်သၢၼ် ၸၼ်ႉ တၼ်လွႇ ၵိုၼ်ဢိုၼ်။

537. A piece of the wall became detached. — ၸႃယၢတ်တုၵ်ႇမိပ်ႈ။

538. They broke the mat walls and railings to pieces. — ၸႃႁိုၼ်ၸႃလၢၼ်ပေႃပင်ႉႁွႃ။

539. In order to shame me and injure my character. — ႁႃၶႃလၢၼ်လႇတင်ဢႃႇယၢသလေၼႃ တႃ။

540. He dashed water on me. — တင်ၼမ်ႁုတ်ၶႃလၢၼ်။

541. I stood rooted with amazement. — ၶႃလၢၼ်ၽင်ၵိုၼ်ယၢၼ်။

542. I could not think of any one else, it could only be he. — ဢမ်ၶုၵ်လိုဝ်လႇလွႆမီးမၢၼ်ႁႇယၢၼ်။

543. The clerk too has made the transfer of names. — လၢေ့ၶူ့ႁၢၼ်ၶႃႇပၢၼ်လိုၼ်သိင်ယၢၼ်။

544. If you do not thatch your roof this year it will leak. — ႁိုၼ်မွ်ပိၼေႇ ပေႃဢမ် မုင်ၶႃ ၸုၼ် တေႃႁုၼ်။

545. Those who have signed below — ဢၢၼ်လၵ်မတ်ပႃးၼေၼ်တိတ်ႉၼေႇ။

546. As contained below. — ဢၢၼ်ပႃးမီးဢတိင်ၸႃႇတိုၼ်ၼၼ်။

547. Just carry me home. — လေႃဢၢၼ်မိုၼ်သုင်ႁိုၼ်ဢိတ်ၼိုင်။

548. In order to accompany your honour. — ႁႃလႇလၢၼ်လွႆၼွၵ်တေႃလၢၼ်လေႃ။

549. We planned and did it together. — ႁုၼ်ၶႃႁုမ်ပွင်ႁုၼ်ႁၢၼ်ယၢၼ်။

550. In order to injure the Buddhist religion. — ႁႃလႇယပုၵ်ထသႃသၼႃ။

551. He is a religious teacher. — ႁေႃၼေႇဢႃလရိယ။

552. They held counsel. — ၶၼ်ၼေႇတိုင်ပင်တိုင်ပိင်။

553. A few come to worship. — ႁုၼ်ဝႇလၢၼ်ပွႆးမႃးႁေႃ။

554. Many come for pleasure. — မႃးတႃမုၼ်သိုၼ်ပျေႃႁၢၼ်ၼမ်။

555. Each wears his or her best. — မေဢိင် လေႃသင် ႁုၼ်လႇလေႃသင် ယေႃႁေႃ ၼုင်တင် ၶုၼ်ၼုင်လီ သေႃပိုၼ်။

556. They are walking arm in arm.	ၶဝ်ၶေႈၽႃႉယိုဝ်ယူႇၵိုဝ်။
557. Has the house a visitors' room ?	ႁိူၼ်ႁိုၼ်မီးတီႈၶႄႇၸႃႉႁိုဝ်။
558. I found no comparison.	ႁႃတီတုတႅၵ်ဢမ်ႇမီး။
559. Is this the case with many ?	ႁုၼ်ၼမ်ၼင်ၼႄႈႁိုဝ်။
560. He lives on the interest.	မၼ်းၵိၼ်ၼမ်ႉငိုၼ်းတုဝ်။
561. He works for daily wages.	မၼ်းၵိၼ်ၶၼ်ႇလႅင်ႉဝၼ်းၵိုဝ်။
562. Do you work on daily or on monthly wages?	ၶၼ်ႇမၼ်းဝၼ်းႁိုဝ်ၶၼ်ႇမၼ်းလိူၼ်ႁိုဝ်။
563. The child is suckled.	လုၵ်ဢွၼ်ၼႄႈၵိၼ်ၼမ်ႉၼူမ်ၵိုဝ်။
564. He takes bribes.	မၼ်းၵိၼ်လၢၵ်ႇသွင်ၵိုဝ်။
565. One or other of the two came.	ၶဝ်သွင်ၵေႃႉၼႄႈပေႃးၵေႃႉၼိုင်ႈမႃးၵေႃႉၼိုင်ႈမႃးလႄႈ။
566. The lamps were being lighted.	မၼ်းၾႆးလိုတႃႈၽႃႈၸၼ်ယူႇ။
567. The lamps were burning.	ၽႃႈမၼ်းၾႆးလိုလုၵ်ႈလႅင်ယူႇ။
568. The lights were put out.	ဝၼ်းၽႃႈလိုဝ်ၼႄၼ်းမွတ်းမုတ်ယဝ်ႉ။
569. He recognized him as he had scrutinized him well.	ႁွပ်ႈမိုဝ်မၼ်းလိုင် တုလ်လႅိူ သေသေ ၶျႃၶျႃလႄလႃႈႁိုဝ်။
570. He recognised him by his face.	လႃႈသတီတွင်ၼႃႈမၼ်းယူႇ။
571. He identified him.	လွင်ဢမ်ႇမၼ်ၼႄႈၶေၼ်ၶႃႈ လိုတုပ် ႁိုဝ်။
572. The milk has turned sour.	ၼမ်ႉၼူမ်သုမ်ႁွႃယဝ်ႉ။
573. I happened to be in the shop.	ၶႃလဝ်ၵေႃမၼ်းမိုဝ်မီးယူႇ သုသိင်း ၶႃလဝ်ၵေႃမၼ်းဢမ်ၼ်ယူႇဢမ်ႁႃတုဝ် ၶိူသုမ်။
574. He had no right to so use his official authority.	လိုဝ်ၼင်ၼႄႈဢမ်ႇမီးတီလီ (1) ၽႅၵ် လဝ်ဢႃၼႃလဝ်ဢလုဝ်ယႃ။ ။ ။ (2) ႁုမ်လိုလို။ ။ ။ ။ ။ (3) သုင်သွင် ။ ။
575. You had no right to create a disturbance in another man's house.	မႂ်ဢမ်ႇမီးဢၶူင်ႁိုတ်ဢုၼ်းဢုၼ်းမေႃ မေႃၼိုဝ်ႁိုၼ်းပိုၼ်။
576. He found nothing unlawful.	မၼ်းဢမ်ၼ် ဢမ်ႇၶီလူလွင်သီပိုင်း ဢမ်ႇ ထုပ်ယဝ်ႉ။ မၼ်းဢမ်ၼ်ဢမ်ႇလႆႈတြႃး ဢမ်ႇထုပ်ႁႃၼ် ႁႃသင်။

577. I have lived with him. — ၶႃ၊လဝ်ယူလုၺ်ၵၼ်လုၺ်ႁၼ်း။
578. This man boasts of his wealth. — ႁုၼ်ၶေႃ၊ၼႆ' မီးၶိုၵ်လေ၊ၸဝ်လိၼ် ၼႆ'လေႃၶုပ်ၶၢတ်ယူ။
579. He has not a pice to his name. — ၸဝ်ႁိုၼ် ၸဝ်ယေႃၶေႃ မဝ်မီး သင်။ သတ်ယိုၼ်း၊ မေႃႁုၺ်၊ မဝ်မီး ၵႂ်'။
580. A few minutes after dinner he will go sound asleep. — မၼ်ၼႆ'ပေႃၵိၼ်ၶဝ်ၶံယဝ်ႁိုင်ၶႆ၊ ၼေႃၼွၼ်လပ်ယူၵႂ်'။
581. This man wants looking after. — ႁုၼ်ၶေႃ၊ၼႆ'လုဝ် ဢၼ်ၸိုဝ်တိင်ႁျုပ် လွႆတုၺ်ယူလီ။
582. I think you had better take ten days leave. — ပေႃၶံဢဝ် ဢၶျုင်သေ သိပ်ဝၼ်း၊ ထင်ၼေႃထုၵ်ယုဝ်။
583. You look rather washed out. — ၼိုဝ်ၼင်ၼွႆယိုၵ်လိုင်ၵိုဝ်'။
584. He seemed on the mend. — မၼ်ၼႆ'ပိုၼ်ႁုင်ၼေႃၼိုၺ်ယဝ်။
585. He has rad a relapse. — သံၼိုၼ်ပိုၼ်ထိင်ၶံး၊။
586. Late at night. — ၶင်ၼိုၼ်ဢၼိင်ပုၼ်ယဝ်။
587. When I called out, he took no notice. — ၶါ၊လဝ်ႁွင်လင် မၼ်ဢံဢဝ်ၶပ်။
588. Water beat into the boat. — ၼံထိပ်ၼိုၼ်ႁိုဝ်-ၼံယုင်ၼိုၼ်ႁိုဝ်။
589. He gave 10/- earnest money. — ဢပ်ပၼ်လရၼ်ငိုၼ်ၶၼ်း၊။
590. The matter is uncertain. — ဢံၵီးတိမၼ်ႁႂ်'။
591. As he is so changeable I cannot rely upon him. — ၶေႃ၊ၼႆ' ႁႂ်ပ်ပိုဝ် လွ်မၼ်လေႃလေ ႁႂ်၊ႁႂ်၊ၼိုၼ်ၼိုၼ် ၶဝ်ၶါ၊ဢံလ' ယုံဢံလ'ပိုင်လ'ဢိင်။
592. We are not inconstant. — ႁဝ်ၶါ၊မဝ်သုၺ်မဝ်ယေႃလီလွ်မႃးလွ်။
593. We are steadfast as a block of iron. — ႁဝ်ၶါ၊ၵိုၺ်သေႁႂ်ၼ် ႁုဝ်လိၵ်ႁုဝ်ၶင် ၼေၼ်။
594. Directly I gave him medicine his fever disappeared. — ပေႃၶဝ်ၶါ၊ပၼ် ယါ၊ယါ၊ၼေဝ်မၼ် ႁ'ၶံလိဝ်။
595. Shans take off their shoes before entering a monastery compound. — ဢမျုဝ်တ'ၶဝ်ၼေ'ပေႃပ'တၼ်ၶဝ် ၼွ်ဝင် ႁျုင်လဝ်ဖြ၊း ထွတ်ၼိပ် တိၼ်ၶၼ်ဢိုဝ်။
596. It is customary to hold pwes in the cold weather. — ပွႆ'ၼေ'လွ်လိုင်လင်ၶံၼိင်ၶတ်း ပွႆ'ၼေ'လွ်လိုင်မီးဢလေၶံၼိင်ၶတ်။
597. In the race between these boats it was a close finish. — ႁိုဝ်ၼေ'ပ'ၶေၶၼ်ၼေ'လေႁိုၵ်ၶၼ်ယူ။ ။ ။ ။ ။ ယၵ်ၶၼ်ယူ။

598. There are so many boats that the race must be run in heats.	ႁိုဝ်လွင်ၶေႃၽၢၼ် ၼမ်ၼႄႈၼႄႈလေႃႁိုဝ် ဢမ်ပေႃၼႄႈ ႁႂ်လႆႈၽႂ်ၵ် ၽၢင်လိုၼ် သုတ်ဝေႃလႆႈၽႂ်ၵ်မၢၼ်လိုဝ်မၢၼ် လိုဝ်း
599. This was a brand-new box.	တိုၵ်လုၵ်မၢၼ်ဢၢၼ်မႂ်လၵ်လၵ်။
600. Now white ants have eaten a hole in it.	ယေႃလိဝ်ၼႄႈပုၵ်ၵိၼ်ႁူႇလေႃလုင် ႁူးႇ။
601. Whose duty is it to be here in the day time?	မိုဝ်ၽင်ဝၼ်ၽူလွႆဝေႃလႆႈပႂ်တီၼႄႈ။
602. The priests are going their morning rounds receiving offerings of food.	ၸဝ်မုၼ်ၶဝ်ၼႄႈတုင်သွႆယူ။ ၸဝ်မုၼ်ၶဝ်ၼႄႈၶံၶဝ်သွႆယူ။
603. Work is increasing and there is no leisure.	မၢၼ်ဢၢၼ်သုၵ်သၵ်ပႆႈတုဝ်ပႆႈတၢၼ်း
604. The party consisted of 11 men.	လိုဝ်ၶဝ်မၢၼ်ၽုၼ်သိပ်ဢိတ်။
605. They were sitting in a group smoking on some open ground near the river.	ၶဝ်ၼေင်မိင်ၽၢၼ် လုတ်သေ လိၵ်ယူ တီပဝ်ပင်ၵႂ်ၼမ်ႁူင်ၼေၼ်း
606. They were oblivious of the interest the master would take in the story of the fight.	လွင်ၸဝ် လႆႈႁူမၼ်ယဝ် လိုလိုသိုဝ် သိုဝ်ၼႂ်ၼေၼ် တုဝ်သၢင်ဝေႃမေ ယေႃမိလ်ၶႆႈႁႂ် ၼႄႈၶဝ် ၼေၼ် ဢမ်ဝႆႈသတီ။
607. Follow your nose.	ဢဝ်ႁူဝ်ဝႆႈတၢင်လွႆႁူႇတႃ။
608. Over two thousand rupees can easily be collected.	ယေႃ မိလ်ၵိပ်လႆႈငႆႈ သေငိုၼ် သွင် ႁိုင်း
609. It is not known whether he will recover or not.	တၵ်တႃႈႁိုဝ်တၵ်လိပ်ႁိုဝ်ဢမ်ႁူး
610. They have lost their all.	မၢၼ်ၽုၼ်ႁွတ်ဢိုဝ်။
611. I will share expenses with you.	တင် ၸဝ် ၽဝ် ၽဝ် ၼႂ် ဝေႃၶံ ၵုလ် ၸလိပ်။
612. The place where he lives is strongly stockaded.	ဢၢၼ်တီမၢၼ်ယူ မီးတၢင်ဢၢၼ်တပ် ၵျႂ်ႁူဝ်ဝႆႈ။
613. On the east of the fort is a steep precipice.	ၽၵ် တင် ၽႂ်ၵ် တပ်ၼႄႈ မီးၽႃႁႂ် ၸၢၼ်း
614. He gives himself airs—he is conceited.	မၢၼ်ႁၢၼ်ယွႆၼႄႈ-မၢၼ်လွႆသုင်-မၢၼ် မိုၼ်ၽုင်း

615. The tusks were of beautiful design. — ငႃးလိူဝ်ၼေႃႇ ပိၼ်ပုံႁၢင် ဢၼ်ႁၢင်လီ ၼႃ။

616. Ivory to decorate temples. — ငႃးလၢင် ဢၼ်တေႃႁၢင်ၼိူင် ပိုၵ်မၼ် တေႃ။

617. The geography of Burman historians is very hazy. — လွင်ဝၼ် လွင်မိူင် ၵုၼ် ဢၼ်ႁိတ် ပိုတ်ထု ရႃလဝ်မၼ်ၼေႇ ပိၼ် ဢၼ်ဢံႁူႉလိူင်လီလီ။

618. He told of the wonders they had seen. — မၼ်လၢတ် လွင်တၢင် ဢံ ဢၼ် ၶဝ် ႁၼ်မႃး

619. He told of the perils they had incurred. — မၼ်လၢတ်လွင်ယေႃတုၵ်ၶ ဢၼ်ၶဝ် လႇၶံၼေၼ်။

620. The king soon repented his self-glorifying speech. — ၶုၼ်ႁေႃၶံၼေႇ ဢံႁူႉင်ဢံၼေၼ်လႇ ၼွင်တပိုင်လို လွင်ၵုံမၼ် ႁေႃ လၢတ်ၼေၼ် မိး တၼ်ၶုဝ် မုၼ် ယုင်ဢေႃ။

621. No one consulted him. — ဢံလၢင်ထိုင်ပၢင်လိုင်ပွႆမၼ်။

622. In to whose possession it came I do not know. — ၵႂႃတုၵ်တီၸ်ဢံႁူႉ။

623. He alighted from the Mandalay mail. — မၼ်ၼေႇ လုင်မႃးတီ လၢပုဝ်ရထႃး ယႇဢၼ်ၵႂႃ မၼ်တလေႃၼေၼ် ယဝ်။

624. I went and discussed a law-suit with the Sawbwa. — ၵဝ်ၶႃ လၢင်ၵႂႃသိုင်ၵြႃး ၵၼ်တင် လဝ်ယ။

625. It is a letter summoning. — မိးလိၵ်မိးလႇပုင်ၶေႃႁွင်ၼေၼ်။

626. I then sent and demanded a small sum from each lot. — ၵဝ်လၢင်လႇလို်ၶဝ် ယွၼ်ၵိၼ်ယေႃ လိုဝ်ယေႃဢိတ်ၵႂႃႇ။

627. He was ordered to pay in a large sum by a certain day. — ဢဝ်ၼေႇ တေႃႁွတ် ဝႇဝၼ်ငိုၼ် ထၼ်ၼေႇ ထႇဢမိင် တေႃလႇ သၵ်သုင်လေႃ။

628. There are no means of looking after them. — မဝ်မိး တီတၵ်လိူင်တၵ်လူၶဝ်ၼေၼ်။

629. The non-receipts were many. — ႁႂ်ပိၼ်ဢၼ်ဢံလႇၵံၼေယဝ်။

630. Four annas a letter. — ယေႃလွင်ယေႃမတ်။

631. He has abused his position. — မၼ်ၼေႇ ဢၼ်တင်ႁိတ် သူၵႂင်ၼေႇ ဢံထွၵ်ၵျႃလူ။

632. He has violated his oath of allegiance.	မၢၼ်ၽႆၢထွၵ်သိတ်လႃ။
633. He appointed his eldest son to be heir-apparent.	မၢၼ် ပၼ် ၶထၢ ၶိုင်သေ ၶွၼ်မိုင် လုၵ်လ'ၶေႃယို။
634. When the king observed the increasing influence and prosperity enjoyed by the heir-apparent.	ပေႃၶၢၼ်ၶုၼ်ႁၢႆႈၶႃၼ်ၶိုင်သေ ၶွၼ်မိုင်မီး ၶႃၶေ ၶေႃလႃၸို သၢၼ်ႁိုင်ၼေလေ။
635. He became anxious for the security of his kingship.	မၢၼ်ၼွင်တ လုၵ်လိုင် ႁၢင်ႁၢႆႈဝၼ် မိုင်။
636. Business transactions.	ၶမု ႁူယ် သိုၵ်ၶ'။
637. He kept him as a slave.	ၶၢႆလွႆမၢၼ်-မၢၼ်ၶႂိုတ်ၶမၢၼ်။
638. While employed with the Royal troops.	မိုၵ်ထၢႆႉၵႂၢလွႆတီတပ်တေႃ။
639. He had occassion to punish his slave.	မၢၼ်ၼေ'လိပၼ်ၶၢပြိတ်တီၶမၢၼ်။
640. It is clear he died of the injuries he received.	လွင်ၶၢၼ်လ'ၶၢႆ'ၵၼ်တႆတ'ၼေ' ထင်ထင်သၢးသၢးယၢပ်။
641. I appointed a guard of armed men at the mango grove.	ၶၼ်လွႆၶမုထၢႆ ပၢးၵွင်ႁၢင်ၽိုမ' မုင်။
642. Each guard has to find sentries night and day.	ယေႃပ်ယေႃပ်တေ လ'လွႆၵၼ်ပွႆ ၽင်မိုၼ်မိုၼ်ဝၼ်ဝၼ်။
643. He has been ordered complete rest.	မၢၼ်လ'ၶမိင်ၶၢၼ်တၵ်လ'ယူၼ် ၼၼ်လုံလုံၶေႃ။
644. He went very reluctantly.	မၢၼ်ၵႂၢၽိုတ်ၵႂၢၽိုတ်ယူၼေ'။
645. He hardly ventured to go	တေႁၢတ်ၽႆႁၢတ်ၵႂၢ။
646. Something seemed wrong with the bridge.	ၶုပ်ၼေ' မိုၼ်ႁၢင်တေမီး သေသၢႆသေ မိုင်။
647. In order to see if it would bear its weight.	တေၶၢႆတေမပ်ၶၢႆလ'ႁူလေ။
648. Both elephant and driver were precipitated into the river.	တင်ထင် တင်ၵၼ် ၶီႁူပ်မၢၼ် ၵိင် သိလုပ်တုၵ် လုပ်ၽၼ် ၼွႆ ၵွင် ၼေၼ်ယၢပ်။
649. He used to sit at the door of his house.	ၶေႃၼေ'မီးၶလေၼင်ယူတီႁူယၢၵ် တူႁိုၼ်တုပ်ၽပ်ၼေၼ်။

650.	The elephant is not so easily tricked as you think.	ထင်ၶေ့ထဝ်ၽဝ် ထင်တေ်ယဝ်ယွၵ် လိၵ်လ့င့င့မဝ်လႅင်ႁွ့။
651.	He threw his trunk round the man.	ဢဝ်ငုင်မၢၼ်ႁွတ်ဢဝ် ၵိဝ်ၸေႃၶေ့ ယဝ်။
652.	He dashed him to the ground.	ဝတ်တုပ်မၢၼ်ၼိုဝ်လိၼ်ယဝ်။
653.	He trampled him to death.	ထိပ်တ့ပိတ်ၽံလိဝ်မၢၼ်ယဝ်။
654.	They are pieces of stick of equal length.	ပၢၼ်ၶွၢၼ်ၵွၢၼ်ဢၢၼ်တင်ပွတ်တင် ထဝ်ပိင်ၽၢၼ်လီလီၼေၢၼ်။
655.	He cut off a finger's breadth off his stick.	ၶွၢၼ် မၢၼ် ၼေၢၼ် တိပ်ပိတ် ၼႁ်ပွတ် ၼိဝ်မိုဝ်းၸုယဝ်။
656.	His stick will be a fingers breadth longer.	ၶွၢၼ် မၢၼ် တေ် လိုဝ် ယဝ်မၸုး ၼိဝ် မိုဝ်းၸု။
657.	He goaded the elephant.	ဢဝ်ၶေႁ် ပေၸုသိပ်သႂ်ႁူဝ်ထင်ယဝ်။
658.	I have been acquainted therewith from childhood.	ၶၸုထဝ်မိုတ်လီလိပ်ယဝ်။
659.	They will display treesas offerings.	ၶဝ်ၶေ့တေ်ၶေၢၼ်ပူတုၢၼ်တင်လူ။
660.	There will be fireworks.	တေ်တုပ်မိပၢၼ်။
661.	There will be Karen dances.	တေ်ဢဝ်ယင်မိပ်။
662.	A short distance away.	ၽ့ၽၢၼ်ႁွၸုသၢၼ်တၢၼ်ယဝ်။
663.	They gave signals by blowing whistles.	ၶဝ်ပဝ်ၶယၸုပၢၼ်ဢၵျုပ်ယဝ်။
664.	He felt about for the bag.	ၽုံၽုံႁၸုထုင်။
665.	He rode an apparelled elephant.	မၢၼ်ၶေ့ၶီထင်ႁၢင်ၶိုင်ယဝ်။
666.	The elephant will not pick up the log.	ထင်တေ်ၵံႁူပ်တုံမ့ၵိုဝ်။ ။ ။ ႁွတ်တုံမ့ၵိုဝ်။
667.	I have reason to believe.	ၽဝ်ၶၸုယုံမတ်လီလီ။ ၽဝ်ၶၸုမိးလွင်ၽုံလုံၼႁ်ယုံမတ်လီလီ။
668.	He works only when watched.	ၸေၸုၶေ့ၼႁိတ်ၽ့ၶေၸုၶဝ်ၵိုဝ်။
669.	They broke it up into firewood.	ၶဝ်ၶေ့ ယဢဝ် မၢၼ် တုတ် သႂ်ပႃ့ ယဝ်။ ၶဝ်ၶေ့ယဢဝ်မၢၼ်ၼႁိတ်ယိုၢၼ်ယဝ်။
670.	What it is your business to do, you do not.	ဢင်ၽၸုၶုတပ်ၼႁိတ်ၶုၵံၼႁိတ်။

671. I have not been appointed by the Burmese or Chinese.	မၼ်မၢၼ်ၶုံတေႃငေမၢၼ်ၶုံၼင်။
672. I have hired men and paid them.	ၶႃလဝ်ၼႄ့ လ့ ထင်မိုၼ် ပၼ်ၵႃ ပၼ်ႁူဝ်ယဝ်။
673. He discovered his mistake.	မၼ်ႁူလွင်ၶၢၼ်ယိတ်ၼႄၼ်။
674. He is wholly deceitful.	ၵေႃၼႄ့ၵုၼ်လွၼ်လွၼ်။
675. You must not dun him.	ၶုံသ့မ့မၼ်။
676. They thrust a piece of bamboo up his nose.	ၶဝ်ၼႄ့ၶၢဝ်မ့သေႃႁူလင်မၼ်ယဝ်။
677. At intervals of time.	ဝုင်း၊ယဝ်ဝုင်း၊။
678. I am deterred by feelings of respect for the Saya.	ၶႃလဝ်ၶၢႉၼေႃလဝ်ဢြႃလုင်တေႃ။
679. I am deterred by fear of offending the Saya.	ၶႃလဝ်ၶၢႉၼေႃ လဝ်ဢြႃလုင်တေႃ တေႃ။
680. Let happen what may.	ၶ့ပိၼ်သင်ၵေႃပိၼ်တႃ။
681. She made herself beautiful.	မၼ်ၼႄ့ ႁိတ်ႁၢင်မၼ်ယဝ်-ႁိတ်ႁၢင် ၶိုင်မၼ်ယဝ်။
682. He let himself be caught.	မၼ်ၶံပၼ်တီယဝ်။
683. We had to put up in other peoples villages.	ႁဝ်ၶႃ လ့မႃး တေႃမႃး ထင်ယူ ၼႂ် ဝၼ်မိုၼ်။
684. They carried the drum three times round the city.	ၶဝ်ၼႄ့ႁုံၵွင်လိပ်ႁွပ်သံႁွပ်ဝိင်။
685. I am the child of good and honest parents.	ၶႃလဝ် ပိၼ်လုၵ်လင် ပ်ူလိၵုၼ် မၼ်။
686. Thinking it was a ghost I was much startled.	ၵဝ်ၶႃထင်ပိၼ်ယိတ်လေ တုၵ်လၢင်ယႅင် လုင်လင်တေႃတေႃ။
687. As I had night-mare I started up and awoke.	ယိၶုံတိၵ်ႁူဝ်လၢင်လေထၼ်ပေႃတုၵ် လၢင်တိုၼ်မႃး။
688. If you get into any trouble I will ignore you.	ပေႃၼိုပိၼ်ၶၢမု သေသံသေမိုင် ႁဝ် တေႃၵွၼ်ႁွတ်ႁူဝ်ၶုံႁူ။
689. Boxers can only box after girding up their loins.	ၶဝ်ပေႃ ပုၺ်ၵၼ် သင်ဝႃ ႁိၺ်မိပ် ယဝ်ထင်တေႃတတ်ၼိုင်သ့။
690. In the end my son could not be prevailed upon.	လုၵ်လ့ၵဝ်တိၵ်တီသီတႃၶုံလ့။
691. He has become a mendicant in the jungle.	ၵေႃၼႄ့တေႃတုၵ်ယဝ်။

692. I am ruined. ပိၼ်ႁုၼ်လူႁုၼ်သုံႁွၢ်ယဝ်။
693. My reputation is gone. သလေႃမင် သတၢင်ႁၢႇ။
694. They are having much music. မီးသိင်ပတ်သိင်ၵိၵိင်ၼမ်။
695. We must live in safety. ႁဝ်တေႃလႇယူလီလွႆလီၼေႃ။
696. He came to life again. မၼ်းသိမ်ပိၼ်တုဝ်ၶိုၼ်း။
697. We habitually suspected him. ႁဝ်ၶႃႁႇလေႃလိင်မၼ်းယဝ်။
698. Half the country. မိူင်ၽၵ်းၶႃ။
699. There is no trace of them. မုတ်ထင်သင်လင်းႁင်သိင်။
700. Fugitives and those who change their abode. ႁုၼ်ပႇ ႁုၼ်ၶႇ။
701. The customary order. ဢမိင်တေႃၽႃသႃၽႃဝ။
702. As I fully expected. ၼင် ဢထင် ႁင် လွႆ တုဝ် ႁဝ် မီး ၼၼ်း။
703. When least expected. မိုဝ်ယူဢမ်ႁုတုဝ်-မိုဝ်လိုမ်တုဝ်။
704. With good luck I will support myself. ၽမ်ႁဝ်ၶႃလီလေႃလႇၵိၼ်ႁွႇ။
705. It is a letter on Shan paper. ဢၼ်မီးလိၵ်ႈထႇပႇပေႃ။
706. Please excuse the unsavoury things I have to say. ၶႃလဝ်ႁဝ်ယႃပေႃဢဝ်ႁုၵိၼ်ႁုၼမ်ထွမ်။
707. I put on thanaka. ၶႃလဝ်လိုပ်မုၼ်းတႃးၽွင်ယဝ်။
708. He pushed his way after me. မုၼ်းထွမ်ၶႃလဝ်။
709. He pulled off my coat. မၼ်းလွၼ်သိုဝ်ၶႃလဝ်ယဝ်။
710. He dragged me along and threw me on the ground. မၼ်းပိတ်လုံၼိုဝ်လီၼ်ၶႃလဝ်ၼႇ။
711. We support the young prince. ႁဝ်ႁွပ်ဢဝ်လဝ်မင်သႃးဢွၼ်။
712. I thought she gave it to her parents to use and enjoy. ၶႃလဝ် ထင်ဝႃမၼ်းပၼ် ႁႃသုံႁႃ ဝၼ်တီပေႃတီမေႃမၼ်း။
713. This money too was not in rupees but in two-anna pieces and small change. ငိုၼ်းၼႇႁေႃ လုၵ်းၵျပ်ဢမ်လွႆ ပိၼ် လုၵ်းမူဢွၼ်ႁွႇႁွႇလေႃ။
714. We shall surely keep what we possess. ဢၼ်ႁဝ်သိင်လႇႁေႃမီးယူလုင်။
715. Do not chatter about it. ၼွႆယႃသုပ်ၼမ်ႁုံဝေႃသင်တႃး။
716. He will make astrological calculations and see. မၼ်းတၽ်ပေႃတင်လူတုလ်။

717. You must adhere to the rules. ၶႂ်တေႃလ’ၵပ်ၸုပတေႃ။

718. Is it really true? ၸွင်လႂ်တေႃၵျိၼ်။

719. I was dissatisfied with him. ၶျလဝ်ၼံပိၼ်လႂ်မၼ်း။

720. He made over to him. မၼ်းလွ’ပၼ်မၼ်းယဝ်။

721. How will he get it? မၼ်းၵျိတ်ၵျိၼ်တေႃလ’။

722. They invoked the Nats as witnesses. ၶဝ်ၼေ’တိုင်ၽီယဝ်။

723. His intention was frustrated. ႁုံမၼ်းယ၊

724. Various kinds of weapons. လၵ်ၼေၵ်ၸပြုၸလုင်။

725. They are close friends. ၶဝ်ပိၼ်လိုဝ်ၼေင်မိုင်ပိမိုင်ၼွင်၊

726. We are fast friends (*lit.* like bullocks side by side in a narrow place.) မိုၼ်ၼေင် ဝုဝ်ၼွၼ်ၵိပ် - ၶိပ်ႁၼ် လိုဝ်ၼေင်ဝုဝ်ၼွၼ်ၵီ။

727. We are both equally to be considered chief men. ႁဝ်ၶျ လဝ်ၶုၼ်လုင် ၼေင်ၸျင်ၸျင် ယဝ်။

728. When it ripens it drops off. ပေၢ်သုၵ်ယဝ်မၼ်းႁျင်။

729. It gradually diminished. ႁွ’ငၵ်ႁွ’ငၵ်ႁွျယဝ်။

730. We three will die together. ႁဝ်သံႁေျၼေ’တၵ်ႁျံႁၼ်ႁွတ်ၶေျ ႁၼ်တ’။

731. We made each other presents. ႁဝ်ၶိင်ပၼ်ႁၼ်ယဝ်။

732. When the question of business was raised it was agreed. မိုဝ်လ’သိုဝ်ၶ’လပ်လႂ်ယူ။

733. They did not let things be correctly appraised. ၸံပၼ်ပျတ်သိုဝ်ပျတ်ၶ’လေႃး

734. He fell and got suspended in the sycamore tree. မၼ်းတုၵ်ၶင်ၼႂ်မ’လိုဝ်ၼေၼ်။

735. The woman is rocking the cradle. မေႃယိင်ၼေ’ ႁ’ၸူၸိုဝ်– မေႃယိင် ႁွ’ၸူၸိုဝ်။

736. At the feet of—under the feet. ပိုၼ်ယၢျတိၼ်။

737. I am of royal lineage. ႁဝ်ပိၼ်ယုဝ်ယျလျတိ။

738. I am not well to-day—I have a headache. ဝၼ်မိုဝ်ၼေ’ ၶျလဝ် ၸံလီလႂ်ႁျဝ် ၶ’ၼေျ။

739. During the night I was sick many times. တင်ၶိုၼ် ၶျလဝ်ႁၵ်ယူ ၶိုဝ်ၶိုဝ်ယႂ် ယႂ်။

740. My eyesight does not allow me to thread needles. တျၶျလဝ် ၸံလီလေႃ ၸံလ’သုၼ် ၶိ။

741. Last night a fire broke out in a populous quarter.	ခံဝၢ်ယ်ႉမ့်ၶၢင်ဝိင်တီလၢင်ၵူၼ်ၶၢင်ၶႄ။
742. It was luckily discovered before much was burnt.	မိူဝ်ပ့်ထၢၼ်မ့်ၶႄၶႄ ဝၢၼ်တေၢ်လႅဝ်ၵူ။
743. The house is on fire and there are clouds of black smoke.	ႁိူၼ်လၢင်ၶေ့ယ်ႉမ့်ယူလေႃႁၢၼ်ယ်ႉ လိၶေႃလုၼ်လၢင်တေၢ်တေၢ်။
744. The city was reduced to ashes.	မိူင်ၶေ့ လူလိဝ် ဝၢၼ် ယွင်တဝ်ယ်ဝ် ယ်ႉ။
745. To stop the fire spreading.	ယ်ႉယၢႁိုလ့်တိၵ်ၸေႃ။
746. You may encounter all kinds of dangers.	တေႃ ထုပ်ၸေႃ ဢၢၼ် တရေႃ ႁူသိ ႁူမိုင်။
747. He has no fixed abode and I know not where he stays.	မၢၼ်ၶေ့ တီဝၢၼ်ၸေႃ ဢံမိူး ဢံယူ ယွၢတီႁိူၼ်လိုးၸေႃမဝ်ႁူ။
748. We have been long separated.	ႁဝ်ၶၢယ်တ်ၽၢၼ်ႁိူၼ်ယဝ်။
749. How long is it since you came up to Taunggyi?	လဝ်ႁဝ် မိူၼ်မၢး ၽၢတီဝိင်တွင်ၵြီး ၶေ့ႁူႁိူၼ်ထၢၼ်လို။
750. It is a little over two months since I came to Taunggyi.	တုဝ်ႁဝ်မိူၼ်မၢး ႁူတ် ဝိင်တွင်ၵြီး ၶေ့ႁိူၼ်လ့်သွင်လိူၼ်လိူဝ်ယဝ်။
751. Where did you live before coming to the Shan States?	မိူဝ်လဝ်ႁဝ်ဢံပ့်မၢးမိူင်တ့်ၶေ့ယူ မိူင်လိူပုၼ်ၶၢ။
752. Before I came to Taunggyi I lived in Moulmein.	မိူဝ်ႁဝ်လဝ် ဢံပ့်မိူၼ်မၢး ဝိင်တွင် ၵြီးႁဝ်လဝ်ယူၽၢတီၶၢင်ဝိင် မေႃ လမြိူင်ပုၼ်ဢိုဝ်။
753. And were you born in Moulmein?	လၢတီတီၵိုတ်ၸေႃဝၢၼ်မိူင်မေႃလ မြိူင်ၶေၶၢင်တီၶၢႁိူဝ်။
754. No I was born in England.	ဢံလို်လၢတီတီၵိုတ် ဝၢၼ်ဝိင်မိူင်ယိူ လတ်ပုၼ်ဢိုဝ်။
755. Now you have come to the Shan States what work will you do?	တေႃလိဝ် ဢၢၼ်လဝ်ႁဝ်မၢးတီမိူင် တ့်တၵ်လ့် မၢး ႁိတ်ၽၢၼ်သၢင် တီၶၢ။
756. Now that I have come up to the Shan States I shall go and do work in Mone.	ဢၢၼ် တုဝ်ႁဝ်လဝ် မိူၼ်မၢးၽၢတီ မိူင်တ့်ၶေ့ ႁဝ်လဝ်တၵ်လ့်ယွၢ ႁိတ် တၢင်ႁိတ် ၽၢတီ ၶၢင်ဝိင်မိူင် ၶေ့ပုၼ်ဢိုဝ်။
757. It is wrong to ill treat and kill animals.	တမိူၵ်သၢၼ်တုဝ်သတ်လို်ဢံလိၶၢၵ် လၵ်ဢၢဝ်တ့်ယွ့။

758.	He turned up at dusk.	မၼ်ၼေ့ ၸွတ်မႃးၸၢမ်ႇ ၵၢင်ဝၼ်း တုၵ်လပ်သိင်သွံၸွံၼေ့။
759.	Is the fodder and water supply sufficient here?	တီၼေ့ၼေ့ ၼံၸၢလၢတၢင်ၽိၼ်ၺုၵ် လိႁျုၵ်။
760.	Who is the chief of this State?	တုင်ၼွၼ်ၼေ့ၵၢင်ယၢင်လုင်ပ်ႁုလို။
761.	The chief sometimes comes down to the plains.	ၵၢင်ယၢင် လုင်ၼေ့ မင်ယ်ဝ်ၵ် မင်ပွၵ် လုင်မႃးလုၵ်တွ်လၢင်ၼေ့။
762.	There is a feud between him and the tribe on the other side of Mone	မၼ်ၼေ့ယ်ၵ်ပုၼ်မိုင်မိုင်ၼေ့ၸၢၼ် မိုးယူ တင်ႁုၼ် လိုၵ်လုံ ၼေၼ် ပိၼ်မေၢ်မေႆၵၢၼ်ယူ။
763.	They did not get on together.	ႁေႃးလေႃႁေႃးသိႁၵ်ႁ်ႄတၢယၢၵ်။
764.	Do they ever come to blows?	မင်ယ်ဝ်ၵ်မင်ပွၵ်ၶဝ်ၼေၼ်ၵၢၼ်တိုၵ် ၼိုၵ်ႁိုၵ်။
765.	They came to blows.	ႁေႃးလေႃႁေႃးပေၢၵၢၼ်ယၢၵ်။
766.	What weapons do they use?	ၶဝ်သုင်ယိပ်လၵ်ၼေၵ်သၢင်။
767.	They are armed with spears.	ၶဝ်ယိပ်ၸွၵ်။
768.	He is most quarrelsome.	ႁေႃၼေၼ်လိုပွတ်သေမိုၼ်။
769.	They insulted each other.	ၶဝ်မိၵ်ၵၢၼ်ဝၢၵၢၼ်ယၢၵ်။
770.	Game is plentiful here, both big and small.	တီၼေ့့တုၵ်ၼိုၵ်ပၢလုင်လိုၵ်ၼေၼ် လိုႁေၢ်ၼုၵ်လိုႁေၢ်မိုးၶၢလေ။
771.	What is the occupation of the hill tribes?	တွင်သူတွင်သၢၶဝ်ႁိုတ်ၽိၼ်ၸၢင်။
772.	Some rear short-horned cattle.	ၽံပ်ႁွင်လိင်ၽိၼ်ၺုၵ်ၶဝ်ပွတ်။
773.	Some live by hunting and barter skins, horns and dried fish with rice, salt and coarse cloths.	ၽံပ်ႁွင် လင်ၽိၼ် လွံၼိုၵ် သေယၢၵ် ၸၢၼ်လ့ ၼင် ၶဝ် ပၢႆးႁိုင် လိုၵ် ၼင်လိုင် တင်ၶဝ်သၢၼ် ၽိုၵ်ၼုၵ် ၼုင်ၽိုလိုၶဝ်လိၵ်ၽိၼ်ၵၢၼ်ယၢၵ်
774.	The males are generally of fine physique.	တင်မိုးႁုၼ်လေ့ၶဝ်ၽိလုပ်ၽိလုပ်မိင်မိင်။
775.	The women are dumpy and ugly, the children chubby.	မေယိင် ၶဝ်ပွတ် ႁိုင်ႁ့ လုၵ်ၸွၼ် လိၵ်ယ်ၼေၼ်မိုးၼေပုပ်ပုပ်။

II. Age.

1.	How old are you?	ဢသၵ်ၼ်လ’ထၢၼ်လႆ— ဢသၵ်ၼ်လ’လ’မီယဝ်ႉ
2.	I am 52 years old.	ဢသၵ်ၶႃလဝ်ႁႃ လ’ႁႃသိပ်လိုဝ် သွင်မီယဝ်ႉ
3.	He is about three years old.	ဢသၵ်မၼ်းတေႃလ’သၢမ်မီယဝ်ႉ
4.	He is older than me.	မၼ်းယႂ်ႇသေၵဝ်ၶႃ။
5.	Are you the eldest or youngest?	ၼ်ပေႃလိၵ်ႁိုဝ် ပေႃယႂ်ႁိုဝ်။
6.	I am the middle child.	(၁) ၵဝ်ၶႃၼိုင်ၵင်။ (၂) ၵဝ်ၶႃပေႃႁၢတ်း။
7.	He has just turned two years.	ဢသၵ်မၼ်းလ’သွင်ၶုပ်ပ’ထၢၼ်ႁိုင်
8.	You are not much over seven.	ဢသၵ် ၼ် လင်ႁႃလ’ လိတ်ၶုပ်ႁွ’
9.	He was only 8 years old.	ဢသၵ်မၼ်းႁွံမီးပိတ်မီ။
10.	I am now over 60 and an old man.	တေႃလိဝ်ၶႃလဝ် ဢသၵ်ႁူၵ်သိပ် လိုဝ်မႃးယဝ်မီၼ်ၵုၼ်ထဝ်။
11.	He is grown up.	မၼ်းယႂ်ထုၼ်ယႂ်သုတ်— မၼ်းထုၼ် ၵေၵ်—မၼ်းလိုင်ယႂ်ယႃးယဝ်။
12.	He is in the prime of life.	ဢယုႈမၼ်းလီ။
13.	He keeps his age well.	ဢယုႈမၼ်းတိုၵ်ထုၵ်။
14.	He is past the prime of life.	ဢယုႈမၼ်းပုၼ်ယဝ်။
15.	She has reached the age of puberty.	(၁) မၼ်း ဢယုႈ တိုၵ် ၼိုၼ်— (၂) မၼ်းဢယုႈထုၼ်။
16.	You are now of mature age.	ၼ်ထၢၼ်ပေႃယႂ်မႃးယဝ်။
17.	During his time, the time he flourished.	(၁) လၵ်ထၵ်မၼ်း-(၂) ပၢၼ်မၼ်း (၃) လုဝ် လၵ် ထၵ် မၼ်း— (၄) လုဝ်ပၢၼ်မၼ်း။
18.	He appeared to be 17.	ဢသၵ်မၼ်းႁၢင်တေႃမီး ၁၇ ယဝ်။
19.	I have aged somewhat.	ၶႃလဝ်ထဝ်မႃးယေဢိတ်ယဝ်။
20.	In my youth.	မိုဝ်ဢၼ်တုဝ်ၶႃလဝ်ႁဝ် လိၵ်ၼၼ်။

III. Time.

1.	He came just a month ago.	မၼ်းမႃးထၼ်ပေႃလႃႉလိူၼ်းယဝ်း။
2.	After the three months of Lent.	လိုၼ်ဢွၵ်ဝႃ။
3.	Children's sleeping time.	ၶိင်လုၵ်ဢွၼ်ၼွၼ်ယိၼ်။
4.	Cattle returning time.	ၶိင်ဝူဝ်ႉသွင်ၶွၵ်။
5.	When the sun reaches the height of a toddy tree.	ဢၶိင်ၾင်ဝၼ်မိူးပႃႉတႃၼ်ထၼ်း။
6.	He left about 10 minutes ago (a betel chew.)	မၼ်းၵႂႃႇၶႄႉသုတ်လုဝ်ပူယႃးယဝ်း။ မၼ်းၵႂႃႇၶႄႉသုတ်သေပူယႃးယဝ်း။
7.	What time in the morning does the train start?	ၾင်ၶၢဝ်လထႃးၾႆး ဢွၵ်လႃႉၶေႃလိ။
8.	It will start early to-morrow.	ၶၢဝ်ၾိုၵ်တေလုၵ်မႃးထဝ်ထဝ်။
9.	At dawn, daybreak.	ႁူဝ်မိူင်လိင်–ၾႆးပေႃလိင်–မိူင်လိင်ယဝ်–မိူင်လိင်ၾႃႉၶၼ်မိုဝ်။
10.	Before daylight—before sunrise.	မိုဝ်ဢၼ်မိူင်ပႃႉလိင်—မိုဝ်ပႃႉတၼ်လိင်— လုဝ်ဢၼ်ၾင်ဝၼ်ပႃႉတၼ်ဢွၵ်။
11.	After daybreak.	လိုၼ်သေမိူင်လိင်ယဝ်။
12.	Just before dawn.	ပေႃမိူင်လိင်လုၵ်ဝုၵ်။
13.	Just before midday.	လုဝ်ၶိင်ၾင်ဝၼ်ဢမ်ႇထၼ်တိင်ၶေၼ်း။ လုဝ်ၶိင်ၾင်ဝၼ်ဢမ်ႇပႃႉတိင်။
14.	Midday.	ၾင်ဝၼ်တိင်။
	Midnight.	ဢၶိင်တိင်မိုၼ်။
15.	Three o'clock.	ၶိင်သုင်ၵျၵ်တိ– သံၶေႃရိ–သံၶေႃရိပျၼ်။
16.	Three a.m.	သံမွင်–သံၶေႃလိ။
17.	About 9 p.m.	ဢၶိင်သေၾဝ်ၶေႃလိ။
18.	By midday.	ဢဝ်ၶႄႉတေႃၾင်ဝၼ်တိင်။
19.	It is late to night.	မိုၼ်ၶႄႉ လိုၵ်ယဝ်။
20.	I came home late last night.	ၶဝႃးၾဝ်ၶႃမိုၼ်မႃးႁိုၼ်လိုၵ်။
21.	You are late this morning.	ၾင်ၶၢဝ်ၶႄႉ ၶွမႃးလႃ။
22.	Run or you will be late.	လိုၵ်ၵႂႃႇသေ မိုဝ်ဢမ်ႇၶေၼ်တေတုၵ်လိုၼ်။
23.	I got up late.	လုၵ်လႃယဝ်။
24.	If we go on foot how many hours will it take us?	တင်ၶႄႉ ပေႃပႃႉတိၼ်ၵႂႃႇ တေႁိုင်လႃႉၶေႃလိ။

25. At eventide.	ၵိင်ႁင်ဝၼ်ၶံ။
26. In the forenoon.	ၵိင်ႁင်ဝၼ်ၼိုၼ်။
27. The afternoon.	ႁင်ဝၼ်လ’။
28. Late in the forenoon.	ႁင်ဝၼ်လၢ။
29. Late in the afternoon.	ႁင်ဝၼ်လိုင်။
30. About half-an-hour (*lit.* About the time if takes a pot of rice to boil.)	ဢၵိင်ႁုင်မေႃၶဝ်သုၵ်သေႁုလ်း။
31. He has been waiting for half-an-hour.	မၼ်ပႂ်ႉယူၼေ’ ႁိုင်လုဝ်ႁုင် မေႃၶဝ် လုၵ်း။
32. I cannot find time to go.	ႁဝ်ၶၢဢံတၼ်ၵႂၢလ’။
33. In the time of our ancestors.	လုဝ်ပူပၼ်ပေႃ။
34. From our great-great-grandfathers time.	လီမိုဝ်ယုဝ်မွၼ်ပွၢသိတ်။
35. At the beginning of the year.	ၶေႃလပီၼေ’— မိုဝ်ပိုင်ပီၼေ’— မိုဝ် ႁုဝ်ပိုင်ပီၼေ’။
36. At the end of the year.	ပီသုတ်။
37. When it was nearly 5 p. m. About evening cooking time.	ပေႃဝၢ ထိုင်မၢး ႁင်ဝၼ် လံတေႃ တုၵ်ႁၢၼေၢလီ— ၵိင်ပိုၼ်တင် မေႃၶဝ်ၼေၼ်။
38. Don't go about late at night.	ပေႃဢၵိင်ပုၼ်ယဝ်ယၢပေလေ။
39. Don't cross from village to village after dark.	ပေႃဢၵိင်ပုၼ်ယဝ်ယၢပေၵႂၢဝၼ် တွၼ်ၼိုဝ်။
40. From previous times.	လီမိုဝ်လုဝ်လို့ပုၼ်ယဝ်။
41. From a long time past.	ႁၢပုၼ်ၼိုၼ်မၢးပၢလင်။
42. From this time onward.	ဢဝ်ႁၢၼေ’ၵႂၢၼေၢ။
43. The whole of that night.	ၼိုၼ်ဢၼ်တင်ၼိုၼ်။
44. From morn till night.	ႁင်ၼွၼ်တေႃႁင်ၶံ။
45. The melee lasted about an hour.	တိုၵ်ပေႃ့ၢၼေၵ်ႁၼ်ၼေ’ႁိုင်သေလုဝ် ၼေၢလီးၢယဝ်။
46. Between breakfast and dinner.	ၼွၼ်တင်ၵိၼ်ၼွၼ် တင်ၵိၼ်ၶံ။
47. Between my exit and return.	ၼွၼ်ဝုင်ႁင်ႁဝ်ၶၢၵႂၢ ႁဝ်ၶၢမၢး။
48. About a fortnight ago.	ပုၼ်မၢးသိပ်သိဝၼ်ၼိုင်ယဝ်။
49. Three months ago.	ႁိုင်သံလိုၼ်ယဝ်-ပုၼ်မၢး၃လိုၼ်။
50. Sooner or later.	လုဝ်ၼိုင်လေသင်-ႁိုင်တၼ်လေသင်
51. Two months have now elapsed.	တေႃလိဝ်ပုၼ်သွင်လိုၼ်ယဝ်။

52. Many days and months have long since elapsed. — လိုၼ်လဝ်မိုဝ်ဝၼ်ႁိုင်ၼေၼ်ၵႂႃ။

53. Within one month. — ၼႂ်လိုၼ်ႏု။

54. At intervals of time. — ဝူင်ႏုယဝ်ဝူင်ႏု။

55. During the mother's lifetime. — မိုဝ်ၵႃသၢၼ်ၼမ်ယင်ၼီးယူ—
လုဝ်ၵႃၼ်မေပ်တ်—
မိုဝ်ၵႃၼ်မေပ်တ်ၼေၼ်။

56. After a short time he came to. — ပေႃယဝ်မဝ်ထၼ်ႁိုင်ႁုတုဝ်မႃး။

57. One and a half months. — လိုၼ်ပ်ၸၢၼ်။

58. At an auspicious time. — မိင်လႆ်ယံလီ—မိုဝ်လီဝၼ်ထူၼ်။

59. When fowls usually go to roost. — မိင်ၵႃ်မိုၼ်ၼွၼ်ၵွၼ်ၵူၸဝ်။

60. By a certain day. — ၵႃဝ်ၼေ်တေႃႁူတ်ဝ်ဝၼ်။

61. Let there be no delay. — ယႃပေႃ်ႁိုင် ႁိုၼေၼ်။

62. After three days. — ပေႃလ်သံဝၼ်ယဝ်လိုင်။

63. A year has already passed. — ၼေ်ႁေႃလ်ယဝ်ၶုပ်ၸပင်ပီးယဝ်

64. Before 9 o'clock. — မိုဝ်ၵႃၼ်ပ်တၼ်ၸိဝ်ၵဝ်ၼေႃလီ။

65. It is 7 months past the time. — ယင်လိုဝ်ပ်လိတ်လိုၼ်လူၵွၼ်။

66. Afterwards let us go. — ၵံလိုၼ်ၵွႃတႁဝ်။

67. On the expiry of three months. — ပေႃဝႃလေ်ထိုင်သံလိုၼ်း

IV. School.

1. They play much ball.	ၶဝ်မၢၼ်ၶီလုင်ဝိတ်ႁူင်ယဝ်ႉ။
2. Many naked children are making mud pies.	လုၵ်ႈဢွၼ်ႇ ၶဝ် ၶႃႈၶႃႈ ထွတ်ႇပုၵ်ႉ ထင်ၵိတ်ႉၵွၵ်ႈၵိၼ်ၵိၼ်ဢိုဝ်။
3. The children are flying kites.	လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၶဝ်ပႆႇၵႂႃႇဝဝ်ယူႇ။
4. Pay attention to your teacher.	ထွမ်ႇၸႂ်ဢြႃႇၼိူဝ်လိၵ်ႈလိၵ်ႈၸီႉတေႃႇ။
5. Children must not play on this road.	လုၵ်ႈ ဢွၼ်ႇ လိူဝ်ၼႆႉ တၵ်ႈဢမ်ႇလႆႈ လဵၼ်ၵႂႃႇတၢင်းၼႆႉ။
6. I know this child traps birds.	ၶႃႈလႆႈႁူႉလူင်ဢၼ်လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼႆႉ ထင်ၵႂၼ်ႇၼုၵ်ႈဢိုဝ်။
7. Children must obey their parents.	လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼႆႉတေလႆႈထွမ်ႇဢၢဝ်ၸႂ်ပေႃႈ ၸႂ်မေႈမၼ်း။
8. Whose child is this?	လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼႆႉပဵၼ်လုၵ်ႈၽူႈလႂ်။
9. He is my adopted child.	လုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼႆႉၶႃႈလႆႈၵဵပ်းလဵင်ယဝ်ႉ။
10. You must keep quiet.	ၼိူင်တေလႆႈယူႇတိတ်းတိတ်း။
11. Can you speak Shan?	ၼိူင်လႆႈလၢတ်ႈၸႂ်တႆးႁိုဝ်။
12. We come and go every day.	ႁဝ်းၶႃႈမႃးမႃးယူႇၵူႈဝၼ်း။
13. It is our habit to obey him.	ႁဝ်းၶႃႈထင်ထွမ်ႇမၼ်းဢိုဝ်။
14. One need not learn the whole book.	ဢမ်ႇတေပ်ႉသွၼ်လိၵ်ႈၼႆႉသိၼ်ႈၵႂႃႇ။
15. What is that called in Shan?	ၵႂၢမ်းတႆးႁွင်ႉဝႃႈသင်ႁိုဝ်လေႃႈ။
16. Is it difficult to learn Burmese?	သွၼ်ၵႂၢမ်းမၢၼ်ႈၼႆႉယၢပ်ႇႁိုဝ်။
17. Whether right or wrong you must not speak.	လိူဝ် ၼၢင်ႈၵႂႃႇလေႃးသင် ၽိတ်းၵႂႃႇလေႃး သင်ဢမ်ႇလႆႈလၢတ်ႈလႆႈဝႃႈသင်။
18. Address this letter for me.	လိၵ်ႈၼႆႉတႅမ်ႈလိူဝ်တီႈလင်မၼ်းလူး။
19. He is disappointed at failing in his examination.	မၼ်းၼႆႉဢမ်ႇဢွင်ပႆႇ ထိုင်လိၵ်ႈလေႃးၸႂ် လူး။
20. He cannot read half as well as I do.	မၼ်းၼႆႉ ႁဵတ်းလိၵ်ႈ ထၢင် ၵဝ်ၶႃႈ ၼိူင်း ၶေႃႈမဵဝ်ယၢတ်ႈလႆႈ။
21. I can hardly speak I am so hoarse.	သိင်ၵဝ်ၶႃႈ ႁဝ်ႉၶႅၼ်ႈလေႃး ဢမ်ႇလၢတ်ႈၸႂ် လႆႈလီလီ။
22. How far have you advanced in your studies?	ၼိူင်သွၼ်လိၵ်ႈၵႂႃႇထိုင်တီႈလႂ်။
23. Have you gone up a class?	ၼိူင်လႆႈ ထိုင်မၼ်း ႁိုဝ်—ၼိူင်လႆႈ ထၢင်မၼ်းႁိုဝ်။

24. If you are deceitful. — ပေၢ်ဒိတ်လိၵ်။

25. You will surely get into trouble one day. — သေဝၼ်ဝၼ်တေ်ထုပ်ဢမုဢမၼ်။

26. Do not entertain evil deeds even in thought. — ယႃပေၢ်ၶႃႇၸႂ်တင်မၼ်လီၼေႇ ——
ယႃပေၢ်လိၵ်ႁူတင်မၼ်လီၼေႇ —
ယႃပေၢ်မိူင်ပွင်တင်မၼ်လီၼေႇ။

27. Don't drink it shortens life. — ယႃပေၢ်ၵိၼ်လဝ်ဢသၵ်လင်ပွတ်။

28. Do they rob birds nests? — ၵူၼ်ၶုၵ် ၶဝ်မိုၼ်လုၵ်ယႃႁၼ်ႁိုဝ်။

29. We must rise early to-morrow. — ၶိူဝ်ၾုၵ်ၵဝ်တေႃ်လႃႇတိုၼ်လဝ်။

30. My sleep was broken last night. — ႁဝ်ၶႃမိုဝ်ၶံဝႃး ၼွၼ်လုလေႃ်။

31. Let him take the book he likes. — ဢၼ်မၼ်ႁၵ်လိၵ်သႃဢုၵ်ၼေၼ်
ၵႃဢဝ်သေ။

32. He is straightforward in speech. — မၼ်ၼေႇလတ်ႁံသိုဝ်ယုဝ်ၼေႃဢိုဝ်။

33. He speaks to the point. — မၼ်လတ် ႁံၼေႇမိုလ်ဢၶျၵ်လီ။

34. Do not let your mind wander. — လိုင်ယႃပေၢ်ဢဝ်ၸႂ်ၼံလေႃ်။

35. Say all you have to say. — ဢၼ်မီး တီလုဝ် လတ်ႁံ ၸႂ်လိုင်ၵႃ
လတ်သိုင်သိုင်ႁွႃ။

36. Do not beat about the bush. — ယႃပေၢ်လတ်ႁူင်ယူ။

37. He makes no direct charge. — မၼ်ဢံလတ်သိုဝ်ႁွ႟။

38. He only makes insinuations. — မၼ်လတ်ငိၵ်လတ်ယဝ်႟။

39. How can it be true? — ႁိုဝ်တၵ်ၸႂ်။

40. He never asked me a single question. — မၼ်ဢံလိတ် ဢံထံသင် ႁႃတီၶႃ
လဝ်ႁံသေႁံလေႃ်။

41. He said so in your presence. — ပၼ်ၼေႃတႂ်တႃၼႂ်လတ်လိုဝ်ၼေႇ။

42. There is nothing to be ashamed of in this matter. — ဢမုၼေႇဢံမီးတီလီဢႃႇ။

43. There is no cause for distress. — ဢံတပ်ယပ်ၸႂ်။

44. He speaks ambiguously. — ႁေႃၼေႇဝႃတႂ်ဝႃၼုဝ်း

45. He understands readily. — မၼ်လိူဝ်ႁူလိူဝ်ၵၼ်။

46. You must read in the same way as he does. — ၼႂ် တေလႃႇယဝ်တ်လိၵ် မိုၼ်လိုဝ်ၼင်
ဢၼ်မၼ်ယဝ်တ်လိၵ်ၼေၼ်ဢိုဝ်။

47. As he spoke ill of me I was hated. — မၼ် လတ်ဢံလီလေႃ် ၶႃလဝ်လႃၶံ
တင်လင်။

48. Act straight at all times. — မိုဝ်ၸႂ်သေဢံဝႃၵိတ်သိုဝ်ယုဝ်တႃ။

V. Tattooing.

1. At what age are Shan children tattooed?	လုၵ်ဢွၼ်တႇလႇလႇပီလင်သံမိုၵ်။
2. Between the ages of ten and fifteen	သံၶႆ ဢတွင်သိပ်ပီ တေႃဢသၵ် ထိုင်သိပ်ႁႃ။
3. From where to where on their bodies are they tattooed?	သံတီလို တေႃထိုင် တီလိုၶိုင်တုဝ် မၶႅ။
4. Some are tattooed from their knees to their waists.	ၵံပွႆင်သံတီႁူဝ်ၶဝ်ႁူတ်တီဢိဝ်း။
5. Some are tattooed from ankle to chest.	ၵံပွႆင် သံတီ တၢတီၶႅ ထိုင်တီႁူဝ် ဢၵ်။
6. How much is done at a sitting?	ယိင်ပွၵ်သံယၶႅလို။
7. One thigh is done at a time.	ယိင်ပွၵ်ၶေႇသံၶႃၶွၶႅးၤ။
8. The tattooer will come again in 25 days.	မေႃမိုၵ် ပေႃလႇသိပ်ႁႃဝၶႅလင် မၢးထိင်။
9. Is tattooing very painful?	သံမိုၵ်လိပ်ၶေႃႁိုဝ်။
10. Does the child have to be held when tattooed?	မိုဝ်လုၵ်ဢွၶႅ သံမိုၵ်လႇတီၵ်ပၶႅ ႁိုဝ်။
11. Tattooing is indelible.	ပေႃသံမိုၵ်ယဝ်ဢံမုတ်သေပွၵ်။
12. He will pierce his child's ears to-day.	မိုဝ်ၶေႇတၵ်လီႁူလုၵ်မၶႅဢိုဝ်။

VI. Water.

1. Is the water deep or shallow?	ၼံလိုၵ်ႁိုဝ်—ၼံတိုၼ်ႁိုဝ်။
2. We tried to ascend the creek.	ႁဝ်ၶတ်ၶိုၼ်ၼံယၢင်။
3. It is dead low water.	ၼံယွံၼေ—ၼံႁိုင်။
4. It is high water.	ၼံယႂ်ယၢဝ်—ၼံတဵံ။
5. The current is very swift.	ၼံယိဝ်ယူ—ၼံလိဝ်ယူ။
6. This river is at the most about half-a-mile wide.	ၼံမေၼႄ့ တိႁွင်ပုၼ် မၼ်မီးသေ ၶိုင်လၵ်းၵႃ။
7. This bridge is badly mended, it will not last long.	ၶုဝ်ၼႄ့ ဢံႁိတ်မေလီလီ တေၶံတၢသေမဝ်လို။
8. It is floating on the surface.	မၼ်ပူၼံယူ။
9. He lowered a bucket into the well.	မၼ်ဢဝ်လိုၵ် ယွၼ်ပုင်ၼံ လုင်ၼႂ် ၼံမေႃ။
10. They are trapping eels.	ၶဝ်ဢဝ်တုံ ႁင် ပႃယိလ်ဢိုဝ်။
11. Can you go by boat?	တင်ႁိုဝ်ပွၵ်ႁိုဝ်။
12. Boats come up with the tide.	ႁိုဝ်ၶဝ်ၶိုၼ်မႃးလွံၼံဢိုဝ်။
13. That boat will go down stream.	ႁိုဝ်ၼၼ်တေလုင်လွံၼံဢိုဝ်။
14. We are poling the boat up—stream.	ႁဝ်ၶႃၶတ်ၼံသေလေဢဝ်မ့ထေႃ ႁိုဝ်ၶိုၼ်မႃးႁၼ်ဢိုဝ်။
15. We are going to windward.	ႁဝ်ၶႃၶတ်လုံဢိုဝ်။
16. They blasted the rocks with dynamite.	ၶဝ်ဢဝ်ယံယိလုယ်ႃၶု့ႁတိၵ်ႁလိဝ် ႁွႃမၵ်ႁိၼ်မၵ်ယ်ႃယၢဝ်။
17. Then two or three steamers came easily up and down.	ၵံၼၼ် ႁိုဝ် သင်ယေႃယ်ႃ့ သေယံ သွင်ယံၶိုၼ်လုင်လီလီငံငံယၢဝ်။
18. How much does the boat draw?	ႁိုဝ်ၼႄ့ၶဝ်ၼႂ်ၼံထၼ်လို။
19. A boat to hold 3000 baskets of paddy.	ႁိုဝ်ဢၼ်ၶဝ် ၶဝ်ပိုၵ်သံႁိုင်။
20. Instruments for use in the boat.	ဢၼ်လုဝ်သုင်ႁလိယႃၼႂ်ႁိုဝ်။
21. How far away is this lake?	ၼွင်ၼႄ့ႁ့ထၼ်လို။
22. It lies within 10 miles of the village where I live.	တိဝၼ် ႁဝ်ၶႃယူ တုၵ်သေဢတွင် ၁၀ မိင်ယၢဝ်။
23. How big is the lake?	ၼွင်ၼၼ် ယႂ်ႁႃႁိုဝ်—ၼွင်ၼၼ် ယႂ်ထၼ်လို။

24. The boat became a wreck.	ႁိူဝ်ၶႄႈႁွတ်တင်လူ တင်လိူဝ်ယဝ်။
25. Three boatmen were saved.	ၵုၼ်ႁိူဝ်သံဢေႃလွတ်တင်တႃႈယဝ်။
	။ ။ ။ ႁွတ်ၶျူံသၢႉယဝ်။
	။ ။ ။ ႁွတ်တင်ၶေႃၶျွတ်ယဝ်။
26. They hoisted the mast.	ၶဝ်ၶႄႈပုၵ်သဝ်လင်ယၢၼ်ယဝ်။
27. They spread sail.	ၶဝ်ၶႄႈပိုတ်လင်ယၢၼ်ယဝ်။
28. They lorvered sail.	ၶဝ်ၶႄႈၶျူးတုၵ်လင်ယၢၼ်ယဝ်။
29. They came alongside.	ၶဝ်ၶႄႈသိုၵ်ယဝ်။
30. They ran onto a sand-bank.	ၶဝ်တင်ၶိုဝ်ႁၢတ်သႃႈယဝ်။
31. Are those boats for hire?	ႁိူဝ်လိုဝ်ၼႄၼ်လိုင်ၶတ်လင်လႃႈႁိူဝ်။
32. He hired two boats.	မၼ်လင်ၵၢဝ်ႁိူဝ်သွင်လံယဝ်။
33. I was ferried across.	ၵဝ်ၶၢမ်ၶမ်တၢႉယဝ်။
34. I am a worker of fisheries.	ၶႃႈလဝ်ႁိတ်ၵိၼ်ၼွင်။
35. A net of $\frac{1}{4}$ inch mesh and weighted with lead.	တုင်ၶျေႃမီးမေႃႉၼိုဝ်သီပုၼ်ပုၼ်း၊— လၵ်ႉလိဝ်ႁွပ်မၼ်ႁွႈဝႈလိုၼ်။

VII. Forests.

1. Teak is very scarce now.	မႇသၵ်လွႆတေႃလိဝ်ၶႄႇႁၢႆၶႄ။
2. Every tree that bears fruit.	ႁူတုၼ်ဢၼ်မၵ်။
3. In their natural state.	ပၵ်ႁဝ်—ပၵ်ႁဝ်မိုင်ႁဝ်။
4. The tree is growing.	တုၼ်မႇၶႄႇယွႆမၢႆးယူ။
5. In the Shan States there are only a few reserved forests.	မိူင်တႇၶႄႇ လိုၵ်ႁူပ် လိုၼ်မႇ မီး ဢိတ်ဢိႁွႇ။
6. It will take 3 days more to get the timber to the Salween.	မႇလိုဝ်ၶႄႇ ႁၢမ်ဝၼ်ယဵင်ၶႂ်ၶုင်ၶႄၼ် လုဝ်တိုတ်ထိင်သႂ်ဝၼ်လူႁွၼ်။
7. They are too short to be joined.	လတွတ်လဢၼ်ဢံလႇပေ။
8. I am thinking of taking a contract to work forests.	ႁဝ်ၶႃႈမိုင်ပွင်ၶႂ်ႁိတ်မႇဢဝ်သိူင်။ ႁဝ်ၶႃႈဝၢႆတၵ်ႁိတ်မႇဢဝ်သိူင်။
9. Revenue-free timber.	မႇဢၼ်လွတ်ႁၢႆလွတ်ၶွၼ်။
10. Teak trees must never be felled without permission.	ပေႃဢံမီး ဢၶုင်လိုင် ဢံတွၼ်ယႇ ယၼ်တုၼ်မႇသၵ်ႁွႇ။
11. Some trees give good shade.	တုၼ်မႇႁံယွင်လင်ႁူလီလီဢိုဝ်။
12. This fruit is sour, that is sweet.	မၵ်ၶႄႇသုံတေႃတေႃမၵ်ၶႄၼ်ဝၼ်။
13. Fruits appear in their proper season, not out of season.	မၵ်မႇလွႆ ပေႃလွံယၢႆသီႁၼ် ပေႃ ဢံလွႆယၢႆသီမဝ်ပေႃ။
14. How is the saw-dust of this mill utilized?	လၵ်မႇမုၼ်လွႆႁေႆလွႆၶဝ်ဢဝ်ၶဝ် ႁိတ်ဢသုင်သင်။
15. How many timber rafts are lying at this depot?	တီတိုဝ်ယၼ် ႁိပ်ဢႁွၵ်ယွင်မႇႁူတ် ထၼ်လွႆ။
16. How much do you get a day for salving timber?	ယေဝၼ် မွႆဢဝ်ဢွၵ် မႇလႇထၼ် လွႆ။
17. How many girdled trees are there in the forest?	တီထိုၼ်ၶႄႇတုၼ်မႇဢၼ် ပွံသုံဝႇ ၶႄႇမီးထၼ်လွႆ။
18. We notify stranded drift timber so that owners may come and claim it.	ဢၼ် မႇလွင် မႇတင်ၶႂ်ယူ လွံယၼ် ၶႄၼ်ႁဝ်ၵျေႃလၢႆႁၢင်မႇဢဝ် မႇမၢႆး လဝ်ယွၼ်ဢဝ်။
19. How many fallen trees are there in the jungle?	ၶွႆထိုၼ်ၶႄႇ မႇႁိုင်တႇလၼ် ပွံလုံ ထၼ်လွႆ။
20. Do not wild elephants go about in herds?	လင်ထိုၼ် လိုဝ်ၶႄၼ် ႁွၢႆမိင်ယုၼ် မၢႆးပိၼ်ယုင်ဢံလွႆႁိုဝ်။

VIII. Road and Travel.

1. Communication is interrupted.	ဢၢၼ်ႁူၺ်ႉဢၢၼ်မႃးၶေႈထတ်ယူႉ။
2. How many stages are there between here and Mone?	တင်တီၶေႈ တင်မိူင် မိူင်ၶေႈၶၢဝ်မီး ထၢၼ်လႄႈ၊
3. There are 20 unequal stages.	ၶၢဝ်ပွတ်း ၶၢဝ်ယၢဝ် မီးသၢဝ်းၼႂ်။
4. At the first stopping place (railway.)	ပထမ ႁွတ်ႈၸိုတ်ႈယူႉတီယုမ်ႉယတၢယ်ႈ ၶေၶၼ်။
5. A day's journey.	ႁႆႈၶၢဝ်တင်ၼိုၼ်းၼႂ်။
6. How long is the march?	ၶၢဝ်တၢင်းႁႆႈထၢၼ်လႄႈ။
7. Does the road fork anywhere?	တၢင်းၶေႈယဵၼ်ဢွၵ်ႁူၺ်ႉတီလႄႈ။
8. Can I make a mistake and miss my way?	ႁဝ်ၶႃႈ တေႃႇယိူတ်ႈ (or ပိူင်) တင် လႆႈယူႉႁိုဝ်။
9. You cannot go the wrong way.	လွင်တေႃႇပိူင်တင်မၢဝ်မီးသၢင်။
10. Take the turning to the right on reaching the tamarind tree beyond the village.	ပေႃးပုၼ်ဝၼ် ႁွတ်ႈတီတုၼ်မၢၵ်ႇၶိူင် ယၢဝ်ႁူၺ်ႉလွႆႈ သီလႅပ်ႇတင်ႁူၺ်ႉၶေၶၼ် ဢၢၼ်ၶူႈဢွၵ်ႁူၺ်ႉၶေႈ။
11. We could not get half way before 9 o'clock.	ၼိုဝ်ဢၢၼ် ပႆႈထၢၼ်ယိူဝ် ႁဝ်ၶေႃႈလီ ၼိုၼ်တင်ႁွၵ်ႉမၢဝ်ႁွတ်ႈသႂ်ႈလႄ။
12. It is a dangerous road.	တင်ငိူဝ်ၶေႃႈ။
13. If we go on foot, how many hours will it take us?	တင်ၶေၶၼ် ပေႃးပႆႈတိၼ်ႁူၺ်ႉတေႃႇႁိုင် လႆႈၶေႃႈလီ။
14. It is level all the way.	ပိၼ်တင်ပိင်ႁူႈႁူႈ။
15. The road is clear.	တင်ၽိင်ယၢဝ်။
16. The road is tangled with scrub.	တင်ႁုၵ်ႉယၢဝ်။
17. Can you wade across the ferry?	တႃႇၶၢမ်တိၼ်လႆႈႁိုဝ်။
18. Did you not have to go to Mandalay?	ႁဝ်တီ ၶၼ်ပိင် မိူင်မၼ်းတလေၶေၶၼ် လၢဝ်ႁဵဝ်ဢမ်လႆႈႁူၺ်ႉႁိုဝ်။
19. When you left the train at Thazi by what road did you come, Sir?	ပေႃးမိူဝ်ဢၢၼ်လၢဝ် ဢွၵ် မီးရထႃး ယႆႈႁဝ်တီပိင်သၢလီယၢဝ်လိုင်လၢဝ် ႁဵဝ်မႃးတင်သီလႅပ်ႇလႄႈၶေၶၼ်ၶႃႈ။
20. When I left the train I came up the Government made road.	ပေႃးဝႃး ႁဵဝ်လၢဝ်ဢွၵ် ၶၼ်မီးရထႃး ယႆႈၶေၶၼ်ယၢဝ်ႁွၵ်ႉႁဵဝ်လၢဝ်ၼိုၼ် မႃးလွႆႈတင်ပေတရလုင်လၢဝ်ဢ လုဝ်ယၢၶၢဝ်မေၶေၶၼ်ဢိုဝ်။
21. Did you come on foot?	လၢဝ်ပႆႈတိၼ်မႃးၶႃႈႁိုဝ်။

22. No I rode up.	ၵံလွၵ်ႁၵ်လၵ်ၶီမၶိုၼ်မႃး ၵိုၵ်။
23. Did you not drive up?	လၵ်ၵံၶီရထႃး မၶိုၼ်မႃး ၶႃႁိုၵ်။
24. There are now no carriages.	ယိုၵ်လိၵ်ရထႃး မၵံမီး။
25. There are only bullock carts which I did not use.	ႁူဝ်မီး ဝုၵ်လေႃႁူဝ်ႁူဝ် ႁၵ်လၵ်ၵံၶီ ယၵ်။
26. When you rode up was not the sun very hot?	ယိုၵ်ဢၶၼ်လွံတင်ၶီမမႃး ၶၼ်လိတ် ၵံမႆတီၶႃႁိုၵ်။
27. When I came up the sun was not very hot.	ယိုၵ်ဢၶၼ် လၵ်ႁၵ် ၶိုၼ်မႃး ၶၼ် လိတ်ၵံပေႃမႆႁူဝ်။
28. If the sun had been hot I should not have felt it as I was wearing a hat.	ပေႃလိတ်မႆ မႃးၶေႃႁၵ်လၵ် တိုၵ် မွၵ်ႁုၵ် ယူလေႃ လိတ်ၵံမႆလႆ ႁူဝ်ၵိုၵ်။
29. To get from Taunggyi to Mone what road must I take?	ပေႃလုၵ်ႁၢတီ တူင်ႁွီးၶေႃ ႁူဝ်ႁႃ တီပိင်မိုင်ၶေႃ ပုၶၼ်လိုင် တၵ်လႆ ႁူဝ်တင်သိလွၵ်လွၵ်လေႃ။
30. To get to Mone you should follow the Hopong road.	ပေႃဝႃ တၵ်ႁူဝ်ပိင်မိုင်ၶေႃ ပုၶၼ်လိုင် ႁူဝ်လွံတင်ပိင် မိုင်ႁုၵ်ပုင် ၶၼ် တၵ်လိတီၶႃ။
31. What will be my first sleeping place.	တၵ်သႆ ႁူဝ် ၶူၼ်ႁၢတီလွၵ် ၵူၼ် တင်လေႃ။
32. Your first sleeping place will be Hopong?	တၵ်လႆ ႁူဝ်ၶူၼ် ႁၢတီၶၼ်ပိင်ႁုၵ် ပုင်ၶၼ်ၵူၼ်တင်။
33. Is there a good rest house at Hopong?	ႁၢတီၶၼ်ပိင်ႁုၵ်ပုင်ၶၼ်မီးပုၵ်တေႃ ၶပ်တေႃလိလိႁိုၵ်။
34. Can I get fodder and paddy and rice, etc., easily?	ဢၶၼ်ပိၶၼ် ယိုၵ်မ ယိုၵ်လင် ၶၵ်ပိုၵ် ၶၵ်သၶၼ် လွၵ်လိုၵ်ၶၼ်ၶေႃလႆ ငႆႁႃငႆယူႁူလိုၵ်ႁူဢၶၼ်ႁိုၵ်။
35. The wants of man—paddy, firewood and water—are readily obtainable.	ဢၶၼ်တႃ ဢတူၵ်ႁုၶၼ်လွၵ် ၶၵ်ပိုၵ် ယိုၶၼ် ယႆ ၶံ လွၵ် တင် လႆ လိုၵ် ၶၼ် ႁႃ ငႆ လႆ ငႆ ႁူ လိုၵ် ႁူ ဢၶၼ်။
36. Where must we next sleep?	တၵ်လႆႁူဝ်ၶူၼ်ထိင်ႁၢတီလွၵ်။
37. In the Tamsan rest house is there everything the same as at Hopong?	ႁၢတီပုၵ်တေႃ ၶၵ်လၶၼ် ထံလင် ၶၼ်ၶေႃ မီးငေႃလုင်မိုၶၼ်လိုၵ် ၶင်ႁုၵ်ပုင်ၶၼ်ၶင်ႁႃႁိုၵ်။

38. At the Tamsan stage too you can get everything you want.	ၵၢတီၶၼ် ၶဝ်လေႃၶၼ် ထံလင်ၶႄၶၼ် ႁေၢ်ၶႄင်မီးဢလုဝ်ၶႃႇလႃႇၶႄၶၼ် ၵၢသင်သေဢံဝၢလႃႇငႃႇႁၢငႃႇ။
39. After leaving Mainpun for Mone how many halts are there before reaching Mone? (see sentence 2).	ပေႃဝၢ လုၵ်ႁူၢ ၵၢတီ ၶၼ်ပိင်မိူင် ပွၼ်ၶႄၶၼ်ၼွၼ်ႁူၢႁႃထိုင်ၵၢတီ ၶၼ်ပိင် မိူင်ၶႄႇ ပုၼ်ၶႄၶၼ်ထိုင် တၵ်ယႃႇ ၼွၼ် ယႃႇၼွၼ် လင် ႁွတ် ၵၢတီ ပိင် မိူင်ၶႄႇ ပုၼ် ၶႄၶၼ်လေႃ။
40. You must halt six times more.	တၵ်လႃႇၼွၼ်ထိင်ႁူၵ်ၼွၼ်။
41. Are there rest houses at each of these six stages?	ၶၼ်ဢတူၵ် ၶဝ်လေႃၶၼ် ၼွၼ် ႁူၵ် ၼွၼ်ၶႄၶၼ် မီးပုဝ်တေႃ ၵပ်တေႃ ႁူၢႁူတီႁူၶဝ်ႁိုဝ်။
42. What are the names of the places where there are no resthouses, where are they?	တီ ဢၶၼ် ဢံ မီး ပုဝ်တေႃ ၵပ်တေႃ ၶႄၶၼ် မီး ၵၢတီလႄႈ ပိၼ်ၶဝ်လႄႈ ပိၼ်ႁွင်လိုဝ်သင်လေႃ။
43. How shall I manage for sleeping without bungalows?	ပေႃဢံမီးပုဝ်တေႃ ၵပ်တေႃတၵ်လႃႇ ၼွၼ်လိုဝ်ႁိုဝ်ဢဝ်လေႃ။
44. You must pitch tents for sleeping.	တၵ်လႃႇ ပုၵ်မုဝ်ၵၢ ထွင်မုဝ်ၵၢလႄႈ ၼွၼ်လင်ယႃႇ။
45. The road must be free from all risks and dangers.	ၶၼ်တၢၶၼ်တင်ၶႄၶၼ်ဢံယႃႇယေႃရၶၼ် ဢၶၼ်တရေႃသေသံသေပိူင်လေႃ။
46. The road must be kept clear of thieves and marauders.	ၶၼ်တၢၶၼ်တင်ၶႄႇ ငွႆထိင်လီလီယၢ ႁႃပ်ႁူလၵ်ႁုၶၼ်လုၶၼ်လႃႇမီး။
47. Traffic is unceasing on this pleasant trade route.	ဢံပျတ်ၼိုၶၼ်ၼိုၶၼ်လုင်လုင်တင်ပိုၶၼ် တင်ၶံသၢယၢ။
48. We think the Mandalay trade route will be closed.	တင်ပိုၶၼ်တင်ၶံမၶၼ်တလေ ထင်တေႃ ပိၵ်တၶၼ်။
49. Because of the falling off in trade of every kind.	လွင်ဢၶၼ်ၼိုင်သိုဝ်တင်ၶႃႇတေႃသုတ် တီယွႆလုင်ႁူလိုဝ်ႁူပိုင်။
50. Permanent patrols must be posted along the trade route.	ၶၼ်ဘၢၶၼ်တင် လႃႇလႄႈႁုၶၼ်ဢၶၼ်ငွႆ ထိင်လီလီသေသေ၊
51. Let permanent guards be posted where the road begins.	ႁႃလႃႇလႄႈႁုၶၼ်ငွႆထိင်လူတုလိုႁူဝ်တၢ ႁူဝ်တင်ႁူလဝ်ၶၼ်ဝၶၼ်ၶံ။
52. There is no danger and no cause for fear or anxiety.	ဢံမီးယေႃမီးရၶၼ် ဢံလႃႇႁုဝ်လႃႇၵေႃ သင်သေသံသေပိူင်ယဝ်လိုင်။

53. Good progress has been made in road work.	တေႃလိဝ် ၶဝ် မေတင် လိသေ ၼုဝ် ၶေၶၼ်။
54. To get through the forest you must travel the whole day.	ႁဍူ ထိုၶၼ် ၶေႈသုတ် လႈႁဍူသိၼ် ဝၼ်းႁူ။
55. When your honour came here from Moulmein by what road did you come ?	ၼုဝ်ဢၶၼ်လဝ်ႁဝ် လုၵ်ႉႁႃ တီၶၼ်ႇဝိၼ် မေႃလႁြိၼ်ၶိုၼ်မႃး တီၶေႈၶေႈ လဝ်ႁဝ်မႃးတင်လို ၶေၶၼ် တီၶႃ။
56. I had to come by train.	ႁဝ်လဝ်လႈၶိမိရထႃယဵႈမႃးၵိုဝ်။
57. The road was dusty.	တင်ၶေႈယုံထ။
58. The road was very muddy.	တင်ၶေႈႁုံၶမ်—တင်ၶေႈၵုင်။
59. The road is very winding.	လင်ၶေႈႁုတ်တေႃတေႃ။
60. It is up hill and down dale.	တင်ႁဍူၶိုၼ်လူႈလုင်ႁူလုၺ်။
61. The bridges are slippery.	ၶုဝ်တင်လႈၵျွႃတေႃတေႃ။
62. The lanes are ankle deep in mud.	တင်ၵွၶၼ်ၶေႈႁုံႁူတ်တႃတိၶၼ်။

IX. *Village Matters and Headmen.*

1. The village is very dirty.	ဝၼ်ၼႆႇဝုၺ်ဝၼ်ၼေႃ။
2. You must keep it clean.	တေႃလႇႁိတ်မုတ်သီ။
3. You must burn the rubbish.	တေႃလႇ တုတ် ယဝ့် ပိတ် မုၼ် လိုဝ် မုၼ်ယႃ။
	တေႃလႇတုတ်မုၼ်ယုၽ်ယၽ်။
4. He is going round inspecting villages.	မၼ်လေႃလွႆတုလ်ဝၼ်ဢိုဝ်။
5. The headman did nothing.	ၶိၼ်ႁင်ဢမ်ႁိတ်သမ်းပိုၼ်လႆ။
6. He ought to have called.	မၼ်လီၵႁင်။
7. If he had not delayed.	ပေႃဢမ်ႁိုတ်ဢမ်ထႃ။
8. We were delayed on the road.	ႁိုင်ယူႇလွႆတၢင်ႁၼ်လေႃ။
9. The land (is) bounded by these four localities.	ၵုင်ႁင် ၶေႃသီႁပ် မတ်မႇဝႇလိၼ် ၼႆႇ။
10. Point out the city boundary.	ၶေႃလိၺ်လိၼ်ၶေႃလပ်ပိုင်ၼႆႇ။
11. The boundaries of this State touch three States.	လိၺ်လိၼ်မိူင်းၼႆႇလပ်ႁၼ်သမ်မိူင်း
12. What is this district called?	ဢိုင်လုၼႆႇ ပိၼ်ႁွင် လိုဝ်ဢိုင်သင် ၶေႃသင်။
13. Sir, this district of ours is called Haipak.	ဢၼ်လိုဝ်ဢိုင်ၶေႃၶႃလဝ်ၼႆႇပိၼ် ႁွင်ဝႃလိုဝ်ဢိုင်ႁႇယၽ်တီၶႃ။
14. How long have you been circle headman of Haipak?	ဢၼ်ၶႂ်လႇႁိတ်ႁိုင်ဢိုင်ၶေႃႁႇယၽ် ၼႆႇလႇလႇပီယဝ်။
15. I have been circle headman of Haipak for 10 years.	ၶႃလဝ်လႇမႃး ႁိတ်ႁိုင် ဢိုင်ၶေႃႁႇ ယၽ်ၼႆႇလႇသိပ်ပီယဝ်ၶႃ။
16. How many villages are there in the Haipak district?	ၼႂ်ဢိုင်ၶေႃႁႇယၽ်ၼႆႇ ဝၼ်ပွင်မီး ထၼ်လႂ်။
17. In my district of Haipak there are 25 villages.	ၼႂ်ဢိုင်ၶေႃႁႇယၽ် ၶႃလဝ်ပိုင်ၼႆႇ ဝၼ်ပွင်မီး ၂၅ ဝၼ်တီၶႃ။
18. In each of these 25 villages how many houses are there?	ၼႂ် သဝ်ႁႃဝၼ်ၼႆႇ ယေႃဝၼ် မီး ႁိူၼ်ႁုၼ်ၼမ်ထၼ်လႂ်။
19. Some of these 25 villages have 50 houses, some 30, some 14 and some 15 houses.	ၼႂ် ၂၅ ဝၼ်ၼၼ်မင်ဝၼ် မီးလင် ႁိူၼ် ၅၀ ႁေႃမီး ၃၀ ႁေႃမီး ၁၄-၁၅လင်ႁိူၼ်ႁေႃမီး။တီၶႃ။
20. Are you all Shans in the Haipak district?	ဢိုင်ၶေႃႁႇယၽ်ၼႆႇ ပိၼ်မူၼ်ႉတႇ သူႉတၢင်သိုင်ႁိုဝ်။

21.	How many tribes are there?	ၵုၼ်မျူဝ်မီးလ’မျူဝ်။
22.	In our district there are three or four tribes.	ၼႂ်ၸိုင်ၶႅၼ်ၶၢလဝ်ႁဝ်ၼ’ မီးၵုၼ် သံမျူဝ်သီမျူဝ်တီၶႃ။
23.	Of the three or four tribes who live here which is the most numerous?	ၼႂ်ၵုၼ် ဢၼ်ယူ တီၼ’ ၵုၼ်သံ မျူဝ်သီမျူဝ်ၼၼ် ၵုၼ်မျူဝ်လႂ် ၼမ်လိုဝ်ပိုၼ်လေ။
24.	Most of us are Shans.	ၵုၼ်တ’ႁဝ်ၼမ်လိုဝ်ပိုၼ်တီၶႃ။
25.	And what tribes are these four tribes?	ၼႂ်ၵုၼ်သီမျူဝ်ၼၼ် ၵုၼ်ဢမျူဝ် ယင်ပိၼ်ၵုၼ်လိုဝ်ၵူဝ်လ’’လေ။
26.	One is Shan, one Yangsek Karen, one Taungthu and one Black Karen.	ၼႂ်မၼ်မီးၵုၼ်မျူဝ်တ’မျူဝ်း ယင် သိၵ်မျူဝ်း တွင်သူမျူဝ်း ယင် ဝၼ်ၵုၼ်ယၢၼ်လမ်မျူဝ်းတီၶႃ။
27.	The whole village hate this man for his many artifices and knavish tricks.	ၵုၼ် ႁေၼ’ တင်လိင် တင်ၵုတ် မၼ်ယႂ်ၼမ်ၼႄၵုၼ်တင်ဝၼ်ယႂ် ႁေႃဢမ်ၶႂ်ၶမ်မၼ်။
28.	When was this village founded?	ဝၼ်ၼ’တေႃပိၼ်ယဝ်မိုဝ်လႂ်။
29.	If they are assessed according to their means they will be pleased.	သင် ယႃၶူ’ ၼေင်ႁၢ တင်ႁိင် တင် ယၼ်တင်မီးၶဝ် တင်လ’တေႃလို သိုဝ်ႁၼ်။
30.	What do the 4 tribes Shan, Taungthu, Karen and Black Karen do for a living?	ၵုၼ်သီမျူဝ် တ’တွင်သူ ယင်သိၵ် ယင်လမ်ၶဝ်လိုဝ်ၼ’ၶဝ်ႁိတ်ပိၼ် ႁၼ်သင်။
31.	We Shans who live in the Haipak district live by lowland cultivation.	ဢၼ်ပိၼ် ၵုၼ်တ’ ႁဝ်ၶၢလိုဝ်မီး ယူႁၢတီ ၸိုင်ၶႅၼ် ႁ’ယၵ်ႁိတ် ပိၼ်ႁၼ်ၼႄးလ’လ’တီၶႃ။
32.	Those villagers have no stated religion, they worship nats.	ၵုၼ်ဝၼ်ၼၼ် ၶဝ်ဢၼ်တေႃၵုဝ် ၵူ’တေႃဝၢဝၢမဝ်မီးၵွ’ၼႂ်ၼၼ် ၶဝ်ၵုဝ်ၵူ’ဝ’ယီၸိုဝ်။
33.	A yearly festival is held on the slope of that hill.	ၼိုဝ်ပ’လွ’ပုၼ်ၶမ်ပွ’ၵူပီ။
34.	There is a large gathering on full moon day.	ဝၼ်လိုၼ်မုၼ် ၵုၼ်တင်လ’လုတုံ ႁၼ်ၸိုဝ်။
35.	Once this village had to keep 3 hostages in Rangoon.	ပွၵ်းၵုၼ်ဝၼ်ၼ’ သံႁေၢလိုင်လ’ ဢၢမၶံပၼ်ဝ’ရၼႁုၼ်ယၢဝ်။
36.	The village was fined for harbouring dacoits.	ဝၼ်ၼ’လၵ်ၶံယူလၵ်လေ တပ်ထံ ဝၼ်ၼ’။

37. Why did the carts I told you to send last night only come at 6 this morning?	ယေႃႇလႂ် မိုဝ်ၶမ်ႈဝႃႇ သုင်သေႃးၽေႃႇမိုဝ် ၶဵင်ၶေႃႈႁူၵ်ႉၶေႃႇလီႁူတ်ႉမႃးယဝ်ႉ ႁိတ်ႉလႂ်ၼ်ၵျၢင်သင်လေႃး။
38. You have been reported for disobedience of orders.	လႂ်ၼ်ၵျၢင်ၵံၶေႃႇၶံ ၵံထွႆႈလိုဝ်ၵ မိင်လႃႉပီၼ်ၶဝ်လေႃး။
39. What have you to say?	ၼွလုဝ်သတ်ႉၽႃႇသင်-မီးတီလတ်ႉသင်။
40. He lost his appointment because he was too lazy to carry out orders.	မၼ်ၶေႃႉၶင်ၽႃႇႁွလႃႉႁိတ်ႉလွႆႈၵမိင် ၶၼ်ၶေႃႇလေႃးၵယႃႇၵထူႉတုၵ်ႉ ယဝ်ႉ။
41. For persistent neglect of government orders the whole village was fined.	ၶင်ၽႃႇၵမိင်ၵႃႇၶေႃႇလဝ်ၵလုဝ် ယၵံထွႆႈ ၵံႁိတ်ႉမိုဝ်ယူႉလွတ်ႉၵႃႇ ဝဝ်ဝင်လေႃးတပ်ႉထံတင်ဝၼ်။
42. Do the villagers in this district keep a strict watch at night?	ၵၼ်မီးတီဝၼ် လရင်လုၼ်ၶေႃႉၽင်ၶံ ၽုၼ်ဝၼ် ၽုၼ်ၶေႃႇၶဝ်ၼွလႂ်ၼ်ၼွ ထိင်လီလီႁူဝ်။
43. That city is full of dacoits.	ဝိင်ပုၼ်လုၼ်ၶဝ်ထၶေႃႇ။
44. In accordance with order No. 100 received.	ၶင်ၵၼ်ၵမိင်လႃႇၶၼ်ပတ်ႉ ၁၀၀ မီးမႃးၵယႃႇ။
45. Does he pay tribute to anyone?	မၼ်သၵ်ႉၵၽွၼ်တေႃႇပၼ်တီသေ ၽေႃႇၽေႃႇႁူဝ်။
46. By this time the village was thoroughly aroused.	ယီၶေၼ်ႁူၼ်းယဝ်ႉႁူၼ်းတိုၼ်ၽၼ် မႃးထၼ်ၵုၼ်မေႃႇၽွႇယဝ်ႉ။
47. I reported this headman for being insolent.	လႂ်ၼ်ထမုင်ၵံၶေပ်ႁျၼ်ၽဝ်ၶႃႇတိုင် ၵျူးယဝ်ႉ။
	။ ။ ။ ၽဝ်ၶႃႇမွၵ်ႉလတ်ႉယဝ်ႉ။
48. The headman's statement.	ၵၸူၵ်ႉၽုံၵၶၼ်ၽင်ၵွၵ်ႉလတ်ႉ။
49. Not to have informed the myok would have been bad.	ပေႃႇၵံတိုင်ၵျူး ၵံမွၵ်ႉပူမိုင်မၼ် လိုင်တေႃႇၵံပီၼ်ၽုံ။
50. In my own village he treats me with indifference.	တေႃႇၽႃႇ ဝၼ်ၽဝ် သုၼ်ၽဝ် မၼ် ယင်မဝ်ၶေပ်မဝ်သုင်သင်ယဝ်ႉ။
51. He levied over 1000/- in excess of the lawful demand.	မၼ်ၶေႃႉယႃႇၶူႉယႂ်ၼ်ပိုၼ်ႁိင်းလိုဝ် သေႃးၵမိင်။

52. The village elders recommended one Ai Saw for the appointment of Heng. — ႁၺ်င်ၵျူ ၽြို ၊ တႃႁ ၊ တၢင်လႂ်ႈ ၽွံႁၢၼ် သဵၽွ် ၊ တူ ႁၺူၵ် ၵႆႈ သေႃ ႁ် တင်ၵယႁိူင်။

53. I will go further into the matter and pass orders later. — ၵမူၶႄႈ လိူင်ပေႃ တွင်ထံထိင် လိုၶ် ၶႄႈ ယၵ်ေတဝ်ပုင်ၵမိင်။

54. Neighbouring villages. — ဝၢၼ်လႂ်ႁၢၼ်။

55. Do headmen who collect revenue get commission? — ႁေၵင်ၵၢၼ်ၸိပ်ၵၵ်ၶၢၼ်ၶႄႈ လင် လႂ်ႈႁႃမၢၼ်ႁိုၵ်။

56. This headman has no control over his villagers. — ႁေၵင်ၶႄႈ ၵံထိင် ႁုၢၼ်ဝၢၼ်မၢၼ် လႂ်ႈ။

57. He fears bad characters. — မၢၼ်ႁုၵ်ႁုၢၼ်ၵႁိုင်ႁ်ႈ။

58. If he punishes people as they deserve he is afraid his house will be burnt down. — ပေႃသိရင်ၶင်ၵျႁိုတ်မိ၊ ၶေၢၼ်ႁုၵ် ၶၵ်ၵၵ်ၽႂ်ႈ တုတ်ႁိုၢၼ်မၢၼ်။

X. *Agricultural and Cattle.*

1. I possess two fields. ၶါလဝ်မီးၼါပိင်သွင်တုင်။
2. I have worked and lived on them for five years. ၶါလဝ်ယုၵ်သွႆႈႁိတ်ၵိၼ်ထိုင်ႁႃႈပီ။
3. I have paid the land tax regularly and without fail. ၽွၼ်ၼါတေႃႇလိုဝ်ႇၸံလုၸံႁႃႉသွင် သုင်ပၼ်ပိင်ၸမၼ်။
4. Another man claims one field. ၵုၼ်တင်ၸေႃးဝါယွၼ်ပိင်သိင်ၼါ တုင်းႁႃး။
5. The tank overflowed. ၼံထုံႈႏုၼ်တိလုၵ်ၼွင်-ၼံထိပ်ႏုၼ်။
6. He refuses to pay. ၸံပၼ်ႁွႉထိင်ယိတ်။
7. How much land have you? ၼိုမီးၼါလႉတုင်။
8. How is it irrigated? လႉၼံႁါလို။
9. It is irrigated by rain water. ပေႃယုၼ်မါးၸဝ်ၼံယုၼ်။
10. It is irrigated by channels. ၸဝ်ၼံႁုလုၵ်ၸိုဝ်—ၸဝ်ၼံႁွင်ၸိုဝ်။
11. When I reaped the field the out-turn was very small. မိုဝ်ၸၼ် ပတ်သီၶဝ် လိုဝ်ၼႉ လႉ ၶဝ်ပိုၵ်ၵေႃယွႆႉၼါ။
12. How many baskets of paddy does your field yield? ၼါၼိုၸွၵ်ၶဝ်ပိုၵ်လႉတင်။
13. Please reduce the tax. ၸၽွၼ်တေႃလျေႃပေါပၼ်ၸျုသါ သေႃႁံ။
14. This is revenue paying land. ၸၼ်ပိၼ်လိၼ်ထံၸၽွၼ်တေႃ။
15. Have the paddy plants been transplanted? တုၼ်ၶဝ်လိုပုၵ်သွႆႉယဝ်ယဝ်ႁိုဝ်။
16. How much revenue is collected yearly in this village? တီဝၼ်ၼႉႁုပီလႉၵိပ်ပိုၼ်ၸၽွၼ် တေႃထၼ်လို။
17. This paddy has not been properly winnowed. ၶဝ် ပိုၵ်ၼႉ ၸံလႉလင် လီလီႁွႉ— ၶဝ်ပိုၵ်ၼႉၸံလႉသင်လီလီႁွႉ
18. Though the number of houses has increased, why has the revenue decreased? ႁိုၼ်ႁုၼ် ၼံမါး ယူလေႃ ႁိတ်လွင် ၼင်ႁိုဝ်ၸၽွၼ်တေႃယွႆႉလႉယူ လေႃ။
19. Owing to poor crops this year the remissions have been greater than usual. ပီၼႉၶဝ်မၵ်ၸၼ်ၸံပေႃလီ လိပ် ၼါလေႃ ၸၽွၼ်တေႃယွႆႉသေႃႁု ပီ။
20. I have cleared and worked this garden land at a cost of over 250/- ၸၼ်သုၼ်ၼႉတိတိပ်ႁိတ်ယုၵ်သွႆႉ လေႃသိင်ပိုၼ်လလိပ် ႁုံႁႃႈၶၼ် လိုဝ်ယဝ်။

21. This garden has produced many trees, flowering plants and fruit trees.	ဢၼ်သူၼ်ၼႆ့ တူၼ်မႆ့တူၼ်မွၵ် တူၼ်မၵ်ဢွၵ်ၼံၵိုၼ်ယဝ်လေ။
22. Please divide the holding between us.	ဢႁၵ်သိၼ်ၼႆ့ ၺုလ်ဝၵ်တီႁဝ်ၶႃ သေႁံ။
23. This holding is valued at 200/-	ဢႁၵ်လိၼ်ၼႆ့ထိုၵ်တၢၼ်ႁႃမၢၼ် ႁုံ ႙ါ။
24. The price of paddy has risen.	ၶၼ်ၶဝ်ၶိုၼ်ယဝ်။
25. The price of paddy has fallen.	ၶၼ်ၶဝ်လုင်ယဝ်။
26. He bought the standing crop.	မၢၼ်သိုဝ်ၼဝ်ယဝ်။
27. He is going round collecting and assessing taxes.	မၢၼ်လေၵိပ်လေၶူ'ယူ။
28. I have worked the Sitpin and Okla kwins continously for many years.	တီဢရပ်သိတ်ပိၼ်ႁူၼ်တင်ဢရပ် ဢုၵ် လႁူၼ်လိၼ်တီၼၼ်ၶႃ လဝ်လ' သိုပ်တံ ႁိတ် ပီပွင်ၼံ ၼ'ယဝ်။
29. The lands have become poor.	ၼံလိၼ် တီၼၼ် ပိၼ် ဢၼ် ဢံ ပေႃလီလုံပ်ဢျင်ယဝ် (or) လိၼ် ၼ'ဢံမီးၶွၼ်ၼံၶွၼ်လိၼ်။
30. The rice plants are infested with insects.	တူၼ်ၶဝ်တင်လ'ၼၼ် မုင်မိင်တုၵ် (or) တူၼ်ၶဝ် မုင်မိင် ယၼႃ။
31. My one-basket capacity field yielded 46 baskets of paddy.	ၶဝ်ပိုၵ် ၼုင်ၼႃ ဢၼ် ပုၵ်လ'ၶဝ် ဝၼ်တင်းလ'သီသိပ်ႁူၵ်တင်။
32. Next year I only got 18¼ baskets.	ပီ တုတီယ လ' သိပ်ပိတ် တင်ပ' လိတ်ႁွ'။
33. The land tax assessed by your honour this year is excessive.	တေႃလိဝ်လဝ်ႁဝ်မႃးပိင်လပ်တေႃ မူၶၼ်ဢၶွၼ် တေႃၼႃပီၼ' လိုဝ်ၼံၼႃ။
34. Now it is only just the beginning of June.	တေႃလိဝ် တိုၵ် ႁႃယိဝ်မႃး လိုၼ် လိတ်ႁွ'။
35. I will pay at the rate of 1/8 an acre.	ယေဢေႃႁလ္လ် သင်ဝႃဝ'ၶၼ်မၢၼ် ႑-႘ ၼၶၼ်တေႃထံတေႃသွင်။
36. He says my land is his grazing ground.	ဢၼ်တီႁဝ်ၶႃပိင်သိင်ႁ'ၼႃၼၼ် မၢၼ်ဝႃတီပွ'ၺဝ်ပွ'ႁူ'မၢၼ်။
37. They will spread the heaps of earth over the field.	ၶဝ်တေဢဝ်ပုံယိတ်ယေပိုဝ်ဝ'ၼိုဝ် လိၼ်။

38. Fruits appear in their seasons.
မၵ်မႆႉပေႃမီးၼႂ်းလိူၼ်မၼ်း။

39. The plaintain tree bears fruit all the year round.
ၵုၺ်ၶႄႈပေႃၵူႈလိူၼ်။

40. We offered to deliver the paddy in instalments.
ၶႃႈလၢၼ်ၶၢၼ်ႁႂ်ႈလၢတ်ႈတေပၼ်ၶဝ်ပိူၵ်
ပွၵ်ႇသိတ်ႇသိတ်ႇ။

41. What are the first steps taken in tobacco cultivation?
မိူဝ်ႈပႃႈလႃႉ ၵူၼ်းပိူင်ယႃၶႄႈ သူႁဵတ်း
လိူဝ်ၵိူၼ်ထႆႈလိူၼ် ယုၵ်ႇသိုၵ်းလႄႈ။

42. In the beginning we plough the land and turn the soil.
မိူဝ်ႈပႃႈလႃႉၶႄႈထႆႈယိူၼ်လိၼ်ၽွၼ်း
တင်ၶႃႈ။

43. After ploughing and turning the soil what is next done?
ပေႃသူထႆႈယိူၼ်လိၼ်သေယၢၼ်ႁဵတ်း
လိူၼ်ၶႄင်ၵိူၼ်ထိုင်။

44. After ploughing and turning we collect and throw away the grass roots.
ပေႃၶႃႈလၢၼ်ၶၢၼ်ထႆႈယိူၼ်လိၼ်သေ
ယၢၼ် ၽိပ်ၸၢၼ် မိတ်ၵူၼ်ယိုၼ် ၵူၼ်
ယႃႈတီႈၶႃႈ။

45. After gathering and throwing away the roots what do you next do?
ပေႃသူ ၽိပ်ၸၢၼ် မိတ်ၵူၼ်ယိုၼ် သိုင်
ယၢၼ်ႁဵတ်းလိူၼ်ၵိူၼ်ထိုင်။

46. We dig holes, Sir.
ၶႃႈလၢၼ်ၶၢၼ်ၶုတ်ႈၶုမ်မၼ်းတီႈၶႃႈ။

47. After making holes do you sow the seed, or transplant it straight away?
ပေႃၶုတ်ႈၶုမ်ယၢၼ်ဝၼ်ၽၼ်လိူၼ်မၼ်း
ၸၢၼ်ၵိူၼ်—ပေႃၸမ်ၶႄၼ်ယုၵ်ႇသုမ်
ၽမ်လိူၼ်ၵိူၼ်။

48. Having sown the seed we pull up the roots and plant them one in each hole.
ဝၼ်ၽၼ် လိူၼ်မၼ်းယၢၼ် ထုၺ်ငၢၼ်
မၼ်းသုမ်သုၺ် ၶိုင်ၶုမ် ၶႄၼ် ယေႃႇၶုမ်
ယေႃႇတုၼ်ၶႃႈ။

49. And after this how and where do you then plant?
ပေႃယၢၼ်လိူၼ်မၼ်းႁဵတ်းလိူၼ်ၵိူၼ်ဝၼ်
သုၺ်တီႈလိူၺ်ၶႄၼ်ထိုင်။

50. We prepare nursery beds and plant thereon.
ၶုတ်ႈႁဵတ်းတိုၵ်ႇသေယၢၼ် ဝၼ်သုၺ်ၶိုၼ်
တိုၵ်ႇၶႄၼ်။

51. What is the next procedure?
ပေႃယၢၼ်ႁဵတ်းၶႄင်ၵိူၼ်ထိုင်။

52. We then cut moss and throw it over the beds
ၶႃႈလၢၼ်ၶၢၼ်သမ်ၽၼ် တုၼ်ၵုတ်ပုၼ်
ဝႆႉၶိုၼ်တိုၵ်ႇၶႄၼ်။

53. How big are the tobacco shoots when transplanted?
ပေႃ ၸၢၼ် ငၢၼ်ယႃႈၶႄၼ် ယုၺ်မႃး
ထၢၼ်လိူၺ်လၢင်ၶႆႈသုမ်။

54. When each shoot is a thumb to middle, or thumb to first, finger long we transplant them.
ငဝ်ယႃၶၼ်ယွႆမႃးယေႃၼိုပ်ယေႃၸွႆ
လင်ၶႃႇသုံ။

55. In what month do you transplant?
ၶႃႇယုၼ်သုံလိုၼ်လႂ်ၶၼ်။

56. Some we transplant in October and some in November.
ၽံယွင်ၶႃႇယုၼ်လိုၼ်သိပ် ၽံယွင်ၶႃႇ
ယုၼ်လိုၼ်သိပ်ဢဵတ်း။

57. When the plants become knee or thigh-high we break off the heads and throw away the shoots.
ပေႃဢၼ်တုၼ်မၼ်ယွႆမႃးပိင်ႁူဝ်
ၶဝ် ပိင်ၶင်ၶႃႇ ၸွၼ်မၼ်ဢွၼ်
ပိတ်ပႅမ်ၼ်။

58. When the leaves swell and mature we pluck them and slice them at home.
ပေႃၸိူမၼ်ပွင်ၵျွလိုင်ယဝ်ၼိၵ်မႃး
သွႆႇဝီႁူၶၼ်။

59. Do you slice them at once or after how many days?
သွႆႇၽံလိဝ်ႁူဝ် ပေႃဢံၶၼ်လႃႇလႃႇ
ဝၼ်လင်သွႆႇ။

60. We pluck and slice at once.
ၼိၵ်မႃးသွႆႇၽံလိဝ်။

61. On getting many leaves we cover and slice them again.
ပေႃၸိူယႃၶံ မုံဝႇၶိုၼ်းယဝ်လင်
သွႆႇ။

62. We spread them on woven mats in the sun and dew.
ဢဝ်သႂ်ၼိင် တၢၼ်လိတ် တၢၼ်ၶံၼေႇ
ဝႇ။

63. When the tobacco gets red on both sides we flatten it and put it into woven baskets and granaries.
ပေႃယႃၶၼ် လိင်မႃး တင်သွင်
ၽၢၼ်ႁိတ်ၼိပ်သေယဝ်လွင်သႂ်ဝႇ
ၶႂ်ပုဝ်ယႃ ယေႃယႃၶၼ်။

64. Questions on land cultivation.
လွင်ႁုံဢၼ်ထံလွင်ႁိတ်ႁႇႁိတ်ၶေႃ။

65. Answers on land cultivation.
လွင်ႁုံဢၼ်ၵေႃးၼိုဝ်ႁိတ်ႁႇၶေႃ။

66. You lowland cultivators of the Haipak district, how do you cultivate? Tell me in detail just what you do.
ဢၼ်ပိၼ် ႁၼ်ႁိတ် ၶေႃၶဝ် ၶေၼ်
ဢိုင်ႁႇယၢၼ်သူၶေႇ ၶဝ်ႁိတ်ၶေႃ
ႁိတ်လိုဝ်ႁူဝ် ထံလတ်ၶေၼ် ပၼ်
ႁဝ်လဝ်သိင်လိလိင်ံလူလေ။

67. Shan paddy cultivators.
ႁၼ်လိုဝ်တႇဢၼ်ႁိတ်ၼၼ်ၶေႃ။

68. At the commencement of the rains in May or June.
ပေႃ ထိုင်ၼိင် ႁူဝ်ယုၼ် လိုၼ်ႁူၵ်
လိုၼ်လိတ်မႃးသဝ်လိုင်။

69. They work together and flood kwins and fields with river, creek and dam water.	ၶဝ်ယွႆႁၼ်ႁဵတ်ၼမ်ႉ မႄႈၺုင် မႄႈၽႆး မႄႈၼမ်ႉသူင်သွႆႁၢႆးတီႈၼႂ်းတုင်ၼႃး လွၵ်ႈၼႃး ၶဝ်ၼၼ်ႉတီႈၶႃႈ။
70. Very good. After clearing the creeks and dams and letting in water to their fields what do they next do?	ႁိူဝ်လီယဝ်ႉပေႃးဝႃႈၶဝ်ယွႆႁၼ်လႅင်း ၺုင်မႄႈမိူင်းမႄႈၽႆး ၶဝ်ႁဵတ်ၼမ်ႉမႄႈ သူင်သွႆၼႂ်းၼႃးၶဝ်ၼၼ်ႉယဝ်ႉလိူဝ် ဝႆႉၼႄႈ ၶဝ်သိုၵ်ႈႁဵတ်ႁိုဝ်ထိုင်။
71. After they flood their fields they then plough them with buffaloes.	ပေႃးဝႃႈၶဝ်ႁဵတ်ၼမ်ႉ မႄႈသူင်သွႆႁၢႆးတီႈ ၼႂ်းလွၵ်ႈၼႃးၶဝ်ၼၼ်ႉ ယဝ်ႉလႅင်း ၶဝ်သိုၵ်ႈႁဵတ်ၶူၺ်ႈထႆႈထိုင်ယဝ်ႉ။
72. After ploughing with buffaloes do they sow the seed at once?	ပေႃးဝႃႈၶဝ်ႁဵတ်ၶူၺ်ႈထႆႈယဝ်ႉလိူဝ် ၶဝ် ဝၼ်ႈပိူၼ်ႈယႃႈၼၼ်ႉလိုဝ်ႈ ၶဝ်ပိူၵ်ႇၶဝ် ၼၼ်ႉႁၢမ်းလိူဝ်ႈႁိုဝ်။
73. No sir, after the buffalo ploughing they then give a first harrowing.	ႁၢမ်းလႂ်ႈ တီႈၶႃႈ—ပေႃးဝႃႈ ၶဝ် ႁဵတ်ၶူၺ်ႈ ၶဝ်ၼၼ်ႉထႆႈယဝ်ႉ ၶဝ်သိုၵ်ႈထူၼ်ႈ လူၺ်ႈၵွၼ်း ပွၵ်ႇၼိုင်ႈ။
74. After harrowing the soil in again turned.	ပေႃးဝႃႈ ႁဵတ်ထူၼ်ႈ ထူၼ်ႈယဝ်ႉ သိုၵ်ႈ ၶိုၼ်းယူၼ်ႈ။
75. After turning the soil another harrowing, and then the final harrowing is given.	ပေႃးယူၼ်ႈယဝ်ႉ လႅင်းသိုၵ်ႈ ႁဵတ်ထူၼ်ႈ ၼၼ်ႉၶႄႇထိုင်ပွၵ်ႇၼိုင်ႈတီႈၶႃႈယဝ်ႉ။
76. After harrowing and turning the soil and finally harrowing it do they at once sow the seed?	ပေႃးဝႃႈ ၶဝ်ထူၼ်ႈ ၶဝ်ယူၼ်ႈ ၶဝ်ၶႄႇ ယဝ်ႉ လိူဝ်ၶဝ်ဝၼ်ႈပိူၼ်ႈ လိူဝ်ႈၶဝ် ပိူၵ်ႇၼၼ်ႉႁၢမ်းလိူဝ်ႈႁိုဝ်။
77. No sir, after turning the soil and harrowing it again they pull up the plants they have planted.	ႁၢမ်းလႂ်ႈၶႃႈပေႃးဝႃႈၶဝ်ထူၼ်ႈၶဝ်ယူၼ်ႈ ၶဝ်ၶႄႇထိုင် သိုၵ်ႈပွၵ်ႇယဝ်ႉ လႅင်းၶဝ် ထွၼ်ႁူၵ်ႉႁဵတ်တူၼ်ႈႁၢႆႈၼၼ်ႉမႃး သွႆတီႈၶႃႈ။
78. After ploughing turning and harrowing do they not forthwith sow the seed as is done in Burma?	ပေႃးဝႃႈၶဝ်ထႆႈ ထူၼ်ႈယူၼ်ႈၶႄႇယဝ်ႉ ႁဵတ်လိူဝ်ႈမိတ်ႉၶဝ်ပိူၵ်ႇၼၼ်ႉဝၼ်ႈ ပိူၼ်ႈထွၼ်လိူဝ်ႈၼင်ၼႂ်းမိူင်းမၢၼ် ပူၼ်ႈၼၼ်ႉႁၢမ်းလိူဝ်ႈႁၢမ်းလႃႈႁိုဝ်။
79. After fully ploughing and harrowing we certainly do do not sow the seed as	ပေႃးဝႃႈထႆႈထူၼ်ႈယူၼ်ႈၶႄႇယဝ်ႉတၵ်း ႁဵတ်မိတ်ႉယႃႈၶဝ်ပိူၵ်ႇလိူဝ်ႈၼၼ်ႉ ဝၼ်ႈပိူၼ်ႈထွၼ်ႁိတ်ႉ လိူဝ်ႈၼင်ၼႂ်း

they do in Burma. — ၼႂ်မိူင်မၢၼ် ပုၼ်ၼၼ်ႁဵတ်းလွင်ႈႁဵတ်း မီးသေတီတီၶႃႈ။

80. Well you must first of all sow the seed of these young paddy plants? — ပေႃႈၼႄႈလိုင်–ႁၼ်တုၼ်ႁႃၼၼ် သူလႆႈႁဵတ် လႆႈဝၼ် ဝႆႈ ႁႂၼ် တင်ၼႄႈၼၼ်ႁိုဝ်။

81. That is true, sir; after ploughing and harrowing very thoroughly the nursery beds spoken of. . . . — လွင်တီ ၶႃႈ ၶႄႃ–ႁၼ် တိုပ်ႉ ႁႃ ႁၼ်ဝႃႈ ၼၼ် လႆႈထိုၼ် လႆႈ ထႆႈလႆႈၺႂ် လီလီ ငိငိ သေယဝ် ထင် . . . . ။

82. We first sow the seed just before we let in much water and just before the ploughing and harrowing. — ဝၼ် ပိုၼ် ယၢၼ် မိတ်ၶဝ်ပိုပ်ႉ လိုဝ် ၼၼ် ႁႂၼ်တင် ပိုၼ်–လီမိုဝ် ႁႆပႈ သူင် ၼႂ်ႈ ႁႆပႈ ထႈ ၼႄႈ ထိုၼ်ၼႄႈလိုဝ်ၼၼ်တီၶႃႈ။

83. And after this, how many days old are the young plants when you transplant them into the fields? — ပေႃႈၼၼ်လိုင် ႁၼ်ပိၼ်ႁႃသပ်ႉ တုၼ်ႁႃ သူၼၼ် ယႂ်မႃးႁႂပ်ႉ မႃး လႆႈလႆႈဝၼ်ယဝ် ထင်လႆႈ ႁႃဝ် ႁႂႃယုပ်ႉ ႁႂႃသိူ ၼႂ် ၼႄႈ ၼၼ်ႁၼ်လေႃ။

84. When the plants, Sir, are 50 or 60 days old they are pulled up and transplanted into the fields. — ပေႃႈဝႃႈႁသပ်ႉ တုၼ်ႁႃၼၼ်လႆႈ ၅၀ ဝၼ်၆၀ ဝၼ်ယဝ်ထင်လႆႈ ႁႂႃ ထုၵ်ႁႃဝ်ယဝ် ထင်လႆႈႁႂႃ ယုပ်ႉႁႂႃသိူႁႃတီၼႂ်လူပ်ႉၼႄႈလိုဝ် ၼၼ်တီၶႃႈ။

85. In what month do you reap your matured crops? — တုၼ် ၶဝ်သူ လိုဝ်ၼၼ် ယႂ်မႃးမပ်ႉ မႃးယဝ်လိုင်သူလႆႈပတ်လႆႈထိုဝ် တုၼ်ၶဝ်ၼၼ်လိုၼ်လွႆ။

86. The reaping is done in November or December and even at times in January. — ၼႂ်လိုၼ် ႁထိုင် လိုၼ်လိုင် မင်တီ ႁေႃလိုၼ်ႁံ ပုၼ်လွႆ ထင်လႆႈ ပတ်လႆႈထိုဝ်တုၼ်ၶဝ်ၼၼ်။

87. After your crops have thoroughly ripened and been reaped what do you next do? — ပေႃႈဝႃႈတုၼ်ၶဝ် ႁိုင်ၶဝ် သူၼၼ် သုပ်ႉမႃး လီလီယဝ် သူပတ်ထိုဝ် ယဝ်လိုင် သူသႆႁဵတ်ႁိုဝ် ထိုင်လူ ႁႂၼ်လေႃ။

88. After reaping we gather the sheaves together and then beat out the paddy. — ပေႃႈပတ်ထိုဝ်ယဝ်ထင်ႁႂႃတေႃႈႁဝ် လိုၼ် လိုဝ်ၼၼ်မႃး ပုံပေႃႈပုံ ယဝ်ထင်ပေႃႁဝ်ၶဝ်ပိုပ်ႉၼၼ်။

89. After this you do as they do in Burma?	ပေႃၼေႉလိူင် သူၵဝ်ႁဵတ်လိူဝ်ၼင် ၼႆႈၶွၼ်မိူင်မၢၼ်ပုၼ်ၼၼ်လေ။
90. And having properly prepared a threshing floor do you tread out with buffaloes?	မေႃႁဵတ် တလၢင်မၢၼ် လီလီသေယဝ်ႉ လေလၢင်ၵဝ်ႁူႉတင်လႃႉၽွႆႁၢၼ် ယိပ်ၵဝ်ႁိူဝ်။
91. It is not our custom at all to prepare threshing-floors and tread out the corn with buffaloes.	ၵၢၼ်မေ တလၢင်သေယဝ်ႉ ၵဝ်ႁူႉ တင်လႃႉၽွႆႁၢၼ် ယိပ်ၵဝ်ၼၼ် ထိုင်လိူမ် ႁဝ်ၶႃ ၵမ်မီး သေတီၶႃ ၼေႃ။
92. Our Shan practice is, after we have reaped and collected the sheaves to jointly beat out the paddy.	ၵၢၼ်ပီၼ်ထိုင်လိူမ်မိူင်တႃႉႁဝ်ၶႃၼေႉ ပေႃဝႃ ပၵ်ထိူဝ် ယဝ် လၢင်ပိူမ် ပေႃပိူမ် ယဝ် လၢင် ၽွႆႁၢၼ် ပေႃ ၵဝ်ၶဝ်ပိူၵ်ၼၼ်။
93. When we have jointly threshed out much paddy we take it home in bullock carts and store it.	ပေႃဝႃၽွႆႁၢၼ်ပေႃလေပေႃဝႃလႃႉ ၶဝ်ပိူၵ်ၼမ်ၼေႃႁေႃလႃႉၵႃၵဝ် ဝဵၼ်ၵဝ်ယေႃၵႃတင်မႃးဝႃႉႁႃ တီႁိူၼ်ၶႃလဝ်ၶဝ်တီၶႃ။
94. Questions on the method of upland cultivation by the Taungthus and Karens.	ၸိူမ်လွင်ၵၢၼ်ထိူမ်လွင်ႁုၼ်တွင်သူၶဝ် ယၢင်ၶဝ်တင်လႃႉလိူဝ်ၼၼ် ႁဵတ် ႁႃႉႁၢၼ်ၵေႃ။
95. You Taungthus, Yangseks and black Karens who live in the Haipak district what do you do for a living?	သူႁုၼ်လိူဝ်ၵၢၼ် ပီၼ်တွင်သူလႆ ယၢင်သိူၵ်—ယၢင်လမ် ၵၢၼ်ယူႁႃ တီ ၼႆၵိူင်ၼၼ် ႁႃႉယႃၵ်ၼေႉသူ ႁဵတ်ၵိၼ်ႁၢၼ်သၢင်ႁၢၼ်လေ။
96. We all earn our livelihood as upland and garden cultivators, Sir.	ၶႃလဝ်ၶဝ် ႁႃမီးလိူဝ်ၼေႉလိူင်ႁဵတ် ၵိၼ်ႁၢၼ်ႁႃႉႁၢၼ်သုၼ်တင်သိူင် တီၶႃၼေႃ။
97. What sort of gardens are those you work, are they many and what do you plant?	ၵၢၼ်သူႁဵတ်ၵိၼ်ႁၢၼ်သုၼ်ၼၼ် လိူင် ပီၼ်သုၼ်သၢင်— သုၼ်ၼမ် ၶိူဝ်—သူၽုၵ်သၢင်ႁၢၼ်လေ။
98. Some of us live, Sir, by cultivating hill gardens.	ၵၢၼ် ၶႃလဝ် ႁဝ်ၵမ်ၽွင်ၵေႃ ႁဵတ် ၵိၼ် ႁၢၼ်သုၼ် လွႉလႆတီၶႃ။
99. And what do you hill gardeners grow?	ၵၢၼ်သူႁဵတ်ႁၢၼ် သုၼ်လွႉၼၼ် ၽုၵ်သွမ်တုၼ်ႁႃသၢင်ႁၢၼ်လေ။
100. Some Taungthus grow, special leaves for rolling cigars.	ၵၢၼ်ႁုၼ် တွင်သူၵမ်ၽွင်ၵေႃၽုၵ် တုၼ်တွင်သေလိူၵ်။

101.	Some grow tobacco.	ႁုၢၼ်ႁံယွင်ၸေႃႇႁိတ်သုၢၼ်ယႃႉ။
102.	Some cultivate plantains, some mangoes, jack fruit the guava and other fruits.	ႁုၢၼ်ႁံယွင်ယုၵ်တုၢၼ်ႁုၺ်လႄႈႁံယွင် ယုၵ် တုၢၼ်မၵ်မုင် မၵ်လင်မၵ် ႁႃႉမၵ်လႄႈၸေႃႇယုၵ်သိင်တီၶႃႉ။
103.	And so you Taungthus do no wet garden cultivation?	ပေႃႇလိုဝ်ၶေႇ ႁုၢၼ်တွင်သူ သူၶေႇ သုၢၼ်ၶံႁံႁိတ်ၵိၢၼ်ႁၢၼ်ႁိူဝ်း
104.	No, Taungthus do no wet cultivation, we do solely dry cultivation.	ပေႃႇ ပိၢၼ်ႁုၢၼ် မျူဝ်တွင်သူ ႁဝ်ၶႃႉ ၶေႇသုၢၼ်ၶံ ႁံႁိတ်ႁၢၼ် ႁွႇ ႁိတ်သုၢၼ်လွႇႁွႇႁွႇတီၶႃႉ။
105.	What tribes do upland and wet cultivation?	ႁုၢၼ်လိုဝ်ၼၢၼ် ႁိတ်ႁႇ ႁိတ်သုၢၼ် ၶံၶေၢၼ်ပိၢၼ်ႁုၢၼ်မျူဝ်သင်ေလႇ။
106.	Those who live by upland and wet garden cultivation are Yangseks and black Karens.	ႁုၢၼ်လိုဝ်ၼၢၼ် ႁိတ်ၵိၢၼ်ႁႇ ႁိတ် ၵိၢၼ်သုၢၼ် ၶံၶေၢၼ် ပိၢၼ်ယင် သိၵ်ယင်လံၶဝ်လိုဝ်ၶေၢၼ်တီၶႃႉ။
107.	And what flowering and other plants do they grow?	ၶဝ်ၶေၢၼ်ယုၵ်သွံတုၢၼ်မွၵ်တုၢၼ်မၵ် လိုဝ်ၶေင်ႁိူဝ်ႁၢၼ်ေလႇ။
108.	They grow the mustard plant, radishes, garlic and onions.	ၶဝ်ယုၵ်သွံ တုၢၼ်ၽၵ်ႁတ်လႄႈ ၽၵ် ပုၵ်ၽၵ်မိၵျေႃႇၽၵ်မိႁူဝ်လိင်။
109.	They cultivate only the mormordica plant, snake gourd brinjalls and tomatoes.	ၶဝ်ယုၵ်သွံ တုၢၼ်မၵ် ၼၢင်ၶင် မၵ် ၶွႇငူ မၵ်ၶိုဝ် မၵ်ၶိုဝ်သုံလႄႈလိုဝ် ၶေၢၼ်ႁွႇႁွႇတီၶႃႉ။
110.	What varieties of plants are grown in dry cultivation?	ႁႃႉတီၶၢင်ႁႇ ၶဝ်ၶေၢၼ်လိုင် ၶဝ်ယုၵ် သွံတုၢၼ်ႁႃႉသင်ႁၢၼ်လႇႇေလႇ။
111.	In their upland fields some grow paddy and some sessamum.	ႁႃႉတီၶၢင်ႁႇ ၶဝ်ၶေၢၼ်ၸေႃႇ ႁံယွင် ယုၵ်ၶဝ် ႁံယွင်ၸေႃႇႁိတ်ႁႇငႃး ႁၢၼ်တီၶႃႉ။
112.	In their upland rice and sessamun fields are not other plants also grown?	ႁႃႉတီၶၢင်ႁႇၶဝ် ႁႇငႃးၶဝ်ၶေၢၼ်ၶဝ် ၼံသံ ယုၵ်ထိင် တုၢၼ်သင်သင် ေသႇမျူဝ်ႁိူဝ်။
113.	They grow interspersed in addition cucumbers, white pumpkins, yellow pumpkins and leguminous plants.	ၶဝ်သံ ယုၵ်ေလႃႇထိင် တိင်လႄႈ—မၵ် ပၵ်ပိင်—မၵ်ပၵ်လိုင်—ထူဝ်သႇ သိုဝ်—ထူဝ်ယီ—ထူဝ်ၵိၢၼ်ႁူဝ် လႄႈ လိုဝ်ၶေၢၼ် ၸေႃႇယုၵ် ေလႃႇလိုး ႁၢၼ်သိင်သိင်တီၶႃႉ။

114.	In what month do those hill cultivators begin to plough?	အၢၼ်ႁုၼ်ၶဝ် ႁိတ်ႁႆႈၼေၼ် ၶဝ်လ ထႆႈၶၼ်ႈအတူင်လိုၼ်လို့ၼေၼ်။
115.	They begin to clear the ground in October, Sir.	ပေႃႈထိုင်လိုၼ်ႁျွတ်လွင်ၼေၼ် ၶဝ် လတိယိုဝ်တိယၢမၼ်တီၶႃ။
116.	And in November they commence ploughing.	ပေႃႈထိုင် လိုၼ်ႁထိင် ၶဝ် လထႆႈ တီၶႃ။
117.	After this how often do they plough before completion?	ပေႃႈဝၢၶဝ်ထႆႈလိုင် ၶဝ်ထႆႈလႆႈပွၵ်း လင်ယဝ်လင်ပေႃႈႁၼ်လေ။
118.	This ploughing is done three times.	အၼ်ၶဝ် ထႆႈၼေၼ် ထႆႈသံပွၵ်းလင် ယဝ်တီၶႃ။
119.	What is done after the ploughing?	ပေႃႈဝၢထႆႈႁၼ် ယဝ်လိုင် ၶဝ်ႁိတ် ထိင်လိုဝ်ႁိုဝ်လူႁွၼ်လေ။
120.	After 3 complete ploughings they break up the sods.	ပေႃႈဝၢၶဝ်ထႆႈလေ သံပွၵ်းယဝ်လင် တွႆႈႁၼ်ၶႃၶေႃႈ။
121.	After breaking up the sods they next collect dry cow and buffalo dung.	ပေႃႈဝၢၶဝ်ပေၢၶဝ်တွႆႈယဝ်ယဝ်လိုင် ၶဝ်သံသေႁၢၵိပ်အဝ်ႁီဝုဝ်ႁီႁူႈ ႁိင်ၼေၼ်။
122.	They burn this and spread it about in heaps.	ၶဝ်ၶေႈမၢႈယဝ်ယႈ ႁိတ်လွၼ်ယိတ် မၼ်တင်သိင်တီၶႃယဝ်ၶေႃႈ။
123.	And what do they do after making it into heaps?	ပေႃႈယိတ်ႁွင်ယိတ်လိၼ်ၼေၼ်ယဝ် လိုင်ၶဝ်သံႁိတ်ထိင်လိုဝ်ႁိုဝ်။
124.	At the beginning of the rains in May or June when the first showers fall.	ပေႃႈထိုင်မၢႈလိုၼ်ႁုၵ် လိုၼ်လိတ် ႁိင်ႁုဝ်ယုၼ်ႁွတ်ယဝ်ယုၼ်ယေ ႁၢသွင်ႁၢတုၵ်မၢႈယဝ်လင် .။
125.	They then dig up the cultivation mounds and spreading them about sow the paddy seed.	သံအဝ်သီၶုတ်မေယေပိတ် မုယိတ် လွၼ်ယိတ် လိုဝ်ၼေၼ်ယဝ်လင် ဝၼ်ပိုၼ်ယၼ်လိုဝ် ၶဝ်ပိုၵ်ၶဝ် ၼေၼ်ၶႃၶေႃႈ။
126.	Do the Yangsek and black Karen upland cultivators only cultivate paddy?	ယင်သိၵ် ယင်လံ လိုဝ်ႁိတ်ၵိၼ်ႁႆႈ ၼေၼ်ၶဝ်ႁိတ်ႁႆႈၶဝ်ႁွႈႁွႈႁိုဝ်။
127.	Not so sir, some of the Karens cultivate ground nuts, some plantains and some sessamum.	ဢံလို့တီၶႃယင်ၶဝ်ႁံယွင်ႁေႃႈႁိတ် ႁႆႈထုဝ်လိၼ် ႁံယွင်ႁေႃႈႁိတ်ႁႆႈ ၵိုလ်— ႁံယွင်ႁေႃႈ ႁိတ်ႁႆႈငၢႈ လို့ႁၼ်တင်သိင်ၶႃၶေႃႈ။

128. Do sessamum and ground nut and plaintain cultivations require the burnt heaps just the same?	ဢၼ်ပိၼ်ငႃႇငႃး ငႃႇထူဝ်လိၼ် ငႃႇ ၵူၺ် လိုဝ်ၼေၼ်ႁေႃ လႆႈတုတ် ၽႆႈၽဝ်ၽႆႈ မုယိတ်လွၼ်ယိတ် လိုဝ်မိူၼ်မိူၼ်ၵၼ်တၢင်သိၼ်ႁိုဝ်။
129. Yes Sir, they all require and are better for these burnt heaps.	ၵႃႈပိၼ်ငႃႇၼေၼ်လိူင် လႆႈၽဝ်ၽႆႈမု ယိတ်လွၼ်ယိတ်ၼေၼ် တၢင်သိၼ် လၢင်လီတီၶႃႈၼေႃ။
130. In sessamum and ground nut land if there is no burning what happens?	ဢၼ်ငႃႇ ထူဝ်လိၼ် ငႃႇငႃး ၼေၼ် ပေႃႈဢမ်ႇ ၽဝ်ၽႆႈ မၼ်ပိၼ်သင် လေႃး။
131. If (the heaps) were not properly burnt red ants, white ants, worms and insects would eat up every-thing.	ပေႃႈဢမ်ႇ တုတ်ၽႆႈ ၽဝ်ၽႆႈ လီလီ မူတ်လိူင်မုတ်လိၼ်လွႆ ပုၵ်လွႆမုင် လွႆမိင်လွႆလိုဝ်ၼေၼ်ၵိၼ်ၶုပ်လေႃး။
132. The ground nut sessamum and banana plants would suffer.	တုၼ်ထူဝ်လိၼ်တုၼ်ငႃး တုၼ်ၵူၺ် လိုဝ်ၼေၼ်ဢမ်ႇလီတီၶႃႈ။
133. Beginning with the nursery beds and field plots.	လၢၵ်တိူၵ်ငႃႇလွၵ်ၼေႃ။
134. How old are the paddy plants when transplanted?	ပေႃႈဢၼ် တုၼ်ၵႃႈ ၼေၼ်ယွႆမႃး ထၼ်လွႆလၢင်ၶႃႈသွႆ။
135. Gardens are not so paying as paddy fields.	ႁိတ်သုၼ် ဢမ်ႇမီး ဢမျႃတ် လိုဝ်ၼေၼ် ႁိတ်ၼေႃး။
136. They are cutting and clearing scrub.	ၶဝ်တီယိုဝ်ယႃႈယႃႉ။
137. The dry season has set in.	ဢွၵ်ႁိင်လိင်ပိ။
138. This is a wooden bell and clapper worked by the wind.	ဢၼ်ၼေႇပိၼ်ႁႅၵ်လို။
139. This is a hollow bamboo worked by falling water.	ဢၼ်ၼေႇပိၼ်ႁႅၵ်ၼမ်း။
140. This is growing kaing grass.	ဢၼ်ၼေႇပိၼ်ၶႃမိဝ်။
141. They are grinding paddy.	ၶဝ်မိုတ်ၶဝ်ယႃႉ။
142. The pack bullock is well broken.	ဝူဝ်တၢင်ၼေႇ (၁) သႆႇလၢင်တႃႇ (၂) လိုၵ်သႆႇလၢင်တႃႇ(၃)ပိုၵ်မေႃလေႃး။
143. Is this horse well broken?	မႃႉၵႃႈၵၵ်တႃႇယဝ်ႁိုဝ်—မႃႉသွၼ် မေႃလေႃယဝ်ႁိုဝ်။
144. With what do you plough?	ၸႂ်ဢဝ်သင်ထႆႇ။

145. We have to light fires to keep away mosquitoes.	ယၢႁ်ယုင်လႇမႃးၶုပ်ႁဝ်ၶႃႈတေႃလႇ သႂ်သုံယႃႇဝႇ။
146. You must feed up this pony.	မၶေႇတေႃလႇၽွႇယိုဝ်ၽီၽီ။
147. After using the bullocks, feed them well.	ဝုဝ်လို ပေႃလို်ၵိၶၼ်ႁိုင်ယဝ်ၽွႇတင် ၵိၶၼ်ၽီၽီသေ။
148. Go and graze the cattle.	ၵႂႃႇလိင်ဝုဝ်သေ။
149. They went I know not where beyond the grazing ground.	ပုၶၼ်တီၵိၶၼ်ၵႂႃႇလို်ၽံႁူ။
150. The owner reported the loss of his cattle to the headman.	ထဝ်ဝုဝ်ၶေႇ ၽၵျၢင် ဝုဝ်တုဝ်ၸဝ်ႁႇ လိုင်တိုင်ၵျႃႈထမုင်။
151. He pulled up the tying post.	မၶၼ်ထွတ်ၽဝ်ယၵ်ၶေၶၼ်။
152. On my arrival the tracks were followed up.	ၶႃႈထဝ်ႁူတ်ထင်ထွံၶႇႁူႇတိၶၼ်မၶၼ် ယဝ်။
153. The tracks disappeared.	ႁူႇတိၶၼ်သုတ်ႁႇယဝ်။
154. How much is it for the service of your bull?.	ၸႃႈတိၶၼ်ဝုဝ်မွႆထၶၼ်လို။ ၸႃႈႁိုင်ဝုဝ်ပေႃမွႆထၶၼ်လို။
155. The bullocks should have been recovered.	ဝုဝ်လိုဝ်ၶေႇလီလႇထုပ်လေ။
156. Tighten the girths.	ထၶၼ်သႇႁတ်ၽုၵ်မၸပ်။
157. This horse walks well.	မၶေႇၵႂႃႇ(၁)လၶၼ်ထုဝ်(၂)ပႇတင်လီ။
158. It trots well.	မၶေႇႁီလီလျ်လီလီၽိုဝ်။
159. It gallops well.	မၶၼ်ႁီသီတိၶၼ်ပိတ်လီလီ—မၶၼ်ႁီ သီတိၶၼ်ပုၵ်လီလီ—မၶၼ်လီလျ် သီတိၶၼ်ပိတ်လီလီ။
160. This pony is frightened.	မၶေႇတုၵ်လို။
161. What is this pony's height?	မၶေႇတင်သုင်မီးထၶၼ်လို။
162. It has a soft mouth.	မၶေႇသုပ်ၽုၶၼ်ၶေႃ။
163. Don't pull his bridle.	ယႃႇပေႃထၶၼ်လိုၵ်ၸၵ်မၶၼ်။
164. The pony will bolt with you.	မၶေႇတေႃၽဝ်မွႆလီလျ်။
165. Don't ride at full gallop.	မႁီႁူံတိၶၼ်ယိုဝ်ၽံလႇၵႂႃႇၵႂႇ။
166. The pony is very quiet to ride.	မၶေႇၶၼ်ၶေႃလေလီႁီၵႂႇယဝ်။
167. A pair of bullocks worth 150/-	ဝုဝ်သိုင်းၸႃႈတၶၼ်ထိုၵ်ထွႇႁႃၶၼ်။
168. He bought the 4 pairs of buffalos for 500/-	ၵႂႇသီ သိုင်ၶေႇ လိုင်မၶၼ် သိုဝ်မႃး တင်ငိုၶၼ် ၅၀၀။
169. Tie up my mare in the stable.	မတ်ဝႇမမေႃၸဝ်ၶႃႈၶၼ်ထၶၼ်သေ။

170.	There are no cattle for work.	ဝုဝ်ၯ်တီယိပ်တီႁဵဢံမီး။
171.	Those buffaloes are not your buffaloes.	ဢၢၼ်ၯ်လိုဝ်ၶေႃလိုၼ် မၢၼ်ပီၼ်ၯ် သူဢံလႂ်။
172.	Those 2 buffaloes you claim as yours are not yours.	ဢၢၼ်သူဝႃ ၯ်သွင်တုဝ်ၶေၢၼ်ၸေႃ ဢံလႂ်ၯ်သူ။
173.	A grazing ground.	တီပွ်ဝုဝ်တီပွ်ၯ်—တီႁျၢႁ်တီလိၼ်။
174.	Is there cattle disease here?	တီၶေၢ်ၶေၢ်မီးဢၢၶေႃဝုဝ်ႁိုဝ်။
175.	What colour is the pony?	မၢၶေၢ်ပီၼ်မၶုၼ်သၼ်။
176.	The description of the missing elephant is as follows.	ထၼ်တုဝ်ႁျ်ၯ်ၶေႃပုံထံမၢၼ် . . .။
177.	It has short stumpy tusks.	ပီၼ်ထၼ်ငႃပုႁ်။
178.	Its head is speckled.	လၼ်တီႁိုဝ်။
179.	This cow has short horns.	ဝုဝ်မေၶေၢ်ၶဝ်တၼ်။
180.	It has a blaze on the forehead.	မီးႁျုၶေႃယႁ်။
181.	It has a white tipped tail.	ပ်ႁျၼ်ၶဝ်။
182.	It is speckled round the eyes.	ႁွပ်တႃထ်မွႁ်ႁုလ်။
183.	Its horns are curved forward.	ၶဝ်မၢၼ်ႁုတ်မိုဝ်ပႃၶေႃ။
184.	It has a speckled hump.	ၶွႁ်လ်။
185.	It has no natural deformities.	ဢံမီးယေႃၵတၼ်လိပ်မိုဝ်လိႁ်။
186.	It has a flexure at the navel.	ယၢၼ်မၢၼ်မီးတီသ်လိ။
187.	It has a rounded body.	တုဝ်မၢၼ်ႁုံ။
188.	Are buffaloes hard to manage?	ယိပ်ၯ်ယပ်ႁိုဝ်။
189.	Are these buffaloes quiet?	ၯ်ၶေၢ်ငေႁိုဝ်
190.	Are they wild or savage?	ၶဝ်ၶေၢ်လိုၼ်ႁိုဝ် ႁေႁိုဝ်။
191.	The ox will rest and get strong.	ဝုဝ်တေလိုဝ်ႁိုဝ်လေဢဝ်ႁိုၼ်။
192.	They do not deprive calves of their mother's milk.	ၶဝ်ဢံပၢၼ်ဝုဝ်ဢွၢၼ်ဢိုပ်ဝ်ၶုံမေ ႁုလ်။
193.	Have you a flock of sheep?	မူမီးယုၼ်သုဝ်ႁိုဝ်။
194.	No, I have a herd of oxen.	ဢံလႂ်မီးဝုဝ်မုႁ်းႃ။
195.	He drove the ox by poking it and twisting its tail.	ဢိမေႃပၢၼ်ႁျၼ်ဝုဝ်ႁေႃယဝ်။
196.	This pony runs into people.	မၶေၢ်ႁ်ယႃမိလ်ႁုၢၼ်။
197.	They raced their ponies.	ၶဝ်ဢဝ်မၶေႁၢၼ်ယဝ်။
198.	Let us have a race.	လိလ်ၶေႁၢၼ်တႁျဝ်။
199.	Your pony is saddle-galled.	မထဝ်ႁဝ်လၼ်မၢၼ်ပွႁ်။
200.	Which pony will you buy?	မူတႁ်သိုဝ်မတုဝ်လႂ်။

XI. Attack, Fight, Wounds.

1. Is the powder flask full?	ၵုၽ်ယိံတီႇယဝ်ႉႁိုဝ်။
2. Can you shoot?	ေမႃယိုဝ်ၵွင်ႁိုဝ်။
3. This is a double-barrelled gun.	ဢၼ်ပိၼ်ၵွင်ဢၼ်မီး ၂ ပွၢင်။
4. Have a shot at that tree.	ယိုဝ်ႁႃလပ်တုၼ်မႆႉပုၼ်တၼ်။
5. I fired twice.	ၵဝ်ယိုဝ်ၵွင်သွင်ပွၵ်။
6. When I have time I will clean the guns.	မိုဝ်လႆႈၵဝ်ၶႃတၼ်လၢင်ဝေႃဢဝ်ၵွင် ၼႄႉမေႃပွတ်မေႃသီ။
7. They make their own powder.	ယိံလိုဝ်ၼႄၼ်လိုင်တုဝ်ၶဝ်ႁူင်ဢဝ်။
8. They cast their own bullets.	မၵ်ၵွင်လႆႈတုဝ်ၶဝ်လေႃဢဝ်။
9. They are splendid shots at 500 yards.	ဢၼ်ၵႃႉၽိၵ်ပွင် ၅၀၀ လိုင်မိုဝ်ၶဝ် သိုဝ်ၼေႃ။
10. You had better look after your guns here, this place has a bad reputation.	ၵွင်လဝ်ၵဝ် ဝႆႉတၢင်သတိလီလီ တီ ၼႄႉၼႄႉပိုၼ်လိုဝ်ဢိုဝ်။
11. Dacoits attacked my village.	လုၼ်ၶဝ်ၼႄႉမႃးတိုၵ်ဝၼ်ၶႃလဝ်။
12. The troops fell back into the stockade.	ၵၼ်သိုၵ်ၶဝ်ပႂ်ႉၶဝ်ၵႃၼႂ်တပ်ယဝ်။
13. In order to rapidly occupy Mandalay we will come down and seize Thibaw.	ႁဝ်ၼၼ်ႁိုဝ်တၵ်လႃႉလိုဝ်ၼင်ပိင်မၼ် တလေႁဝ်လိုင် လွႆလုင်ႁႃ ယိပ်သီ ပေႃ။
14. The dacoits are near the village.	လုၼ်ၶဝ်မီးယူႇလံႁိဝၼ်ၵၼ်ဢိုဝ်။
15. You must help government.	ဝေႃလႃႉၸွႆႈထီလဝ်ဢလုဝ်ယႃ။
16. He strove to conquer.	မၼ်ၼႄႉၵႃႉပေႃ။
17. Why did you kill him when he never resisted you?	ဢံၼိင်ၼွႆလိုင် ႁိတ်လိုဝ်ႁိုဝ် လႃႉဢဝ် တႃႉမၼ်။
18. If they resist I will shoot them down.	ပေႃၶဝ် ႄႁတိုၵ်လိုင် တၵ်ဢဝ်ၵွင် ယိုဝ်တႃႉဢိုဝ်။
19. I nearly shot him by mistake.	ဢံသင်ေတႃ ၵဝ်ၶႃ ယိုဝ်လံ တၵ် လပ်မၼ်လိုင်ၵွႃဢိတ်းၵွႆႉ။— ၵဝ်ၶႃဢဝ်ၵွင်ယိုဝ် ၵျိမႃထိုၵ် ပိၼ်လံတၵ်လပ်မိလႆယိတ်လေ။
20. I fired at him and just missed him.	ၵဝ်ၶႃ ယိုဝ် ႁႃလပ် မၼ် ယိတ်ၵွႃ ဢိတ်းၵွႆႉ။
21. He pressed my head down.	မၼ်တိၵ်ဝႆႉၵွၵ်ႁူဝ်ၶႃလဝ်။

22. He squeezed me by the throat.	မၼ်းတိၵ်ၽံဝ်ႇၾႃတီၶေႃၶႃႇၶႃလဝ်။
23. News was brought that many dacoits would attack a village two miles away.	လႇၶၼ်ၶဝ်သတင် လူင်ၸၢၼ်လုၼ် ၼံႈတေႃမႃးတိုၵ် ဝၼ်ၸၢၼ်ၽႇ ဝၼ်ၼႄႇသွင်လၵ်ၸိုဝ်။
24. When driving game walk abreast at 10 feet intervals.	မိုဝ်ၸၢၼ်ၵျႃတုဝ်ထိုၼ်လႇၵႂႃၶပ် ယၼ်ၽၼ်သိပ်ပေၸိုဝ်။
25. They are between two hostile bodies of men.	ၶဝ်ၼႄႇၵျႃၽၼ်ၼႄႃၽၼ်လင်ၸိုဝ်။
26. It was an accident.	ၸံသင်တေႃလေ။
27. He was hit by the stone accidentally.	ၽံၵွၼ်ႁိၼ်သိုင်ၵႂႃ ႁႃမႃထိုၵ်ပိၼ် တိုဝ်မိလ်ႈလေ။
28. The house was well guarded.	ႁိုၼ်ၼႄႇငဝ်ထိင်ဝႇလီလီယဝ်။
29. The dacoits were sheltered behind the village.	လုၼ် တင်လႇ သုင်ယူ မိုင်ယႇ လင် ဝၼ်။
30. Peace is restored.	တိုၵ်ၽၼ်ထတ်သေယဝ်ၼ်ႈၽၼ်ယူ။
31. Hostilities have ceased.	တိုၵ်ၽၼ်ပေႃယဝ်ယဝ်။
32. They forced them to take.	ၶဝ်သႇၸဝ်ၸပ်ပၼ်တီၶဝ်ၼႄၼ်။
33. We sent a mounted force to await and resist him.	ႁဝ်ၶႃၶၼ်ၸဝ်လုၵ်သိုၵ်ၶီၸွၵ်ၵႂႃ ငဝ်ၵျႃမၼ်။
34. They could not restrain their feelings.	ၶဝ်ၸံယိုၼ်တေႃၽၼ်လႇ။
35. A disturbance arose.	ပိၼ်ၸၢၼ်ၸုၼ်ႈမေႃႃယဝ်။
36. He went to pacify.	မၼ်ၼႄႇၵႂႃၶေၵႂႃတၵ်။
37. He would not suffer arrest.	မၼ်ၸံၶံတီၸဝ်။
38. He struggled in vain.	မၼ်ယိတ်တီလ်ႈလႇလႇၵႂႇ။
39. In the last war did you see much fighting?	ၽံလိုၼ်သုတ် မိုဝ်တိုၵ်ၽၼ် တုဝ်ငႂ် လႇတိုၵ်ၼံႈႁိုဝ်။
40. 10,000 Karens will attack the foreigners.	ယင် သွင်းႃ တၵ်ယၼ်ၽလႃး။
41. There is no strife or dispute.	ၽေႃႈလေ ၽေႃးႃ မဝ်လႇႁီလႇႁုင်။
42. Let there be no disturbance on the road.	ယၢႁႃသႇ မီးသိလ် မီးၼံႈ တံတႃတံ တင်။
43. He was severely stabbed.	မၼ်ၼႄႇလႇၶံတင်မိတ်တိင်ၼႄႃယဝ်။
44. He was bleeding all over.	ပိၼ်လိုတ်ပိၼ်ယင်ၵႂႃတင်တုဝ်မၼ်။
45. We tried hard to stop the bleeding, but without avail.	ႁဝ်ၶႃၶတ်ႁိုင် ႁႃလိုတ်ၵိုတ်လႇသေ ၽေႃၸံမီးၸၢႁူဝ်သင်။

46. He was not expected to live more than a few minutes.	လုဝ်း၊ႁႉ မဝ်တၢၼ်ႁိူင် ထင်တေႃတႃႉ လေႃ။
47. He was brought to hospital suffering from three sword cuts on the right arm.	မိူဝ် ပႃးၶူၺ် မၢၼ်လိုင် မီးၸႉ လဝ် ယၢၼ်သံတီၼႃမၺ်း လူဢေႃယုင်။
48. They are only flesh wounds.	တိုဝ်ၶိုဝ်မၢၼ်ႁႉ။
49. On examination many wounds were found on the body.	မိုဝ်တုလ် တုဝ်မိင်မၢၼ်လိုင် ထုပ်ၸႉ တံၶႆလေႃး
50. It was thought the wounds were caused by a club.	ၼႃၶ် ၸႉတံၶႄ လီထင် ၸႉ ႁွၶ် ပေႃၼိုဝ်။
51. The idea was that the body had been thrown into the water when life was extinct.	ၼႃသၢဝ်သိင်ယဝ် ထင်ၼႃဝ်တုဝ်မိင် မၢၼ် ထီတုၵ်ၶႆ ထင်လိုဝ် ၶင် ၶႄယဝ်။
52. Many people were more or less seriously injured.	ၷၢၼ်တၢင်လႉ ၻပ်ႁွင်လႉတုၵ်တံႁိုင်ယဵ ၻပ်ႁွင်လႉထုၵ်တံႁိုင်ၼိတ်ၼိႁႉ။
53. The doctor has given up this patient.	ၷၢၼ်မိၶၼ်ၶႄ ႁြၢႉ မိုဝ်ယဝ်။
54. My arm and leg are broken.	မိူဝ် တင်တီၶၼ်ၶႃ လဝ်ၷၵ်ႁူယဝ်။
55. How did you get this wound?	ယိၶၼ်ၼိုမ်ၶၼ်လိုဝ်ႁိူဝ်—ယိၶၼ်ၼႃၶေ လိုဝ်ႁိူဝ်။
56. Have you had your wound dressed?	ၼိုသုၵ် ယိၶၼ်ၼို သေလေ သိုယၢယႃ ယဝ်ႁိူဝ်။
57. How many inches long is the wound on your head?	ႁွၵ်ႁိူဝ်လွၵ်ႁူၶႄမီးလႉမေမိုဝ်။
58. Do you know the man who stabbed you?	ၼႃၶ်ၷၢၼ်ၼႃဝ်မိတ်တိင်ၼိုၶႄႁူႁိူဝ်။
59. How many days had you to stay in hospital because of your scalp wound?	ႁွၵ်ႁိူဝ်ၼို တိၵ်လေ လႉၶံယူတိသေ ယုင်လႉလႉဝၼ်ယဝ်။
60. This dah makes a clean cut.	မိတ်ၶႄပေႃယၢၼ်ၶတ်ၻလိင်။

XII. Promotion.

1. I have striven hard so as never to have neglected my work.	ႁျူဝ်လႆး ၶတ်ၵိူင်ဢမု တေႃလဝ် ၶင် ၵျူဝ် ဢမ်ႇ ႁိုတ် လႃႉႁမ် လွတ် ၶၶၢင်လေဝ်။
2. I have never forgotten nor neglected my work.	ၶႄႁူၶၢင်တင်ၵိူတ် မဝ်လႃႉလုင်လိူမ် သေမ်ၶိူင်သေမိူဝ်။
3. I have not been negligent.	ၶႆလဝ် ဢမ်ႇလႃႉ လွတ်လႃႉ ယွင်သေ လိူဝ်သေမ်ပိူင်။
4. I have kept special watch.	ၶႆလဝ်ယႃႉလူႁၢင်လုမ်လႆး။
5. As he has been promoted.	ႁွပ်ပိူဝ် ဢယႆဢထူးမၶၢင် ယိုၺ်သုင် ၶိူၶၢင်ႁွႆယဝ်။
6. Please promote me to the vacant place.	ဢၶၢင်တီယူ လပ်ႁမ်ၶႄ ၶိုလ်တေႃ ယွင်သုင်ပၶၢင်ၶႆလဝ်သေႁမ်။ ။ ။ ။ ယူႁ်ယွင်ပၶၢင်။ ။
7. I will raise him in rank.	ႁဝ်တေႃတင်ပၶၢင်မၶၢင်တီၶိူဝ်။
8. He has no chance of promotion.	မၶၢင်ဢမ်ႇလႃႉဢၶုင်ၶိူၶၢင်ဢရႆဢထူး။
9. I am careful to be industrious.	သတီပိူရိယလူတုလ်ယူ။
10. He strives hard to look after our welfare.	မၶၢင်ႁျူဝ်လႆး ဢႆးထူႁ်ထိင် လုင်ၵျူင်။
11. He never never neglects us.	ဢမ်ႇပွႉ ဢမ်ႇယႆလႆးလႆး။
12. With a view to my future prospects.	မိူဝ်ၶႄၶင်ၵျူဝ်ဢယႆဢထူးတေႃလႃႉ ၶိူၶၢင်ၶႆလဝ်ပိူင်ဢၶိင်မုင်မွင်ယဝ်။

XIII. Gambling.

1. He who wishes to act as daing (croupier.)	ဢၼ်ၵျူပ်ၼ်လွင် — ၸေႃ ဢၼ်ၶႃႉ ၵိတ်တိင်ဢၵ်ႈ။
2. To act as croupier in black and white dice.	ၵျူးတိင်မၵ်ၶဝ်ယံ — ၵျူးတိင်မၵ် ၵျူလိတ်။
Do. Do. in the 15 card game.	ၵျူးတိင်ၽႆႉလေ ၽႆႉသေင်ၵေႃးလွႆ။
Do. Do. in the game of red dice by 4 players.	ၵျူးတိင်မၵ်ၵျူဝ်လိင်လွႆ ၽႆႉသီလွႆ။
Do. Do. in the 36 animal game.	ၵျူးတိင်တီႇၶုဝ်တူဝ်လွႆ။
3. They are asked to pay in their various stakes for the waing.	လွင် တိင်လိၵ် တိင်ယွႆ လႃႉထံႁွၼ် ပၼ်ဢလေႃးလေႃးပိၼ်လပိၼ်လ ပိၼ်သိလ်ပိၼ်သိလ်။
4. To play cards.	တေႃႇၽႆႉလေ။
5. To throw dice.	ထုဝ်မၵ်တိဝ်။
6. Losers pay winners.	ဢၼ်ႁုၼ်ထုဝ်သုံၶေၼ်ယေႃႇပၼ် လိုဝ်ဢၼ်ထုဝ်မိလ်ၶေၼ်ယဝ်။
7. If he stakes 1/– on the odd number and this turns up he wins 1/–	ပေႃႇထုဝ်လွႆတင်ယံႁျပ်းပေႃႇၽွၵ် တင် ယံ တေ လႃႉ ႁျပ်း တေႃႇ ႁၼ်။
8. There are only two sides on the gaming board.	တင်ထုဝ်မၼ်မီးသွင်ၽႆႉၵွႉ။
9. If the forfeited stakes are insufficient then the croupier must pay from the bank.	ပေႃႇငိုၼ်ထုဝ်ၶေၼ်ယေႃႇလေ ငိုၼ် ၽႆႉႁုံလုံ လဝ်တိင် လင်သံ လႃႉ ထုၵ်လိၵ်ဢဝ်ငိုၼ်ယေႃႇပၼ်။
10. The forfeits being sufficient any excess goes to the croupier as his profit.	ယေႃႇ ႁုံလုံ သေလေ လိုဝ်မႃးလဝ် တိင်ၶေၼ်လင်ၵိၼ်ဢမြတ်။
11. Are Anidaung and the twelve animal game played?	မၵ်ၵျူဝ်လိင် ထီးသိပ်သွင်တူဝ်လွႆတေ ၽႆႉလိၵ်ၵျူဝ်။
12. Gambling is the cause of much crime.	တင်ဢၼ်လိၼ်လွင်ၶေႃႉပိၼ်ဢၼ် ၵိတ်ဢပြိတ်ၶႅမ်။
13. Losers in gaming take to theft.	ပေႃႇလွင်သုံယဝ်လင်လၵ်ၶုဝ်ပိုၼ်။
14. Quarrels ending in bloodshed occur at gambling dens.	တီႈၵျူၼ်လွင်ၶေၼ် ႁႃႉယိတ်ႁၼ်ၵျႃ လိုတ်ပေႃႇၽွၵ်။

XIV. Marriage and divorce.

1. It is a divorce case.	ပိၼ်ဢမုၺုဝ်မေ်ပိတ်ၵၼ်။
2. My parents gave me in marriage to him and we set up house together.	ပေါ်မေ်သွင်ယဝ်ၵ် သယေ်ါတူ ဢဝ် ပၼ် ၵၼ်လေ် ထင်တိ တွင်ယူ လုၺ်ၵၼ်။
3. He does not look after me his wife properly.	ၶႃလဝ်ၵေႃပိၼ်မေ်ၶေ' ၵေႃမၼ်' ဢံလိင်လိုံတုံပုၺ်ဢံတုၺ်ဢံလွိ။
4. I have established sufficient reasons please divorce us.	ဢၼ်ပိင်ဢၵျၵ်ပိတ်ၶေ' လုင်လွၵ် ဢတိင် ၷသ'ယုဝ် နိုဝ်မေ် ပိတ် ၶတ်ၵၼ်ပုင်ဢမိင်သေ်ၵံ။
5. He is an adulterer.	မၼ်ၷိတ်ယိတ်ပုၼ်မေ်ပိုၼ်လွၵ်–မၼ် ဢၼ်ယိတ်ပိုင်မေ်ပိုၼ်။
6. She is an adulteress.	မၼ်ၵုတ်ယုဝ်ဢွၼ်။
7. An adultery case.	ဢမုယိတ်ပုၼ်မေ်ပိုၼ်– ဢမုၵုတ်ယုဝ်။
8. I have been married to Maung Lin since I was 15 years old.	ၶႃလဝ်ထလိမိုဝ်ဢသၵ်လ' ၁၅ ပိ ၶေၼ် ဢၵျင်ပႃးၵၼ်တင်မွင် လိင်ပိၼ်ၷိုၼ်ပိၼ်ယေ်၊
9. As husband and wife we two have lived together for better for worse.	ၷဝ်ၶႃယုဝ်မေ်သွင်ၵေႃဢတူပူဢမျ ထၷုံၶိ လိၷုံထံ ၷုံတုၵ်ၷုံယၵ်။
10. We are one for better for worse.	ယွၵ်ထလွ'ၵၼ်ၶိယွၵ်လိလွ'ၵၼ်ထံ။
11. We are one for evil.	ယိတ်မႃးလွ'ၵၼ်ၵေၵ်။
12. Their children are betrothed at 5 or 6 years of age.	လုၵ်ဢွၼ် ၶဝ်ၶေၼ် ပေါ်လ' ဢ သၵ် ၅ပိ၆ပိဢဝ်ဢပ်မိင်ၵၼ်။
13. He said unpleasant things unbearable to my feelings.	မၼ်ၶေ'ဝႃၷင်ၶႃလဝ်ထၼ်ပေါ်ဢံ ၶံလ'။
14. They gave her away in marriage in her early youth.	ၶဝ်ၶေ'ဢဝ်ၵၼ်ပၼ်တိလိၵ်။
15. We gave our daughter in marriage to a broker.	ထင်လ'လုၵ်မေ်ၶေၼ် ၵွႃဢပ်ထိင် မျႃးမိင်ၵလႃပၼ်ၵၼ်တင်ပွ'ထႃ။
16. He appointed his wife to the business of the shop.	လွၵ်ဢဝ်မေ်မၼ်မႃးတေ်သိင်ၶုဝ်။
17. She had recently put up her hair.	ထၷႃၷုပ်ၶုၼ်ၷုဝ်ၵွ'။

XV. Law and Police.

1. This witness speaks the truth.	ၷၢၼ်ၶႆသၵ်သေၢ်ၼေ့လတ်ၵွႆ လိုဝ်ၵွႆ လွႆ။
2. There was an agreement between us.	သွင်ၽၵ် သယေႃတူ မီးၷတီတီၵႃင် ၷၢၼ်။
3. As previously agreed upon.	လိုဝ်ၶႄင်မီးၷတီမိုဝ်ယီၼေၢၼ်ဢတီင်
4. As he was a connection (related collaterally.)	လိုဝ်ၼႄင်ၷႃထုၵ်လပ်ပီၼ် လိုဝ်မိုဝ် ပီၼွင်လေ။
5. I lent him 150/– without interest.	ၵိုၼ်ဢံမီး ဢတုဝ် လွ့ၵႃၶၼ်ၶႃ လဝ်ပၼ်ၷူမၼ်။
6. Being in need of money I borrowed 3000/–	ဢသုင်လုဝ် မီးလင်လ့ၷူယီၵိုၼ်သံ ၵႃင်။
7. I will bear all the costs of this suit.	ဢမုၼေ့ သိင်လလိပ်ထၼ်လွ်ၷေႃ ၷဝ်ၶႃတၵ်ၶံ။
8. With all costs of suit.	တင်သိင်ပႃးၷႃလရိပ်လုံ။
9. He sold it outright.	မၼ်ဢဝ်ၶ့ၵီၼ်ပိတ်သေလေ။
10. He bought it outright.	မၼ်သိုဝ်ဢဝ်ဢပိင်-သိုဝ်ဢဝ်သိုဝ်။
11. The proper sum to be paid.	ၵိုၼ်ဢၼ်ထုၵ်လီပၼ်။
12. I did not give, I merely entrusted it to you.	ၷဝ်ပၼ်ၵႃသူၵီၼ် ဢံလွ်ၷဝ်ဢပ်ဝ့ လုင်လင်။
13. This makes a payment in full.	ပိၼ်ဢၼ်ပြေလေၷုင်လင်ယဝ်။
14. He paid up in full.	မၼ်တီလ်ပၼ်ဢပြေဢၷုင်။
15. No one has to pay anyone.	ၾူလွ်မဝ်ထုၵ်ပၼ်ၽွ်။
16. Bring in the accused.	ဢဝ်တုဝ်ၸြႃးၶံၶဝ်သုင်မႃး။
17. Swear the witness.	ဢဝ်ၷုံတီင်သၵ်သေ။
18. May I be pierced(end of oath.)	ၵႃမၼ်လုၵ်တီတုဝ်ၶႃတ။
19. The accused was accordingly charged.	ပိုဝ်ၼေ့လေလွ့ဝႃဢမုၼိုဝ်ၸြႃၶံး လေ။
20. Called upon to answer the charge.	ၼင်ၷႃလွ့ဢၵျၵ် ပၼ်ဢမိင်ၵႃထု ၼေ။
21. One was acquitted.	ၷေႃးပီၼ်ၸြႃးတ့ပွ့ပိတ်ယဝ်။
22. One was discharged.	ၷေႃးပီၼ်ၸြႃးလွ်ယူပွ့ပိတ်ယဝ်။
23. He is discharged.	ၵူမၼ်လုသေ။
24. Tell what you know of the case.	လွင်ဢမု ၼေ့သူၵူ လိုဝ်ၵိုဝ်လတ်ပြ ၼေၼ်လူ။

25. Has he engaged a pleader?	မၢၼ်ၶဝ်ႇထင်သေၶၼ်ယဝ်ႁိုဝ်။
26. I ordered him to be whipped.	ႁဝ်ပၼ်တီႈႁူၼ်တီႈမၢၼ်ယဝ်။
27. There is no doubt of the accused's guilt.	လွင်ၵြႃႈၶႆ ထင်သႃႈယူႉလေႃးၶႆမီး တီႈၽိတ်ယိုလ်ႇသင်။
28. Three eye witnesses testify to the prisoners guilt.	လွင်ၵြႃႈၶႆ မီးၶႃႈပြိတ်လေႃ ၵၢၼ်ႁႆ လိဝ်သၢၵ်သေၶဝ် သံႁေႃၶဝ်ႇၶႆ သၢၵ်သေႁၼ်။
29. This is the man who broke into your house and stole your money.	ၶၢၼ်ၸႆၵူ ၶဝ်ၶိုၼ်ႁိုၼ်ၼႂ်လၵ်ၶဝ် ငိုၼ်ၽူႈလေႃပိၼ်ႁူၼ်ႁေႃၶဝ်ႇ။
30. This is the man who broke into your house.	ၶၢၼ်ၸွၵ်ၼိုၼ်ႁိုၼ်ၼႂ်ၶဝ်ႇပိၼ်ႁူၼ် ႁေႃၶဝ်ႇ–ၶၢၼ်ယၼိုၼ်ႁိုၼ်ၼႂ် ၶဝ်ႇပိၼ်ႁူၼ်ႁေႃၶဝ်ႇ။
31. Having heard only one party I cannot decide the case.	လႇငိၼ်ႁိုၸၵ်လိဝ်လေႃၶႃမုၶဝ်ႇလိုၼ် ၶႃလီ ရင်သုင်ၸျတ်ပၼ်လႇ။
32. He is charged with defamation.	ၶိုဝ်မၢၼ်လွႇဝႃၶႃမုယသလေႃၶေႃ တႃ။
33. Will you be able to bring this case to light?	ႁၢၶႃမုၶဝ်ႇ ပေႃၼႂ်တေႃႁိတ် ပၼ်လႇ ႁိုဝ်။
34. The thieves were caught red-handed.	ၸူလၵ်ၶဝ်လႆႈတီႁႆတီၼ်ႁႆမိုဝ်လႇ– ၸူလၵ် ၶဝ်လႆႈ တီလႇ ၶေႃမိုဝ် ၵိဝ်ႁႆလိဝ်။
35. He was caught with the stolen property on him.	ၶႃၼိင်ၶုဝ်လၵ် ပႃႈပိတ်လေႃ မီးၼႂ် မိုဝ်မၢၼ်လိုင်တီလႇမၢၼ်ယဝ်။
36. If you can give security for your good behaviour you will be released.	လွင်ၶႃႁူၼ် တေႃယူႉလီလီ ပေႃပၼ် ၶႃမၶႆလႇလိုင်တေႃပွႇၼႂ်ၶိုဝ်။
37. The whole evidence is fabricated by friends of the accused.	ႁိုသၵ်သေ ၶႂၵ် တင်သိင် ပိၼ်ႁို သၵ်သေၶၢၼ်ႁေႃသေၵြႃႈၶႆ မေႃၶႃဝ်ၶဝ်ႇ။
38. There is not a word of truth in it.	ၶၢၼ်ၶႃၶျၵ်ႁိုၶႂၵ်ၶဝ်ႇ ၶေႃႈမဝ် မၢၼ်။
39. The case is adjourned for the production of that witness.	ႁၢတင်ၶေၼ်ႁူၼ်ၶႆသၵ်သေၶေၶၼ်ၶႃ မုၶဝ်ႇၶႇဝႇယဝ်။
40. Counsels' questions were very damaging to the accused.	ၶႃၶျၵ်တင်တွင်ထႆသေၶၼ်ယၵြႃႈ ၶႆၶဝ်ႇၶေႃ။

41. This man complains he was hand-cuffed and led thro' the village by the police sergeant out of spite.	တင် ပလိၵ် ၼၢႆလိၶ် ဢံ ၶေႃ လုၵ် ပေႃ ယၢၵ်သိုၶုၺ်လိၵ်ၽိုၼ်ႉလေႃၵ်ႃႈ ၶိုဝ်ၶ် ၶေႉလေ ၸေႃၶေႉ မႃး တိုင်လတ်ႈ
42. Who instigated you to bring this case?	ဢတူၵ် ၸွႉလတ်ဢမုၶေႉ ယူလိုဢိ တံ— ဢတူၵ်ၸွႉလတ်ဢမုၶေႉ ယူလိုတိုၵ်ယုင်မို
43. But some one pulled the strings.	ၶိုၶေၶ်ၸေႃ ႁုၶ်ၸေႃးပၶ်ဝႉႁိုင်
44. You have made a mess of this enquiry.	ထိတ်သေဢမုၶေႉ မိုႁိုတ်ၽူင်ၸွႃးၽူင် ၼိုၶ်
45. Punish him according to his deserts.	ၶေင်ဢပြိတ်ၵြႃးဢုပတေႃဝႉ တင် ဢပြိတ်တိမၶ်သေႁံ
46. If the case is decided on its merits I shall be satisfied.	ၶေင်လွင်ၵြႃးမိးၶေၶ် ပေႃလိရင် ႁဝ်ၶႃပေႃလို
47. An assault case.	ဢမုပုၶ်မိုဝ်—ဢမုပေႃႁၶ်
48. A judgment.	ၵိုပ်ဢဝ်ဢၶျၵ်—လိၵ်တင်ဢၶ် လိရင်
49. An appeal case.	ဢယူၶံဢမု
50. A cross case.	ၼိုၶ်တံ ပြၶ်ၸွႉဢမု
51. A disputed or contested case.	ဢမုပိင်သိင်ဢၶ်သုပ်ၶံ
52. The sentences to be concurrent.	တၵ်လႉၶံဢပြိတ်တံႁံလိဝ်ႁၶ်
53. The sentences to follow one another.	တၵ်လႉဢပြိတ်တံ သိုဝ်သ ႁ်ဢမု လိုဢမုၶေၶ်
54. A case of picking the pocket of a rustic.	ဢလုၵ်ဢိင် ႁုၶ်ထိုၶ်ၸေႃး—ဢ မုလုၵ်ထူင်ႁုၶ်ထိုၶ်ၸေႃး
55. To commit mischief.	ႁိုတ်ဢမူၵျူးလုၶ်— ယယ်ၵျၵ်ပိတ် လေပိုၶ်
56. To make preparation to cause death.	ႁိုတ်ဝႉႁိုလႉဢဝ်တႃႉ
57. To seduce a soldier from his duty.	ႁိုတ်ႁိုႁုၶ်သိုၵ်သိတ်ၼၢႆယွၵ်
58. Criminal breach of trust.	ယုံမတ်လေဢဝ်ဝႉၶုဝ်လိင် ဢဝ်ၶႉ ၵိၶ်ပိတ်ၶေၶ်

59.	Assault with intent to outrage the modesty of a woman.	ဢၾျုံတိပ်ၽၢၼ် ႁုၼ်ယိင်ပုၼ်လိုဝ် ၽိင်သလေႉ
60.	To counterfeit coin.	ႁိတ်ပိုလံႁၢင်တိင်ၽႃး။
61.	To counterfeit currency notes	ႁိတ်ပိုလံႁၢင်လေ်ငိုၼ်း
62.	To belong to a dacoit gang.	ဢၢၼ်ၶဝ်ၶွ်မုၽ်မူလုၼ်း။
63.	He was only recently released from jail.	မၢၼ်လွတ်ထွင်ၽွၽ်မႃးၽႆံႁိုင်ၽွႆႉ
64.	He only came out of jail just over 22 or 23 days ago.	မၢၼ်ၽွၽ်ထွင်မႃး လင်ႁႃလႆႉသဝ် သွင်သဝ်သံဝၼ်ၽွႆႉ
65.	He was released on security.	မၢၼ်ပွႆႉတၢင်ၽႃမၶံ။
66.	I stood security for him in the sum of 100/—	ဢတႃမၢၼ်ၽဝ်ၶႃၽႃမၶံပၼ် ငိုၼ်း လွႆႉးႃ။
67.	He certifies to my character.	လွင်ၽဝ်ၶႃလီလေမၢၼ်ၽႃမၶံး
68.	He will undergo one years rigorous imprisonment.	မၢၼ်ၶေႆႉ တေလႆႉၶံ တံထွင်သေပီးႃ လေႁိတ်ၽၢၼ်ၶွ်ထွင်း
69.	If we consider the evidence.	ပေႃၶႆႉလွ်တုလ်ၽိုသၽ်သေလီလီ။
70.	I do not think the case calls for punishment.	လွင်ဢၢၼ် တေလႆႉပၼ် ဢပြတ်တံ ၶေႆႉသယေႃၽံလႆႉး
71.	Let him be prosecuted.	ႁိလွႆႉဝြႃးၶိုဝ်မၢၼ်သေ။
72.	The punishment is very severe.	ဢပြတ်တံႁိုင်ပုၼ်ၽွႃ။
73.	The sentence to be revoked.	ဢပြိတ်တံႁိသီသေ။
74.	If he cannot pay the fine he must suffer 3 months further rigorous imprisonment.	ပေႃၽံသွင်ပၼ် တံငိုၼ်လႆႉ တၽ် လႆႉတုဝ်ၶိုၼ်ၶံထံထွင် ႁိတ်ၽၢၼ် ထိင်သံလိုၼ်သေလေ။
75.	He has been thrice previously convicted of theft.	ယံမိုဝ်ၽႃပုၼ်မႃးၶေႆႉၶင်ၽႃဢမု ယၽ်ၸုဝ်လိင် ထင်သႃး သံယွၽ် ၶိုဝ်မၢၼ်ယၢဝ် ၵေႃၶေႆႉ လႆႉဝႆႉ ဢပြိတ်လေ။
76.	He has been previously convicted.	မိုဝ်ယံၶေၼ်မၢၼ်ၶေႆႉ လႆႉၶံဢပြိတ် ယၢဝ်။
77.	He reduced the sentence.	ဢဝ်ယွံဢမိင်လီရင်ၵျၽ်။
78.	The conviction was bad.	လီရင်ၵျၽ်ၽံသင်ၽံထုၽ်။
79.	The facts did not come out in court.	တီလုံၶေႆႉလွင်ဢၵျင်မဝ်ပေႃ— ။ ။ ။ ။ မဝ်သၼ်။
80.	I certify that the above statement is true.	ၶေင်လွင်ၽိုံ ပႃပုၸု ၼ်ၶေႆႉဝိၼ်ဢ မၢၼ်ၽႃမၶံ။

81. It does not accord with the case. — ဢံတၼ်ဢမုၼ်ႈ။

82. The witnesses unanimously stated. — သၵ်သေ်ၶဝ်ဢွၵ်ဝႃပိူင်ႁၼ်လေ်။

83. It was stated on oath. — ဢွၵ်ဝႃတၢင်ႁူမ်လေ်။

84. He was sent up for trial. — ဢဝ်မၼ်သုင်သၵ်ထိုင်ႁႃတီလုံ။

85. There was no evidence to support the case. — ဢမုၼ်ႈ မၼ်ပိၼ်ဢမု ဢံမီးသၵ် သေ်။

86. To bribe to suppress evidence. — လၵ်သွင်ဢိုတ်သုပ်။

87. I agree and sign below in the presence of witnesses. — ၸႂ်ႈတွႆၼၼ်ပႃၼေႃသၵ်သေ်ၶဝ်လင် လႂ်ႈဝၼ်ၶံတီထုဝ်လၵ်မတ်ယဝ်။

88. As acknowledgment I sign below in the presence of the following witnesses. — ၼင်ႁႃ သယႃႇတူ ဝၼ်ၶံဢတိင် တီထုဝ် လၵ်မတ် ပၼ်ၼေႃသၵ် သေ်ဢၼ်လရင် ပႃးႁႃတွႆၼႈ။

89. I admit having signed the agreement produced by the defendant. — ဢၼ်တြႃးၶံထင်သႃးသိၵ်လႃၵျၵ် ၼႈ ၶႃလဝ် လႂ်ႈထုဝ် လၵ်မတ် ဢမၼ်ယဝ်။

90. The witnesses statements are conflicting. — ဢၵျၵ်ႁုံ သၵ်သေ်ဢွၵ်ႁေႃးလေ် ႁေႃးမဝ်ယိူင်ႁၼ်ႁွႈ။

91. The case seems to be a trumped up one. — မိုၼ်ဢမုလၵ်လိူင်ႁိတ်ဢဝ်။

92. This evidence is inadmissible. — ဢၼ်သၵ်သေ်ၵျၵ်ၼႈမဝ်ၶံလႂ်ႈ။

93. You are informed that. — မွႆတၵ်လႂ်ႈၼေႃၶံလွင်ဢႁူင်မၼ်။

94. There is a doubt. — ဢံပေႃလႂ်ႈယုံ။

95. A public nuisance. — ဢမုႁိတ်ႁိုဝ်ငဝ်ဢမုႁိတ်ႁိုယယုၵ်။

96. To injure or defile a place of worship. — ႁိတ်ဢံၼေပ်ဢံၶၼ်ႁိၼ်တီၸႃသႃ ႁုဝ်ႁွႈ— ႁိတ်ဢံယုဝ်သေ်တီၸႃ သႃႁုဝ်ႁွႈ။

97. To excite sedition. — ႁိဝ်ႈလွႆလင်လဝ်ဢလုဝ်ယႃး။

98. To kidnap from guardianship. — ဢံလႂ်ႈဢၶုင်လၵ်ဢဝ်ႁုၼ်။

99. To entice a minor. — လၵ်လိုမ်ၵျႃႇၶူင်မေ်ယိူင်ဢၼ်ဢ သၵ်ပႂ်ႈတီသိပ်ႁူၵ်ၶုပ်။

100. To fabricate false evidence. — ႁိတ်သၵ်သေ်မုသႃး။

101. To circulate false reports. — ပွႆႈၶဝ်သတင်ဢံလိုဝ်ဢံလွႆ။

102. To adulterate food or drink. — တင်ႁိၼ် ဢဝ်လေႃလပ်ႁၼ်တင် ဢၼ်ဢံလီ။

103. To commit forgery. — လိၵ်တူယိုင်ႁိတ်လၵ်မတ်။

104. To deter public servants in the execution of their duty.	ဢိုတ်ပိၵ်ၶၢၼ်တၢင်ႁဵတ်ႁုၼ်လႆႈႁုၼ် သူႇလၢၼ်ဢလုၵ်ယ။
105. To disperse an assembly.	ယဵၼ်ၶူႇလီဝုၺ်။
106. A cheating case.	ဢမုႁဵတ်လီၺ်လီၼ်။
107. To permanently disfigure the face.	ယႁၢင်ၶေႈတၢသေ။
108. To deprive of hearing.	ယႁဵတ်ႁုႁူၶၼ်။
109. To render useless any animal (i) by poisoning. (ii) by maiming.	သတ်တဝၢလိုၵ်ႁူၵ်ဢမ်ႇဝၢႁၢသုင်လႇ ၶေၶၼ် (၁) လီင်ၾင် (၂) တိပ် တိၼ်တိပ်မိုၵ်ပေႃႇဢမ်ႇၶေၼ်ယဝ်ႉ တိုၵ်ယၵ်။
110. Intentional insult to provoke a breach of the peace.	ဝႇလႆႈလွၽ်ၽၢႈႁၢဢၢၼ်သီၼ်လုလိၵ်း။
111. An unlawful assembly.	လီဝုၺ်ဢၼ်ဢမ်ႇတြႃး။
112. To inflict torture.	လိတ်မႇလိတ်ႁူၼ်ႁဵတ်လိၺ်သေၶေ။
113. To commit unnatural offences.	လွင်သမ်မတၢပိုင်မိုၼ်ႁဵတ်မၵ်လႆႈ။
114. Of unsound mind.	ႁူၵ်လႆႈဢမ်ႇပေႃႇလီ။
115. Breach of contract.	ဢမုၽတိဢမ်ႇမၼ်ယလိၵျူၽ်။
116. House trespass.	ဢမုပုၼ်ၶေႁူၼ်။
117. To fabricate a case.	ဢမုလၽ်ႁဵတ်ဢၵ်မၵ်မၼ်း။
118. To execute a decree by fraud.	လိင်လိၺ်ႁဵတ်တိၽရိဢတိ။
119. A case of grievous hurt.	ဢမုလိပ်ယွႆႈႁိင်ၶေ။
120. A plea of guilty.	ဝုၼ်ၶံဢပြိုတ်။
121. A non-cognizable case.	ဢမုဢမ်ႇဢၵ်ၽိၺ်ဢၵ်ႁူၵ်လႇ။
122. Criminal misappropriation.	ဢမုဢၼ်ယိတ်ပိုင်သုင်လႇ။
123. A rape case.	ဢမုယိတ်ပိုင်ပုၼ်လိုၵ်မေယိင်း။
124. A suit to recover money lent.	ဢမုဢၼ်ထူၽ်လႇငိုၼ်ႁူ။
125. Security for keeping the peace.	ဢၢမၶံထၽ်လႇယူၼ်ၶီး။
126. A case of incendiarism.	ဢမုတုတ်ၽႆႇ။
127. His movements are watched by the police.	ပလိၽ်သၢႈငိုယူၾၢၾၢမႈမႈမၼ်း။
128. He snatched away a gaung baung and ran off.	မၼ်လၽ်ဢၵ်ၸိၺ်ႁူၵ်ဢွၽ်ပႇ။ မၼ်ႁဵၼ်ဢၵ် ႈ ။ ။ ။
129. For this he got twenty stripes.	ၾပ်ပိုၵ်ၶေႇလႇၶံတံၸွၼ်သၢႈ။
130. He was arrested on suspicion.	မပ်မၼ်တိဝႇယၵ်— ဢထင်မၵ်ၽင် မၼ်တိဝႇယၵ်။

131. Pots to cook liquor and a still. — မေႃၵျူင်လဝ် တင်ဢွၵ်လဝ်။
132. To illicitly distil. — လၵ်ၵျူင်လဝ်။
133. The stolen property has been recovered. — ဢၶ်ၶုဝ် လၵ်ပႃႈႁွႃၶႄ႒ ႁိုၶ်လ႒ ယဝ်။
134. An exhibit and part of the stolen property. — ၶိုင်ၶုဝ်လိင် ဢၶ် လၵ်လ႒ ပႃႈႁွႃ ၶႄၶ် ဢၶ်သၵ်သေႃၶံ တင်မီး ဝ႒ၶႄၶ်။
135. His dying deposition was recorded. — ဢၶ်မၶ်လတ်ၵုံ ၶေႃလိုၶ်သုတ် ၶႄ႒တီႈဢဝ်ဝ႒ယဝ်—ဢၶ်မၶ် လတ်ၵုံ မီးတင်လင်သုတ်ၶႄ႒တီႈ ဢဝ်ဝ႒ယဝ်။
136. An incendiary soaked a bundle of rags in kerosene. — ႁုၶ်တုတ်ၾႆ႒ ၽႃး ဢဝ်ၶုဝ်ပွၵ် ပုၵ်ႈလုပ်ယေႃၶႄၶ်သီယဝ်။
137. Obscene language. — ဢၶ်လတ်ၵုံဝုၺ်ႁၢင်—ဢၶ်လတ် ၵုံႁိလေႃသႃ။
138. He acted rashly. — မၶ်ၶႄ႒ ႁိုတ်မဝ်သင်ၵျူင်ႁိုတ်ၶၶ် ႁိုတ်ဝ႒ယဝ်။
139. He acted negligently. — မၶ်ၶႄ႒မဝ်မင်ယဝ်။
140. From the description of their general appearance. — ဢၵျူၵ် လတ်ဝႃ လွင်ႁၢင်ၾင် ၶဝ် ဢၶ်ၶေၶ်ဝ႒။
141. Evidence was adduced to shew whether they were the men or not. — ၶဝ်လိုဝ်ၶႄ႒ တေႃလွႆဢံလွႆၶေၶ်သၵ် သေႃယဝ်လေႃ။
142. Bad feeling exists between accused and the complainant. — တြႃးလုဝ်တင်တြႃးၶံၶဝ် ၶႄ႒ၽႃး လေႃၽႃးမဝ်ထုၵ်မဝ်မေႃႁၶ်။
143. They have been in litigation over money matters for the last two months. — ပိၶ်ဢမုငိုၶ်သေႃသံသေႃပိုင်လ႒သွင် လိုၶ်ယဝ်လေႃ။
144. The bond produced is sufficient documentary evidence against her. — ဢၶ်ပျူၶေၶ်လိၵ်ၵျူၵ်သၵ်သေႃၶႄ႒ လွင်ဢၵျူၵ် ၵုံမၶ်မဝ်လွႆလွႆမဝ် မီးတီယုံလီလီယဝ်။
145. He had no work sufficient to earn a livelihood. — တင်ႁိုတ် တင်သင် ဢၶ် တေႃႁိုတ် လိင်လွႆဢံၵုံလုံလီ။
146. I earn my living dishonestly. — ၶႃလဝ်ႁုတ်ႁိၶ်လိင်ႁိၶ်ဢိုဝ်။
147. He associates with evil men. — မၶ်ၶႄ႒လင်ပွင်ႁုၶ်လၵ်ႁၢ႒။

148. I have not associated with bad characters.	ၶႃႇထဝ် မဝ်လႆႈပွင် လႆႈယေႃ တင် ႁုၼ်ႁၢႆႈႁုၼ်မိုၼ်။
149. He is a notorious bad character.	မၼ်မီးၶဝ်ႁူင်ႁၢင်လၢႆႁၢႆႈ—မၼ်မီး သတင်ၵျႃလေႃလၢႆႁၢႆႈ။
150. His presence in the village causes much anxiety.	ႁွပ်ပိုဝ်မၼ်မီးယူၼ်ဝၼ်ၼႆႈလႆႈၶႆႈ လွင်ၼမ်ၼေႃ။
151. Whether legal or not.	တင်မီးတြႃးသိုဝ်မဝ်သိုဝ်။
152. The accused should be tried separately.	ဢွၵ်လႆႈလွႆႈတြႃးၼိုဝ်တြႃးၶမ်ၶဝ်ၼႆႈ ႁၢင်ယႅင်ႁၢင်မၼ်ပိၼ်ႁေႃပိၼ်ႁေႃ။
153. The assault on Maung Po was unprovoked.	မွင်ပုဝ်လႆႈၶမ် ဢၼ်တိုဝ်မိုၼ်ၼၼ် ႁွပ်ပိုဝ်မီးဢမျႃၼ်တီႁၼ်မဝ်လွင်။
154. He gave no provocation.	မၼ်ႁိတ်ႁၢႆတေႃသၢၼ်ႁွၼ်မဝ်လွင်။
155. It is believed robbery was the motive of the assault.	ဢမုဢၼ်တိုၼ်ႁၼ်တေႃလိုဝ်ၼႆႈ ပိၼ်ဢမုဢၼ် ႁိူင်ဝႃၼႆႈယုံ မတ်ၸေႃ။
156. It appears that robbery was the motive of the murder.	မိုၼ်ႁၢင်လုၼ် ႁိလႆႈတိုၼ်ႁိဢဝ်ပိုၼ် ၶမ်လေဢဝ်မၼ်တႆႈယဝ်။
157. A Chinaman was murdered.	ၶေႁေႃးပိုၼ်ယၢၼ်တႆႈယဝ်။
158 And the matter was reported to the police.	လင်လႆႈတိုင်ၵျႃးတီထႃၼေႁပ်ဢွၵ် ယဝ်။
159. Whoever intimidates and then takes anyone's property.	ယွင်သေ ဢမ်ဝႃ တီသေႁေႃ သေ ႁေႃလွၼ်ဢဝ်ၶုဝ်လိုင်။
160. When a case is pending the judge or his servants must not visit the parties.	မိုဝ် ဢၼ်ဢမု ပႆႈယဝ် ၶုၼ်တြႃး လုင်လေသင် ႁုၼ်လွင်မၼ်လေ သင်မဝ်လႆႈႁွႃတီႁိူၼ်လဝ်ဢမု။
161. During his incumbency a judge shall not receive bribes.	ၼႂ်မိုဝ်ဢၼ်ႁိတ်ၶုၼ်လုင် တြႃးသူ ၵြီးမဝ်လႆႈ ႁပ်ၶမ်ဢဝ်ပိၼ်လၢၼ် သွင်ပၼ်ၼေႃ။
162. An advocate for one shall not act for the other party.	သေၶၼ်ယၢၼ်းၼိုင် မဝ်လႆႈလတ်ယူတင် ယၢၼ်။
163. Property animate or inanimate.	ပိတ်လီးမီးလွင်—ပိတ်လီးဢမ်မီးလွင်။
164. His defence was an alibi.	မၼ်ၶမ်ဝႃႁဝ်ဢမ်မီးတီၼၼ်။
165 In order to ascertain whether, Ai Yan met his death at the hands of the Myook	မိုဝ်ဢၼ်မျူဝ်ဢုၼ် ပေႃယိလ်ဢထံ မယွၼ် ဢၼ်လၢၼ်ပႃးႁွႃ ၵုဝ် လိုဝ်ၼႆႈ တီဢႆႈယၢၼ်ၼႆႈ လွင်

while he was forcibly demanding the return of the stolen bullocks.	ဢႃ့ယၢၼ်တႃ့ ပုၼ်မိုဝ်မၼ်း ၵႂႃ လႂ်မဝ်လႂ်ႁႂ်လႃ့ ၶိုၼ်းလီလီ။
166. To give a one-sided decision.	(၁) ၼိဝ်းလီရၢင်ယႃ့လိဝ်။ (၂) တိဝ်းလီရၢင်ယႃ့လိဝ်။
167. He gave an exparte decision.	(၁) ႁဵတ်း တယိဝ်းသတ် ဢမုလီရၢင် ၵျုဝ်းၵျူးပၼ်မႃးလေဝ်ႃ။ (၂) ႁဵတ်းတယိဝ်းသတ်ဢမုလီရၢင်ယႃ့ လိဝ်ၵႂႃ့။
168. We will answer the charge.	ႁဝ်းတဝ်းလွႆးၼေ လွႆးၵေ်။
169. He threatened to publish a defamatory libel about them.	မၼ်း ၼေ့ လွၵ်းဝႃ ႁႂ်လႃ့ပွ့ ၶဝ်ယႃ သရေႇၼိုဝ်ၶဝ်ၼေၼ်။
170. He inflicted the above mentioned sentences.	မၼ်းၼေ့ဝ့ ဢၽြတ်းလိုဝ်ၼေၢင်ပႃးပႃ ၼိုဝ်ဝုၼ်။
171. From the time I grew up till now I have never stolen anything.	ႁဵတ်း ဝိၼ်းႁုၼ် ယႂ်မႃးထၼ်းၼေ့ ၼီ ၶၢင်မၵ်းႉ ၶႃထဝ် ဢမ်ႇတွၼ်းသၵ် သေပွၵ်း။
172. He altered the conviction from section 325 to section 323.	မၼ်းၶႃ့ပုတ် ဢၽြတ် ဢၼ်းပႃးၼႂ် ပုၵ်းမ ၃၂၅ လေဝ့ပုၵ်းမ ၃၂၃ ယဝ်။
173. He saw no reason to interfere with the orders of the Magistrate.	မၼ်းဢမ်ႇႁၼ် လွင်းတၢင်းမၼ်းႁႂ်ထႃ့ၶဝ် လတ်းၼႂ်ဢမိၼ် ဢၼ်းတြႃး သူ ၵြီးပၼ်းၼေၼ်။
174. The accused were arrested and identified.	တိမတ်တြႃးၶံသေလေ လႃ့တွၼ်ႈၶိုၼ်း ၶဝ်ယဝ်။
175. According to the accused's account.	ၼေၢင်ဢၼ်းတြႃးၶံယေႃႇပွၼ်ၼေၼ်။
176. Why have you trespassed?	ႁဵတ်းသၢင်လေပုၼ်းၶဝ်မႃးယဝ်။
177. Their language caused no annoyance to anyone.	ဢၼ်းၶဝ်လတ်းၵုမ်ၼေ့ ဢမ်ႇတိုဝ်ထုၵ်း မိလ်ၽိုႂ်။
178. Laws must not be transgresed.	ဢုပတေ်ယႃႁႂ်လႃ့ပုၼ်းလိုဝ်။
179. To prevent bribery and corruption.	ၸိုၼ်း လၵ်းသွၼ် ယႃႁႂ် လႃ့ၵိၼ်းလႃ့ ဢဝ်။
180. Although he did not do it himself it amounts to an act done by him.	တုဝ်မၼ်းဢမ်ႇႁဵတ်းၵေႃႇဝိၼ်းၼေၢင်မၼ်း ႁဵတ်း။

181. Rules for the guidance of officials. — ၶုၼ်ဢလုၵ်ယၵ်ႇၽွႆႈၶိုၼ်းလၢၼ်— ဢုပေၢတ်ႈ။

182. No appointed judge shall take cognizance of or deal with any case unconnected with his department. — ဢၼ်တင်ဝႆႉ ၶုၼ်ၽြႃးလုင် ပေႃ ဢမုၼ်ႈ ၸေႃသိုင် တီပုၼ် တုၵ် ႁင်မၵ်ယႆႉႁပ် မၵ်လႆႉသုင် ပျွတ် သေလိုၵ်သေပိုင်။

183. The court is closed for Lent. — ပိုၵ်ဢၼ်ၶၵ်ဝႃလေလုံၼ်ႈဢိုတ်ယၵ်။

184. On what day is the case fixed? — ဢတူၵ်ဢမုၼ်ႈၶႆႉဝႆႉမိုၵ်လႄႈ။

185. Are Shans litigious? — ႁုၼ်တႆႉလင်ႁူႊလုံႈမိုၵ်မိုၵ်ႁိုၵ်။

186. They do not go to law in petty cases. — ၶၵ်ဢၼ်ႈလင်ႁူႊယုံႈလွင်ဢမုၼ်ႈဢွၼ်။

187. Has he a copy of the judgment? — မၼ်မီးလိၵ်ဢၼ်ၵျဢမိင်ၼၼ်ႁိုၵ်။

188. Are you guilty or not guilty? — ၼုမီးဢၽြိတ်ႁိုၵ် ဢမ်ႇမီးႁိုၵ်။

189. Since his death the land has been in my sole possession. — လီမိုၵ်မၼ်တႆႉယၵ် လိၼ်ၼေႆႉပိၼ် လိၼ်ပိုင်ၶႃလၵ်။

190. The law must take its course. — လွင်ၽြႃးမီးၼၼ်တၵ်ဢမ်ႇယလႆႉ။

191. He must be held responsible for his acts. — မၼ် တၵ်လႆႉ ဢႃမၶႆ လွင်ဢၼ် မၼ်ႁိုတ်။

192. He heard some screaming and going out saw the punkah puller lying down. — မၼ် ငိၼ် သိင် ၵျႍင်သိုလ် လေမိုၵ် ဢၼ်ဢွၵ်ႁူႊႁၼ် ႁုၼ်တိုတ် ယတ်လုံႈယူႉ။

193. There was blood beside him. — လိုတ်မီးႁိမၼ်။

194. Counsel cross examined him. — သေၼၼ်ပျွတ်ထႆႈမၼ်။

195. It is a pity the police could not cope with the matter. — ပိုၵ်ဢၼ်ပလိၵ်သႃးဢမ်ႇပေၼိင်လေ ပိၼ်ဢၼ်လႆႉလိၵ်။

196. The nightly cases of dacoity prove the insufficiency of the police. — ႁူပ်ပိုၵ်ဢမု ဢၼ်လၵ်ဢၼ်လုၼ် ပိၼ်ႁူႉ ၶႆလေ လႆႉႁူႉ လွင်ဢၼ် ပလိၵ်သႃးမီးႁေၵ်။

197. Criminal lunatics are sent to jail for observation. — ႁုၼ်ယွင်ဢၼ်မီးဢၽြိတ်ထႆႈၼၼ် သုင်တီထွင်ႁိယႆႉလိုတ်တုလ်မၼ်။

198. He killed his wife during a fit of temporary insanity. — မိုၵ်ဢၼ်ယွင်မၼ်ထႁံႈ မၼ်ဢၵ် တႆႉမေမၼ်။

199. Desperate characters are locked up separately. — ႁုၼ်ဢၼ်ႁူႉထႆႈၼၼ် ၶင်ဝႆႉႁေႃ ၶၼ်ၶၼ်။

200. Owing to good conduct he is not fettered. — လွင်ဢၼ် ဢႁူင် မၼ်လီလေ ဢမ်ႇ ၶတ်လၵ်ထိၵ်တီမၼ်။

201. On Friday last an attempt at murder and suicide was reported to the police station.	ၶၼ်ဝၼ်း သုၵ်း ၵႂႃႇ ပုၼ်ႈမႃး ၶႄၶၼ် ဢၼ်မႃးတိုၼ်း ၵႂႃး ၼႃ တီႈၼပ် ပလိၵ်ႈ ဢၼ်ၵႂႃႇဢဝ် ႁူၼ် တႃႇ လေႈၵႂႃႇဢဝ်တူဝ်ၼဝ်တႃႇလေႈ။
202. He then tried to cut his own throat, inflicting a dangerous wound.	ၼၼ်ႉၶႄၶၼ် မၼ်းသိူဝ် ၵႂႃႇဢဝ် မိတ်တိုၼ်း ၶိုၼ်းၶေႃႈမၼ်းပိၼ်ႈၶႅ'လိပ်လူင်း [ယဝ်ႉ။
203. The girl is out of danger.	မေႃယိင်းဢွၼ်ႇၶေႈၼင်လွတ်တၢင်းယေႃ
204. The man is expected to recover.	ဢၼ်ၶၼ်လုၵ်ႉလႆႈၶႄၶၼ် ငိုတုၺ်ႉလူၺ်ႉလွင်ႈ မၼ်းတၵ်ႉလိုၼ်းတၵ်ႉၼိၼ်း။
205. Let the case be compounded.	ႁႂ်ႈဢမုၶႄႈၼေႃႇသေႃး။
206. The accused in exorcising the spirit of a girl whom he believed to be possessed beat her so that she died.	ၽြႃး ၶႆႈၶေႈ ထင်ယိုဝ်ႈ ထင်ယီႈ တူဝ် ႁုၼ်ယိင်းၶေႈၶၼ်ႁႂ်ႈၵျႃႉဢွၵ်ႇယိုဝ်ႈ ယီႈၶေႈ ပေႃႉထုပ် ႁုၼ်ယိင်း ၶေႈ တၼ်တေႃႇတႃႇယဝ်ႉ။
207. Culpable homicide not amounting to murder was proved.	ဢၼ်မီးဢၵႂႃႇဢမုႁႂ်ႈဢဝ်ႁုၼ်တႃႇထင် သၢႆးယဝ်ႉ။
208. She defended herself with her hand.	ဢဝ်မိုဝ်းမၼ်းႁႅၼ်သိူဝ်ယဝ်ႉ။
209. In order to defend himself.	ဢၼ်ၶၼ်တေႃႇႁႅၼ်တူဝ်မၼ်း။
210. The right of private defence.	ဢၶူင်ပိင်ႁႅၼ်ၼင်တူဝ်တူဝ်ၼင်။
211. He had to defend himself as best he could.	ၶႄင်တၢတ်ၶၢင်ႁႂ်ႈယႂ်ႁႂ်ႈမၼ်းလႆႈႁႅၼ် ၶႆႈတိုၵ်ႉ။
212. I deem it needless to inflict the law's extreme penalty.	ဢၼ်ႁႂ်ႈၼ်ထိုၵ်ႉတီႈဢၼ်ၶၼ်ဢၶျၵ်ႉလီရဝ်ႈ ၽြႃးသုတ်ၶေႈ။
213. The accused was provoked.	ၽြႃးၶႆႈၶေႈလႆႈၶႆႈတင်ႁိတ်ႁႂ်ႈလိူဝ်မႆႈ။
214. The lower court's finding is confirmed.	ၶႄင်ၼႃလိုဝ်တူဝ်လီရဝ်ႈၶျၵ်ႉ ၾိုပိၼ်ႈမိလၺ်ႉ သေႃး။
215. The sentence of death is reduced to one of transportation for life.	ဢ ပြိတ်တၢမ်ႈ ႁႂ်ႈတႃႇၶေႈ ၶျေႃႇ ယွမ်ႇ ဝႆႈ တၢမ်ႈ ထွင်ႇ သုင် တ ၵျႃၼ် ပုၼ် လုၼ် ဢသၵ်ႉသေႃးလေႈ။
216. Me Aung argued in the chief court the appeal against the death sentence passed by the Sessions Judge on the murder of Po Min.	ဢမုဢၼ် ဢဝ်တႃႇ ပုၼ် မိလၺ်ႉၶႄၶၼ် လိတ်သိင်း ၶူၼ်လုင် မင်ႁြီးလင် လီရဝ်ႈသုင်ယျွတ်ပၼ်ႁႂ်ႈတႃႇလီရဝ်ႈ ၶျၵ်ႉၶႄၶၼ် မေႃဢွင်လင်ဢဝ်ဢ ယူႇၶႆႈယိုဝ်ႈတီႈလိုဝ်လုတ်တေႃႇ။

217. The Chief Judge delivered judgment.	ခုၼ်လုင် လုတ်တေႃ လီရင်ချပ်ချ တေႃမူပၼ်။
218. The facts pointed irresistibly to the conclusion that appellant caused the death of Po Min.	လွင် ႁုၼ် ၸၼ် ၸဝ်ၸယူႇၶၼ်ႇ ၽၼ်ၸႇပုဝ် မီလႃၸဝ်တႇ လေ ၽုံ သၢပ်သေ ၸွၢပ်ဝႃ ထင် သႃး သႃးလီင်ယဝ်။
219. The medical evidence showed he intended to cause death.	ၽႇထဝ်ယႃယႃၶေၼ်ၸွၢပ်ဝႃမၼ် ထင်ႁိတ်ႁိတႇယဝ်။
220. The murder was a deliberate one.	ၸမု ၽၼ်ႁုၼ်တႇၶေႇ လီလၢပ်လႃး လေပီၼ်ၸၼ်ဝႇလိုၵ်ႁိတ်ယဝ်။
221. There were no extenuating circumstances other than appellants youth.	လိုဝ်သေၸသၢပ်ၾြႃးၶံ ၸၼ်လိၢပ် ၶေႇတေႃလႇၵျေႃ ယွံပၼ်ၸံမီး ယဝ်။
222. The Judgment of the Lower Court is confirmed and the appeal is dismissed.	ႁပီၼ်ၶေင် ၽႇလုံတွ် လီရင်ၶေၼ် ပီၼ်ၸတီယဝ် ၸယူႇၶံ ၶေၼ် ၾေႃလူသေ။
223. The death of the man was not due to any assault.	ႁုၼ်ၾေႃၶေႇပိုၼ်ပေႃးတႇမဝ်လိုၵ်။
224. He waylaid me on the road and struck me from behind.	မၼ်ၶေႇ တိတ်မီပ်ယူႇၾႃၶိုဝ်တင် လေယူႇတင်လင်ပေႃးၶႃလဝ်ယဝ်။
225. I recognised by the moonlight Po Hla with whom I had quarrelled.	လွင်ပီၼ်ၸႇၽုဝ်လ ႁုၼ်ယံယိတ် ၾၼ်ၶေႇ ၸွပ်ပိုဝ် ၸလွင်လိုၼ် လေလႇႁူး
226. On striking me a second blow my forehead was cut.	ယိုဝ်ပေႃးတိင် ၾံလိုၼ် ၶေႃၽၢပ်ၶႃ လဝ်လုင်ၸွႃလေ။
227. On receiving a second blow deceased lost consciousness.	မိုဝ်ပေႃးၾံလိုၼ်ၾေႃၸၼ်တႇၸွႃၶႇ ၸံႁူတုဝ်ႁုၼ်တႇလိုမ်ၸွႃလေ။
228. The accused was convicted of murder.	ၶိုဝ်ၾြႃးၶံၶေႇ ၸမုၸဝ်ႁုၼ်တႇ ထင်သႃးယဝ်။
229. Punishment was accordingly inflicted.	ၸမုၸတိင်ဝႇၸပြိတ်တံသေယဝ်။
230. The accused quarrelled with another man.	ၾြႃးၶံၶေႇ ယိတ်ၾၼ် တင် ႁုၼ် တင်တီ။
231. One abused the other and . . .	ၾေႃးလေ ၾေႃး ဝႇသေ လႃဝႃ ၾၼ်ယဝ် . . . . ။

232.	He died on the way.	ပႇထၢၼ်ထိုင်တႇႁူၵႃတၢင်းယဝ်ႉ။
233.	The appeal is admitted.	ပြူၵႃၶူင်ၵႃယူၶံ။
234.	The assistant is winding up the estate.	လဝ်ၸုၼ် ထွၵ်ၼေႇ ၸ်ိုသၢင်သလၢင် ၵိုဝ်ႁဵလႇပျတ်ၵႃမူ။
235.	The estate should under ordinary circumstances realise ten lacs.	ပိၼ်ၵႃၼ်ယူလိုဝ်ၼေင်ႁဝ် ပိတ်လေ ၶုဝ်လိုင် တေ ၽိုင်လီ မိးလၼ်းႁု ယဝ်ႉ။
236.	All the loans to people were without security.	ငိုၼ် တင်သိုင် ႁုၼ် တင်လႇ ႁူယီ ၼေၼ်ၵႃၤမၶံၵေႃၵႃံမိး။
237.	They are too undated and unsigned.	ဝၼ်လွႇၵေႃၵႃံပၤးလၵ်မတ်ၵေႃ ၵႃံမိး။
238.	I do not wish to give any share in the inheritance.	ၶၤလဝ်ၵႃံၶႇ ပၼ် ၵႃမုလ်သၢင်သေ ၵိတ်။
239.	Fitting punishment.	တံထိုၵ်ယၤ။
240.	A definite order was given.	မိးၵႃမိင်ႁွႇပျၤးမၤး-လတ်ဝႇႁုံတႇ တႇယဝ်ႉ။
241.	He made a full confession.	မၼ်ၼေႇ လတ်ပေႃ ၵွၵ်ၶေၼ် ၵႃ ပြိတ်တုဝ်ႁင်တင်သိုင်ယဝ်ႉ။
242.	Cattle theft is rife in Ava.	ၶေၼ်မိုင်ၵႃၤဝၵႃမုလၵ်ဝုဝ်မိးၼံ။
243.	This is a maintenance case.	ၵႃမုၼေႇပိၼ်ၵႃမုယွၼ်လလိပ်။
244.	Can he sign his name?	မၼ်မေႃတီလိုဝ်မၼ်ၵျူဝ်။
245.	Let him make a mark.	ႁဵမၼ်ႁိတ်ၵႃမတ်ၼိုၼ်။
246.	The case is not finished.	ၵႃမုၵႃံတုၵ်တီ။
247.	In which the Chief Justice concurred.	ၵႃၼ် ပထမ ၶုၼ်လုင် ၵႃထင်လႇ သယေႃၤၼေင်ႁၼ်ယဝ်ႉ။
248.	Alimony.	လလိပ်ၵႃၼ်လိုင်လူမေ။
249.	There is no reason to doubt the correctness of the decision of the lower court.	လွင်ၵႃၵျွင် လုံႁၤတ်ို လီရင်ၶျၵ်ႁုံ သိုဝ်မၼ်ၸ်ိုလိုင်ၵႃံမိးတီလီယုံ။
250.	The court is adjourned sine die.	ၵႃံၼိၼ်လတ် ဝၼ်ၵႃၼ် တေလႇ ၼိုၼ်လုံလေလုင်လုံယဝ်ႉ။

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

PART III.

EXERCISES ENGLISH INTO SHAN.

EXERCISE 1.

According to the account in the newspaper the assault on Mr. Coates and Mr. Smart was unprovoked. The Bengali, described as a tall stalwart man with grey hair, entered the compartment when the train was in motion at night and instantly assaulted Mr. Smart with a kukri. As the kukri fell Mr. Coates sprang off his bunk and grappled with the man from from behind, but the assailant was a big built man with heavy shoulders, well developed arms, and a deep chest, and though Mr. Coates is also a powerfully built man he found the other a hard man to tackle. The Bengali still had possession of the kukri and these two were at grips when Mr. Smart with the blood running down his face got off his bunk and also fell on the Bengali. The three swayed about and then fell in a heap on the floor, Mr. Coates and Mr. Smart then sat on their assailant who shouted in his anger. Mr. Coates felt a pain in his shoulder and discovered that he had somehow received a blow from the kukri on the right shoulder. At Santhar where the train stopped Mr. Coates called the guard. The police were summoned and the Bengali was pinioned, but as only one constable could be found Messrs. Smart and Coates determined to make sure of their prisoner and so brought him on to Calcutta. Mr. Smart's injuries are so bad that he has been ordered complete rest. It is believed robbery was the object of the assault.

EXERCISE 1.

ထွံၶေင်လိၵ်ႈၽၢၼ်မတ်မ်ႇဝႇၽ၊ၶင်သတင်လ၊ၶေၼ်၊ တင်ၽၢၼ်လဝ်ႁုတ်တင်
လဝ်မတ်သၢင်လ'ၶံတင်ၽၢၼ်တိုဝ်ၶိုၵ်ၶေၼ်ႁွပ်ပိုဝ်မီးၽမျၵ်တီႁၼ်လေႃၽႆံလွႆ၊
ႁုၼ်ၽၢၼ်သုင်၊ၽၢၼ်ၵိလ်ၶိင်၊ ၶုၼ်ႁူဝ်လံယိုၵ်ၽၢၼ်ပိၼ် ပင်ႁ၊လီ ၶေၼ်၊ၶိင်
ႁင်ၶိုၼ်မိုဝ်ရထ၊ႏယ်'ယင်ႁွ၊ယူၶဝ်မ၊ႏၶင်တွ'ရထ၊ႏလေႃႁံလိဝ်ၽဝ်တင်မိတ်ယၼ်
လဝ်မတ်သၢင်ၽေႃ။ မိုဝ်ၽၢၼ်မိတ်ၶေၼ်တုၵ်လဝ်ႁုဝ်သၢင် ယင်ၽွၵ်သေႃတီ
ယူမၼ်လေႃယူတင်လင်တီႁံၽဝ်ၽ'ၶေၼ်ၽေႃ။ၶင်ဝ၊ၶေၼ်သေႃႁေ၊ႁေ၊ၶေၼ်
ပိၼ်ႁုၼ်ၶိုင်ၶံလုင်၊ႁူဝ်မ၊သုင်၊ၶိလ်မိုဝ်ယွႆ၊ ႁူဝ်ၽုၵ်ႁွၵ်ၶေၼ်လေႃပိၵ်သံလဝ်ႁုပ်
သၢင်ၶေၼ် ပိၼ်ႁုၼ်ၶိုင်ၶံ ၽၢၼ်မီးႁိုင်သေႃႁေႃ၊ မၼ်လ'ထုပ်ႁၼ်ႁိုလ'တီႁံ

ၵၢင်ႁေႃၶဝ် ပိူင်ဢၼ်ယဝ်ၶႃႈ ၶဝ်ၵေႃ။ ပၢင်ႁၢႆလီ ၶဝ်ယၢင်လႆႈဝႆႉယူႇ
မိတ်ႈလႆႈ၊ မိူင်ဢၼ်ၶဝ်သွင်ႁေႃယၢင်ယိပ်ႉႁူမ်ႁၼ်ယူႇၶဝ်၊ လၵ်ႉမတ်ႉသၢၶဝ်ႁေႃႉပႃး
တၢင်လိုတ်ႉပွႆႈတူၵ်ႈႁၢၵ်ႈတီၶႃႈမၢၼ်ယူႇ၊ ၶႆႈသေတီယူႇမၢၼ်လႆႈႁွတ်ႉႁူမ်ပၢင်ႁၢႆလီၶဝ်
ၵေႃ။ ၶဝ်သႂ်ႁေႃယိူင်ႁွႆယိူင်ၼိူဝ်လႆႈႁူမ်ၶဝ်လုမ်ႈႁွင်ယူႇႁၢႆၶိူဝ်ပိုၼ်သိူင်ၵေႃ။
ႁူမ်ၶဝ် လၵ်ႉႁုပ်ႉသၢၶဝ်တၢင် လၵ်ႉမတ်ႉသၢၶဝ်ၶဝ်ယူႇ ႁၢႆၶိူင်ႁေႃၶဝ် လႆႈႁေႃ
ၶဝ်ႁူင်သိူၼ် တၢင်တေႃသၵေႃ။ လၵ်ႉႁုပ်ႉသၢၶဝ် ႁူတၢင်လိပ်ႁၢႆတီႁူၵ်ႉမႃမၢၼ်
ၶဝ်လႆႈ လႆႈထုပ်ႉႁၢၼ်ဢၼ်ႁူၵ်ႉမႃမၢၼ် ယႆႈႁွႆၶဝ်လႆႈၶမ်တၢင်ဢၼ် တိူၵ်ႉထူၵ်ႈ
မိူၼ်တၢင်မိတ်ႉၶဝ်ႁူမ်း၊ ၵေႃ။ မိူင်ဢၼ်ရထႃး ယႆႈသိုၵ်ႈႁၢႆတီသၢၼ်လႃးၶဝ်လၵ်ႉ
ႁုပ်ႉႁူင်ႁတ်ႉပုၵ်ႉၵေႃ။ ယႆလႆႈလႆႈၶမ်တၢင် ဢၼ်ႁူင်ဢၢင်လႆႈ ပၢင်ႁၢႆလီၶဝ်လႆႈၶမ်
တၢင်ဢၼ်မတ်ႉပေႃပိူၵ်ႈပိတ်ႉၵေႃ။ ႁွႆႈႁၢႆပိူင်ဢၼ်လႆႈထုပ်ႉႁၢၼ်ႁၼ်တၢင်ယႆဢမူ
ထမ်ႁေႃလိူၵ်ႉႁွႆႈၶဝ်လႆႈ ပိူင်ဢၼ်လၵ်ႉမတ်ႉတၢင်လၵ်ႉႁုပ်ႉသၢၶဝ်ၶႆႈႁၢၼ်ႁၢၼ်ႁုၼ်တူၵ်ႈ
ႁိူၼ်ၶဝ် ဢမ်ႁွၵ်ႈပႆႈလႆႈလႆႈ လၢင်ဢၵ်ႉမၢၼ်မႃးႁၢႆတီပိူင် ႁၢႆလႁတ်ႉတႃးၵေႃ။
တၢင်လိပ်ႉလၵ်ႉမတ်ႉၶဝ် ပိူၼ်ဢၼ်လိပ်ႉၶႃႈလႆႈမၢၼ်လႆႈဢမိူင်ဢၼ်တၢၵ်ႈလႆႈယူႇ
ၶဵင်ၶဵင်လုမ်လုမ်ၵေႃ။ ဢမူဢၼ်တိူၵ်ႉတေႃတေႃလိူၵ်ႉၶႆႈပိူၼ်ဢမူဢၼ်ႁိူၼ်ႁူင်ဝႃးၶႆႈ
လႆႈယုမ်မတ်ႉၵေႃ။

EXERCISE 2.

Village life in India is rude and primitive like its ancient institutions, but is not without its charms. The cottages are huts of mud or clay thatched with straw, half hidden by clumps of bamboos, plantains or cocoanuts. The ryots are to be seen cultivating their fields, or tending their cows, goats or buffaloes. The women cook the family meals, sweep floors, husk rice, make cakes, or spin cotton, whilst swarms of naked children are making mud pies or playing old fashioned games. There are trees casting a refreshing shade under which village magnates smoke and gossip and religious mendicants pass to and fro: public tanks where villagers bathe and pray, and little picturesque temples where they make their offerings and worship the Gods. Every household has its individual life, at sunrise, every one is astir, at sunset the labours of the day are over, and there is busy conversation on all sides, about bullocks and cows, the crops, births, deaths, and marriages, ploughing and sowing, reaping and harvesting.

EXERCISE 2.

မိုင်ပိင်ၾ၊လ၊ႈၵုၼ်ဝၼ်ၵုၼ်ၶေ၊ႈမိုၼ် ထုင်ဝၼ်ထုင်မိုင်ပိၼ်ၵုၼ် ဢၼ်မိုင် ၵုၼ်ဢၼ်သိုဝ်လီရုဝ်လီသေၾေ၊် လွတ်တင်ပျေ၊်လို်မုၼ်လို်မဝ်လို်၊ႁုၼ်ၶဝ်ႁိတ်ဝ့ တင်လိၼ်လေ်သင်တင်လိၼ်ၼိဝ်လေ်သင်၊ ဢၼ်မုင်မၼ်ပိၼ်ယိုင်— ဝေ် ယူမၼ် ပိၼ်တီဢုံမ့လေ်ဢုံတုၼ်ၵုလ်လေ် ဢုံတုၼ်မၽ်ဢုၼ်လေ်ၵုၼ်ဝၼ်လိုဝ်ၶေ့လင် ႁိတ်ၶေ၊လေ်သင် ၺ်ထိင် ၸုဝ် ဝေ် ၵ့မၼ်လေ်သင်၊ ၵုၼ်ယိင်ၶဝ် လင်ႁူင်ၶဝ်လေ် ဢဝ်ယူပတ်ယၽ်ႁုၼ်လေ်။လင်ၶဝ်လေ် ႁူင်ၶဝ်မုၼ်လေ်ပၼ်ၵုလ်လေ်—လုၽ်ဢွၼ် ၶဝ်ၼံၶေ၊ထွတ်ပုလ်လင်ႁိတ်ၾွၽ်ၽိၽ်လေ်သင် လိလ်ၾလ၊ႈလုဝ်ပူ ပၼ်ပေ၊်မၼ် လေ်သင်တို်ႁုံမ့ၵုၼ်လုင်ဝၼ်ၼေ့ၽိၼ်ယ၊လတ်ၾုံၾေ၊ႈလေ်ၾေ၊ႈယူယၢႁၼ်ၶဝ် ၾွ၊မ၊ႈယူ ၼ်ၼံၼွင်လို်ၵုၼ်ဝၼ်ဢပ်ၼံဝ့လဝ်ၾြ၊ႈယူ။ ၼ်ပိၽ်မၼ်ၶဝ်ဢဝ် လူဢဝ်တၼ်ပၼ်လေ်ဝ့လဝ်ၾြ၊ႈယူ။ ၵုၼ်လို်ယေ်ၾေ၊ယေ်ၾေ၊ လင်ႁိတ်ၽိၼ် ၾၼ်ႁူလဝ်ၼ်ဝၼ်ၼံ။ ပေ၊်တင်ႁိတ်ၾင်ဝၼ်သိင်ယ၊ဝ်။ ၶဝ်လုတုံၾၼ်လတ်ၾုံၼံ ၶေ၊လတ်လွင် ဢၾျင် ၸုဝ်လို် ၵ့လို် ၶဝ်ပိၽ်လို် လုၽ်ဢၼ်ၽိုတ်လိင်ယ၊ဝ်။ ၵုၼ် ဢၼ်တ့ၾွ၊ယ၊ဝ်။ ၵုၼ်ဢၼ်ဢဝ်မေ်ယ၊ဝ်။ တင်ထ့လိၼ်လို်။ တင်ပတ်ၶဝ်လို်။ တင်လွင်သီဝ့ၶဝ်လို်။

EXERCISE 3.

A Zerbadi railway thief was captured the other morning on the mail train from Mandalay to Rangoon. When nearing Toungoo a first-class passenger was wakened by a noise in his compartment and heard a man moving into the bathroom. He attempted to force open the door but this was impossible. Later on when the train stopped the railway officials were summoned and, after considerable delay, the police put in an appearance. The combined efforts of the party were unable to force open the door, till the engine-driver lowered the window and entering the bathroom seized the thief with whom were found a quantity of the passenger's wearing apparel. The man is to be tried at Toungoo.

EXERCISE 3.

ၼ်ၼိုင်ၶေၼ်၊တိလ့ယူလၽ်ၾ၊လ၊ႈလေ်တပ၊တီၾေ၊ႈဢၼ်ပ၊ႈၼ် လေ၊ရ ထ၊ႈယ့လ၊ပုဝ်ယူမိုင်မၼ်တလေ်လုင်မ၊ႈမိုင်ယၼ်ၵုင်ၶေၼ်လေ်။လွင်ဢၼ်တိလ့ ၶေၼ်လံ။မိုဝ်ဢၼ်ရထ၊ႈၶေၼ်ယိဝ်ႁိတွင်ငူလိုင်၊ၵုၼ်ၶိရထ၊ႈ ပထမတၼ်ၾေ၊ႈ ၸိၼ်သိင်သေလိုဝ်သေပိုင်ၾ၊ၼ်လုၽ်ရထ၊ႈလေ်တိုၼ်မ၊ႈယ၊ဝ်၊မၼ်ၸိၼ်သိင်ၵုၼ် ဢၼ်ၶဝ်ၾွ၊ ၼ်လုၽ်ၶၼ်ႈ ဢပ်ၼံၶေၼ်ၾေ၊်။ မိုဝ်ၶေၼ် မၼ်ၾုံၵုလ်ယၽ်တူ

ၶေၶၼ်ႁေႃၼံတတ်ၶိုင်လ'။ဝ'သေႃၶေ'ၽံၶိုင်မိူင်ၼၶၼ်ရထၢႆးႁိုတ်ယူႉၶေၶၼ်။ၵျင်
ၼယၢႆသိၶဝ်ယႃႇရထၢႆ'မၢႆးယဝ်။ ဝ'ႁိူင်သေႃလုင်းယဝ်လင် ႁုၶၼ်ယေႃးၼမုၼ်ၶဝ်
ႁေႃပေႃမၢႆးၼေႃ။ၶဝ်ယႃႇရထၢႆးတၢင်ယႃႇယေႃးၼလုဝ်ယၶေၶၼ်ႁေႃၼံယုလိုၺ်ႁၶၼ်
လ'လေႃ။မိူင်ၶေၶၼ်ႁေႃၼၶၼ်ၸေႃရထၢႆးမၢႆးလေႃတိုတ်တုပ်ႁျူႉပၢႆတိင်ယဝ်။ၶဝ်ႁွၢႆၶိုၼ်
လုပ်တိၼဝ်ယူႉလပ်ၼေႃ။ ၶၢႆၶိုၼ်မိူင်ယူႉလပ်ႁေႃၶေ'ထုပ်ႁၢၶၼ် ၶုဝ်ႁုၶၼ်ၶိရထၢႆး
ၶံၶေၢၼေႃ။ ၼမုလွင်ယူႉလပ်ၶေ'၊ တေႃလိတ်သေႃလိရင်ႁၢႆတိလုံတွင်ၼူႉဝၢႆၶေင်
ၶေ'လေႃ။

EXERCISE 4.

Return of The Sawbwa to his Capital.

His Highness the Sawbwa of Mone received an ovation while entering his Capital after an absence of seventeen months in Europe. The whole town was illuminated in his honour. People were most enthusiastic in according a hearty welcome to their ruler. Near the palace a large crowd assembled to present him with a loyal address. His Highness in reply, thanked them for the grand reception and congratulations. He had reason to be satisfied with his second visit to England, especially as he had had an opportunity of personally taking part in the Jubilee celebrations. He gratefully acknowledged the love and kindness shown to him by the Queen Empress. When the procession reached the Durbar Palace, His Highness alighted from the carriage, and after seeing his family and children, came to the Durbar Hall, to receive congratulations from the assembled officers and representatives of his subjects. Songs and poems specially composed for the occasion were recited. And the heir apparent made an appropriate speech, expressing delight at his Highness' safe return. His Highness thanked them for their good wishes and said he felt exceedingly pleased to see them again. During the journey from Mone to Rangoon, His Highness was hospitably received at the railway platforms at Thazi, Pegu and Toungoo by numerous friends and relations. Pyinmana station was splendidly decorated with flags. A deputation from Pegu presented an address there, for which His Highness expressed himself as highly gratified at this mark of loyalty.

EXERCSIE 4.

လွင်ၾၢၼ်လဝ်ၸဝ်မိၼ်လဝ်မိဝ်မႃးသိုၼ်ႁၢတီပိင်မၢၼ်လဝ်။

လဝ်ယဝ်ပိၼ်လဝ်ပိင် မိုင်ၼေ'ဝ'ၼေႃမၢၼ်လဝ် ႁွၢမိုင်ယီထတ်လေႃႁိုင်သိမ်လိတ် လိုၼ်ယဝ်မိုဝ်ဢၢၼ်ပြၢၼ်ၼိုၼ်ၶဝ်မႃးၼိုင်ပိင်မၢၼ်လဝ်လိုင်လ'ၶံဢၢဝ်တင်ဢၢၼ်ႁၸ် တွၢၼ်လုံသိုဝ်ၶၢမၢၼ်ႁုၢၼ်မိုင်မၢၼ်လဝ်ၽေႃ။ တီႁၸ်တီယူတင်သိင်တင်လုင်ႁၸ်ၼိုင် ႁၸ်ယင်ႁိုတ်မေတႃးယၢႁူလိုဝ်ႁူမျူဝ်ႁၢတီမၢၼ်လဝ်လေ ၶၢမၢၼ်ႁုၢၼ်မိုင်ၶဝ်ၽေႃ ပႃးတင်လွႆလေတၢၼ်ေမိတ်တၢလေႁၸ်တွၢၼ်လဝ်လွႆၶဝ်ၽေႃ။ ႁုၢၼ်တင်မိုင်လုတုံ ႁၢၼ်ႁိုရေႃယဝ်ပႃးတင်လိႁ်လီ ႁုံဝၢၼ်သႁ်မၢၼ်လဝ်မိုၼ်ၼေၼ် ၶၢသိတ်လၢႁျေ လူမၢၼ်လဝ်လေ။ မၢၼ်လဝ်ၽေႃပြၢၼ်လတ်ၼိုၼ်လေဝၢ၊ တင်ႁျေလူၼေႁၢတီသူ တင်လုင်ႁွပ်ပိုဝ်ႁိုတ်ဝတ်ႁၸ်တွၢၼ်လုံသိုဝ်လေ၊မၢၼ်လင်ႁျူႁ်လွႆၼေလွင်ဢၢၼ်လ' ႁွၢလေထိင်ပွႁ် တုတိယႁၢတီမိုင်ယီလတ်ၼေၼ်ႁိုတ်သင်လေဝၢထံ၊တုဝ်မၢၼ်လဝ် ထုပ်ဢၢၵျိုင်လ'ႁွၢၶဝ်ပႃးၼိုင်ပွ'လုင်ဢၢၼ်လီမုၼ်လီပျေႃၼေၼေၼ်ယဝ်။မၢၼ်လဝ် ၽေႃတင်ႁျေလူလႁ်ၶံဢၢဝ် တင်ႁၸ်ႁ်မိတ်တၢ ႁျေလူဢၢၼ်လဝ်မုၼ်ယွႆ ၼေင်ၶုၼ် ရေႃၶံၼေၼ်ပျူႃးၼေၼ်လေ။ မိုဝ်ဢၢၼ်ၶၢႁုၢၼ်မၢၼ်တင်သိင်တင်မၢၼ်လင်ယိုဝ်ထိုင် ႁၢတီရေႃမၢၼ်လဝ်ၼေၼ်။ မၢၼ်လင်ယူၼိုဝ်ရထႃးလုင်လေ၊ မိုဝ်ဢၢၼ်မၢၼ်လဝ် ထုပ်ႁၸ်ၼ်လုႁ်မေမၢၼ်ယဝ်။မႃးႁၢတီသုံပွ'လုင်ၼေၼ်လေ၊ မၢၼ်လဝ်ႁၸ်တုင်ဢၢဝ် ဢၢၼ်ၶုၼ်ဢရၢသိမၢၼ်လဝ် တင်ၶၢမၢၼ်ႁုၢၼ်မိုင်တင်လ'ႁၸ်တွၢၼ် လုံသိုဝ်မၢၼ် လဝ်လေၶဝ်ႁိုတ်မေႃႁၢၼ်သိင်ဝၢၼ်ႁုံဢုၼ်ပုၼ်ပွ'ၼေ'ၽေႃ။လဝ်ႁီမိုင်ၽေႃလဝ် လတ်မၢၼ်လဝ်လွင်ဢၢၼ်လုံသိုဝ်ၼေ ႁွပ်ပိုဝ်မၢၼ်လဝ်ၼိုၼ်ပြၢၼ်မိုဝ်မႃးဢံမိႈယေႃ ရၢၼ်တင်ၶ'တင်ပိၼ်သေလိုဝ်သေပိုင်မၢၼ်လဝ်ၽေႃတင်ႁျေလူႁၢတီၶဝ် ႁွပ်ပိုဝ် ၶဝ်ၼုႁ်သႁ်လီၼေလေ မၢၼ်လဝ်လ'ထုပ်ႁၸ်ၼ်ၼိုၼ်ၶဝ်ၼေၼ်လုံသိုဝ်ယွႆၼေလတ် ဝၢၼေ'င်ၽေႃ။ မိုဝ်ဢၢၼ်မၢၼ်လဝ်ယူပိင်မိုင်ၼေ'ႁွၢမိုင်ယၢၼ်ႁုင်ၼေၼ်။ ပိၼွင် ၽေႃသေမၢၼ်လဝ်ဢၢၼ်ယူႁၢတီပိင်သၢသိပႁုဝ်တွင်ဢူလၼေၼ်ႁၸ်ဢၢဝ်ႁိုတ်ဝတ် ၶံၼိႁ်မၢၼ်လဝ်ႁၢတီပူတၢလေႃရထႃးယႝ'ၼေၼ်။ႁၢတီပူတၢပိလျ်မၼေႃးၼ ၼ်ၽေႃ ပႁ်ထွင်ဝ'ဢလံဢၢၼ်ႁၸ်လီၼေႁၢတီပိင်ပႁုဝ်ၼေၼ်ၽေႃႁုၢၼ်လိုဝ်၊ႁၸ်တုင်သႁ် လိႁ်ႁုံလီႁုံဝၢၼ်လေ မၢၼ်လဝ်ၽေႃ ပိင်လွႆလုံသိုဝ် ႁွပ်မိႈသိတ်လၢ လေတၢၼေတီ မၢၼ်လဝ်ၼေၼ်ၽေႃ။

EXERCISE 5.

While they were explaining why they had come to one of the monks, the villagers left from the back place of the building and crossing the stream in the vicinity went into the fields. There-

upon the police followed and as the villagers were running away three were arrested and the police requested the others to stop to enable an inquiry to be made, but they refused to wait. As they proceeded they were joined by a large number of men from the jungles. At this stage the police asked the villagers accompanying them to stay back, which they did, while the former went on. As they got a short distance from Aleywa, they found the villagers had arranged themselves for an offensive action in line. Between the time the first batch left the monastery and when the crowd came together signals were given by them by blowing trumpets and whistles. They were all armed, some with dahs, some with sticks and others with bottles and clubs, and appeared from the outset to be ready to make an attack.

Exercise 5.

ၶႂ်ဢတွင်ဢၢၼ်ၶဝ်ႁိတ်လိုဝ်ႁူဝ်လေမႃးတီႈမုၼ်လဝ်ပႃး ႈလေ သင်လင်လတ် ပြၢၼ်ယူၶၢၼ်လိုင်။ ႁုၼ်ဝၼ်တင်လႆ့ဢွၵ်ႁွႃ ႁၢတီဢႆ့လင်ႁူၺ်လေ ၶံၶံႁႅင် ဢၢၼ်မိႈတီ ႁဵၶၢၼ်သေယဝ် ဢွၵ်ႁွႃၶႂ်ၶေႃးပုၼ်လေ၊ ယိၶၢၼ်ပလိၵ်ယေၶဝ် တင်လႆ့ႁေႃလွံႁွႃလေ ႁုၼ်ဝၼ်တင်လႆ့ႁေႃ ဢွၵ်ပႆ့လေပႆ့သေတီလႆ့ႁုၼ်သံ ႁေႃယဝ်။ ၶၢင်ႁူဝ်တၵ်လႆ့တွင်ထံလိုင်ပလိၵ်ယေလတ်ႁိဝ်ႁိုတ်သဝ်ယူသေႁေႃ ၶဝ် ဢံင်ထႃလေ ဢွၵ်ႁွႃသေယဝ် လင်ႁွႃလုပွင်ႁၼ်လုလိုႁုၼ်ဢၢၼ်မိႈၶႂ်ထိုၼ်ၶံ ၶေႃၶၢၼ်ယဝ်လေ။ ႁွပ်မိုဝ်ၶေႆ့လေပလိၵ်ယေလတ်တီႁုၼ်ဝၼ်ဢၢၼ်လွံၶဝ်မႃး ႁိဝ်ယူထႃယႆ့လင်လေ ႁုၼ်ဝၼ်လိုဝ်ၶၢၼ် ႁိုတ်ယူလေၶဝ်ဢွၵ်လွံႁွႃႁေႃ။ မိုဝ် ဢၢၼ်ၶဝ်ႁူတ်လံ ႁၢတီဢလေဝႃၶၢၼ်လိုင် ၶဝ်ႁူႁၢၼ်လွင်ဢၢၼ်ႁုၼ်ဝၼ် လိုဝ် ၶၢၼ်လီမၼ်ပွင်ဝႆ့လၵ်ၶၶေႃဢၢၼ်တေမႃးတိုၵ်လေ။ ပထမ မိုဝ်ယံဢၢၼ်ႁုၼ် လုပွင်လိုဝ်ၶၢၼ် ဢွၵ်တီႁူၺ်မုၼ်လဝ်ႁွႃလေႁုၼ်လိုဝ်ဢၢၼ် လုတံႁၢၼ်ႁူတ်ယိူဝ် မႃးလိုင်ၶဝ်ပဝ်ၶရုပၼ်ဢၵျႁ်ယဝ်၊ ႁံယွင်ပႃးလဝ်၊ ႁံယွင်ပႃးၶွၼ်တုၵ်၊ ႁံယွင် ပႃးပလိင်လေ တင်ၶွၼ်ႁွံမိႈမိုင်လၵ်ၶၵ်တင်လႆ့ႁူမျုဝ်လေ မေႁိၼ်ဝႆ့ပုၼ်တႃ ဢၢၼ်တၵ်တိုၵ်ႁေႃ။

Exercise 6.

English into Shan, H. S. Examination, 4-11-07.

On Wednesday evening a convict undergoing a term of 10 years imprisonment in the penitentiary committed a serious assault on Captain Brown, the acting superintendent. The convict loitered about the superintendent's office and as soon as this officer came downstairs he attacked him with a knife, striking him three

blows on the head, one of which pierced his hat and cut his head. The attack was apparently premeditated, for another European officer who attended the penitentiary received an anonymous communication warning him not to visit the jail on Wednesday as if he did he would be murdered. The convict will be put up shortly for trial before the magistrate on charges of attempting to commit murder and causing hurt with a dangerous weapon.

Thieves seem to be doing a fair business in spite of police patrols. Their last visit was to Mr. Harris, the schoolmaster, who lost everything he had downstairs, including clothes, cutlery and crockery, articles which require care in moving and which Rangoon thieves would not trouble to take. The police patrols go about with ammunition boots on and blowing whistles and thus giving thieves every opportunity of knowing their whereabouts. This is not the way to detect thefts.

Our roads are in a fearful state with the heavy rain. If the municipality paid more attention to them and less to the unnecessary lopping of trees and clearing private gardens it would be a public gain.

EXERCISE 6.

မိုဝ်မိုင်ႁျုဝ်ခံဝၼ်ပုၵ်တႁျု ႁုၼ်ဢၼ်ထုၵ် ရျလၢဝုတ် ဢၼ်လ႓ခံဢပြိုတ်တံ ထွင်သိပ်မိၼ် ဢၵျုၵ်ထွင် ၼၼ်ႁိုတ်ႁိုလိပ် ယွႁိုင်ၼ ၼိုဝ်လဝ်ႁပတၼ်ပၵျွင် ဢၼ်ႁိုတ်ဢၼ်ဢုၵ်ၵျုၵ်ထွင်ၼ႓လေ၊ ႁုၼ်တုၵ်ထွင်ၼ႓ပတ်ပေလုံလဝ်ဢၵျုၵ် ထွင်ၼ႓လေ မိုဝ်လဝ်ၼၼ်လုင်ၶုဝ်လ႓မၢႉ ႁုၼ်တုၵ်ထွင်ၼ႓ဢဝ်မိတ်တိင်သွၼိုဝ် ႁွၵ်ႁျုဝ်မၼ်လဝ်သံႁံလေ၊ ၼွသံႁျ႓ၼၼ်ႁျ႓ႈ ထံပေၢ်လုင်မွၵ်ႁျုဝ်မၼ်လဝ်ယဝ် ႁျတ်ထိုင်ႁွၵ်ႁျုဝ်မၼ်လဝ်လေ၊ လွင်တင်ဢၼ်တိင်လိုဝ်ၼ႓မိုၼ်ႁျင်ဝ႓လွႁိုတ်ယဝ်၊ ႁွပ်ပိုဝ်ဢၼ်လဝ်ဢရျသိတင်ႁေၢႈ ထံဢမုတိထွင်ၼ႓ထ႓လိၵ်ယိုၼ်ႈ ဢၼ် ထိုမ်ပိတ်ၼၼ်လေ ပၢႈဝၢၼွမိုဝ်ဝၼ်ပုၵ်ဘႁျု ယၢပေမၢႈတိထွင်ပေၢ်ဝၢတေမၢႈ လိုင်ပိုၼ်တၵ်ဢဝ်မွတ႓ဝၢၼင်ၼ႓လေ။ ဢံပေၢ်ႁိုင်တေဢဝ်ႁုၼ်ထုၵ်ရျလၢဝတ် ၼ႓သၵ်သွင်သုင်တိလုံၶုၼ်တြၢႈလုင်လေထွ႓တြၢႈၼိုဝ်မၼ် လွင်ဢမုၵျုဢဝ်ႁုၼ် တ႓တင်ဢမုလၵ်ၼၵ်ယေဢၼ်တရေႁိုတ်ႁိုလိပ်ယွ။

ဢမုထံပလိၵ်သၢႁွၢႁွၢမိုၼ်မိုၼ်ယူသေႁေၢ် မိုၼ်ႁျင်ယူလၵ်ႁုၼ်ႁျ႓လွလၵ် ယူမိုဝ်မိုဝ်ယွယွ၊ မိုဝ်ႁံလိုၼ်သုတ်ယူလၵ်ၶဝ်ႁွၢတိႁျုၼ် ႁျင်သြၢလဝ်ႁျေရိုလ်လေ လၵ်ဢဝ်ၶုဝ်လိင်ပိတ်လေတင်သိင် ဢၼ်မိးတိႁျၼ်ထပ်တွၼ႓၊ ၼွပိတ်လေၼ႓ မိးၶုဝ်ၼုင်လွလေၢလွမိတ်ဢွၼ်လွဝၼ်လွဝၼ်ယေလွ ႁူလိုဝ်ႁူပိုင်ပိတ်လေဢၼ် ဢဝ်ၶ႓ဢဝ်ႁွၢယပ်လေဢၼ်ယူလၵ် မိုင်ယၼ်ႁုင်ဢံၶ႓သၵ်ဢဝ်။ ဢမုထံပလိၵ်

သႃႇၵႃႇၵႃႇမႃႉမႃႉယူႇလိူၼ်ၶဵၼ်တိူင်သွၵ်တီႈၶၼ်ဢၼ်မီးတီႈလိၵ်လုင်ၶဵၵ်ၶဵႃႇလိူၼ် သေၶဵၼ်ၶဝ်ပၼ်ၶယႃႇယူႇၼိူၼ်ၼိူၼ်ၶမ်ၶမ်လေႇလွင်ဢၵ်ႈၵျွင်ဢၼ်ၶဝ်မီးယူႇတီႈလွႆၶဵၼ် လိူင်ႁဵုသၵ် ၶဝ်လႆႈႁူ လီလီငိငိယဝ်ႈ လွင်တင်လိူၼ် ၶဝ်ၶဝ်ႈၶဝ်ႈ ဢမ်ပိၼ်လွင်တင် ဢၼ်ႁဵုတီႈႁူလၵ်လႆႈ။

တင်ႁဵၼ်ၶႃႇလိူင်ၾွပ်ပိူၼ်ဢၼ်ယုၼ်တုၵ်ၶမ်ၶဵႃႇလေပိူၼ်ၸုင်ၶဵႃႇဢမ်လီလေ၊ပေႃႇ မျူၶီသီ ပေလတီတေဝႆႈသတီလေ မေႁဵၵ်တင်ၶမ်ၶမ်ယဝ်ႈလေ လွင်ဢၼ် ယၼ် ၽိင်မႆႈလွႆတီယိူၼ်တီယႃႇလွႆဢၼ်ဢမ်ပေႃႇမီးဢၵျုၼ်ၶဵၼ်။ မေႁဵၵ်ၶဵၵ်ၶဵၵ်လိူၼ်တေ မီးဢၵျုၼ်ဢတုၵ်ၸုၼ်ပိင်တင်သိင်တင်လုင်ၶဵႃႇ။

EXERCISE 7.

English into Shan, L S. Examination, 4-6-00.

The parties are closely related, first accused, Nga Po So, being the brother-in-law and second accused, Ma Shwe Mi, being the elder sister of the complainant; the facts are these:—About 23 days ago the complainant missed two silk loongies of the value of Rs. 15/- which she had kept in her bed. She suspected the first accused but made no complaint to the police at the time. About 13 days afterwards she met 1st class constable, Maung Paw, and in giving him information of the loss of the property asked him to make inquiries. He made inquiries with the result that the missing silk loongies were traced to the possession of witnesses 4, Ma Thin, and 5, Ah Hain, a pawn-shop keeper, respectively. One of the loongies had been pawned to witness 4 Ma Thin by first accused's sister, Ma Thon, to whom it was given for the purpose by the first accused; and the other was pawned by the first accused to witness 5 Ah Hain.

EXERCISE 7.

ၵေႃႉလုၵ်တင်ၵေႃႉၶမ်သွင်ယၵ်သိူပ်လပ်ပိၼ်လိူၼ်ၼိူၼ်ပီၼွင်လေ၊ ပထမၵေႃႉၶမ် ဢၼ်ဝႃႇဢႃႈပုၵ်သုၵ်ပိၼ်ၼွင်ၶုၺ်ၵေႃႉလုၵ်လေတုတီယႃႉၵေႃႉၶမ်ဢၼ်ဝႃႇမႃႇသုၺ် မိပိၼ်ပီၶဵင်ၵေႃႉလုၵ်ယဝ်ႈလေ။ ဢၵျုင်မၼ်လိူင်။ လႆႈသေ ၂၃ ဝၼ်ယဝ်ႈ ယႃႇလႆႈ ၵေႃႉလုၵ် ၂ ယိူၼ်ဢၼ်တၼ်ထိူၵ်ပိူၼ် ၶၼ်ႁဵုႁျပ်ၶဵၼ်ႁဵုႈၵႃႇလေ။ ဢၼ်ယႃႇ လိူၵ်ၶဵႈလိူင်ၵေႃႉလုၵ်ၶဵၼ် လင်ဝႆႈၶႅၵ်တီၼွၼ်မၼ်ယဝ်ႈ။ ၵေႃႉလုၵ်ၶဵႈဢထင် မၵ်ၸင်ပထမၵေႃႉၶမ်သေၸေႃႉ ၵမ်ၶဵၼ်ဢမ်တိူင်လတ်ပလိၵ်သႃႇလေ။ ဝႆႈသေပုၼ် မႃႉ ၁၃ ဝၼ်ယဝ်ႈထင်ထုပ်ရႃႇပထမတၼ်ပလိၵ်သႃႇဢၼ်ႁိူင်လိူၵ်မွင်ပေႃႇသေ ယဝ်ႈလွင်ဢၵျုင်ၶုၵ်လိင်မၼ်ႁဵုႈၵႃႇၶဵၼ်မွၵ်လတ်လေႁ်လိတ်သေတွင်ထမ်ဢမုၶဵႈ

သေႃၵံဝၢ ၶၢင်ၶႄႇယၢၼ် ဢၶၼ်ၶႄႇပေႃႉလိတ်သေ ဢမုၶႄႇထုပ်ႁၢၼ်ၾၢႆ လႄႇဢၶၼ်
ႁႆႇၺႃၶႄႇၶႂ်မိုၼ်သၢၵ်ႇသေၶံပတ်း ၄ ဢၶၼ်ဝၢမသိၼ်တၢင်သၢၵ်ႇသေၶံပတ်း ၅ ၽူၼ်
လိုၼ်မၶၼ်ဢၢႁိုင်လၼ်ပွင်သုံပွင်ၶုၼ်ႁၢင်ၽိူႁၢင်မၶၼ်ယၢၼ်လေႃ။ လွင်ဢၵျူၼ်ၾၢႆ ယိုၶၼ်
း၊ ၶွင်ယိင်ပထမတြႃးၶံဢၶၼ်ဝၢမၢးသုင်ပွင်ဝႇ တီသၢၵ်ႇသေၶံပတ်း ၄ မသိၼ်
ယၢၼ်လေႃ။ ပထမတြႃးၶံၶႄႇႁူမီၶေင်မၶၼ်ဢၼ်ၾၢႆၶႄႇပွင်ဝႇလိုၼ်ၶေင်ၶႄႇဢပ်ပၶၼ်
မီၶေင်မၶၼ်ယၢၼ်။ လွင်ၾၢႆတၢင်တီၶႄႇတုၼ်ပထမတြႃးၶံၶေၶၼ် ပွင်ဝႇတီသၢၵ်ႇသေ
ၶံပတ်း ၅ ဢၶၼ်ဝၢဢၢႁိုင်ယၢၼ်လေႃ။

EXERCISE 8.

Shan Higher Standard, Examination, 4-6-00

It appears that the 2nd accused was allowed sometimes to wear one of the loongies, but this fact does not give her any right to take and dispose of the same without the complainants consent. At any rate, she had no right whatever to dispose of the other loongy. There was some delay in making a complaint to the police, and this is due, probably, to the fact that the complainant was reluctant to prosecute her own sister and brother-in-law.

The first accused must have had reason to believe that his wife, the second accused, did not come by the property honestly and he is guilty of an offence under section 411 Indian Penal Code. He has been thrice previously convicted of theft and has undergone 6 months and one year of rigorous imprisonment respectively. He is therefore an habitual criminal and must be dealt with severely.

EXERCISE 8.

တုတိယတြႃးၶံၶႄႇမိုၶၼ်ႁၢင်လႄႇဢၶူင်ယေႃမိုၼ်ယေႃပွၵ်တီလွင်ဢၵျူၼ်ၶုၼ်ၾၢႆ
လုင်ႁျီယိုၶၼ်း၊ၶႄႇလေႃ ၶႂ်ၶေၶၼ်ၽွပ်ပိုၼ်မီး ဢၶူင်ၶုၼ်ၾၢႆၶေၶၼ်လိုၼ်ၶေင်ယေႃမိုၼ်
ယေႃပွၵ်ၶႄႇ ႁၢလႄႇဢၼ်ၾၢႆၶႄႇၶႃႇၵိၶၼ်ၵံလိၼ်လိုၼ်ၶႄႇင ပေႃႉသယေႃႉတြႃးလုၼ်
ဢံယွႆမၼ်လႄႇမီးဢၢၶေၢၶႃႇၵိၶၼ်သေဢိတ်ၽွႇလိုၼ်ၶေင်ႁူၼ်မၼ်ဝၢႁၢလႄႇဢၼ်ၾၢႆတၢင်
တီၶႃႇၵိၶၼ်ၵံလိၼ် လွင်တြႃးမၼ်လိုၼ်မၼ်လႅ၊ တၢင်ဢၶၼ်မၢးတိုင်လတ်ပလိၵ်သၢ၊မီး
လွင်တီၸိၵိတ်ယၢၼ်တြႃးလုၼ်ၶႄႇဢံမီးလႅၶႃႇလွႇတြႃးၶိုၼ်ၶွင်ယိင်ဢွၵ်မၶၼ်တၢင်
ၶွင်ၶုၺ်မၶၼ် မိုၶၼ်ႁၢင်တၢၵ်ပိၶၼ်မၢး ၶႄႇငယၢၼ်လေႃ။ လွင်ဢၶၼ်တုတိယတြႃးၶံ
ဢၶၼ်ပိၶၼ်မေပထမတြႃးၶံၶေၶၼ်ဢံလႄႇၶုၼ်လိင်သိုၼ်ယုၼ် ပထမတြႃးၶံၶႄႇမီးတီ
လီယုံလီလီယၢၼ်၊ပိုၼ်ၶႄႇလေမၶၼ်ၶႄႇၶေင်ၷၢဢၶၼ်တြႃးဢုပတေႃပုၵ်မ ၄၁၁ ဢရ၊
မီးဢပြၵ်တံယၢၼ်။ ယံမိုၼ်ၷေၢပုၶၼ်မၢးၶႄႇၶေင်ၷၢဢမုလၵ်ၶုၼ်လိင်ထင်သၢ၊သံ
ပွၵ်ၶိုၼ်မၶၼ်ယၢၼ်၊ ၷေၢၶႄႇလႄႇဝႇ ဢပြိတ်လေႃ ပွၵ်၊ လႄႇၶံဢပြိတ် တံထွင်ႁူၵ်

လိၼ်သေလေပွၵ်ႈ၊ ဢဝ်သို့ထွင်လႆႈႁွတ်ႇၽၼ်တႃမီးၸေႈ။ ၽႃၼႆႉမိၼ်ဢၼ်ၽႃႉ
တုၵ်ႉထွင်တုၵ်ႉၵိၺ်လေမိၼ်လိုဝ်ၼင်ၼၼ်လေ၊ တၵ်းလႆႈဝႆႉဢပြိတ်တံဢၼ်ၼၵ်း
ႁိင်ပၼ်တီမၼ်သေလေ။

EXERCISE 9.

Fracas in a Train.

A report of a murderous assault committed on two officials of the Railway by a Bengali has been received by the newspaper. The Bengali Durga Charn Sanyal, who is a practising pleader of Dinajpur and reported to be 65 years of age, was going to Rungpur, by train. At Parbattipur junction he changed by a mistake into the Darjeeling mail. Discovering his mistake he got down at the first stopping station and while explaining his situation to the station master the train started and as his luggage was on board he jumped into a first class compartment in which were two Europeans, Mr. Smart, Examiner of Accounts, State Railway, and Mr. Coates, Assistant Manager. These asked him why he trespassed. An altercation it is said followed. The Babu says the sahibs first assaulted him and in order to defend himself he seized a kukri and attacked both men. However that may be all three were found badly wounded at Sara Ghat with their clothes covered with blood. The Bengali was brought to Sealdah and again sent back to Parbattipur for trial. The matter has created great sensation, The two Europeans are the complainants.

EXERCISE 9.

ၽိတ်ႁၢၼ်ၼႂ်းတွႆႉရထႃးၾႆး။

လွင်ပၼ်ႁၢလီႁလၢႆးၽေႃးႁၢႆဢဝ်တႆႉႁၢၼ်ၽယႃသိၸႆႉယထႃးသွင်ၽေႃလေ
ၶၼ်သတင်ႁႅတ်တီသတင်လႃယၢဝ်။ မိူင်တီၼႄႃးၵျပၢႆးၼၼ်ႁိတ်သေၼေယူႉဢၼ်
ဝၢဢသၵ်မၼ်လႆႉ ၆၅ ပၼ်ႁၢလီႁလၢႆးတႃႁၢၵျၼ်ယေႃၼႄႉ ၶီႁျုၢႆးရထႃးၸႆႉ
သေလေႁွႃမိူင်လျၼ်ပႃၼၼ်ယၢဝ်။ မၼ်ၽေႃၵ်ယိတ်တင်တီလုပႃယိတ်တီၸႆႃၼၼ်
ၸွႅင်ၶီရထႃးထႃပုဝ်တႃၵီလိင်ၼၼ်ယၢဝ်။ မၼ်ႁူလွင်ၽၼ်ယိတ်လေမိူဝ်ၽၼ်
ႁႅတ်ႁိုတ်ယူႉတီပထမယုင်ရထႃးၸႆႉၼၼ်မၼ်လင်လုင်သေလေ လွင်ၽၼ်ၵျမၼ်
ပိၼ်ၼၼ် လိုင်မိူဝ်သင်လင်လတ်ပျၼေတီယုင်ပိင်ယူႉလေရထႃးၸႆႉ ၶွၵ်ႁွႃလေ
ၶုဝ်မၼ်ၽေႃမီးၶိူဝ်ရထႃးၸႆႉၼၼ်ယၢဝ်။ မၼ်လင်ႁျွၵ်ပိၼ်ၶီပထမတၢၼ်ၽၼ်
မီးႁုၼ်ၽုယေႃပတီၵ်သွင်ၽေႃၼၼ် ၽေႃးပိၼ်ၸႆႉတင်ရထႃးၸႆႉ ဢၼ်လိတ်

သေႃလရငၢ်ၶၢၼ် မိတ်လတႃႇလမတ်လေႃႁေႃး၊ ပိၼ်ယႃႇတွၼ်မၼ်ဢၼ်လီမၼ် မိတ်
လတႃႇႁုတ်လေႃ။ယိၶၢၼ်ဢယႃႇသိၶဝ်ဝႃႇ၊ မၼ်ၵိတ်သငေလႃႁူး။လုၼ်ပုၼ်လိုဝ်ၶံ
ၶဝ်လေႃတွင်ထံယဝ်ႉဝႃႇယိတ်တိင်ႁၼ်လတ်ၶငေၶႃႇလေႃ၊ပႃႇပူၶၢၼ်ငဝ်ပထမၶုၼ်
ပေႃႇမၼ်လေႃၶငေဢၼ်တေႃငိူတုဝ်မၼ်လငႁံဢဝ်မိတ်ယႃၶၢၼ် ဝႃႇၵိတ်တငသွင်
ႁေႃႇယဝ်ႉဝႃႇၶႃႇပိၼ်ၵိူဝ်သေႃဢံဝႃႇ၊ တိႁပ်ပြႃႇၶၢၼ် ၶဝ်တင်သံႁေႃႇလိပ်ၶိလ်
ၶုဝ်ၶငေတင်လႃႇႁေႃႇလိုတ်ထၼ်ပေႃႇမႁ်မိုဝ်ယူၶၢၼ်လႃႇထုပ်ၵၼ်ယဝ်ႉ။ပငႁႃႇလီ
ႁလႃႇ။ၶၢၼ်ၵူငွႃႇမိုင်သီတႃႇ။ယဝ်သံၶတ်လႃႇ ဢဝ်ႁွႃႇလိတ်ထံတီမိုင်ပႃႇယိတ် တိ
ယႃႇၶၢၼ်လွင်ဢၵျင်ၶႃႇ လႃႇထုပ်ၵၼ်ပိၼ်ဢၼ်ဢံယွ်ၶၢၼ်ယဝ်ႉ။ ႁုၼ်ဢုယေႃႇ
ပတိႁ်သွင်ႁေႃႇၶၢၼ်ပိၼ်တြႃး။လုဝ်ယဝ်ႉ။

EXERCISE 10.

Melee at a Hpoongyi Feast.

Mr. Jordan has filed an appeal in the Chief Court against the convictions and sentences passed by the Special Powers Magistrate of Pegu on a charge of voluntarily causing grievous hurt to public servants and thereby deterring them from the execution of their duty. There were ten accused in all, one of whom was acquitted. Of the others Po Thin was sentenced to seven years' rigorous imprisonment and the remaining eight to five years' rigorous imprisonment. The facts of the case were that on 1st April people were fed in the shed of a monastery at Wingaba village in memory of the monk's father who had died recently. The principal villagers of Aleywa and the neighbouring villages were invited to the feast. Notwithstanding there having been a limited number of invitations issued a large number were present with the result that they could not be attended to properly. Po Byu, one of the number, took this as an insult and began to indulge in foul language and broke plates and pots and caused a disturbance. He with others crossed to the opposite side of the stream and began to misconduct themselves alongside the religious building which faces the stream. They then proceeded with offensive weapons, threatening death and destruction, and expressing a desire to possess three heads, including that of the headman, Maung Pauk, and setting fire to the village. The headman in consequence of this sent a message to the police at Pyuntaza about three miles away. Later he went himself to the police station.

EXERCISE 10.

လွင်ၾၢၼ်ၽိတ်ႁၢၼ်ႁႃႉတီႈပွႆႈလဝ်ရၢၼ်လွၼ်။

ၶႂ်ႈဢမုလွင်ဢၶၼ်ၵႃႈပိၼ်ဢၶၼ်ၽိပ်လႂ်ၶေႃႈၶိုလ်တီႈႁုၶၼ်လႂ်ႁုၶၼ်သွႆႈလဝ်ဢလုဝ် ယႃႇတင်လႆႈ ၶဝ်ႈၵုဝ်ၶဝ်ၽိုတ်ပိၽ်ႁၶၼ်တင်ၵႃႇတ်ၶဝ်လေႃး မိတ်လတႃႇၵျႃႉတၶၼ်ဢဝ် ဢယူၶံတီႈလုံ လွတ်တေႃႇ ၵႃႇလီရင်ၶျၽ်ဢပြိတ်တံ ဢၶၼ်တြႃႈသူႁြိူးဢထူဢႃႇၶေႃႇ ၼေႃႇလႃႇယႂ်ၶႂ်ႈမိုင်ပႁုဝ်ၶျပၶၼ်ယဝ်ၶေၶၼ်လုသေႃးလေႃး။ ၶႂ်ႈတြႃႈၶံတင်သိင်မီးသိပ် ႁေႃႇၶေႃႈႁေႃႈပိၶၼ်တြႃႈတႃႈပွႆႈပိတ်ယဝ်။ ၶႂ်ႈႁဝ်ႁေႃႇၶေၶၼ် ဢၶၼ်ဝႃႇယုဝ်တီႈလ် ၶေၶၼ်လႆႈၵႃႇတ်ႁၶၼ်ႁူ ၶျႅႆႈထွင်လိတ်ပီယဝ်။ လိုဝ်ဢၶၼ်ႁိုတ်ႁျၶၼ်ပိတ်ႁေႃႇၶေၶၼ် ယေႃးႁေႃႇၵႃႇပီလႆႈၵႃႇတ်ႁၶၼ်ႁူၶျႅႆႈထွင်ယဝ်။

ဢမုၶေႃႈၶႂ်ႈဝၶၼ်လိုၶၼ်ၵႃႇလွင်၅ၶံဢတုၽ်ပေႃႇမုၶၼ်လဝ်ဢၶၼ်တႃႈယဝ်ဢံပေႃႇ ၵုင်လင်လႆႈၵႃႇလ်သွံႁုဝ်လႃးတီႈ သုံႁူင်ဝၶၼ်ဝင်ႁပႃႇၶေၶၼ်ယဝ်။ ႁုၶၼ်လုင်ဝၶၼ်ဢ လေႃးဝႃႇတင်ဝၶၼ်ၵီႇႁူလိုဝ်ၶေၶၼ်ပိၽ်သံၶဝ် ယိတ်ပင် ႁုၶၼ်ႁေၽ်ႁေၽ် ႁေႃႇႁုၶၼ်ၶံၶေႃႇ ႁူတ်မႃးတီႈပွႆႈလေႃးၶဝ်ဢံၶံမိၽ်လႆႈလီလီ။ ႁုၶၼ်ၶႂ်ႈလုၶေၶၼ်လိုဝ်မၶၼ်ယုဝ်ယူႃႇႁေႃႈ မီးဢထင်ၵႃႇၶဝ်ၵႃႇတ်ဢံယုဝ်သေႃး တီႈမၶၼ်သေႃးယဝ်။ လလႃႇႁုံရုလ်ႁုံႁင် သေႃးလေႃးပေႃႇ ဝၶၼ်ပေႃႇမေႃႇပိၶၼ်ဢၶၼ်ဢုၶၼ်မေႃႇသေႃးယဝ်။ မၶၼ်ႁေႃႇတင်ႁုၶၼ်တင်တီႈလွံႁၶၼ်ၶံ ႁူင်ႁွႃႇပေႃႇလိုင်ယႂ်ႈပုၶၼ် ႁူင်သေႃးယဝ် တီႈပီႁူင်ဢၶၼ်ဝႆႈ ၶေယႂ်ႈႁူင်ၶေၶၼ်လၵႃႇတ် ဢံလီလေႃးဝႆႈသေႃးၶေၶၼ်ၶဝ်ဢင်ႁွႃႇယႂ်ၶၼ်ပိတ်တင်သိင်ဢင်တိုၽ်ပိုၶၼ်လွၽ်ပိုၶၼ်ယဝ်။ ပႃးတင်ၶိုင်လၽ်ၶေၽ်သေႃးလေႃးဢွၽ်ႁွႃႇလေႃး ဝႃႇတေႃးယႂ်ၶၼ်ၵူဝ်သံၵူဝ် ၵႃႇပႃးတင်ၵူဝ်ႁေၽ် မွင်ပွၽ်ဝႃႇၶေင်ၶေႃႈ။ ဢဝ်ယႂ်ႈတုတ်ဝၶၼ်ယဝ်။ မိုဝ်ဢၶၼ်ႁိၽ်လဢၶၼ်ၶေႃႈ ႁေၽ်ဝၶၼ် ႁေႃႇ ၶဝ်တင်ႁႃႈသံမိင်ၶေၶၼ် တီႈလိၽ်ပၶၼ်မိုဝ် တီႈထႃႇၶေႃႇႁပ်မိုင်ပူၶၼ်တလႃႇၶေၶၼ် ယဝ်။ ဝႆႈသေႃးၶေၶၼ်ဢံပေႃႇၵုင်တုဝ်မၶၼ်သံလွံႁွႃႇတီႈပလိၽ်ထႃႇၶေႃႇႁပ်ၶေၶၼ်ယဝ်။

EXERCISE 11.

The presence of the police did not overawe them. On the contrary they seemed to have been actuated by their presence to measure their strength with the officers of the place, defying them to secure the villagers and led by Po Thein and Po Byu made a rush at them. These two leaders first dealt the police blows, and there was a melee. The police although armed with rifles and dahs had to deal with infuriated assailants vastly greater than they were in number. The police tried to frighten them away by firing in the air, but finding that was not successful they had to form into a square, and by swinging their rifles with fixed bayonets had to defend themselves as well as they could. The melee lasted about an hour or more. A rifle was snatched from one of the military

policemen, who was knocked senseless. Another received a wound penetrating the chest cavity and then the heart. The defence was a denial of the charge combined with the plea of *alibi* at the instance of several of the accused. The Magistrate held that the *alibi* was of no value and convicted all the accused but one, inflicting the sentences mentioned above.

The appeal will be put down for admission.

EXERCISE 11.

ပလိၵ်သႃး ဢမုထံပႃး သေႁေႃၵ်ၶဝ်ၶႄ ဢံႁုဝ်ႁိူၼ် သေဢိတ် ၶၢင်ၶၼ်သေ ႁေႃၵ်လွင်ဢၼ်ပလိၵ်သႃးဢမုထံ ၶဝ်ပႃးၶႄ ၶဝ်ၶၼ်ဢဝ်ၵိုင် ၵႂ်တိုၵ်ႁၼ်ႁုၼ် ဝၼ်ဝႃးဢမုထံလဝ်ဢလုဝ်ယလေဝႃး ပေႃၵ်သူတိလႃ ႁုၼ်ဝၼ်မႃးတိလေ၊ ႁဝ်တေ ၶံၵေႁံသိဝ်၊ ဢႃယုဝ်တိင်းတင်ဢႃပြူးပႃးတင် ႁုၼ်လိုဝ်ၶႄမိၶၼိတ်ၶဝ်မႃးတိုၵ် ပလိၵ်သႃးလေဢၼ်ပုဝ်မၼ်သွင်ႁေႃၶႄ ဢွၼ်ႁူဝ်ပေႃထုပ်ပလိၵ်သႃးတိုၵ်ပေႃ ၶႄၵ်ယွႆႁၼ်ယဝ်။ ဢမုထံပလိၵ်သႃးယိပ်ႁွင်တင်လပ်သေႁေႃၵ်၊ ႁုၼ်ဝၼ်တင် လႃဢၼ်တေႃၵ်သဢွၵ်ယွႆၶႄမိးၶံၶေလုင်လင်သေၶဝ်လေ။ ဢမုထံပလိၵ်သႃး ၶဝ်ၵႂ်လႃလွၵ်ၵိတ်ၵႂ်ၶဝ်ႁုၼ်ဝၼ်ႁုဝ်ဝႃပၵ်ႁွင်ယိုဝ်မိုၼ်ၶိုဝ်ယၢဝ်မိုဝ်ဢၼ်ထုပ် ႁၼ်ၵိတ် လိုဝ်ၶႄဢံမိးဢႁူဝ်သင်ယဝ် ပလိၵ်သႃးလႃၵိတ် ဝိင်သိလိင်ႁံ ၶၼ် ဢဝ်ႁွင် သုပ်ႁူၵ်ႁုၵ်ႁုႃလေၶင်တၼ် ၵိင်ယွႆ ၵိင်မၼ်လႃၵေၶံတိုၵ်။ ဢၼ်တိုၵ် တေႃၵ်ႁၼ်ၶႄၵိုင်သေလုဝ်ၶေလိး လိုဝ်လိုဝ်ယဝ်။ လၵ်ၵႂ်ဢဝ်ႁွင်ႁႃတိၶၢင်မိုဝ်ပ လိၵ်သႃးႁေႃးဢၼ်လႃၶံ တင်ပေႃထုပ် သိုၵ်ႁထၼ် ဢံႁူတုဝ်သေယဝ်လေပလိၵ် သႃးႁေႃးၶၼ်တလပ်တိင်လပ်တိႁူဝ်ဢုၵ်ပွင်ထိုင်ႁူဝ်လွႆမၼ်ႁွႃယဝ်။ မိုဝ်ဢၼ် ထုၶျိူႁုၼ်ဝၼ်လိုဝ်ၶႄလတ်ဝႃလွင်ဢၵျူၵ်လွႃပြႃးၶႄမဝ်လႃႁူသေဢိတ်ဝႃ ၶင်ၶႄပြင်သေၶႄပြႃးၶံႁံယွႆင်ၶံၶံတိုၵ်ယုင်ယဝ်လတ်ဝႃမိုဝ်ဢၼ်မိၼ်ဢုၼ် ဢုၼ်မေႃၵ်မေႃၵ်ႁၼ်ၶႄၶႃလဝ်ၶဝ်ဢံမိးယူတိၶႄၶႄဝႃၶင်ၶႄလေ။ လဝ်ၶုၼ် ပြႃးလုင်လိုင်၊ လွင်ဢၼ်ပြႃးၶံ ဢံမိးယူၶႄဢံမိးတင်ယိုလေ ထုပ်ႁၼ်ဢပြိတ် တိၶဝ်ၶႄထင်ထင်သႃးသႃးယဝ်။ လိုဝ်သေပြႃးၶံႁေႃးဝႃဢပြိတ်ဢၼ်ပႃးၶင် ပႃၶိုဝ်ဝုၼ်တိၶိုဝ် ပြႃးၶံတင်သိင်ယဝ်။ မိုဝ်ၶေတေမိးတင်ဢၼ်ပၼ်ဢၶုင် ဢၼ်ဢဝ်ဢယူၶံ။

EXERCISE 12.

A Daring Dacoity.

The Poona correspondent of the newspaper telegraphs news of a daring dacoity, in which six Pathans are said to have held up the entire village of Dhanowri. The place is situated on the Alandi road some five or six miles north of Poona. About ten

o'clock on Friday night it appears that a gang of six Pathans from Kirkee raided the village. The place was well known to them, as by all accounts they were in the habit of lending money to the villagers, and also occasionally sold them cloth. This knowledge of the locality seems to have been turned by the raiders to good account in selecting the houses for attack, for at the time mentioned they broke into a shop of a man named Ramdeo Hari, which they thoroughly rifled of all its money and ornaments, thrashing the owner when he attempted to remonstrate with them. As the raiders were armed with murderous-looking knives, the latter allowed them to work their will. The gang next turned their attention to the house of a cultivator named Bhugwan Pandu, which they also ransacked in the same deliberate manner. Here, however, the occupants, consisting of the owner, his wife and son, raised an alarm, and in attempting to resist were roughly handled. The dacoits next turned their attention to the house of the Patel, which they also broke into for the purpose of robbery, belabouring the owner. By this time the village was thoroughly aroused, and the Pathans coming out of the Patel's house a hand-to-hand fight took place, in the course of which several persons were injured in a more or less serious manner. In the confusion of the moment the Pathans made off, carrying away with them property in cash and ornaments valued at Rs. 2,000. Nine persons, including two women, were brought into Poona for treatment at the Sassoon Hospital, where one man, who has about four or five ugly knife wounds, has been detained for treatment, being in a bad way. Another had both earrings torn from his ears. Acting on information received from a Pathan living in Kirkee bazaar, the police are said to have arrested three of the men, on one of whom an ear ring was found which has been identified as part of the property from one of the houses raided. Of the three remaining raiders, one has absconded, while the other two men implicated are said to be in military employ at Kirkee.

Exercise 12.

ၽႃသျႂင်လွင်ၽႃၼ်လုၼ်၅႑။

ၶေႃ၊ဢၼ်ယူႉတီႇမိူင်ပုၼ်ႇ၊ဢၼ်ပၼ်သတင်းတီႈသတင်းလေႃ၊ၼၼ်ထိၼ်ႉႁိုဝ်ၼၼ်

ပၢၼ်မႃး လွင်ဢၢၼ်ဢမုလုၢၼ်ႁ ဢၢၼ်းယဝ်ႉ။ ၶၼ်ဢမုၶေ လွင်ႁုၢၼ်မျူပ်ပတၢၼ်ႁ လႃး ႁူပ်ႁေႃ ၶေၢၼ်ၵႃ တိုပ်ႁႅ ဢပ်ဝၢၼ်တင်ဝၢၼ် ဢၢၼ်ႁူင်ဝႃဝၢၼ်တၢၼ်ဢပ်လီလေ ယေႃ ပျူၶေၢၼ်ယဝ်ႉ။ ဝၢၼ်ၶေ တင်မိူင်ပူၶေႃပွတ်ၶိုပ်ႁ ႁၢၼ်မီး ႁႃမိင်ႁူပ်မိင်ၶိုင်မီး တီတင်ၽေႃလၢၼ်တီၶေၢၼ်ယဝ်ႉ။ မိူၼ်ႁင်ဝၢၼ်သွပ်ႁျူႁင်ၶံဢမိင်သေ ၁၀ ၶေႃလီ ႁုၢၼ်မျူပ်ပထၢၼ်ဢၢၼ်ယူမိူင်ႁႃႁီ ၆ ႁေႃၶပ်ၵႃတိုပ်ဝၢၼ်ၶေၢၼ်ယဝ်ႉ။ ဝၢၼ်ၶေၢၼ် ၶပ်ႁူလွင်မၢၼ်လီလီလေ ၶေင်မိူၼ်လတ်ၶပ်ၶေၢၼ်လင်လိုပ်ပၢၼ်မိူၼ်တီႁုၢၼ်ဝၢၼ် တင်လ ပြူင်သေၶေၢၼ်ၶပ်သံမီးဢလေၶ ဢထေၶုပ်ၶုင်လေ။ ႁွပ်မိုပ်ႁူႁၢၼ်ၶေင် ၶေ လုၢၼ်လိုပ်ၶေၢၼ်လင်လိုပ်ယုလျ်ႁိူၼ်သေလေတိုပ်ယဝ်ႉ။ ပေႃထိုင်ဢမိင်ၶပ်လတ် ဝႃဝ ၶေၢၼ်လုၢၼ်ၶေၢၼ်ႁေႃလင်ယွပ်ၶပ်ၵႃတိုပ်ဢပ်ဢုပ်လႃမိတ်လေမိူၼ်ၶံတိ သိင်ယၢၼ်တီဢုပ်ႁႃယီယဝ်ႉ။ ပေႃလပ်ႁိူၼ်ၶျေမိလျ် ၶပ်လိုင်သံပွႃထုပ်လပ်ႁိူၼ် ၶေၢၼ်ယဝ်ႉ။ လုၢၼ်လိုပ်ၶေၢၼ် မိုပ်ဢၢၼ်ၶပ်ပႃးတင်လုပ်ၶေပ် မိတ်ယဢၢၼ်လီႁုပ် ၶေႃလေလပ်ႁိူၼ်ႁေႃဢံလင်ဝႃလိုပ်ႁိူပ်ဢပ်သယေႃၶပ်ႁိတ်ယဝ်ႉ။ ဝသေၶေၢၼ် သံၵႃႁိူၼ် ယတ်ႁဝၢၼ်ယၢၼ်တူလပ်ၶေႃးႁႅဢပ်ဢုပ်လႃမိတ်လေ တင်လသေၵျူ လိင်ယဝ်ႉ။ ၶၼ်ၶေၢၼ်သေႁေႃႁုၢၼ်ယူႁိူၼ်ၶေၢၼ်ဢၢၼ်မိူၼ်လပ်ႁိူၼ်တင်ႁုၢၼ်ယိင် လေတင်လုပ်လ ၶပ်တင်လ ႁူင်သိူၼ်ႁႅဢၢၼ်လ ႁူလီမလယဝ်ႉဝႃတပ်ၶံတိုပ်ၶပ် ႁျူလီၶေင်ၶေ ထၢၼ်ပေႃလ ၶံၶပ်ပွႃထုပ်ယဝ်ႉ။ သံၵႃတိုပ်ထိင်ႁိူၼ်ႁေပ်ဝၢၼ်ပွႃ ထုပ်လပ်ႁိူၼ်ၶေႃယဝ်ႉႁႅလ ႁႅဢပ်ႁိူၼ်မၢၼ်လေ။ ယံၶေၢၼ်ဝၢၼ်တင်ဝၢၼ်တိုၼ်မႃး ယဝ်ႉတင်သိင်။ လုၢၼ်ပထၢၼ်လိုပ်ၶေၢၼ်ႁွပ်သေတီႁိူၼ်ႁေပ်ဝၢၼ်သေယဝ်ႉတိုပ်ႁၢၼ် ၶေႃတေႃၶေႃယဝ်ႉၶၼ်တိုပ်ႁၢၼ်ၶေၢၼ် ႁုၢၼ်တင်လ ထၢၼ်ပေႃလ ၶံတံပွႃတံထုပ် လိပ်ယွၼ်လိပ်လီပ်ယဝ်ႉ။ ၶၼ်မိုပ်ဢၢၼ် တိုပ်တေႃႁၢၼ်ယဝ်ႉ လုၢၼ်ပထၢၼ်လိုပ်ၶေၢၼ် ႁေႃဢပ်ၵႃမိူၼ်ၶံတင် မိတ်လေတၢၼ်သေသွင်ႁိူင်ၶိုင်လေႁွပ်ပ ၵႃယဝ်ႉ။ ႁုၢၼ် ပွင် ၉ ႁေႃႁုၢၼ်ယိင်သွင်ႁေႃႁေႃ ပႃးၶၼ်ၶေၢၼ်ယဝ်ႉလင်ဢပ်မႃးယႃတီ "သတ် သုၢၼ်" သေးယုင်တီ မိူင်ပူၶေႃယဝ်ႉလေ။ ႁုၢၼ်လ ႁေႃး ဢၢၼ်လ ၶံ တံႁူ လပ်သီ ႁူ ႁႃႁူ ယွၼ်ၶေၢၼ် လ ၶံယႃယိလျ်မၢၼ်တီသေယုင်ယဝ်ႉ၊ တံမၢၼ်ယွၼ်တၢၼ်ပေႃတေ တ ။ ႁုၢၼ်ႁေႃၶိုင်ဢၢၼ်တိုပ်ပေႁူၶေၢၼ်လ ၶံတင်ဢၢၼ်တီႁပ်တိုတ်လၢၼ်ဢပ်ႁႅႁူ မၢၼ်ၶတ်ၵႃယဝ်ႉ။ လွင်ဢၢၼ်လ သတင်ဢၢၼ်ပထၢၼ်ႁေႃး ဢၢၼ်ယူတီႁတ်ႁႃႁီ ၶေၢၼ်ဝႃၶေ ပလီပ်သႃးၶပ်တီဢပ်ႁလႃးပထၢၼ်သံႁေႃယဝ်ႉလတ်ၶေင်ၶေ။ ၶၼ်ၶပ် သံႁေႃၶေၢၼ် တီႁေႃး လ ထုပ်ႁၢၼ်ပေႁူဢၢၼ်လ ႁူမိူၼ်ပေႁူလပ်ႁိူၼ်ဢၢၼ်လ ၶံတိုပ်ၶေၢၼ်ယဝ်ႉ။ ဢၢၼ်လုၢၼ်ဢၢၼ်ႁိတ် သံႁေႃၶေၢၼ်ႁေႃး ႁွပ်ပ ယဝ်ႉ။ သွင် ႁေႃၶေၢၼ်မိူၼ်ႁုၢၼ်ႁိတ်ႁၢၼ်ၶၼ်တပ်သိုပ်ႁႃႁီလတ်ဝႃၶေင်ၶေ ယဝ်ႉလေ။

EXERCISE 13.

In the Court of the Sessions Judge Southern Shan States.

Dated Taunggyi, the 16th September, 1907.

Sessions Trial No. 2 of 1907-08.

The Crown Vs. Po Thaung (alias Saya-Gale)

Charge under Section 304, Indian Penal Code.

Present, J. George Scott, K. C. I. E. Sessions Judge.

Judgment.

On the 22nd of May last the accused Saya Gale and his wife Nang Pun or Nan Bwin, left the village of Nam Lut to go to the Mawkmai bazaar. According to the account of the accused they were on fairly friendly terms and he was singing for part of the way. Nang Pun suddenly asked him to give her a divorce. Saya Gale said she had a lover at Nam Lut and asked his name. Nang Pun refused and heaped abuse on him, particularly when he reproached her with having procured abortion. In an access of passion, Saya Gale drew his dah and cut her down. He inflicted five blows, four at least of which appear likely to have been fatal. Then he went and slept under a Banyan tree, and in the evening set out for Mongnai, but was arrested before he had left the Mawkmai valley. The details of the murder are all furnished by the prisoner and he had not even taken the trouble to wipe the blood off his *dah* when he was arrested.

EXERCISE 13.

လုံးတေႃလဝ်လၵ်သိုင်မင်ၾြီးမိုင်တႆ့ပွတ်ပႃလၢၼ်း။

ဝၼ်လွ့ မိုင်တွင်ၾြီး ၁၂ ၆ ၉ တုဝ်လိုၼ်သိပ်ၼွ် ၁၀ၶံ။

၁၉၀၇ တုဝ်၊ ၀၈ တုဝ်၊ ၼံပတ်ၽႃမူ ၂။

ၽႃလုဝ်ယႃ။ ယႅ့ၼိုင်။ ယုဝ်သွင်လိုဝ်တင်ၽႃၼ်ၸြႃၽွၼ်း။

ၽိုင်တြီယႃ ယႃလသတ်ပုၵ်မ ၽႃယ ၃၀၄ လွ့သုဝ်ယဝ်။

ပၼေႃ၊ ၸႅ။ ၸျႃ။ လၵေႃ။ ၵေႃ လိ ၽိုင် ၽိ။လၵ်သိုင်တြႃး သူၾြီး။

လိယင်ၵျၵ်။

ၼွ်ဝၼ်လိုၼ်လိတ်ၼွ် ၁၂ ဝၼ်ပုၼ်မႃးၼေၼ်တြႃးၶံသြႃၽွၼ်ၽွၼ်တင်မေ မၼ်မၼေင်ပုၼ်ၽႃံၼေၼ်ၼေၼ်ပွင်လုၵ်သေဝၼ်ၼံလွတ်ၽွၵ်ၵွႃၵတ်မိုင်မွၵ်မ့။ ၼေင်ၽႃၼ် တြႃးၶံယေႃပျၼေၼ်ၽႃတိုင်ၼေၼ်ၼဝ်ၵေႃသင်တင်ထုၵ်ၵၼ်ယူ။ မၼ် ၼေ့ၵျတ်ၵုံၵွႃလွံတင်ၼိုင်ၼိုင်။ ၼေင်ပုၼ်သံဝႃၼိၼတိသြႃၽွၼ် ၵျပိတ်ပၼ်မၼ် သေလတ်ၼေင်ၼေ့ သြႃၽွၼ်သံထံ တိမေမၼ်ၼေင်ပုၼ်တိ ၼံလွတ်ၼွ်မိးလုၽႃံလွ် ၵျုဝ်ဝႃၼေ့ထံလိုဝ်လုမၼ်လေ။ၼေင်ပုၼ်ၽႃံလတ်လိုဝ်ထိုင်ပိတ်ယဝ်လႃမၼ်ၼေႃလေ သြႃၽွၼ်လိုင်ၽႃၼ်ယယျတ်တွင်မေမၼ်ၵေယေသံမုၵ်ယဝ်ၵံၼေၼ်မေမၼ်ၼေၼ် ၵေႃလႃယုဝ်မၼ်ၵူမျူဝ်ယဝ်။ သြႃၽွၼ်ၵေႃတေႃသယွ်ၽွၵ်မႃးတိုတ်ၽႃဝ်လပ် ယၼ်ၵံလိဝ်။ မၼ်ယၼ်ၵျႃၵံ၊ တိၸျမၼ်ၼွ်ၾ့လပ်ၵျႃၾ့ၼေ့သိၾ့ၼေၼ်ၵေႃ

မိုၶၢၼ်ဝေႃ်တ'ယူႁံလိၵ်ႁူႁူ'ယၵ်၊ ဝ'ၶေၶၢၼ်ၵႂ်ႁၵ်ႁူၢၶႂ်ၢၼ်တီတ်ႉတုၶၼ်မ'လႂ်ၼ်တုၶၼ် ၶိုၼ်သေယၵ်ထိုၼ်မႃ၊ ဢႃဒိုၼ်ႁၼ်ၶံၵႂ်ႁၵ်မႃ၊ တၢၼ်မိုၼ်ၶေ'ႁႂ်'ႁၢဢံပ'ပုၶၼ်ၶုမ်မိုၼ်မွႁၵ် မ'တီလ'ၵုၵ်မၶၼ်ယၵ်၊ လႂ်ၼ်ဢၢၶၼ်ႁူဢံၶၼ်တ'မေမၶၼ်ႁိုတ်လိုၵ် ႁိုၵ်လိုၼ်ႁုၶၼ်တုႁၵ် ႁိုလုပ်ယေႃႁႃပျုၶေၼ်ႁူလိုၵ်ႁူပိုၼ်ယၵ်။ ယံမိုၵ်တီတုၵ်မၶၼ်လ'ၶေၶၼ်တေႃယၼ်ဢံပ'လ' လိတ်လိုတ်ဢၢၶၼ်လပ်လပ်မၶၼ်ၶေၶၼ်လေ။

EXERCISE 14.

Saya Gale asserts that his wife had on two occasions procured abortion. Two witnesses who have come all the way from Loimwe where the accused was staying on one of these occasions testify to the general notoriety of this procuring of miscarriage. Maung E, the fourth witness for the defence testified that it was on account of shame over this procuring of abortion that accused left Loimwe. Ma Kyaw the fifth witness for the defence swears that she was actually asked by the deceased Nan Bwin to procure this abortion. She said she knew nothing about such things and advised the calling of a masseuse. She did not know whether this was done or not.

After this miscarriage Saya Gale and his wife left Loimwe and went to Mawkmai. There they settled in the village of Nam-Kon. In the early part of the year, Saya Gale went to Taunggyi leaving his wife at Nam Kon. When he came back, he found her living at Nam Lut. He alleges that in the meanwhile Nang Pun had been having illicit intercourse in Mawkmai with a carter named Maung Hmon, and in Nam Kon with another man, name unknown. The doings of Nang Pun are not very clear. She stayed in her father's house, but he and his wife, a step mother of Nang Pun, say they know nothing of the alleged misconduct with Maung Hmon.

EXERCISE 14.

ဢြႃၵႂ်ၶၼ်ဝႃမေမၶၼ် ပျုတ်ယတွၼ်မၶၼ် မိးသွၼ်ပွႁၵ်ယၵ်လတ်ဝႃဢမၶၼ်ၶေၼ် ၶေ'၊သႁၵ်သေသွၼ်ၶေႃ ဢၢၶၼ်ႁူတ်ယိၵ်မႃးလုႁၵ်တီမိုၼ်လွႆ'မုလ် တီဢၢၶၼ်ဢြႃးၶံၼ် ယူပွႁၵ်ႃၶေၶၼ် မၶၼ်ယတွၼ်မၶၼ် လုၶၵ်သတၼ်ႁူၵ်ၵျေႃယၵ်တိုၼ်ႁုံ ဝႃၵႂ်ႁၵ်ၶေၼ် ၶေ'။ လတုႁၵ်ထသႁၵ်သေယံ' ဢြႃးၶံ မွၼ်ၶေႃးၶေၶၼ်ဝႃလွၼ်ဢၢၶၼ် ယတွၼ်ၶေၶၼ် ဢြႃးၶံဢ'လေမၶၼ်ၵႂ်ႁၵ်ႁူၢလွ'မုလ်ယၵ်ၶေၶၼ်တိုၼ်ႁုံဝႃလိုၵ်ၶေ'၊ ပိလ်လမသႁၵ် သေဢြႃးၶံမၵျေႃဝႃၶေၼ်ပုၶၼ်ၶေ'ႁူႁၵ်ၶႃယတွၼ်ပၶၼ်မၶၼ်လတ်ဢမၶၼ်ၶေၼ်ၶေ'

တိုင်ၾုံ့သေ်လေ်လတ်ၶင်ၶေ’ယဝ်။ မၼ်ႁေႃ်လွင်ၽႃႁူင်လိုဝ်ၶင်ၶေ’ ၽႃံႁူ့သင် ႁုၼ်ယိင်ႁေႃၽႃၼ်မေႃ်မိပ်မေႃ်ယတွင်ၶေၼ်ႁိုင်လီသ’ႁူ့င်ပၼ်ၽႃၾုံ့တီမၼ်။ ယႁိုဝ်၊ ၽႃံယႁိုဝ်၊ ႁေႃ်ၽႃံႁူ့။ ပေႃ်မၼ်ယတွင်သေ်ယဝ်ထြူၽႂ်ၼ်လေ် တင်မေ်မၼ် လင်ၽွၵ်သေ်တီလွ’မုၺ်ႁွ့တင် မိုင်မွၵ်မ’ယူဝၼ်ၶံႁုင်ပုၼ်ယဝ်။ ထိုင်မႃႈပိၼ် ၶေ’ထြူၽႂ်ၼ်ႁေႃ်ဝ’မေ်မၼ်သေ်တီဝၼ်ၶံႁုင်ၶေၼ်ၽွၵ်ႁွ့တွင်ၿိုယံၽႃၼ်ၿြၼ် ၼိုၼ်မႃႈၶေၼ်ထုပ်ၵျၼ်မေ်မၼ်တီဝၼ်ၶံလွတ်ၶေၼ်ယဝ်။ ယံၽႃၼ်ထြူၽႂ်ၼ် ႁွ့တွင် ၿြိၶေၼ်ၶင်ပုၼ်လေ် တင်မွင်မုင်လဝ်လေႃၶေၼ် လၵ်လိၺ်ႁၼ်ၶွၼ် လိုၺ်ႁၼ်ယဝ်လိုဝ်သေ်ၶေၼ် တီဝၼ်ၶံႁုင်ၶေၼ် ႁုၼ်ႁေႃၶိုင်ၽႃံႁူ့လိုဝ်မၼ် ၶွၼ်လိုၺ်ႁၼ်ၽႃမၼ်လတ်ဝႃၶင်ၶေ’ယဝ်။ ၶင်ပုၼ်ၶေ’ လွင်ၽႃၼ်မၼ်ႁိုတ် ၶင်ၶေ’ႁေႃ်မဝ်ထင်သႃႈလေ်။ ၶင်ပုၼ်ၶေ’ယူၶိုၺ်ႁိုၼ်ပေႃ်မၼ်ႁွ’ႁႃၶင်ပုၼ် ၶေ’မၼ်ႁိုတ်မၼ်ႁူင့်ၽႃံလီၽႃံငံတင်မွင်မုင်ၶေၼ် ပေႃ်မၼ်လေ်တင်မေ်သိုပ်မၼ် ၽႃံႁူ့လေ်လတ်ဝႃၶင်ၶေ’။

EXERCISE 15.

They could not however give any clear account of her doings, nor could they explain why Nang Pun left her father's house and went to Nam Lut, a place she had not known before, since her father was a Burman. Accused says he complained to the Heng of Nam Lut of the conduct of his wife, and wanted a divorce, but the Heng remembers nothing of it.

Nothing therefore is clear in the case except that Saya Gale killed Nang Pun. It is proved she had procured abortion. The presumption is strong that she had misconducted herself with one or more men. The knowledge of this evidently preyed on accused's mind. His story may be accepted, the woman asked for a divorce and when he temporized used taunting and probably filthy language. In a sudden access of rage he cut her down. The court therefore finds Saya Gale guilty of culpable homicide under sudden and violent provocation under 304 I. P. C. and he is sentenced to ten years transportation.

EXERCISE 15.

ၶဝ်မဝ်ပၼ်လ’လရင်လွင်ၽႃၼ်မၼ်ႁိုတ်ႁႃသင်ထင်ထင်သႃႈသႃႈလေ်သံမဝ် လတ်ၽွၵ်ၶေၼ်ပျႃႈလ’လွင်ႁိုတ်သင်လေ်ၶင်ပုၼ်ၽွၵ်ႁိုၼ်ပေႃ်မၼ်သေ်ယဝ်ႁွ့ တီဝၼ်ၶံလွတ်တီၽႃၼ်မၼ်မဝ်တွၼ်ႁူ့မိုဝ်ၽွၼ်တင်ၶေၼ်ႁွပ်ပိုဝ်ၽႃၼ်ပေႃ်မၼ် ပိၼ်မၼ်လေ်။ ထြူႈၶံၶေၼ်လွင်ၽႃၼ်ၽႃႁူင့်လႃလိၵ်တမေ်မၼ်လေ်လွင်ၶွ်ပိတ်

ၽၼ်ၶေၶၼ်လေႇတိုင်ႁျူးတီပူႁိုင်ၶၼ်ႇလွတ်ဝၢၶေင်ၶေႇႁွႇၽၢ ႁိုင်ၶေၶၼ်ၽေႃ ဢမ်ႇမတ်
ဢမ်ႇတွင်သင်။ႁွပ်ပိုဝ်ၶေင်ၶေႇလွင်ဢြၢဢွၶၼ်ယၶၼ်ၶေင်ပုၶၼ်တႇၶေႇလႇႁူ လီလီလေ
ၶၼ်ႉဢမုၶေႇလိုဝ်သေၶေၶၼ်ဢၶၼ်ထင်သၢးဢမ်ႇမိးသင်။လွင်ဢၶၼ်ၶေင်ပုၶၼ်ယယ်ျတ်
တွင်မၶၼ်ၶေၶၼ်ၽေႃသၢၽ်သေထင်သၢးယဝ်။ ၶေင်ပုၶၼ်ၶေႇမၶၼ်လီလ် ယုဝ်ဢွၶၼ်
ၽေၢၶိုင်သွင်ၽေၢလပ်သိင်ဢႁျွင်ၶေႇလိုင်ပိၶၼ်ဢၶၼ်တင်ယုံဢၶၼ်မၶၼ်ဢၶၼ်ၶိုင်
ယဝ်။ႁွပ်ပိုဝ်မၶၼ်ႁျင်ႉႁျုံႁိုတ်ၶေင်ၶေႇလႇႁူယဝ်ဢြၢးၶံလင်လွႉဢမ်ႇလီယဝ်။ ဢြၢးၶံ
လတ်ၶေၶၼ်မိးတီယုံယဝ်။ ၶေင်ပုၶၼ်ယွၶၼ်ပိတ်လေ။ ႁွပ်ပိုဝ်မၶၼ်သယေႃမဝ်တူႁံ
လိဝ်လေမေယိင်ၶေၶၼ်ႁိုမၶၼ်လွႉလံလွႉမႇလၢႁူၽ်လၢႁိုႇလေ မၶၼ်ၶေႇၽေႃ တေၢသ
ဢွၽ်ႁံလိဝ်ဢဝ်လပ်ယၶၼ်ယဝ်။ လွင်ဢၶၼ်ဢြၢဢွၶၼ်တေၢသဢွၽ်ယွႉႁံလိဝ်လေ
ယၶၼ်ႁုၶၼ်ထၶၼ်ပေႃတႇလဝ်ၶုၶၼ်လုံးႁူၶေင်ၶေႇ၊လင်လိရင်ပၶၼ်ဢိင်ဢြိယယၢလ
သတ်ပုၽ်မ ၃၀၄ ဢယတႁျူၶၼ်ပုဝ်တွင်သိပ်ပိယဝ်။

EXERCISE 16.

An Aden correspondent of the newspaper says: In dealing with the position in the Yemen states while Turkey has been lavishly spending money and men in order to crush the Yemen rebellion she has been disregarding a really dangerous aspect of the situation but for which the rebels' powers for mischief would have been comparatively insignificant. I refer to the traffic in arms and ammunition carried on between Jibutil and the Yemen which has made the Yemen a hotbed of revolution and made it impossible for Turkey or any power to pacify it. Very large business is done in firearms in the Turkish Yemen and large quantities are stored in godowns and are sold publicly in the Bedouin markets there almost without let or hindrance on the part of the Turkish officials, while the Imam has regular smugglers to keed him supplied with firearms. There are more than ten lakhs of men in the Yemen who are armed with modern firearms. These firearms are exported from Jibutil and imported at out-of-the-way landing places on the coast. There are many unguarded places on the coast between Babelmandeb and Jeddah at which such firearms are imported from Jibutil and although a Turkish gunboat is employed to operate against smugglers it is very seldom that seizures are made. Gunboats cannot do much to check the traffic in firearms. Shrewd smugglers use small boats for the traffic. They load them at Jibutil and generally sail at

night by circuitous routes until they reach their place of destination. As soon as the Turkish gunboat is sighted by the smugglers the latter throw the firearms over board and generally manage to do this at some convenient place where they can salve them afterwards. If actually caught in the act smugglers either smooth their way with the authorities by money or else, of course, have to fight for it. Even to the man in the street the indifferent attitude of the Turks to this important factor in the situation appears to be anything but wise, since it is folly to work at the pump and leave the leak open. To pacify the Yemen efforts must first be directed against this traffic which much be checked, but to do this efficiently integrity and strict watch over all landing places on the coast is required. To obtain efficiency in checking smuggling a large force must be kept in all landing places from Babelmandeb to Jeddah.

EXERCISE 16.

ဟေႃ၊ ဢၢၼ်ပၼ်သတင်လွင်မိူင်းဢႄးတိင်လတ်ဝႆၢၶႄင်ၶႄႈ။ ၶူၼ်မိူင်းယီမိၼ်လွင် ဢႁူၼ်ဢၢယႃမိူင်းတႃႇၽိုၼ်ၶၼ်ဢၢၼ်ဢတွၵ်းပုၼ်ၽၼ်ၶူၼ်မိူင်းယီမိၼ်ၶၼ်ႁႃလႄႈသုတ် ႁႃႉလေသိူင်ပိုၼ်သိူင်ႁုၼ်ယွၼ်ယွၼ်ၶမ်ၶမ်သေႁေႃႈမိူင်းၶႄႈ ဢၢၼ်တၢၼ်ပိုၼ်ယိူၼ်ဢုပ်ပတ် ယွၼ်ၶမ်လုင်လင် မိုဝ်ၶႃ၊ဢမ်လိၺ်လႂ်၊ ဢမ်သၢင်ၵျင်လေပေႃႈမိူင်းၶႄႈဝႆႉသတိတီႈဢၵျၢၼ် ၶႄႈယၢဝ်လိုင်ႁုၼ်ဢၢၼ်ႁိုတ်ပုင်ၽၼ်တေႃႈလိဝ်ၶၼ်ဢမ်ႁိုတ်လႄႈလိုဝ်သေ ဢိတ်ဢီ ႁွႉ။ လွင်ဢၵျၢၼ်ၶႄႈပိၼ်ဢၢၼ်တင်ၶႄႈတင်သိုဝ်မၢၼ်ႁွင်လိုၼ်ယႂ်လၢၼ်ၶၢၼ်တင်လႄႈ ဢၢၼ်ဢၢဝ်မၢႆးႁိုဝ်ႁိုဝ်တင်ၵျုၺ်တီတင်လပ်ႁွႆးမိူင်းယီမိၼ်ၶႄႈလေ။ လွင်ဢႁူၼ် တင်ဢၢၼ်သိုဝ်ၶႃႈလၢၼ်ၶၢၼ်လိုဝ်ၶႄင်ၶႄႈၶမ်ၶမ် ၶူၼ်မိူင်းယီမိၼ်ၶၼ်လႄႈပိၼ်တင် ဢၢၼ်ပုင်ၽၼ်သေသေယၢဝ်ၶႄင်ႁိုဝ် မိူင်းတႃႇၽိလေသင် မိူင်းတင်မိူင်းသေဢမ်ဝႆႉလေ သင်ဢမ်ႁိုတ်လႄႈႁႃသီၼ်မိူင်းယီမိၼ်ၶၼ်ဢိုဝ်။ ၶူၼ်မိူင်းယီမိၼ်ဢၢၼ်တႃႇၽိပိၼ်ၶၼ် ဢၢၼ်ၶႃႈသိုဝ်ႁွင်လၢၼ်ၶၢၼ်ၶၼ် မီးယွၼ်ၶမ်ၶႃ၊ယၢဝ်။ လၢၼ်ၶၢၼ်ယွၼ်ၶမ်လုင်လင်သုင် လွႉဝႆႉယၢဝ်။ မိုၼ်ႁႃင်ဢမ်မီးဢမိင်ဢသီဢတၢႆးတီႈၶူၼ်ၶဝ်လေၶဝ်ၶႄႈလင်ၶႃႈ လၢၼ် ၶၢၼ်ထင်ထင်သႃႈသႃႈၶူၼ်ၽတ်ယိူတုဝ်ဢိၼ်ၶၼ်လေ၊ ယိုၶၼ်လဝ်မုၼ်မသီၽ လႃႇၶၼ် မီးႁုၼ်တိတ်ႁုၼ်မိပ်မၼ် ဢၢၼ်သိုဝ်ဢဝ်လၢၼ်ၶၢၼ်လိုဝ်ၶၼ်လေသုင် တီမၼ်တႃႇသေယူႇယၢဝ်၊ ၶူၼ်မိူင်းယီမိၼ်ၶၼ် ႁုၼ်လိုဝ်ဢၢၼ်ယိပ်လၢၼ်ၶၢၼ်ၼွႆတင် လႄႈမီးလိုဝ်သေသိပ်လၼ်ယၢဝ်။ လၢၼ်ၶၢၼ်လိုဝ်ၶၼ်ဢဝ်မၢႆးၽႃႇတီ ၵျုၺ်တီႁွတ် ယိုဝ်မၢႆးတီသိုၼ်ႁိုဝ်ဢၢၼ်ႁုၼ်တိတ်ယိလိုၺ်ယၢဝ်။ ၶူၼ်ယၢင်ပင်လႄႈတီသိုၼ်ႁိုဝ်ဢၢၼ်ဢမ် ၼွႆဢမ်ထိင်ပႃႇယိူမၼ်ၽတ်လေ တင်လပ်ႁွႆးမီတႃႇၶၼ် မီးၶမ်ၶႃႈဢေႃႈ။ ႁွပ်ပိုဝ် ၶႄႈတီဢၢၼ်ၶဝ်ဢမ်ပွႆဢမ်ထိင်ၶၼ် ၶဝ်ဢဝ်လၢၼ်ၶၢၼ်မၢႆးတင်ႁွႆပူႇတီၶၼ်ယၢဝ်။ ႁိုဝ်သိုၼ်ႁုၼ်တႃႇၽိပွႆလူထိင်ယူႇႁိုဝ်ႁုၼ်ဢၢၼ်မိပ် ဢၢၼ်တိတ်လိုဝ်ၶၼ်ႁေႃႈလွႆတိ

ၶဝ်ႁေႃ ႁိူင်ႁိူင်လင်ၸဝ်ႈတီႈလႆႈယေႃႈပွၵ်း။ ႁႃမဝ်ၼၢင်မႄႈလၢၵ်ႈၶေႃႈလိူဝ်ၶေႈႁိူဝ်သိုၵ်ႈၼမ်
ငိူၼ်ထိုင်လႆႈလီလီႁူဝ်ၼၢင်လၢၵ်ႈလီထိုင်မႄႈလၢၵ်ႈသိုဝ်လၢၵ်ၶႄႈၶေႃၼၢင်လၢၵ်ႈၶေႃႈၵႂႃႇ
ၵႂႃႇမႄႈႈ ၶေႃႈၼၢင်သိူဝ်ႁိူဝ်ၵႂၢၼ်သေလေႃတင်မႄႈၶိူဝ်သိုၵ်ႈႁၼ်ႈႁိူဝ်တီး။ တေႃႈထိုင်ႁိူတ်ႈ
တီးပူၼ်တၢၼ်သဝ်ၶဝ်ၶေႃၼ် ၼၢင်ၵႂႃႇတင်ႁုတ်ႈတင်ဢိဝ်ၼၢင်ၶိင်ႁင်ၶႂႆယဝ်ႈ။ ပေႃႈၶဝ်ထုပ်
ႁၢၼ်ႁိူဝ်ႁူၼ်မျူဝ်တႃႇပီၼၢင်ငိူၼ်လူထိုင်ၶေႃလိုင် ၶဝ်ၼၢင်လၢၵ်ႈၶေႃႈလိုဝ်ၶေႃႈပိတ်
တုၵ်ႈၶႂႆယဝ်ႈ ၶဝ်လီမႆႈတီႈၼၢင်ၸဝ်ႈ ပိပ်ၼၢင်မိူၼ်လႆႈႁႂ်လိူၼ်ၶေႃ။ ပေႃႈဝႃႇတီႈႁႂ်
တီးၼ်ႁႂ်မိူဝ်လႆႈလိုင်၊ ၶဝ်သႂ်ၼၢင်လၢၵ်ႈသွင်ၵိူၼ်ၶႂႆထုဝ်တီႈၼယႃႇသိၶဝ်လေႃ လွတ်ႈၵႂႃႇ
ယဝ်ႈ။ ပေႃႈၸႂ်ၶေႃၼ်ႁေႃႈတၢၵ်ႈလႆႈၶုၶႂႆတိုၵ်ႈၶဝ်လေႃ။ ၶိူင်ၼမုယိူင်လုင်လိုဝ်ၶေႃလွင်
ၼၢင် ႁုၼ်မိူင်တႃႇပီၸႂ်မီးသတီပိၼ် ၼၢင်မိုၵ်ၶေႃႁုၼ်တင်သိင်တင်လႆႈႁိူလီလီ
လေႃ။မိုၼ်လိုဝ်ၶင်ႁုၼ်ႁေႃႈလွင်ၶႂႆသိူဝ်ၶိူင်ပုင်ၶႂႆၼၢင်ႁိူဝ်ၶေႃလေႃ၊ ၶိူင်မိူင်ယီ
မိၼ်ၶင်ႁိူဝ်ၸဝ်ဝုတ်ငီၶေႃပထမၼၢၵျၵ်ၶေႃ ၸဝ်လႆႈပိၵ်တၢၼ်တင်ၼၢင်လၢၵ်ႈ
ၶေႃၵ်ၼၢင်ၵႂႃႇ ၼၢင်မႄးၶေႃၵွႆႈႁႃႇ ႁႃလႆႈႁိူတ် လိုဝ်ၶင်ၶေႈလီလီၸဝ် လႆႈဝႆႈႁုၼ်
ၼၢင်မီးသိတ်လႃႁႃလႆႈငိူလူလီလီတီႈသိုၵ်ႈႁိူဝ်ႁူတီးၶိူင်ယၢင်ပင်လႆႈ။ႁႃၸႂ်သိုင်ၼၢင်မႄး
လၢၵ်ႈၶေႃႈလိုင်ၸဝ်လႆႈဝႆႈတပ်လုင်တီႈသိုၵ်ႈႁိူဝ်ႁူတီးၼၢင်ၶိုင်တီးမိုင်ႁင်လၢဝ်ႁၼ်းပႃႇ
ၸေႃးမၼ်တတ်လေႃတင်မိူတႃႇ။

EXERCISE 17.

Higher Standard Examination, Nov. 1900.

The law on the subject of the burden of proof in cases in Lower Burma in which a Burman agriculturist seeks to redeem land which he says was mortgaged from a defendant in possession who alleges that it was sold is I think very correctly laid down in Mr. Crosthwaite's judgment in the case of Nga Kyaw Zan, V. Nga Shwe Zan. The burden of proof is undoubtedly in the first instance on the plaintiff who must fail if no evidence at all be given on either side. This is clear from section 110 of the Evidence Act, and has never been judicially in question since the delivery of that judgment in 1880. But when considering the evidence that is produced it is the duty of the Court to bear in mind the tendency of the Burman agriculturist to mortgage rather than to sell land outright. The existence of this tendency is undoubted. The aversion to the sale of land for ever is illustrated by the passage on page 71 of the Manu Kye Dhammathat, referred to in Mr. Sandford's judgment in Nga Shwe Ku's case (see page 78 supra). The passage is as follows:—

"Oh King, if paddy fields, fruit gardens, vegetable gardens

be valued and handed over or even sold outright in payment of both principal and interest, the person receiving shall not have a full and perfect right to them (if the original owner or his heirs shall wish it), let them be redeemable".

EXERCISE 17.

ၼႂ်ဢမုတီမိူင်မၼ်ယႂ်ႇတွႆ ႁုၼ်လဵဝ်ၼေႃးမၼ် ယံမိုဝ်မၼ်ၶႇထုတ် မိုၼ်ၼေႃး မၼ်ဢၼ်ပွင်ဝႇတီႁေႃဢၼ်မိၼ်တြႃးၶံဝႃၼေႇမိုဝ်ဢၼ်ၼေႃးၼေႇမီးယူၼ်မိုဝ် တြႃးၶံလေယံမိုဝ်တြႃးၶံၼၼ်လတ်လွင်ဢၼ်ၼေႃးၼေႇပွင်ဝႇမဝ်ၸႂ်။ လွင်ၶႇဢဝ် ၶႇယဝ်ဝႃၼင်ၼေႇ။ ၼႂ်ဢမုလိုဝ်ၼင်ၼေႇဢတုၵ်ႉဢုပတေႃလီမီးသၵ်ႉသေလွင်တၼ် တြႃးမၼ်သိုဝ်ယဝ်ၼၼ်ၶုၼ်လုင်တြႃးမိတ်လတႃႁယေႃလသိတ်ၶျလီရင်ၶျၵ်ႉတီ ဢမုတြႃးလုဝ်ဢႇၵျႅမ်လၼ်တြႃးၶံ ဢႇသုလၢ်လၼ်ၶဝ်ၼၼ်ယဝ်ႁဝ်ၶႃလႇသ ယေႃမ်ယဝ်လေ။ ပထမ ၼိုဝ်တြႃးလုဝ်ၼၼ်လီမီးသၵ်ႉသေ လွင်ဢၼ်ဢံယိုဢံမီး သင်ႁွပ်ပိုဝ်ပေႃမ်ဢံမီးသၵ်ႉသေတင်သွင်ယႂ်ႇသွင်ပႃလိုင်တြႃးလုဝ်တေႃလႇၶံသုံလေ။ ဢုပတေႃၼီးလၼ်သၵ်ႉသေပုၵ်ႉမ ၁၁၀ ဢတိင်ဢၼ်ၼေႇမိၼ်ထင်ထင်သႃးသႃး ယဝ်။ ပျင်သေၼေႇဝႇသေၶျပၼ်လီရင်ၶျၵ်ႉၼၼ်ၼႂ်မီ ၁၈၈၀ ယဝ်ၼေႇဢံတွၼ် လဝ်လတ်သေပွၵ်ႉ။ႁွႇႁႃမိုဝ်ဢၼ်လိလၢ်လႃးတုလၢ်သၵ်ႉသေဢၼ်ဢွၵ်ႉလတ်ၼၼ် ၶုၼ်လုံတြႃးထုၵ်ႉလီထင်ၼႂ်လွႆလွင်လဝ်ၼေႃးႁုၼ်မျူဝ်မၼ်ၼေႇလုဝ်ဢံပႇၶႇၼၼ် တၵ်ႉလႇပွင်ဝႇလိၼ်ၼေႃးမၼ်ဢွၼ်တင်မီးၼင်ၼေႇယဝ်။ လွင်ဢၼ်ပိၼ်ယႂ်ႇဝႃဝထုင် လံၼေႇလိုင် လွင်ဢၼ်ဢံယိုမဝ်မီးသင်။ ၼေႃးတုဝ်ႁဝ်ၼၼ် ဢံၶႇၶႇသေပွၵ်ႉ ၼႂ် ဢုပတေႃမၼ်ရေႃၵျႅၼေႃလိၵ်ႉၼံပတ် ၇၁ ၼၼ်ဝႇလီလီယဝ်။ၼႂ်ဢမုဢႇသုလၢ်ႁူၶုၼ် တြႃးလုံမိတ်လတႃသၼ်ယေႃမ်ၼၼ် လွင်ဢုပတေႃၼေႇဢဝ်လွင်မၼ်သွႆလေလတ် တီလီရင်ၶျၵ်ႉမၼ်ယဝ် (တုလၢ်ၼေလိၵ်ႉႁႃၼိုဝ်ၼံပတ် ၇၈) လွင်တင်မၼ်ဢၼ် ပႃးမီးဢတိင်ယႂ်ႇတွႆၼၼ်။

လဝ်ၶုၼ်ၵျေမ်ၶံႁျ — ၼေႃးသေဢံဝႃသုၼ်သေဢံဝႃ ဝႇတၼ်ႁႃမၼ်ပေႃမ် ဢဝ်ဢပ်ပၼ်လေသင်ၶႇသိုဝ်လေသင် တိလၢ်ၼီပိုၼ်ဢလင်တင်ဢတုဝ်မၼ်ႁုၼ် ႁေႃဢၼ်လၵ်ႉၶံႁျပ်တုင်ဢံလွႆပိတ်လေႁုဝ်ပိင်၊ဢံမီးဢႃၼေသေဢိတ်ၼိုဝ်မၼ်။ လိုဝ်သေၼၼ်မူလလဝ်ၼေႃးလဝ်သုၼ်လေ သင်ႁေႃဢၼ်ထုၵ်ႉလီၶံဢမုလၢ်မၼ် လေသင်ပေႃမ်ၶဝ်မီးဢလုဝ်မိုၼ်ထုတ်ၼၼ်လိုင်ႁျၶဝ်လႇမိုၼ်ထုတ်သေ။

EXERCISE 18.

Whether a daughter can, on the death of the father, in the absence of any son, sue the mother for the one-fourth part of the inheritance.

The plaintiff, Mah Saing, sued the defendant, Mah Min Nyo ni the Court of the Township Judge of Launglon for the one-fourth

share of a piece of paddy land worth Rs. 600, a garden worth Rs. 300, and three ticals of gold worth Rs. 90, being inheritance. The plaintiff claimed to be the adopted daughter of the defendant and her husband. The latter had died. The defendant refused to give her any share in the inheritance on the ground that plaintiff was not adopted by her and her husband, but was brought up as a servant. The Judge gave a decree to the plaintiff for one-sixth of the garden land worth Rs. 300 and of the ticals of gold worth Rs. 90. The costs of the plaintiff must be borne by defendants.

On the case coming before the District Judge, Tavoy, it appeared to the Judge that there was a question of Buddhist law as to whether a daughter could on the death of the father in the absence of any son, sue the mother for the one-fourth part of the inheritance. His own opinion was that if a general conscensus of the opinion of the educated elders of every district were taken it would be found that the eldest daughter could not inherit during the lifetime of the mother, and one of the principal causes supporting that view of the case was the total want of all reason for her so inheriting. The uncertainly of the law as it now stood and the difficulty of expressing an opinion, which if not actually opposed to was not in conformity with some of the conflicting rulings which had been passed on the subject, had induced him to refer the above question to the Chief Court for a ruling.

EXERCISE 18.

ဝႆ သေႃပေႃမၼ်တႆ ယဝ်လုၵ်လႆ ၶေႃးႁေႃၼံမီးလုၵ်ယိင်
မၼ်တေႃၵွႆ တြႃးတီမေႊမၼ်ၼၼ်ရၺ်သိပုၼ်
ပုၼ်းလႆႁူဝ်ၼံလႆႁူဝ်။

ႁဵၼ်ႁဵတ်လႆၶၢဝ်းတုင်းတၢၼ်ငိုၼ် ၆၀၀ သုၼ်ၼူယိၺ်ၼၼ်တၢၼ်ငိုၼ်သံပၵ်
ၶံသံႁၢပ်တၢၼ်ငိုၼ်ႁဝ်ၶၼ်ၼၼ်ပိၼ်ၼမုၺ်သိပုၼ်ပုၼ်းဢေ တြႃးလုၵ်မသိင်
ၶႆၵွႆ တြႃး ၶိုၵ်တြႃးၶံ မမိၼ်လူၵ်တီလုံးတေႃ တြႃးသူၾိုး မိုင်လွင်လုင်။ တြႃး
လုၵ်ၶႆလွင်ၼၼ်တြႃးၶံတင်ယုၵ်တြႃးၶံသွင်ႁေၶႆ ၵိပ်လိင်မၼ်ၼမၼ်ယဝ်
ၶၶၼ်လဝ်ဝၢၶင်ၶႆ။ ယုၵ်တြႃးၶံတႆသေယဝ်။ တြႃးၶံႁုၼ်ယိင်ၶႆ ၼံၶႆပၼ်ၼ
မုၺ်သင်သေၼိတ်တီတြႃးလုၵ်ၶၼ်။ မၼ်ၶႆတင်ယုၵ်မၼ်ၵိပ်လိင်တြႃးလုၵ်မဝ်
ၸွႆတြႃးလုၵ်ၶႆ ပိၼ်ႁုၼ်ၸွႆမၼ် ႁႆဝၢၶင်ၶႆ။ တြႃးသူၾိုးလီရင်ၵျပၼ်ဝၢ

ၵူးယိုၺ်တၢၼ်ပိုၼ်သံပၢၵ်တင်ၶႃ ၃ ႁူပ်တၢၼ်ၸူဝ် ၼႂ်လႆႈပၢၼ်တီႈဝႆးလုၵ် ၆ ပူၼ် ပူၼ်းလႄႈလိပ်လိုႆး ဢၼ်ဝႆးလုၵ်လႆႈသိုင်ၶေၼ်ႁေႃႁႂ်ဝႆးၶႃလႆႈပၢၼ်သေလီရင် ၸူၵ်ၸူပၢၼ်ၶဝ်ၶဝ်ႈယၢင်။ ဢမုၶဝ်ႈယိမိုင်ႁူတ် ထိုင်ပႆၶဝ်ဝႆးလုင်မိုင်ထႅဝ်ႈလေ ၶုၼ်လုင်ၶဝ်ႈမီးဢထင် လွင်ဢၼ်ဢမုၶဝ်ႈပိၼ် ဢမုလပ်သိုင်လုၺ်ဝႆး ပုၵ်ထ ၽႆသႆလေ မိုၼ်ႁူင်လွင်လုၵ်ယိုင်ႁေႃး ဝႆႉသေပေႃမၼ်တႆႈယၢင် လုၵ်လႆႈႁေႃ ဢံမီးလႆႈလွံဝႆးတီမေမၼ်ႁႂ်လႆႈဢမုၺ်သိပူၼ်ပူၼ်းလေသင် မိုၼ်လႆႈလွႆႈဝႆး လေသင်ၶဝ်ၶဝ်ဢံပိၼ်ဢၼ်မိၺ်လီလီ။ ၶုၼ်လုင်ၶဝ်ႈတုၵ်ႁၵ်လႆႈဢထင်ပေႃဢၼ် ၽွံႁုၼ်ပိင်ရႃယွၵ်ၶဝ်ၶေၼ်တင်သိုင်လိုင် တေႃလႆႈႁူလွင်ဢၼ်လုၵ်ယိုင်ယွၵ်ၶဝ်ႈမိုၼ်ဢ သၵ်မေမၼ်ယင်မီးယူမိုၼ်လႆႈၶႃဢမုၺ်သင်။ ႁႂ်ဢထင်ၶဝ်ႈပိၼ်ဢၼ်လွၵ်လိုင်ဢံမီး လွင်ဢႁူင်သင်ႁႂ်မၼ်လႆႈၶႃဢမုၺ်။ မိုၼ်လိၼ်ဢၼ်ဢုပတေႃဝႆးႁွပ်ပိုၼ်ဢံႁူတၵ် တိၵ်ၶိတ်ၶိတ်ႁွပ်ပိုၼ်သုင်ၽူတ်ပၢၼ်ဢၼ်လွံဝႆးလေသင်ဢၼ်လီလူတ်လီရင် ၸူၵ်တင်လႆႈဢၼ်မိုၼ်မိုၼ်ႁၢၼ် ႁွႆႈလေသင်ယပ်တေႃတေႃလႆႈသုင်ဝႆႉဢမုၶဝ်ႈတီလို လုတ်တေႃႁႂ်ဢုပတေႃမၼ်ႁွၵ်လီလီ။

EXERCISE 19.

A Dispute about a Kyaung.

Mr. Eddis on Wednesday filed an application on behalf of hpoongyi U Nandiya to revise the order of the first class Head-quarters Magistrate of Pyapon directing the respondent hpoongyi U Pyinnya to be in possession of a kyaung. The evidence showed that the complainant U Pyinnya formerly lived in Pakan kyaung and the accused U Nandiya in Ywama kyaung. In 1905 U Nandiya had a dispute with his brother priests in the kyaungtaik and went away to Upper Burma. He came back five months later at the request of another hpoongyi and lived in a kyaung outside the precincts of the respondent's kyaungtaik. Subsequently petitioner occupied Maung On Pe's kyaung. The respondent objected to that and applied to the court. The Magistrate held that as this was a dispute in connection with religion, a breach of the peace was imminent and considered that the intervention of the Court was necessary. The Magistrate ordered that U Pyinnya be in possession of U Ponuyu the kyaungtaik which included Maung On Pe's and Ywama kyaung.

EXERCISE 19.

လွင်ၾၢၼ်ၽိတ်ႁၢၼ်တင်ၾၢၼ်ပိင်ႁူင်။

ၶွၼ်ဝၼ်ပုၵ်တႁူၶဝ်ၼ် မိတ်လတၢၸေႃတိတ် ဢတွၵ်လိၼ်မုၼ်ဢုၶဝ်ၼ်ဝႆး

တင်လိၵ်လဝ်တီလုံတေႃယဝ် ႁဵသံတေႃသ'ၶိုၼ်ပွင်ႁိတ်လူတုလ်ထိင် ဢမိင်ဢၼ် ပထမတၼ် တြႃးသူၸြီးမိုင်ပြပုင်ပၼ်ယဝ်ၼၼ်ႁႅ တြႃးၶံလဝ်မုၼ်ၵူပိင်လုပိင် ႁၢင်ဢၼ်းၸေႃ။

ၸုံသၵ်သေဢွၵ်သုပ်ဝႃမိုဝ်ႁွၼ်ဢွၼ်ၼႄ တြႃးလုဝ်ၵူပိင်လုၼၼ်ၼင်ႁၢင်ပ ၸၼ်ဝႃၼင်ၼႄ တြႃးၶံၵူၼၼ် တြႃးၼႄၼင်ႁၢင်ယွႃမဝႃၼႄယဝ်၊ ၼိုင်ပီ ၁၉၀၅ တုဝ်ၼၼ် မုၼ်လဝ်ၵူၼၼ် တြႃးတင်ပိ မုၼ်လဝ်ၶဝ်တင်လ'ၼိုင်ႁၢင်တိုၵ်ၼၼ် ပိၼ်ဢၼ်လ'ထိင်ၸၼ်သေယဝ်ႁွၸမိုင်မၼ်ပွတ်ၼိုဝ်ပုၼ်ယဝ်၊ မုၼ်လဝ်တင် တီ ၂ႃးပြင်လေဝ'လ'ႁႃလိုၼ် ႁိူင်ယဝ်လင်ၶိုၼ်ႁၢမႃးလေ မႃးယူႁၢင်လင်းၶွၵ် ဝင်ႁၢင်တြႃးၶံၼၼ်ယဝ်။ ဝ'ၼၼ်ၸေႃဢၼ်တင်လဝ်ၼၼ်ၼင်တီႁၢင်မွင်ဢုင် ယေဝ်ယဝ်။ တြႃးၶံၼၼ်သယေႃမၼ်ဢံၸေႃၼပ်လေၶိုၼ်တင်လဝ်ထိုင်တီထုံးယဝ်။ လွင်ဢၼ်ၶဝ်ထိင်ၸၼ်ၼၼ် လပ်သိင်လုလ်ပုၵ်ထယ်ႃသႃလေ လုဝ်းႁွ'ငႃတေႃ ပေႃၸၼ်သွင်ယ်ၵ်ၼၼ် ၶုၼ်တြႃးလုင်မီးဢထင်ယဝ်ႁဵလဝ်ဢလုဝ်ယၶဝ်ဝၵ်ၼေ ပၼ်ၼိုင်ၸင်လေ တြႃးသူၸြီးလဝ်ၶုၼ်လုံးလင်ပၼ် ဢမိင်ဝႃႁၢင်မွင်ဢုင်ယေဝ်လေ ႁၢင်ယွႃမဢၼ်ပႃးတင် ႁၢင်ၵူယ်ပုဝ်လူၼၼ် ႁဵၵူပိင်လုလ'သေပၼ်ဢမိင်ၼင် ၼႄယဝ်။

EXERCISE 20.

A Skeleton Found.

About a fortnight ago it was reported to the police that a Chinese girl, aged 12 years, the daughter of Tha Wah, had been abducted by some unknown person. Being under that impression the parents considered that the girl would sooner or later return home. On Sunday, however to their astonishment, they heard the news of the girl's skeleton being discovered in a bush in Kokine some little distance from Koreishee's garden. The skull was found apart from the body. Near it was a lungyi, which was identified by the parents as that worn by the girl on the morning she left home to go to her relation's house near Kokine. There was also an umbrella, inside of which was a bundle of Chinese sweets, close to the scene. Jewellery to the value of some Rs. 200 which the girl had on her when she left the house was missing, and from this it appears that robbery was the motive of the murder. The skeleton was sent to the Civil hospital yesterday. Some twelve months ago, a Chinaman was murdered on Kokine road and his body was found some five days after the commission of the crime.

EXERCISE 20.

လွင်ၾႃႁျင်းလႆႈထုပ်ၶၢၼ်လုပ်ႁုၼ်တႆႈၾိံလု။

မိုဝ်ဢၼ်ပုၼ်မႃးသေသိပ်သီဝၼ်ယဝ်ႉ လုၵ်ႉယိင်းသဝ်သၢဝ်ၶေႃၼ် ဢၼ်သၵ်ႉဢ ယွႆႇမၼ်းလႆႈသိပ်သွင်ပီပၢၼ်လုၵ်ႉမေႃၶေႃႈဢွၼ်ႁႃး၊ၶေႃၼ်ႁုၼ်ႁႃး၊ဢၼ်ဢမ်ႇႁူ လိုဝ်မၼ်းဢထမ်မတိၵ်ႉ ႁူင်ဢဝ်ႁွၵ်ႈယဝ်ႉ လင်လႆႈတိုင်ႁျႃးတီထၢၼ်ၵေႃႉပဵၵ်ႉၽပ်တေႃ ယဝ်ႉ၊ ႁႃပၼ်ပေႃးမေ မၼ်းႁွပ်ႈပိုဝ်မီး ဢထင်လိုဝ်ၶႄႈလွင်လုၵ်ႉယိင်းဢွၼ်ၶေၼ် လုဝ်ၶိုင်ၶေလသင်ၵျိုင်တၼ်တၼ်လေသင်မီးဢထင်တေႃမိုၼ်မႃးၵျိုၼ်လေ။ ႁွႆႈၽႃ ထိုင်မႃးဝၼ်တၶင်ၽၶုလ်ယဝ်ႉလေႁႃပၼ်ပေႃးမေႁေႃ တုၵ်ႉလႅဝ်လႆႈငိၼ်းၶဝ်သ တၼ်ဝႃးၶၼ်ယုံတီႁုဝ်ၽိင်ဢၼ်မီးၵုံႁႆႈႁႆႈတင်သုၼ်ဢူယီလ်ႁုဝ်ယီသီၶေၼ်ပိၼ်ထုပ် ၶၢၼ်လုပ်ႁုၼ်တႆႈလုၵ်ႉဢွၼ်ယိင်ဝႃးၶၼ်ၶႄႈ။ ႁွၵ်ႉႁူဝ်မၼ်းလေ တင်တုဝ်မၼ်းလႆႈ ထုပ်ၶၢၼ်ယေတီယေတီယဝ်ႉ။ ၵျိုၶေၼ်ႁေႃမီးလုင်ႁျူယိုၼ်း၊ ဢၼ်ပေႃးမေမၼ်းလႆႈ ႁူပိၼ်လုင်ႁျူဢၼ်မၼ်ၶုင်ၶုင်ႁင်ၶုင်မိုဝ်ဢၼ်ဢွၵ်ႉသေၵျိုၼ်မၼ်းႁွၵ်ႈၵျိုၼ်ပိၶွင် ႁႃး၊ ဢၼ်ယူတီၵျိုႁုဝ်ၽိင်လေ။ ယူတီၵျိုဢၼ်ပိၼ်ဢမုၶႄႈလွင်ႁေႃမီး၊ ၶုင်လွင် ၶေၼ်လႆႈထုပ်ၶၢၼ်ၶဝ်မုၼ်ၶေသဝ်ႉ။ မိုဝ်ဢၼ်လုၵ်ႉယိင်ၶေၼ်ဢွၵ်ႉႁွၵ်ႈသေတီၵျိုၼ် မၼ်ၶေၼ်မၼ်တိုဝ်ၶုဝ်ပိုၼ်ၶုဝ်ၶံထိုၵ်ႉတၼ်ပိုၼ်သေႁုံး၊ ၶေၼ်ႁေႃ႟ႈယဝ်ႉ။ ၶင် ၽႃၶုဝ်လိင်႟ႈယဝ်ႉၶႄႈလိုင် မိုၼ်႟င်လုၼ်႟ႈလႅဝ်တိုၵ်ႉမၼ်လေၵျိုဢဝ်ပိုၼ်ၶံယဝ်ႉဢဝ် မၼ်တႆႈလေ။ လုပ်မၼ်လိုင်ဢဝ်သုင်တီသေယုင်မိုဝ်ဝႃးယဝ်ႉ။ ယံမိုဝ်ပုၼ်မႃးသေ သိပ်သွင်လိုၼ်ၶေၼ် ၶေႃႁႃးပိုၼ်ယၼ်တႆႈ ၶိုဝ်တင်ႁုဝ်ၽိင်ၶေၼ်ယဝ်ႉ ဝႆႈသေ ယၼ်တႆႈလႆႈ႟ႃဝၼ်ယဝ်ႉလင်လႆႈထုပ်ၶၢၼ်တုဝ်မိင်မၼ်လေ။

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Part IV.

PETITIONS.

No. 1.

လိၵ်လဝ်ဝႇလုံတေႃလဝ်ၽၢၵေႃးပိင်လုင်ပိင်ၸေႃမျူၸ်။

ၶႃလဝ်ယုဝ်လိင်ယူပိင်ၸေႃမျူၸ်ထိဝ်ပွႇလႃႈဝႇဢလိရင်တေႃၶံတီၶႃၶေႃ၊ဝၼ် လိၼ်သိပ်သွင်မုၼ်ၶႃလဝ်ၼေႇမိုဝ်ၼ်ႈဢတွင်ပႇႁႃၶၼ်တင်ဢၼ်မီးထံၵျၼ်ၼေႇဢံ မီးလွင်သင်မွင်ပတေႃၼေႇလႃဝႃၶႃလဝ်တီၶႃ။လွင်လႃဝႃၼေႇလိုင်ၼီးသွင်ပွၵ်ယဝ်။ ပိၼ်လိုဝ်ၼေႇလေဢၼ်ဝႃမွင်ပတေႃလိုင်လွင်ၼင်ဢၼ်တြႃးႁႂ်လိရင်သေႁံဝႇဢ လိရင်တေႃၶံတီၶႃၶေႃ။

သၵ်ၽမိုတ်လႇယဝ်ႁိုင်ႈသွင်ပၵ်ၵျူၵ်သိပ်ပႇၽဝ်တုဝ်လိၼ်ႁႃၼ်သိပ်ၶံ။

No. 2.

လဝ်ဝႇလုံးတေႃသမေႃႁေႃမိုင်ရၼ်ႁုင်။

ၶႃလဝ်မွင်ယုဝ်သႃယူယၼ်ႁုင်ဢရပ်ၵျူမိၼ်တိင်ဝႇဢလိရင်တေႃၶံတီၶႃၸျူး လူးလဝ်ပိၼ်လဝ်ၶေႃ။ ၶႃလဝ်ၼေႇပိၼ်လၵ်သမႃးပိတ်တၽႃယဝ်။ ပုၼ်မႃႈၵျူၵ် လိုၼ်ပွႇလႃးၶဝ်မိုၵ်ဢၼ်ဝႃမွင်ပုယူၵျူမိၼ်တိင်ၼေႇပေႃယိဝ်မႃးတီၶႃလဝ်မၼ် ဝႃႁိုတ်ပၼ်ၵျူၼ်လင်းႃ။ ႁွပ်မိုဝ်မၼ်လတ်တၵ်ပၼ်မႇလွၵ်လေၶႃ လဝ်ၼေႇတႃႁိုတ် ၵျူၼ်လင်းႃတင်ပိုၼ် ၅၀၀ သယေႃတူၶႃလဝ်ဝုၼ်ၶံဢဝ်တီၶႃ။ ၶႃလဝ်ႁိုတ်ၵျူၼ် မၼ်ပုၼ်မႃႈၵျူၵ်လိုၼ်ယဝ်ၽေႃပိုၼ်ၶႃလဝ်ၶဝ်ၼေႇဢံၸျူဢံပၼ်တီၶႃၶေႃ။ ပိၼ်လိုဝ်ၼင်ၼေၼ်လေၼင်ဢၼ်တြႃးလွင်မၼ်ႁႂ်ပိၼ်သေႁံ။ ဝႇဢလိရင်တေႃ ၶံတီၶႃၶေႃ။

No. 3.

လဝ်ဝႇၽၢထံလုံးတေႃလဝ်ၽၢၵေႃးပိင်ပိင်သႃယႃဝတိ။

ၶႃလဝ်မလုယူပိင်သႃယႃဝတိဢရပ်ဢုၵ်ယုဝ်ဝႇ ဢလိရင်တေႃၶံတီၶႃၸျူး လူးလဝ်ပိၼ်လဝ်ၶေႃ။ပိပုၼ်မႃးၼေၼ်ၶႃလဝ်မလုမီးဝုဝ်သွင်တုဝ်။ႁွပ်မိုဝ်ဢၼ် ဝုဝ်ဢံမီးၽၼ်သင်။ဢၼ်ဝုဝ်လိုဝ်ၼေႇၶႃလဝ်ပၼ်မွင်ပသိင်ၶတ်ဢဝ်ႁိုတ်ၽၼ်ႁိုတ် ၶေႃးတီၶႃ။လွင်ဢၼ်ဢတႃၶတ်ဢဝ်ၼေၼ်ဝႇၽတိတေႃပၼ်ၶဝ်မိုၵ်ၶႃလဝ်ႁႃသိပ် တင်တီၶႃ။ၼင်ဢၼ်ဝႇၽတိဢၼ်ၶဝ်မိုၵ်လိုဝ်ၼေႇလိုင်ဢံပၼ်ၶႃ။ပိၼ်လိုဝ်ၼင် ၼေၼ်လေၶဝ်မိုၵ်ႁႃသိပ်တင်လေသင်။ ဢၼ်တၼ်ၽႃၶဝ်မိုၵ်လေသင်။ ႁိုမွင်ပသိင် ပၼ်ၶႃလဝ်။ လွင်မၼ်ၶိလွၵ်တေႃပုင်ဢမိင်ၸျူသေပၼ်သေႁံဝႇဢလိရင်တေႃၶံ တီၶႃၶေႃ။

No. 4.

လၵ်ဝႆ လုံးတေႃ လၵ်ၶေႃ ပိင်ၸၢၼ် ထွၵ်ႇပွင်တီ။

ၶႃ လၵ် မွင်ပလၵ်ၶႄး ယူႁၢင် ၵွတ်ပုပ်ဝႆ ဢလီရင် တေႃ ၶံတီၶႃ ႁၢၼ်းလူး လၵ် ပိၼ်လၵ်ၶေႃ။ ၶႃလၵ်ၶႄႈ ၵိတ်ၽၢၼ်ယူ သင်ႁၢင် ၵွတ်ပုပ် ပိၼ်လၵ်ၶႄးတၶႃ။ တေႃ လိၵ်ၶႃလၵ်ၶႄႈ ဢသၵ်ၵႃၵ်သိပ် လိုၵ်မႃး ယၵ်ပိၼ် ႁုၼ်ထၵ်တၶႃ။ လိၼ်ၶႄးၶႃ လၵ်လိုၵ်ၶႄႈ မီး ၵွႆ ၵွင် ၵွတ်ပုပ်တၶႃ။ ပိၶႄႈ လိုင်ဢၢၼ် ၵွင်ၶႄႈ ႁွပ်ပိုၵ်ၶႆ ထိပ်တုံ ၼိုၼ် ၽင်လေ မၵ်ၶၵ် ၵူင် ၶၵ်လုယ်သုံၶံတၶႃ။ ဢၢၼ် ဢတႃ လူသုံၶႄႈ။ ၶႃလၵ်လိုင်ဢံ သွင်ဢံပၼ်လႆ ၼွၼ်ၶႄးတေႃၶေႃ။ ပိၼ်လိုၵ်ၶင်ၶေၼ်လေ လူင် ဢၢၼ်ၼွၼ် ၶႄးတေႃ လင်ၵႃပၼ် ၶျသ လွတ်ငီ သေႁံတီၶႃ ဝႆ ဢလီရင် တေႃ ၶံတီၶႃ ၶေႃ။

No. 5.

လၵ်ဝႆ လၵ်ရႃလပုတ်ၸၢၼ် လီရင်လုၵႃၼ် သႃဝတီ။

ၶႃလၵ် သပြိး မွင်သုလ် ဢူး ယူဝၼ်ထံမၼိင်ဝႆ ဢလီရင် တေႃ ၶံတၶႃ ႁၢၼ်းလူး လၵ်ပိၼ်လၵ်ၶေႃ။ ဝၼ်လိုၼ်လိင်ၼွ ၄ ၶံ ဢၶျင် တိင်ၼိုၼ် လုၼ်ၶၵ်ၶႄႈ ၶၵ်မႃး တိုၵ် ၵွတ်ယိၵ်ထိုင် ဝၼ် ၶႃလၵ်တီၶႃ။ ဢၢၼ် ႁွပ်ပိုၵ် တိုၵ်ၼိုၵ်လေ ႁုၼ် ဝၼ် ႁုၼ်ၶႄးၶၵ် ဢၢၼ်ၶေ ၶံဢမိင် ဢႃၶေ ၶႃလၵ်ၶႄႈ ၵေလိုပ်တိုၵ်ၶၵ်။ လုၼ်ၶၵ် ဢွၵ်ပႆ ၶေယၵ်။ သွင်ႁေႃ လိုင်ႁွပ်ပိုၵ် ၵွၵ် တိင်လပ်သေ ယၵ် ဢၢၼ် လုၼ်ၶၵ် သွင်ႁေႃ လံလႆ ၵွႆ တံတၶႃ။ ဢၢၼ် ႁွင်လၵ်ၶႄၵ်ၶၵ် လျ်ပႃး သေမပႃး သေ ဢၢၼ် လုၼ် သွင်ႁေႃၶႄႈ လိုင်ၶႃ လၵ်ၶၵ်တင် သေဢိင် ၼွင်လျ် ဢၵ်ႁွႃ သုင်လူဝႆ တီႁပ်ပလိၵ်တီၶႃ။ ဢၵျင်ဝႆ ဢလီ ရင်တေႃ ၶံတီၶႃ ၶေႃ။

No. 6.

လၵ်ဝႆ လုံးတေႃ ပြႃး မပြႃး သူပြိး ၼိုင် သယိတ်မျူၵ်။

ၶႃလၵ် မွင်ယုၵ် သိတ် သယိတ်မျူၵ် ယူတၼ်း သိလ်တင်လုင်ဝႆ ဢလီရင်တေႃ ၶံ တၶႃ ႁၢၼ်းလူး လၵ်ပိၼ်လၵ်ၶေႃ။ ၶၼ်ပိင် သယိတ်မျူၵ်ၶႄႈ ၶႃ လၵ်ပိၼ် ၵူၵ်သပြိး ယၵ်။ မီး ၵူၵ် သံလံတၶႃ။ ဢၢၼ်ၵူၵ်လိုၵ် ၶေၼ်လိုင်ငႃး လေသင် ၶၵ်ပိုၵ်လေသင် ၶတ် လင်ဢိၼ်တင်ႁူပီတီၶႃ။ ပုၼ်လိုၵ်မႃး ပိၶႄႈ ၼိုၵ်လိုၼ် သံၶေၼ် ဢၢၼ်ဝႃ မွင်ႁံမၼ် ၶႄႈ မႃး ၵွတ်ယိၵ်တီ ၶႃလၵ် လင်ဢၵ် ၵူၵ် ၶႃလၵ် သွင် လံလိုင်။ ဢတုၵ် သွင် လိုၼ်ႁႃ ၵူၵ်ယေ လံလိုင်ဝႆ ႁတီ တေႃပၼ် ပိုၼ်ၵႃ ၵွင်တီ ၶႃလၵ်ၶေႃ။ ၶင် ဢၢၼ် မွင်ႁံဝႆ ႁ တီ ႁႃ ၵူၵ်လိုၵ်ၶႄႈ လိုင်ယိၵ် ထိုင်တေႃ တသိၵ် ဢံပၼ်။ ၶႃလၵ် ယွၼ်ႁႃ ၵူၵ်ၶႄႈ ႁေႃ ဢံပၼ် ႁုလ်ထိင်ပြိတ်တီၶႃ။ ပိၼ်လိုၵ်ၶႄႈ လေၶင် ဢၢၼ် လွင် ဢၵျင်ပြႃး မီး ၵႃလႆ ပိၼ်သေႁံဝႆ ဢလီရင် တေႃ ၶံ ဢထံလၵ် ဢရိုး ပိင်ပိၼ်လၵ်ၶေႃ။

No. 7.

လိၵ်လၵ်ဝႆ တီလုံးတေႃ လၵ်ပႃမႆ ၶေႃ ၼိုင် သႃ ယႃဝတီ။

လီရင်လု သႃ ယႃဝတီ ၶေႃပိင် မိင်လမျူၵ် ယူဝၼ်တိင် မျူၵ်ပြိး ၶႃ လၵ် မွင်ယုၵ်

လူဝ'လၢဝ်သိၵ်ၶုဝ်းၼလီရင်တေႃၶံတၢၶၢ၊ၵျိုးလူလၢဝ်ပိၼ်လၢဝ်ၼေႃ။ၶၢ၊လၢဝ်ၼေ' ဝၼ်လိုၼ်သိလွင်သွင်ၶံၼၼ်ပ'ၵ္ဂ၊လူတင်သိလုမ်းလံၵ် ၵျိုၼ်ၶၢ၊လၢဝ်တေ၊ၶွင်မွင် လိမ်းၼေ'လိုင်တင်ၶွၼ်ပေ့၊ၼၵ်ၵ္ဂၵ်ၵျုဝ်ၶၢ၊လၢဝ်တိၶၢ၊ မိုဝ်ၼၼ်ပ'ပေ့၊ပ'ၼၵ်ၶၢ၊ လၢဝ်ၼေ'လိုင်သံလွဲပိုင်လွဲၼံလတ်ၼံဝ၊သင်မၼ်ၼေ'လိုင်။ ၵိၼ်လၢဝ်မဝ်လၢဝ်ယူတ၊ သေယၢဝ်ၵုၼ်ဝၼ်ၵုၼ်ၼေ၊းတင်တိလိုဝ်ၼၼ်ၼေႃပေ့၊ၼၵ်ၵိုတ်ပိုၼ်တၢၶၢ၊။ပိၼ် လိုဝ်ၼင်ၼၼ်လေၼၼ်လွင်ၼၵျိုင်မွင်လိမ်လိုင်ၼုၵ်သိ ၼဝ်ၼယ၊တေႃမူသေ ၵံၶၢ၊လၢဝ်ဝ'သၼေ၊းတေႃမြတ်ၶံတိၶၢ၊ၼေႃ။

No. 8.

လဝ်ဝ'ၾၢထံလဝ်ယ၊လၦတ်ၼေၢ်ၵျၼ်သ၊ဝတိၼေႃ။

ၶၢ၊လၢဝ်ယူၵပ်ၼိလုဝ်း လိုင်တၼ်တုတိသယ၊လၦတ်ၼုၵ်မွင်ယုဝ်လံမိလုဝ်တေႃ ဝ'သိၶုဝ်းၼသၼေ၊းတေႃမြတ်ၶံတၢၶၢ၊ၵျိုးလူးလၢဝ်ပိၼ်လၢဝ်ၼေႃ။ပေႃၶၢ၊လၢဝ် ၼေ'လွင်ၼၵျိုင်ၼၼ်ပိၼ်တင်ပိၼ်ၼေ၊လိုင်ယ'ငိၼ်ယၢဝ်မဝ်တၼ်ၵျိုင်။ၵျလ'ၵ္ဂ၊ပိုင် ပြေမူ၊ဝ်ယွၼ်ၶံၼၶွင်သိပ်ဝၼ်ၼထံလၢဝ်ၼိလုဝ်းလိုင်ယ၊လၦတ်ၦၼ်ထွၵ်လေယ၊ လၦတ်ၦၼ်ထွၵ်ၼေ' ၼံပၼ်ထိုင်ပေပိတ်တိၶၢ၊။ ၶၢ၊လၢဝ်ၼေ'ထံၼမုတေႃလၢဝ်ၼ လုဝ်ယၵိုတ်လိၵိုတ်ငံယၢဝ်။ၵုၼ်လုင်ယူၼိုဝ်ၶၢ၊လၢဝ်ၼေ'ၼံလ'ၶံတင်ၼပြိုတ်သင်မိုဝ် လွဲယံလွဲတၢၶၢ၊။ပိၼ်လိုဝ်ၼင်ၼၼ်လေၶၢ၊လၢဝ်ၶ'ၵျယပေပိတ်ၼမိင်တေႃလၢဝ်ယ၊ လၦၵ်ဝၼ်ထွၵ်ယၢဝ်။ၶိလုဝ်းတေႃၵျိုသေတေႃမူၼၶွင်ၼတ၊သိပ်ဝၼ်။ပေႃၼံ ၵျိုသေမလသၼေ၊းၼံပၼ်ၼၶွင်လ'လိုင်ၶိလုဝ်တေႃၼၵျိုင်ၶ'လုဝ်ၼွၵ်တင်ၵိုတ် တိၶၢ၊။ဝ'ၼလီရင်တေႃမြတ်ၶံတိၶၢ၊ၼေႃ။

No. 9.

တိၵုင်းၵတ်မွင်ၾုဝ်ၵျၼ်ၾၢမုထံၾၢၼ်လေ တုလည်ၵုၼ်မွဲဝၼ်ၾၢလီရင်ၶံၵျၵ်။

ၶၢ၊လၢဝ်ၼေ' လေလွံတုလုဝ်ၼ် မိုဝ်လိုၼ်လိတ်မွဲ သိၶံသိုၵ်ၵျတ်လူဝၼ်ၼပုတ် လ၊းတိၶၢ၊။မိုဝ်ၶၢ၊ပ'တၼ်ယိဝ်သွင်ဝၼ်ၼၼ်။ ၼၼ်ဝၼ်ၼေ'ၼမုလၵ်ၦဝ်ပိၼ် ၼမုး၊ယၢဝ်။ မွင်တိၼ်လၢဝ်ၦဝ်ၼေ' ၼၵျိုင်ၦဝ်တုဝ်ၵဝ်ၵျ'လိုင်ၵ္ဂ၊လူၵျတ်ထိုင်လတ် ဝ၊တိုင်ငိၼ်သပြိုးၼေႃ။ သပြိုးၼေ'ၼံၵိုတ်သံး၊ပိုင်လွဲတိၶၢ၊ၼၼ်သပြိုးၼေ'လိၵျင် ၵုၼ်ဝၼ်ယၢဝ်လိုင်လိလိုပ်လွံၶ'ၵျ၊ၵျ'တိၼ်ၦဝ်တိၶၢ၊။ၶၢ၊လၢဝ်ၵျတ်လင်လွံၶ'ၵျ၊ၵျ' တိၼ်ၼေ'ၵျတ်တံယ်င်ၵျင်ၼေၦၼ်ၶျင်ယၢဝ်။ၵျ'တိၼ်သုတ်ၵျ'တိၼၼ်ယ်င်ၵျင်ၼေ' ၶၢ၊။သပြိုးၼေ'ပေႃၼံၵိုတ်ၼံထ၊လိုပ်လွံၶ'ၵျ၊ၵံလိဝ်လိုင်ၦဝ်လိုဝ်ၼေ'လိလ'ထုပ် လေ။လွင်ၼၵျိုင်ဝ'ၼလီရင်တေႃၶံတိၶၢ၊ၼေႃ။

No. 10.

လိၵ်လဝ်လုံးတေ၊လဝ်မြုဝ်ၾုၵ်သိၼ်ပွင်ဝေဝ်း။ ၁၇၉၉၃။ ၾၢၶွၼ်တေ၊ထိုၼ်မ'ၼံပတ် ၁၂၆။

ၶႃႈလိၵ်ႈသိၼ်ႇပွင်ႇၶေႃးမြုၵ်ႈယူႇဝၼ်းၾၼ်ႇတိၵ်ႉသိၵ်ႉပူႊၶႃႈလိၵ်ႈမွင်ႈယွၵ်ႉသၼေႃႈဝ႟ လိၵ်ႈၶၢၼ်ႉလိရင်ႇတေႃမြတ်ႉၶံတီၶႃႈၼေႃ၊ ၶႃႈလိၵ်ႈၼေ႟တုၵ်ႈၵျွတ်ႉၵျိုၼ်းယူး၊ မ႟ၶၢၼ်ႈၶံ ၶဝ်ႈလယၢႊလိုဝ်ႈၼေ႟လိုင်ၶၢၼ်ႈလွတ်ႉႁႃလွတ်ႉၸွၼ်းယႅၼ်းလုံတိဝ်ႉၶတ်ႉယၵ်ႉတီယူႇဝၼ်း မိႊၶၢတွင်း ၁၀မိင်ႇႁၶ႟ဝ႟တီလိၼ်ႈလပ်ႉလိၵ်ႈၶၢလုၵ်ႈယထိုၼ်ႈမ႟ ၶၢပတီပုၵ်ႉမ ၈၊ ၶႃ၊ ၶၢရၶိလိုၵ်ႈတေႃပုင်ၶၢမိင်ႇသၼေႃႊတေႃမူပၼ်းသေၵ်ႉၶံ။ၶၢၵျွင်ဝ႟လိၵ်ႈၶၢလိရင်ႇတေႃ မြတ်ႉၶံတီၶႃႈ။

No. 11.

လုံးတေႃလိၵ်ႈတေႃႇတယေႃးမြုၵ်ႈႁုၵ်ႉ။

၁၉၀၀တီ။ လိုၼ်ႈလူလိုင် ၁၈ ဝၼ်း။

ၶႃႈလိၵ်ႈတိၵ်ႉၶိၼ်ႈႊလေႃ ယူႇဝၼ်းၶိၼ်ႈႊလေႃ မွင်ႈလံလိမ်ႉဝ႟ သၼေႃႊတေႃမြတ်ႉၶံ တီၶႃႈၼေႃ။ၶႃႈလိၵ်ႈၼေ႟ႁွတ်ႉၽိၼ်ႈၶွင်ထုဝရၶၢမၼ်းတၶႃႈၶၢပတေႃၼေႃတီပုပုၵ်ႉ မ ၁၇ ၶၢရၶၢၶျၵ်ႉသိတႃႊလိုင်လွတ်ႉၾင်ယၵ်ႈ။၁၉၀၀တီလိုၼ်ႈလူလိုင်၁၇ဝၼ်းလိၵ်ႈ ၶၢၶေႃႊပိင်လေႃလၼ်းပွ႟ တြႃႊၶွင်တိုၵ်ႉၶိလိုၵ်ႈရေႃၶွင်ပုလ ၵျိုၵ်ႉတိုၵ်ႉၶိလိုၵ်ႈရေႃႊ လိုင်တီယူႇဝၼ်းတုၵ်ႉသေၶၢတွင်း၁၀မိင်ႊယၵ်ႈ။ႁွပ်ႉပိုၵ်ႈလုၵ်ႈလၼ်းသိုၵ်ႈၶၢၵ်ႈႁလၼ်းသိုၵ်ႈ ၶၢၵ်ႈလ႟ၵျေႃသေမလသၼေႃႊပၼ်းၶၢမိင်ႇလၵ်ႉမတ်ႉသၵ်ႉၶံလွင်ၶၢၵျွင်ၶိလိုၵ်ႈတေႃၶၢ လိရင်ႇတေႃမြတ်ႉၶံတီၶႃႈၼေႃ။

No. 12.

လုံးတေႃလိၵ်ႈမြုၵ်ႈႁုၵ်ႉႁုင်ၵျွင်ပီ၁၈၉၉တုၵ်ႈတြႃးမရၼ်ႇပတ်ႉ၅၆။

တြႃႊလုၵ်ႈမမျိုင် ႁွတ်ႉၼေႃႊ။ ယူႇဝၼ်းလပေႃယုင်။

တြႃႊၶံမွင်ႈၶိင် လ႟သိံ။ လ႟သိံ။

ယူႇဝၼ်းလပေႃယုင် တြႃႊၶံ မွင်ႈၶိင်ၼေႃ ၶႃႈလိၵ်ႈတီ လိၵ်ႉၶၢၶျေႃသၵ်ႉသုင်တီၶႃႈ ၼေႃ။(၁)တြႃႊလုၵ်ႈမမျိုင်သ႟ယုၵ်ႈသ႟မေႃၶၢၵျွင်ၼေ႟လိုင်။ၶံထိုၵ်ႉၶတ်ႉမေႃၼေ႟။သိံ ႊပိုင်ႊၶၢမုလိုင်ၶၢၼ်ႈၶံသင်ၶံထုၵ်ႉမိုၵ်ႈႁွတ်ႉၵျွင်မိင်ၾၼ်းၼေ႟လိုဝ်ႈၼေင်ပေႃမေႃသုင် မလုၵ်ႉလင်ပွၵ်ႉႊလေႃပွၵ်ႉႊပိၼ်းၼေင်ၼေ႟ၶႃႈလိၵ်ႈသုင်မတၶႃႈ။ၼေ႟သင်ဝ႟လွၵ်ႈၼိင်လၵ်ႉ မၵ်ႈလွၵ်ႈ။(၂)လိုင်ၶၢၵ်ႈမေႃၶွၼ်းၼင်မိုၵ်ႈတြႃႊလုၵ်ႈၼေ႟ပိ ၁၈၈၁ သုၵျူလၼ်ႇပတ်ႉ၈ ၶၢရၶံမိႊၶၢပြတ်ႉသင်၊ (၃)ၶၢတုၵ်ႉသုင်မ တြႃႊလုၵ်ႈမမျိုင်ၼေ႟ပွၵ်ႉႊလေႃပွၵ်ႉႊၶံ မိႊလွင်ပိတ်ႉဝ႟ၶိလိုၵ်ႈတေႃဝ႟လိၵ်ႈၶၢလိရင်ႇတေႃမြတ်ႉၶံတီၶႃႈ။

No. 13.

လိၵ်ႉလိၵ်ႈသုံးတေႃလိၵ်ႈမျုၵ်ႈႁုၵ်ႉထၼု။

၁၈၉၉တုၵ်ႈ၊ တြႃးမၾႃရၼ်ႇပတ်ႉ ၇၅။

တြႃႊလုၵ်ႈ မွင်ႈမိင် မိုင်သုတိၵ်ႉ။ ယူႇဝၼ်းတလိုင်ႁုင်

တြႃႊၶံ မွင်ႈမြ ။ ယူႇဝၼ်း ။

ၶႃႈလိၵ်ႈတြႃႊလုၵ်ႈမွင်ႈမိင်ၶၢလိရင်ႇၶံတင်လိၵ်ႈယိုၵ်ႈထိုင်လိၵ်ႈၼိုၵ်ႈႁူၵ်ႈလိၵ်ႈၵျေႃႊလူႊ

လုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်တီၶႃၶေႃ။ ဢႁူၼ်မၼ်လိုၼ်း ၁၂၅၀ တီလိုၼ်သိမ် ၂ ၶံ။ တြႃးၶံ
မွင်ၸြၼ်ႈ လုၵ်ၵိုၼ်လႆႈလေႈ လိုၵ်ၼၢင်ႁႃထုၵ်လပ်ပိၼ်လိုၵ်ၶိုၵ်မီၼွင်လေႈၵိုၼ်ဢမ်မီး
ဢတုၵ်လွႆႈႁႃၶၼ်မၼ်လိုၼ်ၶႃလၵ်ပၼ်ႁူၼ်ႈတၶႃ။ ဢၼ်ၵိုၼ်ၼႆႈလိုၼ်ပေႃၵိုၼ်
သိပ်ဝၼ်တေႃၶိုၼ်ပၼ် ဢိုၵ်ဝႆႈႁတီသေႁေႃ ဢၼ်ၼႆႈတေႃ ထိုၼ်ႁွတ်မိုၵ်ၸိုၵ်
ႁွပ်ပိုၵ်ဢမ်ပၼ်ဢမ်တီလႆႁွႆႈ။ ဢလၢင်ၵိုၼ်လွႆႈႁႃ ၶၼ်တၢင်သိုၼ်ပႃး ႁႃလမိုလ်လုမ်း
ၼိုၵ်တြႃးၶံမွင်ၸြၼ်ႈၶိုလ်တေႃပုင်ဢမိူင်ဢွင်ၸုၼ်တီႁၶိုပၼ်သေႁမ်။ လွင်ဢႁူၼ်
ၶႃလၵ်လၵ်ဢလီရၢင်ၶံတၢင်လၵ်ယိုၵ်ထိုၼ် လၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်ၵျိူးလူး
ႁျႃးဝိၼ်တေႃမူႁွႆႁမ်။ သွင်ႁမ်တီၶႃၶေႃ။

No. 14.

လိၵ်လၵ်ဝႆႈတမ်လုမ်းတေႃလၵ်ရႃလရတ်ရၼ်ထွၵ် မိုၼ်ရၼ်ႁုၼ်။

ၶႃလၵ်ယူဢသပ်ပုၵ်တထွၼ်ပွႆႈလႃးလုင်မွင် မွင်ၶုပ်ၶၵ်ဝႆႈလၵ်ထိုၼ်ဢထမ်တေႃ
လၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်ၵျိူးလူးတၶႃၶေႃ။ ၶႃလၵ်ၼႆႈယူဢလပ်ပုၵ်တ
ထွၼ် ဢၼ်ၼိုၵ်ႁူၵ်ဝၼ်လၵ် ၸြႃးလုင်လေႃတီၼႆႈႁွပ်ပိုၵ် တုၵ်ထိုၼ်ပွႆႈတေႃဢလိလ်
လိုၼ်လလီဝၼ် လိုၼ်ႁူၵ်မုၼ်လေႃသိုပ်တမ်လမ်ႁႃဝၼ်လတ်ပွႆႈမၼ်။ လတ်ပွႆႈယုၵ်
သေႃး။ ဢလိုၼ်လိုၵ်ၼၼ်လွႆလိုၼ်။ ႁွပ်ပိုၵ်ဢၼ်လုၵ်တီထွၼ်ၶိုၼ်ပွၼ်မေႃႁိတ်လေႃ။ ၶိလ်
တေႃၵေႃသေမလပၼ်ဢမိူင်လၵ်မတ်ၶံပွႆႈသေႁမ်ၶႃလၵ်။ လၢင်ဝႆႈလၵ်ယိုၵ်ထိုၼ်ဢ
ထမ်တေႃလၵ်ယႃလဝုတ်ဝၼ်ထွၵ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်ၵျိူးလူးႁၵ်တီၶႃၶေႃ။

No. 15.

လိၵ်သၵ်လုမ်းတေႃလၵ်ၶေၼ်ဝိၼ်သုၼ်ဝၼ်ထွၵ်မိုၼ်တလိၼ်း။

ၶေႃၶႃလၵ်ယူတိုၵ်ထၼ်းတေႃဝၼ်ႁုၼ်းပုၵ်ၵျိူးထမ်လုင်မွင်ယုၵ်မွင်ဝႆႈဢလီ
ရၢင်ၶံထိုၼ်လၵ်ၶေၼ်ပိၼ်ဝၼ်ၶုၼ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်ၵျိူးလူးႁၵ်တီၶႃၶေႃ။

ၶေႃၶႃလၵ် မွင်ယုၵ် မွင်မီးဝုၵ်ႁုၵ်ပိၼ်သိုၼ်းႁႃတၼ်ထိုၵ်ၵိုၼ်လွႆႈႁႃၶၼ်ႁႆႈ
ႁွႃလေႃ။ ၶႃလၵ်လိုပ်ၶႆႈလွႆႁႃဝုၵ်ၼႆႈထုပ်မီးၼၢင်မိုၵ်ဢႆႈယုၵ်မျိုၼ်လေႃ။ မိုၵ်ဢၼ်လိတ်
သေတွၼ်ထမ်မၼ်ၼႆႈႁွပ်ပိုၵ်ဢၼ် ဢႆႈယုၵ်မျိုၼ်လတ်လွင်ဢႁူၼ်ႁုၼ်ႁေႃး။ ဢၼ်
ႁွၼ်လိုၵ်ဢႆႈယုၵ်သိၼ်မႃး။ ႁွတ်ပွၼ်ႁမ်ဝႃၼႆႈလေႃ။ ၶိလ်တေႃလၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ်လုင်တုၼ်
ပိၼ်လၵ်တီဢၵ်ဢႆႈယုၵ်သိၼ်။ ၼၢင်ဢၼ်တြႃးတၢင်မီးၼၶေၼ် ပေႃလီရၢင်တေႃမူ
ယၵ်။ ဝုၵ်ႁုၵ်ပိၼ်ၶႃလၵ် ၼၶေၼ်လိုၼ်ဢၵ်တီ ၼၢင်မိုၵ်ဢႆႈယုၵ်မျိုၼ် သေယၵ်ၶိလ်တေႃ
လၵ်ဝၼ်ၶုၼ် လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်ၶႃ ၵျိူးသေမလၶိုၼ်ဢပ် ပၼ်မိၼ်ၶႃလၵ်ၵျိူးထမ်
လုင်မွင်ယုၵ်မွင်သေႁမ်။ လၢင်ၼႆႈဝႆႈ ဢလီရၢင်တေႃၶံထိုၼ် ဢထမ်တေႃ လၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ်
လၵ်ၵျိူးလူးတီၶႃၶေႃ။

No. 16.

လိၵ်လၵ်တမ်လုမ်းတေႃလၵ်မြိုၵ်ၸုၵ်တုၼ်းၶႆ။

၁၀၆၉ ဝတုၵ်။ ၸႃရၼ်ပတ် ၼွင် ၁၃။

ၶေႃၶ႑ၸၢင်မွင်ပိင်ယူၼ်ဝၼ်လုၼ်ပ႑ဢပိင်ၶၼ်တိုၵ်မိုင်မြ႑ၵ်မဢၼ်လၵ်ဢ သုၵ်ယၢၶ်ပွႆလွတ်ၸိုသ႑ဝႆ။ ၼွင်ဝေ႑မီးၼေႆလရင်ၵဢရ ဢမျ႑ၵ်ၶံပတ်ၶသၵ် ပၼ်ပိုၼ်ဢၼွၼ်တေႃ႑ႁ႑ႁျပ်လေ။ ၶျေတင်ယၵ်ဢံလိုၵ် ၁၂ သွၵ်။ တုင်ၶျေမီးမေ မိုၵ်သီပုၼ်ပုၼ်း႑လၵ်ႁီလိပ်ႁွပ်ပၼ် မုၼ်ႁွႆဝႆလိုၼ်ၶျေၼေႆႁ်လႆပိုၼ်ဝၼ်ၵျိုၼ် သႆ။ ၶိလ်ိတေႃ႑လၵ်ပိၼ်လၵ်ၵျေသေမ လသၶေး႑တေႃ႑မူထူၵ်ပၼ်ဢမိင်ပ႑ၶ႑ သေတေႃ႑လၵ်မတ်လိင်သိၼ်သေၵံ။လွင်ဢႁျင်ၶ႑ၸၢင်မွင်ပိင်လင်ဝႆလၵ်ထိုင်ဢ ထံတေႃ႑မြ႑ၵ်ဢုၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁ်ၵ်ၶ႑ၶေႃ။

No. 17.

လိၵ်လၵ်ဢထံလုံးတေႃ႑လၵ်ဢရေးပိင်ၼုၼ်ၸုၼ်လုင်
မိုင်ႁၼ်သ႑ဝတိ။

ၶေႃၶ႑ၸၢင်ယူမိုင်ဢိလိလိင်ဢပိင်တိုၵ်ဝၼ်သမိင်းႁိုင်မွင်ၵၼ်လဝႆလၵ်ဢ လီရင်ၶံထိုင်ဢထံတေႃ႑လၵ်ဢရေးပိင်ၶုၼ်ၸုၼ်ထုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်ႁ်ပေႃ႑လႆ ႁျူးပိၼ်သုလ်ၶေး႑တေႃ႑ႁူသိင်ၶေးၶံၵိုၶေႃး႑သွင်ၵံလုလ်တိၶ႑ၶေႃဢၶျၵ်ဢ ထံတံလုံးတေႃ႑လၵ်ႁ်ၵ်ၶ႑သင်သုၵ်တေႃ႑မူပၼ်ဢရ။ဢတ႑ဢံႁ႑ပၼ်သေ႑ၼေႆလႆ လေ။ထုပ်တပ်တံပိုၼ် ၁၅ ႁျပ်ၼိုၵ်ၶ႑လၵ်ႁိုင်မွင်ၵၼ်လၼေႆလိုင်။ ၶ႑လၵ်ၼေႆဢံ တွၼ်မီးယွင်လိုၵ်ဢမိင်တေႃ႑လၵ်မုၼ်ယွိ ၶုၼ်လုင်ႁ်ၵ်ၶ႑သေယၵ်သေပွၵ်။ ယံမိုၵ် ၵ႑ပုၼ်မ႑းၼေႆလေ႑လွိလိုင်ၼေင်ၵ႑ လၵ်မုၼ်ယွိၶုၼ်လုင်မီးဢလုၵ်တေႃ႑ဢတိင် ပိၼ်ဢၼ်ၶ႑လၵ်ၶတ်လင်ပၼ်မိင်ၵၼ်ယူဝၼ်လံၵၼ်ၶ႑လၵ်ၼေႆသေၵေႃ႑။ ပွၵ် တေႃ႑လိၵ်ၼေႆ လိုင်ႁူပ်ရ႑း မိလ်မိုၵ်တင်ပွႆ တေႃ႑လၵ် ပြိ႑းလေ။ ဝၼ်လံၵၼ်ၶ႑ လၵ်ၼေႆ လိုင်လေ႑သေလင်ၵေႃ ၶတ်လင်မၵ်လႆတိၶ႑။ ပိၼ်လိုၵ်ၼေင်ၼေႆလေဢ တုၵ်ဢံႁ႑ပၼ်လေ႑လႆၼေႆဢၼ်တပ်တံပိုၼ်ၶၼ်ႁ႑ႁျပ်ၼေႆလိုင်ၶိလ်တေႃ႑မလ ဢိတ်လူၼုၵ်သီပၼ် ၸိုသ႑တေႃ႑မူသေၵံ။ လွင်ဢႁျင်ၶ႑လၵ်ႁိုင် မွင်ၵၼ်လလင် ဢလီရင်ၶံထိုင်ဢထံတေႃ႑လၵ် ၶုၼ်ပုၼ်လုင်ဢရေးပိင်ႁ်ပေႃ႑ႁျူးပိၼ်တေႃ႑မူၵိုံ ၵံး႑သွင်ၵံတိၶ႑ၶေႃ။

No. 18.

တံလုံးတေႃ႑လၵ်ပိင်လ႑ၸုၼ်ၼုၼ်လုင်မိုင်ရၼ်ႁုင်။

၁၉၀၁ တုၵ်လိုၼ်လူလိင်သိပ်ၶံလၵ် မုၼ်မိုင်မိင်ၵိင်းႁျင်ပေႃ႑ထိမိတ်တ႑လပ် ၶံထိုင်တိတၵ႑တေႃ႑ပိင်ရ႑ၸုၼ်ၶုၼ်လုင်လေ။ဢႁျင်လွင်မၼ်လိုင်၊ၵၵ်ၶ႑ၼေႆၶံ ၵူမ႑းလုၵ်တိဝၼ်ႁျူၼ် တေႃ႑လေလိုၵ်ၼေင်ၵ႑ပိင်ရ႑ႁုၵ်တ ဢုပတေႃဢတိင်ႁွပ် ပိုၵ်ၵၵ်ၶ႑သင်သွၼ်တပေၶၵ်လွိတိၵိုၼ်ၼံမ႑းၼေႆလိုင်။ဢၼ်ဝ႑ႁိုင် မွင်ဢေၶျၼ် မိုင်မိင်ၵိင်းၼေႆမၵ်ႁ်လႆတုၵ်ၼံၵိုၼ်ပွ႑း လိုၵ်ၼေင်လႆတင်ဢမိင်ယၵ်မတ်လၵ်ဢ လုၵ်ယၢၼေၼ်။တုၵ်ၵၵ်ၶိင်ႁ်ၵ်ယွင်သုင်တင်ဢၵ်လိုၵ်ၼေင်ၵုၼ်လုင်ဢၼ်ဢႆယုၵ်မြး ဢႆၵျေ။ဢႆထွင်ပုၵ်ဢၼ်သီၵေ႑ၼေႆသယေႃ႑တူတိထုၵ်လၵ်မတ်လေဢၼ်ၵိုဢံ လိုၵ်ဢံလွိဢံလီလွင်ၶႆႁ်မိတ်တ႑ပိုၼ်လုလေ။ ပွၵ်လွိပွၵ်လွိၼိုၵ်ယွိလႆၶံတင်လတ်

တီၶႃႈ။ပိၼ်လိုၵ်ၶင်ၶႄႇလေႃးၵ်ၶႃႈလိူဝ်ၼၼ်ႉႁူပ်ႉပိုၼ်ပိၼ်ႁၢင်ႈဝၼ်း၊လေႃးပႆႇဝႃႈ တႃႇတေႃႇပိၼ် လႃႈဝၼ်ၶၼ်လုင်မၵ်းမလတႃႇလၢႆးမၵ်းလွႆးလိူဝ်း၊ ၼၼ်ႉမိူင်းမိူင်းၶိူင်းၶႄႇ ၼၼ်ႉၼတတ်ႉပိၼ်လႃႈၽၵ်းၶႃႈၼမ်းမီးတီႈသွၼ်လႆႈသင်ယၵ်ႉၶႃႈ၊

No. 19.

လိၵ်ႈသၵ်တမ်းလုမ်းတေႃႇလၵ်ႉၶၢင်ႉပိၼ်ၶွၼ်လုင်မိူင်းတုင်ႈႁူ။

၁၈၇၇တူဝ်။ တြႃးမၢၼ်မိူၼ်ပတ်ႉ ၇၉။

တြႃးလုၵ်ႈမေႃယိၼ်ယူႇတိူၵ်းဝၼ်တၼ်မ့ႁွင်။ ႁၼ်တေႃႈႁိူ။

တြႃးၶမ်း မွင်မိူင်း ယူႇတိူၵ်းဝၼ်တၼ်မ့ႁွင်။ ၼၼ်ႉၵွၼ်တေႃႇလၶေႃး။

လိုၵ်းၼၼ်ႉမူႇ။ ၼၼ်ႉမူႇယုၵ်ႉမေႃပိတ်းႁၼ်။

ၶေႃႇၶႃႈလၵ်ႉတြႃးလုၵ်ႈမမေႃယိၼ်သၵ်ႉဝ့လိုၵ်းၶင်ၼၼ်ႉၸၢၵ်းပႃးႁႃႈတွၼ်ၶႄႇ။လၢႆး မိုၵ်းပီ ၁၂၃၈ တုၵ်းလေႃးပေႃႇမေႃသွင်ယႃ့သယေႃႇတူႇၼၼ်ၵ်ပၼ်ႁၼ်လေႃး။လၢင်တီႈတွင်း ယူႇသင်လုၵ်ႈႁၼ်မီးသိပ်ႉပီယၵ်ႉ။ တြႃးၶမ်းမွင်မိူင်းၶႄႇၶႂ်ၼၼ်ႉတုင်သိပ်ႉပီၽိၼ်လၵ်ႉမၵ်း ၽမ်းသေလေႃးလၢင်လေႃးႁိတ်ႉယိတ်ႉပုၼ်မေႃပိုၼ်လႆႈ။ လၢင်ၼၼ်ႉၵ်တီၼ် ထိပ်ႉၶိၵ်းလၵ်းၶိူဝ်လႆႈ သေႃၶႃႈလၵ်ႉတြႃးလုၵ်ႈမမေႃယိၼ်ၶႄႇ။ ၶႃႈလၵ်ႉႁေႃပိၼ်မေႃၶႄႇႁေႃႇ။ မၼ်ၶႄႇၼမ်း လိူင်လုမ်ႈၼမ်းတုလႆႈၼမ်းလွႆႈတင်ၼၼ်ႉႁၢင်ယုၵ်ႉဝုတ်ႉတြႃးႁႃႈယိုင်မၵ်းႁၢင်ႁႃႈလီႁႃႈမိလႆႈလေႃးၶင် ႁႃႈၼၼ်ႉပိၼ်ၼၼ်ႉၸၢၵ်းပိတ်းၶႄႇလုင်လွၵ်းၼၼ်ႉတိူင်မွင်မိူင်းၶႄႇတင်ၶႃႈလၵ်ႉတြႃးလုၵ်ႈမမေႃ ယိၼ်ႁႃႈသ့ယုၵ်ႉမိုၵ်းမေႃသင်လၢင်ပိတ်းၶတ်ႉႁၼ်မီးလႆႈတေႃႇလၵ်ႉၼၼ်ႉၶေႃးပိၼ်ၶွၼ်လုင်ၸူ ဝုင်ၼၼ်ႉမိူင်တီႈႁႃႈမီးပၼ်ပႃးတင်ႁႃႈသိူင်လမိူဝ်သေႃႁမ်း။လွင်ၼၼ်ႉႁၢင်ၶုပ်ႉၶၵ်ႉလၵ်ႉဝ့ထိူင် ၼၼ်ႉထမ်းလုမ်းတေႃႇလုင်လၵ်ႉၶိုၵ်ႉႁူၵ်ႉတၼ်ပိၼ်လၵ်ႉႁိူၼ်းလူႉတီႈၶႃႈၶေႃႇ။

No. 20.

လိၵ်ႈလၵ်ႉတမ်းလုမ်းတေႃႇလၵ်ႉမျူၵ်ႉၸုၵ်းမိူင်မေႃႇပီ။

၁၈၇၉တူဝ်။ တြႃးမၢၼ်မိူၼ်ပတ်ႉ ၇၄။

လိုၵ်းၼၼ်ႉမူႇ။

ၼၼ်ႉမူႇထုၵ်းလ့ၵိုၼ်ၼမ်းမီးၼၼ်ႉတုၵ်ႉႁူလ့ယွ့ႁႃႈၶၼ် ၅၀။

တြႃးလုၵ်ႈ မွင်လႃႈ	ယူႇဝၼ်ႁလွတ်ႉ။	လၵ်ႉႁၼ်။
တြႃးၶမ်းမွင်မိတ်ႉ။	။ ။ ။	။

ၶေႃႇၶႃႈလၵ်ႉတြႃးၶမ်းမွင်မိတ်ႉတီႈလိၵ်ႈၶိုၼ်ၶျေႃသၵ်းသွင်ထိုင်တမ်းလၵ်ႉမြူၵ်ႉၼုၵ်းလုင် တၼ်ပိၼ်လၵ်ႉတၢၶႃႈၶေႃႇ။ၼၼ်ႉတြႃးလုၵ်ႈလွ့တြႃးလၵ်ႉယွၼ်ၵိုၼ်ႁႃႈၶၼ်ၶႄႇမၵ်း ထုၵ်းလီပၼ်လွင် ၼၼ်ႉႁူင်ၶႄႇထုၵ်းထိူၵ်းပလလေႃး။ ၼၼ်ႉၵိုၼ်ႁႃႈၶၼ်ၶႄႇပီ၁၂၄၁ တုၵ်းလိူၼ်ၽမ်ႉ၃ၶမ်းတီႈႁိူၼ်ၼၼ်ႉ့ယုၵ်ႉၸေႃႇၶိုၼ်လွင်တေႃႇယႃ့ႁၼ်လေႃး။ၼၼ်ႉတႃႇလွင်ယႃ့ ႁူပ်ႉပိုၵ်ႉၼၼ်ႉႁူၵိုၼ်တြႃးလုၵ်ႈမွင်လႃႈၼၼ်ႉၵိုၼ်ႁႃႈၶၼ်ၶႄႇႁေႃႇသုင်လ့ႁိတ်ႉသိူင် တီႈၼၼ်ႉလွင်လႃႈတေႃႇယႃ့ႁၼ်ၶႄႇလေႃး၊ပီ၁၈၇၂ တုၵ်းၶႂ်ၼိူင်တလီယပတိူင်လိၼ် ၼၼ်ႉမဝုၼ်ၶမ်းၶေႃ ၼိူၵ်းၼုပတေႃၶမ်းပတ်ႉ ၉ ၼၼ်ႉသ့ ၃၀ ပုၵ်းမၼၼ်ႉရႁူပ်ႉပိုၵ်ႉပိၼ် ၼၼ်ႉၼၼ်ႉၸေႃႇတီႈၽမ်းယၵ်ႉလ့။တင်ၼၼ်ႉတြႃးလုၵ်ႈမွင်လႃႈလွ့ယွၼ်ႁႃႈၶၼ်သိူင်ပႃး

ထရိုလ်လုံပလလေ။ လွင်ၶၢ လၐ်သိုင်ထရိုလ်ၶႄ ႁြၢး လုပ် ထိုၵ်သိုင်တၢၶၢ ၶႄၢ ၶၢ လၐ်လၐ်ဝ ဢၼ်လီရင်ၶံ လၐ်ထိုင်တံ လၐ်ၶိုၐ်ႁူၐ်ၸိၼ်လၐ်တၢ ၶၢ ၶႄၢ။

No. 21.

လိၵ်လၐ်တံလုံးတေၢ်လၐ်ဢၢရေး ပိုင်ၺၼ် လုင်မိုင်ၵျၵ်သေ။

ၶႄၢ ၶၢလၐ်ယူၶေၼ်ၵျၵ် သေဝၼ်ၶွင်လုင် ဢၼ် သုလ်မတ်ဝ လၐ်ဢၼ်လီရင်ၶံ ထိုင်တီလၐ်ၶိုၐ်ႁူၐ်လၐ်ၶျိုးလူးလုင်တုၼ်ပိၼ်လၐ်တီၶၢ ၶႄၢ။ (၁) ၶင်ၶေၼ်ၵျၵ် သေလွင်ဢၼ်လပ်သိုင်ၶၢ လၐ်ပိုင်သုၼ်မိီးဝၼ်ငျၼ်ဢီတေၢ် ၶၶေၼ်လေ။ ပီ၁၈၈၉ တုၐ်လိုၼ်ယေၢ်ယေၢ် ဝ ရီဝၼ်ထွ ပ ႑ ၁၂ တင်လိၵ်ဢမိင်ၶံပတ်၁၀၉၁လိုၐ်ၶင်ၶေ ႁ ဢၼ်လုံးတေၢ် လၐ်ၶုၼ်ပုၼ်ထွၵ်ၶျိုးတိင်သင်သုၐ်ဝ ႁွင်ဢတိင်ၶႄ ၶၢလၐ် ႁွ ဢပ်ပၼ်လိုၐ်ပၼ်သိုင်လိုၼ်သေမတ်တွင်ဝ လိုၐ်ၶၢ လၐ်ဢၼ် သုလ်ယၐ်ၶၢလၐ် ၶိုၼ်ပြၼ်မ ႑ သေတၢၶၢ။ (၂) ၶၢလၐ်ၶႄ လိုင်ထလီမိုၐ်ပိ ၁၈၈၀ တီၶၶေၼ်လ တီ ထွင်တီပ်ႁိတ်ယုၵ်သွံလေ။ သိုင်ပိုၼ်ထရိုလ်ႁုံ႟ ၶၢၼ်လိုၐ်တၢၶၢ။ (၃) မိုၐ်တလိၐ် ဢၼ်သုၼ်ၶႄ တုၼ်မ တုၼ်မွၵ်တုၼ်မၵ်ဢွၵ်မိီးၶံႁိုၼ်ယၐ်လေ။ ဢပ်ပုၐ်တၼ် ႁမၼ်သေ၄၀ပိတၢၶၢ။ (၄) ပိၼ်လိုၐ်ၶင်ၶႄ လေထလီမိုၐ်ဢတ ပိၶႄ လေ။ ၶၢ လၐ်လင်လ မ ႑ သၵ်သွင်ပၼ် ပိုၼ်ဢၶွၼ်တေၢ်တၢၶၢ။ ဝ ဢၼ်လီရင်ၶံထိုင်လၐ် ၶိုၐ်ႁူၐ်လၐ်ၶျိုးလူးတီၶၢ ၶႄၢ။

No. 22.

လိၵ်လၐ်တံလုံးတေၢ်ႁြၢးမရိုင်မေၢ်လမိုင်။

ပိ၁၈၇၅တုၐ်။ ႁြၢးမဢမုၼ်ၶံပတ်၁၅၀။

ႁြၢးလုပ် ႁုၐ်မုၐ်းယူဢလပ်သုလ်တွင်။ ႁုၼ်ႁမ။

ႁြၢးၶံ။ ႁုင်ထေၢ်ယူဢလပ်ႁတုၐ်။ ၶွင်မ။

ၶႄၢ ၶၢလၐ်ႁုၐ်မုၐ်ဝ ဢၼ်လီရင်ၶံထိုင်တံလုံတေၢ် လုင်ႁြၢးမတီၶၢ ၶႄၢ။

၁။ ပိ၁၂၃၆တုၐ်ဝၼ်လိုၼ်ႁူၵ်လွင်၅ၶံတီဝၼ်ႁတုၐ်ႁြၢးၶံႁုၐ်ထေၢ်ပိင်သိုင် မ သၵ်၆၅၀မိုၐ်ဢၼ်တုၵ်ႁွတ်ယိၐ်တီ လိုၵ်ႁျုၐ်ထၼ်တေၢ်ၶ ပွ႑င် မိုၐ်ဢပ်ပၼ် တီၶၢလၐ်လေဢၼ်ပိုၼ်ႁ မ ထုၵ်သင်မိလ်သွင်၆၂၅၀ၶႄ လိုင်ၶၢလၐ်တေၢ်ၶျိ ပၼ်ႁုလ်ၶႄ လေသွင်ယၵ်သယေၢ်တူမိီးႁတီတီ႟င်ႁၼ်တီၶၢ။

၂။ မိုၐ်လိုၼ်ပိတ်လွင်ဝၼ်၅ၶံမ လိုၐ် မိုၐ်ဢၼ်တုၵ်ႁွတ်ယိၐ်မ ႑ တယ်င်ၶံႁ တုၐ်ၶႄ လိုၐ်ၶင်မိီးႁတီမိုၐ်ယံၶၶေၼ် ဢတိင်ဢၼ်မ ၶႄ လိုင် ၶ ပွ႑င်ဢပ်ပၼ် ၶၢလၐ်ႁုၐ်မုၐ်းသေၶၢလၐ်ႁုၐ်မုၐ်းယွၼ်ဝ လိုၐ်ၶင်ၶႄ တၢၶၢ။

၃။ ႁွပ်ပိုၐ်ဢၼ်ႁြၢးၶံ ႁုၐ်ထေၢ်ဢံၶ ဢံလွ ဢပ်မိင်ႁုလ်လေ။ ထိုၵ်တီပေၢ် တၵ်ဢပ်ပၼ်လိုင် ဢၼ်ႁၐ်ၶၢထုၵ်လ ဢမြတ်ဢၼ်လိုၐ်လို တလိၐ်လိုင်ၶၢလၐ် သုံယူဢံမြတ်ဢံလ ႁုလ်တီၶၢ။

၄။ ပိၼ်လိုၐ်ၶင်ၶႄ လေ တလိၐ်မ ၶင် ႁၶၢၼ်မၼ်မိီးမ ၆၅၀လိုၐ် သေၶႄ ထုၵ်လ ဢမြတ် ဢၼ်လိုၐ် ၶႄ လိုင်႟ႁြၢးၶံတုၵ်ၶျၵ် ယေၢ်သေ ပၼ်မိင်ၶၢလၐ်

တြႃးလုၵ်ႁုၵ်မုင်းႃးသႅဝ်ႁံ။ ၶိုဝ်တေႃႇၵေႃမလပုင်ၵႃမိင်တီႁရီတေႃႇမူပၶႅၼ်သေႃႁံတိ
ၶႃႇၶေႃႇ။ၶႃႇလၵ်လင်ၵႃလိရင်တေႃႇၶံထိုင်လၵ်ၶိုၵ်ႁူၵ်လၵ်ႁိူဝ်းလူႉတိၶႃႇၶေႃႇ။

No. 23.

လိၵ်ႈလၵ်တံလုံးတေႃႇလၵ်ၽာရေႃးပိင်ၶုၼ်လုင်
မိူင်ၸိုင်သႃႇတမျုၵ်။

ၶေႃႇၶႃႇလၵ်တိုၵ်ၶႂၼ်ၽိလိုဝ်းလယူဝၼ်တၼ်မၵ်ႁိူင်မွင်ယိၶင်ႁႃႇပႃႇးႁႃႇတွ်
ဝႃႇလၵ်လတ်ထိုင်ၵႃထံတေႃႇတီၶႃႇၶေႃႇ။ၶႃႇလၵ်ၶေႇလလီၵႃယွႇသိပ်ပိၵႃမုလ်ႁႇ
ၽေႃႇဝႃႇၶံၵႃမုလ်လိၽေႃႇဝႃႇလံလေႇတြႃးၶံ မွင်ဝုၼ်ပေႃႇ မွင်လိၼ်ႁိူပ်လိင်ၶႃႇလၵ်
ယၵ်လေႇပိ ၁၂၅၂ တုၵ်လလီ လိုၼ်ႁူၵ်မွ်၃ၶံလေႇ ယူလုလ်ႁိၼ်လုလ်ႁႃၼ်ၶေႇလိုင်
တသိၵ်လိုၵ်မိးသိပ်ပိတၶႃႇ။မွင်လိၼ်ၽေႃႇပိ ၁၂၆၂ တုၵ်လိုၼ်ပိတ်မွ်ဝၼ်၅ၶံၶေႇ
တႇႁွႃႇလေႇ။ ၵႃၼ်ႁိလႇၶံသိုပ်ၵႃမွေ ၶုၵ်လိင်မိးတြႃးၶံ မွင်ဝုၼ်ႁေႃႇလိၵ်ႁုလ်တ
ၶႃႇ။ၶႃႇလၵ်ၶေႇတြႃးၶံပေႃႇမွင်လိၼ်ၵႃထင်ၵႃသႃးႁိူဝ်ႇလေႃႇလိင်လိင်ပိၼ်ၵႃၼ်
ႁိူပ်ၵႃၵ်လိင်လေႇ။ႁွပ်ပိုၵ်မၶုႁိူဝ်တသမတွႇၵႃၼ်လႇပုႁ်မဂ၁ၵႃရတိုၵ်ၽိၼ်
လယူဝၼ်တၼ်မၵ်ႁိူင် ၵႃပိင်ၵႃႁုၵ် ၶံပတ်၃၄လိၼ်သိပ်ၽေႃႁထိုၵ် တၼ်ႁႃႇ
မၼ်ႁုံးႃႇဝုလ်ဝႁ်လိၼ်မိုင်းႃႇႁႃႇၽေႃႁလေႇၶိုဝ်တေႃႇလၵ်ၵႃရေႃပိင်ၶုၼ်လုင်ပုင်ၵႃ
မိင်တီႁရီတေႃႇမူပၶႅၼ်သေႃႁံလွင်ၵႃႁွူင်ၶုပ်ၶၵ်ဝႇလၵ်ထိုင်ၵႃထံတေႃႇလၵ်ၵႃရေႃ
ပိင်ၶုၼ်လုင်လၵ်ၶိုၵ်ႁူၵ်တုၼ်ပိၼ်လၵ်တၶႃႇၶေႃႇ။

No. 24.

လိၵ်ႈလၵ်တံလၵ်ယႃႇလဝုတ်ၶုၼ်လုင်မိူင်ပြေမြုၵ်။

ၶေႃႇၶႃႇလၵ်ယူမိုင်ပြေမြုၵ်ႁေႃႇၶံလိင်လိုလ်ယႃႇလံၵႃႇယတ်ဝႇၵႃလိရင်တေႃႇ
ၶံလိုၵ်ၶင်လိၵ်ပႃႇးႁႃႇတွ်တီၶႃႇၶေႃႇ။ ၶႃႇလၵ်ၶေႇၵႃတုႁ်ၵႃၼ်တင်လေႇလၼ်ၶႇ
လိင်လိုလ်ယႃႇလံတိမိုင်ပြေမြုၵ်ႁံလိုၼ်ၶေႇၶႃႇလၵ်တင်ပိုၼ်၅၃၀၀၀ႁႃႇမိုၼ်သံၸိုင်
လၼ်သိုၵ်ၵႃၵ်ဝႇလေႇ။ မိုင်ပြေမြုၵ်ၶေႇသုံသိင်ယႃႇလံၶႃႇလၵ်မိးသီသုံတၶႃႇ။ ၵႃၼ်
ၵႃတုႁ်သုံသီသိင်ၶေႇမိုၵ်လွ်ပွႁ်လွ်သေႃမၵ်ဝႃႇမၵ်လႇၶံတင်ၶိုႁ်လႁ်ၶေႇလွ်သေႃႁႃႇ
သင်တလိၵ်လလီမိုၵ်တင်ဝႇပၼ်ၵႃယႃႇယိတ်မျုၵ်ဝုၼ်တွႁ်ၶေႇလေႇၶႃႇလၵ်ၶေႇလႇ
ၶံတင်ဝိုလ်သေႃတႃႇသေႃတၶႃႇၵႃၼ်မိုၵ်ပုၼ်မႃႇးသွင်မိုၼ်ၶေႇ သုံသိင်ၶႃႇလၵ်ၵႃၼ်
မိးယႁ်တင်သိလ်တင်ႁတ်မိုၵ်ၵႃၵ်သျိုင်၁၀ၶရေႃရိလိုၵ်မႃႇးႁွတ်လေႇႁႃႇသုံသိင်ၶႃႇလၵ်။
ၶႃႇလၵ်ၽေႃႇပိၼ်မိုၵ်မိး ယူသုံသိင်လေႇၸိုတ်သင်လေႇ မႃႇးၸိုတ်လိုၵ်ၶင်ၶေႇၶေႇမိုၵ်
ၵႃၼ်ၶႃႇလၵ်တွင်ထံလွင်ၵႃႁွူင်ၶေႇပႃႇးပဝုၼ်မႃႇးၶင်ၶၼ်လႇၸိုတ်လွႇၵႃမိင်ၵႃႇ
ၶေႃႇလၵ်ၵႃလုၵ်ယၶၵ်လေႇၽံမိးတီလႇတွင်ထံႁႃႇသင်ယတ်ဝႃႇၶင်ၶေႇတၶႃႇၵႃၼ်
ယိတ်မျုၵ်ဝုၼ်တွႁ်ၶေႇလွင်လုလ်ၶိလၼ် တင်မိးမႃႇးၵႃပတေႃလိင်လိုလ်သံးႃႇပိုင်းႃႇ
ၵႃၼ်ၶျွင်ရှိုင်လိုလ်လႃႇၽံထုပ်ႁၼ်ႁႃႇသင်တၶႃႇၵႃၼ်သုံသိင်ၶႃႇလၵ်မိးယႁ်တင်
သိလ်ယင်ႁွင်ႁုၼ်လုင်သုံသိင်ၶႃႇလၵ်ၶေႇ မိုၵ်ၶံဝႃႇးႁွတ်ထိုင်တီၶႃႇလၵ်လေႇလတ်
ဝႃႇယိတ်မျုၵ်ဝုၼ် တွႁ်ၶေႇမႃႇးလေႇႁႃႇ သုံသိင်ယႃႇလံၶႃႇလၵ်ၶေႇယူလေႇမိုၵ်ၵႃၼ်

ၶႃလၵ်ၸွႆၽွႃၼႄၼ် ၶၵ်ၸွႆႁႃသိင်ယၵ်လေ ဢၼ်ဢမ်ၸွႆၼင်တြႃးသမ်ႈ ၸိုင်းႈ ဢမ်ထုပ်
ယၵ်လေဢွၵ်ၽွႃ။ ပိၼ်လိုၵ်ၼႄလေလိင်လိၺ်ၶႃလၵ်ၼႄပိၼ်ဢၼ် ယိပ်ႁွတ်ၶွႆၸွႆ
ႁၺ်မိၺ်လိင်ၼင်ဢုပတေႃတေႃသေလေလွင်လုၵ်ႁူဢၼ်လႃၶံဢႁျင်ႁွတ်လိုၵ်ၼင်
ၼႄလေဝႃလၵ်ထိုင်တမ်လၵ်ယႃလၸွတ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်တၶႃ။

No. 25.

လိၵ်လၵ်တမ်လုံးတေႃလၵ်မြၵ်ႁုၵ်ရိင်ပွၵ်ႁၼ်။

တြႃးလုၵ်	ၶွင်လူႁိုး	..	ႁွတ်ၼႄးယူဝၼ်ဢုၵ်ယုၵ်။
တြႃးၶံ	ဢႃလံထုၼ်း	..	ႁွတ်ၼႄးယူဝၼ်ဢုၵ်ယုၵ်။

လိုၵ်ဢမု။

ထုၵ်လႃႁႃၶၵ်ပိုၵ်တင်ပၵ်း။မိၺ်ငိုၼ်ပိတ်ၶၼ်ပႃသွင်ႁျပ်။

ၼေႃၶႃလၵ် ၶွင်လူႁိုး တီလိၵ်လၵ်ဢလွႃ သၵ်သွင်ထိုင်တမ်လၵ်မျုၵ်ဢုၵ်လုင် တုၼ်ပိၼ်လၵ်တၶႃ။ ပီ ၁၂၄၉ ၶုၼ်ဢတွင် လိုၼ်သိပ်သွင် တြႃးၶံယူဝၼ်ဢုၵ် ယုၵ်ၼေၼ် လၼ်ၶႃလၵ်သိုၵ်ၶၵ်ပိုၵ် တင်ပွင်ပၵ်းႁၢၶၼ်မၼ် ငိုၼ် ၅ ပီသေႁံၶႃလၵ် ပၼ်ငိုၼ် ၅ ပီသိုၵ်ဢၵ်ၶၵ်ပိုၵ် ၁၀၀ တင်လေဢၼ်ၶၵ်ပိုၵ်ၼႄလိုင်ပေႃၶၵ်ပိုၵ်ပေႃ လင်တေႃတိၺ်ပၼ်ႁွ ပြေပွၵ်လိၵ်ႁုၺ်လတ်ဝႃလိုၵ်ၼင်ၼႄလေၶႃလၵ်တြႃးလုၵ် ၶွင်လူႁိုးၼႄ လိုၵ်ၼင်ႁႃတြႃးၶံ ဢႃလံထုၼ်လတ်ႁုံဝႃႁတိၶႃၶၵ်ပိုၵ် ပၼ်ၶႃ လၵ်ၼႄ။ ၶႃလၵ်ပၼ်ငိုၼ် ႁႃၶၵ် ပိုၵ် ၅ ပီသိုၵ်ဢၵ် ၶၵ်ပိုၵ်တင်ပွင် ပၵ်းတၶႃတီ တြႃးၶံလိုၼ်ဢၼ်ၶၵ်ပိုၵ် ပေႃယၵ်ႁေႃ လင်တေႃပၼ် လတ်ဝႃၼင်ၼႄယၵ်လေ တေႃထိုင်ႁွတ်မိုၵ်လိၵ်ဢမ်ပၼ်ယူလိုၵ်ၼႄႁုၺ်တၶႃ ပိၼ်လိုၵ်ၼင်ၼႄလေၶၵ်ပိုၵ် တင်ပွင်ပၵ်းလေသင် ပေႃဢမ်ၶႃပၼ် ၶၵ်လိုင်ၶၵ်ပိုၵ် တင်ပွင်ပၵ်း ၼႄၶၼ်မၼ် လႃၶႃ၈၅လေၶၵ်ပိုၵ်ပၵ်တင်မိၺ်ငိုၼ်၈၅လေသင်ၼိုၵ်တြႃးၶံၼႄသိင်ပႃးတင်ႁႃ လရိလ်ၶိၺ်ၼေႃလၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ်ပိၼ်လၵ် ပုင်ဢမိင်တီႁႃလိတေႃမူပၼ်သေႁံတီၶႃ။

No. 26.

လိၵ်လၵ်တမ်လုံးတေႃလၵ်ၼေႃပိင်သုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်ရိင်ပွင်တိ။

လိယင်လုမိုင်ပြဢပိင်ယူဝၼ်မႃၼိုၵ်ၼေႃၶႃလၵ်ၶွင်သိၵ်ဝႃဢလိရင်တေႃၶံ ထိုင်လၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ် ပိၼ်လၵ်ႁျိုးလူးလုင် ပိၼ်လၵ် ႁၵ်တိၶႃၼေႃ။ ၶႃလၵ်ၼႄမိုၵ် လိုၼ်သိပ်သွင်မ်၅ၶံႁင်ၼ် ၶႃလၵ်ႁေႃဝုၵ်ၶႃလၵ်လ်ၽွႃတိတင်သိၺ်ဝၼ်မႃၼိုၵ် ဢၼ်လၵ်ဢလုၵ်ယၵ်ႁွၵ်ၽွႃလူမိုင်ပွင်တိၼေၼ်။ ပေႃယၵ်ဢမုထံ ၶွင်ဢုင်ၶိင်ၼႄ ႁျေၶိၺ်သိတႃးၶႃလၵ် ဢၼ်ဝုၵ်ၼႄလိုင်ယၵ်မႃးယွၵ်ပႃတ်ဝၼ်ပတီႁုင်မိးဝၼ် း လေလတ်ဝႃတေႃတိၶျုၵ်မတ်ဝႃသေလေလွင်ဢၼ်ဝုၵ်ၼႄလ်လိုင်ပိၼ်ဝုၵ်ႁုၵ်ပိင် ၶႃလၵ်ၶႃလၵ်လတ်ဝုၵ်ၼႄမိးၼ်မိုၵ်ၶႃလၵ်ႁိုင်သိပိယၵ်ၼႄႁေႃ။ၽွပ်ပိုၵ်ဢယူဢမ် မိးတီယုံတေႃၼေၼ်ႁေႃႁူႁေႃႁျၼ်ၶႃလၵ်လတ် ႁျမိုၵ်လူႁိုင်ဝၼ်မႃၼိုၵ်လေၶႃလၵ် တေႃႁူင်ႁိုင်ဝၼ်ၼႄႁေႃသံဢမ်ၶိုၼ်ၽွႃလူဝၼ်လေၽွပ်ပိုၵ်ဝႃပေႃပၼ်ငိုၼ်ငႃးမူ

ဢၼ်လွင်တင်ဢႁူင်လပ်သိင်လုလ်လွင်း၊ပိုင်ၶႄႉမိလတ်သင်ႁုလ်ဝ၊ၶႄႉလေၶ၊
လိဢေႃဢံၶႉၶံယပ်လေဝုဝ်လိုဝ်ၶႄႉလွ်လိုင်ႁ်လႉႁႅ၊ၶႉမိုင်ပွင်တီဢၼ်ဝ၊ယွၼ်
ၸိုၼ်ငေ၊မူၶႄႉလိုင် လႉပၼ်ႁႅ၊ယဝ်တၶ၊ပိၼ်လိုဝ်ၶေင်ၶႄႉလေ ဢၼ်ဢမုထံမွင်
ဢုင်ၶိင်ၶႄႉႁွပ်ပိုဝ်ဢ၊ၶေ၊ဢံမီး ယႁ်လပ်ႁူင့်ႁိတ်ဢၶွင့်သင်လိုဝ်ၶေင်ၶႄႉၶႄႉ။
ၶိလ်ႉတေႃႁ်ၶိုၼ်လႉဢၼ်ၸိုၼ်ၶ၊လိငေ၊မူၶႄႉလေပေႃႁဝ်သေမလတေႃမူပၼ်
ယဝ်ဝႉပၼ်ဢပြိတ်တံတီမၼ်သေႁံ ၶ၊လိမွင်သိႁ်ဢလိရင်တေႃၶံထိုင်တံလိ
ၶိုဝ်ႁူဝ်လိႁျူးလူးတၶ၊ၶေႃ။

No. 27.

ႁမိင်လုံးတေႃလိယ၊လရတ်ၵၼ်ဝုၼ်မိုင်ပျေ။

သိင်ယ၊ထ၊ၶေယ၊လဝုတ်ဢမိင်ၶံပတ် ၁၉၂။

၁၈၉၈ၶုလိုၼ်လုၼ်၁၄ ဝၼ်ဢရ၊သိႁေ၊ဢၼ်ဢုႁ်ၸူႁ်ထ၊ၶေ၊မိုင်ပွင်တီ
တႁ်လႉၶေ၊ၶံလွင်ဢႁူင်မၼ်လံ။ဢၼ်ဢရ၊သိလိႁ်ဢလိရင်ၶံပထမႁွၼ်တင်
ၶႄႉၶံပတ်၁၉၂ ရ၊လတတ်ပုႁ်မ၃၇၅-၈၀ ႁရၶေႃမိုင်ပျေလုံတေႃယ၊လဝုတ်
တြ၊ၶုၼ်လုင်သူႁြီးၶႄႉလံဢၼ်တြ၊ၶံဢႉထုၼ်လဢၸူႁ်လွႉတင်လိဝႉၶႄႉ
လိုင်။ပိ၁၈၉၇ၶုလိုၼ်ဢေႃႁုတ်၁၉ၶံၶႄႉပုႁ်မ၃၇၉ဢရလွင်ဢႁူင်ယ၊လရတ်
တြ၊ၶုၼ်လုင်သူႁြီးၶေႃမိုင်ပျေလိရင်တင်သွင်ပိလေ ၶုင်ပုံလံၶႄႉလိုင်ပ၊ယူပိၼ်
လိုဝ်ၶေင်ၶႄႉလေပေႃယဝ်ဢၼ်လွင်ဢပြိတ်ဢမုၸူႁ်မၼ်ၶႄႉလိုင်ႁေ၊ဢၼ်ပိၼ်
သိုဝ်ယဝ်လွံလူသေၸူ၊ၶုင်ထ၊ၶေ၊လိႁ်လ၊ဢုႁ်ၶံပတ်၁၆ပိလိုၼ်ဝၼ်လွ်တင်ဢ
မု ဢၼ်လွ်သေမိဝ၊လုံလွ်တင်ဢမုၶံပတ်လွ်လွင်ဢႁူင်တုႁ်တွင်ထၼ်လွ်တီဢ
ႁျေလိရင်သေလေဢိႁ်လုလ်တင်လိႁ်ဢလိရင်ၶံလ၊တႁ်သႉသႁ်သွင်တံလုံတေႃ
ပွ်ပွ်ဢမိင်သင်ဝ၊တွင်ထံထိုင်လိတ်ပွႁ်လီလီယဝ်လေ လွင်လိုဝ်ၶေင်ႁူဝ်ၶႄႉဢၼ်
လိႁ်ဢလိရင်ၶံလ၊တင်ဢပြိတ်ဢၸူႁ်ပုံလံမိသႁ်မိသွင်ၶေင်လိုင်ႁ်ႁျေၶေပ်
တႁ်လႉတီသႁ်ဢလွ၊ထုၸျေသႁ်သွင်ၶေင်ၶႄႉၶႄႉလေလွင်း၊ဢပြိတ်ဢၸူႁ်တြ၊
ၶံဢႉ ထုၼ်လၶႄႉႁေႃတင်ဢလွ၊ထုၸျေတႁ်လႉတွႉႁပ်ႁၼ်မ၊သေလေ။

No. 28.

လိရင်ၵျႁ်-။ႁယူၵံႁမု။

ပုၼ်မ၊လိုၼ်မတ် ၁၉ ဝၼ်တြ၊ၶံၶႄႉဢဝ်ၵွၼ်တုႁ်ပေ့ၶေႁ်သွင်ႁံတီႁွႁ်
ႁူဝ်ပေႃလိမၼ်ဢၼ်ဝ၊ဢႉတ၊ယွႉၶေၼ်လေ။ႁွပ်ပိုဝ်ဢၼ်ဢႉတ၊ယွႉတႉယဝ်
ၶိုဝ်တြ၊ၶံၶႄႉလိုဝ်ၶေင်ဢမုဢဝ်ႁုၼ်တႉထင်သ၊ယူဢတိင်ဝႉဢပြိတ်တံယဝ်
လေတြ၊ၶံၶႄႉတင်ႁုၼ်တင်တီယိတ်ႁၼ်ႁေ၊လေႁေ၊ဝႉသေလ၊ဝ၊ႁၼ်ယဝ်။
တီပေႃလိႁေ၊ဢၼ်တႉႁွ၊ၶႄႉမိုဝ်ပေ့၊ပွႁ်း၊ယဝ်ယိုဝ်ပေ့၊ႁံလိုၼ်မၼ်ၶႄႉဢံႁူ
တုဝ်ႁုၼ်တႉလိုမ်ႁွ၊လေဢဝ်ႁွ၊လူတီသေယုင်ပႉတၼ်တိုင်တႉႁွ၊ႁ၊တင်သေယဝ်။
ဢၼ်တြ၊ၶံလွင်ဢႁူင်တင်ဢမုထင်သ၊လွင်ဢႁူင်လုံႁ၊တွ်လိရင်ၸူႁ်ႁွံသိုဝ်
မၼ်လွ်လိုင်ဢံမီးတီ လီယုံႁေႃ။ႁွပ်ပိုဝ်ဢံႁၼ်ထိုႁ်တီဢၼ်ဢၸူႁ်လိရင်တြ၊

သုတ်ၶႄႇ လိုင် ဢၶၼ် ပြူ ဢၶွင် ဢ ယူ ၶႃႆၶႄႇ၊ တြႃးၶႃႆၶႄႇ ႁိၶၼ် လၵ်ယူလေႏ ႁွပ်မိုၼ် ဢၶၼ်လႃႇ တင်ႁိတ်ႁၢၵ်တေႃ သ ဢွၵ်လေလွႆၶင်တေႃ သမေႃ ႁႃၵ်ႁိတ်ပုၶၼ်လိုၵ်ယၵ်မိၶၼ် လွင်ဢၵျွင်လိုၵ်ၶင်ၶႄႇ လေၶင်ႁႃ လုံတွႆလီရင်ၵျႁၵ်ႁုံဢတိင်လိုၵ်မၶၼ်မိလ်ပိၶၼ်ဢ တီသေလေ ဢပြိတ်တံႁေႃး တႃႇ ယၵ်ႁေႃး တႁၵ်လႃႇတႃႇ လွံၶႄႇ ၶၢင်ၶၶၼ် ၵျႃယွံတ တ ႁျႃ ၶၼ် ပုၵ်သွင်လူတံထွင်လုၵ် ဢသႁၵ်သေလေႏ

No. 29.

လုံးတေႃလၵ်မြႃၵ်ဆုႁၵ်မိုင်ပႁၶၼ်တွင်။

တြႃးလုၵ်		ဢႃႇလိတ်ရၶၼ် ႁုၶၼ်ႁ	..	ယူဝၶၼ်ၶႃယၶၼ်တိုႁၵ်ၶယၶၼ် ႏ
တြႃးၶႃႆ	၁	ဢႃႇထုလ်းႁိတ်ၶႄႃး	..	ယူဝၶၼ်လိႁၵ်ပတၶၼ်။ ႏ
	၂	ဢႃႇရေႏ ႏ	..	ႏ ႏ

လိုၵ်ဢမု။

ထုႁၵ်လႃႇငိုၶၼ်ႁိုတ်ႁႃ ၶၵ်ပိုႁၵ် ၆ဝတင်။ မိလ်ငိုၶၼ်ႁႃ မၶၼ် ၄ ၃ ႁျပ် ၂ ပေ ၉ ပိင်ႏ ငိုၶၼ်ႁႃ ဢထေ ၁ ၄ ႁျပ် ပႃႇ ၁ ၄ ပေ။ ငိုၶၼ် သွင် တီပွင်လေႃ ႁၶၼ် ၅ ၈ ႁျပ် ၉ ပိင်ႏ

၁။ ၶေႃ ၶႃ လၵ် တြႃးလုၵ် ဢႃႇလိတ်ရၶၼ်တီလိႁၵ်ဢလွႃ သႁၵ်သွင်ထိုင်တံလၵ် ၶိုၵ်ႁူၵ်လၵ်ႁျေးလူးလုင်တုၶၼ်ပိၶၼ်လၵ်တီၶႃၶေႃ။ ၁ ၂ ၄ ၉ တုၵ်လီမိုၵ်လိုၶၼ်ႁူႁၵ် ၶၶၼ်လေႁၶၼ်တေႃ ႁွတ်ထိုင်လိုၶၼ်သံယၵ်တြႃးၶႃႆ ဢႃႇထုလ် ဢႃႇယေၶၵ်သွင်ႁေႃ ၶႄႇပေႃ ႁေႃး မၵ်မႃး ႁေႃးမႃးလေဝၶၼ်ၶႃယၶၼ်တီၶႃလၵ်ၶႄႇႁုၶၼ်မိးလေမႁၵ် ယိတ်။ ယႁၵ်ရေႃ။ ၶံမၶၼ်။ မႁၵ်မု။ လလီလိုၵ်ၶႄႇတင်ၶၵ်ပိုႁၵ်သိုၵ်လိုၵ် ဢၵ်ယွႇယွႇယီ ယီၶၵ်ပိုႁၵ်မိးပႁၵ်တင်းႃ။ လင်ပၶၼ်ၶၵ်ပိုႁၵ်သီသိပ်တင်ႁုလ်လေ။ ႁိုတ်ၶၵ်ပိုႁၵ်ႁူႁၵ်သိပ် တင်ၶႄႇမၵ်ပၶၼ်ႁုလ်တၶႃ။

၂။ မိုၶၼ်ႁၶၼ်တီၶႃလၵ်ၶင်ႁၵ်သုတ်ပိႁၵ်ၶိၶၼ်ႁူၵ်ႁုလ်ၶိၶၼ်ႁူၵ်လႃႇလိုၵ်ၶၶၼ်လွ် တင်သိုၵ်ဢၵ်ယွႇႇယီတင်မိးဝႃႇႁႃ ဢထေ ၁ ငို၊ ၁ ငဲယွၶၼ်ယူမၵ်လႃႇတၶႃ။

၃။ ပိၶၼ်လိုၵ်ၶင်ၶႄႇလေ ၶိုၵ်တြႃးၶႃႆၶၵ်သွင်ႁေႃ ၶၶၼ်ႁိုတ်လေႁႃ ႁုၶၼ်။ ၶၵ်ပိုႁၵ် ၆ဝ တင်။ တင်ငိုၶၼ်ႁႃ ဢထေ ၁ ၄ ႁျပ်ပႃႇ ၁ ၄ ပေ ၶၶၼ်လေသင်။ ၶၵ်ပိုႁၵ်တင်ပွင် ပႁၵ်းႁႃၶၶၼ် ၇ ၂ ႁျပ်။ ၶၵ်ပိုႁၵ်ႁူႁၵ်သိပ်တင်ၶႄႇသင်မိလ်ငိုၶၼ်သီၶၶၼ်သံႁျပ်ပႃႇမူပႃႇ သံပိႁၵ်။ တင်ငိုၶၼ်ႁႃ ဢထေ ၁ ၄ ႁျပ်ပႃႇလိတ်မူပွင်လေႃ ႁၶၼ်သွင်တီ ၅ ၈ ႁျပ်ပႃႇ ၉ ပိင်ၶႄႇလေထုႁၵ်လႃႇ ၶိုၵ်တြႃးၶႃႆသွင်ႁေႃ ၶႄႇတၶႃၶေႃ။

လိုၵ်ၶင်ႁုံပႃးႁႃ ၶိုၵ်ၶႄႇလွင်မၶၼ်ပိၶၼ်ဢမၶၼ်ၶႃလၵ်ၶံသႁၵ်သေယၵ်။

No. 30.

ပုၶၼ်မႃးသေသွင်ပီၶႄႇမေယိင်မၶၼ်ႁေႃး ဢပ်ပုၵ်တၶၼ်ထိုႁၵ်ႁႃ မွင်ႁုလ်းလိင် သိလ်းလိုင်ႁၢသီဝႃႇလုံလုံလီလီမေယိင်မၶၼ်ဢၵ်ဢပ်ဝႃႇတီႁေႃ သေႁေႃး သေယၵ် လေ။ ပုၶၼ်မႃးဝၶၼ်းသွင်ဝၶၼ် မိုၵ်ဢၶၼ်ၶိုၶၼ်ႁွႃယွၶၼ်ဢၵ် မွင်ႁုလ်းလိင်ၶႄႇလေႏ ဢၶၼ်ႁေႃ ငှသ ၶႄႇ လွင် ဢၵျွင်ဢယႃ မွင်ႁုလ်းၶႄႇ ဢံႁူထိင်ပေပိတ်ႏ ပေႃယၵ် လိုၶၼ် ၶႄႇ မွင် ႁုလ်း ၶႄႇ လိုင် လွင် ဢၵျွင်မေယိင်ဢၵ်မွင်ႁုလ်းႁွႃႁွတ်ပွင်ဝႃႇတင်

ငိုၼ် ၂၀ ပိတ်ႁုၼ်ႁသိင်ၸေႃႈ လိုင်လ႒ႁူဝ်ၼ်လေႉ ႁုၼ်ႁသိင် ၼႄ႒ၸေႃႉ ဢတုပ်
မၼ်မိလ်ငိုၼ်လွႆႇႁူႁ်ၶၼ် ႁွပ်ပိုပ်လတ် ဝႃႇပေႃႉပၼ် ဢလင်တင်ဢတုပ်လေႃႉႁၼ်
ပၼ်ငိုၼ်သိလွႆႇႁူႁ်ၶၼ် လင်တေႃႇပၼ်ၶိုၼ် မွင်ႁုလ်းဝႃႇၼႄ႒လေႉ ၸေႃႇဢၼ်ပိၼ်
ၸေႃႇသေမေ ယိင်ၼႄ႒ပေႃႉယပ်ႁျ်ႁူႉ လုငိုၼ်ၶုႁ်ဢပ်မွင်ႁုလ်းၼႄ႒လိုင်ႉ မွင်ႁုလ်း
ၼႄ႒တလိပ်မိးယူ ၶ်ၵိုပ်ဢမုထံပလိႁ်သႃႇးယပ်လေႉ ႁုလ်ပလိႁ်သႃႇး ၶပ်ၼႄ႒လေ
ႁူႇမေယိင်ယူႁၼ်လေႉ ဢၼ်မေယိင်ၼႄ႒တေႃႇႁုပ် တင်လ႒ၶံလွႆႇတြႃးလေလွင်ဢ
ႁျင်မိုၼ်ႁင်တေႃႇဢွႁ်ပ႒မိပ်တိတ်ယူးလေႉ

No. 31.

လိတ်သေတွင်ထံလွင်ႁမုထိုမ်လိႁ်ႉ

မိုပ်ပ႒တၼ်ႁူင်ပိၼ်ဢမု တြႃးဢမုလ် ႁၼ်တိလုံတေႃႉ လပ်ၶေၼ်ပိင်ၶုၼ်ဝုၼ်
ထွႁ်မိုင်ပၶုႁ်ႁူလွင် ဢႁျင်တင် ဢၼ်လပ်ၶေၼ်ပိင်ၶုၼ် ဝုၼ်ထွႁ်ပိၼ်ငိုၼ်လႁ်
သွင်ၼႄ႒လေတိလပ်ဢုပ်ပိုင်လိရင်တေႃႉမူယူႁႃႇတိၼိင်ငၼ်တေႃႉမိုင်မၼ်တုတိယ
ပရိင်ႁၼ်ၶုၼ်လုင်ၼႄ႒ၶိုပ်တြႃးၶံၼႄ႒လရေႃးလုင်ယႃႇလဝုတ်ဝုၼ်ဢၼ်ဝႃႇဢ႒
ယုပ်သိင်ၼႄ႒လွႆႇဝႃႇဢမုထိုမ်လိႁ်ယပ်လေႉဢၼ်ႁူ႒မိုပ်ပႃႇၶ်လိႁ်ဢလွႃႇၼႄ႒လွင်
ဢႁျင်ဢံလိုႁူ႒မိုပ်တြႃးၶံၼႄ႒ပိၼ်ဢံမၼ်ႉ ႁူ႒မိုပ်တြႃးၶံတိႁပ်ၶႃႇႁူယူလိလိၼ်
ၼၼ်တိဢၼ်လိႁ်လပ်သုတ်ၼၼ်တိသွိထိင်ႁုံၶံယွင်ၼၼ်လိုင်ပိၼ်ႁုံတင်ႁူ႒မိုပ်
တြႃးၶံၼႄ႒လေဢၼ်ႁူ႒မိုပ်ၼႄ႒လိုင် လွင်ဢႁျင် ႁူသႁ်သေလွတ်ၶပ်တင်လ႒ၼႄ႒
ဢွႁ်ဝႃႇတင်ႁုံႁၼ်လေႉ လၼ်တြႃးၶံၸေႃႉဢၼ်ၼ မၼ်ၶျေႃႉထံႁုံတွင်ပၼ်ၶျႁ်
ဢရလိႁ်လပ်လိုင်လွင်တိႁုံၶံၶံ ဢွႁ်ဝႃႇ ၼင်ၼႄ႒ လိုၼ်မတ် ၂၁ ဝၼ်လၼ်ၼႄ႒
မႃးႁူတ်တိလႃႇတိႁ်သပ်လွင်ဢႁျင်လိႁ်ယိုၼ်းႁူတ်တင်ယေလိတ်လလီသုင်ပၼ်
ႁူတ်ထိုင် တုတိယ ပယိၼ်ႁၼ်ၶုၼ်လုင်လိုင် လႃႇတိႁ်ပုပ် ၼႄ႒ၸေႃႉဢွႁ်ဝႃႇတင်ႁုံ
သေယပ်ႉဢၼ်လုႁ်ဢွၼ်မႃးသွိလိႁ်ၼႄ႒လိုင်လွင်ဢႁျင်ပိၼ်လုႁ်ဢွၼ်ၸေႃႇၼႄ႒
ဢွႁ်လတ်သေသေၶျႃႇၶျႃႇလေႉလုႁ်ဢွၼ်ၸေႃႇဢၼ်ဢသႁ်လိႁ်ၼႄ႒ပၼ်သုင်လိႁ်
တိလပ်တုတိယ ပယိၼ် ႁၼ်ၶုၼ်လုင်ၼႄ႒ ၼင်ႁႃႇပိၼ်ထူးထူးသၼ်သၼ်ႁွပ်ပိုပ်
ၼႄ႒လေတုလ်လွိသေသေၶျႃႇၶျႃႇလေလ႒ႁူႉ တြႃးၶံၼႄ႒ ၶ႒ႁ်မိးဢႁျုပ်တုပ်ႁပ်ပျင်
သေၼႄ႒ၶ႒ႁ် လပ်ဢလုပ်ယဢယႃႇသိ တြႃးလုပ်ႁုင်သ ရေမၼ်လုလေဢၼ်လိႁ်လို
တိၼႄ႒လိုင်ႁွပ်ပိုပ်ဢံမိးတိတႁ်ယုံမၼ် လိုင်တေႃႇၶုႁ်သိပိတ်ဢယႃႇသေယပ်ႉ လိုပ်
သေၼႄ႒ပေႃႉတြႃးလုပ်မိးလို ၶ႒လွႆႇတြႃးၶိုပ်မၼ်လိုင်ႁ်မၼ်လွႆႇသေႉ

No. 32.

လႁ်လိၼ်လုံးပႁုပ်လိရင်ၶျႁ်ႉ

ပုၼ်မႃးလိုၼ်လိုင်ၼို႒ၶံဢၼိင်ႁင်ၶံၶိုပ်တင်လပ်ဢလုပ်ယမိးလံဝၼ်ပွႁ်ၶွင်
ဢမုယၼ်ဢၼ်ဢ႒ယေႃႉတ႒ၼႄ႒လွႆႇဝႃႇၶိုပ်တြႃးၶံဢ႒ယုပ်သုလ်ယပ်လေႉယံမိုပ်
ဢၼ်ၶပ်သွင်ၸေႃႇပိၼ်ၶံႁၼ်ယူတိယႁ်ၶွႁ်သုံၶံထၼ်ဢၼ်မိးယူလံႁ်ဝၼ်ပွႁ်
ၶွင်ၼၼ်မိုၼ်ႁင်ၶပ်ၼႄ႒ ယိတ် ႁၼ်ယပ်မိုၼ် လိုပ်ၼင်မိုပ်ၼိင်ႁုၼ်တင်လ႒လင်

ယိတ်ႁၢၼ်ယူၶႄႇ။ ဢႃႇယုၵ်သုၺ်ၶႄႇလတ်ဝႃႉ ဢႃႇယေႃႇ ႁေႃႇဢၢၼ်တႃႇၵွႃႇၶႄႇလေႃ ဢၢၼ်လွင်ဢႃႇၵျႃင်လႃႇဝႃႉတီမၢၼ်ယႃႇပေႃလႃႇဝႃႉလိုၵ်ၶိုင်ၶႄႇလတ်မိုၵ်ယွၼ်ႁေႃႇလွင် မၵ်ယူလႃႇဝႃႉယူ။ ဢၢၼ်လွင်ဢႃႇၵျႃင်ဢႃႇၶျႃၵ် လတ်ဝႃႉလိုၵ်လၢၵ်လိုင် လၵ်သုမ်ၶမ်ထၢၼ်ၶမ် လတ်ဢွၵ်ဝႃႉလေႃပျႃင်သေႃၶႄႇ လွင်ဢၢၼ် ဢႃႇယေႃႇႁေႃႇဢၢၼ် တႃႇၶႄႇဢုၼ်မေႃႇ သေႃယၵ်လေႃယိတ်ႁၢၼ်ယၵ်ၶၢင်ၶမ်သၢၵ်သေႃယၵ်။တြႃႈၶမ်ဢႃႇယုၵ်သုၺ်ၶႄႇဢႃႇမျိုင် လပ်သိုင်သွမ်ၵျႃ ဢၢၼ်မၢၼ်လိုင်ဢွၵ်ၵွႃႇတီၶၢင်ၶၢင်။ ဢၢၼ်ဢႃႇၵျႃင်လွင်မၢၼ်ဢွၵ်ၵွႃႇ ဢႃႇမျိုင်လပ်သိုင်သွမ်ၵျႃပိၼ်တႃႇယႃႇမၢၼ်ဢိုင်ယူလေႃၵွပ်ပိုၵ် သၢၵ်သေႃၶၵ်ဢွၵ်ဝႃႉယိုင် ႁၢၼ်လေႃလႃႇၵျႃ။ ဢႃႇယေႃႇၶႄႇႁေႃႇ ဢွၵ်ၵွႃႇဢႃႇမျိုင် ဝႃႇသေႃၵျႃင်မေႃၶၵ်သုၵ်ၵျႃလိုႈ ယၵ်။လိုၼ်မိုၵ်ၵျိုင်သေႃသွင်သိမ်ၶႄႈမီၶၢင်ႁႃႇသုမ်ၶမ်ထၢၼ်သေႃလုၵ်သွင်ၵျႃင်ႉထုပ်လႃႇ တုၵ်တႃႇဢႃႇယေႃႇၶိုင်ၵျႃင်တီဢၢၼ်မီး လမ်တၢင်ၶၢင်လေႃ။ တီတုၵ်ဢႃႇယေႃႇမီးၵျႃႇတမ် ၵျႃႇမႃႇသေႃလေႃ။ၶိုင်ၶၢင်လိုင်ဢမ်ထုပ်ဢမ်မီးလၵ်ၶႄၵ်ၶုၵ်ယိပ်သၢင်။ဢႃႇယုၵ်သုၺ်ၶႄႇ မၵ်တၢၼ်ၵျိုင်တိမတ်ဝႃႇတီဝၢၼ်ပွၵ်ၶွင်ၶႄႇလေႃ။ တီသုမ်ၶမ်ထၢၼ်ပေႃထိုင်ယိတ်ႁၢၼ် ယၵ်လေႃလိုၼ်ၶႄႇတင် ဢႃႇယေႃႇဢမ်လႃႇထုပ်ႁၢၼ် ဝႃႇၶိုင်ၶႄႇလေႃ။ လွင်ဢႃႇပုၵ် သုၺ်ၶႄႇလပ်သိုင်လုၺ်ႁၢၼ်တင်ဢႃႇမုၶႄႇလိုၵ်သေႃဢၢၼ်ဢႃႇယေႃႇ ၵိတ်ၵိတေႃႇသ မၢၼ်ဢွၵ်ၶႄႇဢႃႇၶျၵ်ၽုမ်သၢၵ်သေႃသမ်းပိုင်းဢမ်ဢွၵ်ယၵ်လေႃပိၼ်လိုၵ်ၶႄႇလေႃၵိဢႃႇ ပုၵ်သုၺ်လွတ်သေႃ။

No. 33.

လၵ်ဝႃႇလုမ်းတေႃလၵ်ၽႃရေႃးပိင်မိုင်လၽိင်။

ၶႃႇလၵ်မွင်ပမီးဢႃႇလွႃႇတင်လၵ်ဢႃႇထမ်လုမ်တေႃလၵ်ဢႃႇရေႃပိင်လုင်ပိၼ်လၵ်သိုင် ယႃႇမိုင်လၽိင်ၵိပေႃလႃႇၵျႃးတေႃမူပိၼ်ဢႃႇၵျႃင်ၾမ်းသွင်ၾမ်လိုးတီၶႃႇၶေႃ။

ဢႃႇၵျႃင်မၢၼ်တီၶႃႇလိုင်တုၵ်ၶႃႇလၵ်ထမ်ဢႃႇမုတေႃလၵ်ဢႃႇလုၵ်ယပိုၼ်လတႃႇသမ် ၶၢၼ်ၶႄႇသမ်ဝႃႇဢမ်ၾုမ်လုမ်လီသေႃႁေႃၵိလႃႇပိၼ်တုတိယဢႃႇၶွၼ်လရေႃသေႃၾမ်ၵျုၵ် လႃးၶတ်ၵိင်ထမ်ဢႃႇမုတေႃလၵ်ၶိုင်ၵျိုၵ်မၵ်လႃႇၵိမ်လွတ်ၶၢင်လေႃ။မိုၵ်ၶေႃၶိုင်ၵျိုၵ်ဢႃႇ ယႃႇဢႃႇထူတေႃလႃႇသုင်မိုၼ်ၶႃႇလၵ်ဢႃးႁုၵ်ဢႃးထႃးမုင်မုင်မွင် မွင်ၵိတ်သင်ထမ်သွင် ယၵ်။ဢၢၼ်လႃႇယေႃလိုၼ်လိုပိုၼ်လၻႃႇၵျႃၶၢၼ်လေႃတေႃထိုင်လႃႇပိတ်ၶၢၼ်ဝးလိၵ် ၶႄႇပထမဢႃႇၶွၼ်လရေႃသုင်မွင်သိၶၢၼ်ၶၢင်ဢႃႇယႃႇဢႃႇထူယွၼ်သုင်မိုၼ်ၵွႃႇယၵ်။ ဢၢၼ်တီယူလပ်ၵိမ်လရေႃလုင်မွင်သိၶၢၼ်ၶၢင်ၶိၺ်တေႃမလတင်ဢႃႇယႃႇတေႃမူပၢၼ် ၶႃႇလၵ်သေႃၾမ်တီၶႃႇ။မိုၵ်ၶေႃဢႃႇမုတေႃလၵ်ဢႃႇလုၵ်ယတင်လႃႇၶၢင်ႁေႃၶႃႇလၵ် တေႃၵျုၵ်လႃးထမ်ၵိတ်ဢႃႇမၢၼ်ဢႃႇႁၢၼ်တီၶႃႇဢႃႇၵျႃင်မီးၶိုင်ၶႄႇလင်မီးလိၵ်ဢႃႇလိရင် ၶမ်တင်လၵ်ဢႃႇထမ်လၵ်ဢႃႇရေႃးပိင်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁျိုးလူးတီၶႃႇၶေႃ။

No. 34.

လိၵ်လႃႇၶျၵ်ပၢၼ်ၶၵ်ပိၵ်။

သၵ်ႁရိလိ၁၂၄၂တုၵ်လိုၼ်ပိတ်မွႃ၁၂ၶမ်ဝၢၼ်လွႃႇမိုင်ႁုၼ် ၶျၢၼ်ႁုင်မွင်သုၺ် သွႃႇယူဝၢၼ်သိၼ်တေႃလွင်လုၵ်ပိုၼ်လႃႇသမ်ပၵ် ၵျႃတ်မႃးတီမွင်တႃႇပုၵ်ဢၢၼ်ယူမိုင်

မၼ်ဝၼ်မၼ်သေယဝ်လတ်ဝၢလွင်ဢႁျင်မၼ်လုဝ်ငိုၼ်လႄႈသံပႁ်ဢၼ်ပိၼ်ႁၢ ၶဝ်ပိုႁ်႒ၢပႁ်တင်၊ ၶဝ်ပိုႁ်ယေႃပႁ်ႁၢၶၼ် မၼ်ႁူႁ်ၶၼ်၊ ယဝ်လေႃလွင် ၼင်လတ် ႁၼ်ဢတိုင် ၼၼ် မွင်တၢပုဝ်ၼႄႈ လင်ပၼ်ႁူပၼ်ယိုမ်တီမွင်သုလ်သွႈငိုၼ်သံလွႈ ဢၼ်ပိၼ်ႁၢၶဝ်ပိုႁ်ႁူႁ်ပႁ်ၼၼ်ယဝ်။ ၼင်ၶဝ်ပိုႁ်႒ၢပႁ်ၼၼ်႒ိၼ်ၶဝ်လုင်မုၼ် ၶဝ်လိပ်႒မုတ်လင်ၼင်ဗိ ၁၂၄၃ တုဝ်လိုၼ်ႁူႁ်မွႆ ၁၀ ၶံဝၼ်လွႈ ၼၼ်လႈဢဝ်တင် မွင်တၢပုဝ်တုင်သေယဝ်လွင်ဢၼ်ဒိၼ်ႁၼ်ဝႈဝၼ်မၼ်လေႃတေႃလႈတိုႁ်လႁ်သုင် ထိုင်ႁိုၼ် မွင်တၢပုဝ်လေႃပေႃဢံပၼ်ၶဝ်ပိုႁ်လႈလိုင်ၼင်ၶဝ်ပိုႁ်႒ၢပႁ်ၼႄႈတေႃပၼ် ၁၀၀၀ၢၼင်ၼႄႈ။ယႃႈတွႆၼၼ်ပၢၼေၢသႁ်သေၶဝ်လင်လႈဝုၼ်ၶံတီထုဝ်လႁ်မတ် ယဝ်။

No. 35.

ႁျေၢင်းႁူးထၢၼေၢ။ပၼ်သတင်းၺျႁ်ၼံပတ် ၉။
ပထမလိႁ်ၻာလီရင်ၻံၼံပတ် ၈။လိႁ်ၻာၼ်မတ်တႃဝႈ
ႁူဝၼ်ၼံပတ် ၂။

ၸြႃးလုဝ် (၁) ငယ်ုဝ်သိၼ်း (၂) ငသၢပုဝ်း (၃) ငသုလ်လုႁ်။
ၸြႃး ၶံ . . . .
လိုဝ်ဢမုမၼ်။ ယၢလဝုတ်ပုႁ်မ ၃၇၉ ဢယ။ ဢမုလႁ်ၸုဝ်။

၂၃–၁–၉၇။ ဒိၼ်ဢၼိင်ႁင်ၶံ။

(ႁ) ၂၃–၂–၉၇ လႈသတင်ဢၼိင်ႁင်ၶံ ၈ ၼေၢလီ။

(ၶ) ၂၈–၂–၉၇ တင်ဢဝ်ႁင်ၼင် ၆ ၼေၢလီတေႃႁင်ၶံ ၆ၼေၢ လီလႈလုင်ထိုႁ်လိုတ်သေႃးလေႃ။

(၈) ယႃႈပလၼ် ႁျေၢင်ႁူးထၢၼေၢၶဝ်တင်ႁႈႁၼ် ၈ မိင်ထႈ လုင်ထွႁ်လိုတ်သေႃးၼင်ဝၼ်တလုႁ်မိင်တီၶၢ။

ၶၢလဝ်ႁျေၢင်းႁူးထၢၼေၢလၢလိၼ်မွင်လူၾြိးဢလီရင်တေႃၶံတီၶၢႁျေၢးလူး လဝ်မိၼ် လဝ်ၼေႃ။ ဢၼ်တီမီးယႃႈၼိုဝ် ဢမု(ႁ)ဢၼိင် မတ်တီမီး ဝႈၼၼ်လႈ သတင်ယဝ်။ၼင်ႁၢၸြႃးလုဝ်ပၼ်ၶဝ်တီမတ်ဝႈၼၼ်။ဢမုၼႄႈလႈလွႈဢပ်ပၼ် တီပထမဢမုထံမွင်သုလ်ဢုင်းသေယဝ်တုဝ်ၶၢလဝ်လေႃတင်ဢမုထံမွင်လူႁလေႃ မွင် သုလ်ယေႃၶဝ်လင်လႈဢွၼ်ႁၼ်ႁွၢတီဢလပ် ဢၼ်ပိၼ် ၼၼ် ၉၇ ၶုလိုၼ်ယေႃ ယေႃဝၢယိ ၂၀ဝၼ်မိုဝ်ႁင်ၼင်ဢၼိင်၆ၼေၢလီလင်ႁွၢႁူတ်ယိုဝ်ဝၼ်တလုႁ်မိင်ယဝ် လင်မိုဝ်ထုပ်မိသိုင်။မိသိုင်လင်ဝၢၶံဢၼ်ဝၢဝုဝ်ႁႈၼၼ်ဢႈလိုင်တၢယူဝၼ်ၸြႃး ပေႃ ၼၼ် မၢးဢႈ ၶုဝ်ယူဝၼ်တ လုႁ်မိင် သံဢွႁ်ႁွၢတင် တီလႈ သဘင် ယဝ်သေ ထတ်ၼင်ၼႄႈ။ ႁုၼ်လိုဝ် ၼႄႈဢထင် မဝ်ႁင်ၶဝ်ၼင်ႁၢလုင်ထွႁ်ထံတုလ်ယူၼၼ်။ လႈထုပ်ဢႈရေႃးယူဝၼ်တလုႁ်မိင်လင်ထံမၼ်လေႃမၼ်လင်ဝၢၶံဢၼ်ဝုဝ်ႁႈၼၼ် ဢႈလိုင်တၢဢႈ ၺျုတ်ယူ ဝၼ်ၸြႃးပေႃ ႁျေၢ ထုၼ်ယူဝၼ်မွႆၶဝ်သံ ႁေၢၼႄႈ မၢး ၺျူးႁိုၼ်ၶၢ။ လိုၼ်သံလွင် ၉ၶံႁင်ၼင်မိုဝ်ၶဝ် ပြၼ်မိုဝ်ၼၼ်ႁဝ်ၶၢ ဢံႁူလင်လတ်

ဝ၊ၶၢင်ၶေ’။ လိုဝ်သေ ၶၺ်ၶဝ်သံဢေ၊ၶေ’ တင်ဢဲ’ ၶုဝ်ယူ ဝၼ်တလုၵ်ပိင် ဢႃးထင်ဢံ ၵၢင်ယၢဝ်။ လွင်တင် ဢၼ်ၵွ၊ပွၵ်တီဝၼ် ၶဝ်ၶၢၼ် ထွၵ်လၼ် သေယၢဝ် လင်လ’ ၾင် ၶဝ်သံဢေ၊ဢဲ’လိင်တ၊ဢဲ’ၸိုတ်ဢဲ’ ၵျႃ ထုၼ်သေယၢဝ်။ ၶ၊လဝ်ၶေ’ယူတီဝၼ်တ လုၵ်ပိင် လင်လ’ လ်ဢ မုထံဢဲ’ သုလ် ယေ်လေ်တင် ၵုၼ် ဝၼ်ဢေ၊။ ဢၼ် ဝ၊ဢဲ’ လုင်ၵွ၊လုင်ထွၵ်တုလ်တီဝၼ်ဖြ၊းပေႃ ၶၢၼ်။ ဢမုၶေ’ၶင်ၵျိုဝ်တေ်ထင်သ၊းပေႃ လ’တွင် ထံလုင် ထွၵ်ယူ ၶၺ်ဝၼ်ၶၢၼ်။ ၵင်ၶံ ၆ ၶ၊လီ ဢမိင် သိင်ၵွ၊ လေ်လင်လ’ ဢိုတ်ပိၵ်တင်ဢၼ်မတ်တီဝ’သေယၢဝ်။ ၶံၶၢင်လ’ၶွၼ် ဝၼ် တလုၵ်ပိင်ၶ၊ယၢဝ်။ လိၵ်ဢၼ်မတ်တီၵူဝၼ်ၶၢၼ်တီတီဝၼ်တလုၵ်ပိင်သၵ်သုင်မ၊းတၶ၊ယၢဝ်။

ၶၺ်လိၵ်ဢၼ်မတ်တီၵူဝၼ်ၶေ’ ၉၇ ၶုလိုၼ်မတ်လ’ ၄ ၶံပတ်တလုင်တီဝၼ်တ လုၵ်ပိင်လိၵ်လ၊ပုဝ်သၵ်မ၊းၶ၊ဢေႃ။

မွင်လူၾြီး လ၊လိၼ်။ ၁၀–၂–၉၇။

No. 36.

ဖြ၊းမပုင်လံၼံပတ် ၁၂၀။ ပုင်လံတ်ႝလီရင်ၵျၵ်။

လုံးတေႃလဝ်မြုဝ်ဢုၵ်မိုင်ပွၵ်ၶွင်း။ ၁၉၀၀ ၶု။ လိုၼ်မေ် ၁၈ ဝၼ်လွ’။ ၁၉၀၁ ၶု။ ။ ။ ဢမုၼံပတ် ၈၉။ ဢဲ’ယူင် ဖြ၊းထုဝ်။ မိၵွၵ် ဖြ၊းၶံ။

လီရင်ၵျၵ်။

ဖြ၊းလုဝ်ဖြ၊းၶံသွင်ယ်’လ’ ဢွၵ်လတ်ၵံဢယ၊။ ဖြ၊းလုဝ်ဝ၊လိၼ်ၶ၊း ဢၼ်ထိင်ၵၼ်ၶေ’ ၶ’လွ’။ ဖြ၊းၶံ ပွၵ်။ သဝ်။ ပွၵ်။ သိပ်။ လ’ပၼ်ယၢဝ်ၵိုတ် ၵျၼ်ပိုၼ်လိတ်ၶၼ်ဢံပ’လ’ပၼ်ဝ၊ၶၢင်ၶေ’။ ဢၼ် ဖြ၊းၶံတင်ပျၶၢင်လိၵ်လ၊ ၵျၵ်ၶၢၼ်ၶ၊လဝ်လ’ထုဝ်တီလၵ်မတ်ဢမၼ်ယၢဝ်။ ၵွ’ၵ၊တင်ၶ’ၶၢင်တင်ပိုၼ် ၉ ၆ ၵျပ်ဢံလ်ၶ’တင်ပိုၼ်လွ’။ ယဝ်ၶၺ်ၶၢင်ဢေႃၶၺ်လိၵ်ၵျၵ်ၶေ’ပိၼ်ယူ ၉ ၆ ၵျပ် ဝ၊ၶၢင်ၶေ’ယၢဝ်လေ်။ ဖြ၊းၶံၶၢင်လွင်မၼ်ပၼ်ပိုၼ် ၅ ၁ ၵျပ်တင်ၸုဝ်ပေႃတုဝ်။ ၵ၊ မၼ် ၄ ၅ ၵျပ်၊ ပွင်မိလ်ပိုၼ် ၉ ၆ ၵျပ် ဢၼ်ပ၊း ၶၺ်လိၵ်ၵျၵ်ဢတိင်တီလ်ပၼ်ယၢဝ် ၶၢၼ်ၾင် ဢဝ်မ၊းသၵ်သေသံဢေ၊ယၢဝ်။ ဖြ၊းလုဝ်ဢေ၊တင်ပျၶၢၼ်သၵ်သေဢၼ် ပိၼ် ပိၶွင် သုလ် မျူဝ် မၼ်။ ဖြ၊းၶံဢေ၊တင်ပျၶၢၼ်သၵ်သေဢၼ် ပိၼ်လုၵ်မၼ် သံဢေ၊ လေ်တင် တိၵ်လ ရေ်။ ၶၺ်လိၵ် လ၊ ၵျၵ်ဢထင်ဢသ၊းဝ၊ၶ’ ၉ ၆ ၵျပ်လမေ် ဢေ၊ၶ’ပၼ်လိုဝ်သိင်ယၢဝ်။

ဢမိင်။ ဖြ၊းလုဝ်လွ’ ၵျၵ်ၶၢၼ်ပလတ်သေ။ ဖြ၊းလုဝ်လ’ၶံတင်ဢၼ်သိင် လလိပ်ဖြ၊းၶံသေ။

No. 37.

လုံးတေႃလဝ်မြုဝ်ဢုၵ်မိုင်ပၼ်းတွင်း။

၁၉၀၀ ၶုလိုၼ်ဢွၵ်တုဝ်ပ၊လ’ ၂ ၅ ဝၼ်။ ၁၉၀၀ ၶုယ၊လဝ်တ်မုၼံပတ် ၁ ၅ ၉။

ဢဲ’သုလ်လုၵ် . . . ဖြ၊းလုဝ်။ ဢဲ’သုလ်လုဝ် . . . ဖြ၊းၶံ။ .

ယ၊လသတ်ပုၵ်မ ၄ ဝ ၆ ဢယလွ’မု။

ၸီရင်ၶျၢၽ်။

၁၂၆၂ တုဝ် လိုၼ်ၽဝ်၁၉၀၀တီၼ်ႈဢတွင်လိုၼ်ၶေႃႁုတ် ႁွပ်ပုဝ်တြႃးလုဝ်
မီးၼီပိုၼ်ရပိတီတြႃးၶႃႈ ၵျုဝ်လႆႈထုၽ်တၼ်ပိုၼ်၁၇၅ဢပ်ဝႆႉတီတြႃးၶႃႈဢႃႇသုလ်
လုဝ်ယေႃလုဝ်ယေႃယႆႈလေႃတြႃးၶႃႈဢဝ်ၶႃႇၽိၼ်ပိတ်သေႃလေႃ။မိုင်လိတ်ထႆႈတီတြႃးလုဝ်
လေႃတင်တြႃးၶႃႈၵျုဝ်ၶေၼ်ပၽ်ပႆႉႁႃႁျပ်တြႃးၶႃႈဢဝ်ၶႃႇပၼ်ပိုၼ်တင်တီဝႃၶေင်ၶေႇ။
ပိုဝ်ၶေႇလေႃလွႆႈဝႃဢမုၶိုဝ်တြႃးၶႃႈၶေၼ်ယဝ်၊ၶေင်ႁႃလွႆႈဢၶျၽ်ပၼ်ဢမိင်ႁႆထု
ၶျေႃတြႃးၶႃႈၶေႇလတ်တြႃးလုဝ်ၶေႇဢပ်ပၼ်လိုၽ်ၵျုဝ်ၶေၼ်ဢပိင်ယဝ်ဝႃၶေင်ၶေႇ။
လွင်ဢၼ်ဢပ်ပၼ်လိုၽ်ၶေၼ် ႁႆပျေၼ်သၽ်သေႃႁွပ်ပိုဝ်မိုဝ်ဢပ်ပၼ်မီးသွင်ၶေႃ
ႁွႆႈလေႃတြႃးၶႃႈဢႆႈပျေၼ်သၽ်သေႃလႆႈလဝ်ၶေင်ၶေႇ၊ၵျုဝ်ၶေၼ်ႁႃမၼ်၁၇၅ႁျပ်ယိုႆ
မၼ် လေႃဢပ်ဝႆႉသႆႈႁႆတ် ဢႆႈသိုဝ်ဢႆႈလွႆ ဢဝ်ၶႃႇၽိၼ် တီပိုၼ်တင်တီ ၶေႇဢထင်ဢ
သႃးယဝ်၊ႁွပ်ပိုဝ်ၶေႇလေႃယႃလသတ်ပုၽ်မ၄၀၆ဢယထုၽ်လီလႆႈဝႆႉပၼ်ဢပြိတ်
တႆႈယဝ်။လွင်ဢၼ်တြႃးၶႃႈဢႃႇသုလ်လုဝ်ဢၼ်ပိၼ်လုၽ်လႆႈဢႃႇသုလ်မိၼ်ဢၼ်ယူ
တီဢယပ်ႁျုၼ်ႁလေႃၶေႇႁႆတ်ဢပြိတ်ဢၼ်လွႆႈဝႆႉၶိုဝ်မၼ်လေႃယႃလသတ်ပုၽ်
မ၄၀၆ဢယထိုၽ်လႆႈၶႃႈဢပြိတ်ဢယူတေႃၵ်ၶီးၶေင်ၶေႇယဝ်။တြႃးၶႃႈဢႃႇသုလ်လုဝ်
ၶေၼ်တေႃလႆႈၶႃႈတႆႈထွင်ပီႇသေႃလေႃႁႆတ်ႁၼ်ၶိုၼ်ထွင်။

No. 38.

လိုးတေႃၵ်မိုင်မႁႃသမၼ်ယႃလဝတ်တြႃးသူၸြိး။
၁၇၉၆ၶုလိုၼ်ၶုဝ်ပိင်ယႆႈ၁၂ဝၼ်လွႆႈ။၁၇၉၆ၶုယႃလဝုတ်မုၼ်ႈပတ်၃၄၉။
ၶေႃႁရိယႆယိလ်မ . . . . တြႃႇလုဝ်။ ဢႃႇယုဝ်းႁႃၼ် . . . . တြႃးၶႃႈ။
ပုၽ်မ၄၅ရဢယလွႆႈမု။
ၸီရင်ၶျၢၽ်။

ဢမုၶေႇ၁၇၉၆တုဝ်လိုၼ်ၶုဝ်ပိင်ပႃလႆႈႁႃၶႃႈၶိုင်မိုင်မႁႃသမၼ်ဝၼ်ထၼ်တ
ပိင်ႁုၼ် ယူလၽ်ၶေႃးဢဝ် မိတ်ထိုဝ်ငင်ယႆႈလိင်လၼ်ဝၼ်ဢွၽ်သေႃယဝ် ၶဝ်မႃး
ၶိုင်ၵျုၼ်မိမိၼ်သိင်လေႃဢဝ်ႁွႃၶုဝ်လိင်မေႃယိင်ၶေၼ်ဢၼ်ႁႃမၼ်တၼ်ပိုၼ်၆ႁျပ်
၇ပေႃ သေႃယဝ်လေႃသၽ်သေႃ မွင်လူလူဝ်ၶေႇၶိုင်ၶုဝ်လိင်ဢၼ်လၽ်လႆႈပႃး ႁွႃၶေၼ်
ဢၼ်သၽ်သေႃၶႃႈတင်မီးဝႆႉလုင်ႁျိုလႆႈၶေၼ် တြႃးၶႃႈၶေႇပွင်ဝႆႉတီမၼ်ယဝ်ဝႃၶေင်
ၶေႇပျင်သေႃၶေၼ် လွင်ဢၼ်လႆႈပိၼ်သတင်ဢတိင် မိုဝ်ၶဝ်မႃးထႆႈတီမၼ်ယဝ်ထင်
လႆႈဢဝ်ဢွၽ်ပၼ်ႁႆႈလိုဝ်လေႃလႆႈလုင်ႁျိုၶေၼ်ပႃၶေႃသၽ်သေႃဢႃႇပေႃဢႃႇပုဝ်သိင်
ၶေၼ်ၶေႃဝႃၶေင်ၶေႇယဝ်လေႃ။ သၽ်သေႃသွင်ၶေႃၶေၼ်ၶေႃလွင်ဢၼ် တြႃးၶႃႈ
ပွင်ဝႆႉလုင်ႁျိုတင်ပိုၼ်မတ်းယဝ်ၶေၼ်ၶႃႈသၽ်သေႃယဝ်၊တြႃးၶႃႈၶေႇလွင်ဢၼ်ဢႆႈ
ပွင်ဝႆႉ လုင်ႁျိုၶေႇတီဢႃႇသွႃလတ်ၶေင်ၶေႇသေႃၶေႃၵ် ဢႆႈပျေၼ် သၽ်သေႃလႆႈလေႃ၊
ၶေင်ႁႃသၽ်သေႃတြႃးလုဝ်သႆႈၶေႃဢႃႇသွႃဢႃႇပေႃဢႃႇပုဝ်သိင်လတ်ဢတိင်ဢၼ်
ဢဝ်ပိတ်လေႃၶေၼ်ပွင်ဝႆႉထင်ထင်သႃးသႃးယဝ်လေႃထုၽ်လီပၼ်ဢပြိတ်မၼ်ယဝ်၊
ၶုဝ်ၶေႇလိုင်မိုဝ်ႁုၼ်လၽ်မႃးလၽ်ၶေၼ် ဢဝ်မိတ်ထိုဝ်ပတ်ယႆႈႁုဝ်ၶွၼ်လိင်လၼ်
ဝၼ်ဢွၽ်သေႃလေႃငင်ၶိုၼ်လၽ်ဢဝ်သႆႈဝႃႁႃမၼ် ဢႆႈတၼ်ၶႆႈၶေႃၵ်ထုၽ်လီလႆႈပၼ်

ဢပြိတ်တံတီတြၢႈၶံၶၢံၶၢံယၢင်။ပိုင်ဢၼ်ထုပ်ၵၢၼ်ဢပြိတ်ဢၼ်ထွ့်ဝ့်ၼိုင်တြၢႈ
ၶံဢ့်ပုင်ၵၢၼ် လုၵ်လ့်ဢ့်ပေႃယူဝၼ်သိၼ်မိထွ့် ပိၼ်ဢၼ်မၼ်ဢၼ် လိုင်လေ
ပိုင်ဢၼ်ပိၼ်ဢမုဢၼ်ယွၵ်ၶဝ်ၵျိၼ်မိမိၼ်သိင်ဢၼိင်ၸင်ၶံသေယၢင်လၵ်ႁွၢဢုၵ်
လၢဢၼ်ၸၢမၼ်တၼ် ၆ၵျပ် ၈ပေ လေဢိင်တြိယ ယၢလသတ်ဢုပတေ ပုၵ်မ
၄၅၇ဢရၼ့်လိုင်တေလ့်ထိုၵ်ၶံဢပြိတ်ဢယူတေႃမိးၼင်ၼ့်ယၢင်။တြၢႈၶံဢ့်
ပုင်ၵၼ်ၼ့်တေလ့်ၶံတံထွင်ပိႈသေလေတၵ်လ့်ၵျတ်ၸၼ်ယူၼ်ထွင်။

No. 39.

လုံးတေႃလၢင်မြၢင်ၷၢၵ်မိုင်မေႃလၢ။

၁၉၀၀ၶုလိူၼ်လုၼ်၁၉ဝၼ်။ ၁၉၀၀ၶုယၢလဝုတ်မုၼ်ပတ်၁၅၃။

မိသၼ်မ . . . . တြၢႈလုင်။ ဢ့်ၵျႃလၼ် . . . . တြၢႈၶံ။

ယၢလသတ်ပုၵ်မ၃ဝ၄(ၵ)ဢယထွ့်မု။

လိၵ်ရင်ၵျၵ်။

တြၢႈၶံၸံမၵ်ၵျၼ်သိုင်သျ်ဝုင်လပ်မိလျ်ပုံလုၵ်တြၢႈသုင်မၼ်ၼၼ်တ့်လေတြၢႈ
လုင်ၼ့်လုင်ထွ့်ဝၢတြၢႈ။မိုင်လိတ်ထံတြၢႈလုင်မိသၼ်မလေတင်ၶွင်လ့်မၼ်မွင်
လိင်တၢ။ဢ့်ယၢႁွတ်ၸေၢတ့်ၼၼ်ဢသၵ်မၼ်ၽွံမိးၵပိပိၼ်လုၵ်လ့်မၼ်ယၢင်။
၁၂၆၂တုင်ဝၼ်လိူၼ်ၵျၵ်မုၼ် ၁၂-၅-၉၀၀ဢၼိင်ၸင်ၼၼ်၉ၼေလိလုၵ်လ့်မၼ်
ဢ့်ယၢႁွတ်သိလျ်ယူတ်ံတုၼ်မၵ်မုင်လေလိင်တၢပေႃၼမၼ်ၸေၢတ့်ၸေႃမိးယူ
ဢံၸ့်ဢံလံ။ မိုင်ယံၼၼ်တြၢႈၶံ ၵျေႃဝုင်သွင်တုင်မၢး၊ ၸံမၵ်ၵျၼ်သိုင်သျ်ဝုင်၊ ဝ့်
သေမိလျ်လပ်ဝုင်ယၢင် သံပုၼ်မၢး လပ်ၶင်ဢ့် ယၢႁွတ်လေ၊ ဢ့်ယၢႁွတ်ၸေၢတိၵ်
ဢုၵ်မၼ်ယူ၊ မိုင်ပေႃၼမၼ်ႁွၢတုလျ်မိပ်ပၼ်ၼၼ် တြၢႈၶံၸေၢမၢးမိပ်လေၸေၢ
တ့်ၼၼ်ဝၢတီတြၢႈၶံလေဢင်မိုင်သုင်ၵျိၼ်ပိၵျေႃလံဢိတ်ၼိုင်လင်လေဢင်မိုင်
သုင်ယၢင်၊ ယူဢံပ့်တၼ် ၵျိင်သင်မၼ်ဝၢ ဢုၵ်ၸပ် လေဢသၵ် သိင်ႁွၢယၢင်။ လွင်
ဢၼ်ၸၢပုၼ်မၢးၼ့်တင်တြၢႈၶံဢံတွၼ်လ့်ယိတ်ၸၼ်၊လုၵ်လ့်ၸေၢဢၼ်တ့်
ၼ့်ၶင်ပိၼ်ႁုၼ်လိလျ်ယၵ်ၸၼ်။ဢံသင်တေႃလေလ့်ပိၼ်လိတ်ထံတီမေၸေၢတ့်
မိသၼ်မလေဘင်ပေႃၼလိင်တၢၼ့်ဝၢ ၼင်ၼ့်ယၢင်လေ။ လွင်ဢၼ်ၽြၢဝုၼ်ၶံ
သၵ်သေယၢင်ၼၼ်ၽြၢဝုၼ်မၢးတုၺ်တုင်ၸေၢတ့်ၼၼ်ပိမၼ်ထွံယ်ယ့်ႁွၢတင်သိင်
လိုတ်ႁွၼ်ယူတံဢၼ်မၼ်တ့်ၼ့်မိုၼ် ႁွၼ်ဢုတ်ႁွၼ်ၵျၼ်တိုင်။ လင်ယ်ၢတုလျ်
ၼ်ုတုင်မၼ် ၵၼ်မံမၼ်တိၵ်ႁွၢလေ လိုတ်ဢွၵ်ၶၢံလုင်လိုတ်ႁွၼ်ယူ ဢလိတ်ၶံဝၢ
ၼင်ၼ့်။မိုင်လိတ်ထံတြၢႈၶံတြၢႈၶံဝၢဢံၵၼ်တုင်တြၢႈလုင်ဢင်ႁွၼ်ၵျၼ်သိုင်သျ်
ဝုင်သွင်တုင် ၵၼ်မေတြၢႈလုင်တင်ပေႃၼမၼ်တိၵ် တွင်တြၢႈလုင်ယူ။ မၼ်ၸေႃ
မၢးမိပ်ပၼ်လေၸေၢတ့်ၼၼ်ဝၢလေမိုင်သုင်ပၼ်ၵျိၼ်ဢိတ်ၼိုင်လေမိုင်သုင်ပၼ်
ယၢင်။ မိုင်ၸင်ၶၢဢင်ႁွၼ် ၵျၼ်သိုင်သျ်ဝုင်ၼၼ် ဢံၵၼ်တုင်တြၢႈလုင် လွင်ဢၼ်
ႁွၼ်ၵျၼ်မိလျ်မၼ်မိသၼ်မတင်ဢ့်လိင်တၢလတ်လင်တေၵျယၢင်ဢလိတ်ၼံဝၢၼင်
ၼ့်။ ဢမုၼ့်ပေႃၶ့်လျ်တုလျ် ၸုံသၵ်သေ မိသၼ်မမေမၼ်တင်ဢ့်လိင်တၢပေႃ
ၼမၼ်လိလိလိုင်လ့်ၵျ လွင်တီဢၼ်ပိၼ်ၼၼ်ပိၼ်တီလွတ်ၸင်ႁုၼ်ယူ။တြၢႈလုင်

လုၵ်ယူႇဢိတုၶၼ်မၵ်ႈစုင်တြႃး ၶႄ ဢၢင်ႈႁၢၼ်လေႈၵုမ်ႈသွၼ်ႇႁိၼ်သိုင်ႈၵူၼ်းႁွမ်ႈမႃ ထိုၵ်ႉၿၼ်တိုဝ်
မိၼ်လေႈတၢ်ႇၵူၼ်းၶေႇတင်တြႃး ၶႄၶေႇၼေႃယွၵ်ႈလိၵ်ႈယၵ်ႉႁၼ်ၵူဝၼ်ယူႇ။ မိုဝ်ၶေႇလေႈ
လွင်ဢၢၼ်ၼေႃႇလႃႇပၼ်ဢမ်ႇပြိတ်တၢႆၶိုဝ်တြႃးၶႄၶေၼ်သယေႃးဢၢၼ်လႃႇ။
ဢမိင်း ပုၵ်ႈမ ၃ ၀ ၄ လွႆႇတီႈတြႃးၶႄၶေႇ (၈) ဢမ်ႇယၵ်ႉမၼ်လုသေ။

No. 40.

လိၵ်ႈတင်လဝ်လုံးတေႃလဝ်မြုဝ်ၽုၵ်ႈမိုင်ႁ ၀။

တြႃးလုဝ် . . . မွင်ယုဝ်ၽူႇ။ တြႃးၶႄ . . . မွင်ႁျူၺၼ်း။

ၽၢမုပွႆႇႁၢၼ်။

ၶႃလဝ်မွင်ယုဝ်ၽူ ၀ႇလဝ်ဢလီရင်ၶႄတီၶႃၶေႃ။ ဝၼ်လိုၼ်ႁဝ်ႈ ၅ ၶႄၶႃလဝ်ၵူ
လေႈတႃၶၢႆႇယဵႇ ၽွင်မိုင်ႁ ၀ ၶေၼ်ႁၢၼ်လုၵ်ႈဢွၼ်လႃႇၶဝ်ယွၵ်ႈလိၵ်ႈႁၼ်ယူၶိုဝ်ယိင်
ၶၢႆႇၶေၼ်။ ႁိုဝ်ၶႃလဝ်ဢၢၼ်မတ်ဝႇတီႈသဝ်ယိင်ၶၢႆႇၶေင်ႁဝ်ၶေၼ်လုၵ်ႈဢွၼ်လႃႇၶၼ်
ၶဝ်ၼေႃး မႃးၽေႃလိုၵ်ႈႁိုဝ် ၶႃလဝ်ၶေၼ်ပွႇ လွင်ၶၼ်ၶၢႆႇၵူသေ။ ႁိုဝ်ၶေႇယႃပေႃတိုဝ်
ထုၵ်ႈ ႁႃယမၼ်တၽွင်ဝႃသေၼေႃ ၶဝ်ဢၢင်ႈဢၢဝ်ၽုံ။ ပြုင်သေၶေၼ်ၶၼ်ၶဝ်ၼေႃးသွင်
ၼေႃဝႃႁင်ၶႃလဝ်ထၢၼ်ပေႃ ဢၢင်ႈၶႄလႃႇၶဝ်ဝႃတီၶႃလဝ်ၶေင်ၶေႇၼေႃ ၶႃလဝ်ဢၢင်ႈဢၢဝ်
ဢယေႃမၼ် ၶႃလဝ်ၵူဢၢဝ်ႁိုဝ်ၶေၼ် ဢၢင်ၼေႃဢၢဝ်မိုဝ်ဝႇဢိႁိုၼ်ဢႁုံမိးၶေင်ၶေႇ
လေႈၶႃလဝ်လင်လုင်ၵူယိုဝ်ၶၼ်ၶႄ။ မွင်ႁျူၺၼ်ဢၢဝ်လီယႃႇ ႁိုဝ်မႃးပွႆႇတီႁင်မီၶႃ
လဝ်။ မိုဝ်ဢၢၼ်ပႇပွႆႇပႇတိင်ၶေၼ်ၶႃလဝ်ၼေႃဢၢင်ႈလႃႇဝႃသင်တီမၼ်။ တီဢၢၼ်
မၼ်ပွႆႇၶႃလဝ်ၶေၼ် မိုဝ်ယိၶေၼ် လုၵ်ႈဢွၼ်လႃႇတင် ၼေႃႁၢၼ်ယူယဝ်။ ၵွပ်ႈမိုဝ်
ၶေင်ၶေႇမွင်ႁျူၺၼ်ၶေႇ၊ တြႃးဢုပၼေႃမိးဢတိင်ၶေၼ်လီရင်ပၼ်မၼ်သေႁဵၶႃ
ၶေႃဢၽွင်မိးၶေင်ၶေႇဝႇလဝ်ဢလီရင်ၶႄတီၶႃၼေႃ။

No. 41.

တီၼေႃင်းၽူးတႃၼေႃ။ လိုဝ်ၽၢမု။

သိပ်ၶၢႆႇပတ်တၢၼ်လိၵ်ႈ ပုၵ်ႈမ ၁ ၀ ဢရ ဢမုသတင်ဢၢၼ်ၵူင်ႁင်ႁုၼ်ႁၢႇ။ ၶႃ
လဝ်ယႃလုတ်ဢုၵ်ႈမွင်ယွင်ၵြိုးမိုင်ပၼ်တွင်မိးလိၵ်ႈဢလီရင်ၶႄဝႇလဝ်တီၶႃ။
ဢမုဢၢၼ်တီမိးယိႇၶိုဝ်ၶေႇလႃႇဝိၼ်သတင် လွင်ႁုၼ်လၵ်ႈႁၢႇဢႇမွင်ယူဝၼ်
တေႃမဝႇသေ ဢၢၼ်လႃႇၶႄ ဢပြိတ် ဢမုလၵ်ႈယဝ် သိလၵ်ႈႁၢႇယူ။ ၶႃလဝ် လႃႇၵူ
လိတ်ထႆၶွင်ၵူဝ်သိပ်ႁိုၼ်မွင်ပၼ်လတင်ႁုၼ်လုင်ဢႇထေႃတင်ၽေႃဝၼ် မွင်မိင်ယဝ်
လေ။ ၶဝ်ၶေၼ် ၶေင်တြႃးၶႄဢႇ မွင်ၶေႇ ၁ ၂ ၅ ၈ တုဝ်ၶၼ်ဢတွင်ၶေၼ် တင်ႁိတ်တင်
သင်ဢၢၼ်ၼေႃႁိတ်လိုင်လို ဢၢင်ႈၵုံလုံလိလေႈ ပွင်ႁုၼ်လၵ်ႈႁၢႇသေလေႈမေႃလၵ်ႈမိုၼ်ၶၼ်
ဝၼ်လေႈပိၼ်ႁုၼ်ႁၢႇလေႈ ၵွပ်ႈမိုဝ်မၼ်မိးယူၶၼ် ဝၼ်ၶေႇလႃႇၶႃႇလို ၶၢႆႇၶေႃဝႃၶေင်
ၶေႇယဝ်။ ဢၽွင်ၶေႇလိၵ်ႈလႃတၢၼ် ၁ ၀ ၶၢႆႇပတ်ဢယပုၵ်ႈမ ၁ ၁ ၀ လိၵ်ႈဢမုဝႇလဝ်
ၶၢႆႇပတ် ၁ ၈ ၄ ၶေၼ်ဝႇလဝ်ရိုးတေႃလဝ်ၶေၼ်ပိင်ၺၼ်ထွၵ်ႈမိုင်သုလ်တွင်။ လဝ်ၺၼ်
ထွၵ်ႈၶေႇလင်ၶျ ဢမိင်ႁၢႇလွႆႇဢမု ၶိုဝ်တြႃးၶႄသေ။ သၵ်ႈသေတြႃးၶႄ ၼေႃပုၼ်ၶဝ်
တင်ၵူမိးဝၼ်ၽွင်ဢူးလင်ထုပ်ႁၢၼ်ၶဝ်လေ။ မိုဝ်လိတ်ထႆတီၶဝ်ၶေၼ်ၶေင်ႁႃၵူဝ်

ၶွင်သိပ်ၵျူၼ် မွင်ပၼ်လတင်ဢလပ်ႁုၼ်လုင် မွင်ထေတင်ၽေဝၼ် မွင်မိင်ၶဝ်လတ် ဝ႞ဢဝ်ႁိင်ၼၼ ၸြ႞းၶံၼ'တင်ႁိတ်တင်သင်ဢံမိး၊ မိးသတင်ႁူင် ႁင်လၢႁ'ဝ႞ ၼင်ၼ'ယဝ်လေ။ လိုၼ်တီလီပ႞ ၂ဝဝၼ်မိုဝ်ၼ်ဢမိင်၁ဝၼ႞လီတိဢဝ်ၸြ႞းၶံ လေလိတ်ထံၽေ႞၊ ၸြ႞းၶံဝ႞ႁဝ်ၶ႞ႁိတ်တင်ႁိတ်ဢံလၢဢံႁ'ဝ႞ၼင်ၼ'၊ဢမု ၼ'လိတ်ထံၸြ႞းၶံ လိုဝ်ၵျူဝ်ၽေ႞ၽေဝၼ်ႁူဝ်ၶွင်သိပ်ၵျူၼ်ဢလပ်ႁုၼ်လုင်ၶဝ်ဝ႞ တင်ႁိတ်ဢံမိးပိၼ်ဢၼ်ၽျ႞လေ႞လတ်ၼင်ၼ'ဢမၼ်ယဝ်။မိုဝ်ၼ'လေယွၼ် ဢ႞မၶံလွ'း႞တီမၼ်ယဝ်။ ႁွပ်ပိုဝ်ဢံပၼ်လ'ဢ႞မၶံလင်လ'ၶျူပ်ဝ'သေယဝ်လွ' ဝ႞ဢမုၼိုဝ်မၼ်ယဝ်။ ဢမုဢၼ်လွ'ၼိုဝ်မၼ်ၼၼ် သုတ်သိင်ဝ'သေ၁၁ၼ႞လီ ယဝ်။ ၉၆တုဝ်လိုၼ်တီလီပ႞ ၂၁ဝၼ်ႁွပ်ပိုဝ်ဢၼ်ႁူတ်လ'ဢမိင်၁ဝၼ႞လီသုင် မိုဝ်လုံးတေ႞သုလ်တွင်ပ႞းတင်ဢမုတွ'သေလေသံတင်ဢမိင်လဝ်ဂုၼ်ထွၢသုလ် တွင်ႁိလ'တိၸြ႞းၶံၼၼ်မိုဝ်ဝၼ်ၼ'ဢမိင်၁၂ၼ႞လီလ'ၶၼ်လွဲဢမုထံမွင်မိင် မွင်သုလ်ယေၶဝ်ႁွ႞သုင်ၶ႞ ယဝ်ပ႞းတင် ဢလိတ်ၶံသၢ သေၶဝ်ပူတွ' ႁၼ်မ႞း သၢတီၶ႞ယဝ်။ ၼင်ၵျူဝ်လဝ် ႁဝ်တေလ'ႁူလ' ငိၼ်ႁျ႞းတေ႞မူ ၼၼ်လိၢဢၼ် မတ်တီမ'သၢသွင်မ႞းတီၶ႞ၼေ႞။

မွင်ယွင်လုင်ယ႞လဂုတ်ဢုၢ။ ၂ဝ–၁၂–၉၆၊

No. 42.

လိၢဝ'လဝ်ႁၼ႞လ႞ယိယႁၼ႞ပ႞မွၢၶၶဝ်
မိုင်မိင်ၢိင်တီၶ႞ၼေ႞။

ၶ႞လဝ်တပေတေ႞မိုင်မိင်ၢိင်ၽေဝၼ်မွင်ၽေၶျမ်လေယ်႞ႁ႞ႁျူင်တႁ႞ၶဝ်တင် သိင်ဢလီရင်ၶံဝ'လဝ်တွဲယ်႞တိၼ်လဝ်တီၶ႞ၼေ႞၊

၁၂၆၅တုဝ်ဝ'သေယ်'မ'ႁျူင်ဢုမိၼ်ယဝ်။ႁိလ'ႁူတ်မၢယုဝ်ၼီၢပၼ်လင်ၼုဝ် သေ႞ႁုၼ်ယူၼ်ဝၼ်ၼ် မိုင်သေယဝ်ၢိပ်ငိုၼ်သေ လေသိုဝ်ပိလ်သံလ'လင်လၢသ မ႞လေပၢႁိတ်ႁျူင်ၼ'ႁိမၼ်တေဢံလုဢံလိဝ်သေလေ၊ ပေ႞ဝ႞ယဝ်လိုင်ဢင်တေ ႁိလ်လူသင်ၶ႞ယႁၼ်ဝ႞ၼင်ၼ'၊မိုဝ်ဢၼ်ပၢႁျူင်ပ'တၼ်ယဝ်လဝ်မုၼ်ဢူတေ လလွၼ်ယဝ်။ ဢံတၼ်လ'လူ။ ႁ႞လၢသမ႞ၽေ႞ယင်ပ'လ'ပၼ်ပြေတီၶ႞။ပိလ် တင်ဢုတ်ဢၼ်ပ'သုင် ႁိတ်ၼၼ်လေႁ႞မၼ် ဢၼ်ပ'တၼ်ပြေယဝ်ၼၼ်တင် ႁ႞လိၢတင်လ'ၽေ႞လုႁွင်ဝ'တွဲလင်ႁျူင်ယဝ်တီၶ႞။တေ႞လိဝ်ဢူးလု႞ၼဂုၼ်သ ဢၼ်ယူ ပေ႞တီႁျူင်ဝ႞ဢူးဢ႞သယယူႁျူင် ႁၼ်ၼေပၼ်တီမၼ်ယဝ် ဝ႞ၼင် ၼ'၊မ႞းဢိုတ်ပိတ်တင်ႁိတ်ပိတ်လေ ဢၼ်ပ'လ'လူလ' တၼ်လလီပိလ်လိၢတင် သိင်ၶဝ်ဢထမႁီဢဝ်လိုင်၊လဝ်ႁဝ်ၶဝ်မိလ်တေ႞သုင်မပၼ်သေႁံတီၶ႞။

No. 43.

မိုဝ်ဝ႞းၼ်ဢလပ် တင်လုင်ပြၼ်မ႞းတိုင်လတ်ဝ႞ဢမု ဢဝ်ယ်'တုတ်ဝ႞ၼင် ၼ'ႁွင် ယိုင်ဢၼ် ႁုၼ်ၽေ႞၊ လိုဝ်မၼ်ဝ႞ မွင်လုင်ဢမိင်တိုင်မိုၼ်ႁုၼ်သံၽေ႞ ဢဝ်ယ်'တုတ်လင်လ'တိဢဝ်ၶဝ်သံၽေ႞ယဝ်။ ၶဝ်သံၽေ႞ပ႞း တင်ပုင်ၼံဢၼ်း႞

မႃးတီႁွင်ယိုင်ၶေႃၶၢၼ်၊တရဝၼ်ႁၢၼ်။ တီၵွၼ်ၶေႃၶၢၼ်ႁေႃမိူးၶံမေႃႁူလုၺ်းၤ။ တရဝၼ်
ဝႃထင်ၶဝ်မႃးတိၻ်ၶံဝႃၶေႃယဝ်။ၶၼ်ပုင်ၶၼ်ၶဝ်ၶေႃၶၢၼ်ပႃးသေသံသေပိုင်လေႃၼဝ်
ၼွၻ်ၶၼ်ပုင်ၶံၶဝ်ယဝ်။ၼဝ်ပိတ်တင်ၶိုဝ်ပုံႁွင်ယိုင်သေလေၼဝ်ယႃႇၶျိတ်တုတ်သၠ
တီႁွင်ယိုင်ၶေႃၶၢၼ်ယဝ်။ ပေႃၶဝ်တုတ်ယဝ်ၼဝ်ပုင်ၶဝ်ၶေႃၶၢၼ် ၼွၻ်ပႇႁွႃႁံလိဝ်။ပုင်
လိၻ်ၼၢၼ်းၤပိတ်ဝႇတီၶေႃၶၢၼ်ပုင်လိၻ်ၶေႃၶၢၼ်မိၼ်ၼႃႇယေႃၶေႃၶၢၼ်သီဝႇယဝ်။ၶဝ်လိုဝ်
ၶေႇပိၼ်ၵိုင် တူႁလႃးယဝ်။ ၼၢၽျၻ်သတ်ဝႃလွင် ႁင်ယႃင်ၶဝ်ၼႃယႃ ထင်လႇလုင်
ထွၻ်တိမတ်လႇယဝ်။ၶဝ်လိုဝ်ၶေႇတေႃလွၺ်ၼံလွၺ်ႁေႃသၻ်သေပျေၶၢၼ်ဝႃလွၺ်ယဝ်ထင်
လႇႁူလွင်မၢၼ်ယဝ်။တြႃးလုဝ်တင်တြႃးၶံၶဝ်ၶေႇႁေႃးၤလေႁေႃးၤမဝ်ထုၻ်မဝ်မေႃ
ႁၢၼ်ပိၼ်ၼႃမုၵိုၼ်သေသံသေပိုင်ႁၢၼ်လႇသွင်လိုၼ်ယဝ်လေ။

No. 44.

ႁုၼ်ယိင်ပိၼ်မၢၼ်ႁေႃးၤတီမိုင်ပျေႃယွႇယႃလံသီလုၻ် ၶံၶၻ်မၢၼ်မိူးၼႃၶျိုင်
တုဝ်သႃ ၆၄ဝ ၼဝ်မႃးထင် တီယုင်မိူးသထႃးၶေႃၶၢၼ် ယႃလံသီလုၻ်လေ တင်ႁုၼ်
ယိင်တိဝႇလႇယဝ်။ႁုၼ်ယိင်ႁေႃၶေႇလုင်လထႃးယႃႇလႃပူဝ်မၢၼ်တလေယဝ်ၼင်
ႁွႃမိုင်ပွင်တေႃသိုဝ်ၼဝ်လၻ်မတ်ယိုၼ်းၤသေယဝ်။ယံမိုဝ်မၢၼ်ႁွႃၶိုၼ်ၶိုဝ်လထႃး
ယႃႇလႃပုဝ်ၶေႃၶၢၼ်ပလိၻ်လႃလိၼ်ယုဝ်လုၼ်မတ်တိလႇယဝ်။ယံၶေႃၶၢၼ်ထုပ်ၶုဝ်မၢၼ်
လိုဝ်ၶေႃၶၢၼ်သွၻ်ႁႃပၶေႃသၻ်သေၶဝ်လေလႇထုပ်ႁၢၼ်ယႃလံယဝ်။ ၼမုၶေႇမိုဝ်ဝႃ
လိတ်ထံတြႃးၶံတီလုံးတေႃမြုဝ်ပုၼ်ၼွၼ်မွင်ယေႃလေၼမုၶေႇထင်သႃးယဝ်မြုဝ်
ပုၼ်ၼွၼ်ၽျပၼ်ၼပြိတ်တံထွင်လႇၵိတ်ႁၢၼ်ႁျမ်းၶၼ်ထွင်သီလိုၼ်ၼေႃ။

No. 45.

၁၂၄၇ၶုလိုၼ်ႁူၻ်မွိဒေႆ။

၁၇၇၆တုဝ်လိုၼ်မေ၂၄ဝၼ်ၶၼ်ၼိုင် မိုင်ယမေးသင်တိၻ်သိင်လေ မွင်ထံသႃ
ယူဝၼ်သတ်ထွႃယူးၶေႃၶၢၼ် လွင်တေႃၶတ်ၼဝ်ၵျိဝ်မႇသၻ်တိ မွင်သုလုၺ်လႃၼၢၼ်ယူ
မိုင်ၶေႃၶၢၼ်ဝၼ်ၶေႃၶၢၼ်။ၵျိဝ်ၶေႃၶၢၼ်မိူးသိပ်သွင်ဝႃးတင်ႁွင်မၢၼ်မိူးႁူၻ်သွၻ်ၶဝ်မိုၻ်ပႃး
သံၵိုင်လၼဝ်လီမိုဝ်ဝၼ်ၽျုၻ်ႁၢၼ်ၶေႃၶၢၼ်ႁႃၶတ်မၢၼ်ယေႃလိုၼ်ၵိုၼ်သံၶၢၼ်၁၂၄၇
တုဝ်တေႃ ထိုင်လိုၼ် ႁဝ်ၶ၆ၶံတႃသံ လိုၼ်တေႃလႇတင်ၶဝ် မိုၻ်တေႃၶတ် ၼဝ်ဝႃ
ၶၢင်ၶေႇယဝ်။ ၼၢၼ်လုဝ်သုင်ႁလိယႃၵျိဝ်မႇယႃႇ၁၄ယံယႃႇလုင်ၼၢၼ်းၤမႇထုဝ်ဝႃး
၄လီလင်ယၢၼ်၂ၶုၻ်ၶံလိၻ်၂လုၻ်လိုၻ်ၶံလိၻ်၄လိုၻ်ၶေႇႁေႃတေႃထႇၼပ်ပၼ်
လေႃလေႃလုံလုံ၊လရၼ်ၵိုၼ်ႁိၼ်ၶေႃၶၢၼ်ႁေႃသိပ်းၤလႇၼပ်ပၼ်ယဝ်။ၶၢင်လတ်ႁၢၼ်
ၼတိင်ၶေႃၶၢၼ် မွင်သုလုၺ်လႃႁေႃသယေႃထူယဝ်။ ႁႃၶၢင်ၶတ်လင်ၵျိဝ်ပၼ်ၼတိင်
ပေႃဝႃလေႃထိုင်သံ လိုၼ်ႁဝ်ၶႃမွင်လၢၼ် သႃၶိုၼ်ၼပ်ပၼ်ၵျိဝ် ၶေႃၶၢၼ်ၶၢင်ၶတ်
ၼဝ်ၼတိင် ၵိမၢၼ်လွတ်ႁူႇလတ်ၶုၻ်ၶံလိၻ်ႁျုဝ်းယွတ်လင်ယၢၼ် မႇယႃႇမႇထုဝ်
လုင်လံယႃႇၵျိဝ်လိုဝ်ၶေႃၶၢၼ်တင်သိင်တေႃလႇပြၼ်ၼပ်။ပေႃဝႃပိၼ်သေသံသေပိုင်ၵျိဝ်
ၶေႃၶၢၼ်ႁူဝ်ႁၻ်တိၻ်ႁွႃလိုင်ပြင်သေႁႃၵျိဝ်ၵိုၼ် ၃ဝဝပိတင်ၵိုၼ်သံလွႇႁေႃတေႃလႇ
ယေႃဝႃၶၢင်ၶေႇ၊ ယံမိုဝ်ၼပ်ၵျိဝ်ၶေႃၶၢၼ်ႁေႃႁႃၶတ် ၵျိဝ်ၼၢၼ်ႁိုတ်ၵိုၼ် သီၶၢၼ်

ႁေၢ်တေ်ႇဢၢပ်ၾြေႁ်ႉသိုဝ်။ မႂ်ႇသုၺ်လၢႆႁေၢ်ဝႆႉဢၢၼ်ၵျွိဝ်ပၢႆးၶဝ်မိုဝ်ႉ၃၀၀၀ဢတိုင်
လိုၼ်ၶေႃႇပေၢ်ဝႆႉၶဝ်မိုဝ်ႉတင်သံႁိုင်မဝ်ပၢႆးၶေၼ်လိုင် ပိုၼ်ႁႃႈဢၢၼ်ႁိုတ်ႁျၼ်သိ
ၶၼ်ၶေၼ်ႁျပ်းႈ ပျွႉႈႁေၢ်ဢံဢဝ်ယဝ်ဝုၼ် ၶံၶင်ၶေႃႇလေ် မႂ်ႇသုၺ်လၢႆလေ် မႂ်ႇ
လၼ်သၢႆႉၶဝ်သွင်ယႂ်ႇသွင်ပၢႆသယေ်ၢ တူဝုၼ်ၶံၵျူႁ်ႉလိုႁ်ယႂ်ႇတွပ်ၶေႃးသႁ်ႉသေ်ၶဝ်
ထုဝ်လႁ်ႉမတ်ယဝ်လေ်။

No. 46.

လိုံးတေႃ်လဝ်မျူဝ်ဢုႁ်ႉမိုင်ႁျွႃပုင်။

၁၇၃၅ၶုၾြႃးမၶုမ်ပတ်၃၃။

ၶႃႈလဝ်ယူဝၼ် ဢလေ်ဝႆႉမျူဝ်ပိလျ်တိုႁ် ၾြႃးလုဝ်မႂ်ႇယုဝ်တႃႁ်ွတ်ၶေႃးဢလိ
ရင်ၶံဝႇလဝ်တိၶႃႈၶေႃၢ်။

၁။ ၶႃႈလဝ်လေ်တင်၁ၾြႃးၶံဢ်ႇဢူၶေႃႇပိၼ်ပိပိၼ်ၶႂင်ဢွႁ်ႉႁၼ်တိၶႃႈယဝ်း
မိုဝ်၁၂၅၀ပိလိုၼ်သံမွ်၁၅၀ၶၼ်ၶေၼ်ပေၢ်မေ်သွင်ပၢႆးတႇသေ်ယဝ်လိၼ်ဢၢၼ်မိး
တိႁျူႈဢိၼ်ၶေၼ်ဢၵုႁ်ႉလိၼ်ၶမ်ပတ်၄၇ဢော်ႁႃလိၼ်သိသိပ်တသမ၃၈ၶေၼ်ပိ
ၶႂင်သွင်ႁေၢႆၶူႇဝုလ်မိင်ႁၼ်သေ်ယဝ်ယေ်ႁေၢလႇဢော်ႁ၂၀.၁၉ၶင်ႁၼ်ယဝ်း
၂။ ၁၂၆၀ပိၶေၼ်ထိုင်မိုဝ်လိုၼ်သိမွ်ဝၼ်းႈ၁ၾြႃးၶံဢ်ႇဢူဢၢၼ်လႇပုတ်ဢ
မုလ်လိၼ်ဢော်ႁသဝ်းႈတသမ ၁၉ၶေၼ်တိၶႃႈ လဝ်ဢံလတ်ဢံၶေၼ်သေ်သံသေ်ပိုင်
ဢဝ်ၶႇႁိၼ်တိတုတိယၾြႃးၶံဢ်ႇလၼ်ဢူၶေၼ်ႁႃႈမၼ်ဝႇပိုၼ်၂၅ပိၶႃႈလေ်။

၃။ ၂ၾြႃးၶံ ဢ်ႇလၼ်ဢူၶေႃႇလႂ်င်ဢၢၼ်ပိၼ်ၶေႃးဢမုလ်လႃး မၼ်ႁူယူလေ်
မၼ်သိုဝ်ဢဝ်ၶေၼ်။ လႂ်င်ဢၢၼ်သိုဝ်ၶႇႁၼ်ၶေႃႇဢံလႇထိုႁ်ႉပိၼ်ဢတိတိၶႃႈ။ ၶင်
ႁႃႈမၶုႁျေ်သတ်တမတွႇပုႁ်ႉမ၄၆ဢထမတွႇပုႁ်ႉမ၁ဢယလိၼ်ဢၢၼ်မိးတိႁျူႈ
ဢိၼ်ၶမ်ပတ်၁၅လိၼ်ဢော်ႁ၂၀.၁၉ၶေၼ်ႁႃႈမၼ်၂၅ပိၶေႃႇၶႃႈလဝ်ထုႁ်ႉလိလႇ
သိုဝ်ဢဝ်ဢွၼ်တင်ၶႃႈလေ်ဢၢၼ်သိုင် လွံလလိပ်ၶေၼ်ႁေၢ်တိႁယိၶျပၼ်သေ်ႁံတိ
ၶႃႈဢႁျင်မိးၶင်ၶေႃႇလင်မိးဢလွႈဝႇလဝ်ဢထံတေႃ်ၾြတ်ၶံတိၶႃႈၶေႃ်။

No. 47.

လိုႁ်ႉၵျူႁ်ႉၶႇဝုဝ်။

၁၂၅၇တုဝ်လိုၼ်သံမွ်၅ၶံ မႂ်ႇဢွင်သၢႆႉယူဝၼ်ႁုင်တၼ်တိုႁ်လႂ်င်ႁၼ်မိုင်ပျေ်ၢ
ပွႇပိၼ်လိရင်လုယမေ်သိၼ်မိး ႁုဝ်ပိင်ဝုဝ်သိုင်းႈ။ တုဝ်းႈၶဝ်တင်မိးႁျူႈၶေႃးယႁ်ႉပႇ
ႁင်မၼ်ၶဝ်ႂုပ်တႃႈလႇမွႁ်ႉႁုလ်ၶုၼ်လံလိုဝ်မၼ်ဢွင်ပၼ်၊ တုဝ်းႈၶဝ်မၼ်ႁုတ်မိုဝ်
ပၢႆၶေႃးယဝ်မိုႁ်ႉးႈၶုၼ်မၼ်လိင်မႁ်ႉတႃႈမၼ်မိုၼ်ပူလ်ယၼ်မၼ်မိးတိသႇလိႁုံလႇ
ႁုၼ်လႇတုဝ်းႈ လိုဝ်မၼ်ၶေၼ်သိုင် ပွင်သွင်တုဝ်၊ ႁႃႈမၼ်ဝႇပိုၼ်၃၀ပိ ဝႆႉပိၼ်ဝုဝ်
ႁုဝ်ပိင်မၼ်ဢဝ်မၢႆးၶႇတိဢုဝ်တေႃႈတိုႁ် တိမႂ်ႇသၢႆႉလႃႈ ယူဝၼ်လႂ်င်ပိင်ၶေၼ်သေ်
ယဝ်မႂ်ႇသၢႆႉလႃႈလင်သိုဝ်ဢဝ်ဢပိင်ယဝ်။ လႂ်င်ဢၢၼ်သိုဝ်ၶႇတေႃ်ႁၼ်ဝုဝ်သွင်တုဝ်
ၶေႃႇမႂ်ႇဢွင်သၢႆႉဝႆႉလဝ်ႁဝ်မၼ်ဢံမိးယဝ်။ ဢံမိးယေ်ႁႃႈတင်လိပ်မိုဝ်လိုႁ်ႉလိုႁ်ႉ
သႇလင် တႇပိၼ်ဝုဝ် ႁုဝ်ပိင်မၼ်ဝႆႉၶင်ၶေႃႇ။ လိုၼ်ၶေႃႇ ပေၢ်ဝႆႉမိးယေႃႈႁႃႈ မိုဝ်

လိၵ်ႉၶႄၶၼ်လေႃသၢင်လၵ်ႉၵၢဝ်မၼ်းပေႃႈမၢႆးလေႃသၢင်တေႃႈလိဝ်ႇဢၼ်ၵၢဝ်ၶႃ မွင်ႇဢွင်ႇ သႃဢၼ်လ'မိ ဝ'ပိၼ်ႇၵႃဝုဝ်၃ဝမိၶႄ'တေႃႇမိုၼ်ဢပ်ပၼ်ၵံလိဝ်တံပိၼ်ႇၵေႃႈၵဝ် ၶႃတၵ်ႉၶံပၼ် သယေႃႈတူဝုၼ်ၶံယၢဝ်လုင် ယႃၵုၼ်ႈၵုၼ်ၵၼ်ပၼ်ႈသၵ်ႉသေႃၶဝ် ဢၼ်မိးၶၼ်လရၢင်ယႃ'တွ်ထုဝ်လၵ်ႉမတ်ယၢဝ်။

No. 48.

ယႃလဝုတ်ႇဢႃယူႁႄ။

ၶံပတ်၆၅—၁၈၈၅ၶုလိုၼ်မတ်၁ဝဝၼ်။

ဢြႃးလုဝ် . . . . ယႃယိလိုမ။

ဢြႃးၶံ . . . . (၁)လူဝ်ၵေႃး။(၂)မိၸုလိဢုး(၃)မိသေႃး။(၄)မိသိမ်း။

ၵုၼ်ၵေႃးလေႃတၢင်ၵုၼ်ယိုင်ၶဝ်သံၵေႃႈၶႄၶၼ်သုင်လွ'လတ်ႉၵိုဢၼ်ႁူၵ်ႉဢၼ် ႁ'ၶိုၵတ်ပႃပိၼ်ဢမုၶႄၶၼ်ထၢင်သႃးယၢဝ်ၶဝ်လိုဝ်ၶႄ'လိရၢင်ပၼ်တံထွင်လ'ႁိုတ် ၵၼ်ယေႃးၵေႃးယေႃးလိုၼ်ယၢဝ်။ပေႃႈလိရၢင်ယၢဝ်ၶၢင်ၶႄ'လိုင်ယူလ'သိပ်ဝၼ်လဝ်ဢ ယေႃးပိုင်လုင်ပိၼ်လဝ်လ'ႁူလ'ပိၼ်လၢင်ဢဝ်ဢႃမၼံတိၶဝ်သေႃယၢဝ်ပွ'သေႃလေႃဢ မုၶႄ'လၢင်သုင်မႃးတိလိုးၶႄ'ယၢဝ်။လွင်တၢင်ဢၼ်လတ်ႉၵို ဝုလိုႁၢင်ၶႄ'ႁိုတ်ႁိုတ်ထိုဝ် ထုၵ်ႉမိလိုသေႃး ၵေႃးသေႃးၵုၼ် ယၢဝ်ၶႄၶၼ်လိုင် ၵိုသၵ်ႉသေႃး ၶႄႃႈးဢံ မိးပိုဝ်ၶႄ' လေႃ ဢၼ်လိရၢင်ၶျၵ်ႉၶႄ'ဢံသင့် ဢံတေႃႈလေႃလွင် ဢၼ်ပၼ်တံၶႄၶၼ် ၵေႃႈဢံတၼ် ဢမုၶႄ'ပိၼ်ဢပြိုတ်တံဢၼ်ၶႄႃးႁိုင်ယွ်။ တေႃႈလိဝ်ဢမုဢၼ်ယႃလဝုတ်ဢြႃး သူၵြိုး လိရၢင်ပၼ်ၶႄ'ဢံထၢင် ထိုၵ်ႉတၼ်ၵိုဢႃၶႄႃ တုတိယတၼ်လေႃ။ လွင်ဢၼ် လပ်သိုင်ဢႁျင်ၶႄ' ႁိုလဝ်မၢင်ႁိုၶုၼ်လုင်မိုၼ်လတ်ႉသေႃ။ လွင်ဢၼ်လွ'သုဝ်ၶျၵ်ႉ ဢမုတိဢြႃးၶံ ၶဝ်လိုဝ်ၶႄၶၼ်ၵေႃးလေႃ ၵေႃးဢံလပ်သိုင် သၢင်ၵၼ်ယၢဝ် ဢၼ် လိတ်ထံဢြႃးၶံၶဝ်တၢင်သိုင်ၵံလိဝ်ဢံလိ။လိလ'လွ'ဢြႃးတိၶဝ်ၶႄၶၼ်ႁၢင်ယိုႁၢင်မၼ် ပိၼ် ၵေႃးပိၼ်ၵေႃးယၢဝ်။ တၢင်ဢၼ်ပၼ်ႁိုင်ႁိုလွ' ဢြႃးလိုဝ်ၶၢင်ၶႄ'ၵဝ် ၶႃမိးဢ ထၢင်မဝ်လိလေႃ။ ဢၼ်လိရၢင်ပၼ်တိၶဝ်လူဝ်ၵေႃးမိၸုလိဢုမိသေႃမိသိမ်ၶဝ်ၶႄၶၼ်ႁိုလု သေႃလွင်ဢၼ် လဝ်ဢယေႃးပိုင်ဢဝ်ဢႃမၶံ လွတ်တိၶဝ်ၶႄၶၼ်ၵေႃးႁိုလုသေႃဢၼ် ပၼ်ဢပြိုတ်တံတၢင်လ'ၶႄၶၼ်ၵေႃးႁိုသိသေႃ။

No. 49.

ယႃလဝုတ်ႇဢႃယူႁႄရ။

ၶံပတ်၁၁၇၉။၁၈၈၇ၶုလိုၼ်ၶုဝ်ပိုင်ပႃ၃ဝၼ်လွ'။

ဢြႃးလုဝ် . . . . ယႃယိလိုမ။ ဢြႃးၶံ . . . . ဢ'ယုဝ်သေႃႈ။

ဢမုၶႄ'ဢြႃးၶံဢၼ်ပိၼ်ပႃးမိးဢတိုင်ယႃ'တွ်ၶႄၶၼ် ယႃလသတ်ပုၵ်ႉမ၁ဝ၉ ၶႄၶၼ်ယႃၵ်ႉတွ'ၵၼ်ပုၵ်ႉမ၂၉၅ ဢယလိုးတေႃႈလဝ်မျုဝ်ဢုၵ်ႉမိုင်တုၼ်တေႃႇလိရၢင် ၶျၵ်ႉၶျပၼ်ၶႄ'။တိၶိုမိုဝ်ဢြႃးၶံလ'ထုပ်ႁၼ်ႁိုင်ၶံႁိုင်ပိၼ်၁၉လုၵ်ႉလေႃႁိုင်ၶံလိုဝ် ၶႄ'ပုတ်ဢဝ် တိလေႃတိႁွင်မူးတိမိုင် ႁျုတ်ပွ၂င်ၶႄၶၼ်သၵ်ႉသေႃ ၶဝ်ပျၶၼ်ထၢင်သႃး ယၢဝ်ႁိုင်လိုဝ်ၶႄၶၼ်ၵံယွင် တိမ'ဝ'လိုဝ်သိုင်ၵေႃႈဢၼ်လူတၼ်ၶႄၶၼ်ယၢဝ်။ ယႃလ

ဝုတ်တြႃးသူဖြိးလႆႁူဝႃႁိုင်လိုဝ်ၶဝ်တြႃးၶံသိုဝ်ဢဝ်တီဢႃႇသိၵ်ဝႃးၶဝ်ၶႄႇထင်
သႃးယဝ်ႉဢႃႇသိၵ်ၶႄႇမၢၼ်ႁႂ်ပုတ်ဢဝ်တီလေႃတီဖြႃးႁႂ်ႈမူးမႃး ယဝ်ႉဢထင်မီး
ၶဝ်ၶႄႇမိူဝ်တြႃးၶံ သိုဝ်ဢဝ်ႁိုင်ၶဝ်ၼ် လႆႁၢၼ်လိၵ်ႁံပေမၢၼ် ယူပုတ်ဢဝ်မႃးတီ
လေႃတီဖြႃးၶဝ်ၼ်ဢံယုဝ်ဢံသိုဝ်လေႁူယဝ်ႉႁႂ်ႈႁႃႁိုင်လိုဝ်ၶဝ်ၼ်ဝႆႉသေလဝ်မၢၼ်လူ
တီလဝ်ဖြႃးလုံးလုံးယဝ်ႉယွႆႉသေဢေႃႇသေႁုၵ်ၼ်ဢံပိင်သိင်ထႆႉယဝ်ႉ။ ယႃႇလသတ်ပုၵ်
မ ၃၇၉ ပေႃႇဢံၶဝ်ၼ်ဢေႃႇ ၄၁၁ ဢတိင်ၶဝ်ၼ်လႂ်ငဢၢၼ်လၵ်ၶုဝ်လူဝုတ် ထူတင်လႆ
ၶဝ်ၼ် ဢံထင်ပိၼ်တင်ဢၢၼ်လၵ် ဢဝ်ၶဝ်ၼ်ယဝ်ႉ။ ႁႂ်ႈႁႃလႂ်င ဢေႃဢၢၼ် ၶႆႁိုင်တီ
တြႃးၶံပုတ်ဢဝ်ႁိုင်ႁႃတီလဝ်ဖြႃးၶဝ်ၼ်လေ မိူၼ်ထိုဝ်ၶဝ်မၢၼ်ယပုၵ်ထယ်ႃသႃ
ယဝ်ႉ။ ဢတုၵ်ယၶဝ်ၼ်ႁူယူလေႁိုတ်။ တြႃးၶံၶႄႇယႃႇလသတ်ပုၵ်မ ၁၀၉ လေယွၵ်
ႁႂ်ႈႁၢၼ်ပုၵ်မ ၂၉၅ ဢယႃႁျူပွင်ႁူႁၢၼ် ႁိုတ်လေသင်ယႃႇလဝုတ်တြႃးသူဖြိးလင်
လီရင်ပၢၼ်တံဢပြိုတ်ယဝ်ႉလေ။ ႁႂ်ႈႁႃႁိုင်လိုဝ်ၶဝ်ၼ်လႂ်ငတြႃးၶံပုတ်ဢဝ်လေသင်
တိုၵ်ယုင်ႁိုပုတ်ဢဝ်လေသင်ႁျူပွင်ႁူႁၢၼ်ႁိုတ်လေသင်ႁိုဢၢျၵ်သၵ်သေဢေႃဢံ
မီးသင်ပုၵ်မ ၂၉၅ ဢယလီရင်ၢျၵ် ၶဝ်ၼ်လုသေတံ ပိုၼ်ၶႄႇဢေႃပေႃ သႂ်ငသုင်
ယဝ်ႉလိုင်ၼိူၼ်ပၢၼ်သေ။ ဢမုၶႄႇယႃႇလသတ်ပုၵ်မ ၄၁၁ ဢယလဝ်မျူဝ်ဢုၵ်လီဝႆႉ
လႂ်ႉတြႃးၶဝ်ၼ်ႁဝ်ၶႃထင်လီယဝ်ႉ၊ ဢမိင်ဢတိင်ဝႆႉသေ တြႃးသူႁျိုးၶုၼ် လုင်ၶဝ်ၼ်
မိုင်ၶဝ်ၼ်လုင်ထွၵ်တွင်ထံယဝ်ႉ။ လႂ်ငလေႃတီဖြႃးၶႄႇဢေႃဢၢၼ်ပွႆႈထိင်လူထုလ်မီးယူ
ဢလီရင်ၶံလဝ်ၶဝ်ၶႄႇ။ သင်ဝႃးမၢၼ်ၶဝ် ဢလီရင်ၶံတင်လဝ်ဢတိင်ၶဝ်ၼ်။ ပေႃ
ဢေႃဢၢၼ်ပွႆႈထိင်ၶဝ်ၼ်ပိင်သိင်ယဝ်ႉဢမၢၼ်လိုင်ဢၢျၵ်ႁိုၶႄႇ ပိင်ႁၢၼ်တင်ႁိုဢမု
ယၵ်ၶုဝ်ၶိုပုၵ်မ ၃၇၈ ယူလေ၊ ႁႂ်ပ်မိုဝ်လေႃတီဖြႃးၶဝ်ၼ်ယွႆႉသေဢေႃ သေႁုၵ်ၼ်ဢေႃ
ဢံပိင်သိင် ဝႃးၶဝ်ၶႄႇ ယႃႇလသတ်ပုၵ်မ ၄၁၁ ဢယယႃႇလဝုတ်တြႃးသူဖြိးမီးဢ
ထင်လႂ်ငဢံႁိုတ်လႆ ဢမုၶဝ်ၶႄႇလေ။ ဢမုၶႄႇၶိူဝ် တြႃးၶံဢႃႇယုဝ်သေႃၶဝ်ၼ်ႁို
ၼိူၼ်ပိုတ်သေဢံပၢၼ် ဢမိင်သေဢေႃ ယႃႇလဝုတ်တြႃး သူႁျိုးၶႄႇႁိုလႂ်ႉတြႃး ၶိူဝ်
ႁုၼ်ဢၢၼ်ၶႆႁိုင် လိုဝ်ၶဝ်ၼ် ယဝ်ႉ ၶဝ်ၼ်ပုၵ်မ ၃၇၉ ဢယ တွင်ထံလီႁူဝ်မဝ်လီ ႁူဝ်
တၵ်လႆၶႆလွႆႈသေသေၢျၢျ။

No. 50.

တင်ၿၢၼ်သိုၼ်ပွင်ႁိုတ်လူတုလ်ထိင်ယႃႇလဝုတ်ရၢမ်ပတ် ၆၉၄။
၁၇၉၁ လိုၼ်ၶုဝ်ပိင်ပ၊၁၇၀ၶၼ်။

တြႃးလုဝ် . . . ယွႃယီလ်မ   တြႃးၶံ . . . သုလ်ၶိင်၊

တြႃးၶံသုလ်ၶိင်ၶႄႇပုၼ်လိုဝ်ဢုပတေႃတြႃးၶံၶၵ်ယႃႇလံ ၁၆၉ တုဝ်လႃၶဝ်ၼ်
လႂ်ငသီဝႆႉလေသၵ်သေထင်သႃးသႃးယဝ်ႉ။ ၶဝ်ႁႃၶိူဝ်မၢၼ်မီးဢပြိုတ်ၶႄႇဢဝ်
သွႆႉတွင်လႆႁိုတ်ႁၢၼ်တႃသံလိုၼ်ယဝ်ႉ။ သုလ်ၶိင်ဝႃမိူဝ်ႁဝ်ၶႃ ဢဝ်မႃးမေႃၶဝ်ၼ်
ပႃးလႂ်ငႁႃသင်ဢေႃၶိုမၢၼ်မဝ်ႁူ၊ ယႃႇလံၶႄႇပိၼ်ယႃႇလံလံလဢၢၼ်လင်ႁႂ်မႃး
လုလ်ႁၢၼ်တၼ်ႁဝ်ၶႃလေဝႃးၶဝ်ၶႄႇလေလႂ်ငဢၢၼ်လိုဝ်မၢၼ်ၶဝ်ၼ်မၢၼ်ဢံတင်ပျ
ၶဝ်ၼ်သၵ်သေလႆ။ လႂ်ငၶဝ်ဢပ်ပၢၼ် ဢပြိုတ်တံတီသုလ် ၶိင်ၶႄႇမဝ် ႁုံလုံဝႃးၶဝ်
ၶႄႇလေဢမုၶႄႇသံတေႃလႆၶိူၼ်ပွင်ႁိုတ်လူတုလ်ထိင်ၶဝ်ၼ် တြႃးသူဖြိးသုင်မႃးသေ

ယၢင်။ လွင်ပၢင် ဢၼ်ပြိတ်တႃႇ ဢၼ်ၵိုလိုလႆႈ ႁႃး ဢၼ် ထင်မီး ၶၼ်ၶႆႈ ၶၢဝ်း ၵဝ်ၶႃ သၢဝ်ႇ တူယၢင်။ ႁဵလႆႈ ၵုၼ်လိုဝ်ဢၢၼ် ပုၼ်လိုဝ်ၶဝ်လၢၵ်တိတ်ၶႃႈ ယႃ လိၢ်ယွၼ်ၶမ်ၶမ်ၶၢၼ် တၢၵ်လႆႈ ပၢင် ဢၼ်ပြိတ်တႃႇ ဢၢၼ်ၶႅၵ်ႁိုင်တီၶဝ်လေ။ ၵုၼ်လိုဝ်ဢၢၼ် ၽိၼ်ယႃ သူယႃ လိၢ်တႃ တုဝ်ၵဝ်လုဝ်သုင်လႆႈ ၶဝ်ပုၼ်လိုဝ်ၸွႃး ဢုပတေႃသေလေၶင်လွႆၶဝ်ဢတႃၶႃႈ သိုဝ်ယေ ဢိတ်ယေ ဢီၶင်လွႆ ဢၼ်ယိုၼ် ၵၢၼ် လႆႈ ဢတိင် သၢမ်ဝႃ ႁဝ် ၶႃၶႃႈ ထွၵ်တုလ် ၶဝ်သေၵေႃ ၶဝ်သၢမ်လေႃယွၼ်ၶႃႈလႆႈ ဢမြတ် ၶမ်သိုဝ်ၶႃႈ ယႃ လိၢ်လေသင်ႁိတ်တင် ဢဝ်မႃးယႃ လိၢ်ၶၢၼ်လေသင်လိုဝ်ၶင်ၶဝ်ႁိတ် ဢမုဢၵျင့် ဢပြိတ်မျူဝ်ၶႆႈ ႁဵလႆႈ ႁူႁၼ် လွင် ဢၢၼ် ဢၼ်မီး ဢၵျူဝ် သင်တေႃလႆႈ ပၢင် ဢပြိတ်တႃႇ ႁိုင်ယွၼ်လေ။ သုလ်မိုင် ၸွႃးၶမ်ၶႆႈ တေႃလႆႈၶမ် ဢပြိတ်တႃႇ ႁိတ် ၵၢၼ် ၵျႃၶင် ထွင် ႁူၵ်လိုၼ် သေလေပြင်သေ ၶၢၼ်တႃႇ ပိုၼ်ၵုမ်းႁႃၶၢၼ်တၢၵ်လႆႈ သွင်ပၢင်လေ ပေၵ် ဢၼ်သွင်ပၢင်တႃႇ ပိုၼ်ၵုမ်းႁႃၶၢၼ် လႆႈ လိုင်တၢၵ်လႆႈ တုဝ်မိုၼ်ၶမ်တႃႇ ထွင်ႁိတ်ၵၢၼ် ထိင်သၢမ်လိုၼ်သေလေ။

No. 51.

လိၵ်လဝ်ဢၢထမ်လဝ်ၶဵၼ်ပိင်ဝၢၼ်လုင်မိုင်ပေႃႇဢူး။

၁၂၆၂ တုဝ်လိုၼ်ႁႃၶႂ် ၁၄ ၶမ်ၶႃ လဝ်မွၼ်မြယူဝၢၼ်လွင်ပိင် ဢဝ်လိၵ်တင်လဝ် ယိဝ်ထိုင်ဢထမ်တေႃ လဝ်ၶဵၼ်ပိင်ဝၢၼ်မိုင်ၵပ်ႁူးႁဵပေႃ လႆႈ ၵျူးတေႃ မူၽွႂ်း သွင်ၶေႃ လိုးတီၶႃၶေႃ။ ပီ ၁၂၆၂ တုဝ်လိုၼ်ႁႃၶႂ် ၵဝ်ၶမ်ဝၢၼ်ပုၵ်တႁူ မိုဝ်ဢၢၼ်မိုၼ်ပြၢၼ် ဝၢၼ်တ ၶတေႃပိလ်တီႁဵလိၵ် ပျႃ ၵၢၼ်ၶၢၼ် ၶိုဝ်တင် ၵုၼ်ၶေႃး ႁွႆႈ လွိယူတင်လင် ဢဝ်ၶွၼ် ပေႃ ၶႃ လဝ်ယၢင် လေမိုဝ်ဢၢၼ်ၶႃ လဝ်ဝႆႈ တုလ်ပိၼ် ဢႆႈ ယုဝ်လၵုၼ် ယမ် ယိတ်ၵၢၼ်ၶႆႈ ၽွတ်ပိုဝ် ဢလွင်လိုၼ်လေလႆႈ ႁူတီၶႃ။ ယိုဝ်ပေႃ ထိင်ၵမ်လိုၼ်ၶေယၵ် ၶႃလဝ် လုင်ၽွႃလေသႆႈ ၽွႃယႃ ႁူတ်တီသေယုင်သွင်ဝၢၼ်တီၶႃ လွင်ဢႆႈ ယုဝ်လပေႃ ၶႆႈ လိုင်ၽွႃလတ်တိုင်ၵျူးတီထႃ ၶေႃ ၵပ်ပလိၵ်၊ ပလိၵ် ဢၼ်ဢဝ်ၶပ်။ ၽွပ်ပိုဝ်ၶႆႈ လေ ၽွႃလုလုမ်တေႃ လဝ်ၶိုဝ် ႁူဝ်လုင်တုၼ် ပိၼ်လဝ်လေၶႆႈ မိလ်တေႃ သင်ႁူင်ၸွႃးၶမ် ဢႆႈ ယုဝ်လသေယၢင်ၶင်ဢပြိတ်ၸွႃး ဢုပတေႃမီး ၶႆႈ ဝႆႈ ပၢင်ဢပြိတ်တီမၢၼ်သေ ၵမ်ၶႃ လဝ်လင်ၶုပ်ၶဝ်တင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်ဢထမ်တေႃ လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လဝ် ၵျိူးလူးႁဵပေႃလႆႈ ၵျူးပိၼ်တေႃ မူႁူ သိင်ၶေႃး ၶမ်ၽွႂ်း ၂ ၵမ်လုလ်တီၶႃ။

No. 52.

လိၵ်လဝ်ဢၢထမ်လဝ်ၶဵၼ်ပိင်ယႃလဝတ်ၸွႃးၶုၼ်လုင်
မိုင်ၽျၵ်တၢၼ်း။

ၸွႃးလုဝ် လဝ်ဢလုဝ်ယတင်မပြိူ။
ၸွႃးၶမ် ယူဝၢၼ်သပြေၵမ်-တင်ဢွၵ်-လိုဝ်ဢႆႈၶၢတုၵ်။
ဢမုပုၼ်မိုဝ်။

ၶေႃၶႃ လဝ်မပြိူယူပွၵ်မိလ်လုၸွႃးလုဝ်ဝႆႈ လဝ်ဢလိရင်ၶမ်တင်လဝ်ယိဝ်ထိုင် ဢထမ်တေႃ လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လဝ်ၵျိူလူႁဵပေႃ ၵျူးပိၼ်တေႃ မူၽွႂ်း ၂ ၵမ် လိုးတီၶႃၶေႃ။ တီႁိုၼ်ၶႃ လဝ်ၸွႃးလုဝ် မပြိူ ဢႆႈၶၢ တုၵ်လိုၼ်ႁႃၶႂ် ၁၄ ၶမ်ၵင်

ၼိုၼ်ဢၢသျိူင် ပုၼ်ယဝ်မႃး ႁူတ်လေႃ ၶႃလဝ်မႃပြူ လႄ့တင်ဢႃ့ ယႃသလေႃၶေႃတႃ ပေႃတိဢဵလၼ်ဢႃထမယဝ်တင်ၶၼ်ႁူတ်ၶႃလဝ်ၶေႃ့တႃၶႃ။ ၶႃလဝ်ႁူင်လင်ဢြူး ၶႃ ၶေႃ့ပွ့ သေႃလေႃဢွၵ်ပႃ့ၶေႃ့လိုင်ႁုၼ်တင်လႄ့ႁၼ်ယူတႃၶႃမိၼ်လိုဝ်ၶေႃ့င်လေႃယႃ လသတ်ပုၵ်မ ၃၄၅ ဢႃရိလ်တေႃပၼ် ဢပြိတ်လိရင်ပၼ်တိ မၼ်သေႃဢံၶႃလဝ် ၶုပ်ၶဝ်ဝ့လဝ် ထိုင်ဢႃထံတေႃ လဝ်ၼိုဝ်ႁူဝ်လဝ်ႁျူ လူလုင်တုၼ်မိၼ်လဝ်ႁဝ်ၶႃ ၶေႃ။

No. 53.

ၶႃလဝ်မြူဝ်လႃပိင် မိုင်သူမိုင်လင်မီး လိဢ်လိလႄ့မၼ်တင်ၶဝ်ထိုင်ႁႃတိဢႃ ထံတေႃ လဝ်တိဢ်ဢိၶေထႃၶေႃၵျူဢ်ဝုၼ်ဖြိူးလုင်မိၼ်လဝ်ဢၼ်သိင်ဢမု မိုင်တႃ့ ပွတ်ပႃတွ် ႁ်ပေႃသုလ် ၶေႃးတေႃ ႁူၶံႁူငိုၼ် လႄ့ႁူလႄ့ ငိၼ် ႁျူး တေႃမူႁုံဢံး၂ ဢံတိၶႃၶေႃ။ တေႃလိဝ် ၶေႃ့တုဝ်ၶႃလဝ် မြူဝ်လႃပိင်မိုင် သူမိုင်လင်ၶေႃ့လိုင်ၶေင်ႁႃဢမိင်တေႃမြတ်လဝ်ထႃၶေႃၵျူဢ်ဝုၼ်ဖြိူးလုင်မီးတေႃ မူဝႃပၼ်ႁ်ဢၼ်တုဝ်ၶႃလဝ်မြူဝ်လႃ မိုင်သူမိုင်လင်ဢတွဢ်သွင်မိုင်ၶေႃ့ငိုၼ် သသ မေႃတ ဢၼ္ထၼ်တေႃ တဢ်လႄ့ထံ သွင်ပၼ်ငိုၼ် ငုလ် တေႃမိုၼ်ပႃ့သွင် ႁိုင်ၶေၶၼ်ႁ် ပြေႁ်ႁုံၶၼ်လိုၼ်လိင်မွ်ၶံးဢၼ်ဝႃမီးဢမိင်ပၼ်ၶေႃ့င်ၶေၶၼ်လိုင်ႁွ့ႃၶၼ်မိ ၁၂ ၆၉ တုဝ်ဢတွဢ်မိၼ် ငိုၼ်တေႃမိုၼ်ပႃ့သွင်ႁိုင် ၶေၶၼ်လိုင် တုဝ်ၶႃလဝ် မြူဝ်လႃမိုင်သူ လေႃဢိပ်လေႃၶူ့ယွၼ်ဢဝ်ႁေႃဢံလႄ့ႁႃမိၼ်သင်ရေႃသႃးႁုၼ်ၶၼ်ၶေၼ်ပေႃဢိုင်မိုင် သူၶဝ်ႁႃမီးလိုဝ်ၶေၶၼ်လိုင်ဢံယွင်ႁေႃဝႃႁဝ်မိၼ်ႁုၼ်ၶႃၶေႃ့မေႃတေႃလုင်ႁဝ်ဢံ ထံဢံပၼ်လႄ့ငိုၼ်ငုလ်တေႃတိသူၶေၼ်လႄ့ႁွ့ဝႃပၼ်လတ်ပၼ်လိုဝ်ၶေႃ့င်လႄ့လႄ့ ႁွ့တိၶႃ။ ၶိုဝ်ၶေႃ့ဢံႁႃး ၶၼ်မိုဝ်မိင်ႁိုင်ၶေၶၼ် ႁေႃႁႃမိၼ်ႁႃမီး ၶၼ်ၶေၼ်ပေႃဢိုင် ယုင်မိုင်သူမိုင်လင်ဢရပ်ရပ်လိုဝ် ၶေၶၼ်ႁေႃဝုဝ်ႁူ့မလႃႁႃမီး တင်လႄ့လိုဝ်ၶေၶၼ် ႁေႃသံမိၼ်ယေႃႁႃဢၶေႃႁႃ လတိၶင်လိပ်သုပ်လိပ် လိလ်လိပ်မိၼ်ဢ ၶေႃတွင် လိုတ် ႁၼ်လေႃလုယွ်တႃ့ၶံႃ လုင်လင်ၶေႃ့ႁေႃလွင်းတိၶႃ။ ၶိုဝ်ၶေႃ့ဢံႁႃး ၶႃ ဝၼ်ႁုၼ်မိုင်သင်ရေႃသႃးၶဝ်တင်လႄ့လိုဝ်ဢၼ်ႁိုတ်ႁ့ႁိုတ်ၶေႃးႁႃမီးလိုဝ်ၶေၶၼ် ယ်ယုၼ်ဢံတုဢ်ပၼ်လိလိႁေႃလွင်း၊ ၶိုဝ်ၶေႃ့ဢံႁႃးႁုၼ်လိုဝ်ဢၼ်ႁိုတ်ႁ့ႁိုတ် ၶေႃးၶဝ်လွ်ႁွပ်မိုဝ်ဝုဝ်ႁူ့တႃ့ၶံႃ သေႃယဝ်လေႃဝုဝ်ႁူ့တိ ယိပ်တိဢီဢံမီး ႁႃဢံလႄ့ ၶေႃ့ႁေႃလွင်းတိၶႃ။ ႁွပ်ပိုဝ်လွင်တင်မၼ်မိၼ်ၶေႃ့င်လေႃလင်တုဝ်ၶႃ လဝ်လေႃယ်ႃ လေႃၶူ့ဢိပ်ယွၼ်ဢဝ်ငိုၼ်ငုလ်တေႃႁ်ပြေႁ်ႁုံလႄ့ငိုၼ်မိုၼ်သွင်ႁိုင်ၶေၶၼ်ဢံလိဝ်ဝႃ ၶေႃ့င်ႁေႃဢံ ႁုံလႄ့ဢံပြေလႄ့ယဝ် လေႃမိုဝ်လိဝ်ၶေႃ့ၶေင်ႁႃ ဢၼ်တုဝ်ၶႃလဝ်ႁဝ် လေႃယ်ႃၶူ့ဢိပ်ယွၼ်ဢဝ်လႄ့ဝ့ငိုၼ်ငုလ်တေႃႁူဢ်ႁိုင်း႒့လင်ဢဝ်ငိုၼ်ငုလ်တေႃ ႁူဢ်ႁိုင်ၶေၶၼ် ပွ့လွ်ႁုၼ်လုင်ဢဝ် လုင်မႃး သဢ်သွင်ထိုင် ႁူတ်ႁႃတိတပ် ရုံးတေႃ ငိုၼ်ငုလ်တိုဢ်လုင်ပိင်တွင် ဖြိူးၶေၶၼ်တိၶႃယဝ်။ ၶေင်ႁႃ ဢၼ်ဢမိင် တေႃမီးငိုၼ် ငုလ်တေႃမိုၼ်ပႃ့သွင် ႁိုင်ၶေၶၼ်တေႃလိဝ် လႄ့မႃးသဢ်သွင် ငိုၼ်ႁူဢ် ႁိုင်ယဝ် ႁွ့ႃ ဢၼ်ဢိုတ် ႁျၼ်ဝ့ ဢတွဢ်ငိုၼ်ငုလ်တေႃႁူဢ်ႁိုင်ၶေၶၼ် တိၶႃလိုင်မိလ် တေႃ လဝ် ထႃၶေႃၵျူဢ်ဝုၼ် ဖြိူးလုင်ဢိတ်လူမုၼ် ႁုံမလပၼ် ႁ်လႄ့ၵျူသႃသေႃ ဢံယႃပႃ့ႁ်လႄ့

မႃးသၢၵ်မႃးသူင်ထိင်သေႃႇတီႈၶႃႈ။ ႁႂ်ႈႁႃသၢင်ဝႃႈလၢတ်ႈထႃႈၼေႉၵျူၵ်ႉဝၼ်ၾိူဝ်းလုင်ပိၼ် လၢတ်ႈၵႂႃႇၶႃႈဢမ်ႇဢိတ်ႈလူဢမ်ႇမလဢမ်ႇပၼ်ၶျႃႇသႃႈလႃႈဝႃႈၼေႈႁဵၵ်ႉလူင်ၶၼ်တူၵ်းဢၼ်ၵိတ်ႉ ႁျၼ်ၵူၵ်းၵိုင်ၸိုၼ်တေႃႉၼၼ်ႉလိုင်တူဝ်ၶႃႈလၢတ်ႈၽြဝ်ႉလႃႈပိင်မိူင်သူမိူင်လၢင်ၼၼ်ႉၵႂႃႇလႃႈ ယႃႈၶႂ်ႈဢိပ်ႇယွၼ်ဢွၵ်ႇလွႆႈႈယဝ်ႉလၢင်မိုဝ်းလွႆးပေႃးထိုင်ၶိုင်လိုၼ်ၶွႆးဢတူင်ၼၼ်ႉလၢင်ၵႂႃႇ လႃႈမႃးသၢၵ်မႃးသူင်ပၼ်ၸိုၼ်တေႃႉၵူၵ်းၵိုင်ၼၼ်ႉၵႂႃႇၽြဝ်ႉႁုမ်ႈလီလီငံငံသေႃႇတီႈၶႃႈ။

No. 54.

လွင်လိူဝ်းႁူဝ်ႈႁူဝ်ႈၵူၼ်းၶႃႈၸႂ်။

ႁုၼ်လိုဝ်ႉဢၼ်လွႆႈၵူၼ်းၶႃႈၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈပေႃးမိူင်မိူင်ပၼ်ႁူဝ်ႈၵူၵ်းတူဝ်ဢၼ်ႁႂ်ႈႁႃတီႈ ၶၼ်တီႈႁျၵ်ႉတီႈလိင်ၶဝ်မိုဝ်းႁင်ဝၼ်ၼၼ်ႉလိုင်ႁူဝ်ၶႃႈလၢတ်ႈၶဝ်ႁုၼ်ၵူၵ်းၽေႃႈၶၼ်ပီ ၁၂၆၉ တူဝ်လိုၼ်ႁႃႈလွင် ၁၀ ၶမ်ႇၼၼ်ႉႁူဝ်ၶႃႈလွႆႈၶႃႈၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈဢၼ်ယူႇလၵ်ႉႁုၼ်ႁႂ်ႈၶဝ်လၵ်ႉ လႃႈၵူၼ်းႁူဝ်ႈၵူၵ်းတူဝ်ၼၼ်ႉလိုင်ႁူဝ်ၶႃႈလွႆႈၶႃႈၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈၼၼ်ႉၵူၼ်းထိုင်ႁႃႈတီႈ ၶမ်ၵိုင် ဝၼ်ပၼ်ပုၼ် ၼၼ်ႉလေႃးလၢင်ၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈၼၼ်ႉ ဢမ်ႇႁႂ်ႈၶမ်ႇၶမ်ႇၵိုင်ဝၼ် ပၼ်ၼၼ်ႉသေႃႇ ယဝ်ႉလၢင်ၵူၼ်းထိုင်ႁႃႈတီႈဝၼ်ၶေႃႈၵိုဝ်ႈပုၼ်ၼၼ်ႉလေႃးဢၼ်ၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈၵူၵ်းတူဝ်ၵူၼ်းႁႂ်ႈ ႁႃတီႈယႃႈဝၼ် တူၵ်းဝၼ်ၶေႃႈၵိုဝ်ႈၼၼ်ႉလေႃး ၶႃႈလၢတ်ႈႁုၼ် ပွင်ၵူၵ်း ၽေႃႈလၢင် ၵူၼ်းတိုင် တၼ်ယတ်ႉၶေႃႈပၼ်ႁႃႈ တီႈၶိုင်ႁင်လုင်ဝၼ်ၶေႃႈၵိုဝ်ႈ လွင်ဢၼ်ၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈၵူၵ်းတူဝ် မႂ်းၵိုဝ်တ်မႂ်းႁႂ်ႈႁႃႈတီႈယႃႈတင်တူၵ်းဝၼ်သူၼေႈဢမၼ်ယဝ်ႉဝႃႈလိုဝ်ႉ ၼေႈင်ယဝ်ႉလၢင် မိုဝ်ႉၼၼ်ႉၶိုင်ႁင်လုင်ၶေႃႈဝၼ်ၵိုဝ်ႈၼၼ်ႉ သမ်ႇဝႃႈလွင်ဢၼ်သူ လွႆႈၶႃႈၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁႂ်ႈၼၼ်ႉ ႁဝ်ၵူယူႇယဝ်ႉ။ ႁႂ်ႈႁႃႈဢၼ် ၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈလိုဝ်ႉ ၼေႈလိုင်မၼ် ပိၼ်ၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈသူဢမ်ႇ လွႆႈပိၼ် ၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈႁုၼ်ၶၼ် ဝၼ်ႁႂ်ႈပွႆႈၵူၼ်းလုင် လၢင်ဝႃႈပၼ်ႁႃႈတီႈ ႁႂ်ႈၶႃႈလိုဝ်ႉၼေႈ ၼေႈသေယဝ်ႉလေႃးႁႂ်ႈၶႃႈၽေႃႈၼေႈင်ႁႃႈဢၼ်ဢုပတေႃႇၽြႃးၶီတင်မီးၼၼ်ႉၵိုင်ဢွၵ်ႇ တူဝ်ၶိုင်ႁင်လုင်ဝၼ်ၶေႃႈၵိုဝ်ႈၼၼ်ႉၵႂႃႇတူဝ်မၼ်လွႆႈမႂ်းလူမႂ်းတူလၢႆႈၵိုဝ်ႈတိၼ်ႁူဝ်ႈၵူၵ်းတူဝ် ၼၼ်ႉၽေႃႈၶိုင်ႁင်လုင်ဝၼ် ၶေႃႈၵိုဝ်ႈၼၼ်ႉဢမ်ႇ လွႆႈမႂ်းလေႃးႁႂ်ႈၶႃႈလၢတ်ႈ ဢမ်ႇလၢင်ၵိုတ်ၵူဝ်ႉ လၢင်လႃႈၽြၼ်ၼိုၼ်မႂ်းတီႈၶႃႈယဝ်ႉ။

No. 55.

လွင်ၸၢၼ်လိတ်ႉထမ်ႇ။

ၸၢၵျူၵ်ႉႁုမ်ႈ ၸၢၼ် ႁင်လုင်ဝၼ်ပၼ်ၸွၵ်ႉလတ်ႉၼၼ်ႉၼေႈလိုင်။

ၶၼ်မိုဝ်းပီ ၁၂၆၀ တီႈၼၼ်ႉၶၼ်လိုၼ်ႁထိင်မွႆ ၅ ၶမ်ႇၼၼ်ႉဢႃႈၶေႃႈယဝ်ႉယီႈဢၼ်ယူႇႁႃႈ တီႈၶၼ်ဝၼ်ၵူၵ်း လိင်ၼၼ်ႉ မၼ်မႂ်း လေႃးမႂ်းလီလၢႆႁႃႈ တီႈဝၼ်ပၼ်ႁႂ်ႈၶႃႈမႂ်း ယူႇမႂ်း ၶႂၼ်ၵိုတ်ၶိၵ်ႉႁႃႈတီႈၶၼ် ၵူၼ်ၶႃႈလၢတ်ႈႁႂ်ႈလႃႈသီ ဝၼ်ႁႃႈဝၼ်ယဝ်ႉလၢင်မိုဝ်းၼၼ်ႉဢႃႈ လၢတ်ႈယီႈၼၼ်ႉယတ်ႉ လေႃးဝႃႈၶိုင်ႁင်လုင်ဝၼ် ပၼ်ႁွၵ်ႉ တူဝ်ႁၢဝ် ၶႃႈၶႃႈမႂ်းယူႇ မႂ်းၵိုတ် ၽေႃႈၶိုင်ႁင်လုင် ဝၼ်ပၼ်ၼေႈတီႈ ၶႃႈဝႃႈၼေႈင်တီႈ ၶႃႈလၢတ်ႈလေႃးမိုဝ်ႉ ၼၼ်ႉၶႃႈလၢတ်ႈလၢင် ၼိုၼ်လတ်ႉ လေႃးဝႃႈလီယဝ်ႉ လီယဝ်ႉ ပေႃးဝႃႈလၢတ်ႈ ယီႈၶႃႈမႂ်းလိုဝ်ႉ ႁၼ်တင်ႁႂ်ႈ ႁႃႈတီႈ ဝၼ်ႁႂ်ႈၼေႈၽေႃႈႁႂ်ႈ ၽေႃႈလုမ်ႈသိုဝ်ႉၶမ်ႇလုင်လၢင် ယဝ်ႉၶႃႈလၢတ်ႈယတ်ႉဝႃႈပၼ်ၼေႈင်ႁႃႈ တီႈလၢတ်ႈယီႈၼၼ်ႉ တီႈၶႃႈလေႃးႁမ်ႇၼၼ်ႉ ဢၼ်ၶေႃႈယဝ်ႉယီႈ ၼၼ်ႉသမ်ႇၼိုၼ်ယတ်ႉ ႁႃႈတီႈၶႃႈ

ထဝ်လေႁဝ်ၶႃတႁ် မႃး ဢမၼ်ယဝ်ႁႂ်ႈၵိင် ႁင်လုင်ဝၼ်ပင် ႁႂ်ႁူလီထႂ်ႈထီဢဝ်
မႃးၶုဝ်ၵျိၼ်ၶုဝ်ယေႃၶုဝ်လိင်ႁဝ်ၶႃႁႃမိႈလိုဝ်ၼၼ်သေႁံတီၶႃဝႃၼႄႈင်ပၼ်ႁႃတီ
ၶႃထဝ် ၼႄႈလေ မိၼ်ၼၼ်ၶႃထဝ် ထင်ၵျင်ဢဝ်ႁုၼ် ၶေၼႂ်ဝၼ်ပင်လိုဝ် လဝ်သႂ်ႈ
လဝ်သံၶဝ် သႂ်င်ႁေႃတင်တုဝ်ၶႃထဝ် ထင်ယႂ်ႁၼ်သေလေပႃး ၸုဝ်တင်မိတ်တုဝ်ပႃး
မလိင်လီတုဝ်းၸေလေဢႂ်ၼ်ႁၼ်ထႂ်မႃးဢႈၶေလဝ်ယီၼၼ်လေထင်မႃးၵျတ်ႁႃ
ဝၼ်လဝ်ၼၼ်ႁႂ်ႈႁႃတီၼႂ်ဝၼ်လဝ်ၵျဝ်ၶႃ ဢံႁႂ်ၶဝ်ႁႂ်လေၵျဝ်ၶႃႁႂ်ၵျႃးပင်ၸုဝ်
ၵျဝ်ၶႃ ယူႁႃတီ ယႃႈတင်ၼိုဝ်ဝၼ် လဝ်သေယဝ်လေမိုဝ်ၼၼ် ဢႈၶေလဝ်ယီၼၼ်
လတ်တီႁဝ်ၶႃလေႁဝ်ၶႃတႁ်ႁႂ်လေလိလ်ၼႂ်ဝၼ်လဝ်ပုၼ်ၼၼ်လူႁႂ်ၼ်ဝႃၼႄႈင်
ဢႂ်ႁ်ႁံလိဝ်လေ။ ဝႈသေဢႈၶေလဝ်ယီဢႂ်ႁ်ႁႂ်ႁႃတီ ၼႂ်ပင်ၸုဝ်ၵျဝ်ၶႃၼၼ်ၵျဝ်ၶႃ
ႁေႃၵျိုဝ် ၶေႃထင်ၼႂ်ၼ်လပ်ႁၼ်ယူယဝ် တီၶႃႁံၼၼ်လဝ်ယီၶေ ၼၼ်ထင်မိၼ်
မႃးလတ်လေ ဝႃမလိင်ဢၼ်မတ်ဝႈၼၼ် ဢံၵျၼ်ၵျႈႁႂ်ယဝ်ဝႃၼႄႈင်သေလေမိုဝ်
ၼၼ်ၵျဝ်ၶႃသံႁေႃထင်တုႁ်ထျ်တိုၼ်မႃးမႃးၵျႃမႃးတုလ်မလိင်ဢၼ်မတ်ဝႈၼၼ်
ဢံၵျၼ်ယဝ် ထင်ၵျဝ်ၶႃထင်ယႂ် ႁၼ်လေသႂ်ႁ်လေ ၵျႃႁႃတီၵျႄဝၼ် လဝ်လိုဝ် ၼၼ်
ႁေႃဢံထုပ် ဢံၵျၼ်သေတီ ယဝ်ႁံၼၼ်ၵျဝ် ၶႃထင်ႁႂ်တိုင်တၼ် လတ်ၶေလႂ်င်မ
လိင်ၵျႈႁႂ်ႁႃတီ ႁင်ဝၼ် လဝ်ၼၼ် တီၶႃမိုဝ်ၼၼ် ႁင်ဝၼ်လဝ် ၼၼ်ထင် ဝႃမ
လိင်သူတုဝ်ဢၼ်ၵျႈႁႂ်ၼၼ် ႁဝ်ႁႂ်ၵျၼ်မႃးယဝ်။ ႁႂ်ႈမလိင်ၼၼ်မသူထျ်ၵျိုဝ်ဢံ
ထျ်ႁဝ်ဢံၵျူ သူႁႂ်တုလ် ႁၼ်တ။ ပေႃဝႃထျ် လိုဝ်မလိင်သူ ဢၼ်ၵျႈၼၼ် ဢမၼ်
ႁေႃသူတႁ်လႈပၼ် ၼိုၼ်သံၶၼ်ႁႃတီႁဝ်ၼႄႈယဝ်။ ပေႃဝႃဢံၶံပၼ် လႈၼိုၼ်
သံၶၼ်ၼၼ်ႁေႃမလိင်သူတုဝ်ၼၼ်ႁဝ်ဢံပၼ်မိၼ်လႈႁႂ်ႈဝႃၼႄႈင်တီၶႃ။

No. 56.

ၼႂ်ပီ ၁၂၆၀ တုဝ်ၼႂ်လိုၼ် လိင်မႂ်၁၂ ၶံၼၼ်ႁႃတီၼႂ်ပိင်ယၼ် ႁုင်ၼံပတ်ၵျိၼ်
၅၀ ပိၼ်ၵျိၼ်ၼင်မျမေ လေဢၼ်ပိၼ်ၼႂ်ၵျိၼ်မျမေ ႁုၼ်ထျ်ႁုၼ်သႂ်ႈၶဝ်သႂ်င်ႁေႃ
မိုဝ်ၶံၼၼ်သႂ်င်ၶႃႁေႃလုဝ်ႁၼ်ႁႂ်လေတုလ်ပႂ်ႈႁႃတီဢလတ်တႃလၼ်ၼၼ်လေ
မိုဝ်ဢၼ်ၶဝ် ႁုၼ်သႂ်င် ႁေႃလုင်ၵျိၼ်ႁႂ်ၼၼ် ၶဝ်ၼၼ်ဢံဢုတ်မေၵျပတိင်ပႂ်ႁ်
ယႃၵျိၼ်ၼၼ်ဢံ သႂ်တ်သေႃမၼ်ယဝ် လုင်ႁႂ်လေတုလ် ပႂ်ႈသေလိုဝ်ၼင် ၼႄႈယဝ်
လေဝႈသေၶဝ်သႂ်င်ႁေႃသုင်ၵျိၼ်ၼၼ်ႁႂ်ဢံၵျိင်သင်ယူလႁ်မိၼ်မႃးတင်ၵျပတိင်
ပႂ်ႁ်ၼၼ်မႃးဢဝ်ႁႂ်တိုႁ်ဘႃလုႁ်း လႂ်င်ဢၼ်မႃးလႁ်လႈႁႂ်တိုႁ်တႃၼၼ်ႁေႃ
မိုဝ်ဢၼ်ၶဝ်ႁုၼ်သႂ်င်ႁေႃလုႁ်ႁႃတီၼႂ်ပႂ်ႈပြၼ်မိၼ်မႃးၵျတ်ႁႃတီၼိုဝ်ၵျိၼ်ၵျၼ်
ၵျပတိင်ပႂ်ႁ်ဢုတ်ဝႈယူလေၶဝ်ၼၼ်ထင်မိၼ်ထႂ်ၵျပတိင်ပႂ်ႁ်ၼၼ်မႃးလူမႃးတုလ်
တိုႁ်တႃလုႁ်း ဢံၵျၼ်ၵျႈႁႂ်ယဝ် ထင်ၶဝ်ၼၼ် ထင်ႁႂ်လတ်လႂ်င်ဢၼ် တိုႁ်တႃ
ၼၼ်ၵျႈႁႂ်ႁႃတီ ၼင်မျမေပုၼ် ၼၼ်သေယဝ်ႁံၼၼ် ၼင်မျ မေၼၼ်ထင်ထျ်ၵျ်
ၶဝ်ၼၼ် ႁႂ်တိုင်လတ် ႁႃတီႁဝ်တေ ၼၼ်ႁႃတီဢ လတ်တႃလၼ် ၼံပတ် ၃ ၃
ၼၼ်လေႁံ ၼၼ်ႁုၼ်ၸႂ်ႁပ်တေ ပုလိႁ်ထႃလိလ်ၶဝ် ထင်ယႂ်ႁၼ်လေသႂ်ႁ်လေၵျႃ
ယူလႁ်တင်တိုႁ်တႃဢၼ်ၵျႈႁႂ်ၼၼ်သေယဝ်လေႁံၼၼ်ပုလိႁ်ထႃလိလ်ထင်လေ
သႂ်ႁ်တုလ်ၵျႃ တုလ်ႁႃတီၼႂ်ဝင်ၵျဝ်ၵျိၼ်မမျမေ ၼၼ်လေထင်ႁႂ် ထုပ်ၵျၼ်ယူလႁ်
ႁေႃးၸင် ယူမိးယူႁႃတီၼႂ်ယုံဢႂ်ၼ်ဢၼ် မိးႁႃတီၵျႄၵျိၼ်မမျမေ ၼၼ်သေလေ

မိူင်ၶဵင်ပုၼ်ၵ် ထၢလိၼ်ၶဝ်ထင်ယွႆႈပိၼ်ႁၢၼ်း တိႁံဢၶဝ်ယူႇလၵ်ႁေၢၶဵင်၊ သွဲလၵ် ထိၵ်ၶုၼ် လိၵ်ႁၢတီတိၼ်ႁၢတီမိူင်မၢၼ် ၶဵင်လီလီငံငံသေယဝ်ႉထင်ဢၶဝ်ႁွၵ်ႈ သုင် သၵ်ထိုင်ႁၢတီလုံးဢရေႇပိၼ်ပိၼ်ယၢၼ်ႁုင်ပုၼ်ၶဵင်ယဝ်ႉ၊ မိူင်ၶဵင်ထဝ်ဢရေႇပိၼ် လုင်ပိၼ်ယၢၼ်ႁုင် ၶဵင်ထင်မၢးလိတ် သေလိတ်တုၼ်ႁၢတီယွူလၵ်ၶဵင်သေယဝ်ႉ ထင်ႁံၶဵင်ယုလၵ်ၶဵင် ထင်ဝၢၶၢထဝ်ယွူလၵ်ဢံလွႆၶၢထဝ်ပိၼ်ႁုၼ်လီပုလိၵ် ထၢလိၼ်ၶဝ် ဢံလိတ်ဢံထံသင်ႁၢတီၶၢထဝ်ႁုံ သေႁံလေပုလိၵ်ထၢလိၼ်ႁိတ်ဢံ ဢုၵ်းလႆသၢးဢံလွႆဢံလိုၵ်တိဢၶဝ်ၶၢထဝ်ႁၵ်မၢးႁွၵ်ႈတီၶၢ။ မိူင်ၶဵင် ထဝ်ဢရေႇပိၼ် လုင်ပိၼ်ယၢၼ် ႁုင်ၶဵင်ဢၢၼ်ဢမုၶဵ်ႇမၢၼ် ပိၼ်ဢမုဢံမီးသၵ်သေဢမုဢံထင် သၢးလီလီႁွၵ်ႈလေထင် ပွႆႈလွတ်ပိတ်ယွူလၵ်ႁေၢၶဵင်သေယဝ်ႉ။

No. 57.

ႁၵ်ထဝ်ယွၼ်လုင်ဢုင်ပွင်မိူင်သီပေႃထင်မီးလိၵ်ဢလီယင်ၶံႁၢတီဢထံတေႃထဝ် မႁႃဝုၼ်သိင် တေႃၶုၼ်လုင်ပိၼ်ထဝ်ႁ် ပေႃလႆႈႁူလႆႈငိၼ်ႁုံႁံးသွင်ႁံလီဢေႃ။ ၶိုတ်ုင်မိူင်လိၵ်ၶဵႇလိုင်ႁၵ်ၶၢထဝ် ယွၼ်လုင်မိူင်သီပေႃၶဵႇႁေႃႁွပ်ပိုၵ်ဢၢၼ်သႆႈမၢး မီၶုၵ်ပိုင်ဢိင်တွႆႈႁူဢလံတေႃ ရိၵ်ထဝ်ဢွၵ်ႁရီယွၼ်ရိင်မၶဵင်ရေႃၶံမိူင်ယီလတ်ပုၼ် ၶဵင်ယဝ်ႉထင်ပိၼ်ဢၢၼ်ႁတ်ယီၼ်ၶျူးသၢႁၢၼ်တင်ထဝ်ငင်ၶၢႁူဝၼ်ႁူမိူင်ယဝ်ႉ ထင်ဝၢ ႁျိူးလူးတင် ႁင်တိင်တုၵ် ႁၵ်ၶၢယွၼ် လုင်ယွၼ်ၶံ လုင်လင် ယဝ်ႉ။ ႁွႆႈၢၶိုဝၢ ၶဵင်ႁေႃထဢၶဝ်လီဝၼ်မိူင်ၶဵႇႁွၵ်ႈမိူင်ၶေပုၼ်ၶဵင်လိုင်တင်ႁၢတီၶိုမိူင်ဢုင် ပွင်မိူင်သီ ပေႃၶဵႇတင်ႁၢတီၶိုပိၼ်မၢၼ်တလေပုၼ်ၶဵင်လိုင်ၶင်ႁိူၵ်သုၼ်လၢၼ် ငုၼ်လၼ်တင်ငိၼ်တင်ၶံတၵ်ပွၵ်တၵ်ပွင်ႁၢၼ်လီလီငံငံႁ်ပေႃႁုၼ်ႁမၶႈထဝ်ဝုၵ် ထဝ်မေႃႁုင်သေပၶုင်ထၢၼ်းၶဝ်ၶိုၼ်ငႈလုင်ငႈ ၶိုတၢၶိုတင် ၶဵင်ႁေႃ ၶင်ႁိူၵ် တၵ်ဢံလႆႈယေႃရၢၼ် ဢၢၼ်တရေႇသေသံသေ ပိုင်လေႁၵ်ထဝ်ယွၼ်လုင်လႆႈသယေႃမီး ၶင်ၶဵႇသေယဝ်ႉထင်တီလိၵ်ဢလီယင်ၶံသေယဝ်ႉထင်ပွႆႈလွႆဢၶဝ်သွႆႈၶံသွႆႈသိင်ၶဝ် ႁုၼ်သွင်ႁေႃႁ်ပၢးဢၶဝ်လိၵ်ဢလီယင်ၶံထၢ ၶဵင်မၢးတင်မၢးသၵ်ႁ်ထိုင်ႁၢတီ ဢထံတေႃ ထဝ်မႁႃ ဝုၼ်သိင် တေႃၶုၼ် လုင်ပိၼ်ထဝ် ဢၢၼ်ဢုၵ် ၶျူၵ် လီယင် တေႃမူယူႁၢတီ မိူင်မၢၼ်တလေပုၼ်ၶဵင်ဝၢၶင်ၶဵႇႁေႃ ဢၢၼ်ႁၵ်ထဝ်ယွၼ်ပွႆႈလွႆ မၢးႁုၼ်သွႆႈၶံ သွႆႈသိင်ၶဝ်ၶဵင် ဢံမၢးႁႃတ်မၢးထိုင်လႆႈ ႁၢတီၶိုပိၼ်မၢၼ်တလေ ပုၼ်ၶဵင်လိုင် ႁွပ်ပိုၵ်ပိၼ်ႁုၼ်မျိူင် ႁုၼ်မင်းသၢးၶဝ်လေမၢးလုင်ထံထွၵ်လၼ်း ၶိုတၢၶိုတင်ၶဵင်ယူတီၶၢႁွပ်ပိုၵ်လိုၵ်ၶင်ထင်ဝၢႁုၼ်လွႆလိၵ်ၶဵင် ဢံႁႃတ်ဢံ ထိုင်ၶၢဝႈၶဵင်ႁၵ်ထဝ်ယွၼ်လုင်သီပေႃထင်ထံပွႆႈလွႆမၢးထိုင်ပုၵ်ယွတ်ပုၵ်ၶံၶဝ်ႁုၼ် သွင်ႁေႃ ၶဝ်ၶဵင်တၵ်ႁွၵ်ႈႁႃတ်ႁွၵ်ႈထိုင်လႆႈႁၢတီဢထံတေႃထဝ်မႁႃဝုၼ်သိၼ် တေႃၶုင်လုင်ပိၼ်ထဝ်ၶဵင်လႆႈႁိူၵ်ဢံႁႃတ်ဢံထိုင်လႆႈႁိူၵ်ႁေႃဢံပႆႈလွႆႁူလွႆႁၼ် တီၶၢလေႁွႆႈၢသင်ဝၢႁုၼ်သွင်ႁေႃၶဵင်မၢးႁႃတ်မၢးထိုင်ႁၢတီဢထံတေႃထဝ် မႁႃဝုၼ်သိၼ် တေႃၶုၼ်လုင်ယူယဝ်ႉလိုင် ၶိုၼ်တေႃထဝ်ၶုၼ်လုင်မီးဢမိင်တေႃ မြိတ်ပြၢၼ်ပၼ်ၶိုၼ်မၢးႁၢတီၶိုမိူင်ႁုၼ်သုင်လိၵ်သွင်ႁေႃၶဵင်သေႁံလီဢေႃ။

No. 58.

လိၵ်တင်လဝ်ထိုင်လုံးတေႃပူရိမ တိၵ်သြိလိုင်ၵလၢၼ်ဝၼ်ၶွၵ် သိုင်ယၢၵဝ်ဢၢၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်ၵဝ်။

၁၂၆၉ တုဝ်ဝၼ်လိုၼ်လိတ်မႂ်၁၄ ၶံတီ။ ၶၢလဝ်တြၢးလုဝ်ပူၽျင်တုၵ်ယူပိင်တွင် ၽျုမ်လိၵ်ဢလိရင်ၶံတင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်တံလဝ်ၼိုဝ်ၷူဝ်လဝ်ၽျေးလူးၷူသိင်ၼေးၶံႁ် ပေႃလႇႁျူး ငိၼ်တေႃမူႁုံၶေႃး သွင်ႁံလိုး တိၶၢၶေႃ။ လွင်မၼ်လိုင် ၁၂၆၉ တုဝ်ဝၼ်လိုၼ်လိတ်မႂ်၉ ၶံၼၼ်။ ပိၼ်ဝၼ်ႁတ်ပိင်တွင် ႁျုလေၶၢလဝ်ႁေႃယ်၁၀ သင်ရေသၢး ႁွၢသိုဝ်ၶႇယူတၢၶၢ မိုဝ်ၶၢလဝ်ႁွၢယူလိုဝ်ၼင်ၼၼ်ၼၼ်ႁုၼ်လိုဝ် ႁိုဝ်ၽံ ၷူမၢးသီဢဝ်ႁွၢ ၶုဝ်ႁိုၼ်ၶုဝ်ယေ ထၼ်ပေႃၽံႁိုတ် သင်ယိဝ်ဢဝ် ႁွၢသိင် ယဝ်ဝၢၼႇလေမေၶၢလဝ်လိလ်မၢးလူၼ်ႁတ်လတ်တိၶၢလဝ်လင်ၶၢလဝ်တုၵ်လွ် တုၵ်ၶေႃလေၶုဝ် လိင်ဢၼ်သိုဝ်ၶႇယူ လိုဝ်ၼၼ်ဝႇႁိုတ် ၼ်ႁတ်သေယဝ်ၶၢလဝ် သိၶၢၼိတ်လိလ်မၢးတုလ်ႁိုၼ်လေႁေ မၢးတေၢဢဝ်ၶုဝ်ႁိုၼ်ၶၢလဝ်ၼႇတၼ်မၢး ႁၼ်ႁေၢးတိၶၢပျင်သေ ၼၼ်မႁၼ်တိၶၢႁွႇ၊ႁေၢဢၼ်ႁၼ်ၼႇႁုၼ်တိႁႇမဝ် လွ်ႁုၼ်ၼ်ပိင်ၼႇၼင်ႁဝ် တိၶၢၼင်ၶဝ်မၢး ၼိၵ်လၵ်ငိလ်သေယသလေၼိုဝ်ၶၢ လဝ်ၼႇ။ ၶၢလဝ် ငိၼ်လိဝ်လွ်ၼေ ၽံၶံလႇ။ ၼ်ၶုဝ်ႁိုၼ် ၼႇႁေႃပၢး ႁင်သိင်ႁၢ ယွ်သိပ်းပၢး ၶံသံ တွင်ၶုႇငိုၼ်တိင် ႁၢပၢး သွႇးႁွပ်ပိၼ် လိုဝ်ၼႇလေ ၼင်ဢုပ တေႃၵေႃလဝ် ဢလုဝ်ယမိးလိုဝ် ႁိုဝ်ႁေႃ ႁ်လႇပိၼ် ဢၼ်မိလ်ၼႇသိလ် တေႃလိး လွႇငွႇႁ် တွင်ၸံလိတ် သေပၼ်ႁ်လႇၶိုၼ် ၶုဝ်ႁိုၼ်ၶုဝ်ယေၶၢလဝ်တင်သိင်သေႁံ လွင်မၼ်မိးၼင်ၼႇလင်မေလိၵ်တင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်လုံးတေႃလဝ်ၼိုဝ်ၷူဝ်လဝ်ၽျေး လူၷူသိင်ၼေးၶံႁျူးငိၼ်တေႃမူႁုံၶေႃးသွင်ႁံလိုးတိၶၢၶေႃ။

No. 59.

ၶၢလဝ်ၶေလဝ်လဝ်ယူမိုင်ႁိုင်လင်မိးလိၵ်ဢလိယင်ၶံတင်လဝ်ထိုင်ႁၢတိဢထံ တေႃလဝ်ဢရေပိင်လုင်ပိၼ်လဝ်ပိင်တွင်ဖြိးႁ်ပေႃလႇၷူလႇငိၼ်ႁျူးတေႃမူႁုံႁံ းသွင်ႁံတိၶၢ။ဢၽျင်မၼ်လိုင်ၶၢလဝ်ၶေလဝ်လဝ်ၼႇႁွပ်မိုဝ်ပိၼ်ႁုၼ်ဢမျူဝ်ၶေ ၽံၷူလိၵ်မၼ် လိၵ်တႇသေလိုဝ်သေပိုင်ၽံၷူဢုပတေ တေႃလဝ်ၶုၼ်ဢလုဝ်ရလုင် ၶဝ်လဝ်သေလွင်သေတင်ႁွႇလေလင်ၼ်ပိ ၁၂၆၄ တုဝ်ၼ်လိုၼ်ပိတ်မႂ်၁၀ၶံၼၼ် တုဝ်ၶၢလဝ်ပၢးဢဝ်မလေႃ၂၀းတင်ၶုဝ်ဢထေသိုဝ်ႁုၼ်မွၵ်ၷူဝ်ႁုပ်ၶေသိုဝ်ၶုၼ် ႁုၼ်လႇၶဝ်လွ်လိုဝ်ၼၼ်လုင်မၢးတင်ၶုဝ်လိုဝ်ၼၼ်ႁ်ပိၼ်တၢလုတ်တၢၽိုၼ်လႇ သယေႃၼႇင်သေယဝ်လင်ၶၢလဝ်တင်ဢင်ပၢးမၢးတင်ယၢယိလ်ယၢလံလွႇလင် သိပ်းၼၼ်လင်မၢးၷွတ်ထိုင်ႁၢတိၼ်ဝၼ်သထုင်ပုၼ်ၼၼ်လေမိုဝ်ၼၼ်ဢၢၼ် ႁေၢဢမတ်ပိင်သထုင်ၼၼ်မၢးလူႁၢတိၼ်ပင်မလေႃၶၢလဝ်ၶျူးယူႁၢတိႁ်ႁတ် လွႇပုတ်ၼၼ်လေဢၼ် ႁေၢပိၼ်ဢမတ်လုင်ၼၼ်သွၵ် မၢးၶုလ်မၢးႁၢႁၢတိၼ် တင်ႁုလ်သေႃၶၢလဝ်ၶဝ်တင်ၶုဝ်ၼၼ်လေလင်သံလႇမၢးထုပ်ႁၼ်ယၢယိလ်ယၢ လံၶၢလဝ်ႁဝ်သိပ်းၼၼ်တိၶၢလေႁံၼၼ်ဢၼ်ပိၼ်ဢမတ်လုင်ၼၼ်လင်မၢး တိၵ်ႁံတိ ဢဝ်ႁဝ်ၶဝ်ႁုၼ်ပွင်သံ ႁၢတိၶၢ ယဝ်လင်ဢဝ်ၶၢလဝ်ၶဝ်ႁွၢ ဝႇႁွၢသွ်

ႁႃႇတီႈၼၼ်ႉဢၼ်ၵျႃႉထွင်ၶဝ်ၶဝ်ႈတီႈၶႃႇၶိူင်ႈႁႃႇဢၼ်ၶုၵ်းလိင်မၼ်းယိုၵ်ႉမၼ်းလိင်သိုဝ်
လႆႈႁုၼ်လႆႈမိလ်ႁူပ်ႈမွၵ်ႉႁူဝ်ႁုပ်ၶႄႉႁႃႇမီးၶုၵ်းလိင်လိုဝ်ၶဝ်ၶဝ်ႈဢမ်ႇႁႃႇးယႃႇယိလ်ယႃႇလႅမ်
လွႆႈလိင်သိပ်းၽၶဝ်ႈသီႁူပ်ဢဝ်ႁွႃႇတင်သိင်သေဢမ်ႇႁႃႇ၊ၼၼ်ႉတိုၵ်ႉတႃႇၶႃႇလၵ်းလုၵ်ႉးမီး
ၸိုၼ်လိတ်လွႆႈဢိပ်ပုၸိုၼ်မိတ်ဢမ်ႇၸိုၼ်ႁူင်သိင်လိင်ႁႃႇမၼ်းတၼ်ႁႃႇလွႆႈၶဝ်ၶဝ်ႈႁေႃႇ
ဢဝ်ပႃႇးႁွႃႇတင်သိင်တင်လုင်သေယၵ်းတီႈၶႃႇႁွႆႈမိုဝ်ၶႃႇလၵ်းႁႃဝ်တင်ၶုၵ်းလိင်ယႃႇလႅမ်
ယႃႇယိလ်လုင်မႃႇးၶဝ်ၶဝ်ႈမိလ်မိုဝ်ၼၼ်ႉလိုၼ်ပိတ်တီႈၶႃႇၶိူင်ႈႁႃႇဢၼ်လၵ်းၶုၼ်ဢလုၵ်းရ
လုင်မီးဢမိင်သင်သုၵ်းဝႆႈဢုပဝ်ႉယႃႇယိလ်ယႃႇလႅမ်လိုဝ်ၶဝ်ၶဝ်ႈႁေႃႈဢမ်ႇပႆႈမီးဢုပဝ်ႉ
သင်သေလိုဝ်သေပိုင်ႁွႆႈတီႈၶႃႇႁွပ်ပိုဝ်ပိၼ်ၶဝ်ႈင်လေၶိူင်ႈႁႃႇဢၼ်ဢမတ်သထုင်သီ
ဢဝ်ႁွႃႇၶုၵ်းလိင်ယႃႇယိလ်ယႃႇလႅမ်ၶႃႇလၵ်းတင်ၸိုၼ်တင်ၶမ်ႇတင်ႁွင်ယေႃးႁွႃႇလၵ်း၊ဢိပ်ပု
ၸိုၼ်ႁူင်သိင်လိင်ႁူင်းလိုဝ်ၶဝ်ၶဝ်ႈလိုင်မၼ်းပိၼ်မၼ်းယႃႇတင်ပြႃႇးဢမ်ႇလွႆႉသေဢိတ်
တီႈၶႃႇၶိူင်ႈႁႃႇဢၼ်ဢမတ်လုင်ပိင်သထုင်ႁိတ်ဢမ်ႇပြႃႇးႁိတ်ဢႃႇထမ်ႇမၼ်ႇၵႃႉလၵ်ႉ
လိုလ်သေၶႃႇလၵ်းႁႃဝ်ၶဝ်ႈလိုင်မိလ်ႇတေႃႇလၵ်းဢရေႃႇပိင်လုင်ပိၼ်လၵ်းမီးဢမိင်သင်
သုၵ်းတေႃႇမူပၼ်ႁႃႇတီႈၼိုဝ်ဢမတ်လုင်ပိင်သထုင်ပုၼ်ၶဝ်ၶဝ်ႈသေႁမ်ႇႁႅၼ်ယွၼ်ဢဝ်
ပၼ်မိုၼ်ၸိုၼ်ၶမ်ႇၶုၵ်းလိင်ၶႃႇလၵ်းၶႄႉလၵ်းလၵ်းႁႃႇတီႈၼိုဝ်ဢမတ်လုင်ၶဝ်ၶဝ်ႈႁႅလ်ႈ
မိုၼ်လီလိင်ႇင်ႇသေႁမ်ႇတီႈၶႃႇၶႄႉ။

No. 60.

ၶႃႇလၵ်းပူႁွႃႇင်တႁႃႇၶဝ်ၶဝ်ႈတီႈယူဝၼ်ဝႃႇပျႃႇၵီႈပိင်ထွင်ႁြီလိင်မီးလိၵ်ႉဢလီရင်ၶမ်ႇ
လွႃႇလၵ်းထိုင်ႁႃႇတီႈဢထမ်ႇတေႃႇမြတ်လၵ်းထႃႇၶႄႇၵျႃႉဝုၼ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်း
ဢၼ်သိင်ဢမုမိုင်တႆႈတိၵ်ႉမိၶထႃႇၶႄႇပွတ်ပႃႇတွႆႈႁႅပေႃႇႁူသိင်ႁူၶမ်ႇႁျႃႇးလိင်လိင်ပိ
လ်တေႃႇမူႁုမ်ႇႁမ်ႇးၽွင်ႁမ်ႇတီႈၶႃႇၶႄႉ။ ၼၼ်ႉမိုပိ ၁၂၆၈ တုၵ်းလိုၼ်သီလွင် ၁၀ၶမ်ႇလႃႇး
မိလ်ဝၼ်ပွႆႈလေႃႇလၵ်းမုၼ်လွၼ်ပိင်တွင်ႁြီးၶႄႈလေၶႃႇလၵ်းသွင်ႁေႃႇယုၵ်းမေပႃႇး
ဢဝ်ႁုၼ်ႁၶႈႁိုဝ်ပႃႇၶေပႃႇႁိုင်မၵ်ႉယိတ်ယၵ်ႉမိပုမၵ်ႉမုၼိင်ၼိင်ႁိုင်သႃႇလေဢဝ်
ႁွႃႇၶႈႁႃႇတီႈၼၼ်ႉပွႆႈလေႃႇပုၼ်ၶဝ်ၶဝ်ႈလေႁႃႇတီႈႁူၼ်ၶႃႇလၵ်းၶဝ်ၶဝ်ႈႁေႃႈႁုၼ်ပိုႁူၼ်
ဝႆႈႁိုတ်လုၵ်ႉယိင်သၵ်းဢွၼ်ၶႃႇလၵ်းၶိူင်ၶမ်ႇဢိင်တင်ၼွင်လႆႈဢွၼ်မၼ်းဢမ်ႇပႆႈယိတ်
ၼုမ်ၶဝ်ၶဝ်ႈႁေႃႇးႁွႆႈလေၼၼ်ႉဝၼ်ဢၼ်လုၵ်ႉယိင်သၵ်းဢွၼ်ၶႃႇလၵ်းၶိူင်ၶမ်ႇဢိင်ဢ
သၵ်ႉလႆႈသိပ်ပိႁူပ်ဢုမ်ႇဢဝ်ၼွင်လႆႈဢွၼ်မၼ်းလိလ်ယူၼၼ်ႉႁူၼ်သွင်ၶႃႇပိၼွင်ႁိုတ်
ႁုမ်ႇယၵ်းႁၼ်လိလ်ယူလေမိုဝ်ၼၼ်ႉဢတုင်ၶဝ်ၶဝ်ႈဢၼ်ပိၼ်လုၵ်ႉလႆႈဝၵ်းပူရေႃႇဢိင်တ
ႁႃႇၶမ်ႇသိၵ်ႉၶဝ်ၶဝ်ႈလိင်မိုၼ်မႃႇးႁႃႇတီႈၼိုဝ်ႁူၼ်ၶၵ်းမႃႇးၼၼ်ႉလုၵ်ႉၶဝ်ႈတီႈၼွၼ်ႁႃႇတီႈ
သွင်ၶႃႇပိၼွင်သွင်ႁေႃႇယၵ်းလိလ်ႁၼ်ယူၶဝ်ၶဝ်ႈသေယၵ်းလိင်မႃႇးတိၵ်ႉႁၼ်ဢႃႇထမ်ႇ
မမႃႇးယူလိုလ်ၼွၼ်လိုလ်ငေဢၼ်လုၵ်ႉယိင်သၵ်းဢွၼ်ၶႃႇလၵ်းဢမ်ႇၶမ်ႇဢမ်ႇလူးမၼ်း
လေမၼ်းလိင်ပေႃႇယိလ်တိၵ်ႉယၵ်ႉယႆႈသွႆႈႁႃႇတီႈၼိုဝ်ပုံၼိုဝ်ၼုမ်ႁႃႇတီႈမၵ်ႉႁဝ်သၼ်
ၶႃႇပီဢိင်လွႆႈလိုဝ်ၶဝ်ၶဝ်ႈႁေႃႇႁႃႇတီႈလီဢမ်ႇမီးသေဢိတ်ပိၼ်လိုတ်ပိၼ်ယင်ႁွႃႇတင်
တုၵ်းတီႈၶႃႇယၵ်းၼိုဝ်သေမၼ်းတိၵ်ႉယၵ်ႉတိၵ်ႉယႆႈတိၵ်ႉႁၼ်ႁိတ်ဢႃႇထမ်ႇမလိုဝ်ၶိူင်
ၶဝ်ၶဝ်ႈသေယၵ်းဢမ်ႇႁႃႇးမိုဝ်ဢၼ်တုၵ်းမၼ်းဢႆႈၶမ်ႇလိၵ်ႉလုင်ႁွႃႇႁႃႇႁူၼ်ၶဝ်ၶဝ်ႈႁေႃႈ
မၼ်းဢမ်ႇလုင်ႁွႃႇဢွၵ်ႉႁွႃႇလီလိင်ႇသမ်ႇဢဝ်မိတ်မၼ်းထိုဝ်ဢဝ်ပႃႇးႁွႃႇမိပ်ၶေႃႈၶမ်ႇပိလ်

ခံခုလ် တိၼ်ခံလုၵ်ႇၶွၼ်ၵျႃႉသိုလ် ၼံၼေၵ်ႇၶၼ်လၢင်ခံမီး ၵျႃႉတွင်တီႈၶႃႉ။ လွင်ဢၼ်
ဢၼ်ႇခံလိၵ်ႇမႃးၵိတ်ႉထွၵ်ႇၾႃးဢံၼပ်ဢံသၢင်ၽိၼ်ၶႃႉလၢၵ်ႈလိုၵ်ႈၼေႇင်ၼၼၼ်ႁေႃႈတုၵ်ႈ
ၶႃႉလၢၵ်ႈ ပေႃႈလုၵ်ႇ ပြၼ်ၶိုၼ်မႃး ၾႃႉတီႈၼ်ႈ ပွႇလေႃႉၼၼ်ႁေႃႈတုၵ်ႈ ၶႃႉလၢၵ်ႈႁႂ်ႈထိုင်
တၼ်လၢၵ်ႈလတ်ႉၾႃႉတီႈလုံး တေႃႈလုင်ၼၼၼ် လၢၵ်ႈဝုၼ်ထွၵ်ႇလုင် ဢံပၼ်ဢမ်ႇမိင် လိုၵ်ႈ
ၼင်ၵျိုၵ်ႈသေသံသေပိုင်တီႈၶႃႉ၊ တေႃႈလိၵ်ႈၶႃႉလၢၵ်ႈႁေႃႉႁုၵ်ႈရႃႉၼေႉထပိုင်ဢိင်ဢံၼ်းယွၵ်ႉ
သေတီႈႁႂ်ႈ ယၢၵ်ႈလေႇတုၵ်ႈၶႃႉလၢၵ်ႈလၢင်လႃႈမႃးပိုင်ဢိင်တွၵ်ႉႁုင်တွၵ်ႉမုၼ်လၢၵ်ႈပိၼ်လုင်တုၼ်
ပိၼ်လၢၵ်ႈၵျၵ်ႈၶႃႉယၢၵ်ႈတီႈၶႃႉ။ ႁႂ်ပ်ပိုၵ်ႈၼေႇလိုင်ၼင်ၵျိုၵ်ႈဢုၵ်ႇလႃႉပိလ်ႉလေႃႉၶိပ်ၶေႃႈခံပိလ်
ခံခုလ်တိၼ်ခံၶွၼ်ၶႃႉလၢၵ်ႈတၵ်ႇဢံလႃႈသုံႁႂ်ႉလႃႈ”ၼေႇတီႈၶႃႉလိုင်ၼင်ၾႃႉရႃႉလဝုတ်ႉ
ဢုပတေႃႉတေႃႈ[ပြ]ႃးၼီ လၼ်းတင်မီး ၼၼၼ် ၶိလ်တေႃႈလၢၵ်ႈပိၼ်လၢၵ်ႈႁႂ်ႉင်ဢၵ်ႈတုၵ်ႈ
ဢၼ်ႇခံလိၵ်ႇၼၼၼ်မႃးလိတ်ႉသေတွင် ထံပၼ် သေယၢၵ်ႈလေႇ လီယင်သုင် ယျိုတ်ႉတေႃႈ
မူပၼ်ၵျမၼ်ၵျမိလ်လီလီင်ႈသေႁံတီႈၶႃႉ။

No. 61.

ၵျၵ်ႈၶႃႉလၢၵ်ႈယႃႉ ပိင်မိုင်ပၼ်လၢင်မီးလိၵ်ႇဢလီယင်ခံမႃးၾႃႉတီႈဢထံလၢၵ်ႈထႃႉၼေႃႉ
ၶျုၵ်ႇဝုၼ်မင်ၾြိ ၶုၼ်လုင်ဢၼ်သိင်ဢမုမိုင်တႃႇတိၵ်ႇၶိၼထႃႉၼပွတ်ႉပႃႉတွၵ်ႉၵျပေႃႈ
လႃႇပိလ်ႁျႃးတေႃႈမူႁွံႁံ၊၂ ႁံၶႃႉၼေႃႈ။ ဢႁျင်မၼ်လိုင်ၼင်ၾႃႉဢၼ်တုၵ်ႈၶႃႉလၢၵ်ႈ
ယႃႉမိုင်ပၼ်မီးဢလုၵ်ႈ သယေႃႈၶႃႇၵျမၼ် ပိၼ် ႁႂ်ႉဢႁျုၵ်ႈလီပွႃး ဝၼ်မိုင် တိုင်ၾႃႉ
ၼေၼ်ပေဢိုင်ယွင်ၼင်ၵျိုၵ်ႈတၵ်ႇပိၼ်ပုၼ်တႃႉ ဢႁျုၵ်ႈလီပွႃး လၢၵ်ႈၶုၼ်ဢလုၵ်ႈရလုင်
ၶၵ်ႈလၢၵ်ႈလိုၵ်ႈၼေႇႁေႃႈလွင်း၊ ၼင်ၵျိုၵ်ႈဢႁျုၵ်ႈလီပွႃးပုၼ် တႃႉၶႃႉဝၼ် ႁုၼ်မိုင်သင်
ၼေႃႉသႃးတင် လႃႇၾႃႉမီးၶၵ်ႈလွၵ်ႉလိုၵ်ႈၼၼၼ် ႁေႃႈလွင်း၊တီႈၶႃႉလေႃႉ၊ လၢင်ဝႃႉၾႃႉတီႈႁႂ်ႉင်ၼံ
ၶုင် ၼၼၼ်လဢၵ်ႈလီ ၾႃႉတီႈၼ်ႈပိင်မိုင်ပၼ် ၼၼၼ်ၵျမၼ်တေႃႈႁႂ်ႉတ်ထိုင်ႁႂ်ႉၾႃႉတီႈၼ်ႈ
ပိင်မေႃႈလမျိုင်လုင်ပုၼ် ၼၼၼ်လေႃႉဢၼ်ၾႃႉတီႈၼ်ႈ ႁႂ်ႉင်ၼံၶုင်ဢၼ်ပိၼ် တင်တတ်ႉ
ၵျတ်ႉတိုင်ၾႃႉမီးမၵ်ႇၵျိၼ် မၵ်ႇယႃႉဢၵ်ႈယံယီ လူးယႃႉၶျႇၵျ တိၵ်ႇၵျလိၵ်ႈႁႂ်ႉတင်သိင်တင်
မုတ်ႉသေၶျႃႉလီင်ႈယၢၵ်ႈယၢၵ်ႈလၢင်ဢၵ်ႈၵျိုၵ်ႈသင် ယေႃႈယႃႇၶွၼ်ၶိုၼ်မႃးလွႃႉၾႃႉတီႈၼ်ႈႁႂ်ႉင်
ၼံၶုင်ၼၼၼ်သေယၢၵ်ႈပေႃႈဝႃႉၵျိုၵ်ႈသင်ယေႃႈယႃႇသံလံသွင်လံႉ၊ၶိုၼ်လုင်လႃႇ လီလီင်ႈ
ဢံမီးယေႃႈမီးရၼ် ဢံလႃႇႁုၵ်ႈလႃႇၵျေႃႈ သင်သေ သံသေပိုင် ယၢၵ်ႈလိုင်ႁံ ၼၼၼ်မိုၵ်ႈၼေႃႉ
ႁုၼ်ၾႁုင်သေၶၵ်ႈႁေႃႈတၵ်ႇၶိတၵ်ႇလွႃႉၾၼ်ၶိုၼ်လုင်လီၾႃႉတီႈပိင်မိုင်ပၼ်ၵျၵ်ႈၶႃႉၼေႇ
တင်ၾႃႉတီႈ ၼ်ႈပိင်မေႃႈလမျိုင်လုင်ပုၼ်ၼၼၼ်ဢံထတ်ႉ ဢံပြတ်ႉသေပွၵ်ႇယၢၵ်ႈတၶႃႉႁံ
ၼၼၼ်ၾႃႉဢၼ် ပိၼ်ၾႃႉတီႈ ၼ်ႈၼေၼ် ပေမိုင်တႃႇၵျၵ်ႈၶႃႉလွၵ်ႉလိုၵ်ႈၼေႇႁေႃႈၶုၵ်ႈသင်ယေႃႈ
ၶုၵ်ႈဢထေႃႉပိၵ်ႇ သိုၵ်ႈယႃႉ ၶိလ်ႁႂ်ႉၵ်ႈသွၵ်ႇတိၼ်ယႃႉဝႇႁျုင်သၵ်ႇၾလတ်ႉၾႃႉပိၼ်ၶုၵ်ႈၶျေႃႈ
ၶုၵ်ႈၾျုံၾႃႉမီးတင်လႃႇလိုၵ်ႈၼၼၼ်တၵ်ႇသိုၵ်ႈငႇၶႃႇငႇတၵ်ႇပေႃႈတၵ်ႇလိုင်ႁူတီႈႁူလိလ်တီႈ
ၶႃႉယၢၵ်ႈ။ ၼိုၵ်ႈၼေႇဢံၾႃးၾႃႉပိၼ်လၢၵ်ႈမုၼ်ရၵျၼ်သင်ၶႃႉၶၵ်ႈလွၵ်ႉသေဢံဝႃႉၾႃႉပိၼ်ၶႃႉ
ဝၼ်ႁုၼ်မိုင်သင်ၼေႃႉထံသႃးယူယိင်ယူလႃႇလိၵ်ႇယျိၾႃႉမီး တင်လႃႇ ၶၵ်ႈလွၵ်ႉလိုၵ်ႈၼၼၼ်
ႁေႃႈပေႃႈ ဝႃႉၶၵ်ႈမီး ဢလုၵ်ႈသၼ် တၶႃႇလုင်ႁႂ်ႉဝႇလၢၵ်ႈ[ပြြ]ႃးလုင် ပိင်ယၼ်ႁုင်ပုၼ်
ၼၼၼ်လေႃႉ သင်လၢၵ်ႈ [ပြြ]ႃးမိုင်ပြေပုၼ် ၼၼၼ်လွၵ်ႉလိုင် တၵ်ႇႁႂ်ႉႁႂ်ႉတ် ႁႂ်ႉထိုင်လႃႇၾၼ်
င”၊ ၶၵ်ႈႁေႃႈတၵ်ႇ လုံသိုၵ်ႈၾၼ် ႁူႁေႃႉႁူႁုၼ်ႁူဝၼ် ႁူမိုင်ယၢၵ်ႈတီႈၶႃႉႁႂ်ပ် ပိုၵ်ႈပိၼ်

လိူၵ်ၶေႃ့ငၶေၼ်လိုင်ဢၵျူၵ်လီပွႆးပုၼ်လၵ်ဢလုၵ်ရၶၵ်လၵ်ၽေႃတၼ်မီးယွႆမီးၶမ်
ၽၼ်တေႃယၵ်။ ၶၢဝၼ်ႁုၼ်မိူင်ထံသၢးတင်လ'လိူၵ် ၶေၼ်ၽေႃတၼ်ပိၼ်ဢၵျူၵ်
လီပွႆးတုၵ်မၢးႁူဝၼ်ႁူမိူင်ႁူၶေၼ်ႁူပေႃႁူဢိူင်ႁူယွင်ယၵ်၊ ၶၵ်ၽေႃတၼ်ယွံၽၼ်လုံ
သိူဝ်သေယၵ်ၶၵ်တၼ်ၵျႃးလူးတင်ၽၢတီၶိူၵ် လၵ်ၶုၼ်ဢလုၵ်ရလုင်ၶၵ်လၵ်ၶေၼ်
ယွႆၶမ်ၢယၵ်၊ ၶၢလၵ် ယၢလုင်မိူင် ပၼ်လင်ထ'သ ယေႃၶေ'ငလေလင် မီးလိၼ်ဢလီ
ယင်ၶံတီလၵ်မၢးၽၢတီလၵ်ထၢၶေၢၵျူၼ်ၸုၼ်ၶုၼ်လုင်ၶေ'ယၵ်တီၶၢႁွ'ၢၶေငၽၢ
ဢၼ်တုၵ်ၶၢလၵ်ယၢ လုင်မိူင်ပၼ်မီးဢထင်သ ယေႃလ'လိူၵ်ၶေ'ၶေ'လိူင်ပေႃဝၢ
လၵ်ထၢၶေၢၵျူၼ်ၸုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်လ'သယေႃတူတေႃမူမိုၼ်ႁၼ်တင်ၶၢလၵ်
ၶေ'ၽေႃၶိလ် တေႃလၵ်ထၢၶေၢၵျူၼ် ၸုၼ်ၶုၼ်လုင်တီလိၼ် သၼ်သွင်တေႃမူပၼ်
ၽၢတီဢထံ တေႃမြတ်လၵ်တု တီယၢရိူင်ၶံမင် ၾြီးၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်ဢၼ်ဢုၼ်
ၵျူၼ်လီယင်တေႃမူယူၶွႆၶိူင်ငၼ်တေႃမိူင်မၼ်ပုၼ်ၶေၼ်သေၽံတီၶၢဢေႃ။

No. 62.

လိၼ်လၵ်ၽြႃးတၽၢဢုၵ်သူၵျုၶံလေႃယူဝၼ်ၶုၵ်ၶေႃတင်ယၵ်ၽၢတီဢထံတေႃ
မြတ်လၵ်ၶုၼ် ဢၼ်လ'ၵျုၼ်သရေႃသွင် သုလ်လၵ္ဂ'ယ လၵ်ယၢလုင်တုၼ်ပိၼ် လၵ်
ဢၼ်ဢုၼ်ၵျူၼ်လီယင်တေႃမူယူၶွႆမိူင်ယွင်ႁူလ်။ လွင်မၼ်လိူင်၊ ၶွႆပီ၁၂၆ဝတုၵ်ၶွႆ
လိၼ်ၽံလွင်၁ဝၶံၶေၼ်တုၵ်ၶၢလၵ်ပၢးသေႃ၂လင်တင်ဢၵ်ႁုၼ်ၽၶုၵ်ၶ'သိူၵ်ႁုၼ်
ၶိလ်ႁူၵ်သွၼ်တီၼ်ၶိပ်တီၼ်မွၼ်ႁူၵ်ႁုပ်ၶေႃ ပိၼ်ၵျေႃပိၼ်ၵျုံတၼ်သိူၵ်ယၢဝ'ၽၢမီး
လိူၵ်ၶေၼ်ဢၵ်ႁွၢၵျၢၶ'ၶွႆၽတ်ပိင်ႁူၵ်ပုင်ပုၼ်ၶေၼ်ၶၢလၵ် ႁွၢပုတ်လေႃ၂လင်
ဝ'သေယၵ်လင်ဢၵ်ၸုၵ်သီတုၵ်ၸုၵ်ထံတုၵ်း၊ၸုၵ်ၵိင်ၸုၵ်လိူင်ၸုၵ်မုၼ်တုၵ်း၊ၶွႆၸုၵ်သီ
တုၵ်ၶေၼ်ဢၵ်ႁွၢမတ်ပၼ်ၵိၼ်ယိူင်ဝ'ယ'တင်တွၵ်လၵ်ၽြႃးမုလ်တေႃလုင်ၵျိပိင်ႁူၵ်
ပုင်ၶေၼ်ယၵ်လေ ၵျၵ်လၵ်လင်ၶိုၼ်မၢး ၶ'ၶုၵ်လိင် ဢထေလိူၵ်ၶေၼ် ယူယၵ်လေ
ပေႃထိူင်ၶိင် ၶေၢရိပြၼ်၃ၽံၶေၼ် ၶၢလၵ်ဝၢ ၽင်ဝၼ်ၶံယၵ် တၼ်မိူင်ၶိုၼ်ၽၢတီ
တွင်ၾြီးပုၼ်လူႁွၼ်ဝၢၶေ'ငလေၽံၶေၼ် ၶၢလၵ်လင်မေႃ သီၶုၵ်သီလိင်ၶွၼ်တုပ်ဝ'
သေၵျူယၵ်လင်ဢၵ်ၶုၵ်လိူၵ်ၶေၼ် တင်ဝ'ၶိူၵ်လေႃ၂လင်ၶေၼ်သေ ယၵ်လင်ၶၢ
လၵ်ႁၵ်လင်သံႁွၢၵျၢဢၵ် ၸုၵ်သီတုၵ်ၽၢတီဢၼ် မတ်ဝ'လေ ၸုၵ်သီတုၵ်ဢံမီးတင်
လိုၼ်မၼ်ၽေႃ ယူလၼ်ႁုၼ်ႁ' ၶၵ်မၢးလၼ်ဢၵ်ႁွၢသေလေမိူၵ်ၶေၼ် တုၵ်ၶၢလၵ်
ၽေႃပေႃဝၢၸုၵ်သီတုၵ်ၶေၼ်ႁ'ႁွၢၵျၢဢံလုပ်ဢံႁၼ်ယၵ် လင်ၶၢလၵ်သံႁွၢထိူင်
တၼ်လၵ်လတ်ၶေၼ် ပၼ်ၽၢတီဢမတ်လုင် တင်ယိလ်ၶွင်ပိၼ်ၶၵ် ပိင်ႁူၵ်ပုင်ၶေၼ်
လင်ၶိုၼ်ယတ်လေဝၢ လီလီယၵ်ၶေငဢၼ် ၸုၵ်လၵ်ၽၵ် ၸုၵ်သီတုၵ်ႁ'ႁွၢ ဢၼ်ဝၢ
ၶေၼ်လိူင် ပိၼ်ၸုၵ် ၶုၼ်သင် ၽၢမၼ် သိင်ထၼ် လွၵ်လၵ် ၽၵ်တၼ်လ'လတ်ၶေၼ်ဝ'
ပၼ်ပုင်လံမၼ်ၽၢတီႁၵ်တၼ်လုင်လံ တွင်ထံလူတုလ်လူႁွၼ်မီး ဢမိင်ပၼ်ဝ'လိူၵ်
ၶေ'ငတီၶၢ၊ ၽံၶေၼ်ၶၢလၵ်လတ်ၶေၼ်ဝ'ပၼ် လွင်ၶုၼ်ၸုၵ်ၶေၼ်တင်ၽၢမၼ်လေ
ၸုၵ်ယေတုၵ်ႁွၢၶၼ်လီၸုၵ်သီတုၵ်မိလ်မိုၼ်ႁုံး၊ဝၢၶေ'ငဝ'သေယၵ်လင်ၽံၶေၼ်ဢ
မတ်လုင်ၶေၼ်သံဝၢၽၢတီၶၢလၵ်လေတုၵ်လၵ်ၽၵ်ၽေႃတၼ်လ'ႁွၢၶေၼ်ပၼ်ၽၢတီ
ဢၼ်မတ်ဝ'ၸုၵ်သီတုၵ်ၶေၼ်လေ တၼ်လ'လွ'ထီႁၵ်ႁ်ထ'လွ'ၽၼ်လေ ႁွၢၸုၵ်သီ

တုၵ်ၶႄၶၼ်လူႇၵွၼ်လၵ်ၽၵ်ၽံပ်ႇလႆႇမိုၵ်ၵွႆႇမီးၽမိင်ဝ၊ပၼ်ၶႄႆင်လေဵ်ၽံၶႄၶၼ်တင် တုၵ်ၶ၊လၵ်တင်တုၵ်ၽမတ်လုင်တင်ၽမုထံ ၵုၼ်ပွင်ႁူၵ်ႉႁေ၊လင်ယွႆၵၼ်လေဵ်သွၵ် လေဵ်ႁ၊ၵ၊တီမုၺ်တေႃ လၵ်ပြႃ၊ႁိဝၼ်လၵ်ၶိုၵ်လၵ်လၵ်ၶၵ်ၵ၊တီႁိပိင်ႁူၵ်ပုင်ပုၼ် ၶႄၶၼ်ယၵ်လင်ၵွ၊လုပ်ၵွ၊ႁၼ်ဝုၵ်သီတုၵ်ၵ၊တီၶႃင်ဝၼ်လၵ်ၶိုၵ်လိုၵ်ၶႄၶၼ်လေဵ်လင် ထႆႇၵွ၊ႁၼ်တုၵ်တႆႇဝုၵ်သီၶႄၶၼ်တီၶ၊မိုၵ်ၶႄၶၼ် ၶ၊လၵ်လင်ဝ၊ဝုၵ်ၽၼ်လၵ်ၶိုၵ် ၽၵ်တႆႇဝႆႇဝုၵ်သီတုၵ်ၶႄႆ ပိၼ်ဝုၵ်ၵၵ်ၶ၊ၽမၼ် တင်သီတုၵ်ယၵ်ၶ၊လၵ်ထတ်ဝ၊ ၶေၼ်ပၼ်ၵ၊တီၽမတ်လုင်တင်ပုၵ်ၽမုထံၶၵ်ႁူၵ်ႉႁေ၊ၶႄၶၼ်တီၶ၊ၽံၶႄၶၼ်တုၵ်ၽ မတ်လုင်ၶႄၶၼ် လင်မိုၼ် ထတ်လေဵ်ဝ၊ လိယၵ်တေႃလိၵ်ၶႄႆလိုင် လၵ်ၶိုၵ် ၶၵ်လိုၵ် ၶႄႆၽၵ်တႆႇ ဝုၵ်တင် သီတုၵ်ယုၵ်ၵွႆ၊ၽံမီးတုၵ်သင် ႁၵ်တၵ် ယွၼ်ၽၵ် မိုၼ်ငိုၼ် ယေႃငိုၼ်သေဵ်ၵ၊မၼ်ဝုၵ်သီတုၵ်ၶႄႆၵ၊တီလၵ်ၶိုၵ်လိုၵ်ၶႄႆလေဵ်ႁၵ်တၵ်ယေႃပၼ် မိုၼ်ငိုၼ်ၵ၊ဝုၵ်လၵ်ၵၵ်ၵွႆလႆႇပေႃဝ၊လၵ်ၵၵ်လႆႇသိုၵ်သိုင်ၵုံး၊ႁေႃႁၵ်တၵ်ယွၼ် ၽၵ်ငိုၼ်ယေႃငိုၼ်သေဵ်ၵ၊တီလၵ်ၶိုၵ်လိုၵ်ၶႄၶၼ် ငိုၼ်သံလွႆတၵ်ယေႃပၼ်သေဵ် ပၼ်လၵ်ၵၵ်ၵွႆယ၊ပႆမႆလႅဵ်မိုၼ်မိုၵ်ၵွ၊တၶိုၵ်ၶႄႆႁ၊ဝၼ်လင်မ၊းၽၵ်ငိုၼ်ယေႃ ငိုၼ်သေဵ်ငိုၼ်သံလွႆၵ၊တီလုံးႁၵ်ၶႄႆတမီးၽမိင်ၶႄႆင်ၽမၼ် ၽၵၼ်ယၵ်ၶေႃ။ ပေႃလႆႇႁ၊ဝၼ်ၶ၊လၵ်သံၵွ၊ယွၼ်ထိင်ငိုၼ်ၵ၊ဝုၵ်ငိုၼ်ယေႃသံလွႆၶႄၶၼ်ၵ၊တီ လုံးၶၵ် ပိင်ႁူၵ်ပုင် ၶႄၶၼ်လေဵ် မိုၵ်ၶႄၶၼ်ၽၼ် ပိၼ်တုၵ် ၽမတ် လုင်ၶႄၶၼ် သံမိုၼ် လတ်လေဵ်ဝ၊ႁၵ်ၽံႄယေႃ ၽံသေဵ်ပၼ်လႆႇငိုၼ်မွိုင်ႁူၵ်ပုင်ၶႄႆလီမိုၵ်ၽွၼ်ၶႄႆႁၼ် တေႃႁူတ်ထိုင် မိုၵ်လိၵ်ယူလၵ်ဝုၵ် လၵ်ၵွႆ ၽၼ်ဝ၊ၽံတွၼ်မီး သေဵ်ပွၵ်ထိုင်မ၊း တေႃလိၵ်ၶႄႆလၵ်ၵၵ်မ၊းၶႆႇၶုၵ်လိုင်ၽထေဵ်ၶႄၶၼ်ၽံမ၊းၵမ၊းၶႆႇလီလီငံငံမ၊းယ မ၊းယႂ်ၵ်သရေႃၶေ၊တ၊ႁၵ် ပိင်ႁူၵ်ပုင်ၶႄႆလုင်လင်ႁၵ်ၽံယေႃ ၽံသေဵ်လႆႇ တုၵ်ၵၵ် ၶ၊ၵွ၊ တင်ထၵ်ထိုင် ၵ၊တီလုံးလွႆ သေဵ်ၽံဝ၊ ႁၵ်ၽံၵုၵ် တုၵ်ႁၵ်တၵ်လွႆလတ်လွႆၼၵ် တၵ်လွႆထုၶေဵ်ၽၵ်ၵွႆဝ၊ၶႄႆင်ပၼ်တီၶ၊ၶေႃ။

No. 63.

လိၵ်လၵ်သုံးတေႃပွတ်လိုင်လၢၼ်ဝၼ် ၼွၵ်သိုင်ယ၊
လၵ်ဝုၼ်တွၵ်လုင်မိုင်ၼႄႆလိၵ်ၼံပတ်၁၀။

ၶ၊လၵ်ပြႃးလုၵ်ပူၸွင်ပၼ်တယူမၼ်ပုင်မိုၵ်ၶႄႆမေဵ်လိၵ်ၽလီယင်ၶံတင်လၵ် ယိုၵ်ထိုင်တံလၵ်ၶိုၵ်ႁူၵ်လၵ်ၵျူးလူးႁိပေႃလႆႇႁူၵျူးငိၼ်တေႃမူၵိုၵံး၊သွင်ၵံလိုး တၶ၊ၶေႃ။ ၽၸွင်မၼ်လံ။ မိုၵ်ပိ ၁၂၆၇ တုၵ် လိုၼ်ၵၵ်မွိ ၁၁ ၶံၶႄၶၼ်ၽၼ်မ မေဵ်လုၵ်ၽွၼ်ၶ၊လၵ်သွင်တုၵ်ၶႄႆပွႆဝႆႇတီၵျၵ်တီလိုင်။ၵူဝၼ်ၵူဝၼ်မၶ၊လၵ်ၶႄႆ မၼ်ၽံၵွ၊ယသုၼ်ပိုၼ်ၽံၵွ၊ၶၵ်ၵိၼ်ၶေ၊းပိုၼ်သေဵ်ပွၵ်သေဵ်ယၵ်။မိုၵ်ၽၼ်မၶ၊ လၵ်ၵိၼ်ယိုၵ်လီလီၶႄၶၼ် ပူၸွင်ထုၵ်လုၼ်ၶႄႆလိုင် မၼ်ႁေႃၵုႆႇထိုၵ်မၼ်သံတုၵ် လေႃမ၊းပတ်သွႆမမေဵ်လုၵ်ၽွၼ်ၶ၊လၵ်သေဵ်ယၵ်။ၵုႆႇၶႄၶၼ်ၶၵ်မၼ်တေႃလပ်မိၺ် တီႁူၵ်လွႆမၽွၼ်ၶႄၶၼ်တႆႇပိတ်ၵံလိၵ်ၽၼ်မမေဵ်လုင်ၶႄၶၼ်ၵုႆႇသွင်တုၵ်ၶႄၶၼ်တေႃ ပတ်သွႆတီၶင်သွင်ယၵ်ၶႄၶၼ်လုင်ၵွ၊သေဵ်လေဵ်။ ၽၼ်သႆႇမၶႄၶၼ်ၽွၵ်မ၊းသေဵ်ဝ၊း သွင်ဝ၊း၊လင် တႆႇတၶ၊။ ၽၼ် မမေဵ် လုၵ်ၽွၼ် ၶ၊လၵ်ၶႄႆ ၵုပ်ပိုၵ် မိုၵ်မၼ်လီ

ၶႄၤလေ်မိုဝ်သိုဝ်ဝ’ၶၼ်လိုင်ၵႃၤမၼ်သိင်သႆ ထွ’ပျင်ၶေ’ၵႃၤဢမျိ မၼ်သိင်တွင်းၤ ငို၊သိုဝ်ဢဝ်တီ ႁျင်တၵႃၤသိရိယူမၼ်ပုင်မိုင်ၶေ’ၶင်ၵဝ်။ ႁွပ်မိုဝ်ပူႁျင်ထုၵ်လုၶ် ၶေ’မၼ်ၶိၵ်လၵ် ငိလ်သေ်ၶၤလဝ်ၶႄၤလေ်ၶၤလဝ်ၶေ’လိုင် ဢံလူးလ’တီၶၤ။ႁွပ် မိုဝ်ၶင်ၶေ’လေ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်လဝ်ႁျေလူလုင်မိၼ်လဝ်မလပၼ်ႁ်ၶၤလဝ်လ’ငိုၼ်ၵႃၤ တံယုဝ်မၶၼ်လေ် သင်ပေႁ်ဢံၶၼ် ႁ်ၶၤလဝ်လ’ႁွ’မၼ်သႆတုဝ် လိုဝ်ဢၶၼ်မၤး ပတ်တေႁ်မၶၤလဝ် တ’ၶၼ်လေ်သင် တၶၤၶေႁ်။ ၶေ’ၶၤလဝ်လင်မိုင်ဢိင်လဝ် ႁဝ်ၶၤသေ်လေ်၊လင်တင်လဝ်လဝ်ယိဝ်ထိုင်ဢထံတေႁ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်လဝ်ႁျေလူႁ်ပေႁ် ႁူသိင်ႁူၶံႁျူးငိၶၼ်တေႁ်မူႁွံႁံး၂ႁံတီၶၤၶေႁ်။

No. 64.

ၶၤလဝ်ၶင်ၶံသုလ်ယူၶင်ဝၶၼ်ဝၤပျႁ်မိင်တွင်ႁြီး လင်မိးလိၵ်ဢလိယင်ၶံတင် လဝ်ထိုင်ၵႃၤတီ ဢထံတေႁ်ငုလ်တိၵ် ငိုၼ်လဝ်ပုၶ်တွၵ် လုင်ႁ်ပေႁ်လ’ႁူလ’ငိၶ် ႁွံႁံး၂ႁံတီၶၤၶေႁ်။ ဢႁျင်မၼ်လိုင် တုဝ်ၶၤလဝ် ၶင်ၶံသုလ်လလိမိုဝ် ဢသၵ် လ’၁၅မိၶၼ်ဢႁျင်ပၤးၵၼ်တင်ပူႁျင်လိင်မိၼ်ႁိုၶ်မိၼ်ယေ်ႁဝ်ၶၤယုဝ်မေ်သွင် ၽေၤၽိူးဢတူ ပူဢမျ လၵှ်ၶိ လိၵှ်လံ ႁူတုၵ်ႁူယၵ် ယွႆၵၶ်ႁျူဝ်လၤႁိတ်ႁ’ႁိတ် ၶၤးႁိတ်သုၶ်ယၵ်မိ ယၵ်ၵတ်ဢဝ်ႁွၤႁၤၶ’ ၵတ်တွ်ၵတ်ၶိုဝ် တင်သွင်ၽေၤယုဝ် မေ်သေ်ယဝ် လင်တေႁ်လိဝ်ၶေ’လိုင်ၶင်ၵႃၤဢၶ်ၶၤလဝ် ၶင်ၶံသုလ်လွ်ယွ်လွ်ယဝ် ဝ’လွ်သယေ်ႁ်လိလိသေ်ယဝ်လင်ဝ’လွ်ႁူၵၶ်မိရိယလိၵ်ထုၵ်ႁိတ်ႁၤဢုၵ်လၤမိတ် လေ်ငိုၶ်ၶံၶုဝ်လိင်ပုဝ်ႁွ’မလၤလိုင်ၶၼ်မိးတွၵ်တၤဢၶုင်ငိုၶ်သိႁိင်ႁၤႁိင်းၤယဝ် လင်ထိုင်မၤးမိုဝ်ၶၵ်မိ၁၂၆ဝတုဝ်လိုၶ်လိတ်မွ်ဢတွင်ၶၼ်ၽေၤဢၶ်မိၶ်ယုဝ်ၶၤ လဝ်ဢံမိးတင်ဢုၵ်တင်ဢ’ဢံႁုဝ်ဢံႁ်ွႁွၤယူႁွၤဢဝ်မေ်ၶွ’မေ်ဢွၶ်ၽေၤးမျႃး တင်ဝ’ၵႃၤတီၶိုဝ်ႁိုၶ်ၶၤလဝ်ႁဝ်ၶၼ်သေ်ယဝ်ဢံၵႃၤးမၼ်ၶၼ်သႆႁၵ်မိင်မေ်ၶွ’ မေ်ဢွၶ်မၼ်ၶၼ်ယဝ် မၼ်လင်သွ်သုပ်သွ်ပၵ်ယိပ်ႁူယိပ်တၤပၼ်မေ်ဢွၶ်မၼ် ၶၼ်သေ်ယဝ်တွ်ဢဝ်မေ်ဢွၶ်မၼ်မၤးပေၤမၤးယိလ်ၶၤလဝ်တီၶၤလေ်ႁွပ်မိုဝ်လွင် ၶေ’ၶၤလဝ်ၶေ’ဢံၶံလ’ယဝ်လင်လ’မၤးလဝ်ထိုင်ၵႃၤတီဢထံတေႁ်လဝ်ပုၶ်တွၵ် လုင်မိၼ်လဝ်ႁဝ်ယဝ်တီၶၤ။ႁွ’ၤဢၶ်မိၶ်ယုဝ်ၶၤလဝ်ၶၼ်တင်ၶၤလဝ်ၶေ’တီၶၤ လိုင်ၶင်ႁိုဝ်မိုဝ်ယုဝ်မိုဝ်မေ်တၵ်ယၵ်တ်တၵ်ၵင်ၵၶ် ယၤပ’ႁ်လ’မိၶ်ယုဝ်မိၶ်မေ် ၵၶ်ႁွၤမိုဝ်ၶႄၤပုၶ်ၶၼ်လိုင်ၶိလ်တေႁ် လဝ်ၶုၶ်ပုၶ်တွၵ်လုင်မိၼ်လဝ်လိယင် သုင်ယျတ်တေႁ်မူပၶ်သေ်ႁံတီၶၤ။ ၶိုဝ်ၶၼ်ဢံၵႃၤးဢၶ်မိၶ်ၶုဝ်လိင်ငိုၶ်ၶံမ လၤပုဝ်ႁွ’ၶဝ်မိုၵ် ၶဝ်သၶ် ၵႃၤမိၶ်ၶုဝ်ႁိုၶ် ၶုဝ်ယေ် ၵႃၤမိးတင်သိင် တင်လုင်လိုဝ် ၶၼ်ၽေႁ်ၶင်ၵႃၤတြၤးဢုပတေ်ၶိလၶ်တင်မိးၶၼ်ၶိလ်တေႁ် ဝုလ်ဝၵ် မိင်ပၶ် ယေ်ပၶ်ႁ်လ’ဢတူဢမျမိုၶ်ၵၶ်သေ်ႁံတီၶၤ။

No. 65.

လိၵ်ယဝ်ဢ’ၶံလိင်တင်လဝ်လုံးတေႁ်သိင်ယၤ ပွတ်ပၤလၶ်ဝၶ်ဢွၵ်လဝ်ပုၶ် ထွၵ်လုင်မိုင်ၶေ’။ ၁၂၆၉တုဝ်ဝၶ်လိုၶ်လိတ်လွင်၆ၶံ။ လွင်မၶ်လိုင်၊ ဝ’ဢႁူၶၤ လဝ်ၶဝ်တ’ႁွၤယဝ်မိၶွင်ဢွၵ်သံၽေၤလ’ဝ’ ဢၶုလ်ၵၶ်ပုၶ်ယွ်ပုၶ်မၶ်ၶၼ်

တိုဝ်ၶႃႈလၢဝ်ၶႆလိူင် လႄႈၶႆလွႆႈၼႂ်းၸေႃႈ ငိုၼ်းတိုင်ႁႃႈ ၆၀၀ ၶေႃႈ ႁၢင်လႄႈ ၶႆၽိုတ်ၶၼ်လႄ ငိုၼ်းတိုင်ႁႃႈ ၄၀၀ ၶေႃႈ လိၵ်လႄႈၶႆႁႃႈ ၶၼ်လႄ ငိုၼ်းတိုင်ႁႃႈ ၂၀၀ တီႈၶႃႈ။ ႁူပ်လႄႈ ယၢမ်ႈႁၼ်လိုဝ်ၼႄႈလႄၶႃႈလၢဝ်ၶေႃႈ ၵျႃးလႄႈၵျႃး ၶေႃႈ ယၢဝ်ၶႆလွႆႈၼႂ်းၼႄႈ ဢၢဝ်ႁူဝ်ၸၢင်ဝႆႉ တီႈၸၢင်ၵိုႁၵ်ပီလွႆႈ လၢင်တီႈၶႃႈ ပေႃးၸၢင်ၶႆၼႄၶၼ် ယၢဝ်ၼိူၼ်မႂ်းလႄမႂ်းႁူပ်ထုပ်ၶေႃႈၼူင် လိၵ်ႈဢၼ်ႈၼႄႈၼႄၶၼ်တီႈၶႃႈ၊ မိုဝ်ၼႆၶၼ်မၼ်ထႆၶႃႈလၢဝ်ပီႁၢဝ် လုၵ်ႈႁႃႈလိူမ်းဝႃႈၼႄႈလႄ ၶႃႈလၢဝ်ၶေႃႈလၢတ်ႈမၼ်လႄပီႁၢဝ်ႁူႁႃႈယႃႈယႃႈၼႂ်ထိုၼ်ပုၼ်မႂ်းလၢတ်ႈလိုဝ်ၼႄႈယၢဝ် ၸၢတ်ႁၼ်ႁူတီႈလွႆႈ တီႈမၼ်တီႈၶႃႈဝႆႉၼႄၶႃႈလၢဝ် ႁုၼ်သႄၸၢဝ ႁူႁႃႁူၶႃႈမိူင်ပႃ ႁူင်မိူင်လၼ်လႄ ထိုင်ၼိုၼ်ႁူတ်မႂ်းႁႃႁိုၼ်ယၢဝ် ၶႃႈလၢဝ်ႁူလိပ်လပ်တုလ်တီၶႆၶႃႈ လၢဝ်ၸၢင်ဝႆႉၼႄၼ်မိုးတၢင်ႁူႈတီၼ်ႁူႈမိုဝ်တီႈ ၶုတ်တီယတၶႃႈ။ ၽႆၼႄၼ်ၶႃႈ လၢဝ်ဢဵၼ် လၢင်ထၢင်ၸွႆႈလိုဝ်သႄၼူင်ၶေႃႈလိၵ်ႈႁူႈပျင်သႄၼႄၼ်လုလ်ႁႃႈတုလ်ၼိူင်လွႆႈၼႄၼ်လိုင်ဢဵၼ် ၶုၵ်ႈၸွႆႈလႄႈၸူလွႆႈမိူးမၼ်ႁူႈ ယၢမ်ႈႁူႈ မၼ်ဢဵၼ်ဢၢဝ်လႄတၢင်ၶေႃႈဢၢဝ်ၶေႃႈႁႃႈပေႃးလႄႈႁူ ပေႃးမၼ်ဢၢဝ်ၼႄႈၶေႃႈ ႁႃႈမၼ်ၼိူၼ်ပၼ်သႄၽႆပေႃးဢဵၼ်ၼိူၼ်ပၼ်လႄႈတၢင်သိုင်ၶေႃႈ ႁႃၼိူၼ်ပၼ်သႄသႆပုၼ်သႄသူင်ပုၼ်ၶႃႈ။ မၼ်ၶေႃႈပိၼ်ၼူင်ၼုင်လႄၼိုဝ်မၼ်ၶႃႈ လၢဝ်ဢဵၼ်ၶႃႈမိူၵ်ႈၼိၼ်ယၢမ်ႈ ႁႃမၼ်ၼိူၼ်ပၼ်လီလိင်ၸႆၼႄၼ် မိုင်ႁုင်မုၼ်ဢၢၵ်ႈၸၢႈတီၼ် လၢဝ်ႁဝ်သႄၽႆလႄႁူင်ၼူင်ဢႃႈၼုသႄယၢဝ်လွၵ်ႈလိၵ်ႈလႄယွၼ်ပၼ်ႁႃလႄႈသႄၽႆ။

No. 66.

လိၵ်ႈလၢဝ်ယီလ်ၶူင် မိူင်ယြူႈ တႃႁႃႈ တင်လၢဝ်ထိုင်ႁႃႈ တီႈဢၼ်ထႆတေႃ လၢဝ် ၶၼ်ပိင် သိင်ရႃႈ တပ်လုံးတေႃ လုင် ဝၼ်ပုင်ပိင်မိုင်ၼႄႈ။ တေႃလိဝ်ၶႃႈလၢဝ်ႁဝ်ၼႄႈလိုင်ၼင် ႁႃႈဢၼ်လၢဝ်လွႆႈဢလုဝ်ရၶၼ်လုင်ၶဝ်လၢဝ်မိုး တၢင်ႁၵ်မိတ်တႃႈဢိတ်လုမုၼ်ႁူမလ သၼႄးတေႃမူ ၵျိုး မူႁၵ်သူ ႁူင်ပြူပၼ် ဢထူးဢရႃႈ ထႃႈၼႄၼ်တရပၼ် ႁိတ်ပၼ် ပိၼ်ယီလ်ၶူင်ပိၵ်လၢဝ်ၸၢဢူၼ်ၼိူင်ပိင်မိုင်မူႁၵ်မႄႈၼႄႈတီၶႃႈလိုင်။ ၼိူင်တူင်မိုဝ်လိဝ်ၼႄႈ ၼိူင်ႁူၼ် ၶႃႈလၢဝ်ၼႄႈၶေႃႈ ႁုၼ်လွႆႈႁုၼ်သူႈမိူးယွႆႈမိူးၼႆၼႄႈတီလႄႈငိုၼ်လႄႈတူင်ႁႃႈတီ ၼိူင်ၼၼ်ပေဢိုင်ယူင် ပိင်မိုင်မူႁၵ်မႄႈၼႄၼ်ၶေႃႈ ဢဵၼ်ပေႃမိူး ဢဵၼ်ပေႃလႄႈငိုၼ်လႄႈတူင် သၼ်တီၶႃႈလႄႁူပ်ပိုဝ်ပိၼ်ၼႄႈင်ၼင်ႁႃႈလၢဝ်ႁဝ်မိူးလၢင်ႁုဝ်ပိင်မိူးလၢင်သဝ်သီသဝ်ႁႃႈ တုဝ်ၼႄၼ်ႁႃၶႃႈလၢဝ်ႁဝ်ပေႃ လႄႈႁိတ်ႁၼ်မႄႈသႁၵ်မႄႈတိုင်မႄႈပဝ်ဢူၼ်လိုဝ်ၼႄၼ်လႄ ႁႃလႄႈဢၢဝ်လူင်လွႆႈၼိူင်ႁူင်ၼႆယုံၼႄၼ်လုင် ႁူၶႃႈႁႃႈတီၼိူင်ပိင်မေႃလမျိုင်ပုၼ်ၼႄၼ် သႄၽႆၼိူင်ဢၼ်မႄႈသႁၵ်မႄႈပဝ်မႄႈတိုင် လတူတ်လဢၼ်ဢဵၼ်လႄႈပေဢၼ်ႁုတ်လွႆႈ ႁႃႈ မိူးလိုဝ်ၼႄၼ်ၶေႃႁႃလႄႈဢၢဝ်လူႈလိုဝ် ႁိတ်ပိလ်သိုဝ်ပိလ်ႁင်ႁိတ်သဝ်ႁိတ်တိင်သႄ ယၢဝ်ႁႃလႄၶႃႈၽိၼ်လိင်လွႆႈလိင်ၶေႃ ၶႃႈလၢဝ်ႁဝ်ၽႆယူင်ၶေႃႁႃလႄႈဢၢဝ်ၶႃႈလိင်ပၼ်ႁုၼ် လွႆႈႁုၼ်သူႈႁႃႈမိူးၼိူင်ႁူၼ်ၼိူင်ယေၶႃႈလၢဝ်လွႆႈလိုဝ်ၼႄၼ်သႄၽႆတီၶႃႈလေ။ ဢၼ်ပိၼ် ၵူၼ်တေႃလၢဝ်ၶၼ်ဢလုဝ်ရလုင်ၶဝ်လၢဝ်ၼႄၼ်ၶေႃယႃႈႁႃလႄႈထံလႄႈသႁၵ်လေႁႃၶႃႈ လၢဝ်လႄႈႁိတ်ၽိၼ်ႁူလႄႈ သႄၽႆဢၵူၼ်တေႃမႄႈသႁၵ်မႄႈတိုင်မႄႈပဝ်လိုဝ်ၼႄၼ်ၶေႃ ပူႈပၼ်ႁႃလႄႈၵျိုးသႃႈသႄၽႆတၶႃႈ။

No. 67.

လိၵ်ႈလၢဝ်ယြူႈတႃႁႃႈမြတ်တင်လၢဝ်ႁႃႈတီႈဢၼ်ထႆတေႃလၢဝ်ဝၼ်ထူႁၵ်လုင်ပိၼ်လၢဝ်

ၵဝ်ခါ။လွင်မၼ်လိုင် ခါလဝ်ၼေ့လိုင်လေဝ် မိုဝ်အၼ်တဝ်အရေ့ပိင် လုင်မိၼ်လဝ်
ၶိုၼ်မႃးပြုလုတီထွင်မေ်ပြုဝ်မေ်ၵိုတ်ပိင်တွင်ပြီးၼေ့ခါမႃးခ့ၶုဝ်ခ့လိင်ၵိုဝ်ပၢၵိင်
ပၢၼေဝ်ခဝ်ပိုၾ်ခဝ်သၼ်ၼံမၼ်ယၾ်မိယၾ်ၵျေႃမၾ်ယိတ်မိင်ၼိင်ၼိင်ၵိင်ၾၢမိးလိုဝ်
ၼေၼ်ယူ ယဝ်လေ်ထိုင်မႃး မိုဝ်ၼ်ုမိ ၁၂၆၀ တီၼေၼ်တေႃ ႁုတ် မႃးထိုင်မိုဝ်ၼ်ုမိ
၁၂၆၉ တုဝ်မိပွင်လ့ပိတ်မိ ယဝ်တီခါ။အ့ၶုဝ်ၵုၼ်ငွ်ၵျေႃပြုဝ်လႃးမိုင်ၾိင်လိုၼ်
ၼေၼ်မႃးၵူမႃးလိုၾ်ခဝ်သၼ်ၼံမၼ်ၾိုဝ်ပၢၵိင်ပၢၼေဝ်ၾၢတီၼ်ုသိင်ခါလဝ်ၵူၾတ်
ၵူၾတ်မႃးလိုဝ်မႃးလိုၾ် အံၼေ်အံပၼ်ၾၢမၼ်သေ်ပွၾ်သေ်ယဝ် ယဝ်တုဝ်ခါလဝ်တိ
သွ်လရင်မတ်မ့ဝ့တင်မိတင်လိုၼ်တင်မိုဝ်တင်ဝၼ်မၼ်သေ်ချုၢလိလိင်ငိုၼ်ၵျ
ၵုၼ်ၾၢၶုဝ်တင်ၾိၼ်လိုဝ်အၼ်ခဝ်ယုဝ်မေ်မႃးအဝ်ၼေၼ်ပေႃတီငိုၼ် ၁၅မိ ယဝ်တီ
ခါလေ်လွင်အၼ် ငိုၼ်ခါလဝ်ထုၾ်လ့ၾၢတင်ၾိၼ်တင် ၶုပ်ၾၢတီၼိုဝ်ခဝ်ယုဝ်မေ်
ငိုၼ် ၁၅မိၼေၼ်ခါလဝ်ၵွၢပွၼ်မိုဝ်လွ်ၵျေႃအံလ့ခါလဝ်ပွၼ် ခဝ်မိုဝ်လွ်ၵျေႃၵွ့
လူၵွၼ်ၵွ့လူၵွၼ်ၵွ့ဝၢပၼ်ၾၢတီခါလဝ်ယူလိုဝ်ၼေ့ငၵွ့တီခါ။ခါလဝ်ၼေ့ၸိုင်
မိုဝ်မိၼ်ၵုၼ်ခ့ၾိၼ် ၶုဝ်လိင်အွၼ်အံမိးငိုၼ်မိးၼံလိုဝ်ၼေင် ပိုၼ်တင်ၵျေႃတင်တီ
ၼေၼ်တီခါၵွပ်ပိုဝ်မိၼ် လိုဝ်ၼေ့ငိုၼ်ၾၢၵုၼ်ၾၢၶုဝ်အွၼ်ခါလဝ်အၼ်ထုၾ်လ့
ၾၢတီၼိုဝ်ခဝ်ယုဝ်မေ်ငိုၼ် ၁၅မိၼေၼ် လိုင်ၼေင်ၵုဝ်တၾ်အံလ့သုံၵွၢလ့့ၼေ့ၸိုင်
မိလုၼ်တေႃလဝ်ဝုၼ်ၶုၼ်လုင်မိၼ်လဝ်ပွၼ်ပၼ်မိုၼ်ၵျလ့သေ်ၾံတီခါ။

No. 68.

ခါလဝ်လရေ့တ့မွင်လႃရေ့ယူပိင်တွင်ပြီလင်မိးလိၾ်အလိယင်ၼံတင်လဝ်ထိုင်
ၾၢတီအထံတေႃပြုတ်လဝ်ၼေ်မိင်သိင်မုလဝ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၾ်လုင်မိၼ်လဝ်တပ်လုံး
မိင်မၼ်ပုင်ၵျပေႃလ့ႁုလ့ငိၼ်ၾျုၢးတေႃမူၾုံၾံးသွင်ၾံတီခါ။ လွင်မၼ်လိုင်။ၼ်ု
မိုဝ်မိ ၁၉၀၇ တုဝ်ၼ်ုလိုၼ် လူလိင်လ့ ၁၇၀ၼ်ၼေၼ်ၼ် အမိင်ၾေလိၾ်သတင်လႃ
ယိုဝ်မႃးၾၢတီလုံးလုင်တွင်ပြီၼေ့လေ်ပႃးဝၢလွင်အၼ်လဝ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၾ်လုင်မိၼ်
လဝ်လဝ်ၼိုဝ် ႁုဝ်ၼေ့အွင်ပြုင် ၼေ်လ့တင်ထံပွ့လိၾ်တ့လႃမေ်ပွ့ၼေၼ်လိလိင်ံ
ယဝ်လေ်လင်ၼေင်ၾၢအၼ်ခါလဝ်လ့ႁုလ့ငိၼ်လွင် အၼ်တဝ်ၼိုဝ်ႁုဝ်လဝ်ၶုၼ်
ဝုၼ်လုင်မိၼ်လဝ်အွင်ပြုင်တေႃမူၼ်ုတင်ထံလမေ်ပွ့လိၾ်တ့ယဝ်လိုဝ်ၼေ့ၼေၼ်
လိုင်တုဝ်ခါလဝ်ၵျေႃငိၼ်မိၼ်လုံသိုဝ်ပွ်ၼံၢခါယဝ်။ၼိုဝ်ၼေ့အံၾၢးပေႃဝၢထိုင်
မိုဝ်ၼေၢမႃးပေႃဝၢလဝ် ၼိုဝ်ႁုဝ်သံမႃးခဝ် ထိင်ၼ်ုတင်ထံ လႃမေ်ပွ့လိၾ်တုတိယ
တၼ်လုင် ၼေၼ်ၵျေႃၼေင် ၵုဝ်တၾ်အွင် ပြုင်တေႃမူ လ့ၵွၢင့့လိလိင်ၵျမိုၼ် လိုဝ်
ၼေ့ငၼေ့ၵျေႃခါလဝ်သူတွင်ပထၼေၢပၢၼေၢပြုၢးသၾျင်လုင်မိၼ်လဝ်ၼေၼ်ယူၵူ
ၼံၵူၶိုၼ်အံလုင်အံလိုမ်ၵွ့တီခါ။ၵွ့ၢၼ်ုဝၢၼေၼ်လဝ်ၼိုဝ်ႁုဝ်မိၼ်လဝ်ၵျဝ်ခါၵျေႃ
အဝ် ၾၢၼေ့ၵွၢမိုဝ်တၢဝၼ်ၼေၢပုၼ်လိုင်အၼ်တုဝ်ခါလဝ်လရေ့တ့ၼေ့ၵျေႃမိလု
တေႃလဝ်ၼိုဝ်ႁုဝ်မိးတင်ၵျၾ်မိတ်တၢအိတ်လူၵျၾ်ပိင်ယွ်ၼံမတ်မိၼ်ၵျမိုၼ်လိုဝ်ၼေင်
ခါအၼိဝ်အ လင်ခါယၢတိၼ်တေႃယိပ်လုင်တွ် လဝ်ၼိုဝ်ႁုဝ်လဝ်ၵျေႃလူလုင်ၵျဝ်
ခါ မိလုတေႃ အိလ်လူၵျၾ် ၵိင် ပိင် ယွ်ၼံသေ်ၾံတီခါ။ သံဝၢတုဝ်ခါလဝ်မိး အၵျင်
အၼ်လိ အၼ်ၵျ့ မိးသံလွ် ပိုင်လွ်သေ်အံဝၢ ၵျလ့ၶုဝ်ရူင်မိုင်ၵုင် ၾိင်မုၼ်ၾိင်ငဝ်

လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ် ႁွႆႈမိုဝ်ၶႄႈ မိုင်ႁိူင်လီလီငံငံ သေဢံတီၶႃႈ၊ လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ် ၼိၺ်တေႃမတ်
ပိၼ်လိုဝ်ၶၼ်ၶႃႈ၊ ၽဝ်ႁုၼ်ၽဝ်လဝ်ၶၼ်ၶၼ်သေဢံတီၶႃႈ။

No. 69.

လိၵ်လဝ်လၢႆတႃႇမွင်လၢႆ။ လွင်မၼ်လိုင်ၶၼ်ၽႃ၊ ဢၼ်ႁုဝ်တိင်တေႃမြတ်
လဝ်ဝုၼ်ပိၼ်လဝ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်ဢွင်မြင်တေႃမူလင်ထံလၢမေပွႇလိၵ်တႃႇၶၼ်ၶၼ်လီငံ
တေႃမူယဝ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်ပိၼ်လဝ်လင်မီးတင်မိတ်တႃ၊ ဢိတ်လူမလတေႃမူပၼ်မႃး
သုပိုၼ်တေႃလေပိုၼ်ၽႃ၊ တၼ်လွႇ၊ ၶၼ်တီၶႃ၊ ၽေႃၶ်ပီ၁ ၉၀၇ တုဝ်လိုၼ်မတ်၅
ဝၼ်ၶၼ်လေ ပိုၼ်ပၽႃး၊ ၶၼ်ၽေႃမႃး ႁူတ်မႃးထိုင်တီၶႃ လဝ်လီလီငံငံယဝ်တီ
ၶႃ၊ ၵျိုလူတေႃတင်ၶံ၊ လုင်လင်လေဢံလုင်ဢံလိုမ်လႃႇသေပွၽႃႁွႇတီၶႃ။ ႁွႇ၊ မိုဝ်
ၶႄ၊ ထၢ၊ ပႃႇပုၼ်တီၶႃ၊ ၽေႃၶၼ်ၽႃ၊ ဢလုဝ်တေႃၶံလဝ်လဝ်ၶိုဝ် ႁူဝ်ပိၼ်လဝ်မီး
တေႃမူၶႃႇႁဵၵ်လွႇႁူလီပၼ်လိၵ်ဢလွႆ၊ လၢ၊ လိၵ်တႃႇၶဝ်လွဵ်လိုဝ်ၶၼ်ၽေႃၼိလ်တေႃ
ဢိတ်လူမုၼ်ႁူႆဢမိင် တေႃ မႃးထိုင်သေ ဢံတီၶႃ၊ ၽႃ၊ တီၶိုဝ် ၶႃ၊ လဝ်ၶႄႇလိုင်ၼိလ်
တေႃ လဝ်ၶိုဝ် ႁူဝ်မတ်ပိၼ် လိုဝ်ၶၼ်ၶႃ၊ ဢၼ်ဢိလ်ဢလင်ၶႃ၊ ယႃ၊ တိၼ်တေႃ လဝ်
ၶိုဝ်ႁူဝ်လဝ်ၵျိုလူႁုဝ်ၶႃ၊ ၶၼ်သေဢံ။ ပေႃဝ၊ လပ်သိင် လွင်တင်ထံလၢမေပွႇလိၵ်
တႃႇၶႄႇလိုင်မီးဢလုဝ်ၶႃႇၶဝ်မိုဝ်လွဵ်သေဢံဝ၊ တုဝ်ၶႃ၊ လဝ်တၽႃႁျုဝ်လၢ၊ ႁူလီလွႇထီ
ႁဵၵ်ဢၼ်လၢမေပွႇတင်ထံလိၵ်တႃႇၶၼ်ႁဵၵ်ဢွင်မြင်တေႃမူလႃႇငႇငႇဢံလိဝ်တီၶႃ၊ ၶႃ၊
လဝ်ၶႄႇယူထံၽေႃ ဢင်ယူၶင်ၽေႃႁဵၵ်လႃႇမီၶုဝ်ပိုင်ဢိင်တွဵ်တၽႃဝၽႃၶဝ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်
ပိၼ်လဝ် သေဢံၼိလ်တေႃဝႇ လွဵ်သယေႃတေႃ ႁၽႃပိင်ၶႃ၊ လဝ်ယွၼ်ၶံသေ ဢံယႃ၊ ပႇ
လိုမ်တေႃမူပိတ်သေဢံတီၶႃ၊ မီးဢလုဝ်တေႃ သံလွဵ်ပိုင်လွဵ်သေဢံဝ၊ ၼိလ်တေႃလဝ်
ၶိုဝ်ႁူဝ်လွဵ်သွႇတေႃမူသေဢံဝႇသယေႃတေႃမြတ်ႁဵၵ်ပိၼ်မိုၼ်လိုဝ်ၶၼ်ၶႃ၊ ၽဝ်ႁုၼ်
ၽဝ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်ပိၼ်လဝ်သေဢံတီၶႃ၊ ၶေႃ။

No. 70.

လိၵ်လဝ်လၢႆတႃႇ မွင်လၢႆ။ ၶၼ်ၽႃ၊ ဢၼ်ဢမိင်တေႃ လဝ်ဝုၼ်ၶုၼ်လုင်
သင်သုဝ်ပၼ်မႃးၽႃ၊ တီၶ်မိုဝ်ၶႃ၊ လဝ်ၶၼ်ၶၼ်လေဝ၊ ဢလုဝ်တေႃ မြတ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်
တၽႃၶဝ်ၶံတင်ထံလၢမေပွႇလိၵ်တႃႇ တၼ်လုင်ၶၼ်ၶၼ်လေဝ၊ မီးဢလုဝ်ၶႃႇ လႃႇထိင်
လိၵ်လဝ်လိၵ်ဢလွႆ၊ လၢ၊ တႃႇယေမျုဝ်ယေမျုဝ်လေႁူႇတီလိၵ်တုဝ်မိုဝ်ၽေႃယေလိုဝ်
ယေမျုဝ်ၶၼ်ၽႃ၊ ဢမိင်မီးမႃးဢရၶႄႇၽေႃၶႃ၊ လဝ်လင်မေတီပၼ်ယဝ်တင်သုင်သၽႃ
မႃးလိၵ်တႃႇ လွႆၽႃလွႆ၊ တႃႇရ၊ လဝ်ဝင်ပိင်မိုင်ၵျိုင်းယုင်ၽေႃပႃးယိုၼ်း၊ လိၵ်ပွင်တင်
ဢၼ်ယႃတ်ငႇၵျေႃငႇတင်ဢၼ်ႁူႇမိုဝ်တုဝ်လိၵ်ယႃတ်ယပ်ႁူယပ်လွဵ်တင်သိင်ပွင်၁၄
ယိုၼ်တီၶႃ၊ ယဝ်ၶေႃ။ ႁွႇ၊ မိုဝ်ၶႄ၊ ပေႃဝ၊ ဢလုဝ်တေႃမီးၶႃႇလႃႇထိင်လူႁွၼ်ဝ၊
ၶႄႇင်တီၶႃ၊ လိုင်ၼိလ်တေႃဢိတ် လူမုၼ်ႁူႆပၼ် ဢမိင်တေႃမြတ်မႃးထိုင်သေဢံတီ
ၶႃ။ ၶႃ၊ လဝ်ၽေႃပေႃဝ၊ ထိုင်ႁူတ်မိုဝ်ဢမိင်ပိုၼ်ၶဝ်လၢမေပွႇၶၼ်ၽေႃပေႃဝ၊
တုဝ်ႁုဝ်တိင်မြတ်မုၼ်ၶံလဝ် ပိၼ်လဝ်မႃး ထံလိုလ်လွင်လိၵ်လၢ မေပွႇတႃႇႁဝ်ၶႃ၊ လွဵ်
ၶႄႇလိုင်ၶၼ်ႁိုဝ်လဝ်ပိၼ် လဝ်တၽႃလႃႇ ပေၶွင်မြင် တေႃမူလိၵ် ထံလၢမေပွႇ တႃႇ

ၶေ’လိုင်တုၵ်ၶ႑လၵ်သူတွင်ပ႑ ထၶေ႑မြတ်လွ႑ပြ႑းသၡျင်လုင်ပိၼ်လၵ်ၶေၼ်ပၼ်
ယူႁူဝၼ်ႁူဝၼ်ယၵ်လေ်ဢံလုင်ဢံလိုမ်သေ်ပွၽ်ႁွ’တီၶ႑ၶေ႑။

No. 71.

လိၽ်လၵ်ၶေင်လိၽ်ယူၵ႑တီၶ္ၶိုပိင်တွင်ဖြိး။ဢႁျင်မၼ်လိုင်မိုၵ်ဢၼ်ပူပြ႑းတ
ၵ႑ခံႁိတ်ပွ’ခံသင်ခံလင်ၵ႑တီၶ္ၶိုဝၼ်ႁူလိၵုင်ၶေၼ် တုၵ်ၶ႑လၵ်ၶေင်လိၽ်ႁွ႑လွ’
ႁွ႑ထီလွ’ႁိတ်လွ’ႁိလ်ဢုတ်မွၽ်ဢုတ်တွင်ႁွ႑လွ’ ၶုၵ်ပၼ်ၶၵ်တိၽ်ႁွ႑လွ’ထုပ်ၼိင်
ႁွ႑လွ’လိင်လွ’လူမိၽ်ဢ႑ၵၼ်တုၶၵ်ႁွ႑လွ’လိင်ၶၵ်လိၵ်ယၽ်လိင်ၼံၼိင်ၵ႑တီၶ္ၶို
ပွ’ခံသင်ခံလင်ပူပြ႑းတၵ႑ခံၶၵ်ၶ္ၶိုမိုၵ်ပိ၁၂၆၉တုၵ်လိုၼ်ႁူၽ်လွင်ပိတ်ခံၶေၼ်တိ
ၶ႑ယၵ်လင်မိုၵ်ႁွ႑လွ’ပွ’ ပိုၼ်ၶေၼ် လိုင်တုၵ်ၶ႑ လၵ်ၶေ’ဢံမိးၶုၵ်ႁႆ’ ၶုၵ်တိုၵ်လိုၵ်
ၶေင်ပိုၼ်မေ် ယိင်တၢင်ၵေ႑ ၶေၼ်လေ်ၽံၶေၼ်ၶ႑ လၵ်လင်လ’ႁွ႑ ယိုမ်ဢၵ်ပေ်ႁူခံ
ပိုၼ်တင်ပိလ်ခံသွင်ႁူတင်ႁုင်သိင် မွင်ႁုလ်သီသိလ်ၶေၼ်ယၵ်လင်ဢင်ႁႆ’ဢၵ်တိုၵ်
ႁွ႑လွ’ႁွ႑ထီၵ႑တီၶ္ၶိုပွ’ပူပြ႑းတၵ႑ခံၶေၼ်ယၵ်မိုၵ်ၶေၼ်ပေ႑ ထိုင်မိင်ၵင်မိုၼ်
ထံၶေ႑မိုင်တၽ်လိင်ၶေၼ်ဢၼ်ဢ’ ပုပလိၽ်သ႑းဢမုထံၵေ႑။ ၶေၼ်လင်ၶၵ်မ႑း
ႁိထွတ်ဢၵ်ႁွ႑ပေ်ႁူခံပိလ်ခံ မွင်ႁုလ်ခံတင်လႁွ’ခံသိလ်း၊ယၵ်လေ်ၽံၶေၼ်ၶ႑လၵ်
လွံယွၼ်ပိုၼ်ပေ်ႁူခံ ပိလ်ခံမွင်ႁုလ်လၽ်လွပ်ခံလႁွ’ခံလိုၵ်ၶေင်ၵေ႑ ဢၼ်ဢ’ပု
ၶေၼ်ဢံပၼ်ပိုၼ်ၶ႑ လၵ်သေ်ယၵ်ဢံၵ႑း ယၵ်လင်ဢ’ပုၶေၼ်သံမ႑း တိၽ်ၵၼ်
ဢ႑ထံမတိၽ်ႁိတ်တိၽ်ၶွၼ်လိုလ်ၶ႑ၶ႑လၵ်ႁၵ်သယေ်႑ဢံတူမၼ်လေ်မၼ်သံဢၵ်
မိုၵ်မၼ်တိၽ် လၶၼ်တိုတ်ၶုံၶ႑ လၵ်သံဢၵ်တိၼ်မၼ်ပိတ်ထိပ်သွ်လပ် မိလ်ၵ႑တိ
ဢိၵ်ၶ႑လၵ်လေ်ဢိၵ်ၶ႑လၵ်ထၼ်ပေ႑ ၸင်ပေ႑ၶုတ်ႁွ႑ ဢံလုၽ်လ’ ယၵ်တီၶ႑ႁွပ်
ပိၼ်လိုၵ်ၶေ’ၵေ႑ၶ႑လၵ်ႁွ႑တိုင်တၼ်လတ်ၶေၼ်ဢိင်သပိတ်တေ႑ရ႑လၿတ်ဢုၽ်
ၶၵ်ၵ႑တီၶ္ၶိုၵပ်တေ်ၶေၼ်ၵေ႑ၶၵ်ဢံဢၵ်ပိၼ် ဢရေ႑းသင်သေ်သံသေ်ပိုၵ်တီၶ႑။
ႁွဝ်ပိုၵ်ပိၼ်လိုၵ်ၶေ’င်တုၵ်ၶ႑လၵ်ၶေ’လင်မိးလိၽ်ဢလွ႑လ႑တင်လၵ်ထိုင်ၵ႑တီဢ
ထံတေ႑လၵ်ၿၼ်ထွၽ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်တီၶ႑ယၵ်ၶ္ၶိုတွင်မိုၵ်လိၵ်ၶေ’လိုင်တုၵ်
ၶ႑လၵ်ၶေ’တီၵုၵ်ႁွ’ ပိုင်ဢိင်မိၶုၵ်ရ႑ဢံမိးလွ်သေ်တီႁွ’မိးလၵ်ၶုၼ်ၿၼ်ထွၽ်ၶုၼ်
လုင်ပိၼ်လၵ်ပ႑းလိၵ်ႁွ’တီၶ႑လေ်မိလ်တေ႑လၵ်ၶုၼ်ၿၼ်ထွၽ်လုင်ပိၼ်လၵ်မိးဢ
မိင်တေ႑သင်သုၵ်ႁႆင်ဢၵ်ပလိၽ်သ႑းဢ’ပုၶေၼ်မ႑းလိတ်သေ်လိတ်ထံတေ႑မူပၼ်
လီလိင်ငံသေ်ယၵ်လင်ၶေင်ၵ႑ဢၼ်ပြ႑းဢုပတေ်မိးၶေၼ်မိလ်တေ႑လိသုင်ယ်ႁျတ်
တေ႑မူပၼ်ႁိလ’ပိုၼ်ဢုၽ်လ႑ပိလ်လေ်ၶုၵ်ႁႆ’ၶုၵ်တိုၵ်ၵ႑မိးၵ႑တီၶ္ၶိုပုလိၽ်သ႑း
ဢမုထံဢ’ပုၶေၼ်ႁိပိုၼ်လ’တင်သိင်တင်လုင်လီလိင်ငံသေ်ၽံတီၶ႑ၶေ႑။

No. 72.

လိၽ်ဢလွ႑လၵ်ထိုင်လုံးဢထံတေ႑လၵ်ဢရေ႑ပိင်လုင်ၶေ႑။ၶ႑လၵ်ယုၵ်တိၼ်
ယူပိင်တွင်ဖြိးမေ်လိၽ်ဝ’လၵ်ႁႆတ်ထိုင်ဢထံတေ႑လၵ်ႁၵ်ၶ႑ၶေ႑။မိလ်တေ႑သ
ၶေ႑းၵျ႑း ဝိၼ်သုလ်ၶေ႑း တေ႑လုင်လၵ်ႁၵ်ၶ႑ သေ်ၽံၶေ႑။ ၶႁျင်လွင်မၼ်လိုင်
တ’ၵေ႑။ယူဝၼ်မုံလိုၵ်မၼ်ဝ႑ဢ’ထံမၼ်လိုင်လၽ်ဢၵ်ႁွ႑ ၿၵ်ၶ႑လၵ်တုၵ်း၊ၶ႑
လၵ်ႁွ႑ထုပ်ႁၼ်တီမၼ်ၿၵ်ၶေ’ပိၼ်ၿၵ်ၶ႑ လၵ်ဢမၼ်။မိုၵ်ၶ႑ လၵ်သိုၵ်ဢၵ်ၶေ’

မိုးတၢင်ႁေႃႉႁူႉႁေႃႉႁၢၼ် သေႃႇၶေႃႈ။ ၶႃႈၼိုဝ်ႉတေႃႈၶႃ မုၵ်ၵြႃႉၼမ်ၼမ်မိုးလူင်ၶၢင်ႁိုဝ် ယတ်ႉယိူဝ်ႉယိူဝ်ၵၢၼ်ပိူင်သေႃႇႁိုတ်ႉၶႃႈၶေႃႈ။ ၶႃႈလိၵ်ႈလုင်ၶုပ်ၶုပ်ဝႆႉလိၵ်ႈထိုင်ၶႃထႃႈတေႃႈ လိၵ်ႈလုင်ပိၼ်လိၵ်ႈႁၢဝ်ႉတီႈၶႃႈၶေႃႈ။

No. 73.

လိၵ်ႈမြုဝ်ႈၶုၵ်ႉမိုင်ၵိုလူႉၵျူႉၶၼ်ၶႃႈၶႃလီရၢင်ၶႃတၢင်လိၵ်ႈၶႃထႃႈလိၵ်ႈၶႃၶရိုးပိုင်း၊ ၶႃႈ လိၵ်ႈၶႃလီရၢင်ၶႃဘၢင်ဝႆႉလိၵ်ႈထိုင်ၶႃထႃႈတေႃႈလိၵ်ႈတီႈၶႃႈၶေႃႈ၊ ပီ ၁၈၉၉ ၶုၶႃတႃႈသၵ်ႉ သၢင်းသသမေႃႇတပိုၼ်တေႃႈႁိုတ်ႉၶႃႈႁူႉႁူႉတ်ႉယိူဝ်ႉတီႈပၵ်ႉလုံးတေႃႈမြုဝ်ႈမိုင်မေႃႈလ မိုင်ယၢင်လိလီႈသိုင်ၵၢင်ႁူႉၵ်ႉႁိုင်ယူႉၶုၵ်ႉၶိုင်ၶုၼ်ၶႃၶၼ်လႆႉသၵ်ႉပၼ်ပိုၼ်ၶႃၶူၼ်တေႃႈ ၶႃႈလိုင်သၵြိုးဝၶၼ် ႁေႃႈတုင်ၶႃႈတေႃႈထိုင်ႁူႉတ်ႉ မိုင်လိုင် ၶႃႈတေႃႈယၢင်ပႆႉၶံပႆႉ ယိူဝ်ႉမြုဝ်ႈမိုင်မေႃႈလမိုင်လေႃးလူင်ၵျူႉႁိုတ်ႉႁိုင်လိုင်လၢင်လိတ်ႉတွင်ထုံတုဝ်ႉလေႃးၶႃၶၼ် ၶႃႈလူင်ႁိုဝ်ႉယိူဝ်လႆႉပိုၼ်ၶႃၶူၼ်တေႃႈၶၢႆၢယၢင်လေႃးဝေႃႈၶူၵ်ႉပႆႉမိုဝ်တိတ်ႉယူလိုင်လႆႉ ႁူႉပိုၼ်ယၢင်တၶႃႈ၊ ၶႃႈလိၵ်ႈႁေႃႈႁိုတ်ႉလႆႉသူၵြိုးၶႃႈပၼ် ၶႃမိုင်ယၢင်ယၢင်လိုင် ၶၢင်သူ ၵြိုးၶႃႈၶံတွၵ်ႉတေႃႈၶံသိတ်ႉလႃႉၵျိုးလူးတေႃႈလိၵ်ႈလေႃးပေႃႈၶူၵ်ႉပႆႉသုင်လႆႉပိုၼ် ငုဝ်ႉတေႃႈလိုင်ပိၼ်ၶႃၶၼ်ၶံႁုံလုံသိုင်လႆႉတီႈၵၢၼ်ၶႃမုတေႃႈလိၵ်ႈတီႈၶႃႈ။ တလိုၵ်ၶေၼ် ပေႃႇဢိုင်ယူင်ဝၶၼ်မိုးၶိုင်ၵိုလူႉၵျူႉၶၼ်ၶႃႈလိူဝ်ႁေႃႈၶၵ်ႈလိုၵ်ႈၶႃၶၼ်တေႃႈလႆႉသၵ်ႉသုင်ပိုၼ် ၶႃၶူၼ်တေႃႈလိူဝ်ႁူပ်ႉပိုၵ်ႈမိုးလူတ်ႉၵုံယူလေႃး။ ၶၢင်ၶႃမိုင်တေႃႈလိၵ်ႈမိုးၶၶၼ်လူင်ၶႃၵျူင် တၵ်ႉလႆႉၶၢႆၶံထုံလေႃးၶုပ်ၶၵ်ႈတၵ်ႈသွၵ်ႉဝႆႉလိၵ်ႈၶႃလီရၢင်ၶႃတၢင်ထိုင် ၶႃထႃႈတေႃႈလိၵ်ႈ ၶိုၵ်ႈႁူႉၵ်ႉလိၵ်ႈၵျိုလူႉၵျူးတေႃႈမူႉႁုံႈတီႈၶႃႈၶေႃႈ။

No. 74.

လိၵ်ႉလိၵ်ႈၵျူင်သၢင်သံလီရၢင်လုမိုင်လၢင်မိုဝ်ႉယူႉဝၶၼ်ၵတႃႈ၊ ၶေႃႈၶႃၵျူင်မၶၼ်လိုဝ် ၁၂၆၅ တုၵ်ႈၶႃႈလိၵ်ႈၵျူင် သၢင်သံပိၼ်ႁၶၼ် ႁိုတ်ႉပိၼ်သုၶၼ်ယႃႉ မိုဝ်ၶႃၶၼ်ၶႃႈလိၵ်ႈထႆႉ သုၶၼ်ယႃႉ ထိုင်မိုင်ပိုၼ် ႁေႃႈႁူႇၶၵ်ႈၶူၵ်ႉ ၶၶၼ်ၶႃႈလိၵ်ႈမိုဝ်ႁူႉလူတီႈႁိုၶၼ် လေႃးမၵ်ႉထႆႉ တၢင်ၵၶၼ်ထႆႉမတ်ႉႁုပ်ၵၶၼ်ဝႆႉ လိုဝ်ၶၢင်မိုဝ်ထႆႉ ယူႉၶၶၼ်ၶႃတိုင်ႁူပ်ပိုၵ်ႈၶႃႈ လိၵ်ႈမိုဝ် ယုၵ်ႉတေႃႈသႆႉႁူႉထႆႉယူႉထိုင်ၶႃႈလေႃးၶႃႈ လိၵ်ႈၶံၶၵ်ႈမိုၼ်မြိုးတီႈႁိုၶၼ်ဝႆႉ ႁိုတ်ႉဝႆႉၶၼ် သုၶၼ်ယႃႉၶၶၼ်တၶႃႈ။ ပိုၵ်ႈထိုင်ၶၼ်ယုၵ်ႉလိုင်မြိုး ၶႃႈလိၵ်ႈႁူႉႁူႉတ်ႉထိုင်တီႈသုၶၼ်ယႃႉ ၶႃႈ လိၵ်ႈၶၶၼ်ယၢင်လူႇတုဝ်ႉမၵ်ႉထႆႉၵၶၼ်ထႆႉမတ်ႉႁုပ်ၵၶၼ်ဝႆႉၶၶၼ်ၶံမိုးယၢင်လေႃးသုၶၼ် ယႃႉၶႃႈႁေႃႈပိၼ်ၶႃၶၼ်ပႆႉလႆႉ ဝၶၼ်ပႆႉလႆႉသူႇတၶႃႈၶႃႈ ႁူပ်ပိုၵ်ႈၶံမိုးမၵ်ႉထႆႉၵၶၼ် ထႆႉယၢင်လေႃးၶႃၶၼ်ၵၶၼ်တၢင်ႁိုတ်ႉၶႃႈ လိၵ်ႈလူတ်ႉၵုံႁူႉလေႃး။ ၶႃႈမိုဝ်ႉတေႃႈၵျိုသေႃႇမ လလီလူႇငူႇႁၢႁႃႈမိုၼ်လႆႉမၵ်ႉထႆႉၶႃႈသေႃႇႁိုတ်ႉၶႃႈႁေႃႈ။

No. 85.

လိၵ်ႉလိၵ်ႈၶၢင်လိုင်တၢင်လိၵ်ႈထိုင်ႁႃႉတီႈၶႃထႃႈတေႃႈလိၵ်ႈငုဝ်ႉတိၵ်ႉ ငုၶၼ်တွၵ်ႉၶုၶၼ် လုင်ပိၼ်လိၵ်ႈ။ ၶိုင်မိုဝ်မီ ၁၂၆၉ တုၵ်ႈလိုၶၼ်ႁူႉၵ်ႉမြိူ ၉ ၶံၶၶၼ်ၶႃၶၼ်ပလိၵ်ႉသႃး ၶႃမုထံ ၶႃႈၵျူၶၼ်ၶႃႈ သုဝ်ႉၶၵ်ႈသူင်ႁေႃႉႁူႉသိုင် ႁိုၶၼ်လိၵ်ႈၵႃႉတီႈလိူဝ်မြိုး ၶံႁူႉလေႃး ၶၵ်ႈသူင် ႁေႃႉမၵ်ႈလိၵ်ႈမြိုးမိုင်ပိုၼ် ႁုၶၼ်တၢင်ထႆႉ ၶူၶၼ်ယပ်ႉၵၶၼ်ၶႃႈ မိူႁႆႉသိပ်ႉသူင် ႁုံၶၶၼ်

လေဝ်ၶဝ်သွင်ႁေႃမိၼ်မၢႆးတင်ယႃႁူဝ်တီၼွၼ် ၶၢဝ်ၼႄၼ်ယဝ်လင်ဢၼ်ပလိၽ်
သႃးဢႃႇ ႁၢၼ်ၼႄၼ် မၢႆးတိၽ်ဝႇ ၽွၽ်ႁူဝ် ၶၢဝ် ယဝ်လင် ဢၼ်ပလိၽ်သႃးဢႃႇ
သုၺ်ၼႄၼ်မိၼ်ၶီၼိုဝ်တွင်ၼိုဝ်ပုံၶၢဝ်သေယဝ်လေ ၶၢဝ်တၽ်ႁွင်တၽ်သိၺ်
လတ်ႁိမိၼ် ႁုၼ်တင်လႃႇလိုဝ်ၼႄၼ် လႃႇႁူလႃႇငိၼ် ႁၼ်ဝၢၼႄႇႁေႃ ဢံပၼ်ႁွင်
ပၼ်သိၺ်လိၽ်ႁံဝႇႁၢတီၶေႃႁွႇၶၢဝ်ၼႄၼ်သေယဝ်။ မၢႆးတိၽ်ႁိတ်ဢၢထံမၶၢ
လဝ်တီၶၢလေ။ လွင်ၼႄႇၶၢဝ်ၽွၢတိုင်တၼ်လတ်ၼေၼ်ႁၢတီရၢလဝုတ်ဝုၼ်ထွၽ်
တင်ဢိင်သပြိုလ်ထေႃရၢလဝုတ်ဢုၽ်ၶဝ် လိုဝ်ၼႄၼ်ႁေႃ ဢံလုယင်ပၼ်ဢံလတ်
ဢံၼေၼ်ပၼ်လွင်မၼ်တင်မၼ်သေလိုဝ်သေမိုင်တီၶၢလေတေႃ လိဝ်တုဝ်ၶၢဝ်ၼႄႇ
ဢႃႇႁေႃဢႃႇႁုဝ်ႁေႃႁုဝ် ဢံလင်ႁိတ်ႁိုဝ် လင်လႃႇလၽ်ႁူလၽ်တၢမၢႆးလူ ႁၢတီဢ
ထံတေႃမြိတ်လဝ်ဝုၼ်ထွၽ်ၶုၼ်လုင်ႁဝ်ယဝ်တီၶၢၼေႃ။ ၽွႇၢလွင်ၼႄႇၼင်ႁၢရၢ
လဝုတ်ဢုပတေႃတေႃဢြၢးၼီးလၼ်တင်မီးၼႄႇမိၺ်တေႃလီယင်သုင်ယႃၽိတ်တေႃ
မူပၼ်ႁိမၼ်မိၺ်သေႁံတီၶၢၼေႃ။

No. 76.

လိၽ်လဝ်တင်လဝ်ဢထံတေႃလဝ်ဢရေပိင်လုင်ပိၼ်လဝ် မိုင်တွင်ဢြီး။ ၁၉၀၁
ၶုလိၼ်မတ် ၂ ၅ ဝၼ်လွႇၶၢဝ် မွင်လံယူဝၼ်သုၺ်လွင် ၶုပ်ၶဝ်ဝႇလဝ်ထိုင်ဢထံ
တေႃလဝ်ၼိုဝ်ႁူဝ် လဝ်ၶျေလူတီၶၢၼေႃ။ လွင်မၼ်လိုင်၊ ပီ ၁ ၂ ၆ ၂ တုဝ် လိၼ်ႁံ
မ်ၶဝ်ၶံဢၶိင်ႁင်ဝၼ်မီးပႇတုၼ်ထၼ်ၽွၢလိင်ၽွႇပေႃလေၽွႇမေႁၢတုဝ်ၽွႇဢွၼ်ပႇ
တၼ်ၼုံ ၃ တုဝ်ဝၼ်သုၺ်လွင်လေဝၼ် ပွၽ်တေႃ ၶဝ်တင်ႁႇ ႁၼ်မိင်းၽွၢၽွႇတီဝၼ်
ပွၽ်တေႃၼေၼ်။ ဢၶိင်ႁင်ဝၼ်လႃႇ လုၽ်ၶၢဝ်ၼႄႇ မိၺ်မိုဝ်ၼွၼ်လပ်ယူၼ်သုံ
ထိင်ၼေးတီး ၽွႇပေႃ သွင်တုဝ်ႁၢမၼ် ထိုၽ်တၼ်သံပၽ်ပိၼ်လၽ်ဢဝ်ၽွၢႁေႃ ဢံ
ႁူတီၶၢ ပုၼ်တိၽ်ၼ် ၽွၢလွ်ႁေႃ ဢံႁူတီၶၢ ဢၶိင်ႁင်ဝၼ်တုၽ်ၽွႇလွ်မိုဝ်ႁွတ်တိ
ႁိၼ်လင်လွင်ၽွႇၶၢဝ်ႁႇၽွပ်မိုဝ်လႃႇႁူယဝ်လွင်ၽွႇႁႇလိုင်ၽွၢလတ်တိုင်တၼ်သဢြီး
တင်ပ လိၽ်ထၢၼႄဝၼ်ပွၽ်တေႃလေ။ ပလိၽ်ထၢၼႄလၢလိၺ်လတ်ဝၢတေႃတွင်
ထံလေလွံၶႇႁၢၼႄႇႁေႃတေႃထိုင် ႁိုင်သံလိၼ်လိုဝ်တီလၢလိၺ်ၼႄႇလွင်သံးမိုင်း
မဝ်လႃႇႁူလႃႇငိၼ်သင်လေ။ ပုၼ်မၢႆး ၂ ဝၼ်ဢႃႇယုဝ်ႁျၢးဢၼ်ယံႁႃႇတုၽ်ထွင်ထုၽ်
ၽိၼ်ၼႄႇမၢႆးလတ်ပေႃပၼ်ပိၼ်ႁၢၶၼ်တေႃႁိတ်ပၼ်ႁိမိၼ်လႃႇၽွႇၼႄႇလေၶၢဝ်
ႁွင်မၢႆးလွံတေႃပၼ်ပိၼ်ပၼေႁိုင်ၼႄႇႁေႃၽွပ်ထိင်ပိတ်သေယဝ်ဢွၽ်ၽွၢလေၽွႇၼႄႇ
လွ်လႃႇထင်ဢႃႇယုဝ်ႁျၢးလၽ်ဢဝ်လေ မိုဝ်လိဝ်ဢၼ်ဢႃႇယုဝ်ႁျၢးၼႄႇတီဝၼ်ႁေႃ
ဢံမီးဢံယူၽွၢတီႁိင်လွ်ႁေႃမဝ်ႁူလေဢတၢၽွႇသွင်တုဝ်ႁႇသုံၽွၢၶၢဝ်ႁုၼ်ႁိတ်
ၽိၼ်ၼေးၼႄႇ ပိၼ်ဢၼ်လီပွၢးယွံၽွၢၼေယိဝ်လေ ၶိၺ်တေႃလွ်တီဢႃႇယုဝ်ႁျၢး
သေယဝ် ႁိလႃႇမိၼ် ၽွႇႁုဝ်ပိင်ၶၢဝ် ၶိၺ်တေႃ ႁေၽ်သေမလပၼ်ယိၼ်သေ ႁံၶုပ်
ၶဝ်ဝႇလဝ်ထိုင်ဢထံတေႃလဝ်ၼိုဝ်ႁူဝ်လဝ်ႁေၽ်လူတီၶၢၼေႃ။

No. 77.

ၶၢဝ်ဢၼ်ပိၼ်ဢရုဝ်ဢမျူၶ်ဢၼွႇပိင်ၽိင်လိၼ်မွင်ဢိင်တၢလင်မီးလိၽ်ဢ
သၼေးၶံလၢတင်လဝ်ထိုင်ႁၢတီဢထံတေႃ မြိတ်လဝ်ထၢ ၼေၶျုၽ်ဝုၼ် ၶုၼ်လုင်

ပိၼ်လၢတ်ႈႁႂ်ပေႃႈလ႑ႁူလ႑ၸိၼ်ႁၢႆးတေႃႈမူႁိုဝ်ႁိုဝ်းသွင်ၶႃႈတီႈၼႆႉ။ ဢႁၢင်မၢၼ်လိုဝ်ၶဝ်ႁၢႈဢၼ်ၼႆႉလၢတ်ႈထႅဝ်သွင်ဢမုတေႃႈလၢတ်ႈၶုၼ်ဢလုၵ်ႉရလုင်ပိၼ်လၢတ်ႈၶၵ်ႉၶိုၼ်မၢႆးၶဝ်႑လိုဝ်လၢလီမိုဝ်ပီ ၁၂၄၇ တုဝ်လိုၼ်ႁိုမ်ႇဢတွင်ၶဝ်ၼ်လေႃႈႁၼ်တေႃႈပေႃႈထိုင်မိုဝ်လီဝ်ၶဝ်႑မၢႆးတီႈၼႆႉလေႃႈၶဝ်ႁၢႈဢၼ်တုဝ်ၼႆႉလၢတ်ႈပိၼ်ရုဝ်ရုလိုဝ်မူဝ်ၶႂ႑ပိင်မိုင်ႁိင်လိုၼ်ၶဝ်႑လိုင်ႁႂ႑ႁၼ်ႇဢတွၵ်ႉမိုင်ၶဝ်ၼ်သသမေတၸိုၼ်ၸုလ်တေႃႈမၢၼ်ၶုပ်ပီဢတွၵ်ႉႁႂ႑လ႑ထႅဝ်လ႑သွင်ၸိုၼ် ၂၀၀ ပီႁႂ႑တီႈၼႆႉၶႁၼ်ႇဢတွၵ်ႉၶုပ်ပီၶဝ်ၼ်ပေႃႈဝႆႉလၢတ်ႈမြုၵ်ႉလၢႆးမိုင်ၶဝ်ၼ်ပေႃႈမၢၼ်ထႅဝ်လ႑ၸိုၼ်ၸုလ်တေႃႈ ၂၀၀ ပီၶဝ်ၼ်ႁႂ႑တီႈၼႆႉလိုင်ဢၼ်ဢတွၵ်ႉၶဝ်ႈမိုင်ၶဝ်႑ ဢတွၵ်ႉၶုပ်ပီၶဝ်ၼ်တုဝ်ၼႆႉ လၢတ်ႈတၵ်ႉတုဝ်ထႅဝ်သွင် ပၼ်ၸိုၼ်ၸုလ် တေႃႈမၢၼ်ယေႃႈပီ ၄၀၀ ပီတီႈၼႆႉ။ ၼႆႉလၢတ်ႈတၵ်ႉထႅဝ်တၵ်ႉသွင်ပၼ် ႁူပီႁူပီႁႂ်ပြေႁႂ်ႁိုဝ်တီႈၼႆႉ။ ႁႂပ်ပိုဝ်လိုဝ်ၶဝ်႑ဢၼ်ပိၼ်မိုင်ၶဝ်ၼ်ၶိလုတေႃႈဢိတ်လူမုၼ်ႁူမလပၼ်ၼႆႉလၢတ်ႈသေႁိုဝ်တီႈၼႆႉ။

No. 78.

ၼႆႉလၢတ်ႈမြုၵ်ႉလၢႆးၶုၼ်လိုၼ် လၢင်မိူးလိၵ်ႉဢတီႈယၢင်ၶႃႈတၢင်လၢတ်ႈႁၢႈ တီႈဢထႅဝ်တေႃႈမြတ်ႈလၢတ်ႈယႃႈလုင်ဢုင်ပွင်ပိင်မိုင်သီပေႃႈႁႂ်ပေႃႈလ႑ ႁူလ႑ၸိၼ်သုလ်ၶဝ်ႈႁၢႆးတေႃႈမူႁိုဝ်ႁိုဝ်း၂ႁိုဝ်တီႈၼႆႉၶဝ်ႈ။ ၶဝ်ႁၢႈဢမိင်တေႃႈမြတ်မတ်တေႃႈမူပၼ်မၢႆးၶႁၼ်ႇမိုဝ်ဢတွၵ်ႉပီ ၁၂၆၇ တုဝ်ၸိုၼ်သသမေ တၸုလ်တေႃႈဢတွၵ်ႉၶဝ်ႈမိုင်ပိင်တုင် ႁၵ်ႉၼႆႉလၢတ်ႈလေႃႈဝႆႉတၵ်ႉလ႑မၢႆးသွင်ပၼ်ၸိုၼ်ၸုလ်ၼႆႉတေႃႈ ၇၀၀ ပီ ဢၼ်ဢမိင်တေႃႈ မိူးမၢႆးၶဝ်႑ငၶဝ်ၼ်လိုင်တုဝ်ၼႆႉ လၢတ်ႈၶဝ်႑လ႑ ႁူလ႑ ၸိၼ်သေႃႈ ၶျုလီငံသေႃႈ ယၢတ်ႈလၢင် ႁႂ႑ၶႁၼ်ႇ ဢတွၵ်ႉ ၸိုၼ်တေႃႈပိတ်ႁိုင် ၶဝ်ၼ်ႁႂ်မၢႆး သၵ်ႉမၢႆးသွင်ပၼ် ႁႂ်ပြေႁႂ်ႁိုဝ်ၶႁၼ်ႇလိုၼ် လိင်မိုဝ်ၶႃႈ၊ ဢၼ်ဝႆႉ ၶဝ်႑လိုင်တုဝ်ၼႆႉလၢတ်ႈလ႑ႁိပ်ယႃႈၶႂ႑ ယွၼ်ဢၵ်ႉႁၢႈ တီႈၶိုဝ်ႁူဝ်ႁိုင် ထမုင်ႁိၼ် မိုင်ၶဝ် ႁၢႈမိူးတၢင်လ႑လိုဝ်ၶဝ်ၼ်ႁေႃႈဢံပ႑လ႑ပြေလ႑ႁိုဝ်တီႈၼႆႉ။ ၶႁၼ်ႇဢတွင်ပီၶဝ်႑ႁႂပ်ပိုဝ်ႁုၼ်မိုင်သင်ရေႃႈသၢႆးဢမျုတၢင်လ႑ၶဝ်လိုလိုဝ်ၶဝ်႑ႁိတ်ႁ႑ ႁိတ်ၶဝ်ႈႁၢႆးၶဝ်ၼ်ႁေႃႈယႃႈယုၼ်ဢံလီလေႃႈႁ႑ၶဝ်ႈႁၢႆးလိုဝ်ၶဝ်ၼ်ဢံလီသေႃႈယၢတ်ႈဢံႁၢႈၶၼ်ၶၵ်ႉပိုၵ်ႉၶၵ်ႉသၼ်ႁေႃႈသံဢံလီသေႃႈလေႃႈ။ ႁႂပ်ပိုဝ်ၶဝ်ႈႁၢႆးလေႃႈလၢင်ဝႆႉ ၸိုၼ်ၸုလ်တေႃႈ ၇၀၀ ပီ ၶဝ်႑ႁႂ႑လၢင်လ႑မၢႆးသၵ်ႉမၢႆးသွင်ပၼ်ႁၢႈ တီႈၶႁၼ်ႇၸုလ်တိၵ်ႉ ၸိုၼ်ရို ပိင်သီပေႃႈ ၃၀၀ ပီ ႁႂ႑ တီႈၼႆႉႁႂ႑ ဢၼ် ယၢင်ႁိုတ်ႁၢႆၼ် ဝ႑ၸိုၼ်ၸုလ်တေႃႈ ႁႂ်ႁိုင်ၶဝ်ၼ် တီႈၼႆႉ လိုင်လိုၼ် လ႑ဝ႑ၶဝ်႑ တုဝ်ၼႆႉ လၢတ်ႈမြုၵ်ႉလၢႆးႁႂ်လ႑ယႃႈၶႂ႑ႁိပ်ယွၼ်ၸိုၼ်ၸုလ်လႂ႑လႂ႑ သေႃႈယၢတ်ႈလၢင်ႁႂ်လ႑ မၢႆးသၵ်ႉမၢႆးသုင်ပၼ်ႁၢႈတီႈဢထႅဝ်တေႃႈမြတ်လၢတ်ႈယႃႈလုင်ပိၼ်တၵ်ႉပိင်မိုင်သီပေႃႈၶဝ်ၼ်သေႃႈႁိုဝ်တီႈၼႆႉ။

No. 79.

ၼႆႉၶႂၼ်မိူးလိၵ်ႉလၢတ်ႈ ႁူတ်ႁိဢထႅဝ် လၢတ်ႈပီႁဝ်တီႈၼႆႉ ၶဝ်ႈႁႂ႑၊ၼႆႉၶႂၼ်ၸိၼ်သတၢင်လၢတ်ႈပီႁဝ်ၶၵ်ႉတေႃႈမၢႆး တၢင်မိုင်သွၵ်ႉၶဝ်ႁၵ်ႉဝႆႉၶဝ်႑ လေႃႈဢၼ်လိုတ်ယႃႈၶဝ်႑လိုင်ပေႃႈလၢတ်ႈပီႁဝ် တေႃႈႁူတ်တီႈယွင် ႁူလ်ဝႆႉၶဝ်႑ ႁေႃႈၼႆႉ ၶႂၼ်မၵ်ႉမၢႆး သုင်ယၢတ်ႈ မိုဝ်လၢတ်ႈ ပီႁဝ်ႁူတ်ယိုဝ်တံမိုင်သွၵ်ႉလၢင်တေႃႈႁဝ်ပၼ်ႁိုဝ်လိုဝ်တီႈၼႆႉ။ ၼႆႉၶႂၼ်ႁေႃႈယူလီႁၼ်ယူၶဝ်ႁူဝ်လၢတ်ႈပီႁဝ်တေႃႈယူလီၶဝ်ၼ်သူတွင်ပၼ်တီႈပြႃးပိၼ်လၢတ်ႈယူႁူလၢတ်ႈၶႁၼ်ႇဝၼ်ၶႃႈယူၼႆႉ ဢေႃႈ။ ႁႂ႑၊လၢတ်ႈပီႁဝ်တေႃႈယိုဝ်ဝၼ်လိုတေႃႈႁူတ်ၶိင်လိုဝႆႉၶဝ်႑ ႁေႃႈ မိုဝ်ႁူတ်ယွင်ႁူလ် ၶဝ်ၼ်ၶိလုႁႂ်ပၼ်လိၵ်ႉမၢႆးမိင်သေႃႈႁိုဝ်ပုၼ်တၢ၊ လၢတ်ႈပီႁဝ်ႁႂ်လ႑ႁူင်ဝ႑ထႃႈၶၵ်ႉပုၼ်တၢ၊

ၽင်ၶိုၼ်ၶႃႈဝိၼ်လိုၵ်လွင်မၢၼ်ဢၢၼ်တေႃယိၵ်ၶၢမ်သေႁႆႉတီႈၶႃ။

No. 80.

လိၵ်လၵ်ဢၼ်ယူၶမ်ႇတြၢႆးလုၵ်ၿႃႇထူမၶြွင်တင်လၵ်ၶၵ်ထိုင်ၽႃႇတီႈဢၼ်ထမ်တေႃလၵ် ဢၼ်ရေႇပိင်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်ဢၼ်သိုင် ဢမုမိုင်တႃႇပွတ်ပႃႇတဵပိင်တွင်ဖြႃးၶေႃႈ။ဢ ၵျွင်မၢၼ်လိုင်လီမိုၵ်ၶိုပီ၁၂၅၇တုၵ်ၶၢမ် ၽေႃႇဢၼ်ပိၼ်လုၵ်ယိင်ဢွၼ်ၶႃႇလၵ် မလွႆႇၶေႃႈ ၶႃႇလၵ်ၽေႃႇ ၶင်ၵျိုၵ်တၵ် လႃႈပိၼ် ဢႁျုၵ်လီပွႆး လႃႈလူလႃႈတၼ် လႃႈ ၽိၼ်လႃႈၶုင်မိုၼ်ၽၼ်တင်ပိုၼ် တင်တီႈၶၢမ်လေ ၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၽေႃႇပိၼ်ပေႃပိၼ် မေမၢၼ်ၶၢမ်လင်မႃႇးတိုင်ပင်ၽၼ်ယွိႈသိုင်ပိင်ပၵ်ၽၼ် လီပီလီၶြွင်ၽႃႇမိးတင်သိုင် တင်လုင်သေယၵ်လေၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၶၵ်လင်လႃႈလုၵ်မေလွႆႇၶၢမ်ႁွႆႇဢပ်ၶမ်ထိုင်မျႃႇး မိုင်ၽလႃႇ ပၼ်ၽၼ်တင်ပွႈလႃႇထံ ဢၼ်ယူၽႃႇၶိုမၼ် ၶမ်ပၼ်ပုၼ်ဢၼ် သေၵျႃႇ လီင်သေယၵ်လေၽမ်ၶၢမ်ၶၵ်ယုၵ်မေၽေႃလင်တၵ်ၽၶႃႈလီပွႆးၵျိုသႃႇတုၵ်မိုၼ်မႃႇး လေၽမ်ၶၢမ်ဢၼ်ပိၼ်ယုၵ်မလွႆႇပွႈလႃႇထံၶၢမ် လင်လွဵဢၵ်မေမၢၼ်ၶေႃႈမႃႇးတေႃ သိုင်ၶုၵ်ဢထေၽႃႇတီႈၶိုၵျိၽတ်မိုင်သွၵ်ၶၢမ်လေမေၵျိတ်ပၼ်တင်ၵျိုၼ်တင်ယေတီ ယူတီႈသၵ်သေယၵ်လင်ၽမ်ၶၢမ် ဢၼ်ပိၼ်လုၵ်ယိင်ၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၶေႃႈလင်မႃႇးႁွင်ဢၵ် ႁၵ်ၶႃႇလၵ်ၶၵ်ၶေႃႈမႃႇးယူမႃႇးၽိၼ်လိုးၽၼ်ၵျိုၼ်လိၵ်သေယၵ်လေၽမ်ၶၢမ်ၵျိုၼ်လင် ဢၼ်ပွႈလႃႇထံၵျိတ်ပၼ်မေမၢၼ်ၶၢမ် ၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၶၵ်ယုၵ်မေမႃႇးယူမႃႇ သၵ်လိုၵ် ၽၼ်ၽေႃဢမ်ပေႃၵျိုၼ်ၶၢမ် ၽိတ်ၽိတ်ၶေႃႈယိၵ်လေၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၶၵ်ပေႃမေလုၵ်ယုၵ် မေလင်မေပၵ်ထိုင်လင်းတင်ၶေႃႈၵျိုၼ်ပွႈလႃႇထံၵျိတ်ဝႃႈၶၢမ်လေၵျိုၼ်ၶၢမ်တေႃ လိၵ်ပိၼ်ၵျိုၼ်သွင်သွင်သွင်လင်လပ်ၽၼ်ၵျိုမိုၼ်ၽၼ်လေမိုၵ်ဢၼ်ပွႈလႃႇထံၵျိတ်ဝႃႈ လင်ၵျိုၼ်သိုင်မိုၼ်ရဝိၶႃႇ။ ၶႃႇလၵ်ႁၵ်သိမ်မေၵျိတ်ထိုင် ၵျိုၼ်လင်ၽမ်လိုၼ်ၶေႃႈပိၼ် ၵျိုၼ်သွင်ထပ်။ထပ်တဵၶၢမ်ၶႃႇလၵ်ၶတ်ႁုလႃႇၶႃႈၶုၵ်ဢထေယူၵျိုၼ်သမ်ႁွင်ယေႁွင် ၶေႃႈယေလိုၼ် လႃႈၽႃႇၶတ်မၼ်မိုၼ်ၶိုၶႃ။ ထပ်ၶိုၵ်ၶၢမ် ႁၵ်ၶႃႇယုၵ်မေပေႃမေ လုၵ်လႃႈယူၽၼ်လေ ၽႃႇၵျိုၼ်ဢၼ်ၶႃႇလၵ်မေၵျိတ်ၵျိုၼ်သွင်ထပ်ၶေႃႈ ၽႃႇမၼ်တင် သိုင်တင်လုင်သိုင်မိုၼ်ႁိုင်း၊ၶႃႇ၀ႃႈၶၢမ်ဢမ်ၵျိုင် ဢၼ်ပိၼ်လုၵ်ယိင်ၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၶၢမ် ၶႃႈၶုၵ်လႃႈမိုၼ်ဢွၼ်ဢၶြတ်ဢတုၵ်ဢိလိဢိတီၶၢမ်လင်မႃႇးဢၵ်ပၼ်ၶႃႇၽေႃႇပိၼ် ပေႃပိၼ်မေမၢၼ် ဢၼ်မၼ်မႃႇးပၼ်ၶၢမ် ၶႃႇလၵ်ၶၵ်ထင်ဝႃႇမၼ် ပၼ်ၽႃႇသုမ်ၽႃႇ ဝၼ်တီပေႃတီမေ တီၶြွင်မၼ်ထင်ၶေႃႈင်လေ ၶႃႇလင်ၶၵ်လႃႈလုၵ်ၶမ် ဢၵ်မိုၼ်ယေ ပွၵ်၁၅ၶၢမ်သီပွၵ်ႁႃႇပွၵ်ဢၼ်ယေလိတ်ယေလိတ်ၶၢမ်သီပွၵ်ႁႃႇပွၵ်ဢၼ်ႁႃႇ ၶၼ်ၶၢမ်သွင်ပွၵ်မိုၼ်ၶေႃႈၽေႃလုၵ်ႁျုပ်ဢမ်လွဵပိၼ်လုၵ်မူးလုၵ်ဢွၼ်ႁွႈႁွႈလေ ႁွပ်မိုၵ်ၶေႃႈလင်လႃႈလၵ်ၶမ်ဢၵ်ၽိၼ်ဢၵ်ၶုပ်ႁွႆႇသိုင်မိုၼ်ၶေႃႈလုလုပွင်ပိၼ်ႁႃႇလွႈတီ ၶႃႇၶေႃ။တေႃလိၵ်မလွႆႇၶၢမ်သမ်ဝႃႇၽၵ်ပၼ်ၵျိသုၽိၼ်ဢမ်လွဵၽၵ်ဢပ်ဝႃႈလုင်လင် မိုၼ်ႁႃႇလွႈလေတင်ၵျိုၼ်သွင်လင်ၶေႃႈပိၼ်ၵျိုၼ်ယုၵ်ၽၵ်ၵျိတ်မိုၼ်ႁႃႇလွႈၶေႃႈၽေႃပိၼ် မိုၼ်ၽၵ်ပိုင်ယၵ် တင်ၵျိုၼ်တင်မိုၼ် လိုၵ်ၶေႃႈပေႃပၼ်လီလီ ၽေႃပၼ်ပေႃဢမ်ပၼ် လိုင်ၽၵ်တၵ်ႁွႆႇ လၵ်ယွၼ်ဢၵ် ၽႃႇတီႈရိူးတေႃ လၵ်ယႃ ယွင်ႁုလုၵ်ပုၼ် ဝႃႇၶေႃႈင်သေ ယၵ်ၶႃႇလၵ်ႁၵ်ၶႃႇဢမ်လင်ဝႃႇလိုၵ်ၵျိုၵ်ၽမ်သယေႃၽင်လွဵၶိုမိးၶိုႁွႆႇလၵ်ၽေႃႁၵ်တၵ်လွႆ ၶေလွႆၽေႁွႈ ဢၼ်ႁၵ်သိုင်ၶႃႈၽေႃႇမိး ယူလုင်လတ်ပၼ်ၶေႃႈ င်သေယၵ်လင် တေႃ

လိၵ်မလႅူၶၶေ်လင် ႁႅူတိုင်ယဝ်ယွၶ် ၸၢတီရိုး လဝ်ယႃပုၶ်လေ်တေႃ လိၵ်လဝ်ယႃ လုင်ၸေႃ ဢံလိတ် ဢံသေ် ဢံတွင် ဢံထံသင် လီလီသေ်လိုၵ် သေ်မိုင်ယဝ်လေ် ဢဝ် ၽိၶ်သၢ်သွင်ပၶ်ၶေ ယႃ'မလႅူသေ်ယဝ် ႁိတ်တယိၽ်သတ် ဢမုလီယင်ၡၢ်ၡူး ပၶ်မူးလေ်ဝႄႁႅမလႅူၸေႃပိၶ်လုၽ်ၶလဝ်ၶေ' မူးလွႅ'ႁြူးတေႃပေႃမေ်ၶၶေ် ထုင်လံထုင်မိုင်ဢံ မီးသေ်ပွၽ်သေ် ပၶ်လေ်လင်လ' ႁူလ' ငိၶ်မလႅူ ၸေႃလိၵ်ႁႅ' ယဝ် ႁႅပ်ပိုၵ်ၶေ'ၶငေ် ဢၶ်မလႅူလ'ယိတ်လ'ပိုင်ႁႅူၸၢတီ ပေႃမေ်မၶ်ၶၶေ်လိုင် ႁႅမလႅူၸၶ်တေသေ်ပိုၶ်ၵႃၶၶ်တင်ၶုၵ်လိင်လုံႉတင်သိင်တင်လုင်ၶေ'ႁႅတၶ်ၸႃ မၶ်ပိုၶ်လိတ်ၶၶ်ၵႃၵျပ်သေ်ယဝ်လေ်ဢၶ်ပိၶ်ပေႃ မေ်မလႅူၶဝ်ယုၵ်မေ်ၶၶေ် ၸႃႁိုၶ် ပိုၶ် ၇၅၀ တင်ပိုၶ်ဢၶ်မလႅူ ဢပ်ဝ'ၶၶေ် ႁႅပၶ်မိုၶ်မီးဢမိင်ပၶ် မူးၶေ'ငတီၶႃ ႁႅပ်ပိုၵ်လွင်ၶေ' ၶႃလဝ်ၵႃဝ်လင်တၽ်မီးလိၽ် ဢယူတေႃၶံဢဝ်မူး တင်လဝ်ထိုင်ၸၢတီဢထံတေႃလဝ်ဢရေ ပိင်ၶုၶ်လုင်ပိၶ်လဝ်ၵႃဝ်ၶႃလေ်ဢႁႅုင် ဢၶ်လဝ်ႁိတ်တယိၽ်သတ်ဢမုလီရင်ယႃ'လိၵ်ႁႅ'ၶေ' လဝ်ပိၶ်လဝ်ၶိလုၵ်တေႃၸၽ် တေႃမူလူတုလုၵ်ၶေ်ဢၶ်ဢမုတွႅ'လိၽ်လီယင်သုင်ယႃၵျတ်ပၶ်ဝ'ၶၶေ်သေ်ယဝ်လေ် မီးဢမိင် တေႃႁႅင်ဢဝ်မလႅူသေ်လေ် တင်သၽ်သေ် သၽ်ၸၶ် ယႃ'မၶ်ၶၶေ်သေ် တင်သၽ်သေ်ယႃ' ၶႃလဝ်ၵႃဝ်ၶဝ်တင်သိင်တင်လုင်သေ် လီယေႃလီပၶ်ဢံလီယေႃ လီပၶ်လိုၵ်ၶၶ်ၶငေ်ၸႃၶီးလၶ် ႁြူးဢုပတေ်တေႃလဝ် တင်ႁူဝ်ပိၶ်လဝ်ၵႃဝ် ၶႃမီးၶေ'ၶိလုၵ်တေႃမလဢိလ်လူလီယင်သုင်ယႃၵျတ်တေႃမူပၶ်သေ်ၸံတီၶႃ။

No. 81.

ႁံု သၽ်သေ်လဝ်လတ်။

ႁုၶ်ၶ်ၵ်ဢိုင်ၶႃလဝ်လိုၵ်မၶ်ပူႁႅူင်ယီႁႅူၵႃၶ်တုၶ်မ'သၽ်ၵႃၽ်ဝ'တုၶ်းမၶ် ၸေႃဢံႁူသင်လ'ႁႅူ ယႃၶ်ဢဝ်မ'သၽ် ၵႃၽ်ၶၶေ်မူးႁိတ် ၵႃင်ထ'မၶ်သွင်ဢၶ် တေႃႁႅင်ၶဝ်လင်ႁႅူလေ်ထိုၶ်လေ်ၵႃၶ်ႁႅ'ပိုၶ်ယႃၶ်မ'သၽ်ဝ'တုၶ်းတေႃႁႅင်ၶဝ် လင်မူးတိုင်ၵျူး ထိုင်တီၶႃလဝ် ၶႃလဝ်ၶဝ်လင်လ'ယႃႅႃၸၶ် လိတ်သေ်ထံတိႁုၶ် ဝၶ်တင်လ'လင်လ'ႁူၵႃၶ်ပူႁႅူင်ယီယႃၶ်ဢဝ်မူးႁိတ်ၵႃင်ထ'မၶ်ၶႃယဝ်ပေႃဝႃ တေႃႁႅင်ၶဝ်လ'ႁူငိၶ်ဝႃပူႁႅူင်ယီယႃၶ်မ'သၽ်ဢမၶ်ယဝ် ၶဝ်လင်ဝႃၵႃဝ်တေ်တိ လိၽ်တင်လဝ်လဝ်ဢလုၵ်ယယဝ် ပေႃဢံၶၶေ်သူတေ်လ' ပၶ် ပိုၶ်ဢတၽ်ယႃၶ် မ'သၽ် တံပိုၶ် ၁၂ ႁိ သင်ဝႃ သူပၶ်တီၵႃဝ်ၶေ'လိုင် ဢံပိၶ်သင်ယဝ်ပေႃဢံပၶ် တံပိုၶ် ၁၂ ႁိ လ'လိုင်တုၵ်မၶ်ၸေႃတေ်လ'တုၽ်တွင်တံပိုၶ်ၸေႃတေ်လ'သုၵ်တေႃ ႁႅင်ၶဝ်ဝႃၶေ'င။ပူႁႅူင်ယီၸေႃႁုၵ်လ'တုၽ်တွင်၊ ပိုၶ်ဢၶ်တေ်လ'မၶ်တီတေႃ ႁႅင်ၶဝ်ၸေႃဢံမီး တုၵ်မၶ်လင်မိုၵ်ၵႃႁူၵႃယီပိုၶ်တီးလ'ပိုၶ် ၇၀တီးလ'ပိုၶ် ၃၀၂ လုပွင်လင်လ'ပိုၶ်လွႅ'းတုၵ်မၶ်လင်ဢဝ်ပိုၶ်လွႅ'းၶၶေ်မူးလူတိႁိုၶ်ၶႃ လဝ်ယဝ်မိုၵ်ယံၶၶေ်တေႃႁႅင်ၶဝ်ၸေႃမီးယူတိႁိုၶ်ၸဝ်ၶႃတင်သွင်ၸေႃၶႃယဝ်ပူ ႁႅူင်ယီမူးယွၶ်တွင်ပၶ် တီတေႃ ႁႅင်ၶဝ်ယဝ် လင်ဢဝ်ပိုၶ်လွႅ'းၶၶေ်ႁႅၶႃလဝ် ဢဝ်ပၶ်တေႃႁႅင်ၶဝ်ၶႃလဝ်ၸေႃလင်လ'ဢဝ်ပိုၶ်လွႅ'းၶၶေ်ပၶ်တီတေႃႁႅင်ၶဝ် ယဝ်ၶႃယံမိုၵ်ၶႃလဝ်ဢဝ်ပိုၶ်ပၶ်တီၶဝ်ၶၶေ်ပူႁႅူင်ယီၸေႃမီးယူၵႃၶ်ယူတိႁိုၶ်

ၽဝ်ၶႃၶေၼ် ယဝ်ႉၼၢင်ၶႃထဝ် လႆႈဢူလႆႈၵၢၼ်ၶေႈင် ထၢၼ်ပေႃ လႆႈၶံတိုင်ၽိုၼ်သေ ယဝ်ႉထင်လတ် ပေႃၼံမၢၼ်ၶေင်ၶႃထဝ် လဝ်လတ်ၶေႈၶေင်ၼၢၼ်ၶႃထင်ပိၼ်ၵျူဝ် ပုၵ်ထၢၼ်သႃလႆႈလူလႆႈတၢၼ်တႃၶေႁုသုဝ်တင်လုင်ႁၵ်လႆႈသုံပိတ်ဢိင်ၶႃတႃ။

No. 82.

ၽုံသၵ်သေပူၼ်ယီလတ်။

ၶႃထဝ်ပူၼ်ယီ ၽူလေထိုၼ်ၽူႁၢၼ်မႈသၵ် ႁၵ်ဝႈတုၼ်းၶႃထဝ်ၾေႃထင် ဝႃတေၼံပိၼ်သင်မိုဝ်ၼၢၼ်တုၼ်မႈၶေၼ်ႁၵ်ဝႈၶႃ၊ ၶႃထဝ်ၾေႃထင်လႆႈၸၢၼ် ၼဝ်မႃးႁိတ်ႁင်ထႈသွင်ၼၢၼ်ပေႃယဝ်တေႃသွင်ၶဝ်ထင်မိုဝ်လေထိုၼ်လေမိုဝ်ႁၢၼ် တီၶႃထဝ်ၸၢၼ် ၶေၼ်ၶဝ်ထင်မႃးလိတ်သေ ထံႁၢႁၢၼ်တီၶႃထဝ်ယဝ်ပေႃဝႃလႆႈ ႁၢၼ်တီၶႃယဝ်ၶဝ်ၾေႃဝႃတေတီလိၵ်တင်ထဝ်ထိုင်တီထဝ်ၼလုဝ်ယႁ်တုဝ်ၶႃထဝ် တုၵ်တွင်၊ ၶႃထဝ်ၾေႃႁုဝ်လႆႈတုၵ်တွင်ထင်တွင်ပၢၼ်ၶဝ်၊ ၶဝ်သံဝႃပေႃၼံၶေၼ်မွ် တေလႆႈပၢၼ်တံမႈသၵ်ငိုၼ် ၁၂၅ပေႃၼံပၢၼ် ငိုၼ် ၁၂၅ၶေႈလႆႈလိုင် တုဝ်မွ်တေ လႆႈတုၵ်တွင်ဝႃၶေႈင် ၶႃထဝ်ၾေႃပိၼ် ႁုၼ်ၽိလ်ၼံမိး သင်ထင်လႆႈမိုဝ် ႁၢၽူယီပိ ၶႁွင်တင်တီထင်လႆႈငိုၼ်တီး၇ပိ၊တီး၃ပိၶႃထဝ်ထင်ၼဝ်ငိုၼ်မႃးလူတီႁိုၼ်ပူႁိုင် ၶႃယဝ်ၶႃထဝ်ၾေႃယွၼ်တွင်ပၢၼ်တီးတေႃသွင်ၶဝ်သေယဝ်ထင်ၼဝ်ငိုၼ်လွႈး၊ၼပ် ပၢၼ်တီၶိုမိုဝ်ပူႁိုင်ပူႁိုင်သံၼဝ်ၼပ်ပၢၼ်တေႃသွင်ၶဝ်ပၶေၶႃထဝ်ၶႃထဝ်ၾေႃလႆႈ ႁၢၼ်ယူၼမၢၼ် ပေႃဝႃပူႁိုင်ၼဝ်ငိုၼ်ၼပ်ပၢၼ်ၶဝ် ယဝ်ၶႃထဝ်ၾေႃၼံႁူလွင်မၢၼ် လွင်ၼၢၼ်ၶႃထဝ်ပၢၼ်ငိုၼ်ယဝ်ၶေၼ်လိၵ်ပြေလႃၾေႃ ၶႃထဝ်ၼံလႆႈယွၼ်ဝႈတီ ၶႃပိုဝ်ၼၢၼ်ၶႃထဝ်ၼံႁူလွင်မၢၼ်တီၶႃယဝ်။

No. 83.

လိၵ်လဝ်လုၺ်ထုင်လံလွင်ပင်လွင်ပင်လႃး။

လွင်လုလ်ပင်လွင်ၶေႈၶႃလိုင်ပေႃမိးပွႈၼလိလ်လေသင်ပွႈထဝ်မုၼ်လွၼ်လေ သင်ပေႃယွၼ်ၶံၼၶုင်တီၼထံထဝ်ၼလုဝ်ယလႈယဝ်ၾေႃၼၢၼ်ပိၼ်ထဝ်ၸၢထင် လွႈၼပ်ပၢၼ်ၶႃမၢၼ်ႁုၼ်မၢၼ်လေသင်ပေႃၼံၶေၼ်ၾေႃၼၢၼ်ၶႈႁိတ်တိင်ၼုၵ် ၼၢၼ်ၶႈၵျပင်လွင်လိုဝ်ၶေၼ် လျိထင်မႃးသွင်ၶွၼ်ယွၼ်ၼမိင်ႁိတ်တိင်ၼုၵ်တီၶႃ ယဝ်ပေႃၼၢၼ်ထဝ်ၸၢသယေႃတူယဝ်လိုင် လႈႁိတ်တိင်ၼုၵ်ၾေႃလိုဝ်ၼၢၼ်ၵျူး တိင်မၵ်ၶဝ်လံ ၵျတိင်မၵ်ႁူလိတ်၊ ၸၢႈလေၸၢႈသေငေးလျိ၊ မၵ်ႁူဝ်လိင်လျိၸၢႈသီလျိ ၵျတိင်ထိ ၃၆တုဝ်လျိတိင်ၼမျူဝ် လိုဝ်ၶေႈၾေလျိသေမဝ် ဝႃၼၢၼ်ၶႈတေၶႈၵျူး ၶေၼ်ၶဝ်လႈမႃး သွင်ၶွၼ်ၼဝ် တီတိင်ၼုၵ် တီၶႃယဝ်ငိုၼ် ၼၶွၼ်တိင် ၶေႈလိုင် လွင်တိင်လိၵ်တိင် ယျလႈထံၶွၼ်ပၢၼ် ၼလႃးလႃးပိၼ်လပိၼ် လပိၼ်သိလ်ပိၼ် သိလ်တီၶႃယဝ်ႁုၼ်လိုဝ်ၼၢၼ်မိးဝႃသၶေၶႈတေႃၸၢႈလေၶႈထုဝ် မၵ်တိဝ်လိုဝ် ၶေၼ်ၾေႃႁံ သယေႃၶဝ်တီ ၶႃယဝ် ႁုၼ်လိုဝ် ၼၢၼ်ၼံၵျူး တိင်ႁုၼ် တေႃၸၢႈ ႁုၼ်ထုဝ်မၵ်ႁူလိတ်ၶေၼ်မဝ်လႈပၢၼ်ၼၶွၼ်တေႃတီၶႃ။

No. 84.

ၵႃပိုၼ်လွင်ၵၢၼ်ၸဝ်မၢၼ်ၵၢံမေႃလိၵ်ႈယဝ်ႉမီးၸၢၼ်။

မိူဝ်ႈႁႃႉလႆႈၶၼ်ၶၢမ် မီးလၵ်းမၢၼ်ပႃး၊ ၶၼ်ႁႅင်ယူႇယဝ်ႉ ၵၢံမေႃလိၵ်ႈ သေတိုၵ်ႉယဝ်ႉ လေႈၵၢၼ်တႃႇတင်းလႆႈၶၢၼ်ၵၢံႁႂ်သုင်ၶဝ်သႂ်ႇပၵ်းပၢၼ်ယဝ်ႉလေႈ လၵ်းမၢၼ်ၶၢၼ် လႅင်ပၢၼ်ၸၢၼ်တီႈတပေႃးမၢၼ်ၶၢၼ်ၵႃႈတပေႃးၵေႃႈ ၶဝ်သႂ်ႇပၵ်းပၢၼ်ၽေႃ၊ ၽေႃမႃးသုင် မၵ်းမီးၶႄ ၵၢၼ်ႁၵ်းလႆႈၶႃႈႁိတ်း တဝႃႇၶႄႈယဝ်ႉလေႈလၵ်း မၢၼ်ၶၢၼ်လႅင်လႆႈတပေႃး မၢၼ်ၵဝ်ႇဝုၵ်းႁုၼ်ႁႃ ႁႂ်မတ်းဝႃႈတီႈၶၢင်ထိုၼ် တီႈၵၢၼ်ၵူႊလႆႈလိုၵ်ႉ ၶၢၼ်ယဝ်ႉ လႅင်မိူဝ်း ၵၢၼ်ဝုၵ်းၵႃႈႁႂ်ယဝ်ႉႁုၼ်ႁႃၶၢၼ်ႁႂ်လွႆႈၶႃႈၵႃႇဝုၵ်းမၢၼ်ၶၢၼ်တပီႁႅင်ၶၢၼ်လႅင်လတ်း တီႈႁုၼ်ႁႃပဝ်ႇဝုၵ်းၶၢၼ်ပေႃႈဝုၵ်းသူလၵ်းၵႃႈလိုင် ႁႂ်လူတီႈမုၼ်လၵ်းၵဝ်ႇၶႃႈတူၵ်းပေႃးတင် လူတုၵ်ႉမုၼ်လၵ်းၵဝ်ႇၶႃႈၶႄႈတူၵ်းမၢၼ်ႈဝႃႈၶႄႈယဝ်ႉလေႈ ႁုၼ်ႁႃၶၢၼ်ၽေႃႈလႅင်ႁႂ် လူတီႈလၵ်းမုၼ် ၶၢၼ်တူၵ်းလူ တုၵ်ႉလေႈလၵ်း မုၼ်ၽေႃႈႁိတ်း လိုၵ်ႉၶၼ်မေႃႈလိၵ်ႈ မေႃႈ တူၵ်းပေႃးတင်းသေယဝ်ႉလေႈၸေႃႈသတ်းပၢၼ်ႁုၼ်ႁႃၶၢၼ်ဝုၵ်းတႃႇႁႃႇၶႄႈတေႃႇမီးတီႈၵၢၼ် ႁူၵ်ႈလိုၵ်ႈၶၢၼ်ႁႂ်လွႆႈတေႃႇ ထုပ်ႈယူႇႁႂ်ႇဝႃႈၶႄႈယဝ်ႉလေႈ ႁုၼ်ႁႃလၵ်းဝုၵ်းၶၢၼ်လႅင် ႁႂ်လွႆႈထုပ်ႈမႃးဝုၵ်းမၢၼ်သေယဝ်ႉႁုၼ်ႁႃလၵ်းဝုၵ်းလႅင်လတ်းဝႃႇလၵ်းမုၼ်ပႃးၶႄႈတူၵ်း မၢၼ်ဝႃႇၶႄႈငႆ လေႈႁိူၵ်းၵုပ်ႁုၵ်း ၵုပ်ၶိုင်သေယဝ်ႉ ႁႂ်ႁႃၶၢၼ်တေႃႇလၵ်း ဝုၼ်ၶၢၼ် ယဝ်ႉသုင်တင်းၶဝ်သႂ်ႇပၵ်းပၢၼ်ႁူၼ်တီႈၶႃႈယဝ်ႉ။

No. 85.

လိၵ်ႈတွင်သူတူၵ်းႁိတ်းတႃႇ။

ၵမျူၵ်းတွင်သူ တွင်လိုၵ်းမၢၼ်လိုင်ၶႃႈလၵ်းၶၼ်ၵွင်မီးလိၵ်ႈလႆႈပႆႈပြေၵလီရင်ၶႃႇ ဝႃႈလၵ်းဝင်ႁုၵ်းတၢံတီႈၵထၢံလၵ်းၶႄၼ်ပိင်လုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်းလေႈမိလုၵ်ႁိုၼ်ၼ်ၵျူးၶေး လိင်တေႃႇမူႇသေႁၢံတီႈၶႃႈၶေႃႈ၊ ၁၂၆၉ ၶုပီၶႄႈပထမၼ်ဝၼ်လိုၼ်ပိတ်မုၼ်ၶၢၼ် ႁၢၼ်တေႃႇႁၢၼ်တေႃႇတီႈၶႃႈလၵ်းၶႄၼ်ပိင်လုင်တုၼ်ပိၼ် လၵ်းမိလုၵ်တေႃႇလၵ်းႁၵ်းယႃႇ ပေႃးၵၵ်းႁုၵ်ႉၼ်ႁုၶႃႇ ထွႆသေႁၢံတၶႃ၊ ၵၵ်းယႃႉတိၼ် ယႃႉမိူဝ်းလၵ်းႁၵ်း ၶႃႈထွႆၶႃႈတႃ။ ၶႃႈ လၵ်းၶၼ်ၵွင်တေႃႇလၵ်းတေႃႇလတ်းတီႈၶႃႈ။ ႁွႆႈႁိုဝ်ၵၢၼ်ၵမျူၵ်းမႃႇတုႁႃႇယိင်လုံယႃႉႁၵ်း ၶႃႈၶႃႈၶႄၼ်လေႃႈႁၢံၶၢၼ်ၶႃႈလၵ်းၽေႃႈႁႃႇပိၼ်ၶုၵ်းလိင်သိလုၵ်သိုၵ်ၵိုၼ်ၶႃႈႁၢံယႅပ်ႉပူလေႃႈလ လွႆႈသွႆႈသိင်မွင်ႁုၵ်ၶုၵ်းလိင်လၶႄႈတင်သိင်ပေႃႇဝႃႈၶႃႈလၵ်းလုပ်မုၼ်တႃႇယွင်ယဝ်ႉ ၽေႃႈၶႃႈလွႆလၵ်းတၵ်းၵၵ်းမႃးႁုႈတိုၵ်းသေယဝ်ႉ ၶႃႈလၵ်းလင်တၵ်းႁိၵ် ၵၵ်းၶုၵ်းလူၶုၵ်း တၼ်လေႃႈယင်တိၼ် လုင်ႁုၼ်မိူဝ်းႁွႆႈႁႃႇတီႈပထမ ႁွင်လၵ်းသြႃႇတွင်ၾြီးလေႃႈပေႃႇဝႃႈ ယိၵ်းမိူဝ်းႁွႆႈၶိူဝ်းႁွင်ၽေႃႈၶႃႈလွႆလႆႈထွႆလၵ်းသြႃႇၶေႃႈပျႃႇပၼ်တြႃးတေႃႇလၵ်းသုတ် ႁွႆႈသိင်ယဝ်ႉၽေႃႈ ၶႃႈလၵ်းလင်ယုၵ်းမိူဝ်းဝႃႈလၵ်းသြႃႇဝႃႈတင်လၵ်း ပြႃးပိၼ်လၵ်းသေ ယဝ်ႉလင်တၵ်းလုင်ႁွင်ဝႃႈၶိူၼ်မႃးလေႃႈပေႃႇဝႃႈမႃးယိၵ်းႁင်တင်ႁႃႇတီႈၶႃႈႁုတင်တုၵ်း တပ်လုၵ်းသိုၵ်းၽေႃႈ လၶႃႈလိလိပလိၵ်း တႃႈၶၢၼ်လိုင်လိုၵ်းလေႃႈ သၢံမႃးႁုပ်ထုပ်ႁၢၼ် တင်ပုၵ်းထုင်ႁုၵ်းၽွၵ်းလေႃႈမၢၼ်ၶၢၼ်သတ်းတေႃႇတွင်ထၢံၶႃႈလၵ်းလေႃႈဝႃႈသူၶၼ်မီးယုၵ်း ႁုၵ်းၶွင်ႁုၼ်လီပိႁႃႇ ဝႃႈၶႄႈလေႃႈၶႃႈလွႆၽေႃႈလႆႈမိူၼ်ပြၼ်လတ်းတေႃႇၽွႆႈႁၢံႈလေႃႈဝႃႈ ၵၢံမီးၶႃႈပီၶုၼ်ႁႃႇ ဝႃႈလိုၵ်းၶႄႈင်ႁွႆႈတၶႃႈ ႁၢံၶၢၼ်မၼ်သၢံဝႃႈပေႃႇၵၢံမီးယုၵ်းလိုင်

ၵိတ်သင်လေဢံၵျ၊ပေႃသူၵျ၊ဢံလ႟ဢၸ်ၵၸ်လေမၼ်ဝ၊ၼေ႟ငတၶ၊ၽံၼၼ်ၶ၊လၸ် ၽေႃပိၼ်ဢၼ်တုၽ် ၸွဲႁုၸ်မၼ်လေ လင်တၽ်ဢွၽ်ပ႟ မိုၸ်ႁွ၊တင်ပ၊ၵိၸ် သင်ၶျိင် ဢၼ်တီပိုၼ်သင်ၽျုၸ် လၸ်မုၼ်လွၼ်ၼၼ်လေ ပေႃဝ၊ၶ၊လၸ်ယိၸ်ႁွ၊ၵ၊တီၼ် ၵျုလျ်ၼၼ်ၶ၊လျ်လင်တၽ်ၽိပ်ၵျၽ်ဢၸ်ယိုၼ်ယူၵ၊ၼ်ယုံသုံႁုလျ်ၼၼ်လေၽံၼၼ် မၼ်လိုပ်ယိလွံၶ၊လၸ်လင်တၽ်ႁွ၊ၼိတ်တီၶ၊လျ်ၽိပ်ဢၸ်ယိုၼ်ၼၼ်လေၶ၊လျ်ၽေႃ လိုင်ဢံတၼ်ၵျုတၼ်ၵျၼ်လေမၼ်ၽေႃပေႃပွၽ်ယိၸ်မ၊းၽံလိၸ်ၽုံသင်ၽေႃဢံတွင် ဢံထံမုၼ်လွံၶ၊လၸ်ၵ၊ၼ်ယုံ သုံႁုလျ်ယိၸ်ၵျွတ်လွတ်ပွင် ၵျိၶင်ပိလျ်လၼ်ၼၸ်ဢၸ် ၼွပ်မိုၸ်ၶ၊လၸ်သေယၸ် တိၽ်တွတ်သိလျ်ၽျေသ႟ လွၼ်သိုၸ်သေယၸ်၊ ယၽ်ၼုံႁွတ် ၶေႃၶုပ်ၽိပိတ်လုံၼိုၸ်လိၼ်လိလျ်တိၼ်ၼွၼ်ႁွတ်ၵျတ်ၶ၊းၶ၊ၼင်ဢွင်ဝ႟သေယၸ် ၽျေသ႟လုၸ်ၵျုၸ်ႁုၼ်မၼ်လေတိၽ်ယူတိၽ်ၼွၼ်လိုလျ်ၶ၊လၸ်ၼ်ယုံၼၼ်လေ၊ ၵ၊ မိးဢိလျ်မိးၵိင်မၼ်ယၽ်င်သျ်လေၽံၼၼ်ယိုၸ်ယၸ်ၶ၊လၸ်ၵျ၊လုၽ်ပ႟ႁွ၊ၽေႃဢံလုၽ် လ႟ပိၼ်ဢၼ်လိပ်ၼေ၊ၽုံၵျၽ်ၶ၊ၽိင်ပ႟ တင်ဢံလ႟ပိၼ်ႁုၼ်လုႁုၼ်သုံႁွ၊ယၸ်တ ၶ၊၊ႁွ႟၊ဢတ၊ၶ၊လၸ်လ႟ၶံတံလိပ်တံဢ႟သလေမင်သတင်ၵျ႟ဢၼ်မၼ်လွၽ်ၵ၊း ၼေ႟မိလျ်တေႃလၸ်ၶေၼ်ပိင်လုင်ပိၼ်လၸ်သုင်မလီယင်ပၼ်သေၽံတီၶ၊ၶေႃ။

No. 86.

လွင်ထုၸ်မၽ်တိၸ်တင်လံၵျုၽျိၽ်တင်ၶၸ်ၵျုႁုပ်။

လိုၸ်ဢၼ် ဢံလွဲလၸ်တိင် ႁုၼ်ထုၸ်ႁုၼ် တေႃတင်လ႟လိုၸ် ၼၼ်ၽံ ၽျေႃယ၊ ပေႃ ထုၸ်သွဲတင်လံၽျပ်း၊ပေႃ ဢွၽ်တင်လံတေႃလ႟ယေႃ ပၼ်ၽျပ်း၊ ၼင်ၵၸ်။တင် ၶၸ်ၼၼ် ၽေႃပေႃထုၸ် ယေၽျပ် ပေႃဢွၽ်တင်ၶၸ် လ႟ယေႃပၼ် ယေၽျပ်တေႃ ၵၼ်တင်ထုၸ်မၼ်မိးသွင်ယၽ်ႁွ႟တီၶ၊။ ပေႃဢွၽ်ယၽ်လံလၸ်တိင်တေၵျုပ်သိဢၸ် ယၽ်တင်ၶၸ်ၼၼ်တင်သိင်၊ပေႃဢွၽ်ယၽ်တင်ၶၸ်လံလၸ်တိင်ၵျုပ်သိဢၸ်ယၽ်တင် လံပိုၼ်ဢၼ် ၵ၊မိးလိုၸ်ၼၼ်တင် သိင်ယၸ်လင်သံယေႃ ပၼ် ပိုၼ်ဢၼ်ထုၸ်မိး ယၽ်တင်ၶၸ် ၼၼ်တၶ၊ပေႃပိုၼ်တုၸ်ၼၼ် ယေႃလေပိုၼ်ဢံၽုံလုံလၸ်တိင်လင် သံလ႟ထုၽ်လိၽ်ဢၸ်ပိုၼ်မၼ်ယေႃပၼ်တၶ၊၊ ပေႃဢၸ်ပိုၼ်ဢၼ်ႁုၼ်ထုၸ်သုံ ၼၼ်ယေႃပၼ်လိုၸ်ဢၼ်ထုၸ်မိလျ်ၼၼ်ယၸ်ပိုၼ်ယေႃၽုံလုံသေလေလိုၸ်မ၊းလံ လၸ်တိင်ၼၼ်လင်လ႟ၽိၼ်ဢမြတ်တီၶ၊ယၸ်။

No. 87.

လိၽ်ဢလွ၊တင်လၸ်ဢထံလၸ်သိင်ၸုၼ်ထွၽ်လုင်ပိၼ်လၸ်တီၶ၊။၁၂၆၉ၶုလိုၼ် ပထမဝ၊သုၸ်လွင်၃ၶံ၊ၶ၊လၸ်ဢုၽ်ၽြိးၶံၵျိုင်ယူမိုင်သိလျ်ပိမိးလိၽ်ဢလီယင်ၶံတင် လၸ်ဢထံလၸ်သိင်ယ၊ၶေၼ်ပိင်ၸုၼ်ထွၽ်လုင်ပိၼ်လၸ်ပိၼ်လိင်တေႃမူၵျုသိင်လွဲၶံ ၽံး၊တီၶ၊။ လွင်မၼ်တီၶ၊လိုင်ၶ၊လၸ်ၶၸ်ႁုၼ်ပွင်သိပ်း၊ဢိၽ်တင်ၸုၸ်တင်ပိတ်သိပ် ၼ်ဢတွင်လိုၼ်လိတ် လိုၼ်ပိတ်လ႟လုင်မ၊း ၵၶ႟တင် မိုင်တ႟ပွတ်ပ၊တွဲၶ၊ၽေႃ ပိၼ်ဢၼ်သိုၸ်မၸ်လ႟ၶ႟မၸ်ၶတ်လိုၼ်လၸ်မိုၸ်ဝၼ်ၵျိုင်ၼၼ်ႁွ၊တီၶ၊လေပ႟လင် မိုၼ်မိုၸ်ၵျိုၼ် ယေတီယူ တိၽိၼ်လ႟မ၊းတေႃ မ၊းတင်ယူၼ် ဝၼ်ပိုၼ်မိုင်ပိုၼ်ၶ၊

ၶေႃၶင်ၵိူဝ်ပိုၼ်တႃမ်ဝ်လႆႈၶိူဝ်ဢႃလိုၺ်သေလေႃၵႃးၶၼ်လေႈႁူင်ဢူၽြိူႃး တႃႈမ်ၼႃဝႁ်ႆလႆႈသိုဝ်လႆႈၶႆႈထင်ႁင်ၵိၼ်ထင်ႁင်ယူႁူႃၵၢတ်ဝၼ်လွႆမိုင်လွႆသေၶေႃ ႁ်လႆႈၵျူး လွႆဝင်ၶေႃၶၼ် ၶိလ်တေႃလဝ် သိင်ယႃပုၼ်ထွႃ လုင်မိၼ်လဝ် မလ ဢိတ်လူတေႃမူဢမိင်တေႃယၢ်သႃယၢ်ဝၯၼ်ၯၯၼ်ၶႆႈၶၼ်သေၯႆတီၶႃ။

No. 88.

၁၂၆၉လိုၼ်ၯဝ်လွင်၁၃ၶံ။ ႁဝ်ၶေႃပိၼ်မိယူမိုင်တွင်ၽြိမိႃးလိၯ်သုင်ၵုတ်ယိဝ်ထိုင် သူၶေႃပိၼ်ၶွင်တံမိုင်ၶေႈလႆႈပိၼ်ၯံး၂ၯံလိုလ်လေ။ယႆႈပ၊ႁဝ်ၶေႃပိၼ်မိလိုင်မိုင် ၯင်ၽြိူႃး တြူးသင်ၶ၊ ရတၶေ၊တေႃမြတ်သံပႃးၯင်ပေႃမုၼ်မေႃသြိ၊သမႃးတင် သိုင်လေႈယူလိၯိၼ်ဝၼ်ၯတ်ယိလ်ၶျံသႃဢၶေ၊တင်ၶႆႈတင်မိၼ်တင်လိပ်တင်ၶင် မဝ်မိႃးသၯ်လိုဝ်သၯ်မိုင်ယူလိတေႃလႆႈႁွႆႈ၊ယႆႈပ၊သူတင်မိုင်ၶေႈၶေႃထုၶေမိုၼ်ၯၼ် ၶင်ၵိူဝ်တၯ်ယူလိၯိၼ်ဝၼ်မိတ်တ၊ပုဝ်သုင်ယူႁူမိုဝ်ႁူဝၼ်မိႃးၶေႈင်လေႈလွင်လိုလ် မိၶွင်တင်သိင်ၶေႃႁ်လႆႈႁူပိၼ်လွင်မၶၼ်သူၶွင်ဝႆႈသယေႃသေယဝ် ၶင်ၵိူဝ်မၶၼ် တၯ်သေၵျူႁင်လိၶေၼ်လတ်မွၯ်ၶေပၼ်ႁူၶေ၊ႁူၯၼ်သေၯံႁဝ်ၶေႃပိၼ်မိၶေႃ ပေႃဝ၊လိုၼ်သိပ် ဢိတ်လွင်လိုၼ်သိပ် သွင်မွဲလိုင်တၯ် မိုၼ်မႃးလေႈႁ်ၵုတ်တီသူ လိလ်လႃးဝႆႈသ ယေႃယူၶင်ၶေႈယဝ် လွင်ၯတင်ၶႆႈၶၼ်ၯၼ် ၶၼ်ၶုဝ်လိုင်ပိုၼ် သိုဝ်ၶႆႈၯၼ်သေၶုင်မၶၼ်မိႃးၶင်ၵိူဝ်ၶေႃပၼ်လိၯ်မိုၼ်မႃးၶၼ်ယွႆသေၯံ။

No. 89.

ၶ၊လဝ်ႁိုင်မိုင်ၶင်ဢိၯ်တင်ၯင်ၶေၶဝ်မိႃးဢလွ၊တင်သိမွႆလွႆႁူဝ်ၶုပ်ၶဝ်ဝႆႈလဝ် ဢထံတေႃလဝ်ယႆ လုင်မိၼ်လဝ်လိင် ပိၼ်တေႃမူၯံး၊လိုလ်တီၶ၊။ ၶင်ဢၼ်ၶွႆ ဢိုင်မိုင် ၶင်ၶ၊လဝ်ႁဝ်ၶဝ်လႆႈဢုပ်ထိင်လူတုလ် လိယင် ႁင်ပွင်ၶေႈတီၶ၊လိဢၼ် ႁူဝ်ၯင်ႁင်ၶေၶံ လပ်လိၼ်ၵႆႈယႆႈၶွၯ်ယႆႈၶွႆ မဝ်မိႃးယူလၯ် ၯၼ်လုၼ် ၯၼ်လေ ၯၼ်လဝ်ၶွႆၯတ်ၶွႆသႃးလရွပ်လလႃးၯၼ်လွင်ၯၼ်လႃးသူယ၊ၽိၼ်လဝ်ၯၼ် ဢၼ်မဝ် သူတေႃၵွင်ဢပွင်တင်လႆႈၶေႈၶ၊လိုင်မုတ်လင်သင်လင်ၯင်သိင်မဝ်လႆႈ မိၼ်ရ၊လပုတ်ဢမုလိၯ်ဢမုယွႆမဝ်ပေႃမဝ်ပွၯ်ၯတ်ယိလ်ၶျံသ၊သင်ရေႃသႃးတင် လႆႈထင်ႁင်ၯၶႆႈႁိတ်သင်ၶေ၊ၯၼ်တ၊ငၼ်ပျေႃယ၊သ၊လွႆပွင်လူပွင်တၼ်ႁူမိင်ႁူ မိုဝ်တီၶ၊။ၵွႆ၊ၶင်ဢၼ်တိရိၯ်သၼ်မလႃးပုဝ်ၵွႆၶဝ်ဢတွၯ်ပုၼ်မႃးၶွႆဢတွင် သွင်ပိသံပိၶေႈဢၶေ၊ရေႃၯ၊ဝုလ်တၶေ၊ဢုပတ်တင်လုင်မဝ်ပေႃမဝ်မိႃးတီၶ၊ထင် ႁင်လႆႈလွႆလႆႈသွႆၶုၶံၶေ၊ၯၼ်တ၊ငၼ်လိလိ ငံငံယဝ်လွင်လိုလ်ၯၼ်ၶဝ်ၯၼ်ဢွၯ် ၯၼ်ပႆႈၯၼ်ၶႆႈဢိုင်တွႆဢိုင် ၶိုဝ်ဝၼ်ၵူင်ဝၼ်လၼ်ႁူ၊ၶိုၼ်ၶေႃ မဝ်မိႃးသိင်လိုင် တီလိတေႃ၊မဝ် ထႆႈပိၼ်သတင်သိင်ၶဝ်သၯ်သံ သၯ်မိုင်တီၶ၊။ၶ၊လဝ်တုပ်ႁိုင်ဢိၯ် တင်လိယင်လရေႃဢမျူးၶ၊ၶေႃၶင်ၵိူဝ်ၶွႆဢိုင်ၶွႆယွင်ဝၼ်တၯ်ယွႆၯၼ်တေႃၶံ ဢၵျူဝ်တေႃတၯ်မိၼ်တၯ်ယေႃႁူမိုဝ်ၶေ၊ၶၼ်သတိပိရိယလူတုလ်ယူႁူမိင်ႁူမိုဝ် တီၶ၊လေႈၶင်ၵိူဝ်လဝ်ယႆ လုင်မိၼ်လဝ်တၯ်လႆႈၵူလွင်တင်ယၢတ်တင်ယိၯ်ႁူသံႁူမိုင် ၶ၊လဝ်ထင်လႆႈၶုပ်ၶဝ်ဝႆႈဢထံတေႃၯံး၊သွင်ၯံတီၶ၊။

No. 90.

လိၵ်ဢၼ်လွႆၤတင်လၵ် ဢၼ်ထႃတေႃ လၵ်ယၢႆႈလုင် ပိၼ်လၵ်တီၶႃ။ ၁၂၆၉ ၶု လိုၼ် လိတ်ၼွ်၁၂ ၶံ။ ၶႃလၵ်ၶၵ်မွႃမတ်သၼ်တေႃသင်လရဵုတင်လ' ၼိၵ်ႈတင်သိုင်ၽင်ၼဵၵ်ႈ ထမုင်ၵျုၵ်ၵိုင်ၵိၼ်မိုင်တင်လ'မိႈလိၵ်ဢၼ်လွႆၤတင်လၵ်ဢၼ်ထႃတေႃလၵ်ၼိုၵ်ၵျုၵ်ၵိုပေႃ ၾျူႈလိုင်လိုင်ပိၼ်တေႃမူ ၵျုႈသိုင်လွ်ၶံႁႃႈ သွင်ႁံလိုလ်တီၶႃ။ ၼင်ဢၼ်ၶႃလၵ်ၶၵ် တင်လ'လ'ၼဵၶံ ဢမိုင်တေႃ လၵ်ၼိုၵ်ၵျုၵ်ဢတိုင်ၼၼ် လွင်လိုလ်မျူၵ်လွ်သေႃမၵ် ဝၼ်ၵ်ဢိုင်ၼ်ၵ်ယွင်ၼ်ၵ်ၼၼ်ၵ် လိၼ်ဢၼ်မိႈလိုၵ်ၼၼ် လလီတိုၵ်ၵျ'လွၵ်ၼဵႈသုၼ် ထွင်သုၼ်ယႃသုၼ်ႁုလ်သုၼ်ဢွ' သုၼ်ယၢၵ်မီ သုၼ်ငႃႈသုၼ် ထူၵ်လိၼ်မိုင်ႁရိ ယႃႁုၼ်ယိပ်ႁုၼ်သုင်လိုၵ်ၼၼ်ၶႃလၵ်ၶၵ်ဢွၵ်ယိပ်ၵိပ်ဢၵ်လရင်ၾျွမၼ်လ' ထွင်ထံတုလ်ၼဵ'ၶႃလိုင်ၼင်ဢထင်ႁင်လွ်တုၵ်ႁၵ်မိႈၼၼ်မၵ်လ'မၵ်ပိၼ်သင်ရဵု သႃႈဢမျူႈတင်လ'ၽေႃဢၼ်ၶ'ဢၼ်ပ'ၼံၼဵႃၵွႃတီၶႃလေႃၼင်ဢမိုင်တေႃ လၵ်ပိၼ်လၵ်ပုင်တေႃမူၼၼ်တၵ်ၵိပ်တၵ်ယွၼ်ဢၶွၼ်ဢတုၵ်မၼ်တီၶႃၽေႃ ၵျုင်ဢူပြ်ႈဘႁႃ ဢမျူႈထံသႃႈတင်လ'ၵျႃတီၵိုတ်ထံဢမုတေႃတီၶႃၽေႃပိၼ် ဢၼ်ၵိလ်ၵိပ်ၼဵမၵ်ပေႃလုံလွ်မၵ်လ'ႁတ်လ'ယိလ်ထုင်လင်တီၶႃလေႃ။

No. 91.

ၶႃလၵ်ဢ'ယိုၵ်မိႈလိၵ်ဢၼ်လွႆၤတင်လၵ်ဢထံလၵ်မျူၵ်လႃႈလုင်ပိၼ်လၵ်ၵိုပေႃ လ'ၵျု ဢၵျုင်လွင်မၼ်ႁံႈတီၶႃ။ ၶႃလၵ်ၵျၵ်လိုင်ႁႃႁွၼ်ပုၼ်မႃႈၼဵ'မိုၵ်ပိၼ်လုၵ် လင်ယူလီႁုၼ်မၼ်မၵ်လ'ပွင်လ'ယေႃ ၵိတ်ၽေႃၵိတ်သေႃႁၼ် တင်ႁုၼ်ၵျ'ႁုၼ် မိုၵ်တီၶႃလေႃလ'လပ်လွႃၵျုံပ'ၵိုတ်ထံဢမုတေႃလၵ်ဢလုၵ်ယၶုၼ်ဢိုင်ႁလိၵ်ၶၵ် လၵ်လီမိုၵ်တေႃ လလ'မႃႈဢုပ်ပိုင်ၼိုင်ငၼ် မိုင်မၼ်မိုင်တ'ၶႃလၵ်ၶၵ် ၼၼ်ၼဵပ် လ'ဝိပွ်သိပ်ပိတ်ဝိလိုၵ်သိပ်ႁၵ် ဝိၶၼ်ၵျၼ်တေႃ ၵျုတ်ယိုၵ် တေႃမိုၵ်လိၵ်လၵ်ဢ လုၵ်ယ ၶုၼ်ဢိုင်ႁလိၵ်ၶၵ် လၵ်မၵ်လ'ပိတ်တင် ၼဵၼ်သင် သၵ်လွင်သၵ်တင်ပိၼ် ဢၼ်ႁံလုံႁူသံႁူပိုင် ၼင်ဢၼ်ၼဵႃႁၼ် တင်ၵိတ်ၼဵ'ၽေႃ မၵ်လ'လုင်လိမ်သေႃ ၸိုင်သေႃမိုၵ်လ'လူၼၼ်လုံလႃႈၾျူၵ်ၾျူႈဝ'သတိမၼ်မၼ်ဢေႃတၶႃ။

No. 92.

ၶႃလၵ်ၶၵ်ၵျုင်ဢူပြ်ႈတႁႃတင်လ'မိႈလိၵ် တင်လၵ်ဢထံလၵ် ၼဵၼ်ပိုင်ဝုၼ် လုင်ပိၼ်လၵ်ႁံႈသွင်ႁံတီၶႃ။ ၼင်ဢၼ်ၶႃလၵ်ၵျုင်ဢူပြ်ႈတႁႃဢမျူႈထံသႃႈ တင်လ'ပိုင်ႁုင်တေႃယုင်တေႃလၵ်ပိၼ်လၵ်တီၶႃလေႃၼင်ဢၼ်သၼ်တဢထင် ႁင်လွ်မိႈၼၼ်လ'ၵိတ်လ'သင်လ'ႁလ'ၶ'ထင်ၵျင်ၵွႃထင်ၵျင်မႃႈလီဢၼ်ယူလၵ် ႁုၼ်လုၼ်ၼိၵ်တင်ဢၼ်ယဢၼ်ယျုၵ်ဢၼွင်ဢသၵ် တင်သိုင်တင်လုင် မၵ်လ' ၼွင်တပိုင်သင်သၵ်လွင် သၵ်တင်ၶႃလေႃပိၼ် ပျေႃယႃသႃလွ်ၶႃလၵ်ၶၵ် ထင်ၵျင် ထပ်သင် တႃၼသီလယႃဝၼဵႃႁံသိၼ်ၵိၼ်တၼ်ၵျူလၵ် ၼ်ၵ်ဝၼ်ၶံၶႃလေႃမၵ်လ' ပူသႃသုၵ်ထုလ်လွင်ဢၼ်မင်မုၶွၼ်တေႃပိၵ်ၵျံတုံႁုၼ်ၶျေႃႁုၼ်ၵျပ်သုင်ၵျုတ်ဝၼ် တွ်မိုင်ၼိုၵ်လွင်ၵွႃတင်မႃႈမၵ်လ'ၵျုလ'ပိၼ်ႁတ် ယိလ်ၶျူသႃႁူလိုၼ်ႁူလၵ်ႁူမိုၵ်

ၵူဝၼ်ၶၢၼ်လႄလွင်တိုၵ်ႁႃႇယွင်ၶၢႆးတီႈႁဵတ်တီႈသင်တီႈယုၵ်တီႈသွႆႉၶၢႆၼၼ်ႉ တၢင်ၶၼ် ၶၢၼ်ၼၢင်ႈၼၢႆးလႄၼၢႆးမၢၵ်လႈႁီလႈႁူၼ်လႈယဵတ်လႈထိူင်ၼၼ်ႉၶၢင်ႈဢၼ်သၢႆၼၢင် ဢထၢင်ၼၢင်လႅၼ်မီးလိုၵ်ၶၢၼ်လွင်ယွင်ႁၢင်မၢၼ်ထၢင်ၼရၼႃႇတတ်ၶိူင်ႁိူင်ၶၢၼ်လႈႁဵတ် လႈသင်ပုၼ်ယွင်ပုၼ်မၢၼ်လီလီၵိၵိၶႃႇယၢၵ်ႁွႆႇမၵ်ႉမၢၼ်ႁူၼ် မၢၼ်ပေႃႇဝႃႇမီဢၼ်ယႃ လီယုၼ်လီၶၢၼ် လႄသင်ၶွၼ်ၶမ်မၢၼ် လီၼ်လီၶၢၼ်လႄ သင်ပိၼ်ဢၼ် တုၵ်ပွႃး လႈယွၼ်လႈၶမ်ႁႃတီႈလတ်မၵ်ႉမီးသင်ဝႃႇရႃးမိလ်ပီဢၼ်ယုၼ်ၼၵ်ၶွၼ်ၶမ်မၢၼ်လီၼ် မၵ်ႉမီးၶၢၼ်ၶႃႇလိုင်ပိၼ် ဢၼ်ယုၵ်ယွႆႉႁွႃႇယေႃႇဢိတ်ယေႃႇ ဢီၶႃႇႁွႆႇပီၼႃႇၶႄႇယႃလီ ယုၼ်ထုၵ်ၶွၼ်ၶမ်မၢၼ်လီၼ်ၶိုၼ်ၶႃႇလႄလႈယွၼ်လႈၶမ်ႁႃတီႈလတ်မၵ်ႉမီးတီႈၶႃႇ။

No. 93.

လိၵ်ႈလွင်ၸၢၼ်ၶႃႇဝၼ်ႁုၼ်မိူင်သီပေႃႇၶဝ်တေပၼ်ႁွႃႇၸၢထမ်
တေႃႇလၵ်ႉမႁႃႇဝုၼ်သိၼ်ၺုၼ်လုင်ပိင်မၢၼ်တလႄ။

ၽမ်ပေႃႈလရထတိူင်ဢုင်ပွင် သိုင်မိူင်သီပေႃႇမေႃႈ သိင်ႁူၼ် လၵ်ၶုၼ်လုင်ယႃထုလ် တေႃႈဢမတ်လုင်ႁုၵ်ၵွင်ၼၵ်လႈၶၢၼ်မြုၵ်သိုင်ယႃႇလႃႇဢိၵ်ဢမတ်ဢတွင်ဝုၼ်ဢ မတ်ထွၵ်လမ်မိူင်မြုၵ်လႃႇရေႃႇသိင်ဝုၼ်မြိင်ဝုၼ်လႄဝုၼ်သေဝုၼ်လုင်ရႃႇၼၼ်တၢင် ႁိူင်ထမုင်ၽိၼ်မိူင်ၼင်ၼၵ်ဢမုထမ်ၶၵ် ၼႃႇမီးတၢင်လႈလင်မီးလိၵ်မီးလႈလႄၶၵ်ႁူတ် ထိုင်မိူင်မၢၼ်တလႄ ဢလုၵ်ရၼႃႇလၶၢၼ် မႁႃႇဝုၼ်ၶုၼ်လုင် ႁႃႈပေႃႈလႈႁူလႈငိၼ်ႁွမ် ၶေႃႈႁႃႇသွင်ၽမ်ၶႃႇ၊လီမိူၵ်ၽမ်ယႃႇတေႃႇလ ဢၼ်ပိၼ်မႁႃႇၽမ်ပေႃႈလတိူင်မိူင်တႃႈၶႄႇလိုင် မၢၼ်ပိၼ်ဝၼ်ယွင်မိူင်မၢၼ်မိူင်ဢုင်ပွင်တေႃႈပိၼ်ငၵ်ယၢၵ်လင်ဢၵ်ၼၼ်ဝႃႇသေလႄၶႃႇ မၢၼ်မၵ်ပိၼ်ၶႃႇၶေမၵ်လိုၵ်လင်လႈသိုပ်တမ်လမ်မႃးတေႃႈႁူတ်ထိုင် မိူၵ်လိၵ်ၶုၼ်မၢၼ် ၶၵ်မၵ်ၼပ်ဢုပတေႃႈတြႃးလွႆႉလုလ်လေႃႇယႃတေႃႇသမႃႇၶလၵ်မွင်လၵ်ယုင်ဢႃးႁုၵ် ၶီၵ်လၵ် လၵ်ယႃမြုၵ်လႃးၽျႁႃႈ ဢၵ် တႈလႄၶႅင်မိူၵ်မီ ၁၂၄၃ၶု ဢတွင် လၵ်ယႃ လုင်မိူင်သီပေႃႇၶႄႈလႈပႈဢွၵ်သေမၢၼ်မိူင်လႈမိူၵ်မီၶုၵ်ပိူင်ဢိင်သူလၵ်လႄၶႃႇႁုၼ် ဢၼ်ဢမ်ႁူႁျူလူလွႆႉဢၵ်ဢသၵ်လင်ႁျေလင်ၼင်လႄလႈဢၵ်တႈလႄၶၢင်ၼႃႇ ဢုပ တေႃႇၶီလၼ်တၢင်မီးဢမျႃးလၵ်တၢင်သႈလင်လႈ ဢၵ်ၶျႃးထွင်ဝႈလႈၶုပ်းပီပႈဢိင် ၼလိၵ်ဢ လုၵ်ယႃယမိူင်မဢိၵ်တၢင်သူ လၵ်တၢင်လႈယွႆႉၼၼ်ႁၵ်ႁိူင်ပိင်ယွႆႉလွႆႉမႃးပုၵ် သုင်ၶိုၼ်ယိၵ်ၼၼ်တႃႇရဝတီႈသိုင်မိူင်ယၢင်ႁုၵ်ၶႃႇလၵ်ၶၵ်တၢင်လႈလင်တၵ်ၶၼ်ဢၵ် ဢမတ်မြုၵ်လရေႃႇႁိူင်ထမုင်ၽိၼ်မိူင်တၢင်လႈပႃးဢၵ်ၶုၵ်လင်လင်ပႈႁွႃႇႁုပ်ႁွႃႇႁူင် မင်ယိတ် ဢၵ်ၶႅင်မီ ၁၂၄၇ၶုဝၼ်လိုၼ်သီမ်သီၶမ်သိုၵ်ႁူတ်ယိၵ် ထိုင်လၵ်ၶႃႇတၢင်လႈ လႈယူလႈမြိင်ႁုၼ်ၼၼ်ယၢၵ် ၵျေႃႇလူလၵ်တၢင်လႈယွၼ်ႁုင်ဝႈယၢၵ်ၶႅင် လုၵ်ဢသၵ်လီပိ တယၢင်မီးသပ်တိလ်ႁဵတ်လိုၵ်ၶၢင်ႁိူၵ်ၼေႃႇႁႃႇတီႈပြေႁုင်လႈ ဢမ်မီးလၵ်ၶႃႇတၢင်လႈဝႈ သယေႃႇသွင်လႅၼ်မၵ်လုင်မၵ်လိုမ်ၶႈၶိုၼ်သတ်ၶိုၼ်တိလ်ၵျေႃႇလူလၵ်ဢလုၵ်ရဝႃႇၶႄႇင် ၼေႃႇမိူၵ်လၵ်ယႃလုင်မိူင်သီပေႃႇပႈလႈၶိုၼ်မႃးယိၵ်မိူင်ၶၢၼ်ၶေႃႇမိူင်လုၵ်လႈလၵ် ယႃသိလ်ဝီလႄႁွၼ်ၼင်မိူင်တုင်ၶၵ်လုဢၵ်လၵ်ၶၵ်ၽိင်ယူႁုၼ်ယွႆႉၼၼ်မႃးယပ်ၸျၵ် တိုၵ်တေႃႇတၢင်ယႃႈဝၼ် ဢွၵ်ၶမ်ဢိၵ်တၢင် ၶႅင်မိူင်သီပေႃႇလု လိၵ်ပိၼ်ယွင် တၵ်ယႃၵ် ယႃႈႁွႃႇလႄႁုၼ်ပွင်ႁႃႇႁိူင်လိုၵ်ဢိၵ်တၢင်ၵျေႃႇသီမိူင်ၽိင်ယွႆႉၼၼ်လိုပ်လုလ်တိုၵ်တေႃႇ

ၽွၼ်ၵၼ်မိုင် တုင်ၶဝ်ဢၼ် လွင်ႈၵေႃႉမိူင် ႁုင်ၶိူင် မုၼ်ၶိူင်ၵ လိၵ်ႈယိုင်မၶိၵ်ႈသူ လၵ်လႅၵ်တင်လ’ႁူ မ’လ’ထိုင် တေႃ ၶဝ်မဝ် ၶုၶံလ’လ’လုလ’တ’ၶႆ ၸွၵ်ႈပ’ယ’ၽွႆ မုတ်သိင်ယၵ်ၶဝ်တွင်မိူင် လိၵ်ၶဝ်မိူင်ဢုင်ပွင် သိပေႆၶေ’လိုင်ငိင်ဝုတ် ယူလ’ယ’တုင် လၶၼ်မိူင်မျေသပ်လ’ၶႆမိူင်ၵိုင်မိူင်ပွၼ်လႅၵ်ႈလွၵ်ႈမိူင်ၶေ’မိူင်ၶွင်ၶဝ်ယင်တိုၵ်ႈတေႆ ၵၼ်ႁၼ်တေႃမိူဝ်လိဝ်ၶေ’ၵေႃယင်ဢံပ’သုတ်ပ’ဝ’ၽွ’လေပိုဝ်ဢၼ်သူလဝ်တင် လ’မႆးဢၵ်တုဝ်ၶုၼ်ႁေႃၶံၽွႆလေဢၼ်ပိၼ်လုၵ်ႈ လၼ်ၶဝ်ၵႆမိးလိုဝ်ၶေၶၼ်ၶဝ် ဢံမိးတီယူတိၵ်ၼ်ၵဝ်တင်ႈၼွႆတင်ႈယွႆၵၼ်လုဢဝ်လၵ်ႈၶေၵိုင်ယူၵုၼ်သေလေ ယလေယ်ၵ်ႈတိုၵ်ႈတေႆမိူင်တ’ဝုလ်ၶေယဢမျႆးတင်လ’လုယွတ’ၶႆၵၼ်လေပေႃ ယင်သူလဝ်တင်လ’မဝ်ယွႆၵၼ်ၶိတ်လူႁၵ်ႈပိင်ယွၶႆၵၼ်လိုင်ႁႆတိတၵ်ႈပိၼ်ဝၼ် ပိၼ်မိူင်ႁ်ယူလ’ၵိၼ်ပိၼ်ၽွႆမိူဝ်ၶေႆမဝ်မိးလ’ၶႆလေ။

No. 94.

လိၵ်ႈလဝ်ဢူၵျႆးၶံလေႃယူဝၼ်ၶိုဝ်ပွိတင်လဝ်ၵႆတိဢထံတေႃလဝ်ၶုၼ်ဢၼ် လ’ၵျိၵ်ႈသရေႈသွင်သုလ်လႅ’လဝ်ယ်လုင်တုၼ်ပိၼ်လဝ်ဢၼ်ဢုပ်မိူင်ဢုၵ်ႈၶျူၵ် လိယင်တေႃမူယူၵႆတိၶဝ်ပိင်မိူင်ယွင်ႁူလ်။ လွင်မၼ်လိုင်ၶဝ်မိ၁၂၆၇တုဝ်လိၼ်သ တင်ၽွတ်ၶဝ်ပိတ်ၶံၶေၼ်ၶႆလဝ်ပႆးလေႆသိလင်ဢၵ်ၽွႆတင်ၶဝ်သၼ်ၵႆတိၶဝ်ၵတ် ပိင်ႁူဝ်ပုင်ပုၼ် ၶေၼ်ပေႃလ’ၶဝ်သၼ်ယဝ် ဢင်တၵ်ႈဢဝ်မႆးၶ’ၶဝ်ၵတ်ပိင်တွင် ၾြိးၶေ’ဝႆၶေ’ငယဝ်လင်တုဝ်ၶႆလဝ်တင်လေႆသိလင် ၸွၵ်ႈၽွႆပေႃဝႆၽွႆၽွတ်ထိုင် တိၵတ်ပိင်ႁူဝ်ပုၼ် ၶေၼ်ယဝ်ၶႆလဝ်လင်ၽွႆၶျူးၶုဝ် ပုတ်လေႆသိလင်ၶေၼ်ဝ’ၵႆ တိႁ်ၵတ်ၶေၼ် လေလင်ဢၵ်ဝုဝ်ၵတုဝ် ၶေၼ်ၽွႆမတ်ၽွႆယံဝ’ၵႆတိယ’တင် တုၵ်ႈ ၵတ်ၵႆတိႁ်မုလ် တေႃလဝ်ၾြိုးပိင် ၶေၼ်လင်ၶႆလဝ် တွင်မ’ၶဝ်ၶေႆလေပေႃဝႆ ၶႆလဝ်မတ်ဝုဝ်ယံ ဝုဝ်ၵတုဝ်ၶေၼ်ယဝ်ၶႆလဝ်မႆးႁႆသိုဝ်ၵိၼ်ၶဝ်ၶဝ်ၵတ်ၶေၼ် သေလေဝ’သေၶႆလဝ်မႆးၵိၼ်ဢံပေႃၵျိင်သင်ၶႆလဝ်ဢံလိုမ်လွၵ်လေလင်ၽွႆမိၵ်ၼ် တုလ်ဝုဝ်လိုဝ်ဢၼ်မတ် ယံၶေၼ်တိၶႆမိူဝ်ဢၼ်ၽွႆတုလ်ဝုဝ်ထိုဝ် ၶေၼ်လိုင်ဢံမိး ဢံႁၼ်သေတုဝ်ၽွ’ႁၼ်လိုၵ်ႈပေႃဢၼ်မတ်ဢၼ် ယံဝ’ၶေၼ်ၽွ’လေႁံၶေၼ်ၶႆ လဝ်ဢံလင်ႁိတ်ၵျိင်လင်ၽွႆတိုင်တၼ်လတ်လဝ်လွင်မၼ်ၵႆတိသိင်ယႆဢမတ်လုင် ပိင်ႁူဝ်ပုင်ၶေၼ်ႁံ လိဝ်တိၶႆမိူဝ်ၶေၼ်ဢမတ်ၶေၼ် လင်ႁူင်ဢၵ်ပုဝ်ဢမုထံမၼ် ၵုၼ်ပွင်မိတ်ၵေႆတင်တုဝ်ၶႆလဝ်လင်ဢွၼ် ၵၼ်လွႆၶ’ႁူ’တိၼ်ဝုဝ်ၵတုဝ်ၶေၼ် ၽွႆတိၶႆ လေႁူ’တိၼ်ဝုဝ်လိုဝ် ၶေၼ်ၽွႆႁူတ်ၽွႆႁ’ၶဝ် ဝၼ်လဝ်ၶိုဝ် လဝ်လွဝ်ၶဝ် ဢၼ်မိးၵႆတိယ’တင် တွင်လိုင်ဝၼ်ဢွၵ်ႈ မုလ်တေႃၾြိုးပိင်ႁူဝ် ပုင်ၶေၼ် ၶေင်ၵဝ် တိၶႆၵံၶေၼ်တုဝ်ၶႆလဝ်တင်ပုဝ်ဢမုထံၶဝ်ႁူဝ်ပုင်ၵုၼ်ပွင်လင်ၽွႆတိုင်တၼ်ၵႆ တိၵင်ဝၼ်ၶေၼ်လေ လတ်ၶေပၼ်လွင်ႁူ’တိၼ်ဝုဝ် ၵတုဝ်မႆးႁ’ၵႆတိၶဝ်ဝၼ် သူၶေၼ်ယဝ်လင် မိူဝ်ၶေၼ်ၵၼ်မၼ် ၶေၼ်သံဝႆၵဝ်ဢံႁူ လွင်ဝုဝ်သူႁ’ၽွ’လေႁူ’ တိၼ်ဝုဝ်လိုဝ်ၶေၼ်လိုင် မၼ်ပိၼ်ႁူ’တိၼ်ဝုဝ်သူဢံလွ ပိၼ်ႁူ’တိၼ်ဝုဝ်တိၼ်ၽွ’ ၵုၼ်ႁုဝ်ၶေ’ၶေင်ၵဝ်ဝုဝ်ၽွ’ပွင်ၶဝ်ဝၼ်ႁုဝ်ၶေ’မိးပိၼ်ပၵ်ႈသွင်ပၵ်ႈဢံၵႆးပိၼ်ၶဝ် ၵင်ဝၼ်လုင်လင်ပိၼ်ၵင်မိၼ်ဢံ လွယွၵေႃ ဢံႁတ်ၽွႆလၵ်ႈၽွႆဢၵ်ဝုဝ်သူၵတုဝ်

ၼၼ်လႇႁႂ်ႇဝ၊ၶင် ၶၼ်ႇမိုဝ်ၼၼ်လွင် ဝုဝ်ႁႇႁႂ်၊ၼၼ်ၶ၊လဝ် ၽႃႇပြႃႇလွႆလင် သႂ် ၼိုၼ်မ၊းလတ်လဝ် ထိင်ႁ၊တီၽမတ်လုင် ဖိင်ႁူဝ်ပုင်ၼၼ် ႁေႃမၼ်ၼၼ် ထွႆႁိုဝ် ႁုၼ်မၼ်လတ်သေလေ ၽမိင်ၽႃႇ ပၼ်ႁႂ်ႇႇဖူ၊းတိၵ်သေ သႂ်သေပိုင်တီၶ၊ႁႂ်ပ် ပိုဝ် ဖိၼ်ၶၼ်ႇင်ၶင် ႁိုဝ်ဝုဝ်ၶ၊လဝ်ၵတုဝ်ၽၼ်ႁႇႁ၊တီႁူဝ်ပုင်ၼၼ်တၵ်ၽႃႇလႇသုံႁႂ်၊ လႇႇလေႁွႆလႇၼိုၼ် ဝုဝ်ပိတ်တုဝ်ၼၼ်လိုင် လဝ်ယႃႇလုင်ဖိၼ်လဝ် ႁဝ်ၶ၊မိလျ်တေႃမ လၽိလ်လူမုၼ်ႁူႇလေ တင်လိၵ်ၽမိင်လဝ်ဖိၼ်လဝ် တင်လိၵ်ၽလွ၊ၽၼ်ၶ၊လဝ် တင်လဝ်မ၊းႁ၊တီၽထံတေႃလဝ်ႁဝ်ၶၼ်ႇမိလျ်တေႃပူးတွႇႁုပ်ႁၼ် သေယဝ်လင် တင်သၵ်သုင်ပၼ်ႁႂ်၊ႁ၊တီသိင်ယ၊တပ်ရိုးတေႃႁင်မိုင်ၶံႁ၊တီလဝ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင် ဖိၼ်လဝ်ပုၼ်ၼၼ်သေႁံတီၶ၊။

No. 95.

လိၵ်လဝ်ၶင်မုင်တင်လဝ်ထိုင်ႁ၊တီတွႆပိုၼ်ယႃႇ၊တိၼ် သိင်ၽထံတေႃလဝ်ဝုၼ် ထွၵ်ၶုၼ် လုင်ဖိၼ်လဝ်။ လွင်မၼ်လိုင်၊ လလီမိုဝ်ပိ ၁၂၆၀ တုဝ်တီ ၼၼ်တုဝ်ၶ၊ လဝ်လေတင်ပူႁျုင်လႇလႇမ၊းၽဝ်ႁၼ်ၽႁျုင်ပ၊းမ၊းႁၼ်ပေႃလႇပိတ် ပိတ်ယဝ် လင်ပေႃမိးလုၵ်သွင်ႁေႃ၊ယဝ်ၶ၊လေမိုဝ်ပူႁျုင်လႇမ၊းၽႁျုင်ပ၊းႁၼ်တင်ၶ၊လဝ် ၶၼ်ႇလိုင်မၼ်ၽႃႇ မိးပိုၼ်မိးၶံသင် သေမူသေပေတီၶ၊တုဝ်ၶ၊လဝ်လႇထုၵ်လႇၽဝ် ပိုၼ်ၶံၽုၵ်လ၊ပိလ်လေထုၵ်ပိုၼ်ႁိုင်း၊ၶံႁႇ၊တွင်ၽဝ်ပၼ် ႁိုမၼ်လႇႁိတ်ၽၼီၽ လင်ႁွႆလႇႁလႇၶႇမိုၼ်လိုဝ်ၶင်ပိုၼ်တင်လႇလွႆလိုဝ်ၼၼ်လေတေႃလိဝ်ၶၼ်ႇၽၼ် ယုဝ်ၶ၊ၼၼ်မၼ်ၽႃႇတွၼ်မိးပိုၼ်ယွႆၶံၶံလိုဝ်ပိုၼ်လေ မၼ်လင်လႇမ၊းႁၶႇယိပ် ၵီၽလင်ပိုၼ်ႁိုင်း၊တင်ၶံၼၼ်း၊မၼ်ႁူဝ်လွႆယွႆသုင်ၶံ၊လေပေ၊ယိလျ်လ၊ႁေႃၶ၊လဝ် ႁူဝၼ်ႁူပိုၼ် ယဝ်လင်ၶ၊လဝ် ၽႃႇၶံႁိုႆၽၼ်မၼ် လ၊မၼ်ႁေႃၼၼ်လႇလေၶ၊ လဝ်လင်ယွၼ် ၼိုၼ်ပိုၼ်ႁိုင်း၊တင် ၶံၼၼ်း၊ ၽၼ်ယႇပၼ် မၼ်ႁိတ်ၽလင်ႁၶႇ ၼၼ်ႁေႃမၼ် ၽႃႇပၼ်ၼိုၼ်သေယဝ် ၽႃႇႁ၊းသံလုၵ်ၽဝ် တိၼ်ပိတ်ထိပ်ၶ၊လဝ် ယဝ်လေၽၼ် ဖိၼ်လုၵ်မၼ်ၶင် ႁဝ်ၽၼ်ယင်မိးယူၼ်တွင် ၼ်ပုံၶ၊လဝ်လႇႁ၊ လိုၼ် ၼၼ်ပေႃလႇထုထႇသွၼ်ႁႂ်၊တီၶ၊ႁႂ်ပ်ပိုဝ်ပိၼ် လိုဝ်ၶင် ၶၼ်ႇၶ၊လဝ် ၶင် မုင်တီႁုဝ်ႁိုႇတီပိုင်တီၽိင်ၽႃႇမိးယွႆသေႁေႃႁႂ်ႇမိးလဝ်ႁဝ်တုၼ် လိဝ်ပ၊းလိဝ်ႁႂ်ႇတီ ၶ၊လေၶ၊လဝ်လင်လႇလပ်ႁူလပ်တ၊မ၊းယွၼ်ပိုင်ယွၼ်ၽိင်ႁ၊တီၽထံတေႃလဝ် ဝုၼ်ၶုၼ် လုင်ဖိၼ်လဝ်ႁဝ် ၶၼ်ႇလေမိလျ် တေႃမိးၽမိင် တေႃသင်သုဝ် ႁွင်ၽဝ်မူ ႁျုင်လႇမ၊းလိတ် သေတွင်ထံလွင်မၼ်သေယဝ်လင် ၶင်ႁ၊ထုင်လံၼီး ၽုပတေႃ တြ၊းမိးၼၼ်လိယင်သုင်ယျတ်တေႃမူပၼ်သေႁံတီၶ၊။

No. 96.

လွင်ႁုံ ၽ၊ၵျၵ်ၽၼ် ႁုၼ်မၼ် ၽွၵ်လတ်ဝ၊။

၁၂၆၇တုဝ်လိုၼ် သႂ်လွင်၂ ၶံလဝ်တင်ၶေယူ ၶ်မၼ်ယဝ်ၼၼ် မ၊းႁွတ်ႁ၊တီ ႁိုၼ်ႁဝ်ၶ၊မ၊းၼွၼ်၂ ၼိုၼ်ယဝ်လင်မၼ်လတ်လွင် မၼ်ၶႇၶႇမ၊းႁ၊တီၼ်ဝၼ် ႁဝ်ၶ၊ယူၼႇလေ မၼ်လင်ၶႇႁိုႁဝ် ၶ၊ႁႂ်၊လွႇထီ ၽဝ်မ၊းၶုဝ်လိင်မၼ်ၼၼ်မိးယူ ႁ၊တီၼ်ဝၼ် မၼ်ဝ၊ၶၼ်ႇင်ၶ၊လဝ် လင်ႁွင်ၽဝ် တင်လ၊ၶွင်လ၊ၶင် ၶဝ်သွင်ႁေႃ၊

ဢၼ်ယူလိုးၵၼ်ၶၼ်မၼ်ၶၢ၊ထဝ်ၶဝ်ၶၼ်ၵႂႃ၊လွၵ်ႈၶ်ၵ်တ်ထိုင်ယိဝ်ၵ၊တီၶ်ဝၼ်မၼ် လေၶ၊ထဝ်ပ၊းၵႂႃ၊တင် မတုဝ်း၊ၵ၊မၼ် ၅ဝိပ၊းတင် ၇ဝ်တင် ၂ တုဝ်ဝ်ဝ် လိုင်တုဝ်း၊ ၵ၊မၼ် ၄ဝိ ဝ်ဝ်ဢိင်လိင်တုဝ်း၊ၵ၊ မၼ် ၃ ၅ိ ဢဝ်ပ၊းၵႂႃ၊တီၶ် မၼ်ၶၼ်၊ၶ၊ထဝ်ႁဝ် ၶဝ်ၵႂႃ၊ၵျူးပင် ၵျူးၶုဝ် ႁဝ်ၶ၊ယူႉသ်တင် ၶၢၵ်ဝၼ်ၶၼ် လေမိုဝ်ၶၼ် ယင်ထဝ် ဢိတ်း၊ၵင်ဝၼ်ဢံပ်တုၵ်လေလဝ်တင်လတ်လေၵဝ်တၵ်ၶဝ်ၵႂႃ၊လေၵ၊တီၶ်မၼ် ပုၼ်ၶၼ်ၵံး၊ဝ၊ၶေ်ငသေယဝ်ထင်ဢၢၵ်ၵႂႃ၊သေလေဢံပ်တၼ်ႁိုင်သင်မၼ်ထင် ပြၼ်မိုၼ်မ၊းၶၢၼ်ထပ်ယူၵ၊တီၶ်ပင်ႁဝ်ၶ၊ၵျူးၶၼ်ယဝ်ပေါ်ဝ၊ထိုင်မိင်မိုဝ်မိုင် လိင်မ၊းၶၼ်ၶ၊ထဝ်လုၵ်တုလိုမၶၼ်လေဢံႁၼ်ဢံထုပ်ထင်ဢၢၵ်ၵႂႃ၊ႁ၊မၶၼ် ၵ၊တီၶ်မၼ်လဝ် ၶၼ်လေဢံထုပ် သေယဝ်ဝ်ၶၼ်ထင် ဢၢၵ်ၵႂႃ၊ႁ၊ထိင်ပွၵ်း၊ ၵ်မၼ်ၶၼ်သေသွင်လၵ်း၊ယဝ်ထင်လဝ်တင်ထင်လွိမိုတ်မ၊းၶ၊ထဝ်ၶဝ်ၵ၊တီၵင် တင်ၶၼ်လေလတ်ဝ၊မၶၼ်ႁၼ်ယဝ်တီလ်ဝ်ယဝ်ၵႂႃ်၊ပေါ်ဢံပၼ်ပိုၼ်၃ဝိလိုင် ၵဝ်ဢံပၼ်မိုၼ်မသူၶၼ်လ်ၵႂႃ်လေ။

No. 97.

ၽၢၵျၵ်ၵုံၽၢ်သ်ယူၶ်မၼ်မေ၊မွဲထွၵ်လတ်ဝ၊။

ၶ်မိ ၁ ၂ ၆ ၈ တုဝ်မိလုၶ်လိုၶ်သီလွင် ၁ ၀ ၶံၵႂ်ပေါ်မိုင်ၶေ၊လိင်တင်လ်ဢၼ် ႁ်ၵ၊ၶ်ၵၵ်လိၶ်တီလိင်ၶၼ်လေမိလုမိုဝ်ဢၢမိင်ၵင်မိုၼ်လေမိုဝ်ဢၼ်ၵၼ်ၶဝ် လွဲလိုဝ်ၶၼ်လွဲၶ်ႁ်တိၶ်ၵႂ်ၵႂႃ၊ၶၼ်လိုင်ၶ၊ထဝ်ႁဝ်ၽေ၊လ်ပ၊းၵႂႃ၊ယဝ်ၶ်ယုၵ် ၶ၊ထဝ်ၶဝ်ထင်ယွႆႈၵၼ်လွဲၶ်ႁ်တိၶ်ၵႂ်ၶၼ်ၵႂႃ၊လေႁ်တိၶ်ၶၼ်လွဲတင်ၵႂႃ၊ၵ၊ တီပင်တ၊ယဝ် ထင်ႁ်တိၶ်ၵႂ်ၶၼ်ပုၼ်ၵ၊တီပင်တ၊ၶၼ်ၵႂႃ၊သေ လေၶ၊ထဝ် ၶဝ်တင်လ်လ်ႁၼ်လ်ႁူသေယဝ်ၵ၊တီၵင်ၶၼ်ၽေ၊ႁဝ်ၶ၊ထဝ် ၶဝ်ဢံတိုင်ဢံ လတ်ထင် ႁ်ၵင်ၶၼ်လွဲၵႂႃ၊လိုးၵၼ် တင်ႁဝ်ၶ၊သေၵၼ် ၶ်ဝၼ်ၶၼ် ၽေ၊ၶ၊ ထဝ်ၶဝ်ဢံလတ်ၶဝ်လွင်ၵႂ်လွဲႁ်ၵႂႃ၊ၶၼ် လိုင်ၵ၊တီပိုၼ်ၵၼ်တင်လ်ၶဝ်လွဲလိုင် ႁဝ်ၶ၊ထတ်ၶေပၼ် ယူ ယဝ် ထင်ၶ၊ထဝ်ၶဝ် ထင်လွဲၶ်ႁ်တိၶ် ၵႂႃ၊လေႁ်တိၶ် ၶၼ်ထင်ၵႂႃ၊ႁ်ၵ၊တီဝၼ်ၶေၵႂ် ၶၼ်ယဝ်လွင်ဢၼ်ႁ်တိၶ်ၵႂ်မ၊းႁ်ၵ၊တီ ဝၼ် ၶၼ်ၽေ၊ထင်ၵႂႃ၊တိုင်တၼ်လတ်ပၼ်ၵင်ဝၼ်ၶၼ်လေမၼ်သံဝ၊လွင်ၵႂ်သူႁ် ၵႂႃ၊ၶေ်ၵဝ်ဢံႁူပေါ်သူၶ်ႁ၊တုလု လိုင်ႁ၊ၵၼ်တဝ၊ၶေ်ငယဝ်ထင်ၵႂ်၊ႁ်တိၶ် ၶေ်ဢံပုၼ်ယ်ပုၼ် ဝၼ်လေၶ၊ထဝ်ၶဝ် ထင်ႁ်ၵင်ၶၼ်ႁ်တုဝ်မၼ်မ၊းလူမ၊း တုလုႁ်တိၶ်ၵႂ်ၶေ်ၽေ၊မၼ် ဢံမ၊းၶ၊ထဝ်ၶဝ်ထင်လတ်မၼ်ႁ်တိၶ်ၶေ်ဢံ ပုၼ်ဝၼ်ၶ်ၶင်ၵ၊ထုင်ထံမိးဢတိင်ၶၼ်လိုင်ၶ်တၵ်လ်လွဲလ်ဢၢဝ်ယဝ်လတ်ဝ၊ လိုဝ်ၶေ်ငလေမိုဝ်ၶၼ် ၵင်ၶၼ်မိုၼ်လတ်လေ ဢၼ်ပိၼ်ႁ်တိၶ်ၶေ်ႁ်တိၶ် ၵႂ်သူဢံလွဲၵႂ်မၼ်ပိၼ်ႁ်တိၶ်ၵႂ်ၶဝ်ၶ်ဝၼ်ႁ်ၶၼ်ဝ၊ၶေ်ငတီၶ၊။

No. 98.

ၶ၊ထဝ်ႁဝ်ၶင်ဢွင်ၶေ်လိုင်လီမိုဝ်ဝိင်တွင်ပြိးၶေ်ဢံပိၼ်ဝၼ် ပိၼ်ဝိင်ၶၼ် ၶ၊ထဝ်ႁိတ်ဢိၼ်ႁူင်ၶ်ဢိၼ်လဝ်ဢွၼ်မ၊းၽေ၊တီၶ၊မိုဝ်မိ ၁ ၂ ၆ ၉ တုဝ်လိုၶ်ထိတ်

ၼွ်ဂခံၶၢၼ်ဢၢၼ်ပူႇၵျွင်ဝႃႇလွင်သူ ၸၢၼ်ယူႇၼႃႈၸပ်တေႃၶၢၼ်လၢင်မႃႉသိုဝ် ၸၢၼ်လိုဝ် ၽိၼ်သဝ်ၶႃႉလဝ်ႁဝ်လေႃ ၸႃႉလဝ်ဢၢၼ်ၶႃႉလဝ် ထုၵ်လႆႈၼ်ႉမၢၼ်မီးငိုၼ်သီၶၢၼ်ႁႃႉ ၶၢၼ်ႉယဝ်ၶႃႉလဝ်ႁွႃႉယွၼ်မၢၼ်ၸေႃမၢၼ်ဢံပၢၼ်ဢံမိင်ၶႃႉလဝ်ယဝ်ဢံၸႃႉသံၽုတ် လုၵ်မႃႉတိၵ်ထွတ်သိၼ်ထွတ်သိုဝ်ၶႃႉလဝ်ယဝ် ၼိုၼ်ၼီၼိုဝ်တွင်ၼိုဝ်ပုံၶႃႉလဝ်ႁိုတ် ဢၢႉထံမတိၵ်ၼွၼ် လိုလ်ၶႃႉလဝ်တၢင်ၼိုၼ်တီၶႃႉ။ လၢင်သံတိၵ်ၼႃႈဢဝ်ႁွႃႉထိင်ငိုၼ် တိင်ၸႃႉၶႃႉလဝ်လွႆႈလူႁွၼ်တီၶႃႉႁွပ်ပိုဝ်ၶႃႉလဝ်ဢံၶံလႆႈလၢင်လႆႈမႃႉထိုင်ၸႃႉတီဢ ထံလဝ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႁဝ်တီၶႃႉယဝ်ၼိလ်တေႃလဝ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ် လဝ်ႁွင်ဢဝ်ပူႇၵျွင် မႃႉလိတ်သေႃတွင် ထံသေႃၵျႃႉလီင်သေႃယဝ် ယွၼ်ပၼ်ၼိုၼ်ငိုၼ် ၸႃႉလဝ်ၶႃႉလဝ် ငိုၼ်သီၶၢၼ် ႁႃႉၶၢၼ်တၢင်ငိုၼ် ဢၢၼ်ၼႃႈဢဝ်ႁွႃႉငိုၼ်လွႆႈႁႃႉလႆႈၼိုၼ် သေႃၸံယၢႁႃႉငိုၼ်ၶႃႉလဝ်ပၵ်သီႁႃႉသိပ်ၶၢၼ်သုံႉႁွႃႉလႆႈ"သေႃၸံတီၶႃႉ။

No. 99.

ပြၵ်သရေႃသွင်သုလ်လလွႆႈရလဝ်ၾလုင်မိုင်ပွၼ်မီးလိၵ်
မီးလႆႈပြၼ်ႁွတ်ၼိုၼ်ထိုင်မွင်လရေႃငိုၼ်လေႃ။

လုဝ်မႆႈပဝ်တီႁိုတ်ႁိုၼ်ဢမျႃႉၶေၼ်လႃႉရေႃၶဝ်ဢတႃႉတုံမႆႈပဝ်ပေတုင်ၥရၼိုင်ႁႃႉ လႆႈသေႃၸံလဝ်လိၵ်မႃႉလႆႈႁူလႆႈငိုၼ်ၼေႆႈမိုင်ပွၼ်လိုင်မႆႈပဝ်ႁႃႉပေႃလႆႈပေႃတုၼ်ၼိုင် ဢံမီးယွႆႈၸၼ် ယုၵ်ဝႆႈမႆႈပဝ် သီႁႃႉသိပ်ပႃႉၼိုဝ်ပိင်လုင် ပတ်လၢင် မီးသံၼိုပ်သီၼိုပ်ၸ လႃႉၶဝ်မႃႉယၼ်ပြိတ်သိင်လတ်ၸုံဢံပႆႈယဝ် ႁိုတ်ႁင်ႁိုတ်ႁေႃၼေႆႈဢတုၵ်မႆႈၾ ၸေႃမင်ဢံမီးယႆႈယွၼ်မိုင်ၼေႆႈလႆႈယွၼ်လွၵ်လွၵ်မိုင်ပိင်လႃႉလၢင်ပိုၼ်ပၼ်ဢုပၼ် ႁူဝ်လႆႈလၢင်လေႃတၢင်မႃႉလၢင်ယႆႈမႃႉႁိုတ်မႆႈသၵ်ဢလုဝ်ယပၼ်၁၅ဝၼေႆႈၸေႃပိုဝ် မႆႈပီႁိုင်ယၼ်ယဝ်ပိၼ်မႆႈၼေဝ်မႆႈမိင်ၼေႆႈဢသုင်လႆႈၾႁွႃႉၼေႆႈၸေႃလႆႈႁႃႉသိုဝ်မိုင် ၽိုင်သထုင် မိုဝ်ယင်လၢင်လႆႈမႃႉႁိုတ် လုၵ်ယွၵ်လွၵ် လွၵ်ၸေႃပၼ်ၸံယွင်လၢင်တီပိၼ် ႁင်ပိၼ်ႁေႃဢ တုၵ်မႆႈၼေႆႈလိုင် ပိုဝ်မိုင်တုဝ်ၸဝ် ဢံမီးသံယွၼ် တီးပၼ် တီးၸေႃ ႁုဝ်လဝ်မၼ်လဝ်မိုင်ယႆႈၶေၼ်လႆႈလတ်တိုင်ဢတုၵ်ၼေႆႈတီပၼ်လႆႈဢံမီးပုၼ်ၶေၼ် တေႃၼ်ၼ်ၸေႃႉလေႃၸေႃႉဢႃႉႁုဝ်ဢႃႉထႃႉၸၼ်မဝ်လႆႈလိုဝ်ႉလႆႈလိုဝ်ႉတင်မိုင် လုၵ်မိုင်လၼ်ပီၼွင်ပေႃမွင်လႃႉရေႃယင်တီႁိုတ်ပိၼ်တၵ်ၼုဝ်သေႃလွႆႈထီပၼ်လႆႈ လွင်မီးၼေႆႈင်လၢင်မီးလိၵ်လီလႆႈမၼ်ႁွတ်ထိုင် မွင်လႃႉရေႃငိုၼ်လေႃ။

No. 100.

လိၵ်ၸမိင်ရုံးတေႃလုင်လဝ်ဝုၼ်ၵျုၵ်ၶုၼ်လုင်ၸၢၼ်သိင်
ၸမိုင်တႆႈတိၵ်ၼိၼ်ထေႃၼေႃပွတ်ပႃႉတုဝ်။

ႁဝ်လဝ်ဝုၼ်ၵျုၵ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်လၢင်မီးလိၵ်ဢမိင်တေႃသင်သုဝ်ပၼ်မႃႉ ၸႃႉတီလဝ် ယၼ်ပြိုဝ်လႃႉႁိုင် ထမုင်သိုင်ၸင်ၾ ၶဝ်တၢင်လႆႈႁႃႉလႆႈငိုၼ်ၸုံၸံႉလေႃဢၢၼ် ႁုၼ်ၸေႃဢဝ်လိၵ်လႆႈမႃႉတေႃလိဝ်ၼေႆႈပိၼ်ဢမျုဝ်ႁုၼ်ပြင်သိလ်လေႃမၼ်တၵ် ၼိုၼ်မိုဝ်ႁွႃႉၸႃႉတီ ၼ်ၼိင်ငၼ်ၼၼ် မၼ်လၢင်ၼိုၼ်မႃႉတင် မိုင်ၽျိုင်တုင်ၼၼ်လေႃ ပေႃဝႃႉမၼ်ဢဝ်လိၵ်ၼိုၼ်မႃႉၵျႃႉမႃႉတေႃၼ်ပင်ၶဝ်လၶၼ်ၸႃႉမီးလိုဝ်ၼေႆႈလိုင်ၸႃႉ

ပိၼ်ၶဝ်ပၼ်လၢၼ်လိုဝ်ၼၼ်ပိၼ်ၶဝ်ပၼ်လၢၼ်ႁႃတီလွၼ်ၼၼ်သေဢမ်ႇဝႃႁႃဢၼ်
ပိၼ်တင်ႁိၼ်တင်ၶပ်ႁႃႉ လွၵ်ႉႁႃႉလွၵ်ႉ မိုၵ်ႈၶဝ်သၼ်ၼမ်ႈမၼ် ပိုၵ်ႈၼေယိုၼ်ယႃႉၼမ်ႈ
သတ်သိုဝ်တီယူႇတီၼႂ်မၼ်တင်လႃႉၶဝ်လွၵ်ႉလိုဝ်ၼၼ်ၼင်ႁႃဢၼ်ဢလုဝ်မၼ်မီး
ၶႃႉယႃႉႁုၼ်ဢၼ်ၼေတႃၼေတင် လွၵ်ႉသေဢမ်ႇဝႃဢမ်ႇမီးဢမ်ႇလႃႉဝႃတႃၵ်ႈလႃႉၵႃသိုၵ်ႈၵႃ
သုင်ပၼ်ႁၼ်ႁူႇတီယဝ်ဢၼ်ဝႃႁႃမၼ်ၶၼ်မၼ်တၵ်ႈဢမ်ႇလႃႉမႃႉလႃႉယွၼ်ဢဝ်သေ
တီႁွႃႉယဝ်လေႁွပ်ပိုဝ်မၼ်ပိၼ်ႁုၼ်မိုင်တင်တီပိၼ်ႁုၼ်ၼိင်ငၼ်ၶျူးမိုင်ပြင်သိုဝ်
ပုၼ်ၼၼ် လေတင်ဝႃၼင်ႁႃထုင် လမ်ႇလေႃႁဝုတ်တြူးမီး ဢတိုင်ၼႄႉၵႃလိၵ်ႈၵႃမိလုၼ်
ႁၼ်သေယဝ်လေ တၵ်ႈလႃႉၽွႆႈႁၼ်ၵိုတ်လေႃႁဝုတ်လိင်လူ တုလုၼ်ႁၼ်ၵႃမၼ်ၵႃင်လီ
ၵႃင်ငႄႇတင်တေႃႁၼ်ဝႃႉႁူႇတီယဝ် ၼင်ႁႃဢၼ်ဢမိင် တေႃမီးဢတိုင်ၼႄႉဢမ်ႇထွႆႇဢမ်ႇ
လွႆႇဢမ်ႇဢဝ်ႁၼ်ဢမ်ႇလႃႉဝႃတၵ်ႈလႃႉထွႆႇလႃႉလွႆႇဢဝ်ႁၼ်ႁူႇတီယဝ်လေ။

No. 101.

ၶႃလဝ်ထမုင်ၵႃလၼ်လင်မီးလိၵ်ႈမင်ႁလႃဢဝ်မႃးယိုၼ်ၵွတ်လဝ်ထိုင်ၼိုဝ်သိုင်
ႁင်လုံႇၵႃပေႃလႃႉၵူလႃႉငိၼ်ႁွႆႇသမ်းသွင်ပိုင်ၶႃၼေႃ။ ဢတွင်လိုၼ်ႁမ်ႇလမ်ပုၼ်မႃး
ၼႄႉလိုင်ဢမ်ႇမီး ဢမုႁိၵ်ႈလသင်တီၶႃ။ ႁွပ်ပိုဝ်ဢၼ်ယုင်မုၼ်လဝ် ပေႃဢိၵ်ႈလိုလုၼ်
လဝ်ဢလုဝ်ယၶဝ်လဝ်တင်လႃႉလူတုလုၼ်လွင်သွၵ်ႈမႃးလေလႃႉယူႇႁတ်ယိလုၼ်ၶျူသႃယူႇ
တီၶႃႁုၼ်တူၶႃယူႇ ၼမ်ႈလိင်ပႃႉႁွႃမိုဝ်ယူႇ လၵ်ႈတိုင်သွင်ၵူၼ်ယဝ်တီၶႃ။ တူၶႃလင်
သုင်လရင်တင်ယဝ်လဝ်ပေႃၵဝ်တီၶႃ။ ႁွႃႉႁႃလိုၼ်ႁမ်ႇမွၼ်ႁဝ်ၼမ်ႈၼၼ်ပိုၼ်မႃးလွႆႇယိုဝ်
ႁုၼ် ၵဝ်ၶႃဢႃႉယွတ်တႃႉသေတင်လုၵ်ႈ ယိင်ဢွၼ် မၼ်တႃႉၼင်ႁၼ် မိုဝ်လိဝ်ၼႄႉ
ၵဝ်ၶႃယင်တိုၵ်ႈထွၵ်ႈ လၼ်ယူႇႁူပႃႁူယႃႉတီၶႃ ပေႃၵူၵၼ်ယဝ် မၼ်ႁၼ်လိုင်လင်
တေမႃးတင်မႃးလဝ်တီၶႃဢႁွၼ်မီးၼႄႉင်ၵႃပေႃလႃႉၵူလႃႉငိၼ်တီၶႃ။

No. 102.

ၼေႃတီၶႃ။ ၶႃလုၵ်ႈမြဝ်လူး မိုင်လိတ်မီးလိၵ်ႈတင်လဝ် ၶဝ်ထိုင်ဢထမ်ႇပူပေႃ
လဝ်တင်လႃႉၼိုဝ်သိုင်ႁင်လုံႇၵႃပေႃႁျူးတေႃမူၵူလိင်လိင်ငိၼ်တီၶႃ။ လွင်မၼ်လိုင်
ငၼ်မိုင်လိတ်ၵဝ်ၶႃ လုၵ်ႈ၊ ဢုၵ်ႈထိင်ယူႇ ၼႄႉဢဝ်ႁႃလိုၼ် ၁ မွၼ်ၵႃၶမ်ႇမႃးတေႃလိုၼ်
ၵႃမုၼ်ၼႄႉတီၶႃလိုင်ဢႁွၼ်ႁိၵ်ႈလဢမုဢမ်ႇမီးသင်ယင်ဢၼ်ငိင်ငီယူႇလီၼွၵ်ႈလီၼ်
ယူႇတီၶႃ။ ပိုဝ်ဢၼ်ႁုၼ်ၶဝ်ႁုၼ်ဢွၵ်ႈႁုၼ်ပႃႉႁုၼ်ၼီၶႃႉဢိုင်တွၼ်ဢိုင်ၼိုဝ်ၼႄႉတီ
ၶႃလိုင်ၼၼ် ဢတွင် ၁၂၅၃ ၶုႁုၼ်ၵဝ်ၶႃဢိင်ၵူၼ်မီး ၅၁၁ တီၼၼ်ႁုၼ်ဢိင်ၵူၼ် ၅၁၁
ၼႄႉဢၼ်ပႃႉဢွၵ်ႈဢိုင်ဢွၵ်ႈတိုင်ႁွႃမီး ၄၀ ၵူၼ်တီတီၶႃဢၼ်ပိၼ်ႁုၼ်မွၼ်မႃးထိုင်
မီးႁုၼ် ၁၆ တီၶႃ။ ၁၂၆၄ တုဝ်ဢတွင်ၼႄႉဢိင်ၵူၼ် ပွင်မီး ၄၈၇ ၵူၼ်တီတီၶႃ။ ပိုင်
းဢၼ်မၵ်ႈၼိုဝ်သုံ လေယၵ်ႈႁတ်ဢၼ်လဝ်ဝုၼ်မႃးပၼ်လိုဝ်မၼ် တီၶႃလုၵ်ႈၶဝ်
ၼၼ် ၁၂၆၃ ၶုလိုၼ် လိင်မွၼ် ၂ ၶမ်ႇလဝၼ်ၼၼ် တိုၵ်ႈမၼ် ၵူတ်ၼမ်ႈ ႁူၶမ်ႇႁူၼၼ် ထိုင်မႃး
လိုၼ်လိင်လွင်ပိတ်ၶမ်ႇ ဢွၵ်ႈယဝ်ယၵ်ႈ ႁတ်လေမၵ်ႈၼိုဝ် သုံဢွၵ်ႈၼင်ႁၼ်တီၶႃထိုင်
မႃးလိုၼ်သိမ်ၵႃၶမ်ႇလမွၵ်ႈယဝ်လိုၼ်သိမ် ၂ ၶမ်ႇလၵႃၼ်မၵ်ႈမၼ်လိုၼ်ၵႃမွၼ်ဢတွင်ၼႄႉ
မၵ်ႈမၼ်သုၵ်ႈယဝ်။ မၵ်ႈမၼ်ႁေႃလီတုၼ်မၼ်ႁေႃလီတေႃလႃႉ။

No. 103.

မိုဝ်ၶေႃလယိၶေၶၢဝ်မိးဟုၶၢဝ်ၶေႃ၊ႏမြိးတင်မတုဝ်ႏျိုးႁွ၊လေ် တင်ဝၶၢဝ်တင်မိုင်
လေ်မိုဝ်ႁွ၊ထိုင်ၶႅ်ထိုၶၢဝ်သံႁွ၊ႁူပ်ရာ၊မိလိုဟုၶၢဝ်ၶေႃ၊ ၶင်ယူၶႅ်တင်ႁီၶွင်လုၵ်၊
ၶႅ်ၶွင်ၶေၶၢဝ်မိးပိတ် သွင်ပၵ်သံပၵ် လဝ်မလင်လတ်ပ'လေ်ပ'လေ်မတေ်ယိပ်မိလို
ၼွ်ဝ၊ၶေ'ယဝ်ၶေႃ၊ဢၶၢဝ်ၶင်ယူၶႅ်တင်ၶေၶၢဝ်လင်လတ်ဢံပ'ဢံပ'ၼွ်ယာ၊ပေ်ျိုမ၊ႏ
တင်ၶေ' ပိတ်ၵဝ်တေ်ပ'ပိတ်သိုင် ပေႃပိတ်ၵဝ်ပ' ၼွ်တေ်လ'ယေႃဝ၊ၶေ'ယဝ်ပိတ်
ၵဝ်ၶေ'ယေ်တုဝ် ငိုၶၢဝ်ယေ်မတ် ၶေႃပၵ်ယေ်လိတ် ယေ်လိုၶၢဝ်'ၵဝ်လ'ၶ'ၵိၶၢဝ်ၶ'
မၶၢဝ်ယ'ငိုၶၢဝ်ႁ၊တွင်လ'ႁူလိုၶၢဝ်မၼွ်ၶေ'ၵ၊မၶၢဝ်တၶၢဝ်ထိုၵ်သေ်ပၶၢဝ်ႏႁွ'လိၵ်ၵၶၢဝ်
တင်ပိတ်ၵဝ်ၶေ'ဢံလိႁိုဝ်ပိတ်ၵဝ်ၶေ'ပေႃႁွတ်ထိုင် ဢ-ၶျိုင်ၵင်ၶံမိုဝ်လူတိႁိုၶၢဝ်ႁွ'
ဝ၊ၶေ'လေ်လဝ်မငိုဝ်လင်ဢဝ်မမၶၢဝ်လိၵ်ၵၶၢဝ်တင်ပိတ်ယဝ်လဝ်ပိတ်ၶေၶၢဝ်ၶေႃျို
မသေ်ယဝ်ယတ်လိလိုႁွ၊ တင်ဝၶၢဝ်တင်မိုင်ၵ'ၵ'ယဝ်လဝ်မငိုဝ်ၶေၶၢဝ် ၶေႃၶင်ၼွ်
ယူႁီၶွင်ယဝ်ႁွတ်ထိုင်ၶျိုင်ၵင်ဝၶၢဝ်တုၵ်ယဝ်မၶၢဝ်ႁွ၊ႁေႃပိတ်မိုဝ်ႁိုၶၢဝ်ဝ၊ၶေ'လေ်
ပိတ်ၶေ'ႁွပ်မိုဝ်ပိၶၢဝ်ပိတ်ထိုၶၢဝ် မိၶၢဝ်ၶဝ်ႁွ၊ၶႅ်ထိုၶၢဝ်ၶေၶၢဝ်တင်သိုင်ယဝ် မၶၢဝ်ၶေႃ
လွံႁွ၊ၶႅ်ထိုၶၢဝ်ယဝ်ႁွပ်ပိုဝ်ဢံမိးတင်လိလိုလ၊ႏသုံမတုဝ်ႏယဝ်။

No. 104.

လိၵ်ၵၶၢဝ်လဝ်ယလုင်သိပေႃတ်ပၶၢဝ်လဝ်ၿ၊လုင်ႁုသိုင်။

ၵံပေႃလရထတိုင်ဢုင်ပွင်မႁ၊ ယ၊လ၊လဝ်ယလုင် သိုင်မိုင်ပိင်ၵ၊ၶံဢိၵ်မႁ၊
တေ်ပိၶင်မိုင်မိးလိၵ်လိလ'မၶၢဝ်ပြၶၢဝ် ႁွတ်သုင်ထိုင်လဝ်ၿ၊လုင်ႁီပေႃလ'ႁူလ'
ပိၶၢဝ်ၵွံၶေႃ၊သွင်ၵံၶ၊လေ်။၁၂၅ဝတိဝၶၢဝ်လိုၶၢဝ်ၵံလွင်သိပ်သံၶံလုၵ်ပိင်ဢုင်ပွင်
ၵ၊ၶံလုင်မ၊ႏမိုင်မၶၢဝ်တလေ်ႁွပ်ပိုဝ်ဢၶၢဝ်ပိုင်ဟုင်မြတ်လဝ်သံပ၊ႏဟုင်ပေႃမုၶၢဝ်မေ်
ဢိၵ်လ'ၶံမိတ်၊လဝ်ၿ၊လုင်ရလိုႁွတ်လွတ်ထိုင်လေ်ပိၶၢဝ်ဢၶၢဝ်ၵတ်ယိလို ၶျိုသ၊
ယေႃၵ၊ၵင်ၵ'လ'ႁွတ်ထိုင်မိုင်ၶေၶၢဝ် လိလိယဝ်ၶ၊လေ်။ ပိုဝ်ဢၶၢဝ်မဝ်လ'ပိၶၢဝ်သ
တင်သိုင်ၶဝ်လဝ်ၿ၊လုင်လေ်တွင်ထံ မွင်လွံယူဢတွင်၁၂၅ဝတိဝၶၢဝ်လိုၶၢဝ်သိၼွ်သံ
ၶံလိၵ်လဝ်ၿ၊ႁွတ်ယိဝ်မ၊ႏ လ'ပိၶၢဝ်ဢႁျိုင်ယူလိ ၵိၶၢဝ်ဝၶၢဝ်လေ်လိုလုင် ယင်ၶ၊
ယဝ်ႁူလဝ်ၶႅ်ဝၶၢဝ်ၶံ ၶုၵ်လွ်လ'ၶ'လွ်ထုပ်ယူ မဝ်ပြတ်ၶ'သုင်လိၵ်ပၶၢဝ်ထိုင်ဝ၊ၶေ'
ၶေႃဝုင်ႏယဝ်ဝုင်ႏဢံလ'ပၶၢဝ်လွင်လတ်တင်လ၊မိုဝ်မၶၢဝ်ပိုင်မိုင်ၶံၶေ၊ႁူသံႁူပိုင်
လေ်ဢံလ'ပၶၢဝ်လိၵ်ပၶၢဝ်လ'ဢ၊ႏၶေ၊လဝ် ၿ၊လုင်တေ်ၶ၊ လ'လိုဝ်သေ်ၶေၶၢဝ်လွင်
လိပိုင်လလွင်ဢၶၢဝ်ယူလိၵိၶၢဝ်ဝၶၢဝ်မဝ်ပြတ်ပၶၢဝ်လိၵ်ပၶၢဝ်ယ'သေ်ၵံတုဝ်တပေ်လဝ်
ၿ၊ဢိၵ်မႁ၊တေ်ပိၶင်မိုင်မူမတ်ၶ၊ဟုၶၢဝ်တင်လ'ၶေႃဝၶၢဝ်လိုၶၢဝ်သိၼွ်သိၶံဢွၵ်မိုင်
မၶၢဝ်တလေ်ပြၶၢဝ်မိၶၢဝ်မိုဝ်ႁွ၊ဢုင်ပွင်ၵ၊ၶံလေ်။

No. 105.

ၶ၊လဝ်လရေ်တ'လင်မိးလိၵ်ဢလိယင်ၶံ တင်လဝ်ထိုင်ၵ၊တိဢထံတေႃမြတ်
လဝ်ၶုၶၢဝ်ဝုၶၢဝ်ထွၵ်လုင် ပိၶၢဝ်လဝ်ဢၶၢဝ်မိးတေႃမူယူၵ၊တိၶႅ် ပုဝ်တေ်ၵပ်တေ်ၶဝ်
လၶၢဝ်လင်ႁီပေႃလ'ႁူလ'ပိၶၢဝ်သုလိုၶေ၊ႏႁျ၊ႏတေႃမူၵွံၵံႏ၊သွင်ၵံတိၶ၊။ၶင်ၵ၊

ဢၼ်လၵ်ၶုၼ်ဝုၼ် ထွၵ်လုင် ပိၼ်လၵ်ဢလုၵ် တေႃမြတ် မီးၸ'လ'လိၵ် ဢလွႆ လိၵ်လၢၵ်လိုၵ် ၼၼ်လိုင်ၼၢင်ၾႆ ဢမိင်တေႃမြတ်မီးဢတိင်ၼၼ်ၸႆလၵ်လင်လ' မေႃတီသေႃၸျႆလီင်ႈသေႃယၵ်လင်ပွ'လွႆဢၵ်လုၵ်လ'ဢႁွၼ်ၸႆလၵ်တင်ႁုၼ်ၾေႃႈမႆး သုင်သၵ်ထိုင်ၾႆတီဢထံတေႃမြတ်လၵ်ဝုၼ်ထွၵ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်တီၸႆ။ၸႆ လၵ်မီးဢလုၵ်ၸ'ႁၵ်လၵ်ဝုၼ် ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်လ'ယႃတ်လ' ႁေႃတုလ်ႁူ'မိုၵ်ပိုၼ် တီတုၵ်လိၵ်တ'ႁၵ်ႁူႁၵ်ႁၼ်ဝ'ပေႃမိုၵ်ယ'ၸၵ်ၼ် ဢၸုင်လႆမေႃပွ'ဢၼ်ထံလိၵ်တ' ၼၼ်ႁူ'မိုၵ်ပိုၼ်လီတုၵ်လိၵ်လီဢႆလီႁၵ်ႁေႃလ'ယႃတ်လ'လီလီင်ႈလင်ဢၵ်တွ'ႁုပ် ၾၼ်သုင်သၵ်ပၼ်မႆးၾႆတီဢထံတေႃလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်ၼၼ်တီၸႆ။

No. 106.

ႁၵ်ယူပိၼ်လၵ်မြုၵ်လႆးမိုင် ၼွင်မွၼ်မီးလိၵ်ပြၼ်ယိုၼ်ၶိုၼ် ပၼ်တီတံလရႄ တ'လုင်ဢႁျင်မၼ်လံၼၢင်ၾႆဢလုၵ်တေႃလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်မီးၸ'လ'ၾ'သေႃၾၵ်တုၵ် သိပ်တုၵ်ႈလေႃလင်ၸၼ် လွႆဢ'ၾျေႃမႆးလူတံ ဢထံႁၵ်မႆးဢပ်ပၼ် တင်ၾႆမၼ် ပိုၼ်သွင်ပျႆးႁၵ်ႁၵ်ႁႆသိုၵ်ပၼ်သၵ်ၾံမႆးတင်လၵ် လိုၵ်ၼ'ၼ်လေႃႁၵ်လင်ၸၼ်လွႆဢ မုထံၸၵ်ႁႆသိုၵ်သေႃယၵ်ဢပ်ပၼ်မႆးတံဢ'ၾျေႃၾ'သိပ်တုၵ်ဢႁျင်မီးၼၢင်ၼ'။

No. 107.

တပ်လုံတေႃလွ'လီ ၸႆလၼ်သၼ်လရႄၶုၼ်ၾျိုးမီးလိၵ် ဢလီရင်ၶံမႆးတပ် လုံတေႃမိုင်တွင်ၾျိုးလၵ်ဢႆႁၵ်ၸႆသၼ်လရႄတေႃၾျိုးပေႃလ'ၾျႆးပိၼ်တေႃမူ ၾုံၾံးသွင်ၾံတီၸႆ။ၸႆလၼ်လိုင်ပိုင်၃ပႆးမြတ်ရတၼႄမႆတႆပိဘဢႆလရိယႁုင် ဢိၵ်မိတ်ႆတေႃၼံယေႃယျၼ်လၵ်ဢႆႁၵ်ၸႆပုၵ်သတေႃမူလိုၵ်ၼၼ်ယေႃၾင်ယႆ ၾျမႆလတင်လုင်မၵ် ထိမၵ်ၶိုၵ်ယူလိၵ်ပိၼ်ဝၼ် ၾတ်ယိလ်ၸျႃသႆယူႁူလၵ်ၼ်ဝၼ် တီၸႆလေႃ။ယ'ပႆလၵ်ဢႆႁၵ်ၸႆၼ'ၾေႃၼၢင်ၵိုၵ်တၵ်ယူလီၸျႃသႆယေႃဢၼ်တရႄ တင်လုင်လိုၵ်ၼၼ်ယႆႁၵ်လ'ထိယ'ၶိုၵ်သၵ်သံသၵ်ပိုင်ၼၼ်ၸႆလၼ်ပုၵ်သမိတ်ႆ သုင်သၵ်ထိုင်ယူႁူလုၵ်ႁူယံတီၸႆလေႃ။ပြင်ၼ'လၵ်ဢႆႁၵ်ၸႆပေႃပိၼ်ဢသုင်ၼႄ ၵိုၼ်ၸႆလၵ် သုင်သၵ်မႆးဢိပ်ပု လ'ၸႆသွင်ႁူလွႆတီၸႆ။ ပြင်ၼ'ၼၢင်ဢၼ်လရင် ပႆးတိတ်ၼ'ၸႆလၼ် ဢလုၵ်မီးလင်ပၼ်ပိုၼ်မႆးတီၾေႃပိၼ် ၼွင်သင်တီၸႆလေႃ လၵ်ဢႆႁၵ်ၸႆႁိတ်ၾျေႃလူးၼၢင်ၵိုၵ်ၾႆၸၼ်မၼ်တၵ်ထုၵ်ၼၼ်ၶိလ်တေႃလွႆႁုၼ် ဢႁွၼ်လွ'သိုၵ်သၵ်ၾံတီၸႆ။ ပေႃႁျုၵ်ဢၼ်ယၵ် မီးပၵ်ၼၼ်၊ ၸျိပတ်ဢၼ်လီလီ ၼၼ်သွင်ႁူ၊လိုၵ်ၸၵ်မုၼ်သွင်ပလိင်၊မသလသွင်ဢိုပ်။

No. 108.

ၸႆလၵ် ပူႁျင် ပၼ်လိၵ်တ လင်မီးလိၵ် ဢလီယင် ၶံတင်လၵ်ထိုင် ၾႆတီဢထံ တေႃလၵ်မိလ်သိမတေႃသထႆၼႄၼၼ်ပိင်သိင်ယႆလၵ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ် ႁၵ်ပေႃႁူသိင်ႁူၶံႁူပိုၼ်လ'ႁူလ'ပိၼ်ၾျႆးၼတေႃမူၾုံၾံးသွင် ၾံတီၸႆ လွင်မၼ်လိုင် ၼၵ်မိုၵ်ပိ၁၂ ၆ ၇လိုၼ် ၾံၶ၂ ၶံၼၼ် ယူလၵ်ႁုၼ်ႁ'ၸၵ်မႆးလၵ်ဢၵ်ႁွႆၵ'ၸႆလၵ် ပိုင်၂ တုၵ်ၵ'ထိုၵ် ပေႃတုၵ်ႈၵ'မေႃသိုၵ် တုၵ်းဢၼ်ၵ'ပေႃၵ'မေႃသွင်တုၵ်ၼၼ်

ႁ၊ မၢၼ်ဢၢၼ်ႁူဝ်ႉ ထိုၵ်ပေႃ တုမ်း၊ ၶၢၼ် ၅ဝ ဢၢၼ်ႁူဝ်ႉ မေသိုမ်တုမ်း၊ ၶၢၼ် ၄ဝ ႁ၊ ဢ
ၾြီးႁူဝ်ႉ သွင်တုမ်ၶၢၼ်သိင်ၸိုၼ်႒ ယၢမ်လုလုၸိုၼ်ပွင် ၉႒ တီၼ၊ မိုမ်ဢၢၼ်ယိူလၵ်ႁုၼ်
ႁ်ႉ ၼမ်မႃးလၵ်ၵျ၊ ၶွၼ်ၼိုၼ်ၶၢၼ်ႁံလိမ်ၼ၊ လမ်ၼမ်ႁုၼ်ပွင်ၽႄ၊ ပႃးႁွင်၂ လမ်ႁူၵ်
မၵ်း၊ လပ်ၽမၵ် လင်ယွႆႈႁၼ်လွႆၼႉ ႁူႉတိၼ်ႁူဝ်ႉ၂ တုမ်ၶၢၼ် ၼိုၼ်မႃးလွႆႁူင်ၶံႁွင်
ၸိုၼ်ၶၢၼ်ယၢမ်ၼိုၼ်မ၊ ယႃႉတင်ဢွၵ်ပိ သၼ်လွႉမုလျ်တေႃ လမ်ယြ၊ ႁ်ႉ လုင်ၶၢၼ်
ယွမ် လင်ႁူႉတိၼ် ႁူဝ်ႉ၂ တုမ်လင်လွႆ တင်မႃးသိုမ်ယၢမ် လင်ႁူႉတိၼ်ႁူဝ်ႉ ၶၢၼ်လင်
မႃး ႁ်ႉ ႁ၊ တီ ၶွၼ်ဝၼ်တွင်သူ လမ်ၶိုမ် လမ်လမ်ၼမ် ဢၢၼ်မိးယႃႉ တင် တွႆပိင်ႁူမ်ပုင်
ၶၢၼ်ယၢမ်တီၼ၊ ႁံၶၢၼ် ပေႃဝ၊ ႁူႉတိၼ်ႁူဝ်ႉ၂ တုမ်ၶၢၼ် မႃးႁူတ် မႃးႁ်ႉ ႁ၊ တီ
ၶွၼ်မၼ်လမ်ၶိုမ်လမ်လမ်ၼမ်ၶၢၼ်ယၢမ်ၽေႃၼ၊ လမ်ၼမ်ၶၢၼ်လင်ယွႆႈႁၼ်ၵျ၊ တိုင်
ၵျ၊ တၼ်ႁ၊ တီၽေမၼ်ၶၢၼ်လေႁံၶၢၼ်ႁင်ၽေမၼ်ပေႃၼံၶၢၼ်လင်လတ်ႁ၊ တီ
ၼ၊ လမ်ၼမ်ၶၢၼ်လေ ဢၢၼ်ႁူႉ တိၼ် ႁူဝ်ႉ ၶေႉ ႁူႉ တိၼ် ႁူဝ်ႉသူဢံလွႆ မၼ်ပိၼ်ႁူႉ
တိၼ်ႁူဝ်ႉ ႁုၼ်ၶွၼ်ဝၼ်ၶေႉ ပွႉ ၵျ၊ ႁူဝ်ႉ ၼမ်လုင် လင်ၶင်ႁ၊ ႁမ်လတ်ၶေင်လိုင်ၶေႉလေ
ပေႃဝ၊ သူဢံယိုႁမ်ၽေႃသူယွႆႈႁၼ်လေ သွၵ်လေႁ်၊ တုလျ်ႁၼ်လူႁွၼ်တတုမ်ႁမ်
ၶေႉလိုင်ဢံလွႉ ထီႁ်၊ ပၼ်သူလႉ ၵျႉလေ လတ်လိုမ်ၶေႉင်ယၢမ်လင်မိုမ် ၶၢၼ်ၼ၊ လမ်
ၼမ်လင်ယွႆႈႁၼ်လေ သွၵ်လေႁ်၊ တုလျ်ႁ၊ တီႁ် ဝၼ်ၼမ်လိုမ်ၶၢၼ် ယၢမ်လင်လႉ ၵျ၊
ထုပ်ၵျ၊ ႁ်ၼ်ႁူဝ်ႉ ထိုၵ်ပေႃ တင်ႁူဝ်ႉ မေသိုမ်တုမ်၊ ၶၢၼ် ႁ၊ ၶွၼ်ယိုပ၊ ၶီပ၊ လမ်ပ၊ ယ၊
တီတုတ်ႁ်ယို သုံၶွၼ်ၶၢၼ် တီၼ၊ ႁ်မ်ၼ၊ လမ်ၼမ် လင်သံယွႆႈႁၼ်ၼိုၼ်မႃးလတ်ၶေၼ်
မၼ်ႁ၊ တီႁင်ပေႃၼံၶၢၼ်ထိုင်ပွၵ်း၊ ယၢမ်တီၼ၊ မိုမ်ၶၢၼ် မၼ်ၶၢၼ်လင်တုမ်မၼ်
ၵျ၊ ဢိၼ်လမ်မမ်မႃးသေယၢမ်ထွတ်ဢမ်လပ်မၼ်လေ လိုပ်လံလုလျ်ယႃႉၼ၊ လမ်ၼမ်
သေလေလတ်ဝ၊ ဢၢၼ်သူဝ၊ ႁူဝ်ႉသူ၂ တုမ်ၶၢၼ် ၽေႃဢံလွႆႁူဝ်ႉသူ ႁုၼ်ဝၼ်ႁ်မ်ၵျ၊
လၵ်လႉ မႃးႁူဝ်ႉ တင်တီလုင် လင်သူၼႉ ၵျ၊ တင်လမ် လတ်ႁ၊ တီရိုးတေႃ ၶုၼ်ႁုလ၊
ၼမ်ၶၢၼ်ၵျႉ ဢံႁ၊ းသူ သံလႉ ၵျ၊ တင် လမ်လတ်ႁ်ထိုင်ႁ၊ တီ ရိုးတေႃ ၶုၼ်ယီသိၵ်
ႁျူးၽေႃ ၵျ၊ တ ႁ်မ်ဢံႁုမ်သူတုမ် ႁမ်တၵ်ၵျ၊ လွႆထုၶေ သင်လင်ပၼ် ႁ်လႉ ၵျႉလေ
လတ် ဝ၊ လိုမ်ၶေႉင်တီၼ၊ ၵျပ်ပိုမ် ပိၼ်ၶေႉင်တုမ်ၼ၊ လမ်ႁ်မ်ဢံလင် ႁွတ်ႁူမ်ၼ၊ လမ်
ႁ်မ်ဢံမိးတီဢ၊ းႁုမ် ဢ၊ းထ၊ းမိၶုမ် ပိုင်ဢိင်ယွႆသေတီၵျႉ ယၢမ်လင်ၵျႉ မိးလမ်ၶုၼ်
ၸၼ်ထွၵ်လုင်ႁ်မ်ၼ၊ ပႃးလိမ်တုၼ်လိမ်ၶေႉ ၵျႉ တီၼ၊ လေၵျ၊ ဢၢၼ်ပိၼ်ႁူဝ်ႉ ပိုင်ႁူဝ်ႉၼ၊
လမ်၂ တုမ်ၶၢၼ်ၶင်ႁူမ်တၵ်ဢံလႉ သုံးၵျ၊ လႉႉ ၶေႉလိုင်မိလျ်တေႃ လမ်ၸၼ် ထွၵ်
ၶုၼ်လုင် မိးဢမိင် တေႃသင် သုမ်ႁူင်ဢမ် ႁင်ပေႃၼံ ၶၢၼ်မႃး လိတ်သေ တွင်တံ
တေႃ မူပၼ်ႁ် သေၵျူ၊ လီင်သေ ယၢမ်လင်ယွၼ် ပၼ်ႁ်လႉ ၼိုၼ် ႁူဝ်ႉၼ၊ လမ်ႁ်မ်၂ တုမ်
ၶၢၼ်ႁ၊ တီၶိုမ်ႁင်ပေႃၼံဝၼ်လမ်ၶိုမ်လမ်ယမ်ၶၢၼ်သေႁံတီၼ၊။

No. 109.

လွင်ၽၢၼ် လမ်ၸၼ်ထွၵ်လုင်ႁူင်ၽမ်ႁင်ပေႃၼံၶၢၼ်လိတ်ထံလေ
ၽၢၵျၵ်လွင်ၽၢၼ်ႁင်ပေႃၼံဝၼ်လမ်ၶိုမ်ၽွၵ်လတ်။

မိုမ်ၶၢၼ်ပ၊ ၶေ၊ လမ်ၶုၼ် ၸၼ်ထွၵ်လုင်တုမ် ႁင်ပေႃၼံလမ်လတ်ဝ၊ ၶင်ႁ၊
မူၵျင်ပၼ်လိၵ်တမႃးတင်မႃးယမ် လတ်ၶေၼ်ပ၊ ၶေ၊ လမ်ၸၼ် ထွၵ်လုင်ၶေႉတီၼ၊

လိုင်ၶၢင်ႁၢၼ်လိၵ်ဢလီယင်ၶံလိၵ်လၵ်ပူ ၯျင်လိၵ်တမီးၶၢၼ်ဢံလွႆသေႁံတီၶၢ၊ၼ်မိုၵ်ၸီ၁၂၆၇တုၵ်လိုၼ်ႁံမ်သွင်ၶံၶၢၼ်ၶၢင်ႁုံဢၢၼ်ပူၯျင်ပၼ်မ၊းတင်လၵ်ၶၢႆႈလိုင်ၶၢ၊လၵ်ဢံလႆႈႁၢၼ်ၶၵ် ႁုၼ်ႁူၵ်ႁေ၊ဢံလႆႈႁၢၼ်တုၵ်ပူ ၯျင်ပၼ်လိၵ်တၶၢၼ်တီ ၶၢ၊ဢၢၼ်ဝ၊မ၊းလွႆႈၶႆႈႁူႈတိၼ်ႁူႈၶၢၼ် ႁေႃၶၢ၊လၵ် လႆႈႁၢၼ်ႁူႈႁေႃဢံ လႆႈႁၢၼ်။ဢၢၼ်ၶၵ်ႁူၵ်ႁေ၊ဝ၊တုၵ်ၶၢ၊လၵ်ပိၼ်လၵ်သေယၵ်ထွတ်လပ်ထွတ်လိၵ်လိုပ်လံလုၺ်ယၢၼ်လုၺ်တိုင်ၶၵ်ႁုံလိုၵ်ၶၢႆႈႁေႃဢံလွႆသေႁံတီၶၢ၊တုၵ်ၶၢ၊လၵ်ၶၢႆႈလီမိုၵ်တေႃလႁိုတ်လိုင်ပိၼ်ႁုၼ်မ၊းလေဢသၵ်ၶၢ၊လင်ပေႃလႆႈႁ၊သိပ်ပီယၵ်ၶၢ၊လၵ်ဢံတွၼ်ပိၼ်ယၵ်မၵ်လၵ် သေပွၵ်တီၶၢ၊ႁွႈ၊သင် ပိၼ်ယ၊ယိုၺ်ယ၊လံ ယ၊ႁိုင်လွႆလိုၵ်ၶၢၼ်လိုင်ၶၢ၊လၵ်ႁႈလုတ်ႁႈဢိုၼ် ယူတီၶၢ၊ၶၢင်ႁ၊ဢၢၼ်တုၵ်ၶၢ၊လၵ်ဢလီတ်ၶံထံလိုၵ်ၶၢႆႈပေႃဝ၊ဢံမၼ် ဢံမိုၺ်လေလိုင်လေလိုၺ်လတ် လိုၺ်ဝ၊ဢံလွႆဢံလိုၵ်ၶၢၼ်လိုင်ၶၢင်ႁ၊ဢၢၼ်ႁံယ၊ႁုံးႁုံႁုံၺ်မီးၶၢၼ်ႁၢထွၵ်တုၵ်ၶၢ၊လၵ်ႁၢတႈတၶၢ၊။

No. 110.

လွင်မၼ်လိုင်ၶၢ၊လၵ်ၶၢႆႈႁွပ်မိုၵ်ပိၼ်လ၊တိႁုၼ်ႁိုတ်လိုင်ႁ၊တီၼ်ပိင်မိုင်ၶၢႆႈဢသၵ်လႆႈ၂၀တီၶၢ၊လေ ႁွပ်မိုၵ်တင်ႁိုတ်ဢံမီးသင် လေတေႃလိုၵ်ၶၢႆႈတုၵ်ၶၢ၊လၵ်လႆႈမ၊းလွႈထီတင်ႁိုတ်ႁၢၼ်လ၊းပွႈထုၵ်ႁိုၺ်ၶၵ်ႁိုၺ်ယၵ်ၶံၶိင်ႁ၊တီၼ်လၵ်ဝုၼ်လုင်တင် မွင်သုၺ်ယူးတင်ယုၵ်မျၶၵ်သွင်ႁေ၊ၶၢၼ်မိုၼ်ႁၢၼ်တီၶၢ၊လေ။ႁွပ်မိုၵ်တင်ႁိုတ်ဢံမီးသင်လေလင်ဝ၊တုၵ်ၶၢ၊လၵ်လႆႈမ၊းႁိုတ်တင်ႁၢၼ်လ၊းပွႈထုၵ်လႆႈႁိုတ်ယူလိုၵ်ၶၢႆႈင်တီၶၢ၊။ ႁွႈ၊ပေႃဝ၊လၵ်ဝုၼ်ၶုၼ်လုင်တုၵ်ႁုၵ်တိုင်တေႃမြတ်လႆႈမ၊းယူတေႃမူႁ၊တီၼ်တပ် ရုံးတေႃမၼ်ပုင် ၶၢၼ်ယၵ်ယၵ်လိုင် ဢၢၼ်ပိၼ်တုၵ်ၶၢ၊လၵ်ၶၢႆႈႁၢလႆႈလပ်လွႆ ၶွၵ်တေႃလၵ်လေႁၢလႆႈတင်ႁိုတ်ႁ၊တီၼ်ရုံးတေႃလၵ်ႁၢၵ်ၶၢၼ်တင်ႁိုတ်ႁ၊သင်သေဢံဝ၊တင်ႁိုတ်ႁၢၼ်လ၊းပွႈထုၵ်ႁိုၺ်ၶၵ်ႁိုၺ်ယၵ်ႁိုတ်ၶံၶိင်လွႆသိုၵ်တီယူတီၶွၼ်လွႆလိုၵ်ၶၢၼ်ၶၢင်ႁ၊လေႃႁဝတ်တြ၊းလင် လွႆမီးၶၢၼ်ၶၢ၊လၵ်မေႃႁိုတ်ယူႁူလိုၵ်ႁူဢၢၼ်တီၶၢ၊သံဝ၊လၵ်ဝုၼ်ၶၢ၊မီးဢလုၵ်ၶႈလတ်ႁုံတႈႁေႃၶၢ၊လၵ်မေႃ လတ်ႁုံတႈၶၢၼ်ယူႁူလိုၵ်ႁူမျ၊ၵ်တီၶၢ၊ၶိုၵ်ၶၢႆႈဢံႁ၊းၶၢင်ႁ၊ဢၢၼ်လၵ်လွႆဢလုၵ်တေႃဢံမီးၶၢၼ်ႁ၊ပိၼ်တင်လိၼ်တင်လွင်လိုၵ်ၶၢၼ်လေသင်ပိၼ်လၵ်မၵ်ယ၊သူယ၊သူယိုင်လွႆလိုၵ်ၶၢၼ်လေသင်ပေႃဝ၊လၵ်မိုၼ်ဢံမီးဢၶုင်ဢံလႆႈဢၶုင်ထုၵ်ပိုၼ်မေပိုၼ်ၶုၵ်လိုင်ပိုၼ်ၶံပိုၼ်လိုၵ်ၶၢၼ်လွႆလေသင်တုၵ်ၶၢ၊လၵ်ဢံတွၼ်လၵ်တွၼ်ဢၢၵ်ဢံတွၼ်လေႁုတ်လေလိုင်ပိုၼ်ႁ၊တီလွႆ.သ်တီတီၶၢ၊ႁွပ်မိုၵ်ပိၼ်လိုၵ်ၶၢႆႈလိုင်ပေႃဝ၊လၵ်ဝုၼ်ထွၵ်ၶုၼ်လုင်လႆႈၯျ၊းတေႃမူမ၊းယူမ၊းပၵ်တပ်ရုံးတေႃႁ၊တီမၼ်ပုင်ၶၢၼ်ယၵ်လိုင်တင်ႁိုတ်ႁၢၼ်လၵ်လွႆဢလုၵ်ရမီးၶၢၼ်ႁၢၼ်တင်ႁိုတ်လ၊ပုၵ်ႁုၼ်သုင်လိၵ်ပျ၊တ၊လွႆလေသင်ပေႃၶၢၼ်ဢံလွႆႁေႃႁၢၼ်တင်ႁိုတ်ႁ၊တီၼ်ႁိုၼ်ၼ်ယေ ႁၢၼ်လ၊းပွႈထုၵ်ႁၢၼ် တင်ႁိုတ်ႁ၊တီရုံးတေႃပျ၊တ၊လွႆလေသင်လၵ်ဝုၼ်တွၵ်လုင်မိုၺ်တေႃဢိတ်လူမုၼ်ႁုံမလသၶ၊းတေႃမုပၼ်တင်ႁိုတ်တင်ထံဢမုတေႃလၵ် သေလိုၵ်သေဢၢၼ် လေႁၢၶၢ၊လၵ်ပေႃလႆႈပိၼ်လိုင်လွႆလႆႈလူလႆႈတၼ်ႁွၺ်ႁၢမိုၼ်လိုၵ်တင်ႁေ၊တီလွႆၶၢၼ်သေႁံတီၶၢ၊ၶေႃ။

No. 111.

လိၵ်လၢတ်ထမုင်ၾူင်ၾိုင်တွင်လေ်လုံၵိယင်ၵုမိုင်ယွင်ႁူ ရၺ်။

လွင်တင်မၼ်တီၶၢလိုင် တုဝ်ၶၢလဝ်ထမုင်မွင်ဢုင်ၶေ'တီၶၢလိုင်လဢဝ်လီၼ် မိုဝ်ဝီ ၁၂၄၇ တုဝ်လိုၼ်မွ်၁၁ ၶံ ၶေၼ်မိုဝ်ဢၼ်လဝ်ၶုၼ် ဢလုဝ်ရလုင်လဝ်ဢရေ ပိင်လဝ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႁဝ်ၶၢလေ်တင်ႁုၼ်ၶွၵ်လိၵ်ၶွၵ်ပၢႁုၼ်လွႆပၢၶေ ပၢလင်တပ်သၢႉလိတ် သေ်တေႃလၵ်ၶေၵ်ၽိင်ႁုၼ်သိုၵ်တင်လ' ၶဝ်လို လိုဝ်ၶေၼ် ၡိုတိၵ်တေႃမူၼိုၼ်မႃႉသီပိၵ်ဢဝ်ႁၢတီၼ်ၽံပေႃ လတိုင်မိုင်တ' ပွတ်ပၢထွႆႁၢမီး ၶဝ်လို်တင်လုင် တင်လ'လိုဝ်ၶေၼ် လိုင်မိုဝ်ဢၼ်တပ် တေႃလုင်လဝ်ဢ ရေပိင်လုင် တင်လဝ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်တင်တပ်သၢႉလၵ် ၶေၵ်ၽိင်လိတ်သေ်တေႃ ႁုၼ်သိုၵ် ပွင်ႁူၵ်ပၵ်လိတ်ပၵ်မႃႉရပ်တၼ်တေႃမူမႃႉယူမႃႉၡျႃႉပင်လၶၼ်ၶဝ်တပ်တေႃ ယူႁၢတီတပ် ယဝ်ၵီလဝ်ပြွႃႉမုရ် တေႃလုင်ၶေ'တီ ၶၢလိုင်မိုဝ်ယူႁၢတီတပ်ယဝ် ၶေ'ၶေၼ် တီၶၢၽေႃသံရႃႉမိုဝ် ဢၼ်လဝ်ယ်လွၵ် လွၵ်လဝ်ပိင် ၶဝ်မႃႉတိုၵ်ပိင် ယွင်ႁူရ်ၶေ'လေ်ဢၼ်လဝ်ယ်ပိင်ၶေၼ်လင်မႃႉလွ'တပ်လွ'တၢတင်လၵ်ၶေၵ်ၽိင် ႁုၼ်သိုၵ်တင်လ'မႃႉယူႁၢတီၾျင်လဝ်မုၼ်ႁူၾျုဝ်ၶေၼ်တီၶၢယူလေ်မိုဝ်ၶေၼ်သူ လဝ်လင်မီး ဢမိင်ပၼ် ႁၢတီၶၢလဝ် ၶေၼ်လေ် ဝၢၶံၶေ'ႁဝ်လဝ်ၶ'ပႃႉဢဝ်လၵ် ၶေၵ်ၽိင်ႁုၼ်သိုၵ်ၶဝ်လို်တင်လ'ႁွၢယႁွၢတိုၵ်ႁွၢရေႃပိတ်တပ်လဝ်ယ်လွၵ်လွၵ် ႁၢတီႁူၾျုဝ် ပုၼ်ၶေၼ်လေ်တုဝ် မွ်လေ်လင်တၵ်လ' ဢွၼ် ႁူဝ်ၶေၼ်တင်ႁွၢတင်ႁဝ် လဝ်ၶေ'ယဝ်လေ်မီးဢမိင်တေႃပၼ်ႁၢတီၶၢလဝ်ၶေ'င်တီၶၢ ယဝ်းမိုဝ်ၶေၼ်ၶေင် ႁၢဢၼ်ဢမိင် တေႃသူလဝ်မီးဢတိင်ၶေၼ်ၼိုၼ်ၶေၼ်ၽံလိဝ်တင်တုဝ်ၶၢလဝ်ထ မုင်တင်ပုဝ်ၶံလိရ်ႁဝ်ၶၢလဝ်ႁုၼ် ၂ ၽေႃလင်လ' ဢွၼ်တုဝ်ႁုဝ်တိင်တေႃ လဝ်ဝုၼ် ပိၼ်လဝ်တင်ႁုၼ်သိုၵ်လၵ်ၶေၵ်ၽိင်ဢ မွ၂ၵ်ပုဝ်ပုင် ပုဝ်ၶဝ်ယွႆ ႁၼ်ႁွၢပိုတ်ႁွၢ ယိုဝ် ႁွၢရေႃပိတ်တပ်သၢႉႁုၼ်သိုၵ်လၵ်ၶေၵ်ၽိင်လဝ်ယ်လွၵ်လွၵ်ဢၼ်မီးႁၢတီၾျင် ၶေၼ်တီၶၢ။ ႁွ'ၢၶေင်ႁၢဢၼ် တုဝ်ၶၢလဝ်လ'လွ'ထွၵ်လွ'ထီ ၶေၼ်တၢၶေၼ်တင် ဢွၼ်ႁူဝ်ႁွၢၼ်သိုၵ်ၼ်သိုဝ်ၼ်ဢယၵ်ဢရေလုင်လိုဝ်ၶေ'င်ၶေ'လိုင်။လဝ်ဝုၼ်လုင် ပိၼ်လဝ်ႁဝ်ၼိရ်တေႃမတ်တုဝ်ၶၢလဝ်ၶေ'ပိၼ်လိုဝ်ၶေင်ၾျေႃၾျုၼ်ၶၢဢၼ်လိဢ လင်လဝ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႁဝ်သေ်ၽံတီၶၢလေ်ႁ်တုဝ်ၶၢလဝ်ထမုင်ၶေ'လ'ဢဝ်ႁုဝ်ႁ'ဝ' သၢဝ'တေႃလုဝ် ဢသၵ်ၶၢလဝ်ၶေ'ၼိရ် တေႃဢိတ်လူ မုၼ်ႁူ ပၼ်ဝ'လၵ် မတ် တေႃလဝ်ဝုၼ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႁဝ်ၶၢဝ'သေ်ယိုၼ်း၊သေ်ၽံတီၶၢၶေႃ။

No. 112.

လွင်ၽၢၾျင်ပိၼ်ၽၢမုတိင်ႁၼ်ၼ်ႁတ်။

ၼ်ႁတ်လုၵ်း၊ၶေၼ်မီးမေ်ယိင်ဢွၼ်ၽေႃး၊ႁင်လီသေ်ၡျၢၶ'ႁုရ်ယူၼ်သုံသိင် ၶေၼ်လိုဝ်မၼ် ၶေင်ၶွ'မၼ်ဢံႁူထင်သၢ၊၊ႉဝဝ်ႁ'ဢွၼ်ၽေႃး၊လိုဝ်မၼ်ဢ'ယ်ုင် သွင်ႁၵ်ၽိုၵ်မေ်ယိင်ဢွၼ်ၶေၼ်ၶေလေ်ဝၼ်တၶေင်လၢၶေၼ်ႁွၢၾွတ်တီသုံသိင် မေ်ယိင်ဢွၼ်ၶ'ႁုရ် ၶေၼ်ႁိုင်တၼီယဝ် လွင်ဢၾျင်ႁၵ်ၽိုၵ်ႁၼ်လိုဝ် ၶေၼ်လို လတ်ယဝ်လေ်မေ် ယိင်ၶေ'ဢံၽိုၵ်ဢံႁၵ်လ'ပေႃထိင်ပေ် ပိတ်လိုဝ်ၶေ'င်ၶေ'ယဝ်

ၽၢလိၵ်ဝ'လိူဝ်ၵႃႈ မေႃယိင်း ဢွၼ်'လ'ထုၵ်ႇလ'တိုၵ် ၵႂႃႇ'တၢင်ႇ'မိတ်ႇ႗ ႁႅ'ဢၼ်ဢ'ပ်ၢဝ်
သွင်ၶ'ဢၼ်မိတ်မွင်ႁူဢၼ်မၼ်ယိပ်ယူႇသေၶၼ်တိင်သိုဝ်ယၼ်ဢၼ်မေႃယိင်းဢွၼ်
ၶ'ဢၼ်မိုၼ်မၼ်ၵေႃသိုဝ်လေလပ်မိလိုၼ်ၶင်ယၢႈမိုၼ်ႁႂႃႇ'းလပ်တိုၼ်မိလိုၼ် ငွၢၵ်သွၵ်ႁႂႃႇ'းမိလိုၼ်
သိုဝ်ၶေႃႈမိုၼ်ယၢၵ်သ'ႁႂႃႇ'း႟ပွင်မိလိုၼ်ႁႂႃႇ'း႟ဢၼ်မေႃယိင်းဢွၼ်တိုၼ်ထုၵ်ႇလ'ႁႂႃႇ'တၢင်သိႁႂႃႇ'
ၶ'ဢၼ်ႁႂႃႇသုင် တီသေပုင်လၵ်ဢလုၵ်ရသေယၼ်တြႃႈၶံဢ'ပ်ၢဝ်သွင်ၶၼ်ၶၼ်ၵေႃႈ
ႁႃလ'လိတ်သေတွင်ထံလေပလိၵ်သ႟ဢမုထံၶၼ်တိဝ'ၽၢလိၵ်ယၼ်ၶ႟ၵေႃႈ။

No. 113.

ႁၵ်လၵ်ယၢၵ်လုင်မိင်မိုၼ်ပွၼ်လင်မိးလိၵ်လိလ'မၼ်ပြၼ်ႁႂႃႇတ်မိုၼ်ထိုၼ်ၽ႟တီဢ
ထံတေႃႈလၵ်မိလေ႟လယေႃႈမင်ႁြိးလၵ်လုင်မိင်မိုၼ်ၽၼ်တရဝတီ ႁႃပေႃႈလ'ႁႃလ'
မိၼ်ႁူၽံ႟သွင်ၽၢလိၵေႃႈၶင်ၽ႟လိၵ်ဢရ လၵ်ယၢၵ်လေ႟လယေႃႈမိးလိၵ်ပၼ်မ႟း
ၽ႟တီႁၵ်ၶ႟ၶွင်ယၢၵ်လုင် မိုၼ်ပွၼ်ၶ'ၶၼ်လိုၼ် ႁၵ်ၶ႟လ'ႁႃလ'မိၼ်ဢၵျင်ဢရ႟
မၼ်ႁူလိုၵ်ႁူမိုၼ်ယၼ်ၵွ'႟တေႃႈလိၵ်ၶ'လိုၼ်လၵ်ၶုၼ်ဢိုၼ်ၽလိၵ်ဢလုၵ်ရၶၼ်လၵ်
ဢရေမိင်ဢၼ်သိင်ဢမုမိုၼ်တ'ပွတ်ပ႟တိုဝ်ၶ'မိးဢမိင်လတ်ၽ႟တီႁၵ်ၶ႟ၶ'လိုၼ်
ပေႃႈထိုၼ်ၶင်မိ ၁၂၅၅ တုၼ်လိုၼ်လွင်ၸၶံၶၼ်လိုၼ်ႁၵ်တၵ်ပႃႈဢၼ်လိတ်သေတေႃႈ
လၵ်ၶၵ်ၽိင် ၽုၼ်သိုၵ်ၽၵ်ၵွ႟ တိုၵ်ၽ႟တီၶင် မိင်မိုၼ်လၵ်လုင်ယေႃႈလယေႃႈ ပုၼ်
ၶၼ် ယၼ်မိးဢ မိင်လတ် ၶ'င်ၽ႟တီႁၵ် ၶ႟လိုၵ်ၶ'င်ဢမၼ် ယၼ်လွင်မၼ် မိး
ၶ'င်ၵွ'႟လၵ် မိယၢလုင်တၵ်လ'သယေႃႈၶင်ႁိုၵ် ဝ႟ၶ'ၵေႃႈပၼ်ပြၼ်မိုၼ်မ႟း
ၽ႟တီႁၵ်ၶ႟ၶ'သေၽံ ၶင်ဝ႟ၶ'င်ၵေႃႈ တုၵ်လၵ်မိလေ႟လယေႃႈလုင် လိၼ်လ႟း
တေႃႈမူလိလိင်ငံပေႃႈဝ႟လိဝင်မ႟းႁွံမ႟းပိုင်တိုဝ်ႁုံဢလံတေႃႈလၵ်ၶုၼ်ဢလုၵ်ရလုင်
ၶၵ်ၶ'တၵ်လိႁိုၵ်ဢံၶၼ် ၵေႃႈၶ'မိၼ်သင်ၵေႃႈ မိၼ်တႁၵ်ဢံမ႟းမိၶုၼ်မိုၼ်ဢိုၼ်
ၶၵ်ယ'ႁၵ်ဢံၽုၵ်ၶၵ်ႁၵ်တၵ်ၶုၶံတိုၵ်တေႃႈ ဢၼ်ၵွ'ပေႃႈဝ႟လ'သယေႃႈၶ'င်ၵေႃႈ
ၽံသယေႃႈတေႃႈလၵ်မိယၢလုင်မိၼ်လၵ်ယၼ်ႁၵ်ၶ႟ဢံလင်ဝ႟သင်ၵွ'ၵေႃႈ။

No. 114.

ၶေႃႈၶ႟လၵ် မေႃဢၵျင်ၶံယူၶင် မိင်မိးလိၵ် ဢလိရင် တေႃႈၶံတၼ်လၵ် ထိုင်ဢထံ
တေႃႈလၵ်ၶေမိင်လုင်မိၼ်လၵ်တီၶ႟။လွင်မၼ်လိုၼ်ၶ႟လၵ်မိၼ်မေမ'ဢသၵ်လ'
သေသိသိပ်း႟ဝ'သေ ပ်ၢဝ်ၶ႟လၵ်တ'ယၼ် ၽိုတ်ႁုၼ်လုၵ်ဢွၼ်ႁ႟ၵေႃ႟ဢၼ်ၵေႃ႟
လိၵ်သုတ်ၶ'ဢသၵ်မၼ်လ'သေႁ႟မိလိုၵ်လံႁူၵ်မိယၼ်ရ႟းမိလိုၼ်မိုၼ်ဢၼ်လၵ်ယၢၵ်
မိုၼ်ၶ'ၶံပွ'ယူၶၼ်ၽၼ်ၶံဢမိင်မိတ်ၶ႟ေလိလုၵ်ၶ႟လၵ်လေၵွ႟တုလိုၼ်ပွ'လေတြႃႈ
ၶံမၼ်ၵျေႃႈႁႂႃႇင်ဢၼ်လုၵ်ၶ႟လၵ်ၵွ႟ၶင် မုလိုၼ်တေႃႈလၵ်ပြႃႈသေယၼ်မၼ်ဢၵ်မၵ်
ဢုတ်သွင်ပေ႟ၵွၵ်ႁူၵ်လုၵ်ဢွၼ်တိၵ်မိၼ်လိုတ်မိၼ်ယင်တ'လိုမ်ၵွ႟သေယၼ်လင်
ထိုၵ်ဢၼ်မိပ်ၶေႃႈၶံ တွင်ႁူၶံၽင်ၶုလိုၼ်တိၼ် လုၵ်ဢွၼ်တၶ႟ပေ႟ယၼ် မၵ်တၼ်ႁိုင်
လုၵ်ဢွၼ်ႁူတုၵ်မ႟းသိလိုၼ်ႁႂႃႇင်ႁ'လေၶ႟လၵ်ၵွ႟လုပ်ႁၼ်ယၼ်ၶ႟လၵ်ထံတုလိုၼ်လုၵ်
လ'ၶ႟လၵ်ဢွၵ်ဝ႟ဢ'ပျႃး ၵျေႃ႟ႁႂႃႇင်မ႟းဝ႟ၶ'တီၶ႟။ၵွပ်မိုၼ်ဢ'ပျႃးတြႃႈၶံႁႂႃႇင်
ဢၼ်မ႟း ပေ႟လုၵ်ဢွၼ်ယၼ် ဢံၽ႟းဢၼ်ၵွ႟ ၶုၼ်ပိုၼ် ၶုၼ်ၶံၶ'လေ လွင်မၼ်မိလိုၼ်
တေႃႈလၵ်ၶေမိင်ပေ႟င်မိၼ်လၵ်ႁၵ်ၶ႟လိရင်ပၼ်ဢမုတြႃႈမၼ်မိလိုၼ်သေၽံၶ႟။

No. 115.

လွင်တင်မၢၼ်လိူင် တုၵ်ၶၢ လၵ်ၼင်ၼေႃ လၢၼႄ တင်လၵ်ယၢ ၽြုၵ်လၢႆး လုင်ပိင်
မိူင်သႁႂ်ႈၼႄၼ်ပိၼ်ယုၵ်ပိၼ်မေ အႁျူင်ပႃးၽၼ်လီမိူဝ်ပီ ၁၂၆၃ တုၵ်လိူၼ်လိင်ၼွႆ
သွင်ၶၢံၼႄၼ် ၊ လိၵ်ႁၼ်တေႃႇပေႃႇၸႂ်တ်ထိူင်မိူဝ်လိဝ်ၼႄႈတီၶၢယၢဝ်တေႃႇလိဝ်ၼႄႈလိူင်
လၵ်ၽြုၵ်လၢႆးၼႄၼ်မၢၼ်လၵ်ဢံမတ်ၶၢလၵ်ႁဝ်ပိၼ်လုၵ်ပိၼ်မေမၢၼ်လၵ်ယၢဝ်လေႃ
တင်ၵိၼ်တင်ၶုပ်သိၼ်သိူဝ်ၶုဝ်လိင်ပိုၼ်ၶံၽေႃႇဢံယိုၼ်ဢံပၼ်သေဢိလ်ယၢဝ်ဢံ
ၽၢႆးထိူင်မၢႆးမိူဝ်ပီ ၁၂၆၉ တုၵ် လိုၼ် ႁၢၼ်ႈ၉ၶံ၁၀ၶံၼႄၼ် ၶၢလၵ်တင်လုၵ်လႆႈၶၢ
လၵ်လၵ်လိင်ဢွၼ်ၼႄၼ်လင်ဢွၼ်ၽၼ် မိုၼ်မၢႆးၸႂ်တ်ထိူင်ၽၢတီၼႂ်ပိင်ယွင်ႁူၺ်
ၼႄၼ်လၵ်ယၢလုင်လင်ဢဝ်လုၵ်လႆႈဢွၼ်ၶၢလၵ်ၼႄၼ်ၶံသင်ၶံလင်ၵိတ်ပွႆႈၵိတ်လႆ
လူ ၵၼ်လိုဝ်ၼႄႈင်ၼႄၼ်ၽေႃႇ ၶၢလၵ်လင်လွႆပွႆႈဢဝ်ႁွၢ မွၵ်ႁွၢပင်မၢၼ်လၵ်ၽေႃႇ
မၢၼ်လၵ်ဢံမၢႆးပိုၼ်တၵ်လူတၢၼ်ၶံသင်ၼႄၼ်ၽေႃႇဢံမၢႆးလွႆႈမၢႆးထီသေဝတ်သေ
ႁျပ်တီၶၢယၢဝ်။ႁႂ်ႈၢမိူဝ်လိဝ်ၼႄႈလိူင် တင်တုၵ်ၶၢလၵ်ၼႄႈတင်လၵ်ၽြုၵ်လၢႆးၼႄၼ်
လိူင်ၼင်ၵျူဝ်ၶဝ်ယုၵ်ၶဝ်မေတၵ်ၶတ်တၵ်ပြတ်ႁွၢၼႄႈတီၶၢလိူင်မိလ်တေႃႇလၵ်ၶုၼ်
ဝုၼ်ထွၵ်လုင်လီယၢင်သုင်ယျတ်ပၼ်ယျတ်လၢသေၽံတီၶၢသင်ဝၢမၢၼ်လၵ်ဢံပိတ်
လႆႈႁႂ်ႈဝၢၼႄႈင်ၽေႃႇ ယေလိုၼ် ပိုၼ်သီတွင်ၶၼ်ႁၢႁျပ်ႁၢတွင်ၼႄၼ် ၵိမၢၼ်လၵ်
ဢိလ်လူ မုၼ်ၵျူံပၼ် ၽၢတီၶၢလၵ် ၵိလႆႈပိၼ် လရိပ်ၵိၼ် လိင်လွႆႁွၢမိူဝ်ၼေႃပုၼ်
ၼႄၼ်သေၽံတီၶၢဢၼ်ၼႄႈၽေႃႇမိသ်တေႃႇလၵ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်မိးဢမိင်ယွၼ်
ပၼ်ၽၢတီၼုဝ်လၵ်ၽြုၵ်လၢႆးၼႄၼ်သေၽံတီၶၢၼေႃ။

No. 116.

လိၵ်လၵ်ၸႃႈၽေႃႇတထိူင်လုံးတေႃႇလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်။

လွင်မၢၼ်လိူင် ၁၂၆၈တုၵ် ဝၼ်လိုၼ်သိပ်ဢိတ် လပ်ၼႄၼ် ၵိတ်ပွႆႈမုလ်တေႃႇ
လၵ်ၽြိူဝ်းတႃႈတီလ်လူတၢၼ်ၽၼ်ႁင်ယွင်ႁင်မၢၼ်လေၶၢလၵ်ၽေႃႇႁင်မိူင်ၶုဝ်တိူဝ်ၶုဝ်
ၸႂ်ႈသေယၢဝ်ဢွၼ်လုၵ်ဢွၼ်မေယိင်ႁွၢလူႁွၢ တၼ်မုၼ်ပျေႃႇလိူဝ်ၼင်ပိုၼ်တီၶၢ
ဝႆႈၼႄႈၶၢလၵ် ၶဝ်ယၢၼ် ဢွၵ်ပွႆႈမၢႆးသေမိူင်မိင်းတီၽင်တင်မၢႆးႁူပ်ႁုၼ်ႁၢၽေႃ
ပၢႆးႁွင်ပၢႆးလပ်လေမိူဝ်သေယၢဝ်မၢႆးလွၵ်လိၵ်ၵျိၸႂ်ပုတ်ဢဝ်ႁွၢၶုဝ်တိူဝ်ၶုဝ်ၸႂ်ႈပိုၼ်
ၶံတင်သိင်ယၢဝ်မိုၼ်ပႆႈၶဝ်မိူဝ်ၼႂ်ပွႆႈၼႄၼ်ၼင်ၽဝ်လေၶၢလၵ်လွႆပၢလင်ငွႆႈလွႆသွၵ်
ႁၢၽေႃႇဢံတွင်လႆႈတုၵ်ႁုၼ်လေဢံထုပ်ဢံႁၼ်တီၶၢ။ ၶၢလၵ်လင်ႁွၢလူသုလ်လႆ
ပုဝ်လုင်ဢၼ်ဢုပ်ထိင်ပွႆႈယူၼႄၼ်တီၶၢၽံၼႄၼ်မၢၼ်ၽေႃႇဝၢလီယၢဝ်ဝႆႈပွႆႈၼႄႈႁဝ်
တေလီလွႆႈငွႆႈႁၢ ၵိလႆႈၽံလိဝ်တေႃႇလိဝ်ၼႄႈ ပိၼ်ယွင်ပွႆႈၵိုၼ်ယူလေ ႁုဝ်ႁုၼ်တင်
လႆႈတိုၼ်ပႆႈမိူဝ်ၽၼ်သိင်ႁႂ်ႈၢၶုဝ်ပိုၼ်ၶံဢၼ်ပၢႆးႁွၢၼႄၼ်တၵ်လႆႈပၼ်ဝႆႈလလင်
ဝၢၼႄႈလေၶၢလၵ်ၽေႃႇပၼ်လလင်ၽံလိဝ်တီၶၢလသင်ၼႄၼ်လံပေႁူၵိလ်ႁူးပေႁူ
မုၵ်ႁူးပၵ်ၶေႃႇၶံသိမိူဝ်လၵ်လွပ်ႁၢၽွင်မွင်ႁုလ်သံသိလ်လၼႄႈ ၼႃႇၼႄၵ်လင်မၢၼ်
မိးၶံသိၶၼ်သိင်ႁၢလုၵ်ၼႄၼ်ၽၢမၢၼ်တၢၼ်လွႆႈပျင်ၼႄႈပၢႆးပိလ်မိူဝ်ပိလ်တီၼ်သိ
ႁူၶၼ်လင်မိး ႁၢတွင်ၽၢမၢၼ် တင်သိင်သင်ပိုၼ် ၁၄ရပိတၶၢ။ ႁႂ်ႈၢတလိဝ်ၼႄႈပွႆႈ
မုလ်တေႃႇယၢဝ်ႁႂ်ႈဢံၽၢႆးလႆႈမၢႆးသွင်သံလိုၼ်ယၢဝ်။သတင်သိင်ၶဝ်ၽၢသင်ၽေႃႇဢံ

လ႑ငိၼ်ၶႃးသင်ၵူပ်ပိုဝ်ၶေႃလေ်ၶႃႈလဝ်ၽႅၵ်ႈ ဢမ်လႃႉၵူႈၶႃႈလွ်ႉမွင်ထွႆႈယူႉလွင်ၶေႃႇၵူ
ဝၼ်တီႈၶႃႈဢမုၼ်ၶေႃႇလႆႇဢမ်လႃႉၼိုၼ်တင်သိင်ၽႅၵ်ႈႁိူလႃႉသံပုၼ်ယေႃႈပုၼ်ၽႅၵ်ႈလီသွင်
ပုၼ်ၽႅၵ်ႈလီလဝ်ၼိုဝ်ႁုဝ်မုၼ်ႁူႉဢိတ်လူပၼ်ၼိင်ပိၼ်ၶႃႈၼိုဝ်ၶႃႈလဝ်လေၶင်ဢုပ
တေ်တေႃႈလဝ်ဢလုဝ်ရမိႈၶေၼ်ၼိလ်တေႃႈမလပၼ်သေႃႇဢံလိုလ်တီႈၶႃႈလေႃႈ။

No. 117.

ၶႅပီ ၁၂၆၀ တုဝ်လိုၼ်ဢံမ်ၶံႈၶေၼ်။ ၶႃႈတီႈၶႅၵ်ႈဢတ်ပိင်တွင်ၾြိုးၶေႃႇၶႃႈလဝ်မႃး
ၶႃႇၶံလေ်လိုဝ်မၼ်ဢမ်ႁူ ပိၼ်ပုလိဢ်သႃးၽႅၵ်ႈ ယူၶႅဢပ်ယႂ်ႇတွ်ႈ ၶေၼ်မၼ်မဝ်လဝ်
မႃးယဝ်လင်မႃးတိဢ် တိဢဝ်ၶႃႈလဝ်ဢွၵ်ႈၵူႈၶႃႈတီဝၼ်ဢွၵ်ႈဢတ်ၶေၼ်သေႃႇယဝ်
ၵူႈဢဝ်တုဝ်ၶႃႈလဝ်မတ်ႁုပ်တုၼ်မႃႇဝႃႇသေႃႇယဝ်တိဢ်လၼ်ၶုၼ်ႁူဝ်ၶႃႈလဝ်သေႃႇယဝ်
ၶလ်ပေႃႈယိလ်တိၼ်ပိတ်တိၼ်ထိပ်သွ်ႈၶႃႈတီႈၼိုဝ်ပေ်လင်ၶႃႈပီၶႃႈဢိဝ်ၶႃႈလဝ်ၶေႃႇ
သေႃႇယဝ်ႁီတိုတ်လၼ်ဢဝ်ထုင်ပႃးၶႃႈလဝ်ဢၼ်ၶႃႈလဝ်ပႃးယူၶေၼ်တီႈၶႃႈၶႅထုင်
ၶေၼ်မိႈၶံၶၼ်လင်မၼ်ႁူႈၶၼ် တင်ၼိပ်ၶေႃႈၶံသွင်ၵူၶံၶေဢ်မၼ်မိႈႁူႇႈပိလ်ၶံ
သွင်ၵူၶံၶေဢ်မၼ်မိႈသိႁူႇတီႈၶႃႈလေမၼ်ႁီဢဝ်ပႃႉၵူႈတင်တုဢ်ဢတ်ၶေၼ်တီႈၶႃႈ၊
ၶႃႈလဝ်လိုပ်လံလွႆႈႁူႈတုဝ်မၼ်ၽႅၵ်ႈဢမ်ၼိုတ်လႃႉဢမ်ႁုၼ်တီႈၶႃႈ၊ၵူပ်ပိုဝ်ၶေႃႇလေ်ၶႃႈလဝ်
ဢမ်လင်ႁိတ်ႁူဝ်လင်လႃႉမႃး ၶႃႈတီႈဢထံတေႃႈလဝ်ဝုၼ်ၶုၼ်ထုင်ယဝ်။ ပလိဢ်သႃး
ၽႅၵ်ႈဢၼ်ႁီဢဝ်ၵူႈထုင်ပႃး ၶႃႈလဝ်ၶေၼ်လိုဝ်မၼ် ၶႃႈလဝ်ဢမ်ႁူလဢ်ပေႃႈဝႃႈလႃႉ
ႁုၼ်တုဝ်မၼ်လိုင်ၶႃႈလင်တွင်ယူၶေမၼ်တၶႃႈ။ၵူပ်ပိုဝ်ပိၼ်လိုဝ်ၶေႃႇင်လေ်လဝ်ဝုၼ်
ထွၵ်ႈၶုၼ်လုင် ၼိလ်တေႃႈ မိႈဢမိင်တေႃႈ ပၼ်ၶႃႈတီႈ လဝ်ရႃႈ လဝုတ် ဝုၼ်ထွၵ်ႈလုင်
ၶေၼ်လေ်မၼ်လဝ်တဢ်ႁူႈ ပၼ်လႃႉယူၶႃႈလဝ် လႃႉသယႂ်ႇၶေႃႇင် တီႈၶႃႈ။တေႃႈလိဝ်
ၶေႃႇလိုင်ၶႃႈလဝ်တီႈမိၶုဝ်ပိုင် ဢိင်ဢမ်မိႈယွ်သေႃႇတီႈ ၵူႇမိႈလဝ်ၶုၼ် ဝုၼ်ထွၵ်ႈလုင်ပႃး
လိဝ်ၵူႇတီႈၶႃႈၵူပ်ပိုဝ်ၶေႃႇၶေင်ႁူဝ် ၶုဝ်လိင်ၶံဢွၼ်ပိလ်ၶံဢွၼ်ၼိပ်ၶေႃႈၶံဢွၼ်ၶႃႈ
လဝ်ဢၼ် ပုလိဢ်သႃးႁီဢဝ်ၵူႈၶေၼ် တဢ်ဢမ်လႃႉသုံ ၵူႈလႃႉႇၶေႃႇ တီႈၶႃႈလိုင် ၼိလ်
တေႃႈလဝ်ၶုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်ႈလုင်မိႈဢမိင်ႁွၵ်တင်ယွၼ် ပၼ်ၼိုၼ်ႁိူလႃႉသေႃႇဢံတီႈၶႃႈ၊

No. 118.

ၶႅပီဢၼ်လဝ်ႁီလတီပြၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်ၼိုၼ်မႃးတေ်ပိင်တွင်ၾြိုးၶေၼ်ၶႃႈပိၼ်
လဝ်ယႂ်မျုဝ်လႃးငုလ်ၶွၼ်မူ ၶဝ်ၶႃႈမိး ၶႅမိုင်တႃႇပွတ်ပႃႈတွ်ၶေၼ် တဢ်လႃႉယွႆႈၶၼ်
မႃးတေ်ႁိတ်ႁုင်ႁိတ်ၶျႃႈႁိတ်ႁူၶၼ်ၶၼ်ၵူဝၼ်ၵူမိုင်ယဝ်မိႈဢမိင်ပၼ်ၵူႈၵူဝၼ်ၵူ
ပိင်လိုဝ် ၶေၼ်ယဝ် မိုဝ်ၶေၼ် ၶႃႈပိၼ်လဝ်ယႂ် မြုဝ်လႃး ငုလ်ၶွၼ်မူၶဝ်ၶႃႈမိႈလိုဝ်
ၶေၼ်ၽႅၵ်ႈၶေင်ၶႃႈဢၼ်ဢမိင်တေႃႈပၼ်ဢတိင်ၶေၼ်ၽႅၵ်ႈ လင်ယွႆႈၶၼ်မႃးႁိတ်
ႁုင်ႁိတ်ၶျႃႈႁိတ်ႁူၶၼ်ၶၼ်ႁုင်ယွ်ႁုင်မၼ်ၵူဝၼ်ၵူပိင်ယဝ်တီႈၶႃႈ။မိုဝ်ၶေၼ်မြုဝ်လႃး
လုင်ပိင်သထုင် ဢၼ်တႃႇၵူႈယဝ်ၶေၼ် လင်မႃးမေႁိတ်ၶျႃႈမၼ်လဝ်ၶႃႈတီႈၶႅပိင်
တွင်ၾြိုးၶႃႈတီႈၶျႃႈႁုင်ၶေၼ်လီမိုဝ်ပိ ၁၂၅၉ တုဝ်ၶႅလိုၼ်လိုင်မွ် ၁၂ ၶံမႃးပုဢ်မႃး
ပဢ်သဝ်ၶျႃႈမၼ် မႃးႁိတ်သေႃႇၶျူလီႉယဝ် တုဝ်မၼ်လဝ်လင်မႃး ႁူင်ဢဝ်ႁုဝ်ၶႃႈ
လဝ်ၶဝ်ပေႃႈလုဢ်သွင်ၽႅၵ်ႈႁိတ်ႁုၼ်ငွ်ၶျႃႈမၼ်ၶႃႈငွ်ၶျႃႈၶေၼ်ယေႃႈလိုၼ်တဢ်မိင်
တဢ်ပၼ်ပိုၼ် ၁ ပိ မိႈဢမိင်တေႃႈ ပၼ်ၶႃႈတီႈႁုဝ်ၶႃႈတီႈၶႃႈ။ ၶႃႈလဝ်ၶဝ်လင်လႃႉႁိတ်

ႁၢၼ်ငႂ်ၸေႃ မၢၼ်လၢဝ်မႃးလီမိုဝ်ဝီ ၁၂၅၀ တုဝ်ၶၼ်ၶၢၼ် ၵၢၼ်တေႃ ထိုင်ၯတ် မႃးၶၢင်ဝီ ၁၂၆၄ တုဝ်ၶၼ်ၶၢၼ်ယၢဝ် တီၶႃ ၶၢင်ၾႃ ဢၢၼ်မၢၼ်လၢဝ် မီးဢမိင်ဝႃ ၾႃသူငႂ်ၸေႃ ၶၼ်ႇ ယေႃလိုၼ်တၢႆပၢၼ်တၢႆမိင်သူပိုၼ်ၶၼ်ၵပီ ဢၢၼ်ဝႃဝႇလိုဝ်ၶၼ်ႇင်ၶၢၼ် ၽေႃ မၢၼ်လၢဝ် ဢၢံပၢၼ်ႁၵ်ႉၵြေႉႁၵ်ႉၾိုလႇလေ ၶၢင်ၾႃ ဢၢၼ်ၵုဝ်ၶႃလႇငွ်ပၢၼ်ၸေႃ မၢၼ်လၢဝ် ၶင်ဢတွၢႆ ၁ဝိဝ်ဝီၶၼ်ႇလိုင် မၢၼ်လၢဝ် ၾွႇပၢၼ်ဝႇ ပိုၼ်၅ပိတီး သံပၢၼ်လေႃလၢင်း တၢင်ၸုဝ်သွင် တုဝ်ၶၼ်ၶၢၼ်ၾွႇလေတေႃလိဝ်ဢၢၼ်ၶႃလဝ်ၶဝ်ယၢင်လုဝ်လႇထိင်ပိုၼ်ၾႃငွ်ၸေႃၶၼ်ၶၢၼ် ယၢင်ႁိုတ်ႁျၢၼ်ပိုၼ်ၵ၁ပိတီၶႃယၢဝ်လေ ၶႃလဝ်လၢင်ၾွႃတၢင်လဝ်ယွၢၼ် ၾႃတီမြုဝ် လႃးပိင်သထုင်ပႃးမွ်ဢၢၼ်မီးယူတေႃလိဝ်ၶၼ်ႇၽေႃ မၢၼ်လၢဝ်လၢင်ဝႃပၢၼ်ၾႃတီၵုဝ် ၶႃၶၢင်ၾႃလၵ်ဢလုဝ်ရမီးဢမိင်ဝႇပၢၼ်ၶၼ်ၶၢၼ်ႁုၢၼ်ၽေႃလွ်သေဢၢံဝႃဢၢၼ်ထုၵ် လႇၶီထုၵ်လႇပိုၼ် ၾႃတီၶိုဝ်လဝ် မြုဝ်လႃးလုင် ပႃးတႇၶၼ်ၶၢၼ်လိုင် ၶိုဝ်ၶၼ်ႇ ၃ဝ ဝၢၼ်လၢင်မႃးလဝ်မႃးယွၢၼ်ၾၢၼ်တဝႃၶၼ်ႇယၢဝ်။ ၾွပ်ပိုဝ်ၶၼ်ႇလေၶၢင်ၾႃသူထုၵ်လႇ ပိုၼ်ၾႃငွ်ၸေႃၵ၁ပိၶၼ်ၶၢၼ် ၶိုဝ်ၶၼ်ႇ ၃ဝဝၢၼ်လၢင်မႃးယွၢၼ်ၵုဝ်လဝ်တၢႆပၢၼ်သူၾွႇ မီး ဢမိင်ပၢၼ်လိုဝ်ၶၼ်ႇင်ယၢဝ်လေ။ ဝႇသေ၃ဝဝၢၼ်လေယၢဝ်လၢင် ၶႃလဝ်ၶဝ်သံၾွႃ ယွၢၼ်ထိင်ပွၵ်း ၽေႃ မၢၼ်လၢဝ်ဢၢံပၢၼ်ႁံၶၼ်ၶၢၼ် ၶႃလဝ်သံၾွႃတၢင်လဝ်ၾႃတီဢထံ လဝ်မိလဵသိမၶုၢၼ်ဝုၼ်တွၵ်လုင်ၶၼ်ၶၢၼ်လေ မၢၼ်လၢဝ်လၢင်သံလွႇဢၢပ်ပၢၼ်ၶိုၼ်မႃး ၾႃတီမြုဝ် လႃးၶၼ်ၶၢၼ် တီၶႃယၢဝ် ၶၢင်လဝ်ဝုၼ်တွၵ် လွႇဢၢပ်ပၢၼ် ဢမိင်ဢတိင် ၶၼ်ၶၢၼ်ၶႃလဝ်ၵုဝ်သံၾွႃယွၢၼ်ထိင်ပွၵ်းယၢဝ်လၢင်မိုဝ်ၶၼ်ၶၢၼ်လဝ်မြုဝ်လႃးၶၼ်ၶၢၼ်လၢင်မီး ဢမိင်ယတ်ဝႃ ဢၢၼ်ႁိုတ်ပိုၼ်ၾႃငွ် ၸေႃသူသွင်ၽေႃၶၼ်ၶၢၼ် ၾဝ်ဢၢံပၢၼ်လႇသူၶႃႇ ၾွႃတၢင်လဝ်ၾႃတီရိုး လွ်ၽေႃၾွႃတ ၾႃတီၾဝ်ၶၼ်ႇ သူယႃပႇယွၢၼ်ၾၢၼ်ထိင်ၶိုဝ်ယိုၼ် ယူတ။ ၾွပ်ပိုဝ်ၶၼ်ႇၶၢင်ၾႃၶႃလဝ်ထုၵ်လႇပိုၼ်ၾႃငွ်ၸေႃလဝ်မြုဝ်လႃးသထုင်ၵ၁ဝ ၶၼ်ႇလိုင်ၶိလွ်တေႃလဝ်ဝုၼ်လုင်ဢိလဵလူမုၼ်ႁူႈယွၢၼ်ပၢၼ်ၶိုၼ်ႁၵ်လႇသေႁံတီၶႃ။

No. 119.

လွင်မၢၼ်လိုင်တုဝ်ၶႃလဝ်ၶွင်ၾတ်မွင်ဢွင်ၶၼ်ႇလီမိုဝ်လဝ်ၶုၢၼ်ဢလုဝ်ရလုင်ၶဝ် ၶိုၼ်တေႃမူမႃးယူမႃး ပၵ်တပ်ရိုးတေႃၾႃတီၶင် ပိင်မိုင်သွၵ်ၶၼ်ၶၢၼ်ၶႃလဝ်လႇထံ ႁိုတ်ၾၢၼ်ႁုၢၼ်သုင်လိၵ်လီမိုဝ်ဝီ ၁၂၄၉တုဝ်ၶၼ်ၶၢၼ် တီၶႃလေဝႇသေၶၼ်ၶၢၼ်လဝ်ဢ ရေႃပိင်လုင်သံၶိုၼ်မႃးႁိုတ်မႃးတေႃပိင်တွင်ၾြိးမႃးပၵ်တပ်ရိုးတေႃၾႃတီတွင်ၾြိး ၶၼ်ႇၽေႃတုဝ်ၶႃလဝ်လႇၶံထံႁိုတ်ၾၢၼ်ႁုၢၼ်သုင်လိၵ်ယူယၢဝ်ႁံၶၼ်ၶၢၼ်ၶႃလဝ်လၢင်သံ လႇဢွၵ်သေၶင်ၾၢၼ်ႁုၢၼ်သုင်လိၵ်သေယၢဝ် လၢင်သံလႇထံႁိုတ်ၾၢၼ်ႁုၢၼ်ႁိဝ်ၾတ် ၾႃတီၶင်ၾတ်ပိင်တွင်ၾြိး၊ၶၼ်ႇပေႃလႇသီဝီၵျပီလိုဝ်ယၢဝ်လၢင်ႁံၶၼ်ၶၢၼ်လဝ်ဢလုဝ်ရ လၢင်သံမႃးယုလျ် တၢင်ႁိုတ် မြူၶီလပေ ရိုးတေႃလုင်ယၢဝ်လေ ဢၢၼ်ၽေႃပိၢၼ်မြူၶီ လပေရိုးလရေလုင်ၶၼ်ၶၢၼ်သံဝႃ ၶႃလဝ်ႁိုတ်တၢင်ႁိုတ်ၾၢၼ်ၶွင်ၾတ်ၶၼ်ႇ ဢၢံမေႃ ဢၢံၵူ သင်သေလိုဝ်သေပိုင်ဝႃၶၼ်ႇင်သေယၢဝ်လၢင်သံၶုၵ်ဢွၵ်ပေပိတ်ဢရ ၾၢၼ်တၢင်ႁိုတ် ၶႃလဝ်ၶၼ်ၶၢၼ်ယၢဝ်တီၶႃ ၾွႇ ၶၢင်ၾႃ ဢၢၼ်တုဝ်ၶႃလဝ်လႇထံႁိုတ်မႃးၾၢၼ်လဝ်ၶုၢၼ် ဢလုဝ်ရလုင်ပေႃလႇ၁၄၊၁၅၊ပီလိုဝ်ယၢဝ်။ ၾၢၼ်ပျႃတ ႁုၢၼ်သုင် လိၵ်ၶၼ်ၶၢၼ်ၽေႃ လီမိုဝ်ပၢၼ်ဝၢၼ် မိုင်ဢၢံလီပၢၼ်ၶၼ်ၶၢၼ် တီပိုၼ်ဢၢံၵုတ်ၾွႃၽေႃၶႃ လဝ်လႇလုၢၼ်ဢ သၵ်လွ်သေလေလႇၾွႃပေႃႁုၢၼ်သုင်လိၵ်ပိုၼ်တၢင်ၽေႃၾွႃႁျႃသံဝၢၼ်သိဝၢၼ်လိုင်

တုဝ်ခ၊လဝ်လ'ဢွ၊သုင်ယေ်ဝၼ်သွင်ဝၼ် လှ်ဢွ'တီခ၊လေ် ဢွပ်မိုဝ်ၼေ'လိုဝ်သိုင်ခ၊ လဝ်ၷေ႞ဢံ တွၼ်လ'လုသေ်ပွၵ် ဢွ'တီခ၊ဢွ'၊တေ႞လိဝ်ၼေ'လိုင် ခ၊လဝ်တင်ႁိတ် ဢံမိးသင်တီခ၊သံဝ၊ဢံလ'ပိၼ်ၶိုၼ်ၶွင်ၵတ်ၼၼ်ၷေ႞ဢၼ်ပိၼ်ၵၼ်တင်ႁိတ် လဝ်ၶုၼ်ဢလုဝ်ရ ၵၼ်တင်ႁိတ်ပျ၊တ႑ ၵုၼ်သုင်လိၵ်ၼၼ် တီခ၊လိုင် ၶိလ်တေ႞ လဝ်ဝုၼ်လုင် မလသၼေးတေ႞မူ ဢိတ်လူ မုၼ်ႁုံ ပၼ်ၶိုၼ် တင်ႁိတ်ပျ၊တ၊ၵုၼ် သုင်လိၵ်ၵ၊တီၼ်ရိုးတေ႞လုင်လဝ်ပိၼ်လဝ်ႁဝ်သေ်ၽံတီခ၊ၼေ႞။

No. 120.

လွင်မၼ်လံတြ၊းခံ ပြ၊းတၵ၊ၵုင်မ၊ၼေ'လိုင်မၼ်ခတ်လင်ဢဝ်ဢွ၊ႁိုဝ်ခ၊လဝ် သံလံတင်ဢွ၊ၵုၼ်ပ၊ႁိုင်ပ၊ၼဝ်ၵိုဝ်ၼံမၼ်မၵ်မုၼိင်ႁိင်ၼိင်ယံသေ်လိၵ်ပိင်ၵလ၊း ယ်'ၶျွတ်လိၵ်မ'ၼ၊ လိုဝ်ၼၼ်လှ်သေ်ယဝ် တင်ၵုၼ်ဢွ၊ခ'တင် မိုင်ဢ၊ဝၼ်ၼၼ် လိၼ်ယင်ပုၼ်တခ၊ႁိုဝ်သံလံၼေ'လံမၼ်ဝ'ၵတိတီခ၊လဝ်ၼေ'ယေ်လိုၼ်ႁိုဝ်ယေ် လံလိုင်မၼ်တၵ်ပၼ်ပိုၼ်၃ၶိဝ၊ၼေ'လေ်တလိဝ်ၼေ'မၼ်လုၵ်တီမိုင်ယင်ပြၼ်ၶိုၼ် မ၊းတီခ၊လဝ်ယဝ်ၷေ႞ႁိုဝ်ၼေ'လိုင် မၼ်ဢံဢပ်ဢံ မိင်ပၼ်ၶိုၼ်ခ၊လဝ်။ ႁိုဝ်ၼေ' ၷေ႞မဝ်ႁၼ်တခ၊ ခ၊လဝ်ယွၼ်ၵ၊ခတ်လင်ႁိုဝ်ၼေ'ၷေ႞မိုဝ်ယုၵ် လင်ဢဝ်မိုဝ်ႁိုဝ် လင်ဢဝ်ၶိုၼ်ဢွ၊ဝၼ်း၊ယဝ်ဝၼ်း၊တခ၊တလိဝ်ၼေ'လိုင်လ'ဂလိုၼ်ၵဝ်လိုၼ်လိုဝ် ယဝ်ၵ၊ခတ်လင်ႁိုဝ်ၷေ႞ဢံလ'ယဝ် ဢံၵ၊းႁိုဝ်ခ၊လဝ်ၷေ႞မလ'ပိုၼ်လတ်ႁိုဝ် မၼ်ဢဝ်ပွင်သေ်ယဝ် လွင်မၵ်တိဝ်လှ် လွင်ယ်'လှ်သုံပိတ်သိုင်ယဝ် ဝ၊ၼင်ၼေ'လေ် ႁိုဝ်ၼေ'လိုင်မိုဝ်သိုဝ်မၼ်ႁိုဝ် ဢၼ်ယှ်သေ်ပိုၼ်ၵ၊မၼ်သိုင်ႁ၊လွ'ႁိုဝ်ႁတ်ၼေ'သိုင် သံလွ'။ ႁိုဝ်ဢွၼ်ၼေ'သိုင်ပိုၼ်၂ ၂ ၶိလုလုပွင်ၵ၊မၼ်တင်သိုင်ထိုၵ်တၼ်သင်ပိုၼ် ၁၀၇ ၶိတခ၊။ခ၊လဝ်တင်လဝ်တီလုံတေ႞မိုင်ယွင်ႁုလ်ၷေ႞ပေ႞ခ၊လဝ်ဢံတင်လၵ် သွင်ပိုၼ်သံလွ'ၼေ'လိုင်ၶုၼ်လုံး ဢယ၊သိခဝ်ဢံလိရင်ပၼ်ဝ၊ၼေ'င်လေ်ခ၊လဝ် ဝ၊တေ်ပၼ်ပိုၼ်လွ'း၊ဝ၊ၼေ'ၷေ႞ ဢယ၊သိခဝ်လဝ်ဢံလတ်ပၼ်လေ်လင်လ'မ၊း တင်လဝ်ထိုင်ဢထံလုံးတေ႞လဝ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႁဝ်ခ၊ႁ်ဢိတ်လူယျ်ယျၼ် လိရင်သုင်ယျ်တ်လတ်ပၼ်ၼင်ႁိုဝ်ပိလ်လေ်ခ၊လဝ်ဢံလ'သုံဢွ၊လ''သေ်ၽံတခ၊။

No. 121.

ခ၊လဝ်တြ၊းလုဝ်ခံလိင်တီလိၵ် ၶုပ်ခဝ်ဝ'လဝ်ဢထံတေ႞ လဝ်ၼိုဝ်ႁုဝ်လဝ်ၷျ် လူႁ်ပေ႞လ'ၵျ၊းပိၼ်တေ႞မူၽုံၽံး၊သွင်ၽံလိုလ်တီခ၊ၼေ႞။ လွင်မၼ်လံခ၊လဝ် ၵုင်သေ်ယ်၊ဝ ဢင်ဢွ၊သိုဝ်ၶုဝ်ဢထေ်ၶိုၼ်မ၊းမိုင်တ'ပွတ်လၼ်ၼေ'တၵ်ဢဝ်ခ'ဢူ ဝၼ်ဢူမိုင်ဝ၊ၼေ'လေ်ပ၊းပိုၼ်ႁိုင်း၊လုင်ဢွ၊မိုင်ဢ၊ဝတီခ၊။ ဢွ'၊ဢံတၼ်ယိဝ်တိုၵ် ႁ၊ၸွတ်ႁ'ဝုဝ်ဢွ'။ပိ၁ ၂ ၆၇ၶုလိုၼ်ၵထိင်ၶွ်ႁုၵ်ခံတိင်ၶိုၼ်လ'ယံၼေလိပြၼ်သွင်ၽံ ယ်ူလၵ်မ၊းလၵ် ဢွ၊ပိုၼ်ခ၊လဝ်ႁိုင်း၊သေ်ယဝ် ဢံႁိုင်ခ၊လဝ်ခဝ်ၼွၼ်တိုၼ်မ၊းၽုံ ၽံႁ၊ ထုင်ပိုၼ်ၼၼ်ဢံထုဝ်လင် ႁုလွင်ယ်ူလၵ်လၵ်ဢွ၊တီခ၊။ ၽံၼၼ်ဢံလင်ႁိတ် ႁိုဝ်လေ်ၶွ် ယူတေ႞မိုင်လိင်လေ်ခ၊လဝ်လိလ်ဢွ၊လူႁိုၼ်ထမုင်ႁ'ဝုဝ်သေ်ယဝ်လွင်ယ်ူ လၵ်လၵ်ပိုၼ်ႁိုင်း၊ဢွ၊ခံၼေ'တခ၊။လွင်ၼေ'လိုင်လဝ်ထမုင်လုင်ၶိလ်တေ႞ႁၵ်ဢိလ် လူသေ်ၽံယဝ်လိလွ'ႁ၊သွၵ်ထွၵ်လၼ်ပၼ် သေ်ၽံၵဝ်ခ၊ၷေ႞တၵ်ဢွ၊လဝ်လတ်တံ

လုံတေႃလိၵ်ဝၢၼ်ထွၵ်ႇ လုၵ်ၵျၢင်မိူင်းၶဝ်ၸၢႆႈလုၵ်ၵျုၼ်မၢႆးယဝ်ႉၶၢႆလိၵ်တေႃမိူင်ၽေႃ ၽိုၼ်လိၵ်မိူင်မိူၼ်တၢၼ်ႇၵွႆပၢႆၸႆႈၽေႃၽိုၼ် လိၵ်ႁွႆႈႁူင်လိူၼ်ႁူင်ၶေႃလေႃၽၢႆးႁုၵ်ၽၢႆး ထၢႆးလိၵ်ၵျၵ်ႁွႆႉလေႃ။သိုလ်မၢႆးလူတံလိၵ်ၵျၵ်လိၵ်လတ်တၢၶႆႈယဝ်ႉၽၢၼ်ၸႆႉလိုၵ်ၸင် ၵျုၵ်ၶႆႈလိၵ်တေႃမိူၼ်ၸႆႉၽိလ်လူၶႆႈလိၵ်ယိူၼ်ၸၼ်သေယဝ်ႉၽုပတေႃတေႃမိူးလိုၵ်ၵျုၵ် ၽေႃမုၼ်ၵျူႈလီယၢင်တိပ်တတ်ပၢၼ်သေႁုံတၢၶႆႈ။

No. 122.

ပုံပုတ်ထု။

ၶုၼ်ၵျေႃၶံပၢႆႈၵျွတ်ပွႆႉၸင်သုၼ်ၶျိုလိၵ်ၵျၵ်မိူင်ႁွႆႈတိသုၼ်လိၵ်ငၢႆးၸၼ်မုင်ၵျၼ် လိၵ်မေယဝ်ႉလိုပ်ယံ လိၵ်မေၸၼ်ၽေႃၶျိုၵျုၵ်မၼ် ၽိုၼ်ပေလိၵ်ၸႆႉလႆႉလိၵ်ၸၼ်ႁွႆႈ လူတိလိၵ်မေ ၸုံသေယဝ်ႉလိၵ် မိူၼ်ႁွႆႈလီလီတိၸင်သုၼ် ၸၼ်ယဝ်ႉၶုၼ် ၵျေႃၶံၽ ပြုတ်တင်ဝၢႆႈတိႁုၼ်ၶျိုၵျုၵ်လိၵ်ၸၼ်မွႆႉၵျွတ်ႁုၼ်ၶျိုလိၵ်မွႆႉၽိုၼ်ပေၵျင်လိၵ်လီလီႁုၼ်ၶျို ၵျုၵ်လိၵ်လိၵ်မိူၼ် သိၵ်ႁွပ်ပိုၵ်မၼ် ၵျၼ်လိၵ်မေလေႃ ႁၵ်ၶၢႆႈၽိုၼ်ပေ လႆႉၽမျုၵ်တရိၵ်ႇ သၼ်မိၵ်ဝၢႆႈၽမျုၵ်ႁုၼ် မိၵ်ဝၢႆႈပေႃလႆႉၵျၼ် တုၵ်မေၽၼ်ၵျင်လီ ၽၼ်ႁျုၵ်ႇၸၢေႈ ၸၼ်လပ်သိင်မိၵ်ၵျၼ်သင်ယဝ်ႉၵျၼ် ၽၼ်ႁျုၵ်ႇၸၢေႈၸၼ်ႁွႆႉယဝ်ႉလိၵ်ၸႆႉတိၵျုၼ် လိုင်ႁၵ်ၶၢႆႈယိၵ်တိင်လိႁ်လိင်သေယဝ်ႉလွႆႉၽိၵ်ၸုင်မၼ် ႁွပ်ၽိၵ်ၽေႃမၼ်ၽိၵ်ယူတိ ၶၢႆႈၸႆႉႁွပ်ပိုၵ်တၸၢေႈယွႆႉ လေလိၵ်ပိၼ်လိုၵ်ၸႆႉဝၢႆႈၸႆႉယဝ်ႉမၼ် လိၵ်ၽေႃလိုၵ်ၸင် မၼ်ဝၢႆႈၸႆႉလွႆႉၵျွတ် ယဝ်ႉႁုၼ်ၶျိုလိၵ် ၸၼ်ၽေႃၸင်ၽၼ်မၼ် လွႆႉလိၵ်ၸၼ်ၵျွတ် ႁၢႆႈသင်သေမိၵ်ဝၢႆႈလိၵ်ၸႆႉၵျွတ်ယဝ်ႉ။ႁုံၸၼ်ၶုၼ်ၵျေႃၶံလိၵ်မိူးၽယုင်တြၢႆးလွင် ၽၼ်တၸၢေႈယွႆႉယဝ်ႉပေႃၽၼ်လွႆႉၶႆႉၵျွတ်လွႆႉႁျုၵ်ႇၸၢေႈယဝ်ႉယေႃၽၼ်တရေႃမိၵ်ၵျၼ် သင်လပ်သိင်ၸၢေႈသေမိုၵ် လိုၼ်ႁၵ်လပ်ၸၼ်ယဝ်ႉမၼ် လိၵ်လိၵ်ၵျွင်ထံတိၽမတ် သိၽေႃၸႆႉမိုၵ်လိုၼ်ႁၵ်လပ်မိုၵ်မိူးယူၸင်ထံမိုၵ်ယုၼ်မၢႆးၸၼ်လပ်သိင်ၸၢေႈယဝ်ႉ ၽၼ်လပ် သိင်သေၸႆႉမိူးႁၢႆႈသင် ထိင်သူတေႃလႆႉ လတ်ႁၵ်ပေႃသူလတ်လႆႉတေႃ လႆႉငိုၼ်ၶံပေႃၽိုၼ်လတ်လႆႉတေႃပၼ်ၽပြုတ်ထံဝၢႆႈၸႆႉယဝ်ႉ။ၽမတ်သိၽေႃၸႆႉၽိုၼ် လိုလ်လၢႆးလႆႉလေႃ ၽမတ်ၽေႃၸၼ်လိၵ်ထံလုၵ်ႇယိင်မၼ်မၼ်ၽေႃၵျင်လီလိၵ်ၸၢေႈ လေလိၵ်ဝၢႆႈလီယဝ်ႉ လွႆႉႁၵ်ၶၢႆႈမၢႆးတသတ်တိပေႃမၼ် လိုၵ်ၸႆႉယဝ်ႉၽွၼ်ႁွႆႈတိၸံ ပိင်ၵျုၵ်ၶိၵ်ၸၼ်ယဝ်ႉလိၵ်ဝုတ်သိၼ်မိူၼ်ပိင်ထိုင်တိၽိၵ်သေယဝ်ႉလုင်ၸံႁွႆႈၽမတ် ၽေႃပိၼ်ပေႃၸႆႉတၸၢေႈယွႆႉလေလိုမ်တုၵ်လိုမ်မိင်လွင်ပိၼ်လုၵ်ႇယိင်ၽေႃမိၵ်လႆႉသ တိယဝ်ႉလေပိလ်ႁွတ်ၽိၵ်လုၵ်ႇယိင်ၸႆႉႁုံသိၵ်ယဝ်ႉမၼ်လိၵ်ဝၢႆႈႁၵ်ၶၢႆႈပိၼ်လုၵ်ႇလတ် ဝၢႆႈၸႆႉသေယဝ်ႉလိၵ်လတ်ဝၢႆႈၽၼ်လပ်သိင်ၸၢေႈသေလိုၼ်ႁၵ်လပ်ၸႆႉပိၼ်ႉယဝ်ႉ။ ႁွပ်ပိုၵ်တၸၢေႈယွႆႉၸံမိူး ၽလုၵ်သၼ်တၶႆႉလႆႉႁျုၵ်ႇ ၸၢေႈယဝ်ႉယေႃၽၼ် တရေႃမိၵ် ၵျၼ်ယဝ်ႉ လိၵ်ဝၢႆႈလပ်သိင် တိၶၢႆႈၽမတ်ၵျုယဝ်ႉႁွႆႈလိၵ်တိ ၶုၼ်ၵျေႃၶံပိၼ်မၼ်လွႆႉ ယဝ်ႉလေလႆႉသူငိုၼ်သေယဝ်ႉၽေႃ။

No. 123.

ၶၢႆႈလိၵ်လၢႆႈရေႃမွင်လၢႆႈရေႃလိၵ်မိူးလိႁ်ၽလိယၢင်ၶံတင်လိၵ်ၶိၵ်ထိုင်ႁၢႆႈတိၽထံ တေႃလိၵ်ၶုၼ်ဝၢၼ်ထွၵ်ႇလုင်ပိၼ် လိၵ်ၵျၵ်ပေႃသုလ်ၸၢႆးတေႃၵျုၶံၵျုငိုၼ်လႆႉၵျုလႆႉ

ၵိုလ်ႁၢႆးတေႃႇႁိူၼ်းသွင်ႁၢၼ်တီႈၶႃႈၶေႃႈ။ မိူဝ်ၼႆႉလိူင်ပီၼ် ဝၼ်းတၢင်း ၶႅပ်ပီၼ်
ဝၼ်းပြၢႆးပီၼ်လႅင်ပီၼ်ဝၼ်းႁၢၼ်သီၼ်ပီၼ်ၼုၵ်ပုၵ်သီတၢင်လႅင်ပီၼ်လႅင်လေႃလၢင်ဝႃႈ
ၶႃႈလႅင်ၼႂ်းမႃးၸွတ်ႁႃႈတီႈၼထႂ်တေႃႇလႅင်ၶိူင်ၸူင်လႅင်ၵျိူလူႁဝ်တီႈၶႃႈယၢင်ၶိူင်ၼႆႉ
မိူင်ၼႆႉသံပီၼ်ဝၼ်းယုၼ်တုၵ်ၶဵမ်ႈႁႃႈယုၼ်ၸေႃႇၼႂ်းၶတ်ၼႂ်းပြွတ်ႉလႆႈၼႆႉၸေႃႇႁၢၼ်းတီႈ
ၶႃႈၾွပ်မိူင်ၼတူၵ်ယုၼ်တုၵ်ႁိူင်ယွႆႉၶမ်ႈလုၵ်လၢင်လေႃလၢင်ဝႃႈၼၼ်ပီၼ်တုၵ်ၶႃႈလႅင်
ၼႆႉၸေႃႇၾွပ်မိူင်ၼတူၵ်လိူတ်လုႆးသေႃၶေႃၼႂ်းလီလေႃႁႃႈပီၼ်ၶိူင်ၶင်တွင်ပိုမၵ်ႁဝ်
သၼ်ၶႃႈပီပေႃလၢင်ၾွင်ၸေႃႇလိူင်ၶၼ်ၸေႃႇၶုပ်ႇၶိုၼ်ၸူင်ၶႃႈၸူင်မႅင်လေႃလၢင်ဝႃႈၼႂ်းမႃး
ၸွတ်မႃးထိုင်ႁႃႈတီႈၼထႂ်တေႃႇလႅင်ပီၼ်လႅင်ႁဝ်တီႈၶႃႈယၢင်ၾွႈပေႃႇဝႃႈမိူင်ယုၵ်လိူင်
ပေႃႇထိုင်ၶိုင်ၶေႃႇမိပြၼ်သံႁၢၼ် ၶၼ်လိူင်ၶႃႈလႅင်တၵ်မႃးႁွၸွတ် ႁထိုင်ႁႃႈတီႈၼထႂ်တွၼ်
တၵ်ဝၵ်ၶႅင်လႅင်ၶိူင်ၸူင်လႅင်ပီၼ်လႅင်ႁဝ်ၶႃႈၼမၼ်တီႈၶႃႈယၢင်ၶေႃႈ။

No. 124.

လိၵ်မွင်ယုၵ်ႁၼ်တၢင်လႅင်ထိုင်ႁႃႈတီႈၼထႂ်လႅင်ၶုၼ်သူရေႃၶွင်ၵုလ်ထၢႆးယလႅင်
မြူင်လၢႆးမိူင်ၵျိူးသီ ဝၼ်းလႂ်။ၶိုၼ်ၼတွင် တေႃႇလိူင်ၼႆႉၶင်ႁႃႈၼၼ်ၼမိုင်တေႃႇ
ပြတ်လႅင်မြူင်လၢႆးလုင် ပီၼ်လႅင်ႁဝ်ၶၼ်ၼပ်ၶႃႈလႅင် မွင်ယုၵ်ႁၼ်ႁိုပ်ပၼ်လုံလၢႆး
တုလ်ပၼ် ၸေႃႇတေႃႇလႅင် ၼႆႉတီႈၶႃႈလိူင်တေႃႇလိူင်ၶႃႈလႅင် ႁဝ်ပေႃႇမေႃလုၵ်ယုၵ်မေႃ
ၵျိုၼ်တီႈယူၼႂ်းမီးၼၼ် ၵျိုၼ်ႁၵ်ႁုၼ်ပွၸေႃႇပေႃႇလၢင် ၶၼ်ၸေႃႇလီမိူင်ၼၼ်ႁုၼ်
လိူတ်ပုလိၵ်တႆႉၼႆႉၶံယီၶၼ်မႃးတိုင်တႆႉပေႃႇလၢင်ၶၼ်သေႃယၢင်လိူင်ၵျိုၼ်ၶၼ်
ၸေႃႇၾွပ်မိူင်ယိူတ်လွၵ်ၶမ်ႈယိူင်လေႃယွၼ်ႂ်းႁုတ်ယူႁုတ်ပွတီႈၶႃႈၾွပ်မိူင်ပီၼ်လိူင်ၼႆႉၶ
ၼႆႉလေႃ တုင်ၶႃႈလႅင် ၼႆႉလၢင် မေႃပုၵ်ၵျိုၼ်မႆႉပုၵ်မွ လၢင်းႁုတ်ၶႃႈယၢင်။ ၾွႈၶင်ႁႃႈ
ၼၼ်တုင် ၶႃႈလႅင်လႆႉမႃးမေႃ ပုၵ်မေႃ ႁိူတ်ၵျိုၼ် မႆႉပုၵ်လၢင်း ၶၼ်လိူင်သံ လႃးမိူင်
ၼၼ်မႆႉပုၵ်မႆႉပွင်မႆႉၾွၼ်ၶႃႈၶၼ်ႁႃႈတီႈၶႃႈလေႃတေႃႇလိူင်ၶင်ႁႃႈၼၼ်ၶႃႈလႅင်
လႆႉၾွ၂႑သိူင်မႆႉပုၵ် မႃးႁိူတ် ၵျိုၼ်ပွလၢင်းႁွလႆႉလုံး လူတုလ်ပၼ် ၸေႃႇတေႃႇလႅင်
ၼႆႉတီႈၶႃႈလၢင်မႆႉၼၼ်လႆႉမေႃႁိူတ် ၵျိုၼ်ပွလၢင်းၼႆႉၶၼ် လိူင်မႆႉပုၵ် ၸွင်၂၅လီ
ႁႃႈမၼ် ၈မႆႉ မွင်၂ဝႁႃႈမၼ် ၇မႆႉယိူတ် ၼွၼ်မႆႉၾွၼ်၂ဝဝႁႃႈမၼ် ၇-၈ၶႃႈ၇ဝဝ
သိုင်၁၇ ၼတႃႇၼၼ် ႁင်မၼ်သတ်ရိုင်၂ဝယိုၼ်ႁႃႈမၼ်၂၀ႁႃႈလၵ် သမႃႇ၀ယၢင်
လုလုသိုင်ပိုၼ် ၅ ၉-၈တီႈၶႃႈယၢင်ၶေႃႈ။ၶိူင်ၼႆႉၼႂ်းႁႃႈႁႃႈတီႈၶိူင်ၸေႃႇ ၶွလုၵ်ၶွ
ၶၼ်တၢင်ႁႃႈၼွၵ်ႁႃႈၶွႁႃႈမီးလိူင်ၶၼ်ၸေႃႇလီပၼ်မိူင်ပေႃႇလၢင်ၶႅင်ယုၵ်မေႃပွယူ
ၶၼ် ၶႅင်ၼႂ်းထွၼ် သုၵ်ထွၼ်သီထွၼ် လၢင်သေႃပွၵ်သေႃ ယႅင်ယၢင် လၢင်ႁႃႈပီၼ်ၶွ
ၸေႃႇၼွၵ်ၸေႃႇၶွလုၵ်ၶွၶၼ်ႁႃႈမီးလိူင်ၶၼ်ႁုၼ်တၢင်လႆႉၶိုၼ်လုင်ၶမ်ႈယိူင်လေႃ
ပီၼ်မုၼ်မုၵ် မုၼ်လိၼ်ၾွႃႇတၢင် သိုင်တၢင်လုင်သေႃ ယႅင်လၢင်တေႃႇလိူင် တုင်ၶႃႈလႅင်
လၢင်လႆႉၾွႃႇလၢင်ၼၼ် ႁုၼ်တီႈၵ်ၶမ်ႈၶႅင်လိူင်ၶၼ် လွႆႉႁွၶႅင်တီႈၵ်ၶမ်ႈ မႃးသုၵ်မႃးပွတ်
မႃးသီပၼ်ၼႆႉၸေႃႇသိုင်ႁႃႈၶမ်ႈ၇တီႈၶႃႈယၢင်ၶိူင်ၼႆႉၼႂ်းႁႃႈးၸူင်ဝၼ်ၸေႃႇလိူင်ၶၼ်
ၸေႃႇၼႂ်းႁိူတ် သေႃလီမိူင်ပၼ် လၵ်ထၵ်ပေႃႇလၢင် ပွၶၼ်ပေႃႇလၢင်ၶႅင် ယၼၼ်ႁိူတ်
ယိုၼ်ၶႅင်ၾွႃႇလေႃတေႃႇလိူင်ၼၼ်ပီၼ်ၸူင်ဝၼ်ၸေႃႇ ၶၼ်ၼႂ်းႁိူတ် ၼႂ်းမီးဝႆႉသၼ်မၼ်
သေႃလီတီႈၶႃႈယၢင် ၾွပ်မိူင်လွင်မၼ်မီးၼႆႉၶပေႃႇဝႃႈၼႂ်း ၶိုၼ်လွႆႉၶိုၼ် မေႃၼွၼ် လိူင်
တၵ်ၼႂ်းလီတီႈၶႃႈယၢင် ၼၼ်ၶႃႈလႅင်ႁဝ်ယုၵ် သွႆႉဝႆႉတုၼ်မွ ႁၵ်ၶိုင်သီမွၵ်မၵ်ၼမျူင်

မျူၵ်ႁႃ၊မီးႁႃ၊တီ ၶၼ်ဝၼ်ၵျေႃ်ၶေၶၼ် ၸုၵ်ႁွ်ႉမလႃးလေႃ် ႁုၶၼ်လိုၵ် ၶေၶၼ်တႁ်မႃးယႃ မႃးဢၵ်ႁိၶၼ်မွႁ် မႁ်လိုၵ်ၶေၶၼ်ႁွႃ၊တင် သိင်တင်လုင် တီၶႃ၊ယၵ် လွင်ၶေင်ၵျူၵ်ဝင် ၵျေႃ်ၶေၶၼ်ၽေႃ်လိ ၶိုၶၼ်မေပၶၼ်ၵျယၵ် ၶၶၼ်ယွႉသေႁံတီၶႃ။ ၶေင်ႁႃ၊ဢၶၼ်ၶႃ၊လၵ် ၵျၵ်မီးလိႁ်ဢလိ ယင်ၶံတင်လၵ် မႃးဢႁျင်ဢ ယႃ၊မီးႁႃ၊တီ ဢထံတေႃ်လၵ် မြုၵ် လႃးလုင်ၶေႉတီၶႃ၊လိုင်လၵ်ၵျၵ်လႃႉသယေႃ်တေႃ် ၶေင်ၵျိုၵ်ၽေႃ်ၵျပေႃ်ၶႃ၊လၵ်လႉၵျူ လႉၶိၺ်လိလိင်ၶံၶေၶၼ်တီၶႃ၊လိုင်ၶိၺ်တေႃ်မီးဢမိင်တေႃ်ပြၶၼ်ပၶၼ်ၶိုၶၼ်မႃးၶၶၼ် ယွႉႁႃ၊တီၶႃ၊လၵ်ၵျၵ်သေႁံတီၶႃ၊ၶေေႃ်။

No. 125.

လိႁ်တြႃးလုၵ်ၶေင်ၶံ မုင်မေၵျင် တင်လၵ်ထိုင် လုံတေႃ်သိင်ယႃ၊လၵ် ၸုၶၼ်ထွႁ် လုင်ပိၶၼ်လၵ်။လွင်မၶၼ်လံပိ ၁၂၆၆ တုၵ်မိုၵ်လိုၶၼ်ၵျႃ၊ၶၼ်ႁၵ်ၶံၶေၶၼ်တိင်ၶိုၶၼ်လိုၵ်ဢ ၶျိုင်ၶေ၊လိပြၶၼ် သွင်ႁံယူလႁ်ငင် လိင်ယႃ၊ၶိုၶၼ်မႃးတင်ၵျူၵ် ၶွၶၼ်ၶေႉသေယၵ်ၶႃ၊ လၵ်ၽေႃ်တိုၶၼ်မႃးလေၵျွင်ၶိၺ် လတ်ပိုၶၼ်ႁုၶၼ်ၵျိၵျိုၶၼ်ၵျိယေႃ်လေယူလႁ်ၶေႉၽေႃ် ၶိတ်လိၺ်လုင်ႁွႃ၊တၶၼ်လႉတိုႁ်ဢွၶၼ်လုႁ်း၊ဢၶၼ်ပိၶၼ်တိုႁ် သၺ်ၶုၵ်ပိုၶၼ်ၶုၵ်ၶံၶႃ၊ လၵ်ၶေၶၼ်ၶၼ်တိုႁ်ဢွၶၼ် ၶေၶၼ်လိုင်ပႃးႁွႃ၊ဢိပ်ႁျူလုႁ်း၊ၶၼ်ၶေႁ် မၶၼ်မီးလိတ်မု လေ၊ပိုၶၼ်ၵျႃ၊မႁ်ၶၶၼ်လၵ်မၶၼ်ၶၶၼ်း၊ဢိပ်ထုၶၼ်တွင်လႉလုႁ်း၊ၶၶၼ်လင်မီးၵျႃ၊တွင် ပျင်ၶေႉၶုၵ်ၶံၽေႃ်ပႃးႁွႃ၊တွင်ၵျူၶံလုႁ်ဢွၶၼ်ႁူး၊မွင်ႁုၺ်ႁွင်သိင်သွင်သိၺ် မွင်ႁုၺ် ႁွင်မျသိင်ၶိုၵ် သိႁွင်မႁ်တွံ ၶံသိုင်း၊ၶေႉလံ လုလုပွင် တင်သိင်တိုႁ်တၶၼ်ပိုၶၼ် သေ ၵျဝပိတၶႃ။ဢၶၼ်ယူ လႁ်ၶေႉလိုင်ႁွပ်ပိုၵ် မၶၼ်ၶိတ်လိၺ်လုင် ႁွႃ၊လေၵျိုတ်ႁျၶၼ် ဝႉမိတ်ဢုံႁၶၼ်ငႃးမႁ်း၊လေတင်သႉဢိၵ်မၶၼ်တင်ၶိၺ် ၵျူၵ်ၶေၶၼ်ၶႃ၊လၵ်လင်ဢၵ် ႁွႃ၊တင်ဝႉၶိုၵ် လုံးဢၶၼ်သိင် ယႃးလၵ်ယႃလုင်ပိၶၼ် လၵ်မိုင် မွႁ်မႉၶေၶၼ် ၵျလၵ်ယႃ လုင်ၶေၶၼ်ထွႁ်လၶၼ်ၵျႃ၊ဝႉမၶၼ် လၵ်လုင်လၶၼ်ထွႁ်လတ်လေ။ ဢၶၼ်မိတ်ၶေႉပိၶၼ် မိတ်လၵ်ယွႃ၊ဢုႁ်မိုင်လင် ၶိုၵ်ဝ၊ၶေႉလေလၵ်ယႃလင် သံလိတ်တွင်ထံတုၺ်လၵ်ယွႃ၊ ဢုႁ်ၶေၶၼ်လေဢၶျႁ်ႁုံမၶၼ်လတ်ဢွႁ်ဝ၊ဢၶၼ်မိတ်ဢုံႁၶၼ်ငႃးၶေႉပိၶၼ်မိတ်ဢုံ ႁၶၼ်ငႃးၶႃ၊လၵ်ဢမၶၼ် ယၵ်ႁွႉ၊မိတ်ၶေႉတုၵ် ၶႃ၊လၵ်ဢံလႉၶတ်သေ ယၵ်လိမိုၵ် သိုၵ်ဝႉၶေၶၼ်ၶႃ၊လၵ် ဢၵ်ပၶၼ်ႁုၶၼ် ဢမုထံၶႃ၊လၵ်ဢႉသေႃ်ၶေၶေႉၶတ်ဝႉတၶႃ၊ လၵ်ယွႃ၊ဢုႁ်လတ်ဢွႁ်ဝ၊လိုၵ်ၶေင်ၶေႉလေလၵ်ယႃလင်တိဢၵ်ႁုၶၼ်လၵ်ယွႃ၊ဢုႁ် ၶေၶၼ်လိတ်တွင်ထံ တုၺ်လေလၵ်ယွႃ၊ဢုႁ် သံလတ်လေ ဝ၊လၵ် ယႃပွႉသေႁုၶၼ်ၶႃ၊ လၵ်ဢႉသေႃ်ၶေၶေႉမၶၼ် ဢံလိုၵ်ယူလႁ်ႁွႉတင် တြႃးလုၵ်ၶေင်ၶံမုင် ၶေၶၼ်ပိၶၼ် မေၵျင်လေတင်ႁုၶၼ်ဢမုထံၶႃ၊လၵ်ၶေႉၶၵ်ပိၶၼ်လုႁၶၼ်ၵျိုင်ယၵ်မၶၼ်လတ်လိုၵ်ၶေင် ၶေႉတိလၵ်ယႃလေလၵ် ယႃၽေႃ်ပွႉပိတ်ဢႉသေႃ်ၶေႁံ လိၵ်တၶႃ၊ၶေင်ၶႃ၊လၵ် တြႃး လုၵ်ၶေင်ၶံမုင်ထၵ် လတ်ၶေႉလၵ်ယႃလုင်ပိၶၼ်လၵ် ၽေႃ်ဢံဢၵ်ႁျိၺ်ဢၵ်ၵျူၵ်ဢံလိ ယင်သုင်ယွႁျတ်ပၶၼ်သေလိုၵ်သေပိုင်လေ။

No. 126.

လိႁ်ပူယုၵ်တေႃ်ဢိင်တိ တင်လၵ်ထိုင် ႁႃ၊တီဢထံတေႃ်လၵ်ထႃ၊ၶေ၊ၶျူႁ်ၸုၶၼ် လုင်ဢၶၼ်သိင်ဢမုမိုင်တႉပွတ်ပႃ၊တွ။ တေႃ်လိၵ်တုၵ်ၶႃ၊လၵ်ၶေႉလိုင်ႁွပ်ပိုၵ်လၵ်

သိုင်ႁၢၼ်တင်ၶမုၶၢၼ်ပိုၼ်မႃးယိုၵ်ၶၵ်တႃႇပိတ်တုၵ်မြၵ်လႃးၼႂ်ပိင်သထုင်လႅႇ
ပုတ်ၼၢၼ်လေလၵ်ထႃၼေႃချူၵ်ဝုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်မႃးလိတ်သေတွင်ထံတုလ်ယၵ်
လင်တုၵ်ၶႃလၵ်ၼေႇႁေႃႁွပ်ပိုၵ်ၶၵ်ပႃးၼႂ်ၶမုၶၢၼ်မြၵ်လႃးတႃႇၼၢၼ်တုၵ်မွႆယုၵ်
တေႃၶိင်တိႁေႃ တၵ်ၶံတံၶပြိတ် တင်တႃႇ လိုၵ်ၼင်မိုၼ် လိုၵ်ၼၢၼ်ယၵ် လီယင်
ချူၵ်ချူးတေႃမူပၼ်ဝႇလိုၵ်ၼေႇင်ယၵ်တီၶႃမိုၵ်ၼၢၼ်ၶႃလၵ်လင်မီးလိၵ်ၶယူၶံ
လႃတင်လၵ်ထိုင်ႁႃတိၶထံတေႃ လၵ်တုတိယၢင်ရိုင်ၶံမင်ဖြိးၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်
ၼၢၼ်သေယၵ်လင်ႁံၼၢၼ်မၼ်လၵ်လင်သံလိတ်သေလူတုလ်ၼႂ်ၶမုတွႇလိၵ်လိုၵ်
ၼၢၼ်ယၵ်လင်တုၵ်ၶႃလၵ်ၼေႇ ႁွပ်ပိုၵ်ၶမုၶံထင်ၶံသႃးသေၶံႁုံၶံလုံလေလင်
ပွႇပၼ်တင်ချွသႃယၵ်လင်လႇလွတ်ၶသၵ် တင်တႃႇၼၢၼ်ယၵ်တီၶႃႁွႇႃၼင်ႁႃ
ၶၼ်တုၵ်ၶႃလၵ်ၼေႇဝုၼ်လုင် လီယင်ချူၵ်ချူးတေႃမူပၼ်ႁိတႃႇလေတုၵ်ၶႃလၵ်
ႁုသုၵ်ႁံလီၶံလႇတႃႇၼေႇလေလႇယူပိၼ်မိုၼ်ႁုၼ်လီလီၼေႇတီၶႃလိုင်မိုၵ်ၶေႃၼင်
ႁိုၵ်ၶႃလၵ်တၵ်လႇလိင်လွႆၶသၵ်လေ လႇလူလႇတၼ်ႁွႃမိုၼ်လိုၵ်ပိုၼ်ႁုၼ်တင်
လႇၶၵ်လွႆလိုၵ်ၼၢၼ်တီၶႃၼႂ်မိုၵ်ၶတုင်တုၵ်ၶႃလၵ်ပိၼ်ၶမုယူၼၢၼ်လေၼင်ႁႃ
ၶၼ်မြၵ်လႃးသထုင်ၶုၼ်လိင်ၶၵ်မႃးသီမႃးၶၵ်ႁွႃၶုၵ်လႃၶုၵ်လိင်ႁွင်ႁင်ႁူၵ်
လပ်ယၢသီလေႃတႃမတ် မေႃၶၵ်လင်တုၵ် ႈတုံမႇသၵ်ဂဝၶံလွႇလင် မၼ်ႁုံးငိုၼ်
ဂ၅ဝပိဝုၵ်တင်၅ဝၶၵ်ပိုၵ်လင်မၼ်ပၵ်းၶၵ်လွႆလိုၵ်ၼၢၼ်လိုင်ၼင်ႁိုၵ်ၶုၵ်လႃႁႃ
ပိၼ်ႁႃမီးႁႃၶၼ်တုၵ်မြၵ်လႃးလိင်သီၶၵ်ႁွႃတင်သိုင်တင်လုင်လိုၵ်ၼၢၼ်ၼင်
ႁိုၵ်တၵ်ၶံလႇသုံႁွႃလႇႇၼင်ႁိုၵ်တၵ်မိုၼ်လႇၶုၵ်လႃၶုၵ်လိင်ၶႃလၵ်ၼၢၼ်ႁေႃ
တုၵ်ၶႃလၵ်မေလိၵ်ၶသၼေးၶံလႃႁွႃတင်လၵ်ထိုင်ႁႃတိၶထံလၵ်ၶုၼ်ဝုၼ်လုင်
ၼၢၼ်ႁေႃလိၵ်လၵ်လိၵ်ၶလီယင်ၶံၶႃလၵ်မေတီမေႁိတ်တင်လၵ်ၼၢၼ်ယိုၼ်လိၵ်
လၵ်ပွင်ပေႃမီးပေႃတီသေပၵ်းယၵ်တီၶႃၼင်ႁႃၶၼ်တုၵ်ၶႃလၵ်တင်လၵ်ယွၼ်
လိုၵ်ၼၢၼ် ႁေႃလၵ်ၶုၼ်ဝုၼ် ထွၵ်လုင်ၼၢၼ် မၼ်လၵ်ၶံမီး ၶမိင်ပၼ်ၶံလတ်
ၶံယွၼ်ၶႃလၵ်တီၶႃလေႁွပ် ပိုၵ်လွင်မၼ်ပိၼ် လိုၵ်ၼေႇင်တုၵ်ၶႃလၵ်ၶံလင်ႁွႃ
ၶႃးႁုၵ်ၶႃးထႃးယွႆ တီၶႃလေၶႃလၵ်လႇမႃးမိၶုၵ်ပိုင်ၶိင်တွႆ ၶထံတေႃမြတ်
လၵ်ထႃၼေႃချူၵ်ဝုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်တီၶႃယၵ်ၼေႃ။

No. 127.

လိၵ်လၵ်မေႁွၼ်ၶံထိုင်ၶထံလုံးတေႃလၵ်ယၢထုင်တုၼ်ပိၼ်လၵ်မိုင်မွၵ်မႇ။လွင်
မၼ်လိုင်မိုၵ်ပိ၁၂၆၅တုၵ်လိုၼ်လိတ်မွႆ၁၂ၶံမိညဝၼ်ႁတ်ယုၵ်ၶႃလၵ်ႁေႃႁွပ်ပိုၵ်
ႁိတ်ႁိၼ်လင်လိၵ်လေႁွႃႁႃၶႇမိတ်ယၢသီတႃမတ်လိုၵ်ၼၢၼ်လွႆယူလေၶႃလၵ်ႁေႃ
ႁႃၼံတုံၼံႁူင်ၼံႁိၼ်လွႆၶံမီးသေၶိတ်လေ။လင်ႁွႃတိၵ်ၼံမေႃၶုတ်ၶၼ်မီး
ၼႂ်ဝင်ၵျေႃလၵ်ယၢၼၢၼ်မိုၵ်ၶၼ်ၶႃလၵ်ႁွႃတိၵ်ၼံၼၢၼ်ႁေႃၼွႆႁိုၼ်ႁေႃ ၶံမီး
ၼံႁွၵ်ငိုၼ်၂လုၵ်တင်ၶိပ် လုၼ်ငိုၼ်လုၵ်းၶံတၼ်လႇၶၵ်သီဝႇၼႂ်လုၵ်တီ
ၼွၼ်လေ ၶႃလၵ်ၶၵ်တံဝႇၶံ ၶိၵ်ၼိုၵ်ႁိုၼ် ၼၢၼ်ယၵ် မိုၵ်ၶၼ်ၶႃလၵ် တိၵ်ၼံ
မိုၼ်ပြၼ်မႃးထိုင်တိႁိုၼ်ယၵ်လွံႁၼ်ႁွၵ်ၼံငိုၼ်ၶိပ်ထုၼ်ငိုၼ်ၼေႇၶံမီးယၵ်လေ
ၶႃလၵ်ႁေႃၶံလင်ထင်လင်မပ်ယူလွႆယၵ်။ႁွပ်ပိုၵ်မိုၵ်ၶၼ်ပိုၼ်လၵ်ႁွႃႁေႃၶံ
ႁၼ်တိၼ်ႁၼ်မိုၵ်ပိုၼ်ၶႃလၵ်ႁေႃလင်ႁွႃလတ်တိုင်တၼ်ဝႇတိသုလ်သံပုၵ်သံသွႆ

သုပ်ဝ’တီလင်ခံ့ခဝ်လို့ဂျူဟေ၊ပေၢ်ပိုၼ်တီလို့မဝ်ဝ၊ပေၢ်မ၊းလင်ဖိပ်ထုၼ်ၶံ့ႁွၵ်
ၵိုၼ်လေသင်မ၊းႁ၊ၶ’ဖိပ်ထုၼ်ၶံ့ႁွၵ်လေသင်လင်ခံ့ခဝ်မွၵ်လတ်ၵဝ်ၶ၊တိတ်
သေၵံ ပိုဝ်ဢၼ်ဖိပ်ထုၼ်ၶံ့ႁွၵ်ၵိုၼ်ၵဝ်ၶ၊ႁ’ႁွ၊လေ ၶၼ်လင်ၶံ့ၶႄၵ်မၼ်ယေ
လုၵ်မီးသံတွင်ဖိပ်ထုၼ်လုၵ်း၊မီးသံတွင်ၶ’လုလုပွင်တင်သိင်မီးၶၼ်လင်ၶံ့ၶႄၵ်
၃၆ ၆ ၶံ့ႁွၵ်ၵိုၼ် ၂ လုၵ်ၶႄ’လိုင်ၵဝ်ၶ၊တွင်ပေၢ်ဝ’တၼ်သိၵ်ဢၼ် တုဝ်လိၵ်
ၶႄ’ပိၼ်လိုဝ်ၵဝ်ၶ၊ ပေၢ်သူလဝ်ႁၼ်လိုင်ၵဝ်ၶ၊ တေပိင်ၵိုၼ်ႁ၊ၵျပ်လတ်လိုဝ်ၶႄ’
သေယဝ်လေ ဖံတၼ်ၵျင်လ’သေဝုင်း၊ႁွ’။ ဢ’ပျ၊းႁုၼ်လွင်ၶႄ’ႁွ၊ ႁ၊ၶ’ႁွၵ်ၶံ
ၵိုၼ်ၵ၊ တီၼ်သုံယိုဝ်လင်ခံ့တွၼ် ၶဝ်မိုဝ်ဢၼ် မၼ်မ၊းၶ’လေလင်ခံ့ထွၼ်ၶႄၼ်
ဟေၢ်မ၊း မွၵ်လတ်ၶ၊လဝ်ယဝ်ၶ၊လဝ်ဟေၢ်လွံႁွ၊လွံလူတုလ်သေယဝ်ဢၼ်ၶံ့ႁွၵ်
ၵိုၼ်လိုဝ် ၶႄ’လိုင်ပိၼ်ၶံ့ႁွၵ်ၶ၊ လဝ်ဢမၼ် ယဝ်လင်ႁွ၊ထုပ်ႁၼ်ၶၼ်မိုဝ် ဢ’ပျ၊
ၶႄ’တီၶ၊ၶိလ်တေၢ် ဖြ၊းမၼ်မီး လွင်ၵျဝ်လိရင်သုင်ယျတ်သေးယဝ်ဢၼ်ဖိပ်ထုၼ်
ၶံ့ႁွၵ်ၶႄ’ဟေၢ်ယ၊ႁ်ၶ၊လဝ်မေႁျင်ခံ့လ’သုံႁွ၊လ’’သေၵံတၶ၊။

No. 128.

လိၵ်လဝ်ၶွ’ဝုင်ထိုင်ဢထံလုံတေၢ်လဝ်ဝုၼ်ထွၵ် ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်မၼ်ပုၼ်
မိုင်ၶႄ’ၶ၊။ လွင်မၼ်လိုင်မိုဝ်ပိ ၁ ၂ ၆ ၂ တုဝ်လိုၼ်ႁ၊ၼ်ဂၶံ့ၶႄၼ်ၶ၊လဝ်ႁွ၊လေၵျၼ်
လုၵ်ယိင်သဝ်လုင်ႁျင်ၶွ’လေၢ်လိုၼ်ၶႄ’ဢၼ်ဝ၊ဢ’ၶွ’သိလ်ၶႄ’ၶိုၼ်မ၊းၶိုဝ်
ၵျၼ်ယဝ်ႁုပ်ထုပ်ၵၼ်တင်ၶ၊လဝ်ပေၢ်ယဝ်မၼ်ဝ၊ယ၊ပ’မ၊းလေလိလ်ၵျၼ်လုၵ်
ယိင်သဝ်ၶႄ’မၼ်ပိၼ်လုၵဝ်မိုဝ်သေၵံလိဝ် ႁေၢ်ၶ၊လဝ်လိုဝ်ၶႄ’င်ၶ၊လဝ်ဟေၢ်
ၶႄင်ၵ၊မၼ် ႁေၢ်ဖံလုင်ႁွ၊လေၶ၊လဝ်လိပ်လို့ယဝ်ခံ့ ထိင်ယိတ်ၵၼ်တင်မၼ်တ
ၶ၊။ပေၢ်ထိုင်လိုဝ်ၶႄင်မိုဝ်ယုၵ်လိုၼ်မို့ၸခံ့ဢမိင်ၵင်ဝၼ်တိင်ၶ၊လဝ်ၶုပ်ၶိုၼ်ႁုၼ်
လွင်ၶႄ၊လေႁွ၊လူတီၵျၼ်မေၢ်မိပ်ပ၊တၼ်ထ၊းမိုဝ်ဢၼ်မေၢ်မိပ်မိပ်ပၼ်ၶ၊လဝ်
ယူၶႄၼ်လေဢ’ၶွ’သိလ်ၶိုၼ်မ၊းလတ်ဝ၊ၶွၼ်တၵ်ႁ’မိပ်ဖံလိႁွ’ၶွၼ်ၶုံသေ
လေမိပ်လင်လိၶႄ၊ဖိုဝ်ဝ၊ၶႄ’င်ယဝ် လုင်ႁွ၊ဖံၵျင်သင်မိုဝ်ဢၼ်ၶ၊လဝ်ၶွၼ်ၶုံ
မိပ်ယူၶႄၼ် မၼ်လၵ် ၶိုၼ်မ၊းတိၵ်ယဝ်ဢဝ်လပ်ယၼ်သုံၶေၢ်မေၢ်မိပ်ၶႄၼ်ၶတ်
ယဝ်တ’လေ၊ၶ၊လဝ်ဟေၢ်ၶိတ်ယုတ်လုၵ်ႁျၵ်ပိလ်ပ’ဖံတၼ်လွတ်ယၼ်လပ်မိလ်
ပ၊ၶိလ်တင် သၼ်ၶ၊ၶ၊လဝ်တီၶ၊ႁွပ်ပိုဝ်မေၢ်မိပ်ၶႄၼ် တ၊မွတ်လေၶ၊လဝ်ဟေၢ်
ၶွၼ်ၶုံယူဖံဝ’သတိလေမဝ်တၼ်ႁၼ်မၼ်ငဝ်မၼ် လိုင်မၼ်ႁျုံဢဝ်တ’ပ၊မေၢ်
မိပ်မဝ်လို့ႁွပ်ပိုဝ်တင်မၼ်တင်ၶ၊လဝ်မီးဢမျၵ်တီၵၼ်လေပိၼ်ဢၼ်မၼ်ႁျုံဢဝ်
ၶ၊လဝ်တ’ဝ’သေမေၢ်မိပ် ဟေၢ်တ’ယဝ်ၶ၊လဝ်ဟေၢ် ဝတ်လပ် ႁွ’ယၼ် သွင်တီ
ဖြ၊းခံ့ဟေၢ်ဢွၵ်ပ’ႁွ၊မီးယူၶိုၼ်တွင် ဝၼ်ႁတ်ပုၼ် ၶႄၼ်တၶ၊ လွင်မၼ်လိုင်ၶ၊
လဝ်ဢဝ်လိၵ်ႁွ၊လဝ်လတ်ထိုင်တံထ၊ၶႄ၊ယ၊လဝုတ်ဢုၵ်သိင်ယ၊မိုင်မွၵ်မ’ဟေၢ်
မၼ်လဝ်ဖံဢဝ်ၵိလ်ဢဝ်ႁူဝ်ဖံလတ်ပၼ်လွင်သင်တီၶ၊။

No. 129.

ၽၢၺ်ၵ်လိတ်ထံၽၢ’သေၢ်ၶြ၊းၵ်လတ်ၽွၵ်။

ၶ၊လဝ်ဢ’သေၢ်ၶႄၶႄ’ပေၢ်ဝ၊ၶုဝ်လိင်ပိုၼ်ဢၼ်လဝ်ပိုၼ်ဖံပၼ်ဢၶုင်ၶႄ’

ၵိုတ်ပိၼ်ႁုၼ်ယၢ်မႃးထၼႄ ၶီမၵ်ႊ ၶႃ လၢဝ်ၽႂ်တွၼ်ယႂ်ႇ ဢၢဝ်သေယၢဝ်တၶႃ။ တလိဝ် ၼႄ လိုင်ပၼ် ၼံႁေႃ ၶႃ လၢဝ်ၶံ ပၼ်ယႃႉ ႁေႃ ၶႃလၢဝ် ၶံလွင်လၵ်ပိတ် ၼေပိုၼ်ၼႄ လိုင်ပၼ်ၵျႁေႃ ၶႃလၢဝ်တေႃၶံတီၶႃ။ တလိဝ်ၼႄ လိုင်ၶႃလၢဝ်လၵ် ဢၢဝ်မၢဝ်လိူဝ်ႁွပ်ပိုဝ် ၼင်ၶံမုင်တင်ၶႃလၢဝ်ပိၼ် လုႁၼ်ႁွႉ ၽႂ်ႁႃးလၵ်ဢၢဝ်ႁၼ်လၵ်ၼွၼ်ယူလိုလျ်လွႆ ႁၼ်သံလိုၼ်လိုဝ်ယၢဝ်တၶႃ လွင်ပိၼ်လုလၵ်ဢၢဝ်ႁၼ်ယူလိုလျ်ၼွၼ်လွႆႁၼ်ႉ ႁုၼ် ၵိၵျိၼ်ၵိယေႃၶဝ်ၼေၼ်ႁေႃ ၵျူယူလွင် ယူလိုလျ်ၼွၼ်လုလျ်လၵ်ဢၢဝ်ႁၼ်ႁေႃ ၵျူႁေႃ ၵျၼ်မၼ်ပူႁျင်ပြူႁေႃးပူႁျင်တုၵ်ႁေႃးပျင်သေၼႄ ၼင်ၽီၼေၼ်ႁေႃ ၵိတ်ပၼ် ၶိဝ်ၽွင်သွႉ ၵျင်ၶႃလၢဝ် တၶႃပေႃ ဝလၢဝ် ၼိုဝ်ၵျဝ်ပိၼ် လၢဝ်ၽႂ်မိီးဢ ယုံတြႃးလွင် လိုဝ်ၼႄ လိုင်ၶိလျ်တေႃ ၵျင်လိတ်တွင်ထံႁေႃ ၵျူႁေႃ ၵျၼ် ၼေၼ်သေႁံတၶႃ ဢၼ်ၶုဝ် ၸိုၼ်ၶံလိုဝ်ၼႄ လိုင် ပိုဝ်မၼ် ပၼ်ဢၶုင် ၼေၶႃလၢဝ် လင်လႃႉ ဢၢဝ် တၶႃမိုဝ် ဢၼ် ၼွၼ်လုလျ်ယူလုလျ်ႁၼ်ယူ ၼေၼ်မၼ်ၼႄ လတ်ဝတီၶႃလၢဝ်ပေႃ ၶႃလၢဝ်ပိတ်မေ လုင်ၶႃလၢဝ်ၼႄ ၶႃလၢဝ်ၶႃႉလႃႉ ႁသင်မၢဝ် ဝမၼ်တေႃပၼ် ဝၼႄ ၼေၶႃလၢဝ်ႁေႃ လတ်ဝပေႃ ၵျူဝ်မိုင်လိင်သျ်မႃးလင်ၵျဝ်တေႃမိုဝ်ၵျူတင်ယိတ်သေယၢဝ်ပိတ်မေ လုင်ၵျဝ် ဢမၼ်ႁွႉလႃႉ ၶႃလၢဝ်လတ်တီမၼ်ၼင်ၼႄ ၼေမၼ်ႁေႃ ယုံတေႃတၶႃ ႁွပ်ပိုဝ်မၼ် ယုံတေႃ ၼေမၼ်လင်ပၼ်ၶႃလၢဝ်မႃးၶုဝ်ၸိုၼ်ၶုဝ်ၶံလိုဝ်ၼေၼ်တၶႃ ႁွပ်ပိုဝ်လွင်မၼ် မိီးၼင်ၼႄ ၼေလၢဝ်ပိၼ်လၢဝ်ၼိုဝ်ၵျူဝ်လိလျ်လႃးလီလိင်ႉသေႁံတီၶႃၼေႃ။

No. 130.

ၵျဝ်ၶႃလၢဝ်ယၢလုင် ၽိင်တုင်တီ လိၵ်မႃးႁတီလၢဝ် ၼေပိင်ဝုၼ်လုင် တဝ်မိုင်ၽိင် တုင်ၸိၼ်ႁံးသွင်ႁံ လိုလျ်ၵျဝ်ၶႃလႃႉလိၵ်လၢဝ်ဝုၼ်ၼံပတ် ၆ဝမႃးလုလျ်လွင်ထိုၼ် မႉမိုင်ယုင်ၼေၼ်။ (၁) မိုဝ်လိတ်တေႃဝုၼ်ယူႁတီမိုင်ယုင်ၼေၼ်လႃႉၵျၼ်မႉလိဝ် ဢၼ်ယၢၼ်ဝႉ၂ဝဝလိုဝ်ၼေလႃႉတိုင်ႁျူးႁတီလၢဝ်ဢလုဝ်ယ။ (၂) မႉပွင်၂၆ဝဝ ၼေၼ်တင်လၢဝ်ယၢၼေတင်ႁုၼ်ယေႃႁေႃ ဢၼ်လႃႉၵိတ်မႉ၂၅ဝႁုၼ်ပွင်ၵျူႁေႃ ဢႁျင်ၶႃႉဝုလျ်မိင်ႁၼ် ၼေၼ်လၢဝ်ဢလုဝ် ယလႃႉၸိၼ်သတင်တီ ႁုၼ်ႁေႃးလီယၢဝ်တီ ၼိုဝ်လုံႁုၼ်ယၢရင်သိလ် ဢႁျင်မႉမိုင်ၽိင်တုင် လွင်ႁွႁသံၵိင်လိုဝ်လႃႉၵျူလႃႉၸိၼ်သ တင်သေယၢဝ်ၼင်ႁမႉတင်လုင်မိလျ်ၸိုၼ်၂၅ဝဝပိၼေၼ်ဢၢဝ်မႃးသျ်ဝႉသုင်ဝႉသေ ယၢဝ်လၢဝ်ယၢယင် ၽႂ်ပေလျ်ယင်ၶႃႉတင် လိၵ်လၢဝ်လတ်ၼင် ၵျူဝ်ႁေႃ ဢၢဝ်လျ်သယေႃ လၢဝ်ယၢဝဝၼႄၸင်ၼင် ဢၼ်လွင်ၼႄ၊ မႉပွင်တင် လုင်လိုဝ်၂၁၁၆ၵျဝ်ၶႃႁေႃ ၽႂ် လႃႉယၢၼ်ၽႂ်လႃႉၶႃႉတီလျ်ႁေႃလျ်ၼေယင်တင်လၢဝ်တီလၢဝ်ဢလုဝ်ယလႃႉၶႃႉပၼ်ႁ တီႁေႃၼေၼ်ႁေႃၼႄၼေၼ်ပၼ်တုၵ်တီမိီးတင်လွင်မႉၼေၼ်၊ ယွၼ်တိၵ်သိင်ထုၼေ သင်လင်သေႁံလွင်ၸိုၼ်၂၅ဝဝပိၼေၼ်ၼင်ၵျူဝ်ၼေယင်တေႃၽႂ်လႃႉသျ်လႃႉသုင်ၸိၼ် လီလုလျ်လၢဝ်ဝုၼ်တွၵ်လွႉတွင်ပၼ်ႁတီလၢဝ်ဢလုဝ်ယပၼ်ၶျူသယျ်ၼံသေႁံမိုဝ် ၼေတင်ႁေႃ ဢၼ်တင် လၢဝ်တီလၢဝ်ဢလုဝ် ယတင်ၵျဝ်ၶႃ လုင်ယ ႁၼ်ၼေထုၼေ သင်လင်လတ်ၽႂ်ပေၵျေၽႂ် ထုၵ်ဢၼ် ၼင်မႉ၂၁၁၆ၼေၼ် လိုဝ်ႁွႁၼံလျ် ႁေႃၵျ် ပေႃလႃႉယွၼ်ထံၶွၼ်ထံၼိုင်မႉဢၼ်လိုဝ်ၼေၼ်သေႁံ။

No. 131.

Shan Lower Standard.

လဢၵ်လီမိုၼ် ၁၂၄၈ ၶုတေႃႈၵႂႃႇမိူင်းလိူၼ် ဢွၼ်ႁိူဝ်ၼႆ ႁုၼ်ၵမၶ ဢ မျိုးဢံ ပျတ်ၶိုၼ်လုၵ်တင်ပိုၼ်တင်ၶံမၼ်တလေသၢယၢသင်ရေသူလိုသိုၵ်ၵၶ ယူဢတွင် ၶုၼ်ဢိင်ၵလိၵ် ၶၵ်တီလိၵ်လၵ်မတ် ဢပ်ပၼ်ဢုပတော် တီလရေလုင် မွင် လူၼ်ႁ် ၵိပ်ဝုၵ်ယေတုၵ် ယေမတ်ပွ လၢႈတ ဢၼ်ႁုၼ် ၵသယေႃတူတွင်ဝုၼ်ရေႃပွတ် ပွလၢႈပူလွ လိင်တၢ၊ႁူင်တၵၢလၢႈႁွင်ၶၵ်ဢံႁ်ပျတ်လရေမၼ်မွင်လူၼ်ဢထံမ တၢသိဢံပၼ်ပျတ်သိုၵ်ပျတ်ၶ လေႁုၼ် ၵဢမျိုးလင်ဝၢၵၢပုၼ်ၶိုၼ်မၢႈပၢလင် မၼ်ၶ ၼိင်ယၵ်၊ယေပၵ်လ ပိုၼ်ပၵ်သၵ်ပၵ်ႁျၢသိပ်ႁွ ပၼ်ႁျၵ်ၶသၵ်ႁျၢသံသိပ် မိုၵ်လိၵ်ပိုင်ႁုင်ၶုၼ်ဢလုၵ်ရ၊ဢိၵ်မိတ်တၢလၵ်ပိၼ် လၵ်လေၵၢပိၼ်လၵ်ၵၢႈၵၢ ၶၵ်သိုၵ်ၼံလွ်ၽေႃလိုင် မိုၵ်လ သိုၵ်ၶ လပ်လွ် ယူပေႃယင်ဢၵ် မၼ်ပျတ်လိုင် ၼိင် တၼ်ယေပျိုးပျတ်ယေပၵ်ၽေႃသယေႃဢံတူၼင်ၵၢဢလုၵ်မိႈၼၼ်ပေႃယင်ဢံ လ သိုၵ်လ ၶ လိုင် ၵၢၼေလွင်ႁျတ်သိုၵ် ႁျတ်ၶ မၵ်မိႈ ဢုၵ်ႁျိုးဢမျိုး တင်လ ပင် ပၼ်ရိႈတွႈဢၵ် လိၵ်လၵ်မတ် ဢၼ်လၵ်ဝုၼ် ထွၵ်မၼ်တလေ ပၼ်ပွ လၢႈၶၵ် ၼၼ်ႁိတ်လိၵ်ယၵ်မၢႈၼင်ၼ လေ ၼင်ၵၢလိၵ်လၵ်မတ်ပၢႈမၢႈဢရႁိုၼ ၶုၼ် ဢိင်ၵလိၵ်ဢလုၵ်ရ ဢမျိုးပေႃဝၢသင်ရေသၢႈဢံပျေႃဢထံမၼိၵ်လၵ် ၺျဢၢ ၼေၼိုၵ်ႁုၼ်ၵလွင်ႁိတ်မၵ်မိႈ၊လိၵ်ၼၼ်တီလွ ဝၼ်လုၼ်လၾံၼ မၵ်ထင်တုၵ် ၶုၼ်ဢိင် ၵလိၵ်ဢလုၵ်ရတီပွ လၢႈ မၼ်ၶၵ်ထုၵ်လၵ်သွင်ပူပွင်လရေပြၼ်ႁို ၶၵ် သေလေ တီထင်ၼင်ၼ ဢမၼ်လိုၵ်သေဢံလိုၵ်သေၽေႃ လၵ်ဝုၼ်ထွၵ် လုၵ်မိတ် လၢဢိတ်လူသင်ရေသၢႈ ဢမျိုးသေလေၼင်ႁိုၵ်ပွ လၢႈမၼ်တေဢံလ ဢထံမ ႁုၼ်ၵတင်လ ပျေႃသိုၵ်ပျေႃၶ ႁျိုၵ်ပွ လၢႈၽေလွ်ႁ်ၶၵ်ႁွၢၶၵ်ၼၼ်ႁိတ်ႁျေလူ သုင်လိၵ်ပၼ်တိ လၵ်မႁျၢမင်ၾြိး သေႁံပေႃဝၢထွံဢၵ် ႁိုႁုၼ်မၵ်လုၵ်သေ လေပွ လၢႈမၼ်ၼိၵ်လၵ်သင်ရေသၢႈဢံပိၼ်သိုၵ် ပိၼ်ၶ မိႈ ၼင်ၼ ဢမၼ်လိုင်တင် ပိုၼ်တင်ၶံမၼ်တလေထင်တေပိၵ်တၼ် လွင်ဢၼ်ၶိုင်သိုၵ်တင်ၶ တေသုတ်တီယွံ လုင်ႁူလိုၵ်ႁူပိုင်ၼင်ၵၢႁူလွင်ႁျၼ်တင်လင်ပၼ်သတိမၢႈတီလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ဢ ႁူင်မိႈၼင်ၼလင်မိႈလိၵ်ၶၵ်ၵႂႃႇတ်ယိုၵ်ထိုင်တီလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်ပိၼ်လေ။

No. 132.

Shan Lower Standard.

ႁံပေႃလရထတိင်းဢုင်းပွင်သိုင်မိုင်းသီပေႃမေႃသိင်ႁူင်လၵ်ယ်လုင်မိႈလိၵ်မိႈ လ ယိုၼ်ႁူတ်ႁိုင်းထိုင်မၼ်တလေဢလုၵ်ရၵၢလၢၼေလလေတိလ်မႁျၢဝုၼ်သိၼ် တေႃမင်ၾြိးႁ်ပေႃလ ႁူဢႁူင်ႁိုၼေႃႈသွင်ႁံၶၢလေၵၵ်ၶၢဝၢၼ င်လိုင်ပိုၵ်ဢၼ် လ ၶံ ႁျေလူသူ လၵ်တင်ႁျင်တိင်တုၵ်မိႈၼၼ် မၵ်လုင်မၵ်လိုမ် ႁူလၵ်ၼ်ဝၼ်ၶံမၵ် ပြတ်သုင်လွ်မၵ်သ ပိၼ်သတင်သိင်ၶၵ်လွင်မၼ်ပိုင်မိုင်လေပထမၼ်တွင်လိုၼ်ႁူၵ် လွ်လုင်ႁွၢပိုၵ်ဢၼ်ႁုၼ်မိင်သၢႈလေလိတ်ႁျေၢ်ပၢႈမၵ်လုင်ႁွၢလ တုတိယၼ်တွင် လိုၼ်သိပ်မ်ပိ ၁ ၶၼ် လွ်ၶုၼ်သိင် ဢၵ်လိၵ်လ ႁွၢလေတေႃႈၵႂႃႇမိုၵ်လိၵ်လ သွင် လိုၼ်လံလံဢႁူင်ဢယၢလွင်မၼ်မိုင်ပိုင်သတင်သိင်ၶၵ်သူလၵ်မၵ်လ ႁူပိၼ်လိပ်

သ’မ’လွႅ်တွင်တႃႈထွႆႉ၀ိၼ်ယူၶႃႈလေႃသံလွႅ်လိၵ်ၽိၵ်ႁုၼ်မႃႈလူမၼ်တလေႃယူၼေ’
ၼော်ၼင်ၵိုဝ်သင်ရေႃသႃႈတင်လ’တေႃမဝ်လ’တုၵ်ၶပင်ပၼ်ယူပျော်ငီလွႅ်ၼေၼ်ႁၵ်ၶံ
မိတႃႈသူလဝ်ၽမျႃး တင်လ’ ယွႅ်ၶံၶံသေႃၵံ ၽၵျင် မိးၼေ’င် လေႃလင်မိးလိၵ်လ’
ယိုၼ်ၵျတ်ၵိုင်ထိုင်ႁၵ်ပေႃလ’ၵျလ’ငိၼ်ၽၵျင်ႁုံၶေႃႈသွင်ၵံတၶႃႈလေႃ။

No. 133.

Lower Standard Shan.

တေႃလိဝ်ၼေ’တၵ်မႃးလတ်လုလွႅ်လွင်ၽၵျင်ၵလႃးတ’သေႃၶွႅ်မိၼေ’၊လိုၼ်ၵံ
လိုၼ်သံ လိုၼ်သိ ၶွႅ်ၶဝ်သံ လိုၼ်ၼေ’၊ ပူၼော်၊ ပူၼေ’ၵလႃးတင်မေႃၵလႃး ယင်မႃး
တိုင်ပင်ဝႃႈတိၵ်ဝ်၊လင်ၼေ’ႁဝ်တၵ်လင်မွႅ်ႁၵ်ၽဝ်ၵလႃးၼေ’တ’သေႃဝႃႈၼင်ၼေ’ယဝ်။
ၵံၼေၼ်ၵဝ်လင်ဝႃႈယႃႈပေႃဝႃႈၵဝ်ႁုဝ်တေႃဝႃႈၼင်ၼေ’ယဝ်၊ၵံၼေၼ်ၶဝ်တင်သံၼောႈ၊
ပူၼော်၊ပူၼေ’ၵလႃးတင်သုလွႅ်မေႃၵလႃးလင်ဝႃႈမွႅ်ႁုဝ်ၽိသင်ဝႃႈၼေ’င်ယဝ်။ ၵံၼေၼ်
ၵဝ်လင်ဝႃႈႁုဝ်လဝ်ႁုဝ်ၶုၼ်ဝႃႈၼေ’င်ၼော်။ ၵံၼေၼ်ၶဝ်သံၼောႈၼေၼ်လင်ဝႃႈမွႅ်ယႃႈ
ပေႃႁုဝ်သင်၊ သင်ဝႃႈမွႅ်ၼေ’ၵိတ်လ’တေႃၼော်၊ ႁဝ်သံၼောႈၼေ’တၶံၽမုမၼ်လ’။ၵဝ်
ၼော်ဝႃႈၵဝ်မဝ်ၵိတ်၊ၵဝ်ႁုဝ်လဝ်ႁုဝ်ၶုၼ်တေႃဝႃႈၼေ’င်ယဝ်။ၵံၼေၼ်ၶဝ်သံၼောႈၼေ’
ၶွႅ်ၵႃႈယေႃဝၼ်ယေႃဝၼ်မႃႈဝႃႈမဝ်ၵျလ’ပွၵ်၊ ၵဝ်ၼော်မဝ်ၵိတ်ယဝ်၊ ၶွႅ်ၵႃႈလိုၼ်
ၵံလိုၼ်သံလိုၼ်သိ ၶွႅ်ၶဝ်သံလိုၼ်ၼေ’၊ မႃးဝႃႈႁၵ်ၵဝ်ၽဝ်ၵလႃးတ’သေႃဝႃႈၼေ’င်
ယဝ်၊ၵဝ်ၼော် မဝ်ၵိတ်၊ ၶွႅ်ၵႃႈယေႃဝၼ်ပူၼော်ဝႃႈၵဝ်ပွၵ် သိပ်ပွၵ်၊တင်ပူၼေ’မၼ်၊
တင်မေႃမၼ်၊ၵဝ်ၼော်မဝ်ၵိတ်လ’၊ၵံၼေၼ်ပူၼော်၊တင်ပူၼေ’မၼ်တင်သုလွႅ်လင်ဝႃႈ၊
မွႅ်ယႃႈႁုဝ်သင်၊ ႁဝ်တၵ်ပၼ်မသွင်တုဝ်၊ ဝုဝ်သွင်တုဝ်ဝႃႈၼေ’င်ယဝ်။ၵံၼေၼ်ၵဝ်လွႅ်
ဝႃႈၽဝ်ၵော်ႁျ။ ၵွ’ႁုဝ်ၽမုမၼ်လ’၊ ၵံၼေၼ်ၶဝ်သံ ၼောႈၼေ’လင်ဝႃႈတိမွႅ် ၽံႁၵ်မိၼ်
သင်ၽံႁၵ်တိုဝ် တုဝ်တိုဝ်ၶိင်မွႅ်သင်ဝႃႈၼေ’င်ယဝ်။ၵွ’ၵႃႈသံဝႃႈမိုၼ်ၵျမိုၼ်ႁၼ်မႃးၼော်
ႁဝ်တင်သံၼောႈၼေ’တၵ်ၶံတၵ်လတ်၊မိုဝ်ၵႃႈတိမွႅ်ႁုၼ်လင်လုင်ယင်ယင်ၽံႁၵ်တိုဝ်သင်
တိမွႅ်ဝႃႈၼေ’င်ယဝ်။ ၵံၼေၼ်ထိုင်မႃးလိုၼ်ႁႃႈလ’သိပ်ဝၼ်၊ ဝၼ်ၽၼ် ၵလႃးတ’
ၼေၼ်ပူၼော်ပူၼေ’မၼ်တင်မေႃမၼ်လင်ဝႃႈလ’ႁျ။ ၼေႁျ။ လင်ၼေ’သင်ဝႃႈမွႅ်တေႃၵိတ်
ၼေ’ၼော်မွႅ်ၵျမွႅ်ၵျဝ်တင်ယၼ်တ’တ။ၵံၼေၼ်ၵဝ်ၼော်မဝ်ထွႆႉႁုံၶဝ်၊ၵံၼေၼ်ၶဝ်ၼော်
ဝၼ်ၼေၼ်ၼင်ၵဝ်၊ ၵံၵံယေႃလုဝ်ယေႃလုဝ်မႃးဝႃႈလ’ယဝ် လ’ပွၵ်ယဝ်။ၵံၼေၼ်ၵဝ်
လင်ဝႃႈၵဝ်ႁုဝ်တေႃ၊ၵံၼေၼ်ပူၼေ’မၼ်တင်မေႃမၼ်လင်ဝႃႈလ’ႁျ။ ႁင်မိုဝ်ပေႃလုၵ်
ယိတ်လွႅ်တေႃဝႃႈၼေ’င်၊ပူၼော်ၼော်ဝႃႈလွႅ်ယဝ်ၵဝ်ၼော်ယိတ်လွႅ်တေႃယဝ်တေႃၵႃႈဝၼ်
ၵဝ်သုၼ်ၵဝ် မၼ်ယင်မဝ် ၼေပ်မဝ်သွင်သင်ယဝ်။မိုဝ်ၼေ’လင်ဝႃႈႁၵ်မွႅ် ယၼ်တ’သေႃ
တေႃလင်ဝႃႈၼေ’ယဝ်။ၽမုမၼ်ပေႃမႃးမိးမႃးၼင်ၵိုဝ်ၼော်ႁဝ်တင်သံၼောႈၼေ’တၵ်
ၶံတၵ်လတ်၊တေႃမွႅ်ၽဝ်တ’တ။သံဝႃႈလ’တ’ၼော်ႁဝ်သံၼောႈၼေ’တၵ်ၵျၵၼ်ၵွတ်
ၶေႃၵၼ်တ’ဝႃႈၼေ’င်ယဝ်။

No. 134.

Higher Standard Shan.

ၵံပေႃလရထတိင်ၽုင်ပွင်သိုင်မိုင်ဝိင်ၵႃႈၶံ၊မႁႃႈရႃႈလႃႈလဝ်ယၼ်လုင်ၽိၵ်မူမတ်

လုင်ယၢ၊တင်လ'ယင်မိူၼ်ႈဢၼ်ၶေႃတိဝ်သဢေႃတိဝ်သ၊ထံမဝ၊လေ၊မိတ်ႈႁႃပဝ်သင် ပိတ်၊ထိဝ်လီလ'မၶၼ်သုင်ၦတ်ယိင်ထိုင်လဝ်ဢရေိပိင်ဢၶၼ်သိင်မိုင်တ'ပွတ်ပၢၦင် ႁဵပေႃလ'ၵူလ'ဝိၶၼ်ဢၽူင်ၽုံၶေႃႈသွင်ႁံၶၢလေ်ၶင်လ'ပိုင်ၾုင်ၼိင်မုၶၼ်ဢေႃၼ ရိပရင်မမင်မြတ်၊လ'ၶံၵျေိလူမိတ်၊ၶုၶၼ်ဢလုဝ်ရသူလဝ်မိူၼ်မႈယွႆၶံၶၢလေ်။ ၶင် ဢၶၼ်လဝ်ဢရေိပိင်ယွၶၼ်ဢတုဝ်မိုင်လုင်၊ မိုင်တုင်ပိၶၼ်မိုၶၼ်ၽဝ်ႁိုင်မိပုၶၼ်မႈငႈ သေိပြေလ'ပၶၼ်ၽဝ်ႁိုင်၊ထိုင်မႈငႈသေိတၶုပၶၼ်ယဝ်ၽဝ်ႁိုင်၊ယင်ၽိုတ်ႁူၶၼ်မိုၶၼ် ႈၶေ'ႁဵမႈသုင်ပၶၼ်ဢပြေ၊ လိဝ်လဝ်ဢရေိပိင်ၦတ်ယိင်မႈၶၶေၼ်ဢၶၼ်လွဵၵေႃ မိုဝ်ၼၢလ'ၶံၵျေိလူမိတ်၊သူလဝ်ၵူလိ လွ'ထီလူတုလဵၵူလွင်ၵူထင်မိူၼ်မႈၶၢလေ်၊ မိုင် တ'တင်လုင်လင်ယူလ'ၽိၶၼ်ပိၶၼ်ၼတ်ယိလဵၶျုံသၢၵျေိလူဢယၢမိူၼ်ယွႆၶံၶၢလေ်မိုင် တုင်မိုင်လုင်ႁဝ်ၵွ'မဝ်ၼၢႈၼပိၶၼ်မိုင်တ'တင်သိင်ႁဵပၶၼ်လ'ၵူမိုင်သေိႁံသူတွင် မွင် ႁၶၼ်ဢၽူဝ်တေႃၶေႃၼရိပရင်မမင်မြတ်ယွႆၶံယူၶၢယဝ်။ၵွ'ပၶၼ်မိုႈယဝ်။မိတေိ မႈ၊ မိလိုၶၼ်သံတုဝ်ယွၶၼ်ထိင်ၵွၢၵူမိဝၢၶေ'ၶၢလိုင် သင်ပၶၼ်လ'တေိလိယူ၊ ပေႃ ဢံပၶၼ်လ'ၵွၢၾုဝ်ယိတ်သူလဝ်ၶၢလေ်လင်ဝၢၶ'ၶံၵျေိလူမိတ်၊လဝ်ဢရေိပိင်ဢေိ လူႁဵယဝ်၊ ၽဝ်ႁိုင်ပိၶၼ်ၶင် မိပုၶၼ်မႈၶၶေၼ်သေိႁံၶၢ ဝၢၶေ'ငၶၢလ'။ ဢၶၼ်တင် မၶၼ်တင်မိုင်လိုင် လဝ်ၶံပူပွင်ပိၶၼ်လွဵမိင်သၢႈ၊ ၶုၶံတိုဝ်တေႃသူလဝ်၊ ဢၶၼ်ႁဝ်ၶၢ လိုင်ၶိုဝ်သေ် ဢံပိၶၼ်လွဵမိင်သၢႈ၊ မဝ်ၶုၶံတိုဝ်တေႃသူလဝ်၊ ၶင်ၼၢတၶၼ်ႁိုင်ယူၵူ လိလွ'ထိဢွၶၼ်ၵူဝ်မိုၶၼ်လုင်မိုဝ် ပိုင်တွဵဢလံတေႃ ဢွၶၼ်တင်ၶၢလေ်လုဝ်ဢၶၼ်ဢ ပဝ်ေမိုင်တ'တင်လုင်ပ'မိုၶၼ်ၼၶၼ်ၶေ'၊ႁဵယဝ်ၽဝ်ႁိုင်ၵူမိၶၶေၼ်သူလဝ်ႁဝ်ပိင်ၼိတ် လူယွႆယွႆၶံၶံသေိႁံ။ ပေႃဝၢ လဝ်ယ်မြုဝ်လေႈ မိုင်တ'တင်လုင် လုင်ၼၶၼ်တင်သိင် သေိယဝ်၊ သူလဝ်တံဝ'ဢုပတေိပၶၼ်ဢၶၼ်တိဢၶၼ်မၶၼ်၊ ဢံတုဝ်၊ဢံသုတ်ငေိဢ မျုႈယွႆၼၶၼ်ၽိုတ်ထံတၶၼ်ႁိုင်ယွဵႁိုင်မၶၼ်မိူၼ်မႈဝၢၶေ'လိုင်ႁဝ်ၶၢၵေႃ ၶင်ၼၢတၶၼ် ႁိုင်မိုင်တေိသွင်ဢၽူဝ်သူလဝ်ၶၢလ'၊ၶင်ၼၢၽုံမိူၼ်တင်လုင်လင်လ'ပြၶၼ်မိုၶၼ်လတ် ဝၢၶေ'ၶၢၵေႃယၢပေိလင်လသေိႁံၶၢ။ဢၽူင်မိူၼ်ၶင်ၶေ'ၶၢယဝ်။

———

No. 135.

Higher Standard Shan.

ဢလေ်လိဝ်မိုင်ၵွၶၼ်ၽင်လုင်ယဵလုင်လင်တဝ်ဢဝ်တင်လိဝ်မတ်လိဝ်လိလ' မၶၼ်ယိုၶၼ်ၦတ်လွတ်ထိုင်ႁံပေႃလတိင်ႁၶၼ်သၢဝတိယၶၼ်ယဵသိုင်မိုင်လ'ၶၢလၶၼ် မျုဝ်လႈၵျေိသိူလၶၼ်ယဵမိုင်ၽိုင်ဢၽူင်ႁံႈ။မိုဝ်လိဝ်ၶေ'ၶင်ၼၢလၶၼ်ယဵၶဝ်တင် လ'ပိၶၼ်ဢၶၼ်ဢထင်လွ'မႈၵွၢမိုင်ၼလႈဢမျုဝ်မိဝ်သၢတိဝ်ထိၶဝ်ဢံၵျေိလုဝ် ပြုႈတြုႈသင်ၶၢသၢသၶေတေႃပြုႈပိၶၼ်လဝ်ၶဝ်ဢံၾုဝ်ၵွ'လၢႈမိုဝ်လိဝ်ၶေ' ၶင်ၼၢႁဝ်ယဵပိယဵၶွင်သိုင်တွဵမိုင်ၶိုဝ် ၶေတုင်ၶေတ'ႁဝ်ၶင်ၼၶၼ်ၼၢပုၶၼ်ၵွၶၼ် မိုၶၼ်ပၢလင်မႈဢဝ်ၼၶၼ်ဝၢပၢႈၼၶၼ်ပိၶၼ်ဢေိဢတူပူဢမျုယွဵလလွ'ၼၶၼ်မိယွဵလိ လွ'ၼၶၼ်လံယိတ်မႈလွ'ၼၶၼ်ၽေိပေိမႈလွ'ၼၶၼ်သိုဝ်ဢၽိင်ၽိင်မိူၼ်မႈၶင်ၶေ' လေ်မိုဝ်လိဝ်လၶၼ်ယဵၶဝ်တင်လ'လိုင်ပိၶၼ်ဢၶၼ်ဢထင်မိုင်လွ'မႈလင်ဝၢလ'ၵွၢ ဝင်မိုင်ၼလႈယဝ်ဢမျုဝ်ၼလႈၶေ'မၶၼ်တေိဢလေ်ဢမျေိသေိမဝ်လွဵႁဵလၶၼ်ယဵၶဝ် လိလဵလႈလိလိဢမျုဝ်ၾုၶၼ်ႁဝ်ၵူၶၶေၼ်ဝ'ပၢၶေၼတ်ၼၢဝ'ပၢလင်သင်ယိင်သ

ယော်၊လုင်ယ်ဝ၊လိုင်မိုဝ်မိခ်ၼ်ဢရုဝ်ဢမျူဝ်လဝ်တုခ်ၼ်မုခ်ၼ်ယို်လုဟ်လဝ်မိဟ်ခယ၊မင်း
သ၊ုးမိးခ်ၼ်ႈလုင်ယ်ခ်ၼ်ႈမိုင်ဢလေလိဟ်ႁွခ်ၼ်ႁင်ၵှဝ်ခင်ၵှုဝ်တဟ်လ႒လိဝ်ခင်ဝိင်ဢ၊ဝ
ခ႒ႁွ႒၊ၵှဝ်လုင်ယ်လခ်ၼ်ယ်လွ႒ႁခ်ၼ်ယွ်ႈႁခ်ၼ်ၵှုပ်ဢဝ်လဝ်မင်သ၊ုးဢွခ်ၼ်လုင်ႁွ၊ခင်
ဝိင်ဢ၊ဝခ်ၼ်ႈခခ်ၼ်ႁံသယော်၊လခ်ၼ်ယ်ခဝ်တင်လ႒ယဝ်ယ်႒လုင်ယ်ၵှဝ်လိုင်ႁ၊မိခ်ၼ်
လဝ်ယ်မျူဝ်လ၊ုးတင်လ႒လိုဝ်ၵှဝ်ဢံမိခ်ၼ်ခ၊မိဟ်သ၊တိဟ်ထိခ႒ဢႁုံလီလိုင်ယိဝ်
လခ်ၼ်ယ်ခဝ်တင်လ႒ဢံၵှုဢံငိခ်ၼ်။ၵှဝ်လိုင်လွ႒လုင်ၵှ်ယိပ်သီပေ၊ဢလေလိဟ်ႁွခ်ၼ်
ႁင်ၵှ်ယိပ်ခုခ်ၼ်သင်တုခ်ၼ်ၵှုင်မိုင်တုင်မိုင်သူမိုင်လင်ၵှ်ယိပ်ႁျေသိးမိုင်ခွင်ယိပ်မိုင်
ႁိုင်မိုင်ခ႒လ႒ခ၊မိုင်ပူမိုင်သတ်ႁိင်ခံမွဟ်မ႒ယိပ်မိုင်ပခ်ၼ်ႁိင်တွင်မိုင်လိတ်မိုင်ပွခ်ၼ်
ခွင်ပွခ်ၼ်ခံခုဟ်ၵှုဝ်ပုင်မခ်ၼ်ယိလ်တဟ်ယ်ခ်ၼ်ႁလ၊ုးႁ၊မိုင်ခ႒သထုင်လဝ်သယော်၊
ယင်သွင်း၊တဟ်ယ်ခ်ၼ်ႁလ၊ုးႁ၊မိုင်သွဟ်မိုင်ပ႒လွ႒လုင်သႁွ႒ခင်တင်လ႒ဢရုပ်
တဟ်ခဝ်လီဝိင်ယွင်ၵှုလ်။ဢႁုံၵှဝ်လိုင်မိး ခ႒င်ဢမခ်ၼ်ယဝ်ႁွ႒၊လခ်ၼ်ယ်ခဝ်လိုင်ၵှ်
လိလ်လ၊ုး တုလ်လီလီတ။သင်ဝ၊တဟ်ဝင်ပ၊ုးလဝ်မင်သ၊ုးႁော်၊ၵှ်လိဝ်ၵှုသေႁံဢံ
ဝင်ႁော်၊ၵှ်လိဝ်ၵှုသေႁံလွင်မိး ခ႒င်လေလုင်ယ်လုင်လင်မိးလိဟ်လ႒ပခ်ၼ်ငိခ်ၼ်မ၊ုး
ၵှုတ်မ၊ုးထိုင်ဢထံလခ်ၼ်ယ်လုင်လ႒ခ၊မိုင်ႁိုင်ႁျေသိႁံး၊သွင်ႁံလေ။

No. 136.

Shan Higher Standard.

ႁံပေ၊လရထတိင်မိုင်ဢုင်ပွင်သိုင်မိုင်သီပေ၊မေ၊သိင်ၵှုင်လဝ်ခုခ်ၼ်လုင်ယ်လုလ်
တေ၊ဢမတ်လုင်ႁုဝ်တွင်ႁုဝ်လွ႒ခေခ်ၼ်မြုဝ်သိုင်ယ၊လ၊ဢိဟ်ဢမတ်ဢတုင်ဝုခ်ၼ်ဢ
မတ်ထွဟ်လံမိုင်မြုဝ်လရေ်သိင်ဝုခ်ၼ်မြင်ဝုခ်ၼ်လေဝုခ်ၼ်သေဝုခ်ၼ်လုင်ယ၊ၵှိင်ထမုင်
ႁိခ်ၼ်မိုင်ႁင်ႁေ်တင်လ႒မိးလိဟ်မိးလ႒ခဝ်ၵှုတ်ႁိုင်ထိုင်မိုင်မခ်ၼ်တလေဢလုဝ်ယ
ႁ၊လခေခ်ၼ်လလေတိလ်မၵှ၊ဝုခ်ၼ်သိခ်ၼ်တေ၊မင်ဖြိးၵှ်ပေ၊လ႒ၵှုလ႒ငိခ်ၼ်ႁုံခေ၊း၊
သွင်ႁံခ၊ႁံယ်၊တေလႁံပေ၊လမိုင်တ႒ၵှဝ်ခ၊မခ်ၼ်ယွ်ႈမိုင်မခ်ၼ်ဢုင်ပွင်တေမိခ်ၼ်ငဝ်
ဢဝ်ႁခ်ၼ်ဝ၊လေခ၊မခ်ၼ်မဝ်မိခ်ၼ်ခ၊ခေမဝ်လိုဝ်သိုပ်တံလံမ၊ုးတေ၊ၵှုတ်မိုဝ်လိဝ်
ခုခ်ၼ်မခ်ၼ်ခဝ်မဝ်ႁပ်ဢုပတေဖြ၊ုးလွံလုလ်လေ၊ယ်တေ၊သမ၊ခလဟ်ယုင်ဢ၊ုး
ႁုဝ်ခိဟ်လဟ်တိုဟ်တေ၊မိုင်တ႒ဢဝ်မိခ်ၼ်ခ၊ခံငိုခ်ၼ်မဝ်ႁ၊သံႁိခ်ၼ်လဟ်သွင်ပခ်ၼ်
ခေ၊ခိဟ်လဟ်လဝ်ယ်မြုဝ်လ၊ုးႁုံဢဝ်တ႒လေထိုင်မ၊ုး၁၂၄၃ခုဢတုင်လဝ်ယ်မိုင်
သီပေ၊ၵှဝ်ခ၊ဢွဟ်သေမခ်ၼ်မိုင်မိုဝ်မိခုဝ်ပိုင်ဢိင်သူလဝ်လေခ၊မဝ်ၵှုႁျေလူလွံဢဝ်
ဢသဟ်လင်ၵှေ်လင်ႁင်လ႒ဢဝ်တ႒လေခင်ႁ၊ဢုပတေမိးဢမျ၊ုးလဝ်တင်လ႒ၵျူ
ထွင်ဝ႒ခုပ်း၊ပိပ႒ဢိင်ႁလိဟ်ဢလုဝ်ယပယိလ်မဢိဟ်တင်သူလင်တင်လ႒ၵှဟ်ၵှိင်မိင်
ယွ်ႈလွံမ၊ုးပုဝ်သုင်ခိုခ်ၼ်ယိဝ်ႁခ်ၼ်ထ၊ရဝတိသိုင်မိုင်ယင်ၵှဝ်ခ၊တင်လ႒လင်လေခခ်ၼ်
ဢမတ်မြုဝ်လရေ်ၵှိင်ထမုင်ႁိခ်ၼ်မိုင်လုင်ယ၊တင်လ႒ပ၊ုးဢဝ်ခုဝ်လင်လင်ပ႒ႁွ၊ၵှုင်
ပင်ယိတ်ဢဝ်၁၂၄၇ခုဝခ်ၼ်လိုခ်ၼ်သိမ်ႈသိခံသိုဟ်ၵှုတ်ယိဝ်ထိုင်လဝ်ခ၊တင်လ႒ယ်ူ
မြင်ၵှခ်ၼ်ႁခ်ၼ်ခင်ႁ၊ပိုဝ်ဢခ်ၼ်ဢိင်ႁလိဟ်ဢလုဝ်ယပယိလ်မဢိဟ်တင်သူလဝ်တင်
လ႒မိတ်တ၊ႁရုခေ၊မဝ်ႁင်ၵှဟ်ၵှိင်မိင်ယွ်ႈလွံပုဝ်သုင်လေလဝ်ခ၊လင်တေလ႒မ၊ုးထုပ်
ရ၊ုးႁခ်ၼ်ႁျေလူလဝ်တင်လ႒ယွ်ႈႁုင်လုဝ်ဢခ်ၼ်လီဝိတဢသဟ်ယင်မိးသတ်တိလ်
ခင်ၵှုဝ်ႁော်၊ၵှ၊တိတေမြေႁုင်လ႒မဝ်မိး။လဝ်ခ၊တင်လ႒ဝ႒သယော်၊သွင်လွ်ႈမဝ်

လုင်မင်လိုမ်ၶႇၶိုၼ်သတ်တိလ် ႁဵူလူဢလုပ်ယပယိလ်မဝၢၶေႇႁေၢ်လိမိုဝ်လဝ် ယဝ်လုင်မိုင်သီပေၢပႇၶိုၼ်ယိဝ်သိုင်ယိဝ်မိုင်ၶေၢ်မိုင်လုၵ်လဝ်ယဝ်သိလ်ဝိလေႆၵွၼ်ၵင် မိုင်တုင်ၶဝ်လုဢဝ်လၵ်ၶၵ်ယူႁုၼ်မၢးသယ်ၺုၵ်တိုၵ်တေၢ်ဝၼ်ၺွၵ်ၶံၺိၵ်တင် ၶဵ်ဝိင်သီပေၢလုလိဝ်ပိၼ် ယွင်တဝ်ယဝ်ယဝ်ႇၵွၢႁုၼ်ပွင်ႁၢႁိင် လိုဝ်ၺိၵ်တင်ႁဵူသီး မိုင်ၵိုင်ယွံၵၼ်လိုပ်လုလ်တိုၵ်တေၢ်ၵွၼ်ၵင်မိုင်တုင်ၶဝ်ဢၼ်လွဵ်ႁေၢ်ပိုင်ႁုင်ၺိင် ၵလိၵ်ဢလုပ်ယၺိၵ်တင်သူလဝ်တင်လႇႁုံမႇလႇထိုင်လေႆၶဝ်မဝ်ၶုၶံလႇလုယွဵ်တႇ ၶံၺွၵ်ပႇယႇၶီၵွၢမုတ်သိင်ၶဵ်တုင်မိုဝ်လိဝ်မိုင်ဢုင်ပွင်သီးပေၢဝိင်ဝုတ်ယူလႇယဝ်ႇ တင်လၼ်ၼြေလပ် လႇၶၢ မိုင်ၵိုင် မိုင်ပွၼ် လွၵ်လွၵ် မိုင်ၶေႇမိုင်ၶွင်ၶဝ်ယင်တိုၵ် တေၢ်ၵၼ် ႁၼ်တေၢ်မိုဝ်လိဝ် ပႇသုတ်ပႇဝႇပိုဝ် ဢၼ်လဝ် တင်လႇမၢးဢဝ်ၶုၼ် ႁေၢ်ၶံၵွၢလုၵ်လၼ်ၶဝ်ၺံမိး တီယူတီၵိၼ်ၵဝ်တင်းၼြဵတင်းလုဢဝ်လၵ်ၶၵ်ယူ ႁုၼ်သေလေယယ်ၺုၵ်တိုၵ်တေၢ်မိုင်တႇဝေၶေယဢမျၢးလုယွဵ်တႇၶံ၊ပေၢ်သူလဝ် တၼ်လႇမဝ်ၺိတ်လူႁၵ်ပိင်ယွဵ်ၶံလိုင်ႁၢတီတေၢ်ပိၼ်မၼ်ပိၼ် မိုင်ယူလႇၵိၼ်ပိၼ် ၵွၢမိုဝ်ၶၢမဝ်မိးၶၢလေလုင်ယၢဢမျၢးတင်လႇလင်တေၢ်မိးလိၵ်မိးလႇၶဝ်ႁုတ်ၵိုင် ထိုင်ႁိပေၢ်လႇႁုလႇဝိၼ်ႁုံၶေၢ်းသွင်ႁံလုလ်ၶၢ။

No. 137.

မိုဝ်ၵၢလယံၶၶၼ်ဝၢႁူလပၢရိၵၶဝ်ၶေႇမိုဝ်ၶဝ်ႁိတ်သင်ရသေးယူတီလွႇဝုလ်ပူ လၶၶၼ်ငူးယူႁွင်သွဵ်တၢၶဝ်သွင်ႁေၢယုဝ်မေယဝ်တၢၺံႁၼ်လေၵံၶၶၼ်လုၵ်လႇ မၼ်ဝၢဝုၼ်ၶသၼ်ၶေႇလင်လႇၵွၢႁၢမၵ်မႇမၵ်တွၵ်မၢးလိင်ဢူမေတၢၺံႁၼ် ၶၶၼ်ပေၢ်ယဝ်သံဢဝ်မေၢ်ၶံတင်ၶိုဝ်လင်ႁုင် သွင်တုဝ်ၶၶၼ်ယဝ်ၵွၢတိၵ်ၶံတိ ၶံႁုင်မိၵတၢၶၶၼ်ႁူဝၼ်ႁူဝၼ်ယဝ်ႁံၶၶၼ်ၶုၼ်ႁေၢ်ၶံပိလိယိၵ်ၶမိုင်ပၢရၶ သီၶေႇၵွပ်ပိုဝ်ၶႇၵိၼ်ၶိုဝ်ႁုင်ၶေၢလေလင်ပၢးဢဝ်တင်ၵင်သေယဝ်ၶဝ်ၵွၢၶဵ်ထိုၼ် ယဝ်သံႁိင်ပေၢ်ႁုတ်တီၶံႁုင်ၶၶၼ်ႁၼ်ႁုင်တင်ဝၢဝုၼ်ၶသၼ် ယဝ်ၶုၼ်ႁေၢ်ၶံ ၶေႇထင် မၼ်ပိၼ် ၶႁၢးၵ လုင်ႁုင်ယဝ်ၼ်ယဝ်ဢဝ် ၵင်ယိုဝ်သွဵ်ႁံလိဝ် ယဝ်ႁံၶၶၼ် ဢၼ်ဝၢဝုၼ်ၶသၼ် ၶၶၼ်ပိၼ်သိၼ်လုံတီၶၶၼ်သေယဝ်ၶုၼ်ႁေၢ်ၶံလင်မၢးလူ တီပိၼ်သိၼ်လုံၶၶၼ်ယဝ်ဝၢဝုၼ်ၶသၼ်လတ်လေဝၢလဝ်ၵဝ်ပိုတ်ယိုဝ်ၵဝ်ၶၢၵွပ် ပိုဝ်သင်ၵဝ်ၶၢယဝ်ၼ်ၵိလ်ၶၢယဝ်ၵဝ်ၶၢၶေႇလႇႁၢႁိတ်လိင်ဢူမေသွင်ပၢးတၢမဝ် ႁၼ်ၶေႇယူပေၢ်ၵဝ်ၶၢတႇယဝ်ပေၢ်မေသွင်ပၢးၶေႇႁေၢႁၢလိင်ႁေၢ်မဝ်မိးလေပေၢ် လႇလိတ်ဝၼ်ၵဝ်ၶၢတေတႇယဝ်ပိၼ်လိုဝ်ၶေႇင်လေလႇၶႇလွဵ်ဝၢဝုၼ်ၶသၼ်လိုဝ် ၶင်ၶေႇယဝ် ႁံၶၶၼ်ၶုၼ်ႁေၢ်ၶံႁုဝ်တုၵ်ငၢရႇလင် ဢၢမၶံၵဝ်တေႁၢလိင်ဢူမေ ၼွဵ်ပေၢ်မေၼွဵ်မိးတီလွဵ်ၶေပၼ်ၵဝ်ၺိတ်းလူဝၢဝုၼ်ၶသၼ်လတ်ၵဝ်ဢဝ်ႁူဝ်ဝႇတင် လွဵ်ႁေၢ်ၵွၢလူတင်ၶၶၼ်ၶုၼ်ႁေၢ်ၶံႁုတ်ယိဝ်ၵွၢတီဢူမေသင်ရသေသွင်ႁေၢယဝ် လတ်လွင်ဢၵျင်ထုၵ်လႇၶေႇသေယဝ်သင်ရသေဝၢယၢပေႁိတ်လိင်ႁၢလိင်တလုင် ဢဝ်ႁဝ်ၵွၢသုင်ႁုတ်တီလုၵ်လႇတႇယူၶၶၼ်သေႁံဝၢၶေႇ ယဝ်ၶုၼ်ႁေၢ်ၶံလင်ဢဝ် ၼွၼ်လုင်ၵွၢသုင်တီလုၵ်လႇၶၶၼ်ယဝ်ပေၢ်မၼ်ယူတင်ႁုဝ်မေမၼ်ယူတင် တိၼ်သေ ယဝ်ႁႇယူလေ။ ႁၢလိင်ဢူ မေၶေႇၵွပ်ပိုဝ်ႁဵူလူယွဵ် ၶံၢလေၶုၼ် ယိသၵျၢးလင်သံ လုင်မၢးတီၶဝ်ႁႇယူၶၶၼ်ယဝ် လတ်ဝၢသူၶႇႁိလုၵ်လႇပိၼ်တုဝ်ၶိုၼ်ႁိုဝ်ၶႇႁိတၢ

သူႁၢၼ်ၶိုၼ်ၵိူဝ်ၶႄလႄမေႃၶံၵိူဝ်သံမျူဝ်ၼႄလႄၶႄမျူဝ်လွႆလိုၵ်ဢဝ်တၢင်တၵ်ပၼ်
ဝၢၼႄယဝ်သင်ရသေလင်လတ်ဝၢၶႄႁၢၼ်လုၵ်လႄႁပ်မေႃၶံမၢႈလေၶုၼ်ယိုသ
ၵျူႈလင်ယၢပၼ်လုၵ်လႄပိၼ်တုဝ်ၶိုၼ်လင်ယၢပၼ်တၢၼေၼ်ၸေႃႁၢၼ်ၶိုၼ်မေႃ
ၶံၸေႃၶဝ်လႄယဝ်ၼေႃ။

No. 138.

ၶၢလဝ်ႁေႃပွၵ်မေႃလိၵ်တၢင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်တံၾြႃးမလုံးတေႃသိမိုင်သိင်ယၢပွတ်
ပၢလၼ်ဝၼ်ဢွၵ်လဝ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႁူသိင်ၼေႃးၶံႁၢပေႃၵျူႈငိၼ်တေႃ
မူၵုံၵံႈသွင်ၵံတီၶၢ။လွင်မၼ်လံၶိုင်ပွၵ်ၶၢလဝ်ၾြႃးၵၢဢူၶဝ်ယုဝ်မေၼႄမိႈလုၵ်
ယိင်သဝ်လေယူမဝ်ၶဝ်ပွၵ်တွႆပွၵ်ၶိုဝ်မၢႈလေမၢႈလဝ်ၵၼ်ယဝ်မုၼ်ပျေႃဢုပ်
လတ်ၵၼ်ၵွႇဢံၵၢႈၵေႃးလေၵေႃးသၵေႃၵျေႃတၢသေယဝ်။ၶိၵ်ၵၼ်ဝၢၵၼ်လေ
ဢူးတၢင်ဢူးပိၼ်တေႃသလွႆလံမၢႈလေဢံယိုၼ်တေႃၵၼ်လႄထွတ်လပ်ထွတ်
လိဝ်ဢင်ယၼ်ဢင်တိင်ၵၼ်လေႁုၼ်ပွၵ်ၵိုၵိုၼ်ၵိုယေတင်ၶၢလဝ်တုၵ်လွႆတုၵ်
ၶေႃၵၼ်ႁၢင်ယွႆႁၢင်မၼ်လေယွႆၵၼ်လိလ်ၵွၢလူတီၵိုၼ်ၾြႃးၵၢဢူသေယဝ်ၵွၢၶေ
ၵွၢတၵ်ဢႄယူဢၼ်ဝၢၼေၼ်ဢံဢဝ်ဢံထွႆၵုံၶၢလဝ်ၶဝ်ၵွၢႁုံတပ်ၼေၼ်လိုဝ်ပိလ်
လၢလိမၢႈၵွႇဢံၵၢႈတၢင်မိတ်တင်လဝ်ဢင်ယၼ်ဢင်တိင်ၶၢလဝ်ၶဝ်တၢင်လႄလူ
ၵွၼ်တီၶၢၵွပ်ဢႄယူႁိတ်လိုဝ်ၼႄလေၶၢလဝ်ၸေႃဢံလင်ႁိတ်ၵိုဝ်ႁုဝ်ပိၼ်ဢမုရၢ
လဝုတ်မိုဝ်ၼေၢမၢႈလေယွႆၵၼ်တီဢႄယူၼေၼ်တီၶၢၵံၼေၼ်မၼ်ၸေႃဢံၶံတိ
ဢဝ်လိလိဢဝ်လပ်ၵျေယၼ်ၵျေတိင်ထၵ်ထိၵ်ဢွၵ်ပႄၵွၢလေႁုၼ်ပွၵ်ၶၢလဝ်ၶဝ်
ဝတ်ၵွၢသွင်ၵေၢၵေႃးတၵ်တႄၵိုဝ်တၵ်လိပ်ၵိုဝ်ဢံႁူၵွပ်ပိၼ်ၼႄလေၶၢလဝ်ၸေႃ
ဢဝ်ၵွင်ပွႄသွႆတီဢႄယူးၼေၼ်ၵံလိဝ်တီၶၢမၼ်ၸေႃသိၼ်လုံၵွၢၵံလိဝ်ၵံၼေၼ်ႁုၼ်
ပွၵ်ၶၢလဝ်ၸေႃလွႆလံၼေယိဝ်လေၶုၼ်ၵွၢလူတီမၼ်လုံၼေၼ်သေယဝ်ဢဝ်လပ်သံ
ထိင်လေပိၼ်ၵွၢသွင်ပွတ်သံပွတ်တီၶၢလွင်ၼႄလိုင်တၵ်ယိတ်ဢံယိတ်ၸေႃဢံႁူ
ယဝ်သုၼ်သၼ်ၶုၼ်ၶၼ်ၵွၢသိင်ယဝ်ဢမုၼႄလင်ဢလုဝ်ယပၼ်ၵျူသၢၸေႃတၵ်
လႄၵတ်ယိၼ်ၵျူသၢတီၶၢယဝ်ပေႃတၵ်မႄၸေႃတၵ်လႄမႄယဝ်ဢုပတေႃတေႃ
လဝ်ဢလုဝ်ယမိးလိုဝ်ၵိုဝ်ၸေႃဢံႁူတၶၢၼေၼ်။

No. 139.

ႁုၼ်ၵႁပ်မိုဝ်ၶဝ်ႁပ်မေႃလွႆႁပ်လပ်ႁပ်လိဝ်ၶဝ်ၵွၢတၢင်ၶိုင်မိုင်ယုံလုင်မိုင်ၵိင်မႄ
လိုဝ်ၼေၼ်လႄငိၼ်တၼ်ယၢဢိတ်ဢိယဝ်ၶဝ်ယွႆၵၼ်လွင်လၢႈမိုဝ်ဢၼ်လွင်လၢႈ
သုံယဝ်ၵွပ်ပိုဝ်လဝ်ယၼ်ရၢႈၵိင်မႄမိုင်ယုံလုင်ၼေၼ်ဢံပၼ်ယူၶိုင်မိုင်ယဝ်လေၵျေႃ
ၶဝ်ပိတ်ၵံၼေၼ်ဢံလင်ယူတီလွႆဢွၵ်မၢႈမၢႈယူတီလိလ်လိၼ်ၶေၼ်လပ်လဝ်ဢလုဝ်
ရတင်ၶေၼ်လဝ်ယၼ်ရၢႈၼေၼ်ယဝ်တီဢၼ်လိလုံလိၼ်ၶေၼ်လပ်ၼေၼ်မိႈလၵွပ်
လင်ႈၶဝ်ႁုၼ်ၵွတ်ဢၼ်ဢံမိႈတီယူၼေၼ်ၶဝ်လုတုံၵၼ်ယူတီလၵွပ်ၼေၼ်လေၵံ
ၼေၼ်ၶဝ်သူႁုၼ်ထုၵ်ဢႁုံတိုင်ပင်ၵၼ်လတ်ဝၢတေႃလိဝ်ၼႄႁပ်ဢံႁုဝ်တႄယွႆ
ၵၼ်ၵိတ်လုၼ်တႁပ်ဝၢၼႄင်ယဝ်ၶဝ်လွႆမႄလွင်လဝ်ယၼ်ရၢႈၸေႃလွင်ႈၶဝ်ႁုၼ်
၅၀ၼေၼ်ဢံမိႈၵွင်ၶိုင်ၼေၼ်မိႈလပ်ႁူၵေၢၶဝ်၅၀ၼေၼ်ၵိတ်လုၼ်ငွႆလုၼ်တိုၵ်ပိုၼ်

လိုဝ်း၊ ယဝ်လိုဝ်း၊ တီၶ၊ ၶဝ်လုၼ်တိုၵ်ပိုၼ်ယဝ်ၶဝ်လႄႈ လၵ်ယၶုဝ်ယိပ်ႁွင်လႆႈလပ်လႆႈ ႁူၵ်လႆႈလေႃမိုဝ်ဝႆႉႁူဢေႃ၊ဢေႃႈ ၼႂ်ၼၼ်ၶဝ်ၼႄႈၵေႃ၊ႁိတ်ႁူဝ်ၶဝ်ဢၢမ်မီးလိုၼ်ၼႄႈလင် ႁွ၊ ထုပ်ၶုၼ် သင်မိုင်မိုဝ်မၼ်လဝ်ၼၼ်ၵေႃ ႁူပ်ပိုဝ်သတင်ႁႂ်ႈလုၼ် လိုဝ်ၼႄ၊ ဢတ် ၵေႃဢတ်ၼႄ၊ၶဝ် ၅၀ ၼၼ်ဢဝ်မၼ်လွဝ်ၼႄႈႁိတ်ႁုၼ်လုင်ႁိတ်ႁူဝ်ၶဝ်သေယဝ်း။

No. 140.

လွင်လုၼ်ၶဝ်ႁုၼ် ၁၂ ၼႄႈမိုဝ်ၶဝ်တေႃၶဝ်ႁွ၊တိုၵ်လုၼ်တီၼႂ်ၼၼ်လဝ်ယႃမိုင်ငႈ ၼၼ်ၶဝ်ႁုၼ်၁၂ ၼႄႈႁႃႇယွင်ပႂ်ယူတီသ လွပ်ႁူင်ႁိူမိုင်ငႈၼၼ်ယဝ်ဩ၊လုင်ၶဝ်တင် တၢပ်၃ၵေႃ၊မိုဝ်ဢ ၶျိင်သိပ်ၼႄ၊လီၼၼ်ႁိုလ် ၶုဝ်လၵ်သွင်သေယဝ်ၼိုင်လႆႈႁုလ်လႆႈ သႂ်ၼႂ်ဢုပ်သေႃၶျူ၊ယဝ်ႁွ၊ မိုၼ်ပၼ်လၵ်သွင်တီလဝ်ယႃမိုင်ငႈၼၼ်ပေႃ မိုၼ်ပၼ် လၵ်သွင်ယဝ်မိုဝ်ၶဝ်မိုၼ်မ၊းၶဝ်တုလ်ဝႆႉတီဢၼ်ႁိူၼ် ႁုၼ်မၵ်ႁုၼ်မီးၼၼ်ပေႃ ၶဝ်ႁူဢၼ်ႁိူၼ်ႁုၼ်မီးၼႄ၊ၼၼ်ယဝ်ပေႃမိုင်လိင်လုလ်ဝုလ်ဢၶျိင်ႁႂ်၊ၼႄ၊လီၶႂ် ၼၼ်လုၼ်ၶဝ်၁၂ မ၊းပႂ်ၶျင် ယူတီႁိူၼ်ႁုၼ်မီးၼၼ်မိုဝ်ဢၼ် လဝ်ႁိူၼ်လုၵ်ယုလ် ယၵ်တူၼၼ် ၶဝ်ဢဝ်ႁွင်ယိုဝ်သႂ်ႁႃႇလိဝ်ယဝ်မိုၼ်ႁိူ ဢဝ်ၶုဝ်ပိုၼ်ၶုဝ်ၶႃႇလိုဝ်ၼၼ်မိုဝ် ႁုၼ်ဝၼ်ယွႆႈႁၼ် မ၊းလူတီၶဝ်ၼၼ်ၶဝ်ဢၢမ်ႁုဝ်သေဢိတ် ႁုၼ်ဝၼ်ၵေႃ ဢၢမ်ပေႃၶဝ် လႄႈတႄႈ ၃၀ လိုဝ်ဝတ် ၁၀ လိုဝ် ၶဝ် ႁုၼ် ၁၂ ၼႄႈယိုဝ် ဢၢမ်ပိၼ်ႁူဝ်ယၼ် ဢၢမ်ပိၼ်ႁူဝ်ၶဝ် ႁတ်ႁွင် ႁတ်လပ် ႁွႈၼႂ်ၼၼ် ၼႂ်ႁုၼ် ၁၂ ၼႄႈဝတ်ၵေႃ၊း ဢၢမ် တႄႈလီ ၶဝ်ၼိတ်ႁႂ်ပ် ႁွ၊ လိုင်ၼွၵ် ဝၼ်ယဝ်ပိုၼ် ႁုၼ်ဝၼ် ၵေႃ လိုပ် လိမ၊းလွႆႈတင် လင်ၶဝ်မိုၼ်ႁင်တေႃ မိုတ်ၶဝ်မီးဢထင်လိုဝ်ၼႄႈင်ႁုၼ်ဢၼ်ဝတ်လုၵ် ႁူႈႁွင်ဢၢမ်တႄႈလီၼၼ် ၶဝ်သႂ်ယိုဝ် ႁိမၼ်တႄႈယဝ် ၶဝ်ႁုဝ်ႁုၼ်ဝၼ်ႁူတွင်လၵ်ႁုၼ်လိုဝ်ၶဝ်လေႃၶဝ်လိုလ်လ၊းၶႈၼႂ်လႆႈ ပေႃႁုၼ်ဝၼ်တွင်ႁူလၵ်ႁုၼ်ၶဝ်ဢၼ်ၶဝ်ယိုဝ်တႄႈၼႄႈ ၶဝ်ႁုဝ်ပိုၼ်မၼ်ပေႃပေႃ ႁူလၵ်ၵေႃ၊း ၶဝ်ႁုဝ် ႁုၼ် ဝၼ်တေႃ ႁူလၵ်သိုင် ႁုၼ် ၶဝ်ဢၼ် ၶဝ်ယိုဝ်တႄႈၼႄႈၶဝ် ယပ်ၵျွၵ်ႁင် တိပ် ဢဝ် ႁွ၊ ႁွၵ် ႁူဝ် မၼ်တိၼ်မိုဝ် မၼ် သေ ယဝ် ႁုၼ်တႄႈၼႄႈ ဝႆႉပိတ် လိုဝ်ၼႄႈင်ယဝ်မိုဝ်ဢၼ်ႁုၼ်ဝၼ်ၶႈလွႆႈႁွ၊ႁႂ်၊ထုပ်မိၼ်လုၼ် ဢၼ်တႄႈယူၼၼ်ႁူပ် ပိုဝ်ႁွၵ်ႁူဝ်မၼ်တိၼ်မိုဝ်မၼ်ၵေႃ မဝ်မီးလုၼ် ၼၼ်လွင်ပိၼ်ႁုၼ်ယွႆႈလႆႈပိၼ်ႁုၼ် ၵေႃ လႆႈႁုၼ်ဝၼ်ၼႄႈ ဢၢမ်လိုလ်လ၊းဢၢမ်ႁူလႄႈ ယဝ်ႁုၼ်ဝၼ်လင်လတ်ဝ၊လုၼ်ၵေႃ၊ ဢၼ်တႄႈၼႄႈပေႃ မီးႁွၵ်ႁူဝ်မၼ်လႆႈတိၼ် မိုဝ်မၼ်လႆႈႁဝ်တေႃမီးတီတွင်မတ်ႁူလၵ် ယူဢိုဝ်ဝ၊ၼႄႈသေယဝ်မိုၼ်မ၊းႁၼ်ယဝ်။

No. 141.

လိၵ်လဝ်ႁိုင်လွႈလီ။ၼွင်လႄႈၶ၊လဝ်လိုဝ်ယႃ၊ႁ၊ယွတ်ၶႃႇယူပင်သင်မိုင်ပွင်လီရင် လုလင်လႄႈသိုဝ်ၶႈႁၼ် တီႁင်သေ၊ယူ မိုင်ႁိင်ၶႃႇလီရင်လုဢိုင် မၼ်ႁင်လုင်ဝုဝ်တင် ၁၃၀ႈႁ၊မၼ်၅၂ ပိလိုၵ်မိုဝ်း၊မေႃမိုဝ်း၊လႄႈၶေႃပၼ်ႁင်သေ၊လပ်း၊တိင်ႁ၊ႁုံး၊လပ် း၊သီၶၼ်လပ်း၊သိံၶၼ်ႁင်သေ၊လႄႈလုပွင်တိင်ႁ၊ႁုံးလိတ်ၶၼ်ႁျၼ်ပိုၼ်ႁုံႁ၊ၶၼ် မိလ်ႁၼ်ဝႈတၶွၵ်ပြၼ် ဢဝ်ဝုဝ်၁၃ႁွ၊ႁလိုၼ်သိံ ယိဝ်ႁိူၼ်လိုၼ်သီတၵ်ၶေႃပၼ် ပေႃႁုင်ဝ၊ၼႄႈင်၁၂၆၅ၶုလိုၼ်ပိတ်မႂ်သိပ်ၶႃႇလင်လႄႈၶျူၵ်လိၵ်ႁၼ်ဝႈၼႄႈင်တီၶ၊ ဝႈၼႄႈႁင်သေ၊သိံဝ၊ၶႂ်လႄႈပိုၼ် ဝၼ်မိလ်ပႈထိုင်မိုဝ် ယွၼ်ႁိုယိုၼ်ႁိုပၼ်ပိုၼ်မဝ်

လ်ႁေႃ၊ႁယ၊မၢၼ်ပၢၼ်ၶိုၼ်ဝုဝ်ႁဝ်တႁင်သေႃ၊ဝ၊ၶေႃ်ငလင်ပၢၼ်ၶိုၼ်ႁင်သေႃ၊
ဝုဝ်တင်ၷုႁ်တုဝ်ပိၼ်ႃၼ်ပေႃ်လေႃ်ႁုင်လင်ယဝ်ယူလွ်မဝ်ထုႁ်ပၢၼ်ယွ်ဝ၊ၶေႃ်ငယဝ်
ထိုင်မ၊း၁၂၆၅ၶုလိုၼ်သံမွ်သီၶံႁင်သေႃ၊လင်ႁွ၊လူႃမတ်ယ၊လဝုတ်ႃုႁ်မိုင်ႁိင်
ၶံတီသ်ၶဝ်မိုဝ်ႃႉတွင်လဝ်ၶေၼ်ပိင်ၡုယပ်ယူၶၶၼ်လင်ႁိတ်လိႁ်မိုဝ်ၷွင်ပူၶေႃ်ၶ၊
လဝ်သိုင်လင်လိႁ်သိုင်ၶံပင်ႁဝ်ယူတံပင်သင်လိၼ်မိုင်ၶွင်ႁ်မ၊းလူတံသ်ၶဝ်ၶ၊
လဝ်သိုင်လင်လိႁ်ႁေႃ၊းယ်၊ႁ၊လလေႃ်ႁေႃ၊းယ်၊ႁ၊လင်ၶံႁေႃ၊းၶိင်ဝုၼ်ႁေႃ၊း
လင်ႃွၼ်ႁၼ်မ၊းတီသ်ၶဝ်ယဝ်ႃမတ်မၢၼ်ႁင်သေႃ၊လင်ႁွ၊လူလရေႃ်တ်လေႃ်ဝ၊
ပူၶေႃ်ထုႁ်ပၢၼ်ႁ၊တိၼ်ဝုဝ်ႁင်သေႃ၊လိုင်မဝ်ပၢၼ်ႁ်ပၢၼ်ပေႃ်လေႃ်သေႃ်ႃႉမတ်ယ၊လ
ဝုတ်ႃုႁ်လရေႃ်လဝ်ၶေၼ်ပိင်လင်သုင်ယ်ၡုတ်တိင်ႁ၊၄ပိႁ်ပၢၼ်သေႃ်ပေ၊မဝ်ပၢၼ်လိုင်
ႃဝ်ၶေႃ်တေႃ်ႁင်ဝၼ်တိင်ႁွ်ႁ်င်တႁ်ႃဝ်မွ်ႁွ၊လူလဝ်ၶေၼ်ပိင်ဝ၊လိုဝ်ၶေႃ်ငၶ၊လဝ်
သိုင်လင်လိႁ်လင်ပၢၼ်တိင်ႁ၊၄ပိလဝ်လရေႃ်တ်ႁေႃ၊တီလ၊ၡုႁ်မိးၶေႃ်ငတီၶ၊။
လွင်လိုးႁ၊တိၼ်ဝုဝ်ၶေႃ်မူလႁွံမဝ်လ်လတ်ႁၼ်မဝ်လွ်လွင်မၢၼ်ႃမတ်ယ၊လဝုတ်
ႃုႁ်ႃိႁ်လိုးလဝ်လရေႃ်တ်သုင်ယ်ၡုတ်ႃမုၶေႃ်ၶ၊လဝ်တိင်ႁ၊၄ပိမင်လီသုံတံတီ
ႁင်သေႃ၊ၶိလ်တေႃ်လိတ်သေႃ်သုင်ယ်ၡုတ်တေႃ်မူပၢၼ်သေႃ်ႁံလိုးတီၶ၊။

No. 142.

ၶ၊လဝ်ႁင်သေႃ၊ယူမိုင်ႁိင်ၶံလီရင်လုႃိုင်မၢၼ်ႁင်မိးႃလွ၊တင်လဝ်မုၼ်ၶံယူ
လဝ်ႃလုဝ်ရတုၼ်ပိုင်မိုင်ႁိင်ၶံႁ်လ်ယိတ်ပင်သုလ်ၶေ၊းၷုးတေႃ်မူႁံးသွင်ႁံတီၶ၊
ၶေင်ႃၶၼ်ႁိင်လွ်လီယူလီရင်လုမိုင်ၶွင်တီႃလွ၊တင်လဝ်၁၂၆၅ၶုလိုၼ်သိမွ်၄ၶံ။
ဝ၊ႃၶၼ်ၶ၊လဝ်လေႃ်တင်ၶိင်ႃမတ်မၢၼ်လုင်လိႁၼ်တံသ်ၶဝ်ယွၼ်ႃဝ်ႁ၊တိၼ်
ဝုဝ်တီၶိင်သိုင်လင်လိႁ်သိုင်ႁဝ်ၶံပင်ၶေႃ်ႃၷုင်မၢၼ်ၶ၊လဝ်တင်လဝ်တီၶ၊။ထိုင်
မ၊းပိမိုင်၁၂၆၅ၶုလိုၼ်ပိတ်မွ်ႁဝ်ၶံယွတ်ၶံသွင်ၶ၊ပိၶွင်တင်မေႃ်ၶဝ်လုင်မ၊းႃဝ်
ဝုဝ်ႁ်ဝ်၁၃လတ်ႁၼ်ဝ၊၅၂ပိၶေႃ်ပၢၼ်ႃတုႁ်ပိုၼ်ႁုံး၊ယဝ်ပေ၊တင်ၶဝ်သၼ်ႁွ၊
သုင်ႁ၊လ၊းမ၊ယဝ်တေႃ်ၶေႃ်ပၢၼ်ထိင်၁၂ပိလတ်ႁၼ်ၶေႃ်ငမဝ်ပၢၼ်ႁ၊မၢၼ်ပေႃ်ႁုံၶ၊
လဝ်ႁင်သေႃ၊လင်လ်ႁွ၊ႃဝ်ၶိုၼ်ႃတုႁ်ဝုဝ်ၷုႁ်တုဝ်မိးၶေႃ်ငၶေႃ်ယဝ်ထိုင်မ၊း
၁၂၆၅ၶုလိုၼ်သံမွ်၂ၶံၶ၊လဝ်လင်လ်လတ်တိုင်ပင်ၶိင်ႃမတ်မၢၼ်တံသ်ၶဝ်ပိုင်
လိုးဝုဝ်၆တုဝ်ၶိင်သိုင်လင်လိႁ်ၶဝ်ႃဝ်ႁွ၊လွ်ႁိၼ်လ်ႁ၊လိုၼ်ယင်လီလ်ႁ၊တိၼ်
ဝုဝ်ႁဝ်ၶ၊ယူႃမတ်မၢၼ်လင်ၶံလတ်ပၢၼ်တံတီလရေႃ်လဝ်ၶေၼ်ပိင်လရေႃ်မၢၼ်လဝ်
လင်ၷွင်ၶိင်သိုင်လင်လိႁ်ပင်သင်ႁေႃ၊းယ်၊ႁ၊လလေႃ်ႁေႃ၊းယ်၊ႁ၊လင်ၶံႁေႃ၊း
ၶိင်ဝုၼ်ႁေႃ၊းၶိင်သဝ်သ်ၶဝ်ႁေႃ၊းႁုၼ်ပွင်၅ႁေႃ၊မ၊းႁၼ်ၷုၼ်လဝ်လရေႃ်လုင်
ၡုႃပ်လေႃ်ယွၼ်ပၢၼ်လ်ပိုၼ်၄ပိၶွ်ပိုၼ်၄ပိၶ၊လဝ်ႁင်သေႃ၊လ်ဂိၶိင်ႃမတ်
မၢၼ်လ်၂ပိလရေႃ်လုင်လ်၁၃မိးၶေႃ်ငတေႃ်ႃမၢၼ်လိႁ်ၡုႁ်လရေႃ်လုင်လဝ်ၶေၼ်
ပိင်ႁေႃ၊တီႃၶၼ်ၶ၊လဝ်၁၂၆၅ၶုလိုၼ်သံမွ်၄ၶံတီၶ၊။

No. 143.

ၶေင်ႃၶၼ်ၵြ၊းလုဝ်ႁိင်လွ်လီမ၊းတင်လိႁ်ၶွ်လုံမိုင်ႁိင်ၶံ၁၂၆၅ၶုလိုၼ်သိ
မွ်၅ၶံတံတီၵြ၊းၶံယူမိုင်ႁိင်ၶံလီရင်လုႃိုင်မၢၼ်ႁင်လိုဝ်ႁင်သေႃ၊ႁိင်လွ်လီသယေႃ၊

မၵ်ၶေ်ၶျ လွင် လိုးႁင်သေ၊ၵ္ဂု၊လူၼမတ် မွင်ယုၵ်ဝုၼ်ၼိၵ် လိုးလရှေ လၵ်ၶေ်ပိင်
သုင်ယျတ်ႁ၊တိၼ်ဝုၵ်လ'သိင်တိင်ႁ၊း၄ပိၶိင်သိုင်လင်လိၵ်ပိၼ်ပူၼ'ၵိုင်လွ'လီ
ႁ၊ၼင်ၶိင် သိုင်လင်လိၵ်ၽေ၊ပိၼ်ပူၼ'လ'သိင် ယၵ်တံတီသ'ၶဝ်၁၂၆၅ၶုလိုၼ်
သံမ်၄ၶံလရှေတ'တင် ယုၵ်ဝုၼ်သုင်ယျတ် ၼၼ်မၵ်မၼ် ယ၊လီလ'ၶိုၼ်ၵိုၼ်၄ပိ
လွင်ၼ'င်၁၂၆၅ၶုလိုၼ်သိမ်၅ၶံလင် မွင်ယုၵ်ဝုၼ်ႁင်သေၼိၵ်ၵိုင်လွ'လီလုင်ႁၼ်
ယၵ်တွင်ထံသွင်ယ'သံတင်ၵုံၼယႁင်သေ၊ၽေ၊ဝ၊လ'ၵိုၼ်၄ပိၵ္'၊မၵ်လ'ၵျင်ၵ္'
ႁင်သေ၊လ'ဂိယုၵ်ဝုၼ်သ'၂ပိ လရှေတ'လ'၁၅ မိးလိုၵ်ၼ'င် လေႁင်သေ၊ထုၵ်
လ'ႁ၊တိၼ်ဝုၵ် ၼၼ်လ၊ၶျုၵ်ၵုံ လင်မၵ်မိးမၵ်သိင် ယ၊လ'သံၵျႁင်သေ၊ပြၼ်
ပၼ်ၶိုၼ် တိင်ႁ၊း၄ပိၽေ၊ႁင်သေ၊မၵ်လ'ၵ္'ၼမုၼ'တၵ်တင် လၵ်ၼ်လုံတေ၊
လၵ်ၶေ်ပိင် လူၵ္ၼ်ပေ၊မၼ် လၵ်မိးၼ မိင်ၵ္'ပျု၊း မ၊းၼ်ၵိုၼ်၄ပိၼ'လီၵျၽေ၊
လိၵ်ၶံၵိၼ်ၵိုၼ် ၼၼ်ပြၼ်ပၼ် ၶိုၼ်ၽေ၊တၵ်မိးလီၵျႁင်သေ၊သ်သင်ပြၼ်ပၼ်
ၽေ၊တၵ်မိး ၼမုၼ'တိင် ႁ၊း၄ပိၼ'လင် သုင်ယျတ် ၵ္'ပျု၊းလ'ပေ၊ၼ မိင်လၵ်
ၶေ်ပိင်ၵ္'ပျု၊းမ၊းယၵ်တၵ်ပၼ်လိၵ်ၵ္ဂု၊လူပူၼ'ၵိုင်လွ'လီၶိင်သိုင်လင်လိၵ်တီပင်
သင်လ' လွင်ၼ'င်ၼ်လုံမိုင်ၶိင်ၶံလင်တီမတ်ၵျၵိုင် လွ'လီလ'ၵျူငိၼ်လေ။

No. 144.

ၶ၊လၵ်ၶဝ်မေ်လုၵ်လ'ၵျု၊းငိၼ်သတင်ဝ၊လၵ်ၵျဝ်ၶ၊တော်လ'ၶိုၼ်ပြၼ်ၵ္ဂုလုင်
မိုဝ်ၶိုၼ်မိုင်လုံပုၼ်ၶိုၼ်ဝ၊ၼ'တီၶ၊။ၶ၊လၵ်ၶဝ်ပိၼ်ငိၼ်ယၼ်ၼ၊လုင်လင်တီၶ၊၊
ၼ'လိုင်ၶ၊လၵ်ၶဝ် ၼ၊ႁုဝ် ၼ၊ထ၊လၵ်ၵျဝ်မိၶုဝ်ၼိင်ပိုင်လၵ်ၵျဝ်လေပေ၊ၼင်လွ'
လုင်သဝ် မိုင်ၵျု၊ၵျင်မုင် ၵျုဝ်ယူႁူလၵ် ၼ်ဝၼ်ၶံၼံ လင်ၼ၊ႁုဝ် လေႁ၊လ်လေၵ္'မိး
လၵ်ဝုၼ် လုင်ၵျဝ်ၶ၊ၵ္'တီၶ၊ယိၵ် တၵ်လ'ႁတ်ယိလ်ၶျသ၊ၵ္ဂု၊မိုဝ်ၼ၊ၶ၊လၵ်ဝ၊
ၼ'င်လေၼ'လိုင် ၼၵ္ဂျင်မိးသေ်ၵျုၵ် လလွင်လ်ပိုင်လ်လေလၵ် ၵျဝ်သံလ'ၶိုၼ်လုင်
ၵ္ဂု၊မိုင်လုံၶိုၼ် သေ်တီၶ၊ပေ၊လၵ် ၵျဝ်ၶ၊သံလ'ၶိုၼ် ပြၼ်ၶိုၼ်လုင်မိုဝ်ၵ္ဂု၊လိုင်ၶ၊
လၵ်ၼံလင် လ်ၼိင်ၶိင်ပိုင် ၵျၵ်ၶ၊လၵ်လိုဝ် ၼင်လၵ်ၵျဝ် ၶ၊ၼ'လိုင် ၼံမိးတီလ်ၶ၊
ယၵ်ၶ၊လၵ်လိုင် တသိဝ်ၼ'လိုင် လိုးဝၼ်လိုးမိုင် ၽေ၊ၼံပ'လ'ၼုၵ်ၶျုၵ်ႁုဝ်ပ'
ပိင်ပ'လ'လတ်သင်ပွင် သင်တီၶ၊ၼ'ၶ၊လင်တီလိၵ်ၼလိရင်ၶံမ၊းလၵ်လတ် လၵ်
ၵျဝ်ၶ၊လေၵျု ဝ၊လၵ်ၵျဝ် တော်လ'လုင် ၶိုၼ်မိုဝ်ၽေ၊ၶိလ်တေ၊လၵ်ၵျဝ်ၵျၵ်ယ်ပိင်ၼံ
ပေ၊ၼင်လုင်သ၊ၼူ ၼၼ်သၵ်ႁံတီၶ၊ၵျၼၼ်ၶ၊လၵ်လိဝ်လ'လတ်ယ'ပွင်မၼ်
မိုင်သၵ်ႁံ ၶ၊လွင်ၶ၊လၵ် တုၵ်ၶသင် ရှေယၼ်လ် ယူလေလ'ၵိၼ် လၶၼွၼ်ယိင်
လိုၼ်၅ပိၵ္'လေၼံလုံၼံႁုံၼ'ၽေ၊လၵ်ၵျဝ်ၶ၊ထွၵ်ပံပၼ်တံလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်မိုင်ၼ'
ၼိၵ်တင်လၵ်ထ၊ၼ၊ၵျုၵ်လုင်သၵ်ႁံၶ၊လွင်ယိင်ၶုၼ်ပိၵ်ၵျတ်လိုဝ်ၵျုဝ်ပွင်လိုဝ်ၵျုဝ်
ၽေ၊လၵ်ၵျဝ်ငိၼ်ယူလေထွၵ်ပၼ်လဝ်လတ်ပၼ်သၵ်ႁံၼင်ၵျုဝ်ၶ၊လၵ်ၶဝ်တၵ်လိဝ်
လ'မၼ်လ'မိုင်လေလွင်ၶ၊လၵ်တုၵ်ၶၼိုပ်သၵ်ယူလေၼ'ၽေ၊ၶိလ်တေ၊လၵ်ၵျဝ်
လတ်ပၼ်လၵ်ထ၊ၼ၊ၶျုၵ်ၼိၵ်တင်လၵ်ဝုၼ်ထွၵ်မိုင်ၼ'သၵ်ႁံ တီၶ၊မိတ်၊ၵျၵ်
ၶ၊လၵ်မေ် လုၵ်ယ်ၼံၵျလ'ႁတ် ယိလ်ၶျသ၊ယ် သၵ်ႁံၵျု ဝ၊လၵ် ၵ္ဂုလုင်ၶိုၼ် မိုဝ်
ၽေ၊ၶ၊လၵ်မေ်လုၵ်ၼ၊းႁုဝ်ပိုင်ႁုင်လၵ်ၵျဝ်ယူလေမိတ်၊ပုဝ်သုင်ပၼ်ထိုင်ယူတီၶ၊

လၵ်ႁၵ်ၶေႃႈႁၢၵ်ၶၢင်လုၵ်လၢင် ၶၢၼ်သၢၵ်ႁႆႈထူၺ်ၶၵ်ၶႃႈလၵ်ၶၵ်သၢၵ်ႁႆႈတီႈၶႃႈ။ ၶႃႈလိူင်
လိပ်လႆႈလုၵ်လၢင်လႅင်ဢၼ်လၵ်ႁၵ်လႇၼိူင်မိူၵ်ႁူဝ်ၶႄႇတီႈၶႃႈလေႃ။

No. 145.

ႁၵ်ၶႃႈလၵ်ၶၢင်တိတ်ထီလႃးတီႈလိၢၵ်မႃး ဢလီရင်ၶႆတၢင်လၵ် လၵ်ၶေၼ်ပိင်ၸုၼ် ထူၵ်လုင်ပေႃးယႇငိၼ်ႁႆႈ၊ သွင်ႁႆႈလိူ၊ ႁၵ်ၶႃႈလႇငိၼ်ဝႃးလၵ်ယႃလုင်မိူင်ၶႄႇပၼ်လိၢၵ် မႃးတီႈလၵ်ၸုၼ်ဝႃးလုၺ်ႁၼ်ႁၵ်ၶႃႈလေတၢင်လုင်ၼုၼ်ထူႇတြႃးႁၼ်ၶၢၼ်၊ မၼ်လၵ် ဢႆႇလႇဢၵ်ၼိုၼ်တီႈႁၵ်ၶႃႈဝႃးၶႄႇင်လႅင်ၶၢင်ဢမုတေႃးၶႄႇမိူၵ်မြူၵ်လႃးတႇယၢၵ်ႁႃး ပိၼ်ဢုၵ်လႃးပိတ်လေဢၼ်ဢယုၵ်ထိုၵ်တၼ်တၢင်လုင်လုင်ၼုၼ်ၶၵ်ၼုၺ်ဢၵ်သိူင် ဝႇသီဝႇသေ ယၢၵ်တုၵ်ၶၵ်ဢႅၵ်ပႇႁူးယူၼ်ၶေၼ်မိူင်ႁိင်တွင်တုၵ်ၶႃႈလၵ်တေႃလုင်ထူႈ ႁူးႁူတ်ယိုၵ်တီႈလၵ်ယႃလုင်မိူင်ၶႄႇပုၼ်၊ လၢင်လႇတေႃလႅႇတြႃးၶိုၵ်လႂ်ႈမိူင်ၶႄႇတၢင် တုၵ်လုင်ၼုၼ်ၶၵ်ၶေႃးဢႆႇလႇသိင်ႁၼ်၊ သၢင်လၵ်ယႃမိူင်ၶႄႇလေ၊ လၵ်ႁီမိူင်လေၼုၼ် ၶၵ်တၢင်လႇလၢင်တေႃဝႃးၶၢင်ဢမုၶႄႇသၢၵ်သေမိူၵ်ဢၼ်ၼုၺ်တိူၵ်ၶၢၼ်ၶေႃးႁူၶေႃး ႁၼ်မၼ်မီးၶၼ်မိူင်ႁိင်တုင်၊ တေႃလႇလႆႁုၼ်ႁူးႁူင်လရိၵ်မၼ်ယေယႃႇတေႃလႇပၼ် ၼိုၼ်ငုပိဝႃးၶႄႇၶၢင်ၼိုၼ်ငုပိၶၢၼ်၊ ႁၵ်ၶႃႈၶေႃးလႇသႂ်ယၢၵ်၊ ႁၵ်ၶႃႈၶေႃးႁိုတ်ယူမိူင် ၶႄႇဢၶၼ်လိုၼ်း၊ လိုၼ်လိူၵ်ဢၼ်လႆႁူးႁူင်သၢၵ်သေၶေႃးဢႆႇႁူတ်ဢႆႇယိုၵ်မႃးႁၵ် ၶႃႈလႇငိၼ်ဝႃးၶၢင်လိၢၵ်ဢၼ်မႃးႁူင်သၢၵ်သေၶၢၼ်ဢႆႇလႆယႂ်ဢၵ်ယႃၵ်မျူၵ်လၶေႃ မိူင်ႁိင်တုင်မတ်ၶိၵ်ဢၼ်လၵ်ယႃမိူင်ႁိင်တုင်လႆ ဢၵ်ၼိုၼ်ႁူးႁႆႈလၵ်ယႃမိူင်ၶႄႇ၊ မိူၵ် ယႃႇမႇၵျေႃးၶၢၼ်လႇႁူမီးၶႄႇင်၊ ၶၢင်လၢၵ်သွင်ပၼ်ၶၢႈတြႃးလရိၵ်တၢင်လုင်ႁၵ်ၶႃႈ လႇသႂ်ဝႇၼိုၼ်ပွင်မိလ် ၂၆၀၀ ယၢၵ်၊ ဢမုၶေႃးဢႆႇတုၵ်တီႈႁၵ်ၶႃႈလၢင်တေႃပြၼ်ပွၵ်မႃး ႁူတ်မိူင်ႁိင်တုင်၊ ၶၢင်ဢယိုတ် ဢပြၵ်လႅင် ဢၼ်တၢင်လုင်လၢင်လႇဢၵ်ႁိုၵ်ၶၵ်ႁူး တိုင်ပၢင်ငိၼ်လိႁုပ်ၶွင်ယႃလုင်မိူင်ႁိင်တုင်ႁူးလၵ်လတ်တီႈလၵ်ၸုၼ်၊ လၵ်ၸုၼ်လၢင် ယူလုင်မေလိၢၵ်ႁူးတီႈလၵ်ယႃမိူင်ၶႄႇ၊ မၼ်လၵ်လၢင်ပြၼ်လိၢၵ်မႃးလတ်ဝႃးတုၵ်တြႃး ၶႆဢႆႇႁူးဝႇပြႃးသေဢႆႇလၢင်လတ်သၢင်ဝႃးၶႄႇင်၊ သႆလႇသိင်ထူႆႈယူဢၶၼ်သီလိုၼ် ငိၼ်ဝႃးလုင်ၼုၼ်ၶိုၼ်မႃး ႁူတ်ယၢၵ်၊ ႁၵ်ၶႃႈသႆလႇလၵ်လတ်တီႈၶွင်လုင်မၼ်လၵ် လၢင်သႆပၼ်လိၢၵ်လုင်ႁူးထိင်ပွၵ်း၊ လၵ်ႁီမိူင်မိူင်ၶႄႇလၢင်တေႃပြၼ်လိၢၵ်ၶိုၼ်မႃးဝႃး ၶၢင်ႁၼ်ဢမု ဢႆႇပႇလၢင်သုင်ယျူတ်သၢင်ၶၢင်ၵူၵ်ပိုၵ်ဝႃးတေႃလုင်မိူင်ၶႄႇဢႆႇယူလုင် ႁူးဝႇပြႃးသေဝႃးၶႄႇင်လၢင်လႇႁျၼ် ႁျႃးထိုင်ႁူတ်တေႃလိုၵ်ၶႄႇယၢၵ်၊ ၶၢင်ႁၼ် လႅင်ၶႄႇ ဢၼ်ထုၵ်လႇတီႈလုင်ၼုၼ်သေၶေႃးလီ၊ တြႃးလရိၵ်ဢၼ်လႇသိင်ဝႇၼိူ လိုၼ်းမိူင်ၶႄႇသေၶေႃးလီ၊ ၶၢင်ၵူၵ်ယၢင်တေႃတုၵ်တီႈမီးတၢင်ပြေလေလႇၼိုၼ်ၶၢၼ်၊ ငိၼ်လီလိူၵ်းလၵ်ၸုၼ်ပေႃးမီးတီႈမလပၼ်ၶိူလႆပၼ်ယူၶႆသေႁႆႈ။

No. 146.

လိၢၵ်လၵ်လၵ်ယႃမိူင်ႁိင်တုင်ႁၵ်ၶႃႈယႇငိၼ်ပိတိတ်ထီလႃးမႃးတိုင်ပၢင်ႁၵ်ၶႃႈဝႃး မိူၵ်ပိလုင်ႁူးတွင်ႁျူးလၢင်ႁူးသိင်တြႃးႁၼ်တၢင်လၵ်ယႃႁိင်ၶႆလႅင်လိူးလရိၵ်လတႃး ၶႄႇလိုၼ်လၵ်သႃးတေႃးလေတၢင်ႁုၼ်ဢၼ်တေႃဢၵ်ႁူးလႆႁူးသွႇၶၢၼ်လၵ်ၸုၼ်

ထွၵ်လင်သုင် ယျွတ်ဝ၊ ႁုၼ်ၼ် ဢၼ် တေႃလွႆလၵ်သၢႆး တေႃ ၶၼ်ႁ်မီး ၉ ႁေ၊ ဢထွၵ် ၂ ႁေ၊ လရိၵ်လတ၊ႁ်လၵ်ၶင်လႆ ပၼ်တုၵ် လၵ်သၢႆးတေႃ လေႃ တင်ႁုၼ်ရ ႁေ၊ႁ် လၵ်ၽိင်ၶံလႆ ပၼ်ဝ၊ ၶင်ၶႆ ပိႁေႃ လင်ဝ၊ ၶ၊ ႁေႃ လိၵ်ဢံလင်ဝ၊ တေႃလႆ မိုၵ်တိုင် ပင်ၶွင်ယႆ မိုင်ၽိင်တုင်လူၵွၼ်တုၵ်ပိႁေႃ လင်ဢွၵ်သေႃမိုင် တွင်ႁျိုး မ၊း လေႃ ႁွတ်မိုင် ၽိင်ၶံသိုင်ႁင်ႁုၵ်ႁိုင်ႁွင်ဢူပြြဲ၊းတႁ၊ လင်မ၊း တင်လၵ်ပိဝ၊ ၶင် မိုင်ၽိင်ၶံၶ၊ လၵ် ၶ၊ၶႆ ပေႃ လၵ်မိုင်ပိၼ်လၵ်လေႃတင်လၵ်သၢႆးတေႃ ဢံမ၊းဢုၵ်ၵျုၵ်လေႃယွၢႆးလ၊း လိုင်မိုင်ႁင်ၶ၊ လၵ်တင်လႆ တေႃယူဢံလႆ တိၶ၊ ယၵ်။ ၶင်လၵ်ယႆပိၼ် လၵ်ႁေႃ ဢံ ဢိတ်လူၶ၊ယႆ တႆ မိုင်ၶိၵ်လၵ်ငိလျ်သေႃဢံ တၼ် ပိၼ်ႁေႃ ပိၼ် ဢံတၼ် ဢၵ်ငိုၼ် ႁေႃ ဢၵ် ဢံ တၼ် ပိၼ် ထွႆ ပိၼ် ၽုံ ႁေႃ ပိၼ် ဢၼ် လၵ် ႁၼ် သွႆ ႁၼ် ႁေႃ ဢံလႆ ယူလႆ ယၵ်ႁ၊ တိၵျ်သ၊ လၵ် ဢံမီးပိုၵ်မီးၶႆင်ဢၵ်လီႁွင်ဢူယႆၶ၊ မိုၼ်ႁင်တေႃဢံ ယူဢံၽိၼ်လႆ ယၵ်သင်ရှေသ၊းမိုင်ၽိင်ၶံမ၊းတင်လၵ်ၶႆင်ပိလႆ ႁူယၵ်လင်လႆ မ၊း တိုင်ပင်ၶွင်ယႆလွင်ၶင်ဢၼ်မိုင်ၽိင်ၶံၶႆ ပေႃ ဝ၊ ႁုၵ်ပိၶွင်ဢံၶျ်လျ်ပၼ် ၶၵ်လိုင် မိုၼ်ႁင်တေႃ ဢံပိၼ်မိုင်လႆ ယၵ်ပိထိတ်ထီးလ၊းမ၊းတိုင်ပင်ႁုၵ်ၶ၊မီးၶင်ၶႆ ၶင် ဢၼ် လွင်ၶႆ သင် ဝ၊ ဢၵ် သ ယေႃ ႁုၵ် ၶ၊ ဝ၊ လိုင် ၶင်လၵ် မျုၵ်လ၊း ၽိင်ၶံၶႆ ဢံ ဢိတ် လူ ၶ၊ယႆ တႆ မိုင် ၶပ် တေႃ ႁိုတ် တေႃ ဝ၊ ၶင် ႁုၵ် သင် ရှေ သ၊း ယင် တေႃ ပင် ပၼ် လျ် ၶၼ် ႁျုႁိုတ် ပၼ် ႁ်မီး ႁ ၼ် တင် ႁုၵ် ၶ၊ လႆ ႁူလႆ ငိၼ် မ၊း ၶၼ် မိုၼ် ၶင် ပိ ၶင် မ၊း လတ် ႁုၵ် ၶ၊ ၶၼ် ၶျ် မိုင် ၽိင် ၶံ ၶႆ ပေႃ ယင် တေႃ ဢၵ် မျုၵ်လ၊း ႁေ၊ ၶႆ ႁိုတ် လိုင် မိုၼ် ၶင် တေႃ ဢံ ပိၼ် ဝ ၼ် ပိၼ် မိုင် လႆ ယၵ် သင် ဝ၊ လၵ် ဢလုၵ် ယ ယင် တေႃ မီး တိမလပၼ်ပိတိတ်ထိလ၊း ၶၵ်လၵ်မေ လုၵ်လိုင်ၶျ်ဢတူင်လၵ်ဢွၼ်ဢံပႆ ယျ်ၶၼ် ဢပ်ထ၊းပၼ်သိုင်ႁင်ႁုၵ်ႁိုင်ႁေ၊ ဢၼ်ႁူၶ၊ႁၼ် လင်ဢုပ်ထိင်ပွ်ထလိုင်မိုၼ်ႁင် တေႃလေႃပင်သ၊ယ၊ပိၼ်ဝၼ်ပိၼ်မိုင်ႁွ၊ မိုၵ်ၶေ၊ သယေႃ၊ႁုၵ်ၶ၊မီးၶႆင်လွင်ၶႆ ႁုၵ် ၶ၊ပေႃလႆ ငိၼ်လိႁုပ်လၵ်ဢလုၵ်ယၶင်ႁိုၵ်ယင်တေႃ တုၵ်တိမီးတင်ပၼ်တိပိတိတ် ထိလ၊း ၶၵ်မေလုၵ်ပေႃ မီးတိမလပၼ်ယျ်ၶံသေႃႁံလိုး။

No 147.

လိၵ်ဢလိရင်ၶံ တင်လၵ်တပ် လုံတေႃ လွႆလီလၵ် ၶေၼ်ပိင်ဝုၼ် ထွၵ် လုင်ပိၼ် လၵ်တိ ၶ၊ ႁုၵ်ၶ၊ လၵ် ၶင် တိတ်ထိ သ၊းမီး လိၵ် ဢလိရင်ၶံတင်လၵ်ႁ်လႆ ႁူငိၼ်ႁံ း၊ ၶ၊ လေႃဢႁွင်မၼ်မိုၵ်လိၵ်ၶႆ ၶျ်မိုင်ၽိင်ၶံသိင်ယ၊ လုံးတိဢယ၊သိတင်လႆ လုင် လျ၊း တိုင်ပင်ထ၊ ၶၶႆ မၵ် မီးသံး၊သေႃႁေႃ ဢယပ်ထ၊ ၶဝၼ်ပေႃ မၵ်မီးလုံးမၵ် ပေႃ တင်တေႃဢႁွင်လွင်တင်မီးလိုၵ်ၶႆင်ႁုၵ်ၶ၊ၶျ်ႁိုတ်လုံးသေႃလင်ဢယုၵ်သၼ်တ ၼ်ႁ၊မၼ်သိင်သေႃသံပၵ်ငိုၼ်း၊ ၶၶၼ်လေႃႁင်ၶ၊လင်မီးလိၵ်လိရင်ၶံတင်လၵ်တပ် လုံးတေႃ လွႆလီလၵ်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁ်လႆ ႁူငိၼ်ႁံး၊လိုးၶ၊။

No. 148.

လိၵ်ဢလိရင်ၶံတင်လၵ်တပ်လုံးတေႃ လွႆလီလၵ်ၶေၼ်ပိင်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်တိၶ၊။ ႁုၵ်ၶ၊ လၵ် ၶင် တိတ် ထိလ၊းမီးလိၵ်ဢလိရင်ၶံ တင် လၵ်ဢႁွင်လွင် ဢၼ် ဢမိင် တေႃၶံပတ် ၅ ၇ ၉ လႆ မ၊းၶံႁူငိၼ်ယၵ်ၶ၊ လေႃ ၶင်ဢၼ်ရၼ်ပုင်လရင်ပိ ၁ ၂ ၆ ၇

ၶုၼ်ႈႁဝ်ၶႃႈလင်ၶၼ်လႄႈဢၼ်ဢမ်ႇတွၼ်ႈၽေႃး မြူၼ်လႄႈပႃးဢၼ်ယၢၼ်ပုင်လၢႆ လုင်မႃးတင်ပႆတပ်လုမ်းတေႃႇလၢင်ၶၼ်ပိင်ဝၼ်တွၼ်ႈလုင်မိၼ်လၢင်ဢၼ်ၵျၢင်မီးၶၢင်ၶႅ ႁၢ်လႆႈႁူဝ်ၼ်ၽႃးလိူဝ်းၶႃႈ။

No. 149.

ႁဝ်ၶႃႈယိၵ်ၶုၼ်ပိၽ် မိူင်းၽိင်ၶမ်းမီးလိၽ်ဢလီယင်ၶမ်းတင်ၸၢင်လုမ်းတေႃႇ လွႆႈလီလၢင် ၶၼ်ပိင်ဝၼ်တွၼ်ႈလုင်မိၼ်လၢင်ႁၢ်လႆႈႁူႉတေႃႇမူၽိူဝ်းလိူဝ်းၶႃႈ။ ၶၢင်ဢၼ်ဢမႃႇလၢၼ် ပႅတ် ၁ ဢယမီးမႃး ဢိၽ်လိူဝ်းမူလ လၢၽ်ၶမ်းၽိူဝ်လၢင်ၶူင်ယၢလုင် မိူင်းၶႅႈတင်ၸၢင်ဢယ ၶၢၼ်ႁဝ်ၶႃႈလႆႈၶႅႈၶမ်ႁူဝ်ၼ်မိူင်ဝၼ်လိၼ်သိပ် လွင် ၅ ၶမ်းၶၢၼ် ယၢင်ၶႃႈလေပိင်ၶၢင် လွင်လိူဝ်းသိူင်ၶမ်းပုၼ်ႁူပ်သီဢၼ်ႁူႈယၢၽႃႈလၢင်ၶမ်းပီ ၆ ၃ ၶုၶၢၼ်လၢင်ၶူင်ယၢလုင်မိူင် ၶႅႈလၢင်သုင်ယွတ်လတ်ပၼ်သိူင်ၶမ်းပုၼ် ဢၼ်ပိၼ်တိင်ၽႃးပျူးယေႃ ၁ ၅ ပီမႃးသွင် သွင်ၶၼ်လုမ်းမိူင်ၽိင်ၶမ်းဝၼ်လိၼ်သိပ်မႅ ၁၃ ၶမ်းၶၢၼ်ႁဝ်ၶႃႈလၢင်ႁူင်ၾြူးလုၵ်ယၢၽႃႈ လၢင်ၶမ်းမႃးဢပ်ပၼ်မၼ်ၽေႃႇလိၽ်ပြၽေၽေႃသယေႃႇလိၽ်တူယၢင်ဢၵျၢင်မီးၶႅႈင် ႁဝ်ၶႃႈလၢင်လီယင်ၶမ်းတင်ၸၢင်တပ်လုမ်းတေႃႇ လွႆႈလီလၢင်ဝၼ်တွၼ်ႈလုင်မိၼ် လၢင်။

No. 150.

ၶႃႈလၢင်ပေႃႇမိူင်မိူင်ထႃႇမီးလိၽ်ဢလီယင်ၶမ်းတင်ႁူဝ်ဢၼ် တုၵ်ၽွမ်တမ်ႁၢ်ႁူတ်ဢထမ် လၢင်မိၼ်လၢင်ႁဝ်မြူၼ်ဢုၽ်လုင် လေမြူၼ်ပိင်သိင်ႁၢ်ပေႃႇႁူၶမ်လၢင် မိၼ်လၢင်ႁၢ်ပေႃႇလႆႈ ႁူၽိူဝ်းသွင်ၽမ် တီၶႃႈတေႃႇၶႅႈဢွၽ် ႁိူင်လိင်ပီမႃးမိူင်ထႃႇၶႃႈလၢင်တင်လႆႈမိၼ်ဢၼ် တုၽ်ဝိတ် ၽိတ်လႄႈဝႆႈၶႃႈလၢင်ႁုၼ် ၽေၽေဝင်ၶွပ်ၶမ် ႁၢ်လိၼ်ဢူယိၼ်ဝၼ်မိူင်လၢင် ႁဝ်ပိုဝ်မိၼ်ႁုၼ် ယၢၼ်သႃးပႃးႁိတ်ၶႅႈဢမ်ပေႃႇလႆႈႁိတ်ႁႆႈဢမ်ပေႃႇၽိၼ်မိတ်လႄႈ ထမ်သႃးဢမျူးၶႃႈမိၼ်ၶႃႈဢၼ်ဝႃႇၶွၽ်ထပ်ၽေတေႃႇႁျူၼ်ၶၢၼ်ၶႃႈလၢင်ႁၢ်ပေႃႇလႆႈ တွင်ပၼ်သၶႅးယွၼ်ၶမ်သေၽမ်တီၶႃႈလၢင်မိၼ်လၢင်လၢင်တုၵ်မလၶႃႈမိၼ်ၶႃႈတင်လႆႈ သေၽမ်ၶႃႈလၢင်တင်လႆႈလိူၵ်ႁူတ်တုတ်လႄႈၽွႃႇၽွႆႈလႆႈမီးၽိူဝ်သၶႅးတွင်ပၼ် လၢင်မိၼ် လၢင်တၶႃႈယၢင်ဢိၽ်လိူဝ်းလၢင်ပေႃႇဢမ်တ်ၵျူၽ် ၶုၼ်လုမ်တင်လႆႈတုၵ် မလလႆႈၽေႃႇ ယႃႇဢမ်လႆႈၽေႃႇယႃႇၶႃႈလၢင်ႁၢ်ပေႃႇလႆႈယွၼ်ဢမိင်ပုင်ပၼ်မႃးသေၽမ်တီၶႃႈႁုၼ်ပႆႈ ၽွႃႇဢိုင်မေသႁူၼ်ပႆႈၶၼ်လိၼ်သိပ်ဢိတ်မူသိုၵ်ပိတ်ႁူၼ်တႆႈသွင်ႁူၼ်တီၶႃႈ။

No. 151.

မီးဢမိင်သင်မႃးႁိုင်သိုင်ၽင်လၢႆၶဝ်တင်လႆႈဝိၼ်လေပူၵျင်ဢွၼ်ယူလင်မိုဝ် မႃးတင်ထဝ်ဝႃႇၶႃႈလၢင်မီးလင်ႁုဝ်ပိင်တုဝ်းၶၼ်လင်ႁုဝ်ပိင်တုဝ်းၶႅႈၶႃႈလၢင်ၶႃႈဢဝ် ၶဝ်ႁိတ်မႆႈႁိတ် တွၽ်ၶၼ်ႁူၵ်ဢုၽ် တုၽ်ၶမ်တိင်မႃး တင်လၢင်တမ်တီလၢင် ယၢလုင်မိၼ် လၢင်မိူင်ပၼ်လေၶၢင်ဢၼ်ပူၵျင်ဢွၼ်တၽ်လႆႈၽိၼ်သွင် ၶီဢုပတေႃႇၶႅႈမိဝ်တေႃႇ ၽွႃႇယၼ်ဢၼ်မႆႈသၽ်လုမ်ၽေႃႇဢၼ်လိၽ်မိၼ်တင်သုင်မၼ်လိုဝ်သေသွင်သွၽ်မဝ်လႆႈ ၽိုတ်လႆႈယၼ်မိုဝ် တေႃႇယၼ်လုမ် ၽေႃႇတုၼ်မႆႈသၽ်လုင် တုၼ်မႆႈသၽ်ႁတ်တုၼ်မႆႈ သၽ်ဢွၼ်လၶႅႈ ယႃႇႁၢ်လႆႈတီလႆႈမိုၽ်လႆႈလုလႆႈလိဝ်တၽ်လႆႈၽျသွင်ၽိုတ်ယၼ်မႆႈ သၽ်လိပ်ၽေႃႇမဝ်လႆႈ ပွႆလႆႈၽိၵ်မႆႈလ ဢၼ်လႆႈယၼ်ဢၼ်ၶၢၼ်ၽေႃႇတင်ၶမ်ႁူင်

ေတၢ်လၵ်တုၵ်ၶေၼ်ပေႃသၼ်တၼ်မီးမိင်ႈတၵ်လ’ဢၸ်မၢးတင်သိင်ဝ’ၵႃၶေၼ်
မေႃယၸ်လင်လၸ်ဢလုၸ်ရၶၸ်လၸ်ဢၸ်ဢၶုၼ်တေႃတၼ်သိၵ်မၢးပေပၼ်ပေႃ
ပေတၼ်သိၵ်ယၸ်လိုင်ဢၶုၼ်တေႃမ’ယေၢ်လုၵ် ၆ ၇ ဢႁျဢိၵ်တင်ၵႃၵွႃသွင်
ဢၶွၼ်တေႃလုံဢလုၸ်ရၶေ’ ပိုၼ်ယေၢ်လွ’ ပိုလၶေ’ႁျယႃ မိလ်ၵႃႁိုၸ် ၽေႃပေႃ
ပေတၼ် သိၵ်ယၸ် တၵ်လ’ ဢၸ်မၢးသွင်လင်တံၶေသေၢ်တေႃၶျေႃဢႂူဢ ၿပြဢ
ၵုင်ၵံလိၸ်ပေႃသုင်ပိုၼ်ယၸ်လင်ပိၼ်မ’ၵုၸ်ပိင်ႁၸ်ၶီဢုပေတၢ်ဢရပ်လၶေ’သင်ဝႃ
ၶႃလၸ်ယင်ႁျူးလုၼ်ၵွႃမိုၸ်ၶေထႃးတေႃမူယႃဢပြိတ်တံၶႃလၸ်တၵ်ၶံတီၶႃလ’
ပုၵျုင်ဢွၼ်မၢးတင်လၸ်ဝႃၶေ’ငလင်လ’ဢပ်ပၼ်ဢမိင်လိၵ်မတ်ၶၸ်ထိုၼ်ပေႃ
ယိၸ်ႁိုင်သိုင်ၵင်ၶၸ်ယႃႁ်မီးဢသီဢတႃးပျေႃယႃႁ်ၶၸ်ႁိုတ်ၶၸ်သင်ၵွႃသေၢ်ၵံလိၸ်။

No. 152.

ႁၸ်ၶႃလၸ်ယၵ်လုင်မိုင်ၵိင်တုင်တိၢ်လိၵ်မၢးတီလၸ်ၶေၼ်ပိင်ပုၼ်ထွၵ်လုင်တပ်လုံ
တေႃမိုင်ၵိင်တုင်ပိုၼ်ၵုံႈသွင်ၵံလိုး။ ၁၂၆၂ တုၸ်ၶုင်ဢတုင်လိုၼ်ႁႃမိုၸ်ႁၸ်ၶႃလုင်
ၵွႃၶၸ်ပွ’မင်လုင်ၵႃတီပိင်တွင်ၵျိုးၶေၶၼ် ၿမြၸ်ဢုၵ်မိုင်ႁင်ၵူဢၸ်ပိုၼ်ႁၸ်ၶႃ၅၀၀
ပေႃပြၼ်မၢးႁွတ်မိုင်ၶေ’ေတၢ်ပၼ်ဝႃၶေ’ငမၢးထိုင်မိုင်ၶေ’ၽေႃဢံပၼ်သံဝႃပေႃ
ထိုင်လိုၼ်ဢွၵ်ဝႃေတၢ်မၢးပၼ်ပေႃဢံမၢးပၼ်ၶေၶၼ်ဢတုၸ်မၼ်ယိင်လိုၼ်ႁူၸ်
ပိုၼ်ယိင်ပၵ်ႁၸ်ၶႃေတၢ်ပၼ် ၅ ဢၸ်လိုၼ်ဢွၵ်ဝႃမၢးတေႃႁွတ်မိုၸ်လိၸ်လိုၼ်ပွင်
မၼ်လ’၁၃လိုၼ်ယၸ်ၶေင်ဢၼ်ၵတီမီးဝ’ၶေၶၼ်ယေၢ်လိုၼ်လွ်ဢႁျႁူင်ပိုၼ်ယိင်
ပၵ်မိလ်ပိုၼ် ၅ ဢလင်ပိုၼ် ၅၀၀ ၶေၶၼ်ဢႁျ ၁၃ လိုၼ်ဢတုၸ်မၼ်မိလ်၃၂ ၅ ဢ
တုၸ်ေလၢ်ဢလင်သွင်တီပွင်ၶၸ်ၵၼ်မိလ်ပိုၼ် ၈၂ ၅ ၶေၶၼ်ၶေင်ႁိုၸ်ေတၢ်လ’ပိုၼ်လီလို
လၸ်ပုၼ်ယိုၶံသေၢ် ၵံလၸ်ပုၼ် ယွၼ်ပၼ် ေလၢ်လ’သေၢ်ၽေႃလီသံ ဝႃသိင် ယႃလၸ်
ပုၼ် ဢံလွ်လီတိၢ် လိၵ်ၵွႃတီ သိင်ယႃလၸ် ပုၼ် ထွၵ်မိုင် ၶေ’ သေၢ်ၽေႃ လီႁၸ်ၶႃပေႃ
လ’ဢၢးၵုၸ်ဢၢးထႃးလိုလၸ်ပုၼ်ၶေင်ႁိုၸ်ပိုၼ်လဢၼ်ထုၵ်လ’တီၿမြၸ်ဢုၵ်မိုင်ႁင်
ယင်ေတၢ်လ’မၢးၶေၶၼ်သယေႃထႃးလိၵ်ၵျလိုလၸ်ပုၼ်သေၢ်ၵံ။

No. 153.

၁၂၆၄ ၶုလိုၼ်ၵံၶွ်ၶံႈလ’တွင်ထံတုလ်မႁႃဝင်လတ်ၵျၵ်လင်၂ တုၸ်ၶေ’ႁၸ်လၵ်
မၢးၵိင်မ’လၸ်ၶေႃၶံထွၵ်လရိပ်ႁၸ်ၶၸ်သံၽေလတ်ၶေ’ငေလၢ်ၶႃလၸ်လ’ႁူတီၶႃ
ဢ’တၼ်ၶွင်ၶိုၼ်ဢ’သိလ်ပိ ၶုင်ၵႃလင်၂ တုၸ်ၶေ’ တုၸ်ႈၶၸ်ဢၸ်ၵွႃ မိုင်ပၼ်ၵွႃ
တုၵ်တီယွ်ဢံႁူတီၶႃတုၸ်ႈလိုၼ်သိပ်ဢိတ်လွင်ၶေၶၼ်ၶႃလၸ်လ’ၵွႃလွံလၸ်ၶေႃ
ၶံတီမိုင်တုၼ်ၵွႃၵျတီႁိုၼ်ၶီၶေင်လႃမွင်ၶိတ်ထုၼ်လင်လုၵ်တီမိုင်ပၼ်မၢးႁွတ်တီ
မိုင်တုၼ်ေလၢ်လၸ်ၶေႃၶံ သံဢပ်ပၼ်မွင်ၶိတ်ထုၼ် တီႁိုၼ်ၶေင်လႃၶေၶၼ်တီၶႃ
ၶွင်မိင်ႁျႃၶျိုင်ၽေႃလုင်လွံသုင်မွင်ၶိတ်ထုၼ်တီၶႃဢ’တၼ်ပ’ၵွႃတင်လွ်ဢံႁူတီ
ယူဢ’သိလ်ပိပ’ၵွႃမီးမိုင်ယၵ်ၶွင်ၶိုၼ်ပ’ၵွႃတ’ဝၼ်တီးမိုင်ယၵ်တီၶႃပြၼ်ၶေ’ဢ’
မွၵ်ယွင်ပူႁွ’ၵုၼ်ယူၵိင်မ’ဢ’တႃေတၢ်ၶၸ်သံၽေလၵ်မၢးၶေင်ၵၸ်လင်ငႃးႁွတ်
ၶုင်မိုၸ်လၸ်ၶေႃၶံၶေင်ၵၸ်တီၶႃၶႃလၸ်မႁႃဝင်လ’ႁူၶေ’ငတီၶႃ။

No. 154.

၁၂၆၃ ခုလိူၼ်လိင်ၼ်၂ ခံလဝ်မြုဝ်ၼႃႉမိူင်ၵျင်ၼႃးသုင်လုဝ်မီးလင်လႆႁူယီၼဝ် ၸိူၼ်သဝ်ပဝ်၃၀၀ပီၼ်ၸိူၼ်သံၵိင်ၼႄႆ ထုင်လံႁုၼ်ၾႁုၼ်ၶႆၸိူၼ်ယေဝ်ၸွႆ ၄ပီ တုဝ် ပေႃထိုင်လိူၼ်ပိတ်တင်ၼႃးတုဝ်လင်းမၼ်မၼ်လဝ်တေႃလႆတိလုပၼ်ၼႃးပေႃၼႃးႁုင် ၽံလိဝ်လတ်ၾၼ် ဝ၊ၼႄႆင်လေႃလဝ် ပဝ်လင်လႆပၼ်ႁူၸိူၼ်ၵျဝ်ၸိူၼ်တိင်ၾ၊း၃၀၀ပီ သွင်ယႆႆသွင်ပ၊သယေႃၵ်တူလိၾၼ်လင်ၡျုၽ်လိၽ်ဝႆလေ။

၁၂၆၄ ခုလိူၼ်သံသွင်၉ခံလဝ်မေႃၵျၼ်တုၽ်လႆတိလုပၼ်ၶေႃလဝ်ပဝ်ၼ်ၼႃးတူၽ် ၸိူၼ်၃၀၀ပီၼႄႆလဝ်မေႃၵျၼ်တုၽ်လႆတိလုၸိူၼ်၁၀၀ပီ ၸိူၼ်ႁိုတ်ၼႄႆၶိၼ်ၾၼ်ဝႆ လိူၼ်လိတ်ဝ၊ၼင်ၼႄႆတၽ်တိလုပၼ်ၵျေႃလဝ်မေႃဝ၊ၼင်ၼႄႆ။

ၼႃးသိ။ ၶေႃလဝ်ၵျေႃ။ ၾေ၊တီလိၽ်လင်ခံသယ၊လိင်။

No. 155.

သုၺ်တသိၽ်ရမင်။

ၶ၊လဝ်မြုဝ်ၼႃႉမိူင်ၵျင်မီးလိၽ်လႆၼဝ်မ၊းတင်လဝ်ၼႃးထံလဝ်ၶေႃပိင်လုင်ပိၼ် လဝ်ႁျုးတေႃမူၼႃးႁျင်ၽံး၊တၶ၊မိုဝ်လိူၼ်၁၁လွင်ခံး၊ၶေႃလဝ်ယႆမိုင်ပၼ်တီလိၽ် ၼိၽ်ႁုၼ်ၼဝ်မ၊းၵျင်တုဝ်ၶ၊လဝ်တီလင်မိုဝ်ၼႄႆၵျမ၊းလွႆႁိုတ်ထံလိုးလွင်ၼႃးမုလ လမျုဝ်ၼႃၼ်ပတ်သိၽ်ၼ်မိုင်ပၼ်ၼႄႆသေႃၽံသယေႃလိၽ်ၼႃးယလဝ်ယႆမီးမ၊းၼင် ၼႄႆလေႃၶ၊လဝ်ၾေႃလိလုလ၊းၶႆလွႆလိုးလွင်ၼႃးမုမိုင်ပၼ်ယၺ်ခံသေႃယဝ်လေႃမိုၼ် မ၊းလွႆႁျုယႆၼ်ပြူပွင်လွႆၼႃးမုလဝ်ယႆ မိုင်ပၼ်ထိုင်မ၊းလိူၼ်၁၂ ၼႃးတူင်ၼႃးမုႁုၼ် ယိုဝ်တရဝၼ်ၼႃးမုႁုၼ်လၽ်လင်ပတ်သိၽ် ၼ်ၶေႃမိုင်တုၼ်မိုင်ၵျင်ၼႃးတၼ်လဝ်ယႆ လွႆသုဝ်မဝ်ၵျမဝ်ၵျၼ်ၶ၊လဝ်သံလႆမ၊းၼႄ၊ခံ ၼႃးမိင်လဝ်ၼႃးလုဝ်ရသေႃလေႃလႆႁွ၊ ယူတီမိုင်ၵျင် ထွၽ်လၼ်လွႆသုဝ်ႁုၼ်ယိုဝ်တရဝၼ် မိုင်တုၼ်ႁုၼ်လၽ်လင်မိုင်ၵျင် ပိၼ်ၼႃၼ်ပေႃလေႃယဝ်ႁူသံႁူပိုင်တီၶ၊လေႃၶ၊လဝ်ယူတီမိုင်ၵျင်ၼႄႆၾေႃတီယူလိုင် မီးတီၽိၼ်ၼႃံမီးၾေႃၽံး၊ လဝ်ယႆသံမိုၼ်ၵျင်တေႃၼႃံၼႄ၊လုဝ်ၾေႃၽံး၊ၶ၊လဝ်ၵျလႆ ယွၼ်လိုဝ်မ၊းၶ၊လွႆၼႃၼ်တင်ၵိုလ်ၼ်ၶေႃမိုင်ၵျင်ၼႄႆၵျလႆၡျုသ၊သေႃၽံလိုးတီၶ၊ တုဝ်ၶ၊လဝ်ၼိၽ်လိုးလုၽ်မေႃတပေႃလိၽ်သ၊းလွႆၼႃဝ်ၼႃးမိင်တေႃလဝ်ၵျဝ်မိုၼ်မ၊းၸႆ လဝ်ၵျဝ်ယူတီမိုင်ၼႄႆပေႃဝ၊လဝ်ၵျဝ်ႁျႁုတ်မိုင်ၼႄႆယဝ်လိလႆယူလႆၽိၼ်လႆႁိုတ် လႆထံလိုဝ် ၼင်ၵျုဝ်သေႃတီၶ၊ၾေႃ ၶိလုတေႃမလတေႃမူယၺ်ခံသေႃၽံလိုးတီၶ၊။

No. 156.

ၶ၊လဝ်ခံမၼ်မင်မီးလိၽ်မီးလႆလဝ်ၵျတ် ၼႃးထံလဝ်ၼႃးႁူလုင်လင်မိုဝ် ၵျလႆငိၼ် လွင်ႁုံး၊သွင်ၽံတီၶ၊ ၼင်ၼႃၼ်ၼႃးႁူၵိုင်ၶၼ်လွႆၼဝ်ၶ၊လဝ်မ၊းထွၽ်ႁုၼ်ၼႃၼ်ႁွ၊ ၵျ၊မိင်ၼေ၊းၼႄႆတီၶ၊။ မိုဝ်ၼ်လုၽ်လိူၼ်ၵျူၽ်ၼၶေၼ် လဝ်ၶေႃသိင် မိုင်ပၼ်လွႆၼဝ် ႁုၼ်လင်မၼ်လဝ်ႁွ၊ ၼႃၼ်ၵိုတ်ႁုၼ်လုင်ႁွ၊ၼၶေၼ်ၾေ၊းလိုဝ်သင်ၼု။ၾေ၊းလိုဝ် သင်တီပႁုၼ်ပွင်၁၀း၊ၼႄႆလၽ်သွင်ၼႃၼ်တေႃႁွ၊ၼွၽ်သၽ်လဝ်မိင်သ၊းၼႄႆပ၊းႁွ၊ မိတ်ၼႃုခံသွင်မၽ်မီးၼႄႆင်ၼႃးမၼ်တီၶ၊လင်လဝ်ၵျတ်ၼႃးထံလဝ်ၵိုင်လုင်တီၶ၊။

No. 157.

ႁဝ်လဝ်ခံယႃၶၼ်ယႃ၊ဝ၊တုလၸၼ်မေႃသိင်မိုင်ၽိင်ၶွင်ယႃႇတင်ယႃလင်သိတ်မီးၽႆ အၶုင်ရႃ၊တမႃးထိုင်လဝ်မြႂ်ဢုၵ်မိုင်ပၼ်ပိၼ်လေ ႁဝ်ၶ၊မီၶွင်ၵႂ်ႈဝ၊တုဝ်ယူၸႃႇ ၸၼ်ၽေႃဝင်လႃႇမိုင်ၸုင်သူလဝ် ယူမိုဝ်ဢၼ်လဝ်ၶုၼ်လိင်ပႃႇလိင်ၽံၶၼ် လႃႇမႃး သိုဝ်လင်မေတုဝ်း၊လင်မေႁင်ၸုတ်ၶၼ် ၸ၊မၼ်ပိၼ်ပိုၼ်ၵိုင်ႁူၵ်ပၵ်လေလင်ၶႄႇ ၽေႃပႃႇထိုင်မိုဝ်လေၽင် ဢုလ်လဝ်လင်ၽေႃဢံလင်ၵိုတ်ၶင်ၵိုဝ်လေ တေႃမိုဝ်လိဝ် ၶႄႇၶ၊ၽေႃလႃႇႁဝ်ဢမိင်ထၼ်ၽေဝ်ယူဝ၊ရ၊လၸၼ်ႁူဝ်မိုင်လဝ်ဝ၊ႁႃလႃႇလို်ၸုၼ် ႁူ၊ဢၵ်မႃးသေဝ၊ၶႄႇင်လေၶ၊ၽေႃလင်လႃႇလို်လၼ်ၶ၊တင်တုဝ်ၶ၊ၸပ်လုၵ်ၶွင် ႁ၊ၽေႃမႃးဢၵ်လင်မေၸုတ်ၶႄႇၶင်ၵိုဝ်မၼ်တၵ်လႃႇလင်ၶႄႇမႃးၽေႃႁႃလဝ် မြႂ်ဢုၵ်ပေႃပိၼ်တီဢၵ်လို်သို်ယူံၶံမွၵ်ၸဝ်လဝ်လွႆယဝ်ဢၵ်ဢပ်ပၼ်မႃးသၵ်ၽံ ၶ၊။ မၼ်ပိၼ်ရ၊လမႁ၊မိၵ်လေ ယ၊ႁႃလႃႇမီးသိုလ် မီးၶံတံတ၊တံတင်ၶ၊လင်မီး လိၵ်မႃးထိုင်လဝ်မြႂ်ဢုၵ်ပိၼ်လေ။

No. 158.

မီးဢမိင်သင်မႃးမူသိုဝ်လွႆႇတင်တုၵ်လွႆႇတင်ဢွၵ်ၶင်ဢၼ်သူမီးလိၵ်ဢလိ ရင်ခံလဝ်ၶႄႇသေၽေႃမျူဝ်ဢုၵ်ၶွ် မိုင်ႁင်ၶႄႇမၼ်ပိၼ်ၸုၼ် လဝ်ဢရေပိင်ယုံမတ် လေၶၼ်ဝႇမႃးမျူဝ်ဢုၵ်မိုင်ႁင်။ ၶင်ဢၼ်မျူဝ်ဢုၵ်ၸဝ်သူၶုၼ်ၶေႃ ခံၶႄႇလိုင် လဝ်ဢရေပိင်ပၼ်ဢမိင်ၶုၵ်ပိတ်သေယဝ်၊ၶင်သုယွၼ်ၶႄႇမဝ်ပၼ်လႃႇဢယ၊ မျူဝ်ဢုၵ်မၼ်ၽေႃတုၵ်ယဝ် မိုဝ်ၶေ၊ပေႃသူယင်မဝ် ၶုၼ်မဝ်ၶေ၊လုၼ်ၸၼ်သ ယေႃမဝ်တပ်တင် မျူဝ်ဢုၵ်ၶွ်လိုင် ပႃႇသေတမဝ်ဝ၊ယ၊ပႃႇသေတမဝ်ဝ၊ မျူဝ်ဢုၵ် ၶုၼ် ၶေႃခံသူၶၼ် မၼ် ၽေႃဢံလႃႇယူၶၼ်မိုင်ႁင်ယဝ် မီးဢမိင်ၶႄႇင်လေပေႃ ယင်သူမူသိုဝ်တင်လႃႇၶႄႇၶင်ဢၼ်လဝ်ဢလုဝ်ရၶၼ်မႃးမျူဝ်ဢုၵ်ၶွ်ၶႄႇပေႃမျူဝ် ဢုၵ်ၶွ်သင်သုဝ်လေမဝ်ၶုၼ်မဝ်ၶေ၊လိုင်သူမူသိုဝ်တင်လႃႇတေပိၼ်တုၵ်ၶၽံလိဝ်။

No. 159.

မိုင်ၽိင်တွင်ၶ၊လဝ်မြႂ်ဢုၵ်မီးလိၵ် လိရင်ခံသၼ်တေႃဢူတင်လဝ်ႁူတ်ယိဝ် ထိုင်ဢထံၶြေရင်တေႃမုၼ်ခံလဝ်တေႃလုင်တုၼ်ပိၼ်လဝ်သုလ်ၶေး၊တေႃႁျုး မူၽံး၊သွင်ၽံတီၶ၊ၶင်ဢၼ်ဢမိင်လဝ်ဝုၼ်ထွၵ်မီးမႃးၽိၵ်တင်ဢမိင်တေႃလဝ် ၶိုဝ်ႁူဝ်ယိတ်တွႆႇၸၼ်မႃးႁူတ်တံၶ၊လဝ်ဝ၊ဢၼ်ၶ၊ လဝ်ပၼ်လိၵ်ပၼ်လႃႇႁူ၊ရူ ယႃလ၊းမိုင်ပု။ လင်ႁူ၊ႁူတ်ယိဝ်လဝ်ဝုၼ်ထွၵ်ၽိင်တုင်မၼ်လဝ်သံတင်မႃးတံလဝ် ဝုၼ်ထွၵ် လွႆႇလိဝ၊ဢၼ်လိၵ်သင်ၽေႃမဝ်ႁူ ႁႃၶ၊လဝ်လႃႇမႃးထုၶြေသင် လင်ဝ၊ ၶႄႇင်ၶႄႇတီၶ၊လိုင်ၶ၊လဝ်ၽေႃလိၵ်လႃႇဢၼ်ထူထုလ်တလုင်တယ၊မဝ်လႃႇတီမဝ် လႃႇပၼ်ႁူႇ၊ယံၶၼ်ၶ၊လဝ်ထုၵ်လႃႇၶွ်တိုၵ်ၶွင်သံၶွင်လူၶဝ်လင်ပႃႇဢွၵ်သေၶွ် သ၊လ၊းႁူ၊ယူၶွ်မိုင်တုၼ်မိုင်ႁင်ၶ၊လဝ်လင်ႁူ၊လွႆယွၼ်တွင်ထံလတ်ၸၼ်မဝ်ယဝ် မဝ်သုတ်လင်ၶဝ်ၽေႃဢၵ်ႁူ၊ႁိုတ်မႇႁိုတ်ၸၼ်မီးယူၶွ်မိုင်ပုၶ၊လဝ်လင်ႁူ၊ထိုင်တံ ရိုးမိုင်ပၼ်၊ရိုးမိုင်ပၼ်လင်ၶေႃၶျူင်တုဝ်ၶဝ်ႁႃမႃးလတ်လ၊ၸၼ်ၶဝ်ၽေႃမဝ်မႃး ႁူႇ၊လင်ၶဝ်ဢၼ်ႁူ၊မီးၶွ်မိုင်ပုၶၼ်။ မဝ်လႃႇဢၵ်ႁူ၊တွ်မိုဝ်ၶိုဝ်ဝ၊ၶႄႇင်ၶဝ်မိုင်

ပၼ်လင်ပၼ်လိၵ်ၽွၤလူမိူင်ပုၼ်ႈလုၵ်လိုၼ်ႁၢၽွ'ၤၼ်ႈလိၵ်ၶဝ်ၼၼ်ဝၤလိုဝ်ႁိူဝ်မီး
လိုဝ်ႁိူဝ်ၵေႃမဝ်ႁူၺၼ်မိူင်ပၼ်တင်ၺၼ်ၶၤလဝ်ပူထၤးသိလ်လင်ဢဝ်ၽွၤသုင်ပၼ်
ၼ်ႈမိုဝ်ၼေ'ယႃလျၤး မိူင်ပုဝ'ၼၼ် ထိုင်မၤးၼ်ႈလိုၼ်ႁူၵ်ဢတူင်ၶၤလဝ်လင်သံလုင်
ၽွၤတင်လဝ်တံမိူင်ပၼ်တီၵရီလီရင်ၡူၵ်ၡျပၼ်လပ်လိုးလင်တိုၵ်ၶွင်လူၶဝ်လင်သံ
တုဝ်ဢၼၵ်တၵ်လ'ဢပ်ပၼ်မြုဝ်ဢုၵ်ၵိုင်တွင်သေဝၤၼေ'င်ၺၼ်မိူင်ပၼ်တင်လဝ်
လင်လင်ဢွၵ်မၤးႁူတ်ၵၤသုပ်သီဢိၵ်တင်လိၵ်လ'ၶဝ်ဝၤတၵ်ၽွၤဢဝ်လင်ဢပ်ပၼ်
လေပေႃဝၤၽွၤႁူတ်သုပ်သီယဝ်ၽွ'ထ'လင်၂ တုဝ်ၽွ'တင်ၺၼ်မိူင်ပၼ်တင်ၺၼ်ၶၤ
လဝ်ပူၽွျင်မူၼ်ဢိလ်ဢိၵ်တင်လဝ်လင်ၶဝ်ပၤးၵၼ်ဢဝ်လိၵ်ၽွၤသုင်ၼ်ႈယႃလျၤးမိူင်ပု
ၽွ'ၤၼ်ႈလိၵ်ၶဝ်ဝၤၼေင်ႁိူဝ်မီးၼေင်ႁိူဝ်ၵေႃၶၤလဝ်မဝ်ႁူ၊ မိူင်လိုးတလုင်တယၤသေ
သံသေပိုင်ထူထုလ်ၼၼ် ၶၤလဝ်မဝ်လ'တီမဝ်လ'ပၼ်၊ ယႃလျၤးမိူင်ပုၵေႃလိၵ်လ'
သင်မဝ်ပြၼ်မဝ်လ'ပၼ်မၤးသေပွၵ်တီၶၤ၊

No. 160.

ၼွင်လုင်လင်ၼိုဝ်တၤမိူင်ၶ'ၽွျင်ဢူပြၤးတၵၤၵင်ၵေ ထံသၤးလိၵ်ယွ်တင်လ'
ယင်ဢၼ်သယေႃတူယူတံ လဝ်ႁိုင်လင်ၼိုဝ်တေႃ မိုဝ်လိုဝ်ၼေ'တီၶၤလိုင် မၼ်လဝ်
ဝေႃယွၼ်ၶုင်ယွၼ်ယူၵေႃၽွျင်ဢူပြၤးတၵၤ ယွ်ဢံႁူဢံငိၼ်လွံတၶၤမိုဝ်ၼေ'ၶၤ
လိုင်သံဝၤ မၼ်လဝ်ယူၵေႃယၤၽွျင်ဢူပြၤးတၵၤၵင်ၵေထံသၤးဢမျၤးတင်ဢၼ်
ႁၵ်ႁုံလုံယူတီမၼ်လဝ်၊ လမဝ်မီးလီမဝ်သိုင်လေ လင်တၵ်လုင်ရၤသယေႃတူၵၼ်
ယဝ်လင်တၵ်ဢလီရင်တေႃၶံလဝ်ယွၼ်ဢဝ်တံဢထံတေႃလဝ်ဢလုဝ်ရပိၼ်လဝ်
ၼိလ်တေႃလဝ်ႁဝ်သၼေးတေႃမူဢိတ်လူထံသၤးလိၵ်ယွ်တင်လ'သေၵံတၶၤႁ်
ဢၼ်မၼ်လဝ်လ'ႁိတ်ၼိုၼ် ႁိုင်ၶၤလဝ်တင်လုင်တင်လ'သေၵံလိုးတီၶၤ။ မိုဝ်ၵၤ
လဝ်ႁိုင်လုင်ႁဝ်ၶၤၼေ' လီမိုဝ်လဝ်ဢလုဝ်ရပိၼ်လဝ် ၶၼ်ထၤးတေႃမူမၤးႁိတ်ႁိုင်
လင်ၼိုဝ်လေထၼ်ပေႃ လ'ၽွၤသွင် ၶုပ်သံပိ မၤးၼေ'ပိၼ်ဢၼ် ငိင်ဝုတ်ၵူသံၵူမိုင်
ၼင်ၵၤဢုပဝေႃလဝ်ဢလုဝ်ရၶဝ်လဝ်မီးၼၼ်ၵေႃမၼ်လဝ် မဝ်လုၼ်မဝ်လိုဝ်သေ
သံသေပိုင်ဢမျၤးတင်လ'ၵေႃလ'ထင်ႁင်ႁိတ်ၵၼ်ႁိတ်ငၼ်ထင်ႁင်ၵထင်ႁင်ၶ'လီ
ဢၼ်ၵျံမၤရၤလဝုတ်ၶုဝ်မုယုဝ်မုဝၤၼေ'ၶၤၵေႃမၼ်လဝ်ၵျူဝ်လၤးဢၤ၊ ထူၵ်ထိုင်
လုင်ထိုင်ၡျုင်ယူထၼ်ပေႃမဝ်လ'ၼိးယူလၵ်ၺၼ်လွံၵေႃမဝ်ပေႃမဝ်မီးလၤၤးလင်
ဝၤၶၤလဝ်တင်လ'လီၵဝ်လီၵေထံသၤးတင်လ'ဢံပွ'ဢံယႃလၤၤ၊ တီၶၤမိုင်း၊သင်
ဝၤလဝ်ရင်ၶွင်ပိၵ်တင်ႁိုင်ၼ်ႈလဝ်ၼ်ႈမိုဝ်ႁိတ်မိုဝ်ပိၼ်ၶုၼ်ႁဝ်ၶၤဢမျၤးလိုင်၊ လီလမိုဝ်
ၼေၶၤလဝ်တင်လ'ဢံႁၼ်လွံလေသယေႃမဝ်တူလ'တီၶၤ။ ၽွ'ၵၤယံတေႃလိုဝ်
ၼေ'ၶၤလိုင်ၶၤလဝ်ႁ်လ'ဢၶုင်ပၼ်တံ ဢထံတေႃလဝ်ဢလုဝ်ရ ဢပ်ပၼ်ႁိုင်ၵဝ်
ႁဝ်ၶၤၼိုၼ်ႁိတ်ၼိုၼ်ပွင်ဢိုင်ၼွင်လုင်ၼိုၼ်သေၵံလိုးတီၶၤ၊ မိုဝ်ၵၤၵင်ၵေဢမျၤးထံ
သၤးတင်သိုင်သယေႃ ဢလုဝ် မီးၼေင်ၼေ'လေ လင်မၤးသိၶုဝ်ဢလီရင်တေႃၶံတံ
လဝ်ဢလုဝ်ရပိၼ်လဝ်တီၶၤ၊

No. 161.

ၵျၵ်သရေႃသွင်သုလ်တသိၵ်တေႃရပထမဢမုထံၶၤလဝ်ႁိုင်ၼွင်လုင်ယင်ဢၼ်

မီးလိၵ် မီးလႈ ဢဝ်မႃးဝၼ်ႁူဝ် ၶပ်ၶဝ် လဝ်ထိုင် ပိၼ်ယႃႇ တိၼ် သိင်တိၼ်ၶႃႈလဝ်ယႃႇ လုင်တုၼ်ပိၼ်လဝ် ယိလ်ၶုၼ်ပိၵ် သုလ်ၶေႃးတေႃႇမြတ် ၽျႃးတေႃႇမူ ဢၽျင်ႁမ်းႁိ ၶႃႈတင်ၼိုဝ်ႁူဝ်ၶႃႈလဝ်လိုင်ပိၼ်လိုး လွင်ႁမ်လုင်ထုၵ်လႈမႃးၶဝ် ပိၼ်ၵျိုၽျုၼ်ၶႃႈ ၵိုတ်ထမ်ဢမုတေႃႇလဝ်ၼိုဝ်ႁူဝ် လႈမႃးပိုင်ႁုင်မုၼ်သိင်မုၼ်ၶမ် ႁႃႈတိတုတိၵ်မဝ်မီး တိၶႃႈယဝ်ၽႂ်ႈၶႃႈလဝ်လိုင်လႈမႃးၵိုတ်ထမ်ဢမုတေႃႇၽေႃႇသမ်မိလ်သေတိဢၼ်မေရႃႈ တႃႈၶေတိယူရႃးတိမႈ ႁိုတ်လုင်ႁိုတ်လင်လေ ပိဝ်ဢၼ်ၶႃႈလဝ်ၶေႈႁုၼ်လႃႈတိ မိုင် ၼမ်မိုင်ၼိုဝ်တိၽတ် တိၶႃႈလေ ၶႃႈလဝ်သမ်လႈမႃး တုင်ၵိၼ်ႁုင် သိင်မုၼ်ၶမ်လဝ်ၼိုဝ် ႁူဝ်လဝ်ၵျိုလူတၶႃႈၽေႃႇ ပိၼ်ဢၼ်ၵျိုလူတေႃႇတင်ႁင်တိင်တုဝ်ယွႆလုင်လင်လေ ၽႂ်ႈသမ်မိလ်ထႃႈၶေဢရပ်တိမႈၽႂ်ႈႁိုတ်လုင်ႁိုတ်လင်ၽႃႈပိၼ်ဢိင်လူလုၵ်လင်ၽွၼ် တၶေပ်လိၵ်သႃးလွမ်မႃးၶႃႈလဝ်ၽေႃႇ ၽေႃႇဢၼ်မႃးလုမႃးတႈသေၽေႃႇမီး၂ ၽေႃႇယဝ် ၽႂ်ႈယႆလိုၼ်ပိၶေႈ ၶႃႈလဝ်ႁဝ်ဝင်ႁူဝ်ပိုင်ႁုင်သိင်မုၼ်ၶမ်ႁိုလႈ ယွၼ်လိုဝ်မႃးသႃႈလွႆယႃႈ ႁိုလႈသင်သုဝ်ၵိပ်ၽႂ်ၵ်ၼိုဝ်သင်လေသႃႈသေႁမ်တိၶႃႈ။ ၶိုၶေၶၼ်ႁိုဝ်ႃႈၶႃႈလဝ်တင်လဝ် ၶေင်ၶေႈတိၶႃႈၽေႃႇ ဢမ်လွႆၶႃႈလဝ်ဢမ်ၶႈ ၵိုတ်ၶႈထမ်ဢမုတေႃႇၽေႃႇ ဢမ်လွႆတိၶႃႈ။ ပိုဝ် ဢၼ်ၽွပ်လိုး ႁုၼ်မိုင်ၽတ်မႃးမိလ်တိမႈၶေႈ ႁိုင်ၶေပႃးလိုးလုၵ်ၽွၼ်လင်ၽွၼ် ႁႃႈၽေႃႇ ဢၼ်သႃႈယႃႈလိင်ယူၽေႃႇ ဢမ်မီးသေပွၵ်တိၶႃႈ။

No. 162.

၁၂၆၄ ၶုလိုၼ်ၽဝ်လွင်ၶမ်း ၽင်ႁေထမ်သႃး ဢမျႃးဘင်လႈသယေႃႇလိၵ်တူတမ် လဝ်ႁိုင်လင်ၼိုဝ်တေႃႇလိဝ်ၶေႈတၶႃႈလိုင်လဝ်ႁိုင်လုင်လင်ၼိုဝ်ဢမ်ယူလႈၵိၼ်လႈလေ ဝႃႈတၵ်ၽႂ်ႈတၵ်ၽွၵ်သေလင်ၼိုဝ်မိုဝ်ဝၼ်လိုၼ်ၽဝ်လွင်ၶမ်း ၶေၼ်ဝႃႈၶေႈတၶႃႈလေ ႁဝ်ၶႃႈလဝ်ထမ်သႃးတင်လႈယင်ပိၼ်သယေႃႇလိၵ်တူႁၵ်ႁုံလုမ်တွၼ်မၼ်လဝ်ယူယင် ပိၼ်တိလပႈမီးပိၼ်တိလိတင်သိင်ယူ ၽွပ်ပိုဝ်လဝ်ဢလုဝ်ရသယေႃႇလိၵ်တူလဝ်ႁိုင် လုင်လင်ၼိုဝ်လေသင်သုဝ်ဝႈပၼ်မႃးႁိုမႃးႁိုတ်လဝ်ႁိုတ်လွမ်လင်ၼိုဝ်ၶေႈႁဝ်ၶႃႈထမ်သႃး တင်သိင်ၵိလ်လၵ်လုံလုင်လုံလင်တေႃႇတိၶႃႈ။ ၽွပ်ပိုဝ်ဢုၵ်လႃႈပိလ်လေလုၵ်ဝုဝ်တုဝ် ၽုႈသေတၶႃႈၽေႃႇမဝ်ႁုင်မဝ်ႁႈလွင်လိုးၶုဝ်မုယုဝ်မုဝႃႈၶေႈတၶႃႈၽေႃႇၶေႈလုဝ်လၵ် ထၵ်မၼ်လဝ်မႃးႁိုတ်မႃးပွင်ၶိုဢုၵ်ၶေၵ်ဢိုင်လင်ၼိုဝ်ၶေႈၵိလ်လၵ်ယူပျႃႇၵိၼ် ပျႃႇႁိုတ်လုင်ႁိုတ်လင်တေႃႇတၶႃႈ။ တေႃႇလိဝ်ၶေႈလိုင်ပေႃႇဝမၼ်လဝ်မဝ်ယူလႈၵိၼ် လႈၶိုဢိုင် ၶွင်လုင်လင်ၼိုဝ်ၶေႈ ထမ်သႃးဢမျႃးတင်လႈၽေႃႇ တၵ်ပိၼ်မဝ်ယူလႈ ၵိၼ်လႈႁမ်လိဝ်တၶႃႈ။ သင်ဝႃႈလဝ်ဢလုဝ်ရ ယင်ပိၼ်သၶေႃးတေႃႇမူ ဢိတ်လူၽျင် ဢူပြုႃးတၽႃႈထမ်သႃးတင်လႈၶေႈတၶႃႈလိုင်လဝ်ႁိုင်လုင်လင်ၼိုဝ်ၽေႃႇ။ တၵ်လႈယူ လႈၵိၼ် ၶေင်ပၵ်ၽဝ်ပိုင်ၽဝ် ႁဝ်ၶႃႈလဝ်ထမ်သႃးတင်လႈ ၽေႃႇၵိလ်သၵ်လုံလုင်လုံ လင်တေႃႇတၶႃႈ။ ၽွပ်ပိုဝ်ဢၽျင်မီးၶေႈင်တၶႃႈ။ ႁဝ်ၶႃႈၽျင်ဢူပြုႃးတၽႃႈထမ်သႃးတင် လႈလင်တၵ်တင်လဝ်သိၶုဝ်ဢလိရင်တေႃႇၶမ်တမ်လဝ်ဢလုဝ်ရပိၼ်လဝ်တၶႃႈ။

No. 163.

ၶႃႈလဝ်မြုဝ်လႃးမိုင်လင်မီးဢလွႃႈ ဢဝ်မႃးတင်လဝ်ထိုင်ထမ်တေႃႇလဝ်သိင်ယႃႈ ၶေၼ်ပိင်ဝုၼ်ထွၵ်လုင် ပိၼ်လဝ်ပႃး ဢၼ် ဢုပ်ပိုင် မိုင်တႈ ပွတ်ပႃႈလၶၼ် ဝၼ်ၽွၵ်

တင်လုင်ၵျ်ပေ်ါလ’ၵျူးလိင်တေ်ါမူၽံးသွင်ၽံၶါၶေ်ါ။ မိုင်ၶၼင်ဢမလ သင်မႃး ဝ ဢၼ်ဢွၼ်သေၶ’ မိး ဢလံယူသေ်ႁုဝ်ဢံမိး ႁုဝ်သယေ ဢယမလမိးၶၼင် ၶ’ ၶါၶေ်ါ။ ဢွၼ်သေၶ’ မိုင်ၶၼင်ဢလံမိုဝ်မိးႁေ်ါမိးယူၶါၶေ်ါ။ မိုဝ်ဢၼ်ဢ ၶုင်တေ်ါပၼ်ၵိုတ်လံၶိုဝ်ႁေ်ါမိးလံလိင်ႁေ်ါမိးၵိုတ်ပိၼ်ယဝ်ပိၼ်ပွၽ်ပေ်ါဝ ၽဝ် ယဝ်ဢသုင်ဢံမိးႁေ်ါသံပိတ်သေပေ်ါဝ ဢလုဝ်မိး လင်သံၵိုတ်ဢၼ်ၵိုတ်ဝ’ ပုၽ် ဝ’ ယူတ သေဢံမိး ၶါ ၶေ်ါမိုင်ၶၼင်ဢမိင်တေ်ါသင်ဝ ဢၼ်ၵျ်ၵိုတ် ဢလံဝ’ မိုင် ယွ်မိုင်မၼ်ဢမိင်သင်မႃးၶၼင်ၶ’ ၶါၶေ်ါ ၶါလဝ်မြုဝ်လႃးလွံၶၼင်ဢမိင်သင်ၵျ်ၵိုတ် ၶၼ်လ’ ၵိုတ်မႃးပုင်လံဢလံလိၽ်ယွ်ၸုင်ၽိပ်ပွတ်ယဝ်လၽ်ၶါၶေမၼ်ဢဝ်မႃးသၽ် သုင်ပျဢထံလဝ်ဢလုဝ်ယပိၼ်လဝ်ၶါၶေ်ါမိုင်ၶၼင်လိၽ်မတ်ဢၼ်တၽ်သုင်သွင် ယိပ်ၽိမိုဝ်ဢၼ်တၽ်ၸွ ၶဝ်ပွ’ တေ်ါၶၼ်ဢလုဝ်မိးၶွ်လ’ ယူၶါၶေ်ါ။

No. 164.

ၶါလဝ်မြုဝ်ဢုၽ် မိုင်ၵျင်လဝ်ၵျတ်ဢထံလဝ်ဝုၼ်လုင် ပိၼ်လဝ်ၵျူးတေ်ါမူ ဢၵျင်ၽံးတီၶါတင်ၶိုဝ်ၵျဝ် ၶၼင်ဢၼ် ပူၵျင်ဝုဝ်ယူမိုင်ၽိင်မ’ ဢၼ်ယူလၽ်ဢဝ် လင်မၼ်မႃးၶၼ် ပူၵျင်ဝုဝ်လင်ၶိုၼ်မႃးလူၶါလဝ်တီမိုင်ၵျင်ၶ’ ဝၼ် ၁၂၆၅ ၶု လိုၼ်ပိတ်လွင်ၵျၶံတီၶါၶၼင်ၽပုင်လတၼ်လင်ၶၼ်မၼ်လင်သၽ်မႃးတင်လဝ် လဝ်ဢလုဝ်ရပိၼ်လဝ်ၸွ’ ၽလင်ၶ’ ၶၼင်ၽပုင်လတၼ်မၼ်မိးၶၼ်ၶါလဝ်ၵျ်လ’ ယွၼ်လေသွၽ်လေၵျသေၽံလိုးတီၶါ။ မၼ်လွ်မိုင်လွ်သေဢံဝ ဢရပ်လွ်သေမဝ်ဝ ဢသီဢတႃးသၵျ်လ’ မိးသေၽံလိုးတီၶါ။ ပေ်ါၵျုၵျၼ်ထင်သႃးယဝ်လင်လ’ မႃးတင် လဝ်တံဢထံလဝ်ဝုၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်သေၽံလိုးတီၶါ။

No. 165.

ၶါလဝ်ၵျင်ဝုင်ယူမိုင်ၽိင်မ’ မိးလိၽ်လ’ တင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်လဝ်ၶေၼ်ပိင်ဝုၼ်ထွၽ် ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်ဢၼ်ဢုဝ်မိုင်မိုင်ၶေဝၼ်ဢွၽ်လိင်တွ်ၶ’ တင်သိင်တင်လုင်ၵျူး တေ်ါမူၽံးသွင်ၽံတီၶါၶၼင်ဢၼ်လင်ၶါလဝ်ၵျ’ ပိ ၁၂၆၂ ၶုၶၼ်တီၶါလေၶါလဝ် လင်လ’ ၸွလဝ်လဝ်ဢရေပိင်ၸွင်သုၼ်မၼ်လဝ်လင်မိးဢမိင်ပၼ်မႃးတီလဝ်မြုဝ် ဢုၽ်မိုင်ၵျင်မၼ်လဝ်လင်ပူတွ’ သေယဝ်မႃးတင်လဝ်လဝ်ၵျဝ်ဢိၽ်လုလ်ပုင်လတၼ် လင်ၶၼ်တီၶါႁေ်ါ။ လဝ်ၵျဝ်လင်မိးဢမိင်ပၼ်မႃးတံလဝ်မြုဝ်ဢုၽ်မိုင်ၵျင်ဢမိင် ဢရၵျ်တုဝ်မြုဝ်ဢုၽ်သယုလ်ထွၽ်လၼ်တုလ်ၶေၼ်ယထၶမၼ်လွ်မိုင်လွ်သေမဝ် ဝၵျ်လဝ်မၼ်လဝ်မိုင်လွ’ ၸူလိထွၽ်ပံ ဢမိင်မိးမႃးၶ’ ၶင်တီၶါ ၶါလဝ်လင်လ’ ၶေ ၶံဢမိင်သေယဝ်ၸုၼ်ၶါလဝ်ၽံယွင် ၸွတင်ၽိင်တုင်ၽိင်ၶံၽိင်တွင်မိုင်ပူမွၽ်မ’ မိုင် ယၼ်တုဝ်ၶါလဝ်ၵျင်ဝုင်ဢိၽ်လဝ်မြုဝ်ဢုၽ်မိုင်ၵျင် ဢွၽ်မႃးတင်မိုင်ပၼ်ၶ’ တီၶါ ႁေ်ါပိၼ်လုလ်လဝ်မြုဝ်ဢုၽ်ၶၼ်သယေသွင်ထႃးၵြုဝ်ၵျူးလွင်လုလ်ၽၼ်ဢ မုလဝ်ဢလုဝ်ရဝၶ’ ၶင်တီၶါ။ ပေ်ါဝမႃးၵျတ်မိုင်ပၼ်ဝၼ် ၁၂၆၅ ၶုလိုၼ်သိပ် လွင် ၁၃ ၶံလဝ်မြုဝ်ဢုၽ်ဢိၽ်တုဝ်ၶါလဝ်မႃးၵျတ်တီပိင်မိုင်ပၼ်ထိုင်မႃး ၁၂၆၅ ၶု လိုၼ် ၁၁ မွ်ၶံးလေမႃးထွၽ်လၼ်ၶွ်မိုင်ပၼ်လင်လ’ မႃးၵျၼ်တုဝ်လင်ၶါလဝ်တီလ ၶၼ်ပင်မွၽ်လိင်တုဝ်ၶါလဝ်ႁေႃးဢိၽ်လဝ်မြုဝ်ဢုၽ်ၶၼ်တေၶွင်မွင်ၵျတ်ၵျံၵျၵျံ

ႁၢၼ်ယူႇၵူႇၶေႃ၊လႅင်ၶဵ'ၶ၊လၵ်ၶၵ်လႅင်လ'ထံတုလွၵ်ၶေႃ၊ၸီႁူၵ်မၢၼ်လိူၵ်ဝ၊ၵႃ'လုံလႅင်
ၶဵ'ပိၼ်လႅင်ယွၵ် ၶွၼ်ႁိုတ်ၵႃူဢိုး မၢၼ်ၶွၼ်လ'ၸီလ'ပီယၵ်။ ၵႃ'လုံလႅင်လတ်ဝ၊လႅင်တုၵ်
ၶဵ'ပိၼ်လႅင်ယုၵ်တေႃ ၶွင်ၶိင်ၾၵ်ၶ၊လ'ၸီႁူၵ်မၢၼ်သံပီယၵ်။ ၵူပီသူႁိုတ်မ'တင်လွၵ်
ႁၵ်ႁိုတ်တင်ဝၼ်တတ်ၶႅၼ်မၢၼ်ဝ၊လိုၵ်ၶဵ'တီၶ၊ပေႃလ'ငိၼ်ၶဵ'ငယၵ်ၶ၊လၵ်
လႅင်တီလိၵ်ၵႃလွ၊တင်တီလၵ်ယွမိုင်ပၼ်ဝၼ်လိုၼ်၁၁၆၂ၶံတီၶ၊ယၵ်။မၢၼ်လၵ်
လႅင်ႁူင်ယုၵ်တေႃ ၶွင်ၶျိင်မ၊းၵွ'၊ပ'လ'လတ်ၾၼ်လိုၵ်ႁူၵ်တီၶ၊။

No. 166.

ၶ၊လၵ်မြ၊ၵ်လ၊းမိုင်သူမီးလိၵ်ၵႃလွ၊ၵႃၵ်မ၊းၵႃလီယင်ၶံတင်လၵ်ထိုင်ၵႃထံ
တပ်ရိုတေႃလွ'လီလၵ်သိင်ယ၊ၶေၼ်ပိင်ဝၼ်တွၵ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်ပ၊းၵႃၼ်ၵႃုပ်
ပိုင်မိုင်တ'ပွတ်ပ၊လၼ်ဝၼ်ၵွၵ်တင်လုင်ႁိုပေႃလ'ၵျ၊းလိင်တေႃမူၵႃံး၊သွင်ၵႃံၶ၊
ၶေႃပိုင်ၶင်ၵႃမိင်မ၊လ၊ၼံပတ်၁ၵႃယသင်မ၊းလွင်ၵႃမုၽိၵ်လပူလွ'မိုင်ၵွတ်
ၶုၼ် သင်တွင်ႁိုၵ်ၶဵ'ၶ၊။ လၵ်မြ၊ၵ်လ၊းလႅင်လ'မေလိၵ်ပၼ်ၵွ၊လိုၼ်ႁ၊ လွင်ၵၶံ
ပၼ်ၵွ၊ယၵ်ႁိုၶၵ်ဝ'ၵႃၶျၵ်လုင်ယ၊ၾၼ်သေလေမ၊းႁၵ်တၵ်ထွံငိၼ်လတ်ပၼ်လွံ
ၶင်ၵႃမိင်ၵႃလုၵ်ယပိၼ်လၵ်ယၵ်တၵ်လတ်ပၼ်ႁိုပေႃပိၼ်ၵျေၵႃတင်သွင်ပ၊း
ဝ၊ၶင်ၶဵ'ၵွ'၊ထိုင်မ၊းလိုၼ်ႁ၊လပ်ၶဵ'တေႃပ'ယိၵ်မ၊းၶ၊ၶေႃ။

No. 167.

ၶ၊လၵ်မြ၊ၵ်လ၊းမိုင်သူလီရင်ၶံတင်လၵ်ႁူတ်ထိုင် ၵႃထံတေႃလၵ်ၶေၼ်ပိင်သိင်
ယ၊တပ်လုံတေႃလွ'လီလၵ်ဝၼ်တွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်ပေႃလ'ၵျ၊းတေႃမူသေၵႃံ
လုလွၵ်တီၶ၊ၶေႃ။ပိုင်ၶင်လွင်ၵႃမုၶုၼ်သင်တွင်ႁိုၵ်တင်ပူလွ'တိုင်တိၵ်ၶၵ်ႁိုၵႃုၵ်
လ၊ၵွ'ၾၼ်ၶႅၼ်လၵ်သိင်ယ၊ဝၼ်တွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်လွ'ၵႃပ်ပၼ်ၵႃမိင်လ၊
ၼံပတ်၁ၵႃယမီးမ၊းၵႃတိင်။ၶ၊လၵ်မြ၊ၵ်လ၊းႁိုတ်လိၵ်ပၼ်ၵွ၊ႁူင်ၶုၼ်သင်တွင်
ႁိုၵ်ပွၵ်း၊ယၵ်သွင် ပွၵ်ၶေႃမၢၼ်ၵႃံမ၊းၵႃံယိၵ်လေထိုင်တေႃတေႃလိၵ်ၵႃမုၶၵ်ၶဵ'
လႅင်ဝ၊ပ'လ'လိတ်သေလီရင်ပၼ်လ'တီၶ၊ၶေႃၵႃၵျင်မီးၶဵ'ငၶ၊လၵ်မြ၊ၵ်လ၊း
လႅင်လီရင်ၶံသၵ်သွင်ႁူတ်ထိုင်။ ၵႃထံလၵ်သိင်ယ၊ဝၼ်တွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်ႁၵ်ပေႃ
လ'ၵျ၊းတေႃမူသေၵႃံလုလွၵ်တီၶ၊ၶေႃ။

No. 168.

မြ၊ၵ်လ၊းၽိင်ၶံမိုင်ၽိင်တုင်မေတေႃလၵ်ၵွၼ်ႁိုလ'ၵျ၊းငိၼ်ၵႃံး၊သွင်ၵႃံလီလေ
ၶင်ၵႃၼ်လၵ်ၶေၼ်ပိင်မီးၵႃမိင်တံႁၵ်ဝ၊ၵႃၼ်သ၊းတေႃၶဵ'ႁိုၵႃပ်ပၼ်ယ'ပေႃ
သေၵႃမိင်မီး ၶင်ၶဵ'၁၂၆၅ၶုလိုၼ်၁၂ လွင်၉ၶံၾ၊ ၶင်မ၊းႁူတ်ယိၵ်ၶွၼ်မိုင်ၽိင်
ၶံၶဵ'ႁိုႁၵ်ၶေႃ၊ပိၼ်ပေႃလ'ႁပ်ၶံတုင်ၵႃၵ်လၵ်ၵွၼ်သေယၵ်။မိုၵ်လီဝၼ်ထုၵ်လွံ
ၶင်သေပိင်ရ၊၊သိ ရၼ်မီးၶွၼ်ဝေဢိုးၵျူမ။ လွင်တၵ်သွၼ်ပိင်ရ၊၊ထ၊ရသၶေၼ်ၵွင်
ယိၵ်မြတ်ႁူတ်ယိၵ်ၶိင်လွၵ်ယံလီယၵ် လႅင်လေၶၼ်ယူႁုၼ်မူမတ်ၵႃၵ် လၵ်ၵွၼ်ၵွ၊
ၵႃပ်ၶွၼ်ၵျင်လၵ်ၵႃလုၵ်ရတွင်ဢိုးမီးၶဵ'ငႁိုလ'ႁူၵႃၵျင်ၵႃံး၊သွင်ၵႃံလီလေ။

No. 169.

ၶၢလၵ်ၶၵ်ႁႅင်ၸူပြႃးႁၢၼ်ႇၼႅင်လင်မိုၵ်ၸရႅၵ်တင်လႄႇမီးလိၵ်ႈလီလႄႇမၢႆးလၵ်
ၾတ်ၸထႆလၵ်ၸယေႃးပိင်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ် ၽျၢႆးတေႃႇမူသၵ်ႈႁႆလိုးတီၶၢ ၸႁႅင်
မၼ်တီၶၢလိုင်လုၵ်ၸၼ်ၸတူင်လၵ်ၵိုင်လုင်တၼ်ၻေႃးၼၼ်ၶႄႇႁူၢႆသေမိုင်ႁင်ၼၼ်
ယိလ်ၶုၼ်ပိၵ်ၶၼ်ၸဝ်ယူႁုၼ်မၼ်မၢႆးၵိတ်မၢႆးပွင်ၼႄႇၶၢလၵ်ၶၵ်ႁႅင်ၸူပြႃးတ
ႁၢထႆသၢႆးတင်လႄႇ ပိၼ်ၸၼ်သုၵ်ထုလ်ပူမႇၸႆလႄႇႁတ်ယိၼ်ၶျႃသၢ သေလိုၵ်သေ
ၵျူၵ်တီၶၢတေႃဝၢၸုၵ်လၢပိတ်လေႃဝုၵ်ႁူႇႁူင်ႁႇယွ်ၼံယူလၵ်ႁုၼ်လွႆသေႁေႃႇပိၼ်
ၸၼ်ပူမႇယူမိၼ်ဝၼ်ၸႆသိင်ငိင်ထႄႇတီၶၢတေႃဝၢငုလ်တေႃႇၻေႃးမုႁေႃႇၶၢလၵ်ၶၵ်
ၼၼ်ၼၢႆးပၢႆးပၼ်သိင်ယွ်သိင်ၼံ ၵိတ်လုင်ၵိုင်လင်တီၶၢႁုလ်ႁၢမိုၵ်ၸၼ်လၵ်ၵိုင်
လုင်တၼ်ၻေႃးလၵ်ၸလုၵ်ယပိၼ်လၵ် ၶၼ်လွ်မၢႆးၵိတ်မၢႆးပွင်ၼႅင်ၼႅင်လင်မိုၵ်ၶၢ
လၵ်ၶၵ်ၼႄႇသႆလွ်ပိုင်လွ်သေႁေႃႇၶၢလၵ်ၶၵ်ႁႅင်ၸူပြႃးတႁၢထႆသၢႆးၸမျူးတင်
လႄႇပိၼ်ၸၼ် လႄႇႁတ်ယိၼ်ၶျႃသၢလွင်ၸၼ်ၸုၵ် လၢဝုၵ်ႁူႇယူလၵ်ႁုၼ်လွႆၸႆ
ပေႃႇၸႆမီးၸႆလႄႇႁူင်လႄႇႁႇသင်လၢၢးတီၶၢ ႁုလ်ႁၢလၵ်ၸယေႃးပိင်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်
လၵ်ၶိလ်တေႃႇမလတေႃႇမူပၼ် မိုၼ်လၵ်ၵိုင်လုင်တၼ်ၻေႃးသေႁႆလိုးတီၶၢ။

No. 170.

ၶၢလၵ်ပြုၵ်လၢႆးမိုင်လင်မီးၸလွႃၸၵ်မၢႆးတင်လၵ်ထိုင်လုံတေႃႇလၵ်သိင်ယၢ
ၼၼ်ပိင်ဝုၼ်ထွၵ်လုင်ပိၼ်လၵ်။ပၢႆးၸၼ်ၸုပ်မိုင်မိုင်တႄႇပွတ်ပၢလၼ်ဝၼ်ၸွၵ်
တင်လုင်ႁ်ပေႃႇလႄႇၽျၢႆးလိင် တေႃႇမူၼေႃႇးသွင်ႁႆတီၶၢ။ ပိုၵ်ၼင်မွင်ယုၵ်ၶျိင်ၸၼ်
မၼ်သုၵ်ဝၢပိၼ်လုၵ်လၵ်ၸိင်သေၼႄႇပိၼ်ႁုၼ်ႁျႃမိုၵ်လုင်လင်ၶၢၼေႃႇပေႃႇဝၢ
လႄႇႁူႁၼ်ထင်သၢႆးၸမၼ်ယၵ်တၵ်လွ်တိယႆႁႆၸၵ်မၢႆးသၵ်သွင်တံရိုတေႃႇလၵ်ၸ
လုၵ်ယပိၼ်လၵ်ၶၢၼေႃႇ။ၸႁႅင်မီးၼင်ၼႄႇၶၢလၵ်လင်မီးၸလွႃသၵ်သွင်မၢႆးၸ
ထံရိုတေႃႇလၵ်သိင်ယၢလုင်ပိၼ်လၵ်ႁ်ပေႃႇလႄႇၽျၢႆးလိင် တေႃႇမူႁႆႈသွင်ႁႆတီၶၢ။

No. 171.

လိုၼ်ႁႆလွင်၃ၶံၶၢလၵ်ပေႃႇယႃႁၢၶုပ်ႁၼ်တွ်တိၼ်သိၶုၵ်လၵ်ထိုင်ၸထံတေႃႇ
လၵ်ယႃလုင်ယေႃးၶုၼ်ပိၵ်လွင်လိုးၶၵ်မိုင်မွ်ၸႆၼေၶံသေသံသေပိုင်တလိၵ်တၼ်သိင်
ၶၢသိုင်မိုင်ပုၵ်လုၵ်တိမေႃႇၸုၵ်ၶၵ်မၢႆးမၢႆးသတ်မၢႆးသင်ဝႄႇႁူဝၼ်ႁူၼေၶၵ်ယွၼ်
သင်သေႁေႃႇယၢပိင်ယၢပၼ်လွ်သင်ႁေႃႇယၢၵ်ိလ်ယၢႁူမိင်တေႃႇ ၶၵ်ႁေႃႇၸႆလႄႇ
ၶၵ်ႁပ်ၸၵ် မိင်တေႃႇတီယေႃးၶုၼ်ပိၵ်ႁူႇ ပေႃႇၶၵ်ၶၵ်ၵိလ်ယူၵိလ်ႁျႃယၢႁပ်ၶံၶၵ်ဝၢ
ၼင်ၼႄႇတီၶၢတလိၵ်ၶၵ်ႁေႃ ႁိပ်လလိပ်ႁၼ်ၸွၵ်ႁူပေႃႇၸၵ်မေႃးၸုၵ်ၶၵ်ႁူႁူ
ဝၼ်ႁူၼေႃးတီၶၢယၵ်၊ လင်ဝၢၶၢလၵ်ပေႃႇယႃႁၢမီးလိၵ်လီယင်ၶံၶုပ်ၶၵ်ဝႄႇလၵ်
ထိုင်ၸထံတေႃႇလၵ်ပိၼ်လၵ်။ ႁ်ပေႃႇလႄႇႁူလႄႇငိၼ်မိုၵ်လိုၼ်ႁႆလွင်၃ၶံၶၢလၵ်လွ်
ၸၵ်ႁုၼ်ႁၵ်ၶၢလၵ်ႁေႃႁူသုင်လိၵ် တီမေႃးသၸေႃႇသိုင်ၼေႃးသၸေႃႇၶၵ်လေႃလပ်
ႁၼ်ၸိင်တိင်လေႃလီၾၵ်လီလပ်လီႁွင်မၢႆးပိင်ၾပ်ၶၵ်ဝႄႇၸႆႁူတၶၢ။ လႄႇထင်ၸင်
ႁိုတ်ၸင်ယႃၼ် ၶၵ်တလိၵ်ၼႄႇၶၵ်ႁေႃႇပိၼ်ၸၼ်ၸႆလေႃ ၸႆၶၼ်သေ သံသေပိုင်
ယၵ်တီၶၢလိၵိတ်လိုၵ်ႁူၵ်ႁေႃႇၸမိင်လၵ်ႁၵ်မီးမၢႆးသေႁႆတီၶၢ။

No. 172.

လိၵ်ႈမြႃႇဝၵ်းလၢႆးမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇပၼ်ႇမႃးမူလလၢႆးသႃႉမၼ်းတီႈၶႃႈ။

မိူင်းမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇမြႃႇဝၵ်းလၢႆးလၵ်ႇယႃႇလၢႆးလုင်းဢိၵ်ႇလိူးတၵ်းၶီသၼ်ႇယူႇတင်းတုၵ်းလၵ်း ႁၼ်ႇၶႃႈလုင်းဝေႃႈလိၵ်ႇလိူၵ်းၽိင်းမႃႈတင်းဝၼ်ႇတႃႇၵိုၼ်းမႃးလေႃလႅပ်ႈလွႆႈႁၼ်ႇမိူင်းမေႃႈၽွင်း သွၼ်ႇမီးလိၵ်ႇလီလႃႈလိုၼ်းယိုၼ်ႇၽႅတ်ႈပၼ်ႇထိုင်လၵ်ႇယႃႇယိုၼ်းၶုၼ်ႇပိၵ်ႈမိူင်းမွၵ်ႇမႃႈလႅင်း မၼ်းလႆႈ။ ၽြႃႇမုင်းယႃႇသႃႇတႃႈယူႇမိူင်းမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇႁေႃႈၵိူင်းၶႄၼ်းယၵ်း။ မိူၵ်းမၼ်းတေႃႉ ဢွၵ်ႇမိူင်းၶႄၼ်းၵွႃႇယႅၵ်ႈႁေႃႈဢမ်ႇႁေႃႈမၼ်းတေႃႈမိူၵ်းလိၵ်းၽြႃႇမုင်းၶေႃႈဢွၵ်ႇမိူင်းၶႄၼ်းမႃး မီးယူႇၶိုၼ်ႈဝၼ်ႇၵုၵ်းႁပိုၼ်းၶိုၼ်ႈလိၼ်းမိူင်းၸိုင်လီရင်းလုမိူင်းမွၵ်ႇမႃႈမၼ်းမႃးလုလုၵ်ႇသိုၵ်ႇလုၵ်ႇ သိုၵ်းသေယၵ်းၽႄႇၵိတ်ႉရၼ်ႇသူပုင်းႁၼ်ႇတိုၵ်ႇႁပ်း။ မိူင်းမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇယူႇၶေႃႈင်းႁေႃႈလႃႈၵူ ထင်းသႃႇယၵ်း။ ႁွပ်ႇပိူၵ်းဢၽွင်းမၼ်းမီးၶေႃႈင်းလေႃႈ ႁပ်းလၵ်းမိူင်းၶေႃႈႁေႃႈ ထင်းလႃႈၶႃႈ ဢၵ်းလုၵ်ႇသိုၵ်ႇၶီဢွၵ်ႇၵွႃႇၸိူဝ်းမၼ်းယူႇတိ ၶွပ်ႇၶမ်းလိူၵ်ႈလိၼ်းပုၼ်းႁူၺ်ႈႁူတင်းယၵ်း။ ႁွႆႈတုၵ်းၽြႃႇမုင်းၶေႃႈလိူင်း။ မိူၵ်းမၼ်းမီးယူႇၶိုၼ်ႈၶမ်းၶိုၼ်ႈလိၼ်းသူလၵ်းမိူင်းမွၵ်ႇၶေႃႈလေႃလင်း ဝႃႇပေႃႈလိၵ်ႇ ယိုၼ်းၶေႃႈထိုင်း လၵ်ႇယႃႇယိုၼ်း ၶုၼ်ႇပိၵ်ႈ မိူင်းမွၵ်ႇမႃႈ ယၵ်း ဝၼ်ႇပိမိူင်းၶွင်း မိူၵ်းတေႃႈလၵ်ႇယႃႇယိုၼ်းၶုၼ်ႇပိၵ်ႈဢၵ်းလႅၵ်ႈသႅၵ်ႈလွႆႈထိပၼ်ႇတုၵ်းၽြႃႇမုင်းၶေႃႈႁပ်းလႃႈသေႁမ်း။

No. 173.

လိၵ်ႈပြၼ်ႇၶိုၼ်ႇပၼ်ႇမြႃႇဝၵ်းလၢႆးမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇ။

မိူင်းမွၵ်ႇမႃႈ မိူင်းၶိုၼ်ႈသွင်းမိူင်းဢလုၵ်း ရလၵ်ႇယႃႇယိုၼ်းၶုၼ်ႇပိၵ်ႈမီးလိၵ်ႇလီလႃႈ မၼ်းပြၼ်ႇ ၽႅတ်ႈၶိုၼ်ႇ ထိုင်မႃးမြႃႇဝၵ်းယႃႇလၢႆးလုင်းဢလုၵ်းရမိူင်းမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇတင်းသိၵ်းတင်းလုင်း ႁပ်းပေႃႈလႃႈၵူလႃႈၶိုၼ်ႇလႅင်းၽိူႁမ်းလိလေႃ။ ယူႇႁႃႈႁၼ်ႇလုၶ်ႇၽြႃႇမုင်းဢွၵ်ႇမႃးၶိုၼ်ႈမေႃႈၽွင်း သွၼ်ႇလုၵ်ႈလူလုႁၼ်ႇလီရင်းလုမိူင်း မွၵ်ႇမႃႈမိူင်းၶိုၼ်ႈတႅမ်ႇႁပ်းႁဢင်းမႃးယႅၵ်ႈၵျၵ်ႇလၵ်ႇလုၼ်းမေႃႈ ၽွင်းသွၼ်ႇၶေႃႈလေႃႈၵိတ်ႉႁမ်း။ တုၵ်းၽြႃႇမုင်းပၼ်ႇႁႃႇလႃႈသေႁမ်းလိၵ်ႇလႃႈၽႅတ်ႈယိၵ်းလႃႈၵူလႃႈ ၶိုၼ်ႇၶေႃႈႁေႃႈၽြႃႇမုင်းၶေႃႈၶင်းၵိူၵ်း တၵ်ႇမၵ်းလႃႈလုၵ်ႈယူႇႁႃႈႁၼ်ႇလႃႈလီရင်းလုၶမ်းလိူၼ်း တင်းႁပ်းၶေႃႈသင်းသုၵ်းဝႃႈၵျႅၵ်ႇတေႃႉလေႃမၼ်းမၵ်းႁပ်ႈယူႇတမ်းၵုၵ်းႁၶေႃႈလေႃ။ မၼ်းပႃႈၶၵ်းၵွႃႇ တင်းလီရင်းလု မိူင်းၽိုင်းမႃႈတမ်းမိူင်းၵိူင်းယၵ်းလေႃ။ ၶင်းၵိူၵ်းဢလုၵ်းရတင်းမေႃႈၽွင်းသွၼ်ႇၶၵ်း လႃႈၵူလႃႈၶိုၼ်ႇလင်းပၼ်ႇလိၵ်ႇလီလႃႈ မၼ်းပြၼ်ႇၽႅတ်ႈၶိုၼ်ႇထိုင်မႃးဢၽွင်းၽိူႁမ်းလိလေႃ။

No. 174.

ၶႃႈလၵ်းမျူၵ်းဢႁပ်ႇမိူင်းၶိုၼ်ႈဢလီရင်းၶမ်းၶုပ်ႈၶၵ်းလၵ်းထိုင်း ဢထမ်းတေႃႈလၵ်ႇယႃႇလုင်းတုၼ်ႇ ပိၼ်ႇလၵ်းဢုပ်ႈပိုင်းလၼ်ႇတပူရီလၼ်ႇတဝတီသိုင်းတိုင်မိူင်းလိၵ်းလိၵ်ႇၶိလိူၵ်းတေႃႈၵူသိင်းၶေႃး ၶမ်းသုလိူၵ်ႈၶေႃးတေႃႈမြတ်ႈၵျူးၶိၼ်ႇတေႃႈမူၶေႃႈ။ လႅင်းႁမ်းလိူးတီၶႃႈ။ ၶႃႈလၵ်းဢွၵ်ႇမိူင်းၶိုၼ်ႈ မႃးလိုၼ်းလိင်းမုၼ်းပုၵ်းၶမ်းယီၶၵ်းၵွႃႇလိုၼ်းႁမ်ႇၶိုၼ်ႈၶၵ်းယင်းၵွႃႇၵိတ်ႉယႃႇမိုၼ်ႇၶူႈတွင်းႁႃႇဢ မိင်းတေႃႈၶၵ်းယေႃႇၵိူၼ်ႇယေႃႇပျူးၵျႃႇသင်းလေႃသႃႇသယေႃးမၵ်းတူမၵ်းပိၼ်ႇၶၵ်းသႆႉႁႃႇယၼ်ႇ ႁႃႇယေႃႇလေႃတိလေႃမတ်ႈၶႃႇၽိၼ်ႇႁၼ်ႇထမ်းလိုၼ်းသႆႉလႅင်းသီၶမ်းၶႄၼ်းႁၼ်ႇဝၼ်ႇမႃႈပုၵ်ႇလုင်း မႃးႁတ်ႈမႃးဝေႃႈၶွၼ်ႇႁႃႇႁေႃႈႁၼ်ႇပွင်းဂႁေႃႇႁွင်းၽလၵ်းၶၵ်းမႃးႁုပ်ႈဢၵ်းသီဢၵ်းၶိုၼ်ႈ ႁေႃႈၶႃႈလၵ်းဢင်းတေႃႉတီဢၵ်းတင်းတုၵ်းႁၼ်ႇယူႇယိင်းၶႃႈလၵ်းတွင်းပၼ်ႇႁေႃႈမၵ်းလႃႈၶၵ်း

ၵ်လုင်လ'တိၼ်လ'မိုဝ်ၽူယိင်ၶႃလဝ်ႁဵၢ်မဝ်ႁူလွင်မၼ်မဝ်လုင်ၶဝ်တီဢဝ်ႁွ'ၶဝ်
ယဝ်ၶဝ်ယံတိႁၼ်ၶႃလဝ်ၶဝ်ၽံလိဝ်။ၽူယိင်ၶႃလဝ်ႁဵၢ်ၶဝ်ငႃတိလင်ဢွၼ်ၶၼ်
တိုၼ်ပ'လွတ်ႁႃၵႄလပ်ၵႄလိဝ်၊ ၶဝ်ၽႃႁိူၼ်ၽႃလၼ်ပေႃပင်ႁၼ်ယိင်ၶႃလဝ်
ဢုတ်ၽၵ်တူယဝ်။ငင်ၽႃတၼ်ၶၢင်ပ'ဢွၵ်လွတ်ႁႃတုဝ်လ'ႁႃယူၶၢင်ထိုၼ်ၶၢင်မိုဝ်
ဝၼ်၊သွင်ဝၼ်ဢိုပ်ၶဝ်ဢိုပ်ၶံၶႃမၼ်ႁၼ်မိုင်ဝၼ်ၶွၵ်ၶႃ၊ပင်ပေႃလ'ႁေႃၶဝ်
ႁေႃၶံလွံသွၵ်လွံႁႃဢဝ်ၶဝ်ႁိုတ်ဢၶိင်ဢပိင်ႁၼ်မိုင်ဢံၽိူၵ်ၶဝ်ႁဵၢ်ၶဝ်ဢထံ
မႁိူၵ်ႁုဝ်ၶႃလဝ်ၶဝ်သင်ရေႃသႃးႁၢင်ဢူၽႃႁႃထူင်မၼ်ထူင်မိုင်တေႃဢံယူလ'
တေႃလ'ပ'ယူတီၶႃ။ ၶႃၶိၼ်ႁၼ်ထံ တင်လ'ထၼ်ယိုၼ်ဢံလ'ႁၼ်ဢံလ'ပိၼ်
သုပ်ပိၼ်ပၵ်ယိတ်ယိဝ်ႁၼ်တီၶႃယဝ်။ၶႃလဝ်ၶဝ်ၶ'မႃးလူလဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်ႁဵၢ်တင်
မႃးဢံမီးပေႃမဝ်ပ'ႁၼ်မႃးႁုပ်သူလဝ်လိုင်တၵ်ႁႃတင်လွဵ်ႁဵၢ်ပ'ႁူတီၶႃ။

No. 175.

လိၵ်မူလလၵ်ၶံမြူဝ်ၽုၵ်မိုင်မွဵ်တီၶႃ၊

ၶၼ်ဢၼ်လ'ၸိၼ်လိၵ်ဢယလဝ်ဢလုဝ်ရပုင်ၶေ'ဢၼ်ဝႃမြူဝ်ဢုၵ်မိုင်မွဵ်ၶဝ်
ႁွၵ်ၶံၶိပ်ယွၼ်ဢဝ်လဝ်ဝုဝ်ႁၼ်ႁဝုဝ်ယေႃသိပ်ၸႃၶေ'ၶဝ်လ'ဢမိင်တီလွဵ်ဢၼ်ဝႃ
လိုင်မိုဝ်လဝ်ၽႃလုင်ပိၼ်လဝ် ပ'ၶွၼ်ယေႃၶၼ် ႁဝ်လ'မႃ၊တင်မႃးလဝ်မၼ်လဝ်
လွင်လိုးၽူဢွၼ် ႁၼ်ဢွၼ်တုင်ထိင်ၶေၼ်ထိင်ႁၼ်လွဵ်ႁၼ်သွ'မဝ် မီးတီတၵ်လိင်
တၵ်လူဝႃၶေ'ငလေမၼ်လဝ်လင်ပုင်ဢမိင်ပၼ်ႁၶဝ်ယွၼ်ၶိၼ်ႁၼ်ႁလဝ်ဝုဝ်လဝ်
မေႃလိုဝ်ၶၼ် မိုင်ပိုၼ်ၶိင်ငၼ်ပိုၼ်ၶၼ်လေ ပုင်ပၼ်ဢမိင်တေႃ ၶေ'ငလေႁဝ်
လင်လ'လွဵ်ၶဝ်ယွၼ်ၶိၼ်ယေႃလိုဝ်ယေႃဢိတ်ႁွ'မဝ်မၵ်မဝ်ၶၼ်ႁပိုၼ်မီးမိတ်ၽဝ်
မင်လိုဝ်ႁဵၢ်လ'မင်လိုဝ်ႁဵၢ်ဢံလ'ၵံပိၼ်ဢၼ်ဢံလ'ၽံၶၼ်ယဝ်။ တုဝ်ႁဝ်ႁႃဢံ
လ'ၶိၼ်လ'ႁၼ်ဢွၼ်ႁိုင်သိုင်ၶဝ်ဝုလ်ႁၼ်ႁယိတ်ႁႁိုဝ်ႁွ'ယဝ်လရင်မၼ်လ'
ႁႁိူဝ်ႁဵၢ်ႁဝ်မဝ်ႁူ။လွင်ဢၼ်ပၼ်တီလၵ်မတ်တီႁၼ်ႁလွဵ်ၶေ'ႁဵၢ်ပိုဝ်ႁထူင်
လံမၼ်မိုင်မီးဝ'လီမိုဝ်ပၼ်လဝ်ၶမေတေႃလုင်လတေႃမိုင်မွဵ်မေသႁၼ်မႃးၶေ'လဝ်
ၽႃႁဵၢ်သံလၵ်ထၵ်ယဝ်ၶုၼ်ပွင် မိုင်မွဵ်ၶေ'ႁဵၢ်သံလၵ်ထၵ်တင်ႁဝ်ၶေ'ယဝ်လၵ်
မတ်ၶေ'လိုင်ႁၼ်ၶဝ်ႁၼ်ဢွၵ်လ'ပၼ်ႁၼ်လီႁၼ်ႁ'ႁလ'ႁူဝႃၶေ'ငမိုင်မေႁႂင်
သွၼ်ႁဵၢ်ပၼ်လိၵ်မႃးပျႁဝ်ႁဝ်ႁဵၢ်ထ'ပၼ်ႁႃပျ မိုင်မေႁႂင်သွၼ်ႁိုတ်ၶၼ်ၶေ'
ႁၼ်ယူဢၼ်ႁ လၵ်မတ်လိုင်ယေႃလွင်ယေႃမတ်ႁဵၢ် မီးယေႃလွင်ငႃး မူႁဵၢ်မီး
ယေႃလွင်ႁျပ်ငႃးမတ်ႁဵၢ်မီးၽံၽွင်ႁဵၢ်မဝ်ပၼ်ပိၵ်သၼ်တွင်ပၼ် မဝ်ပၼ်ၶၼ်
မီးဢတိင်မသိၶေ'ႁဵၢ်လရေၶဝ်တီပၼ်လ'ႁႁိူဝ်ႁဵၢ်ႁဝ်မဝ်ႁူ၊

No. 176.

မူလလၵ်ၶံလိၵ်ႁၢင်ဢူပြႃးတႁ၊ၶဝ်ၶၢင်ဢိုင်ၶွင်လုင်မႃးတင်လဝ်ယွၼ်ဢဝ်
ၶုၼ်မိုဝ်မိုင်ၶံတီၶႃ။ၶႃလဝ်ႁၢင်ဢူပြႃးတႁ၊ဢမျႃးထံသႃးလိၵ်ယွဵ်ၶၢင်ဢိုင်ၶွင်
လုင်မီးလိၵ်သိၶုဝ်ဢလီရင်တေႃၶံၶုပ်ၶဝ်လဝ်ထိုင်တံဢထံၶျေရင်တေႃမြတ်သေႃ
တႃထတ်၂ပႃးႁျႃးတေႃမူသၵ်ၽံလိုးတီၶႃမိုဝ်ၶေ'ၶၼ်ဢၼ်လဝ်ၶိုဝ်ႁူဝ်မလၶျိုး

မိူင်သူႁွင်ပြူတေႃႇမူၶၼ်ဢၵ်ပြႃးတႁၢၶံထွၼ်ႁိတ်ႁိုင်ၶွင်လုင်ၶၢလၵ်ၶၵ်ၼေႇ တီႈၶၢလေပိုၵ်ႁၢမၼ်ပိၼ်ၽိုင်ယႂ်ႈယွင်လူင်ၶေၼ်ၶီပေႃးလပ်ၶွပ်ၼံၵ်ႁိလိလွ်သံမိုင်လု ဢမုႁိၵ်လၶႂ်ၽိုင်ၶႂ်ယွင်မင်မုတေႃႇပေႃႇပွၵ်မီးမႃးႁေႃႇမၼ်ထံႁိတ်မလုင်မၵျူင် လႇႁင်ႁေၵ်လရေႃႇႁူင်ၽူပြႃးတႁၢၶၵ်တင်လႇယတ်ပၼ်ႁေႃႇၽံဢၵ်ၽံၽံတိုင် ပင်လိၼ်ၼိင်ယိူင်ႁိတ်ႁူႁၢဢလုၵ်မၼ်ႁွႇတီႈၶၢလေမိုၵ်လိၵ်ၼေႇၼင်ႁၢၶၢလၵ်ၶၵ်ႁူင် ၽူပြႃးတႁၢဢမျႃးသယေႃႇႁျူၵ်လိတူလုင်ရၢႁၼ်မီးလၵ်မိုၵ်မိုင်ၶံႁိလႇယွၼ် ဢၵ်လၵ်မိုၵ်မိုင်ၶံႁိတ်လၵ်ယွႁုၵ်ၶွင်လုင်ၶၢလၵ်ၶၵ်သၵ်ႁံလိုးတီႈၶၢ။

No. 177.

လိၵ်ပူတိုၵ်တီသၵ်မူလလၵ်ၶံၶၢလၵ်ပူတိုၵ်တီသိၶုၵ်ဢလိရင်ၶံၶုပ်ၶၵ်လၵ်ထိုင် တံဢထံလၵ်ၼိုၵ်ႁူၵ်လၵ်ၵျူလူသုလ်ၼေႃးတေႃႇပြတ်ႁျူးတေႃႇမူႁံႈသွင်ႁံလိုး တီႈၶၢ။ တင်ၼိုၵ်ႁူၵ် ၁၂၆၃ ၶုဢတွင်ၼေၼ် ၶၢလၵ်လႇလိၵ်ထုၵ်ႁိတ်တၢႁိတ်တင် ဢၼ်မိုၼ်ႁူလွႇမုၼ်ၼေႇသိင်ဝႇပိၼ်၉ဝပိတီႈၶၢၼင်ဢၼ်ၶၢလၵ်သႇလိၵ်ထုၵ် သိင်ပိၼ်ဝႇၼေႇႁိယွၼ်ပၼ်ၼိုၵ်လၵ်ႁိင်လင်မိုၵ်သေႃႇႁံတီႈၶၢ။

No. 178.

ၶၢလၵ်ႁူင်ၽူပြႃးတႁၢၶႂ်ၶေၼ်ၶွင်လုင်လင်မိုၵ်လင်တၵ်မီးလိၵ်မီးလႇဢၵ် မႃးတင်လၵ်ထိုင်ဢထံလၵ် ဝုၼ်လုင် ပိၼ်လၵ်ႁျူးတေႃႇမူဢႁူင်ႁံႈ မိုင်လိုးၶႂ် ၶေၼ်ၶၢလၵ်ၶၵ်ၼေႇမိုၵ်ပၼ်လၵ်ႁိင်လုင် တၼ်ၽေႃႇမၢးႁိတ်မႃးပွင်ပိၼ်ဢၼ်တင် တေႃႇလုင်လင်တီႈၶၢယၵ်။ သံပိုင်လိုးယၢလဝုတ်ဢမုယ်ူလၵ်ႁုၼ်လူၼ်ႁေႃႇၽံလႇ ပေႃႇလႇမီးလၢၢးတီႈၶၢႁွႇၢဝႇသေမၼ်လၵ်လႇၶႇသေၼေႇလၵ်ယိင်ၶုၼ်ပိၵ်ၶၼ် ဢၵ်ႁုၼ်မၼ်လၵ်မႃးႁိတ်ၼေႇဝုၵ်ႁူႇမႁေႃႇလႇႁႇႁူၢလုင်လင်တီႈၶၢသံသိလ်တၢ သႇတင်ႁေႃႇၶၵ်ၽံလူၽံတုလ်ႁွႇၢႁူတေႃႇပင်လွင်ပင်လေႃးႁွႇၢၼေႇႁေႃႇႁူင်ၽူပြႃး ႁၢလုၵ်သင်ဢွၼ်ပိၼ်ႁုၼ်လင်လွင်လင်လေႃးႁူၢသိင်တီႈၶၢ။ ႁွႇၢလၵ်ႁၵ်မလၽိတ် လူဢပ်ပၼ်မိုၼ်လၵ်ပြုၵ်ဢုၵ်မိုင်ႁၼ် ႁိပိၼ်ႁိင်ၶၢလၵ်ၶၵ်မိုၼ်သေႃႇႁံ။ မိလ်တေႃႇ ၽိတ်လူၶၢလၵ်ၶၵ်ႁူင်ၽူပြႃးႁၢသေႃႇႁံလိုးတီႈၶၢ။

No. 179.

လွင်မၼ်လံၶႂ်ၶေၼ်မိုင်လႇၶၢ ၽိုင်ဝၼ်မိူပုၼ်ယူလၵ်မႃး လၵ်ဢၵ်ႁူမတုၵ်း ဝုၵ်၃တုၵ်ႁူႇႁၢတုၵ်ဝၢၼေႇလေႃႇႁင်ဝၼ်မိူၶၵ်မႃးတိုင်မႃးလတ်တီႈၶၢလၵ်သုလ်သံ ပုၵ်တီႈၶၢႁံၼေၼ် ၶၢလၵ်လင်ႁူလိလွႇလွံၶႇလွံ ၄ႇ ၅ႇတိၼ်ဝုၵ် ၅ႇတိၼ်ႁူႇတီႈၶၢ လေႃႇႁူထွံ၂ၢသတင်သိင်ၶၵ်ၶႂ်ၽိုင်ဝၼ်မိူၼေႇလိုင်ႁုၼ်တင်ဝၼ်ဢွၵ်ၶုင်မႃးလၵ် ဢၵ်ႁူသေယၵ်ႁူၢၶႇပၼ်တီ ၵျူၼိုၵ်ဝၼ်သႃး ၶႂ်ၶေၼ်မိုင်ၶွင်တီႈၶၢ။ ပေႃႇယၵ် တုၵ်ယူလၵ်ၶၵ်လိုင်ပိၼ်ဝၢမိုၼ်မိုၵ်ႁူတင်ဢွၵ်ၶုင်ယၵ် ဝၢၼေႇတီႈၶၢႁံၼေၼ်ၶၢ လၵ်ႁေႃႇၽံလွံႁူပၢၼေႃယၵ်။ မိုၼ်ပြၼ်မႃးႁံလိၵ် လွင်မၼ်မီးၼေႇင်လင်မေႃႇလိၵ် တင်လၵ်ယိၵ်ထိုင်ဢထံလၵ်ယၢလဝုတ်ၶုၼ်လုင်ပိၼ်လၵ်တီႈၶၢ။

No. 180.

လိၵ်လဝ်လုင်သိၵျ်။

ၶၢင်ဢၶၢၼ်လဝ်လၢၼ်ၶုၼ်မြူဝ်ဢုၵ်မိုင်ၼ်ၶၢၼ်မီးလိၵ်မိတ်တၢပၢၼ်မႃးလေဝ၊ တုဝ်မၢၼ်လဝ်တင်ၶ၊ႁုၼ်တင်လႆၸွႆႁၼ်လွႆၶႆငွႆၵႆၸူၵႆႁုၼ်လုၼ်ဢၶၢၼ်လုၼ် ၶၼ်ၶေၼ်မိုင်ႁ၊တီဢိုင်မၢၼ်မွၼ်ၶၼ်ဝၼ်တွင်သူၶဝ်ၶၢၼ် ၶၼ်ပီ၁၂၆၀တုဝ်လိုၼ်သိ လွင်၁၀ၶံဢၶၢၼ်ဝ၊ၵႆပ၊ၵႆလုၼ်လိုဝ်ၶၢၼ် ၶဝ်မႃးတင်ႁဝ်ၶ၊ဝၼ်မႁ်ယႃ၊တိပ် လေတုဝ်မၢၼ်လဝ်တင်ႁုၼ်လွႆလင်တင်သိင်မႃးမတ်မႆမႃးတွၵ်လၵ်ပၵ်မႆဝႆႁ၊တိ ၵီဘင်ဝၼ်ဢွၵ်မၢၼ်ႁဝ်ၶ၊ဢၶၢၼ်ဝ၊ၶႆငၶၢၼ်လိုင်ၺႃးမိုဝ်ဢၶ၊ၶ၊လဝ်လႆလုင် ၽွ၊လေႁ၊တီလဝ်မြူဝ်လ၊း မိုင်မေၵႆင်သွၼ်ပုၼ်ၶၢၼ်လေဢံမီးႁိုၼ်သေလေဝႆ သေမၢၼ်လဝ်ၶဝ်လဝ်မိုၼ်မႃးယဝ်လင်ႁင်တွၵ်ႁဝ်ၶၼ်ဝၼ်ႁဝ်ၶ၊ၶၢၼ်လင်ဢွၵ်ၶႆ ထတ်ၶေၼ်ပၼ်လွင်မၢၼ်လေၶ၊လဝ်လင်တၵ်လႆၵူလႆပိၼ်လွင်မၢၼ်လီလိင်ငံယဝ် ပေ၊ဝ၊ၶ၊လဝ်လႆၵူယဝ်ၽေႃလဢင်လီႁ၊တီမၢၼ်လဝ်ၶဝ်မႃးတွၵ်လၵ်ပၵ်မႆဝႆ ၶၢၼ်ၶ၊လဝ်ၶဝ်တင်သိင်တင်လုင်ႁုၼ်ပွင်၂၅ၽေႃတင်လၵ်ၶၵ်ဢးပြေဢလုင် သေယဝ်လင်သိုပ်ဢၶဝ်ၵႆတိၼ်ၸူၵႆႁုၼ်လုၼ်လိုဝ်ၶၢၼ်လင်ပုၼ်ၽွ၊ၶၼ်ၶေၼ်ႁဝ် သေလင်ၽွ၊ၶဝ်ၶၼ်ၶေၼ်မိုင်လႁုၼ်ပုၼ်ႁဝ်လင်သံဢွၼ်ႁၼ်ၽွ၊တိုင်ၺူးၶေၼ်ပၼ် လွင်မၢၼ်လီလီတင်ႁင်ဝၼ်ၶၢၼ်လေႁင်ၶဝ်ဝၼ်ၶၢၼ်လင်သံသိုပ်လွႆၶႆငွႆၽွ၊ ၵႆပ၊ၵႆလုၼ်လိုဝ်ၶၢၼ်လေၵႆလုၼ်ႁုၼ်ႁႆလိုဝ်ၶၢၼ်လင်သံၽွ၊ႁႆၶၼ်မိုင်ႁိုင် ပုၼ်လေၶဝ်လင်ၽွ၊ဘိုင်ထတ်ႁင်ၶဝ်သိလျ်ၶဝ်မိုင်ၶၢၼ်ႁင်ၶဝ်လင်မႃးၶႆမႃးလတ် လိုင်ႁ၊တီႁဝ်ၶ၊လႆၵူလႆပိၼ်လီလိင်ငံယဝ်းၽွႆႁ၊လွင်ၶႆလိုင်ႁုၼ်ႁႆႁုၼ်လုၼ် လိုဝ်ၶၢၼ်မၢၼ်မႃးႁႆႁ၊တီၶၼ်ႁဝ်ၶ၊ဢံလွႆမၢၼ်ပိၼ်ၶၼ်မုင်မေၵႆင်သွၼ်ၶႆဢံလွႆ ၶ၊လေမိုဝ်ၶ၊လိုင်ၶၢင်ဢၶၢၼ်ႁဝ်သိလျ်လုင်ၶႆလေတင်မိုင်ၼ်ၶၢၼ်လိုင်မၢၼ်ပိၼ် လိုဝ်ၶၢင်မိုင်ပီမိုင်ၶွင်ယဝ်ႁဝ်ၶ၊လဝ်ႁုၼ်လုင်ၶၢင်ႁၼ်ၽေႃမီးၶုဝ်ပိုင်ဢိင်ႁၼ် မႃးဢုပမ၊မိုၼ်ၶၢင်ဝုဝ်ၶွၼ်ၵိပ်မိပ်ႁၼ်ၵူဝ်မိုင်ႁႆလႆမိုင်ဢိင်ႁၼ်မႃးလီမိုဝ် လုဝ်လွီပုၼ်ယဝ်ၽွႆ၊ဢဝ်ႁ၊ၶႆၽွ၊ၶ၊လိုင်ၶၢင်ႁိုဝ်တင်ပိုၼ်တင်ၶံတၵ်ပွၵ်တၵ် ပွင်ထင်ႁင်ၸူႁမၶႆမိုၼ်ငႆလုင်ငႆၶၢင်ႁိုဝ်ယေႃယႃ၊သေလိုဝ်သေမိုင်မိုၼ်လိုဝ်ၶၢင် ၽူပွၵ်ၶႆလိုင်လဝ်လၢၼ်ၶုၼ်မြူဝ်ဢုၵ်မိလျ်တေႃမလဢိလ်လူမီးမိတ်တ၊ႁ၊တီၶ၊ လဝ်လုင်သိလျ်ၶႆသေႁံလိုလျ်တီၶ၊ၶေႃ။

No. 181.

တေႃလိုဝ်ၶႆတုဝ်ၶ၊လဝ်လိုင်ထံႁိတ်ဢမုတင်ႁိတ်ႁၼ်လဝ်ၶုၼ်ဢလုဝ်ရၶဝ် မႃးၶႆၽေႃလလီၶၼ်ပီမိုင်၁၂၄၇တုဝ်ၶၢၼ်လေပေႃတေႃႁၼ်ၵႆတ်ထိုင်မႃးပီမိုဝ် လိုဝ်ၶႆပီပွင်လႆ၂၁ပီလိုၵ်ယဝ်တီၶ၊လေၽွႆႁ၊တေႃလိုဝ်ၶႆလိုင်ၶ၊လဝ်ၽေႃ ထဝ်မႃးယေဢိတ်ယဝ်ပေႃဝ၊ထဝ်မႃးသေၶႆယဝ်ဢံထံဢံႁိတ်ႁၼ်လဝ်ၶုၼ်ဢ လုဝ်ရၶဝ်လဝ်ၶၢၼ်လႆလိုင်ႁ်ၶ၊လဝ်လႆၶႆၵိၼ်ၶုဝ်လိင်လိင်လွီၽွ၊မိုဝ်ၶ၊လီလိင်း လႆၶၢၼ်လိုင်ဢၶၢၼ်ပိၼ်တီလိၼ်ထပ်လိၼ်လႆဢၶၢၼ်မီးယူၸ်ႆတင်ဢွၵ်လိင်ၶိုဝ် ဢိတ်း၊လိင်ႁတ်ပိင်တွင်ၿိူးတေႃလိုဝ်ၶႆလိုင်မိလျ်းတေႃလဝ်ႁဝ်ယူတီသုင်မုင်တိ

တီႈလီလီင်ႇယဝ်ႉဢိတ်ႇလူမ်ႈလမ်ႈမုၼ်းၼႂ်ႈပၼ်ၶႃႈလဝ်ႉသေၽႂ်တီႈၶႃႈၸၢင်ႈႁႃႈတီႈလိၼ်လပ်ႉမီး ၸၢၼ်ႇလေႃးပေႃႈဝႃႈလဝ်ႉပိၼ်လဝ်ႉႁဝ်ႉၶႃႈဢိတ်ႇလူမ်ႈလမ်ႈမုၼ်းၼႂ်ႈပၼ်တေႃႇမူၶႃႈလဝ်ႉတၢင်း ႁၢႆႈႁိတ်ႈႁၢႆႈပူင်ႁိတ်ႈၵႂ်ၼ်သူင်ထပ်ႉလီလီင်ႇႁႃႈတီႈၵႂ်ၼ်ၸၢၼ်ႇ ႁဵဝ်ႉၶႃႉၽိၼ်ၶုဝ်ႉလိၵ်ႈႁႃႈတီႈ ၼိုဝ်ႉၵႂ်ၼ်ႁဵဝ်ႉယူႈလေႃႉၼွၼ်သိမ်ဝႃႈပိုၼ်တင်တီႈၶႃႉမႃႈၶတ်ႈယူႈၶတ်ႈၼွၼ်ဝႃႈၸၢႉႁေႃႇ ပေႃႈလေႃႉႁႃႈၶတ်ႈမၼ်းလီလီင်ႇလိုင်ႁဵဝ်ႉၶတ်ႈၽိၼ်လင်ၽိၼ်ႁႃႈတီႈပိုၼ်ႁုၼ်တင်တီႈ လိုဝ်ၸၢၼ်လွႆးသၽႂ်တီႈႁႃႈပေႃႈဝႃႈလဝ်ႉပိၼ်လဝ်ႉႁဝ်ႉဢႂ်ဢိတ်ႇလူမ်ႈလမ်ႈမုၼ်းၼႂ်ႈလႂ်ႈထွၵ်ႈ လႂ်ႈထီႉတေႃႇမူပၼ်တီႈၶႃႈလိုင်မိုဝ်ၸၢႈမႃးပေႃႈဝႃႈၶႃႈလုဝ်ႉထဝ်ႉႁႂ်ႈယဝ်ႉလေႃးဢႂ်ထႂ်ဢႂ် ႁိတ်ႈႁၼ်လဝ်ႉၶုၼ်ဢလုဝ်ႉရလုင်ၶဝ်ႉလႂ်ႈလႃႉလိုင်တုဝ်ႉၶႃႈလဝ်ႉတၵ်ႉပိၼ်တုၵ်ႉၶပင် ပၼ်ယႂ်ႈၸၢႆႇယဝ်ႉဢႂ်ႁႃးၶဝ်ႉႁေႃႇတၵ်ႉဢႂ်လႃႉၽိၼ်ဢိူၽိၼ်တီႈတီႈၶႃႈယဝ်ႉၶႃႈလဝ်ႉ ၸၢႉပေႃႈဝႃႈထဝ်ႉႁႂ်ႈယဝ်ႉယဝ်ႉလိုင်မိုဝ်ၸၢႈတီႈတၵ်ႉလႃႉပိုင်ဢိင်မီၶုဝ်ႉၸၢၼ်ႇႁေႃႇဢႂ်မီး ယႂ်ႈသေတီႈၶႃႈလေႃး။ လုၵ်ႉလင်ႁေႃႇဢႂ်မီးၸၢႆႇႁႂ်ႈမီးလုၵ်ႉလႃႉဢွၼ်ႁေႃႈလိုဝ်ႁႂ်ႈတီႈၶႃႈ ႁႂ်ပိုဝ်ပိၼ်လိုဝ်ၸၢႉင်လေႃးၶႃႈလဝ်ႉလင်လႃႉမႃးယွၼ်ႁုဝ်ႁႂ်ႈပိုင်ဢိင်ႁႃႈတီႈတွႆႇဢထႂ် တေႃႇမြတ်ႈလဝ်ႉၶုၼ်ဝုၼ်ထွၵ်ႈၶုၼ်လုင်ပိၼ်လဝ်ႉႁဝ်ႉတီႈၶႃႈၸၢႉႁေႃး။

No. 182.

ၶႃႈလဝ်ႉႁူင်ပြႃႈတီႈႁူင်လဝ်ႉမုၼ်းဢူပၼ်တီႈၸၢၼ်ႇလိုဝ်မူင်ယုဝ်ႉတူမီးလိၵ်ႈဢလီ ရင်ၶႃႇလိုင်ၵျေႃႇလူလဝ်ႉမြတ်ႈပိၼ်လဝ်ႉတီႈၶႃႈ။ ၶႃႈလဝ်ႉလိုင်ၸၢင်ဢၼ်လဝ်ႉႁဝ်ႉမီးဢမိင် ဢတိင်ႁိတ်ႈလၵ်ႉထွၵ်ႈပြႃႈႁူင်ၸၢႉလႃႉသိမ်ပီလိုဝ်သီပီၶၼ်ယဝ်ႉလဢဝ်ႉလီႉဝၼ်ၶႃႈလဝ်ႉ မႃးႁူတ်ႈၸၢၼ်ႇလုၵ်ႉဢွၼ်ႁူင်ၶဝ်ႉပိၼ်ဢၼ်တုဝ်ႉတၵ်ႉယႂ်ႈၸၢႆႇမႃးပိင်ရႃႈလေႃႇၽိၸၢႉ ႁေႃႇတပေတပၼ်ၶဝ်ႉပိၼ်ဢၼ်မေႃႇယႂ်ႈၸၢႆႇမႃးသေႁႃႈပုၼ်ၸၢၼ်ႇပုၵ်ႉႁုဝ်ႉလုင်ၼိုဝ် ႁူင်ၸၢႉပိၼ်ဢၼ်ႁေႃႈႁူ ႁေႃႈႁၼ်သၵ်ႉသေ ယဝ်ႉၶႃႈလေႃး မိုဝ်ဢၼ်ႁုဝ်ႉတိင်တေႃႇ လဝ်ႉႁဝ်ႉမႃးတွင်ထႂ်လိၵ်ႉလႃႉတီႈႁူင်ၸၢၼ်ႇတီႈၶႃႈလိုင်လွင်ဢၼ်လတႃႈၶႃႈလဝ်ႉတုဝ်ႉၶႃႈ လဝ်ႉဢဝ်ႉသုပ်ႉတင်သဝ်ႉတီႈ ဢထႂ်လဝ်ႉႁဝ်ႉ လဝ်ႉပိၼ်လဝ်ႉ လင်မီးဢမိင်တီႈၶႃႈလဝ်ႉတၵ်ႉ တုလႂ်လူႁႂ်ၼ်ဝႃႈလိုဝ်ၸၢႉင်ၶႃႈလဝ်ႉၸၢႉႁေႃႇဢႃးႁုဝ်ႉဢႃးထႃးလဝ်ႉႁဝ်ႉယူတီႈၶႃႈၸၢင် ဢၼ်ယတႃႈလႃႉမိုဝ်လိဝ်ႉၸၢႉပိၼ်ဢၼ်ဢႂ်ႁုလုတီႈၶႃႈလေႃး ႁဵဝ်ႉပိၼ်လဝ်ႉႁဝ်ႉပေႃႇ လႃႉႁူတေႃႇမူလင်မီးလိၵ်ႈဢလီရင်ၶႃႇတင်ယဝ်ႉမႃးတႂ်ၵျေႃႇလူသူင်မြတ်ႈတီႈၶႃႈၸၢႉႁေႃး။

No. 183.

လူင်ဢၼ်လဝ်ႉဢလုဝ်ႉယလႂ်ႁိတ်ႈဝႃႉသုၼ်ဢူယိလႂ်ဢၼ်လႂ်ယုၵ်ႉတုၼ်မူၵ်ႉတုၼ် မၵ်ႉၸၢၼ်ႇမီတီႈသၼ်လုၵ်ႈမိုင်မၼ်တလေႃႇလိုင်ႁုၼ်ႁိတ်ႈႁဵဝ်ႉႁိတ်ႈၸၢႆး တင်လႃႉတေႃႇမဝ် ႁူသုၼ်ဢူယိလႂ်ၸၢႉလဝ်ႉဢလုဝ်ႉယလႂ်ယုလႂ်ဝႃႉလူင်ၸၢင်ၵူၼ်တၵ်ႉပိၼ်ဢၼ်မလလႂ်ႈ ထီႉႁုၼ်ႁိတ်ႈႁဵဝ်ႉႁိတ်ႈၸၢႆးၶင်မိုင်မၼ်ၸၢႉယဝ်ႉလဝ်ႉဢရသိလႂ်ဢၼ်ယႃႉငႂ်လူငႂ်တုလႂ် သုၼ်ဢူယိလႂ်ၸၢႉႁူဝ်ႉလႃးႁဵဝ်ႁိတ်ႈလူင်ၸၢင်ၵူၼ်တၵ်ႉထုပ်ႉတုၼ်မႃႉတုၼ်ထွၵ်ႉဢၼ် ငႂ်လႂ်ဢၼ်ယုၵ်ႉယႃႉၶင်မိုင်မၼ်လေႃး။ ၸၢင်ၵူၼ်တၵ်ႉမီးဢႁူဝ်ႉသေ တုၼ်မၵ်ႉတုၼ်မႃႉ လိုဝ်ဢၼ်ယုၵ်ႉဝႃႉယဝ်ႉၸၢၼ်ႇႁေႃး။ ၶဝ်ႉလဝ်ႉလႂ်ယႃႉမိတ်ႈမၵ်ႉမိတ်ႈယၼ်ဢၼ်လီသေ ပိၼ်ဢၼ်ႁူဝႃႉယဝ်ႉၶင်မိုင်မၼ်ၸၢႉလေႃးၶဝ်ႉလဝ်ႉလႂ်ႁူဝ်ႉလႃးႁဵဝ်ႁိတ်ႈလူင်ၸၢင်ၵူၼ်ၽြႂ်

ဢေႃ၊လႃ၊လိၼ်တၢင်လီသေဢမ်ႇႁႂ်းသံႁဵတ်ၵၢင်ႁရိယႃ၊ဢၼ်ယုၵ်ႉဢၼ်သွႆႉႁၵ်လၢင်လၢႆ ၵႃဢၼ်ယုၵ်ႉဢၼ်သွႆႉၶၼ်ၶၼ်သိုင်ၼေႃယဝ်ႉ။ လႅၵ်ႈဢရ၊သိသိုင်ယႃ၊လွႆႈဢၼ်ငွႆႈလူင်ႈ တုၺ်သုၼ်ဢူယိၺ်ၶေႇတေႃလိုံသိုဝ် ႁပ်တုင်လၢင်ၶႅတ်ႈႁၼ်ႁဵတ်ႁႇႁဵတ်ၶႄႉ၊ႁူၵ်ႇဢေႃ၊ ၶိုင်သုၼ်ဢူယိၺ်ၶၼ်ၶၼ်လေႇတေႃၶၼ်ပၼ်လီလိင်ႉလွင်ႁ၊ဢၼ်ၶႇလူၶႇတုၺ်လိုဝ် ၶၼ်ယဝ်ႉႁွပ်ပိုဝ်ၶေႇလေႇ မိုဝ်ဢၼ်သူႁွ၊ႁဵတ်မၼ်တလေႇလိုင်ပေႃႈမိႈမိုင်ထုၵ်ႇလီ ႁွ၊လေႇတုၺ်သုၼ်ဢူယိၺ်လႅၵ်ႈဢလုဝ်ယၼ်ၶၼ်ဢေႃ။

No. 184.

ၶဝ်လႅၵ်ႈတေႃၶေၼ်လၢင်ပတ်ၶဝ်ပိုၵ်ႇၶဝ်ၶေႃၶဝ်ႁူၼ်လွႆႈလေႇဢၼ်ပတ်တုၼ်မႇတုၼ် တွၵ်ႈတင်လိုဝ်တင်မိုဝ်လၢင်ၶၼ်ၶၼ်ပတ်လႇယွႆႈၶႄႉသေမိဝ်ႇလေႇ။ သိုင်လႅၵ်ႈလိပ်လၢမၼ် ၼေႃၶႄႉယဝ်ႉ။သံတေႃၶေၼ်လၢင်ႁရိယဢၼ်လီသေႁရိယ၊ဢၼ်ႁဵတ်ယူတေႃႈလိုဝ် ဢၼ်ပိၼ်လၢင်ဢၼ်ထႇလိၼ်ထႇၶႄႉ ဢၼ်ပိၼ်သံလိုင်လေႇပိၼ် ဢၼ်ဝၼ်လိုဝ် ဝၼ်ယႃၼ်ဢၼ်ပတ်ၶဝ်ပိုၵ်ႇလွႆႈလေႇဢိၵ်ႇတင်လၢင်တင်လိုဝ်တင်မိုဝ်လွႆႈဢေႃ။ တၢင် ပၼ်ႁိၵ်ႇလၢင်ႁံယွင်တီသူႁၵ်လႇလံတုၺ်ႁ၊တီသုၼ်ႁႇလွၵ်ႇၶႄႉသူၶင်ႁိူဝ်တၢင်လႇႁူ လွင်ဢၼ်ထုၵ်ႇမဝ်ထုၵ်ႇလေႇပေႃႈထုၵ်ႇယဝ်ႉလေႇသူၶႇလႇလိုဝ်တၢင်ၶႇပၼ်တီသူလႅၵ်ႈ လွင်ဢၼ်တေႃလႇႁဵတ်လိုဝ်ႁိူဝ် သံဝ၊ပေႃႈလုႁွ၊တၢင်လႇမေႇလိုဝ်ႁိူဝ် တေႃၶေၼ်ပၼ် ႁင်သူသေၸူလီင်ႉယဝ်ႉ၊လႅၵ်ႈဢရ၊သိဢၼ်ငွႆႈလူင်ႈတုၺ်လိုဝ်ၶၼ်တၢင်ၶေၼ်သူတုၼ် ဢၼ်လယုၵ်ႉဝႇယဝ်ႉလေႇပေႃႈသူၶႇလံယုၵ်ႉတုၺ်ႁ၊တီႁႇသူသုၼ်သူလိုင်လွင်တၢင် ယုၵ်ႉၶၼ်တေႃထုၵ်ႇမဝ်ထုၵ်ႇၶၼ်လႅၵ်ႈဢရ၊သိလင်တေႃလတ်ပၼ်ယဝ်ႉပေႃႈၶႇလႇ လိုင်တေႃဢိတ်လူပၼ်လိုဝ်ဝၼ်လိုဝ်ယၼ်တီသူယေႃဢိတ်ယင်ပေႃႈလတ်လွင်လိၼ် မြႄဢေႃ၊လ၊ဢၼ်တီသူႁဵတ်ႁႇႁဵတ်သုၼ်ၶၼ်လိုင်ၶင်ဢၼ်တၢင်လႇလံတုၺ်ႁ၊ ၶၼ်လိုင်တေႃပၼ်ႁံယွင်လေႇ။

No. 185.

လွင်ဢၼ်ယုၵ်ႉၶဝ်ႁူၼ်။

ၶိုင်မိုင်မၼ်လိၼ်ဢၼ်ဢမ်ႇမိႈတင်ဢၼ်ယုၵ်ႉဢၼ်သွႆႉတင်လိၼ်ဢၼ်ယုၵ်ႉဢၼ် သွႆႉယၵ်ႇယိုဝ်ယၵ်ႇမိဝ်ဢၼ်ဢမ်ႇထုၵ်ႇႁ၊ထုၵ်ႇၶၼ်ၶၼ်မိႈၶႆႉ၊ယွႆႈႁူင်ၶႄႉလေႇ။လိၼ် လိုဝ်ၶၼ်လိုင်ထုၵ်ႇလီယုၵ်ႉၶဝ်ႁူၼ်ယဝ်ႉဢမ်ႇႁႂ်းတေႃမိႈတင်ဢၼ်တၢင်လႇဢမြတ်ယွႆႈ ဢမြတ်ၶႆႉယဝ်ႉ။ လိၼ်လိုဝ် ၶၼ်ပိၼ်တီဢၼ်ဢမ်ႇယွၵ်ႇႁူင်ယွၵ်ႇၶႆႉလႇပုၼ်တႃ၊ တၢင်ယုၵ်ႉသွႆႉလေႇဢမ်ႇႁႂ်းသံပိၼ်တီဢၼ်ယုၼ်ဢမ်ႇတုၵ်ႇလီလေႇ။ႁွႇ၊လွင်ၶင်ဢၼ် လႇႁူႁၼ်ဝႇယဝ်ႉၶၼ်လွင်ဢၼ်ယုၵ်ႉၶဝ်ႁူၼ်လေႇပိၼ်ဢၼ်လုဢၼ်သံဢၼ် ဢမ်ႇဢွင်မြႄၶၼ်လိုင်လိုဝ်ၶင်ဢၼ်ႁၼ်တင်လႇထင်ဝ၊ႁွပ်ပိုဝ် ဢၼ်လိၼ်ဢမ်ႇ ထုၵ်ႇဢမ်ႇလီလေႇသင်ႁွပ်ပိုဝ်ဢုတု ယ၊သိဢမ်ႇမၼ်ဢမ်ႇမိလ်ဝ၊ၶေႇင်ၶၼ်ဢမ်ႇႁႂ်းတီ ႁၼ်ဢၼ်ယုၵ်ႉၶဝ်ႁူၼ်ၶၼ်ႁွပ်ပိုဝ်တုဝ်လႅၵ်ႈႁဝ်မဝ်မိႈတင်ႁူတင်ႁၼ်လွင်ဢၼ် တၢင်လႇယုၵ်ႉလိုဝ်ႁိူဝ်ၶၼ်ယဝ်ႉ။ႁဵတ်ႁိူဝ်သေဢမ်ႇဝ၊လိၼ်လိုဝ်ဢၼ်မိႈၶိုင်မိုင်မၼ် ပွတ်ၶိုဝ်ၶၼ်ပုၼ်တႃ၊ဢၼ်တၢင်ယုၵ်ႉၶဝ်ႁူၼ်လိုင်ပိၼ်ဢၼ်လိၼ်တင်ဢုတုယႃ၊ သိမၼ်လီတေႃယဝ်ႉ။

No. 186.

လွင်လိၼ်မေ်ဢေႃလၢဢၼ်မီးၼင်ဝင်ႁေႃဢၼ်ၵိတ်ၵႃႇၵိတ်ၼေႃးတီဢၼ်
ထွၵ်ပိတ်တင်ၽိၼ်တင်ၸုပ်ဢၼ်ဢံလိလွၺ်လေ်တင်လိၼ်မေ်ဢေႃလၢဢၼ်ပိၼ်ၶီ
ဝုၵ်ၶီႁူႇလွၺ်ၼၼ်။ႁုၼ်ဢၼ်ၵိတ်ၵႃႇၵိတ်ၼေႃးၼင်မိုင်မၼ်ၼႄႇပိၵ်သံၶၵ်ႁူလွင်ဢၼ်
လိၼ်ၶီဝုၵ်ၶီႁူႇၼႄႇပိၼ်ဢၼ်ႁၢလိၼ်မေ်ဢေႃလၢလီလေ်တုၼ်မႇယွၺ်သုင်လီသေ်
ႁေႃၶၵ်မၵ်ဝႇသတိလီလီလေ်မၵ်ၶႇၶံတုၵ်ၶလေ်ၵိတ်ၼင်ၵျုၵ်တေ်မီးဢႁျုၵ်မၼ်
လီလီတင်ဢၼ်ယုၵ်ဢၼ်သွႆလိုၵ်ၼၼ်ပိၼ်ဢၼ်သုတ်ဢၼ်လုတ်မၵ်လႇၶံဢ
ႁျုၵ်မၼ်ႁူတီယၢၵ်။လွင်ၼင်ဢၼ်တုၵ်လႇမေ်ၵိလၺ်လိၼ်မေ်ဢေႃလၢၼၼ်တုၵ်
လႇသီဢၵ်ဝႇလိၼ်ၶီဝုၵ်ၶီႁူႇၼင်ၵျုၵ်တုၵ်မၵ်လႇၵႃႇလႇႁွၢလႈသေ်ယၢၵ်ၵိတ်သတိ
လေ်သွၺ်သွင်ႁၢၼင်လိၼ်ဢၼ်ယုၵ်သွႆၼၼ်လိုင်ႁေႃဢၼ်ၵိတ်ၵႃႇၵိတ်သုၼ်ၼၼ်
တုၵ်လႇၶံဢႁျုၵ်ႁၢဢၼ်မၼ်သိုင်ၼၼ်သွင်ပုၼ်လိုၵ်ယၢၵ်။လိၼ်ၵႃႇလိၼ်သုၼ်
လိုၵ်ၼၼ်တုၵ်ပိၼ်ဢၼ်ၵိတ်ငႇလေ်လိၼ်မေ်ဢေႃလၢတုၵ်လီတုၼ်မႇတုၼ်မွၵ်
ႁေႃတုၵ်ပိၼ်ဢၼ်ယုၵ်ယွၺ်မၵ်ၼံလေ်တေ်ပိၼ်ဢႁျုၵ်ပုၼ်လၵ်ၵႃႇလၵ်သုၼ်ယွၺ်
ၼံယၢၵ်။လိုၵ်ၼင်ဢၼ်ႁုၼ်ၵိတ်ၵႃႇၵိတ်ၼေႃးလွၺ်ႁူလွင်ဢၼ်ပေႃဢံသွင်သွၺ်ပၼ်
လိၼ်ၶီဝုၵ်ၶီႁူႇလိုင်ၵႃႇသုၼ်လိုၵ်ၼၼ်တုၵ်မၵ်မီးတၼ်ၸုၵ်ဢၼ်ႁၢတုၼ်မႇတုၼ်
မွၵ်ယွၺ်သုင်မၵ်လီလေ်တုၵ်ပိၼ်ၵႃႇသုၼ်ဢၼ်လႇပိတ်ဝႇလေ်မၵ်လႇၵိတ်လႇသင်
ယၢၵ်ပိုၵ်ၼႄႇလေ်ၼင်ၵျုၵ်တုၵ်ႁၢတုၼ်မၵ်တုၼ်မွၵ်တင်လႇယွၺ်သုင်မၵ်လီထိုင်လိုင်
တုၵ်မၵ်လႇယုၵ်လႇသွံၵႃႇသုၼ်ၼၼ်လေ်ပိတ်ဝႇသေ်ပီး၂ပီယၢၵ်။ပေႃဝၢသွင်သွၺ်
ပၼ်လိၼ်ၶီဝုၵ်ၶီႁူႇတီၵႃႇသုၼ်လိုင်ဢၼ်ဝၢတုၼ်မွၵ်တုၼ်မၵ်မၵ်မွၵ်မၵ်မၵ်လီ
သေ်လေ်မၵ်လႇၵိတ်ၵႃႇၵိတ်သုၼ်ႁၢလႇပိတ်ဝႇလႈသေ်ပီးႁေႃတုၵ်ပိၼ်ဢၼ်လုံ
ဢၼ်ယျုင်မၵ်လွၺ်ႁွပ်ပိုၵ်ၼႄႇပေႃၵိတ်သွင်သွၺ်ပၼ်လိၼ်ၶီဝုၵ်ၶီႁူႇလိုၵ်ၼင်ဢၼ်
လတ်မၢးယၢၵ်ၼၼ်လၵ်ၵႃႇလၵ်ၼေႃးလိုၵ်ၼၼ်တုၵ်မၵ်လႇပိတ်ဝႇၵႃႇသုၼ်မၼ်
သေ်ယၵ်သေ်ပွၵ်လေ်တုၵ်လႇၵိတ်ႁွၢႁူပီလေ်လႇၶံဢႁျုၵ်လွံႁူပီယၢၵ်။

No. 187.

လင်တုၵ်းၼႄႇတင်သိလိူး တီဢၼ်ၶၵ်ဢွၵ်ႇ တီၵျုၼ်လၵ်မၼ်မီးၸုၵ်မႇဢွၼ်
ဢၼ်းလႇၶံႁွၢလႇပွၵ်ယႇယၵ်ယၢၵ်ဝၼ်းမိုၵ်ႁွၢလူၸုၵ်ၼၼ်တေ်လႇၶံႁွၢလေ်ဢံ
ၶႇၶံဝေ်ယူၼၼ်လေ်ႁုၼ်ၵျိုၵ်လင်ၼၼ်လင်တိၵ်ဢၵ်ၶေႃပေႃသိပ်သွၺ်ၵႃလိုတ်
ဢွၵ်ယၢၵ်ၵျေႃႁွၢလင်လင်ၼၼ်တေ်ၵႃတ်ဢံၵႃတ်ႁွၢလံယၢၵ်လေ်ဢံႁွၢလိုၵ်ၼင်မိုၵ်
ၼၼ်ႁွၢၽိုတ်ႁွၢၽိုတ်ယူၼႄႇပေႃတုလၺ်လွင်ၼႄႇလိုင်ၸုၵ်ၼႄႇမိုၼ်ၵႃင်တေ်မီးသေ်သံ
သေ်ပိုင်လေ်မီးဢထင်လိုၵ်ၼႄႇင်လွင်မၼ်လိုင်တီၸုၵ်ၼၼ်တုၵ်မၼ်ပႇယိပ်ၼၵ်ၵၺ်
ၶံမၵ်ၶံၵႃလႇႁူလေ်ဢၵ်ငင်မၼ်ၼိၵ်ၽံတုလၺ်ပိၼ်ၽံပိၼ်ၽံယၢၵ်လင်ၵႃတ်တႇၶံၸုၵ်
ၼၼ်ၼင်မိုၵ်ဢၼ်ၵိတ်လိုၵ်ၼင်ၼၼ်ႁွၢသေ်ႁေႃမၵ်တၼ်ႁူတ်ထိုင်တီၶိုင်ၽင်ၸုၵ်
ၼၼ်ၸုၵ်ဢံၶံၵၵ်ႁွၢယၢၵ်တင်လင်တင်ႁုၼ်ၵျိုၵ်မၼ်တုၵ်လုလၺ်ၽၼ်ထုင်ႁွၢၼင်
ႁူင်ၼၼ်ယၢၵ်ပေႃပၢးၽၼ်တုၵ်ႁွၢလိုၵ်ၼင်ၼၼ်ယၢၵ်ႁုၼ်ၵျိုၵ်လင်တႇတီ
ၼၼ်ၽံလိုၵ်လင်ၼၼ်လိုင်ႁူႇလိပ်ၼံၢယၢၵ်လႇၶံယူလိုၵ်ၼင်ၼၼ်ယၢၵ်ဢိုၵ်။

No. 188.

ၵုၼ်ႁေႃးပေႃထုင်ငိုၼ်မၢၼ်ၵႂ်ႈၼိုဝ်ႁိုၼ်တုဝ်ၵဝ်ယဝ်ႉလေမိုဝ်ဢၼ်ၽႂ်တိုင် လတ်းတီၸႂ်းသူၺႃးယဝ်ႉလင်မၢၼ်လဝ်လင်ႁူင်ၵုၼ်ဢၼ်မီးႁိုၼ်မၢၼ်ၼၼ်မႃးတီႈ ပၼႄႈသေယဝ်ႉၶၼ်ၽွၼ်ဢၼ်တင်ပွတ်းတင်ယဝ်ႉပိင်ၵၼ်လီလီၼၼ်ပေႃဢဝ် ပၼ်ယေႃႉႁေႃယေႃႉလီယဝ်ႉၼႂ်သူလိုဝ်ၼႄႈပေႃဢၼ်ႁေႃလၵ်ႉထုင်ငိုၼ်ဢမၢၼ် ၼၼ်ဢၼ်ၶၼ်ၵဝ်ပၼ်ၼႄႈၵႃႈၶႃႈတေႃလိုဝ်ယဝ်ႉမႃးသေၼိုဝ်မိုဝ်းတႃလိုဝ်ၼႄႈမိုဝ် ၽႂ်သေတဝႃၼႄႈငၽွႈမိုဝ်သေယဝ်ႉဢၼ်ႁေႃလၵ်ႉငိုၼ်ၼႄႈၵုဝ်ပေႃၽွၵ်ႉယဝ်ႉလေ ၶၼ်ဢၼ်ဢပ်ပၼ်တုဝ်ၵဝ်ၼၼ်ၵင်ၶႃႈတိပ်ပိတ်ႁႃပွတ်းၼိုဝ်မိုဝ်းယဝ်ႉလိုၼ်သေ ၼႂ်းႁႃလႈပြၼ်ၶၼ်တီပၼႄႈၸႂ်းသူၺႃးၼႄႈလေမိုဝ်ဢၼ်မႃးႁူတ်ၵၼ်ၶၼ် ႁေႃဢၼ်လၵ်ႉၼႄႈပွတ်းသေၶၼ်ပိုၼ်တင်ထႈလေလႈႁၼ်လိုဝ်ၼႄႈငယဝ်ႉလင်ထႈ ႁူႁေႃဢၼ်လၵ်ႉၼၼ်ယဝ်ႉလေလၢႆဢဝ်ၽႂ်ႁႃလႈၶႃႈတမ်ႁမ်လိုဝ်သေယဝ်ႉၽိုဝ်။

No. 189.

ယႃမိုဝ်ဢၼ်ပွၵ်ႉၼၼ်လင်တုဝ်းတင်လုၵ်ႉၽွၼ်ႁေႃးႁၵ်ႉမိုတ်ၵၼ်ၼႄႈယဝ်ႉ လေမိုဝ်ဢၼ်လုၵ်ႉၽွၼ်ၼႄႈမီးတီႈႁိုဝ်ၼၼ်လိုင်လင်ၼၼ်ယူလီလီငႃႈႁင်ပိၼ်လိုဝ် ၼင်လုမ်သိုဝ်ၼႃႈယဝ်ႉႁေႃထိင်မၢၼ်ႁေႃၽမ်ႁိုင်ၽမ်ႁိုင်ဢဝ်တင်လုၵ်ႉၽွၼ်ၽိၵ်ႉလုလ် ၽူၵႈၵႈဝႈတီႁီတိၼ်လင်ၼၼ်ယႃမိုဝ်ဢၼ်ႁိုင်တၼ်ႈယဝ်ႉလင်ၼႄႈပိၼ်ဢၼ်ၽမ် ယႃတ်ၽမ်ယၼ်လႈယဝ်ႉလေပေႃလုၵ်ႉၽွၼႄႈမဝ်မီးႁီတုဝ်မၼ်ၽမ်ၵိၼ်တင်ၵိၼ်လႆ ယိဝ်လႆယူလိုဝ်ၼႄႈငၽွႈယဝ်ႉလုၵ်ႉၽွၼ်ၼႄႈမိုဝ်ဢၼ်ၼွၼ်လပ်ယူၼၼ်လင်ၼႄႈ ဢဝ်ငုင်မၢၼ်ႁႄႃပၼ်မိင်မုၼ်ယဝ်ႉမိုဝ်ဢၼ်တိုၼ်ႁႈမႃးၼၼ်ႁေႃမေႃလင်တုင် ၶၼ်ၽႈၽူဢဝ်လုၵ်ႉၽွၼ်ၼၼ်တိတ်သေယဝ်ႉၶႃလေ။

No. 190.

လိၵ်ႈလဝ်မႁႃမင်ၵြီးသိုၼ်ပြၼ်ပၼ်မႃးတီႈလဝ်ယႃမိုင်သီပေႃ။

ႁဝ်လဝ်လင်မီးလိၵ်ႈမီးလႈၼိုၼ်ပြၼ်တီႈႁူတ်ပၼ်ထိုင်ၶႃမၢၼ်ၵုၼ်မိုင်လႆလိုဝ် ဢၼ်မီးယူၼႂ်ၼေၽိုင်ယွင်ၼႃႈလိၼ်မိုင်တႈပွတ်ႁူင်မိုင်သီပေႃႁႃပေႃလႈႁူလႈ ၸၼ်ၵၼ်ၵမ်းလီလေ။ ၽွပ်ပိုဝ်ဢၼ်လႈႁူလႈၸၼ်လိၵ်ႈဢၼ်ၶႃဝၼ်ၵုၼ်မိုင်လႆမီး တင်ဢၼ်ရုဝ်သေၵုဝ်ယႃလေတီႈလိၵ်ႈလဝ်ပၼ်မႃးၼၼ်ႁဝ်လဝ်ႁေႃပိၼ်တီႈဢၼ်လုမ် သိုဝ်တင်ၵျေလူၼႄႈယဝ်ႉ။ ၼင်ဢၼ်သူလိုဝ်ပိၼ်ၶႃမၢၼ်ၵုၼ်မိုင်တီႈလိၵ်ႈလဝ်မီးမႃး ဝႃလွင်ဢၼ်ႁဝ်လဝ်ႁူတ်ယိဝ်ၵႃတီမိုင်တႈပွတ်ပႃႁူင်လေလႈလူတုလ်ၶပ်ၼႃႈလိလ် လိၼ်ပိၼ်ပွၵ်ႉပထမဝႃၼႄႈတင်ဢၼ်ႁဝ်လဝ်လႈႁိတ်လႈသင်မႃးယဝ်ႉၼႄႈယိင်ၼိလ် မီးၼႃႈသေတင်ဢၼ်ႁဝ်လဝ်လႈမႃးႁူတ်လူတုလ်ပွၵ်ႉပထမၼၼ်ယဝ်ႉတင်ႁိတ်လဝ် ယႃရိုင်ၶမ်မင်ႁိုးၼႄႈပိၼ်တင်ႁိတ်ဢၼ်ၼႃႈသေလေၽမ်မီးဢၼိင်ဢၶႃ ပုၼ်ဢၼ် တၵ်ႉထႈယူလီလီပုၼ်တႃဢၼ်တၵ်ႉၽႂ်ႁူတ်ယိဝ်ၵႃတီၼႂ်ၶဝ်တင်ၼႄႈပိၼ်တီႈဢၼ် ယပ်လႂ်ၼႄႈတေႃယဝ်ႉၽွပ်ပိုဝ်ၼႄႈၼင်ႁိုဝ်တၵ်ႉလႈမႃးလူမႃးတုလ်ၼၼ်ၼႃႈလိလ်လိၼ် မိုင်တႈသူၼႄႈၼင်ႁိုဝ်တင်မီးရထႃးယဝ်ႈတၵ်ႉလိဝ်ပွၵ်ႉပွင်ၶၼ်ယိူၼ်ၼႄႈလိုင် ႁဝ်ၸႂ်မုင်

ၼွင်လွႆတေႃယူႇလိုဝ်ၼႄႇငယၢဝ်။ ႁွပ်ပိုဝ်ဢၼ်ဢံမိူးဢၶိုင်ဢၶ၊ လေၼွင်မိုဝ်ဢၼ်ၵဝ်
လဝ်မ၊းၵ်တ်ၼႄၼ်ဢံလႇတိုင်ပင်လတ်လ၊ႁၼ်တင်လွင်ဢမုဢၼ်လပ်သိင်ႁၼ်
တင်မိုင်တႇပွတ်ပ၊ၵ်င်ႁွပ်ပိုဝ်ၼႄႇၼငၵိုဝ်တုဝ်ၵဝ်လဝ်တၢၵ်လႇမ၊းတိုင်ပင်လတ်
လ၊ႁၼ်တင်လဝ်ယၢလုင်မိုင်သီပေ၊လွင်ဢမုဢၼ်လပ်သိင်ႁၼ်တင်မိုင်တႇထိင်
ပွၵ်ၼႄၼ်လိုင်ၵဝ်လဝ်လင်မိူးဢၽုံယူႇလိုဝ်ၼႄႇငယၢဝ်။ ၼွင်မိုဝ်ဢၼ်ၶုၼ်တိုင်ပင်
ဢၼ်ၼေၼ်လွင်တင်ဢုပတေႃလိုဝ်ၼႄၼ်မ၊းၵ်တ်ယိဝ်ႁ၊တီၼွင်ပွႇလုင်ယ၊ၼႄၼ်ယၢဝ်
ၵဝ်လဝ်ၼွင်လိုၼ်ၼႄ၊ၼငၵိုဝ်တၢၵ်မ၊းၵ်တ်ယိဝ်ႁ၊တီၼွင်မိုင်ဢွၼ်သူၼႄႇတၢၵ်မိူးဢ
ၽုံလိုဝ်ၼႄႇယၢဝ်ၼွင်မိုဝ်လဝ်ယၢရိုင်ၼံမင်ၿွတ်ၶုၼ်လုင်ဢၼ်ဢုၵ်ၵျူၵ်တေႃမူယူႁ၊
ၼွင်မိုင်ဢိုင်ၾြိယတင်ႁုဝ်လလေတေႃယၢရိုင်ၼံ ဢၼ်ဢုပ်ပိုင် မိုင်းမၼ်ၼႄၼ်လေ
ၵ်တ်ယိဝ်မ၊းႁ၊တီၼွင်ၼေၼ်ဢိုင်ယွင်မၼ်မိုင်တႇ မိုင်သီပေ၊သူၼႄႇတၢၵ်လႇၼံဢဝ်
တင်ဢၼ်ယွင်ယေႃၵျိူးမုၼ်ထေႃပၼႄ၊ပၼ်တင်ဢၼ်မိူးႁုင်သရေဢွၼ်တင်သေ
ပိုၼ်တင်ဝၼ်တင်မိုင်ၼွင်ၼေၼ်မိုင်တႇသူလွတင်သိင်ၼႄႇယၢဝ်။ ႁွပ်ပိုဝ်ပိုတ်ယုလ်တင်
မိူးရထ၊းယႇၼႄၼ်လေတေႃထိုင်ၵ်တ်မ၊းႁ၊ၼွင်မိုင်သူၼႄႇလေလင်လွင်တင်ၶႇတင်
ႁတၢၵ်တုဝ်ပွ၊းယွႆၼံမိူးႁေ်ၵျလူယၢဝ် ဢံႁ၊းဝၼ်မိုင်ႁေႃတၢၵ်သ၊ယ၊လီမ၊းႁၼ်
ႁေႃ။ တလိဝ်ၼငႁ၊ဢၼ်လႇမ၊းယွၵ်ၵိုတ်မေတင်မိူးရထ၊းယႇ ၂ သိလ်ၼႄႇလုၵ်
တီသိပေ၊ႁွ၊လူမိုင်တုင်သံလုၵ်ႁ၊တီပွ၂င်ၶွင်ႁွ၊လူမိုင်လုင်။ ၼွင်တင် ၂ သိလ်ၼႄႇၼင
ၵိုဝ်တၢၵ်လီယွႆႁၼ်ၵျူဝ်လ၊းသေလေၵိုတ်ယူႇလိုဝ်ၼႄႇငၼႄႇလိုင်ၼွင်ဢတုၵ်ယေပိလ
ရင်ပိုၼ်လဝ်ၶုၼ်ဢလုဝ်ရသိင်ႁွ၊၅ ၄ ၅ ၁ ၇ ယၢဝ်လေၼွင်ဢတုၵ်တင် ၂ သိလ်ၼႄႇႁေႃ
ပုၼ်မိုင်တႇတၢၵ်ပိၼ်ႁေ်ၵျလူတေႃယၢဝ်။ ၶုၼ်ဢႉရ၊သိဢၼ်လပ်သိင်ႁၼ်တင်လွင်
ဢၼ်မေၵိုတ်တင်ၼႄႇႁွပ်ပိုဝ်မၼ်ပိၼ်ႁုၼ်မိူးလၼ်ပိင်လ၊လွင်ဢၼ်တၢၵ်ၵိုတ်မေ
တင်လွေလလင်ဝ၊ပိၼ်ႁုၼ်ႁေ၊ဢၼ်လီယွင်လီဢံၼံ၊တေႃယၢဝ်။

No. 191.

လွင်ပိုၼ်ႁုၼ်ပိၼ်ၼႄႇလိုင်ၵိုၼဝ်ႁုၼ်လိုဝ်ဢၼ် လပ်လွႇတင်ၶႇ တင်ပိၼ်လွ
လိုဝ်ၼႄၼ်လႇယူလီႁၼ်ၼႄၼ်လင်မေၵိုတ်ဝႇလၵ်ပ်လင်း၊ယၢဝ်လေလီပေ၊ယၢဝ်ၵဝ်
လဝ်လႇသယေႃ ဢထင်မိူးယူၼႄႇငယၢဝ် ၼငဢၼ်သူတင်လႇမိူးဢလုဝ်ပုၼ်တ၊
လုၵ်ဢွၼ်ၶဝ်လွၼငၵိုဝ်တၢၵ်လႇသင်သွၼ်ဢတတ်ပိင်လ၊ႁၼ်ႁူႁေ၊ၼႄႇႁေႃမေ
ၵိုတ်ႁွၵ်ငဝႇႁွႇ၊ႁွၵ်ငၼႄႇတၢၵ်လႇၵိုတ်ႁွၵ်ငလိုဝ်ၼငၵိုဝ်ဝ၊ၼႄႇႁေႃႁဝ်ၶ၊တၢၵ်တိုင်
ပင်ထံတုလ် လဝ်ဢရေပိင် ၼႄၼ်လေၼွင်ၼေၼ်ၼံလိၼ်မိုင်သူၼႄႇဢိၵ်တင်ဝၼ်မိုင်
ဢွၼ်ဢၼ် လပ်သိင်ႁၼ် တင်မိုင်သူၼႄႇလွင်ဢၼ်ၶုၼ်ၵျေႃ ယွတ်ဢုၵ်ၵျူၵ်ထိ
မၼ်လီၼႄၼ်လိုင်ႁဝ်လဝ်လႇၵူလႇငိၼ်ယၢဝ် ၼွင်ၼေၼ်ၼံလိၼ်မိုင်တႇတင်လုင်လွင်
ဢၼ်လေၽိပ်ဢဝ်လရင်ႁုၼ်ၶိုင်ႁင်ၶိုၼ်ၼႄႇႁေႃလႇၵူလႇငိၼ်ယၢဝ်။ တင်ဢၼ်
ၵဝ်လဝ်ၼွင်တၶႇလွလေမိူးယူၼႄႇၼငဢၼ်လဝ်ယၢလီမၼ်ပွင်ၵိုတ်ၼွင်လွင်တင်ၽုံ
တင်ပွင်လွလိုဝ်ၼႄႇတေႃလႇၵိုတ်ၵိုင်တၼ်လူႁွၼ်ပိၵ်သံဢၶုၼ်ဢတုၵ်တုဝ် ပွ၊းယွႆ
ၼံယူၼွင်ၼေၼ်ၼံ လိၼ်သူ ယူၼႄႇႁေႃ ပိုၼ်ဢၼ် ဢွၵ်ဢၼ်သိင်ၼႄႇၼံတေႃယၢဝ်
တေႃလိဝ်ၼွင်ၼေၼ်မိုင်တႇၼႄႇ ယင်တိုၵ်ယၢၼ်ႁၼ်ယူ ၼွင်လုဝ်ဢၼ်ဢံပႇ ၵိုတ်တင်
ၵိုတ်ဢၼ်မွၼႄႇတၢၵ်လႇၵိုတ်တင်ၵိုတ် ဢၼ်မိူးယူတေႃလိဝ်ၼႄႇၵိုယၢဝ်ႁေႃ ၼွင်လုဝ်

ၵၼ်ၵံပႈၶႃႈလႅဝ်လိူဝ်လႄႈလူင်ၵၼ်ၸိုၼ်ႁိုဝ်လိုဝ်လီယဝ်ၵျိူဝ်ၵံပႈႁိုဝ်လိုဝ်လီၵျိူဝ်ဝႃႈၶႄႈ ၵံလီႁႂ်ႈပွင်ႇၵျိတ်ထိုင်တင်ၵျိတ်ၵၼ်ၼႂ်ၵၼ်မီးတင်တီႈၶႄၼ်ႁူဝ်ႈၼေႃႈ။

No. 192.

ၶႄင်ၵၼ်ပယိုင်ၶံမင်မြိတ်ၸၼ်တိူင်ပင်မူမတ်လုင်လီထုၵ်ပြၼ်တီႈပၼ်လၵ်မတ် လိၵ်ၵျူၵ်လေႃသေႃသိတ်ၶုလိုၼ်သိုင်ႁံႉၶံၶႄၼ်။ ၵၸျုၵ်ႁိုဝ် ၁ ၄ ႁံၵၼ်ၵ်ၶႄင်ၵၼ် လၢဝ်ယႂ်လုင်ၵုၵ်ၵျူၵ်လီယင်မၼ်မိုင်တင်လုင်။ ၼိူဝ်သေႃၶုၼ်ၵလုဝ်ယမဝ်ၼွင်မဝ် သၵ်ယင်တေႃႁူလိူဝ်လူႈထီႈထိုင်ႁွၼ်။ ပႃးၼွင်ၵၸျုၵ်ႁိုဝ်လိတ်။ မတ်ၶႄႈင်ၶႃလေႃၶႄင် ႁႃၵုပတေႃထုင်လံမၼ် ယိူဝ်မိုင်လုင်မီးပေႃဝႃလိူဝ် မိူၼ်ႁၼ်ဝႈလိၵ်မႈ လႈယဝ်ဝႃ ၶႄႈလိုင်။ တေႃပိၼ်ၵၼ်တီၵၼ်မၼ်လိၵ်ၸျယုံယံယူၶႃလေႃ။ မိူဝ်ၵၼ်ပီပုၼ်မႃး ငႃးသေႃပြၼ်လိုၼ်သိမိူဝ်ၵၼ်ထုပ်လႃးလဝ်မႁႃမင်ႁိူးတီမၼ်တလေႃၶႄၼ် ႁေႃ။ မေႃၸိုၼ်မေႃၶံမေႃသိုင်လပ်သိုင်ၵၼ်ၵွၵ်ၼွင်ၼံလိၼ်တွင်ထုၵ်သတ်ထု၊ ထိုၼ်မႈတင်လုင်လီလိူဝ်မႃးလိူဝ်ၶႄင်ႁႃထုင်လံလႈယိုၼ်ပၼ်ၵၶုၼ်ပၶႄတႃသေႃ မဝ်တွၼ်မီးၶႄၼ်ယႃႁိုဝ်လႈယိုၼ်လႈပၼ်သေႃႁံ။ တီႈလိၵ်သႂင်တီလဝ်မႁႃမင်ႁိူးယဝ် ၶႃလေႃ။ ပိုင်ၵုပတေႃႁျူလႃမိူဝ်မႈၵၼ်တီႈပီ ၁ ၈ ၈ ၈ ၶု လိုၼ်ၵျေႃပြိူင် ၁ ၁ ဝၼ် ၶႄၼ်လိုင်လီမိူဝ်လုဝ်ပူပၼ်ပေႃထုင်လံလႈယိုၼ်ပၼ်ၵၵွၼ်မႈၵွၼ်ၵွၵ်မေႃ တင်လုင်မဝ်တွၼ်မီးၶႄင်ႁႃပိၼ်ၵုၵ်ၶႄၵ်ႁဝ်ၶႃမိုင်သိုင်ယႃႁိုဝ်လႈပိၼ်ၵၼ်တီ ၵၼ်မၼ်ႁိုဝ်လႈပိုင်ႁုင်ၵိုင်မုၼ်ၵျေႃႁရိပယိုင်မမင်မြိတ်ၼံၵျူလူမိတ်ႃသူလဝ် သေႃလေႃႁိုဝ်လႈလွတ်ႁင်ၵျူသႃလႈယူလီလိုင်ၶႄၼ်သူလဝ်ႁဵၵ်ပိုင်ၵျေႃလူယွၼ်ႇသေႃ ႁံ။ လိၵ်ၵုပတေႃၵၼ်လပ်သိုင်မိူဝ်မႈၵၼ်လုတ်တီႈပီ ၁ ၈ ၈ ၉ ၶုလိုၼ်ၵျေႃပြိူင် ၁ ၁ ဝၼ်ၶႄၼ်ႁေႃမိူၼ်ပြၼ်ပၼ်မႃးလူင်မီးၶႄႈင် ၁ ၂ ၅ ၁ ၶုလိုၼ်သိုင်ရၶံတီႈလိၵ်။

No. 193.

ၶႃလဝ်လဝ်ယႃသၶုင်မီးလိၵ်တင်လဝ်လဝ်ၵယေႃပိုင်ပိၼ်လဝ်လူင်မၼ်ၶေႃးႃ ၂ ႁံတီၶႃႃၶေႃ။ မိူဝ်ပီ ၁ ၂ ၅ ဝ ၶႄၼ်ၶေႃလုၵ်မိုင်ၼိူဝ်လုင်မႃးၸျူးတီမၼ်ၼွင်မိူဝ် လေႃ၊ လင်ႁႂ်ႃလၵ်ၵဝ်ယႃယိုၼ်လဝ်သ ၅ ၶၼ်။ ဝႈၶႄၼ်လဝ်လၶႄၼ်လင်ႁူလေႃ၊ လိူဝ်ယွၼ်တီၶေႃၶႄၼ်၊ ၶေႃၶႄၼ်ၵံပၼ်လေႃ၊ မိူၼ်မိုဝ်ႁႂ်ႃသေႃ။ ဝႈၶႄၼ် ၁ ၂ ၅ ၂ ၶုၶေႃ ၶႄၼ်သံလုင်မႃးထိုင်လေႃ၊ လဝ်လသံလိူဝ်ယွၼ်ၶေႃ ၶႄၼ်ႁေႃၵံပၼ်လေႃမိူၼ်မိုဝ် ႁႂ်ႃ၊ ဝႈၶႄၼ်လဝ်လၶႄၼ်လင်လိူဝ်လုၼ်ၵဝ်တီၼံသႃလေႃၶေႃတႈသံႁေႃ၊ မတ်ႁေႃ ႈလေႃပႈလုင်ႁႂ်ႃတီပိုင်လဝ်လတ်တီလဝ်ယႃလေႃ၊ လဝ်ယႃလင်ႁူင်လဝ်လၶႄႈလင်လုင် ႁႂ်ႃ၊ လဝ်ယႃလင်မတ်သေႃလေႃ၊ ၵဝ်ယႃၼ်တႈပိတ်တီၶႃ။ ဝႈယႃၼ်ယဝ်လဝ်ယႃလင်သံ လိူဝ်မိုၼ်မႃးမိူဝ်ၶႃလဝ်ၶဝ်လၶုင်လႈသေႃသိုင် ၁ ၈ ၈ ပိတီၶႃယဝ်။ ပိုင်း ၁ ၂ ၅ ၂ ၶုၶႄင် ႁဝ်ႁွႈလဝ်ယႃသိလိုဝ်ပိဝႈတီမၼ်သႃလွႈလေႃႁွႈၶႄႈလင်သံပႈမႃးလူတီမၼ်ၶႃလဝ် ၶဝ်လေႃ၊ ယူလၵ်လင်သံလၵ်ၵဝ်ႁူႈၶႄႈမိူၼ်ႁႂ်ႃမိုင်လီတီၶႃဝႈၶႄၼ်ၶဝ်လင်လိူဝ် ႁႂ်ႈႁူႈၶႄႈလေႃတင်ၶႃလဝ်ၶဝ်လင်ၵွၼ်ႁၼ်ၶႈႁႂ်ႃမိုင်လီလေႃ၊ ႁႂ်ႃတိလႈယူလၵ် ၶႄၼ်သေႃလေႃ၊ လဝ်ယႃလုင်လင်ယႃၼ်ပိတ်ယူလၵ်ၶႄၼ်ၶႃဝႈၶႄၼ်လဝ်ယႃသံဝႃပိၼ် သူၵၼ်လၵ်ႁႂ်ႃၶႄႈဝႃၶႄႈသေႃလေႃ၊ သံၼွၶႃလဝ်ၶဝ်တိုင်ႁႃး ၇ ၅ ပိတီၶႃ၊ ပိုင်း

၁၂၅၀ ၶၼ်ၶၢၼ် ၶင်ႁူဝ်လီလုၵ်ၶမ်ၶမ်တင်ၵိုဝ်မၢႈႁူတ်ယိုဝ်မၼ်ပုင်ၶမ်လၢၵ်လေႇ၊ ၶဝ်ၶမ်လၢၵ်မၼ်ပုင်ၶႄႉလင်ၵႃႇ ဢဝ်ၵိုဝ်ၶဝ်သွင်လင်၊ ဝႉၶၼ်ၶင်လိုဝ်ၶႄႉလင်ဢထမ်မဢဝ်ႁူႉၶဝ် ၶမ်လၢၵ်မၼ်ပုင်ၶႄႉတုဝ်ႈၶၢ၊ ထိုင်မၢႈ၁၂၅၃ ၶုလိုၼ်ႁူၵ်လဝ်ယၢၵ်ႉ သိလ်ၸိဝၢ၊ ၶဝ်ၶႄႉပိၼ်လုၼ် ဝၢၶႄႉလေႇ၊ မွဢဝ်ပိုၼ်ၶၢလဝ်ၶဝ်သိုင် ၵဝပိတီၶၢ၊ ၶၢလဝ်လင်မီးလီၵ်တင်လဝ်လဝ်ဢယေႃပိင်ပိၼ်လဝ်ပိၼ်ၶေႃႈ၂ၵႃႈတီၶၢ။ၶေႃ။

No. 194.

မိုဝ်ႁၢလယၢၼ်ၶၢၼ်ၶုၼ်ၵျေႃႇၶမ်ပၢႈႈၶႄႉမေႇမၼ်ၵိုတ်လိင်လုၵ်လႉမၢႈယဝ်လိုဝ် မၼ်ဢႉၶိၵ်ထိႁၼ်တၢယၢဢသၵ်လႉမၢႈ၁၄၊၁၅ယဝ် ႁေႃဢမ်လတ်ႁွံလေႇႁေႃ ဢၼ်ပိၼ်ပေႃမၼ်ၶုၼ်ၵျေႃႇၶမ်ၶၢၼ်ဢႉပိုၼ်ႁုၼ် မိုင်တင်လႉလေႇတေႃႇၵျေႃႇလုၵ် လႉမၼ်ႁွူတင်ဝၼ်တင်မိုင်လေႇႁေႃဢၼ်ပိၼ်မေႇၶၢၼ်ၸိၼ်ၵျၵ်ႁေႃႇလူလုၵ်လႉ မၼ်လေႇၵျလုၵ်လႉတေႃႇလတ်ႁွံၶၢၼ်လင်ႁူင်ဢဝ်မၼ်လတ်မၢႈၵျႉတူရိယၢပတ် သိုင်ၵျႈပိင်ႁၢပျၶေႃတီပၢၶႄလုၵ်လႉမၼ်ၶၢၼ်ႁမ်ၶၢၼ်လုၵ်လႉမၼ်လတ်ႁွံ မၢႈယဝ်မေႇၶုၼ်ၵျေႃႇၶမ်လုံသိုဝ်ၶမ်ယဝ်လေႇပေႃမၼ်လတ်တေႃႇဢပ်ပၼ်ဝၼ်ပၼ် မိုင်တီလုၵ်လႉမၼ်ဝၢၶႄႉင်ယဝ်၊လုၵ်လႉမၼ်ႉႁေႃဢမ်ၵျပ်ဢမ်ဢဝ်ဢမ်ၶႉလႉဝၼ် မိုင်ဢဝ်ၶႄႉလိတ်ဝၼ်ႁဝ်ၶၢတေႃႇၶဝ်ထိုၼ်တေႃႇၵိတ်ရသေရျၼ်တီၶၢမိုၼ်လတ် ပၼ်တီပေႃမၼ်ဝၢၶႄႉင်ယဝ်ပေႃမေႇလင်သမ်သီတၢႈတီလုၵ်လႉၶၢၼ်ယၢဖေႃၶဝ် ထိုၼ်ယၢဖေႃၵိတ်ရသေရျၼ်မၼ်ဢမ်မီးလီလီဝၢၶႄႉင်လုၵ်လႉႁဝ်ၶႉလႉဝၼ်ၶႉ လႉမိုင်ႁေႃဢဝ်သေႁမ်ၶႉလႉမေႇၵျင်လီလီလႉႁေႃႁေႃဢဝ်ဢမ်မီးပိုၼ်ဢမ်မီးၶမ်ႁေႃ မဝ်လႉဝၢလုၵ်လႉႁဝ်ၶႉလီလီၶႉယဝ်ၶႉၵိတ်လိုဝ်ၵိူဝ်ၵိတ်မဝ်မီးႁေႃဝၢႁေႃၶေႃ လုၵ်လႉႁဝ်တိုၵ်တီသီတၢႈဢမ်လႉႁေႃၶၼ်ၶၢၼ်ယိုၼ်ႁၼ်သိုင်သမ်လိုၼ်သေႁမ်မၼ် ဝၢၶႄႉင်လေႇႁမ်ၶၢၼ်လုၵ်လႉလင်သမ်မိုၼ်လတ်လေႇဝၢလီယဝ်ၶၢ။ ၶၼ်ဢတူင်သမ် လိုၼ်မိုဝ်ပႉတၼ်ၶဝ်ၶၼ်ထိုၼ်ၶၢၼ်။ပေႃမေႇၶႄႉၵျလုၵ်လႉဢမ်ၶဝ်ထိုၼ်ၵျဢမ်လႉ ပိၼ်ရျၼ်ၵိတ်ၵျလုၵ်လႉၶႄႉဢဝ်မေႇလေႇလင်သမ်ႁူင်ထိုင်မၼ်လတ်မေႇယိုင်ဢၼ် ၵျင်လီဢၼ်မေႃႁၢမေႃၵိတ်ႁွံသိုင်လီၶၢၼ်တင်ပတ်သိုင်ၵျေႃပိင်မၢႈႁၢပျၶေႃၵျႉ ၶေႃတီပၶႄလုၵ်လႉၶၢၼ်သေယဝ်ပႉၵိူင်သမ်လိုၼ်လုၵ်လႉၶၢၼ်တင်ဢၼ်မေႇ လင်ႁၢၵျင်လီလိုဝ်ဝၢပိၼ်လႁလျၢၶီၶႄႉၶဝ်သွင်ႁေႃၵျူၵ်ၵျၵ်ႁၼ်ယဝ်လေႇဢဝ် ႁၼ်ယဝ်လုၵ်လႉၶႄႉႁူလွင်တၶႄႁိလေႇသၢယဝ်လိုၼ်ၶႄႉလႉသမ်လိုၼ်ယဝ်ႁေႃ မၼ်ၶႄႉဢမ်ၶဝ်ထိုၼ်ဢမ်ၵိတ်ရျၼ်လႉႁတိသိတ်လၢဢမၼ်လုယဝ်လေႇ။

No. 195.

ႁမ်ၶၢၼ်လုၵ်လႉၶုၼ်ၵျေႃႇၶမ်ၶႄႉႁူင်ဢဝ်ဢမတ်ႁေႃႈတိုင်ပင်လတ်လေႇဝၢပေႃ ပွၼ်ဢဝ်မိုင်တီပေႃၶမေႇတေႃမၼ်လဝ်ယႉယဝ်လိုင်မေႇယိုင်ၶၼ်မိုင်ၶႄႉတင်သိုင် တေႃႇဢဝ်ၵိတ်မေႇမၼ်ဝၢၶႄႉင်လေႇ။ မေႇယိုင်ဢၼ်မီးယုဝ်ၶၢၼ်တေႃႇယၼ်ပိတ်ယုဝ် မၼ်ယဝ်တေႃႇဢဝ်မေႇၶဝ်တိုင်ပင်တီဢမတ်ၶႄႉလိုဝ်ၶႄႉင်ယဝ်ဢမတ်ၶၢၼ်ႁေႃ တုၵ်လွဲတုၵ်ၶေႃပေႃပိၼ်ၶႄႉမေႇႁဝ်ႁေႃမဝ်ၵိုတ်ႁွႉႁွပ်မိုဝ်လုၵ်လႉမၼ်လဝ် လတ်ဢၼ်ဢမ်သင်ဢမ်ထုၵ်လေႇဢမတ်ၶႄႉလင်တိုင်ပင်ဢတူင်ဝၼ်လလေႇမူမတ်

ယွင်မိုင်သေ်ယၢင်ပ၊းဟၼ်ၵွ၊လၢင်ထတ်တီလၢင်မုၼ်ယွ့်ၶုၼ်ၸေႃၶံလႇၵူ၊ဢယိတ်ဢ ၵျွင်ယၢင်မၼ်လၢင်လင်လိလျ်လ၊းတုလျ်ၼ်ငွ့်လွ့်လေ်ဝ၊ပေႃပိၼ်ႇဢံလိဝ၊ၼေႇသေ်ယၢင် ၸေႃဢွၵ်ဝၼ်ဢွၵ်မိုင်ၵွ၊ၼ်ငွ့်ထိုၼ်တင်၂ဢေ၊ယုၢင်မေ်ယၢင်မိုၢင်ဢၼ်ၵူတ်ယိၢင်တီၼ်ငွ့် ထိုၼ်ယႃသံၵိုင်ၼၼ်မေ်မၼ်ပိၼ်လဟလျူ၊ၼီၼေႇၶႇတုလျ်ၼ်ငွ့်လွ့်လေ်ဝ၊မိုၢင်ယံၼၼ် ယုၢင်ဟၢင်ၶ၊ၼေႇပိၼ်လုၵ်ၶုၼ်ၸေႃၶံတလိၢင်ၼေႇၵွပ်မိုၢင်တၼေ၊ၵိလေ်သ၊ပေႃၶမေ် တေႃၶုၼ်ၸေႃၶံၼေႇလင်ၸေႃပိတ်ယၢင်၊ပေႃဟၢင်ၶ၊ပႇပိတ်မၼ်လင်တေ်လိဝ၊ၼေႇ လေ်ဟံၼၼ်ပေႃထိုင်ဟင်ၶိုၼ်မ၊းၼေ၊လံတၵ်လိင်ဢၶျိုင်သံမွင်ၼၼ်မေ်မၼ်ႇလင် လၵ်ဢွၵ်ပႇပိတ်လုၵ်လႇၶုၼ်ၸေႃၶံၼၼ်ယၢင်ပေႃၼေႇယၢင်ပေႃမိုင်လိင်ယၢင်လုၵ် လႇမၼ်လၢင်ၼေႇတိုၼ်မ၊းယၢင်လေ်သိလျ်ၵူင်ၵျ၊မေ်မၼ်။ဢံထုပ်လႇယၢင်ၵူင်ၵျႇပိတ် ထိုင်ဟံး၊တီၼၼ်ဢံၵျၼ်ထႇယၢင်မၼ်လိၵ်ပျၵ်လႇသင်ဝုလျ်ဟၼေ၊ယၢင်လင်ၵိတ်လၢင် ရသေ်ရၵျၼ်တီထိုၼ်လိုၵ်ပၼ်တပ်လွႇလၼ်ပုၼ်ယင်ဢေႃ။

No. 196.

လွင်မၵျ၊ရ၊လဝင်ဝတ်ထုမိုင်ၵိုင်ယုင်ပွတ်ပထမ။

တေႃလိၢင်ဢၼ်ႉတ်မိးယူပိင်ၵိုင်ယုင်ၵိုင်ၵူင်ဢၼ်ၵူင်ဝ၊လိုၢင်ၼေႇၼၼ်လိုင်လီ မိုၢင်ၼ်ငွ့်ဢတုင်ဟံယႃ၊လတေ်မ၊းၼၼ်မိုင်ၵိုင်ၵူင်ၼေႇလိုင်ၶ၊မၼ်ဢံပိၼ်ၶ၊ၶေ်ဢေႃ ဢံလိုၢင်မၼ်ပိၼ်ဝၼ်မိုင်ၶေႃႁွႇမၼ်လိၢင်မိုင်လိၢင်ပိၼ်ၸေႃၶံပ၊းး၊ၵျင်မၼ်လိတ် ၵွႇလေ်မိုၢင်ၼၼ်တီၼ်ငွ့်ထိုၼ်လုင်ယႃႇတင်ဝၼ်ဢွၵ်ၼံမေ်ၶွင်ၼၼ်လင်မိးမ၊ပေႃ မ၊ထိုၼ်လုင်ထုၢင်၊တင်တုၢင်ယွ့်မၼ်ၼၼ်ၵျံတၵ်ၶႇတၼ်ပိင်ဟၼ်တင်မလေႃဢၼ် ၵျံလိၵ်ၵျံၼွႇၼၼ်လေ်ဟံၼၼ်မ၊ထိုၼ်တုၢင်ၼၼ်လင်လုၵ်ဢွၵ်မ၊းဟ၊တီၼ်ငွ့်ထိုၼ် မၼ်ယူၼၼ်သေ်ယၢင်လင်ၵျွၵ်ၶံၶၢင်မ၊းဟ၊တီၼံမေ်ၶွင်ဢၼ်တင်ၵုင်မၼ်မိးသေ် ပၵ်ဝ၊းလိုၢင်း၊ၵွႇ၊ၼ်ငွ့်ၶိုင်ဟင်ၼံမေ်ၶွင်ၼၼ်မိးမၵ်ၵိုၼ်ၵျွၵ်ယျူ၊လုင်လုၵ်း၊ဢၼ် မိးတင်ယွ့်မၼ်သၢင်သွၵ်း၊သေ်လေ်မိုၢင်ဢၼ်မ၊ထိုၼ်ၵျွၵ်ၶံၶၢင်မ၊းၼၼ်မၼ်မ၊း လုၵ်ဟ၊တီၼိုၢင်ၶိုင်ဟင်မၵ်ၵိုၼ်ၵျွၵ်ယျူ၊ၼၼ်သေ်ယၢင်လင်ၵူင်ၵျၢင်လေ်သိင်မၼ် ထၼ်ပေႃငိၼ်ၵူတ်ၶၢင်ထိုင်မ၊းဟ၊တီၼ်ငွ့်ပိင်ၵိုင်ယုင်ၼၼ်ဢေႃ။ဟံၼၼ်မ၊ထိုၼ် သိလျ်သိင်မၼ်ၵူင်ၵျၢင်သိင်ယွ့်သိင်လုင်သေ်ယၢင်လင်လုၵ်ဟ၊တီမၵ်ၵိုၼ်လုင်ၼၼ် ပိလျ်ၶံၶၢင်မ၊းၵူတ်ထိုင်ယႃၵ်တူၵူၢင်ဝင်ယႃၵ်ယႃႇၼေ၊ဝၼ်ဢွၵ်ၸေႃၶံၵိုင်ၵူင်ၼၼ် ယၢင်။ဟံၼၼ်မ၊ထိုၼ်ပေႃလုင်ၼၼ်ပေႃဝ၊မၼ်ပိလျ်ၵျွၵ်ၶံၶၢင်မ၊းလႇၵူတ်ထိုင် ဟ၊တီၼ်ငွ့်ဝင်ၸေႃၶံၼၼ်ဢေႃဟုၼ်တင်လႇၶၢင်ယွံဟၼ်ၵျေ်ပေ၊ၵျေ်ယိလျ်မၼ်ဢေႃ ဢံထႇဢံဟုၢင်ယွ့်သေ်တီယၢင်လင်ဟ၊ပိၼ်ပုၢင်ပ၊ယေ်ဢမုထံဟုၢင်ရံသွင်ၵိုင်လုၵ်ဢွၼ် လႇဟ၊မိးၶၢင်လွ့်တင်လႇလိုၢင်ၼၼ်ဢေႃလေ်ၶုပ်ဢၢင်တႇပိတ်ၵွ၊တင်သိင်တင်မုတ် သေ်ယၢင်ဢံဟ၊းမ၊ထိုၼ်လုင်ၼၼ်ဢေႃလင်ၶုၢင်ၵွ၊ၼ်ငွ့်လုၵ်ၼ်ငွ့်ၶၼ်ၶုၼ်ၸေႃၶံ ၼၼ်သေ်ယၢင်လင်ၵွ၊ၵျၼ်တုၢင်ၶုၼ်ၸေႃၶံၼၼ်ယၢင်လင်သံၶုပ်တႇပိတ်တုၢင်ၶုၼ် ၸေႃၶံၼၼ်သေ်ယၢင်မၼ်လင်လႇၶိုၼ်ၵိတ်ၶုၼ်ၸေႃၶံၶၢင်မိုင်ၵိုင်ယုင်ၼၼ်သေ် ယၢင်။ဢၼ်ဟ၊ပိၼ်ယႃၼ်တ၊ဢယ၊လိုင်ၼင်မေ်ၶုၼ်ၸေႃၶံၼၼ်ဢေႃမ၊ထိုၼ် ၼၼ်မၼ်ဢၢင်ၵိတ်မေ်မၼ်ၵွ၊ၵူဢေ၊ၵူၼင်ဢံဝႇၵိတ်ယွ့်သေ်ဢေ၊ၵွႇယၢင်။

No. 197.

လွင်မႁႃႈရႃႈလဝဝင်ဝုတ်ထုမိုင်ႁိင်ယုင်ပွတ်တုတိယ။

မိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ပေႃႇဝႃႈတုဝ်မႃႈထိုၼ်လုင်ၶၼ်ၶၼ်လ'ပိၼ်ၶုၼ်ၵျေႃႇၶံမိုင်ၶဝ်ၶၼ်ၶၼ်ယဝ်
ၽံၵျိုင်တၼ်လ'သံလိုၼ်ပ'လိတ်ဝၼ်ႈႁွ'လေႁံၶၼ်ၶၼ်ႁုၼ်ႁႁုင်သေယူမိုင်သိလ်
ပိၶဝ်ပိၶွင်၂ႁေႃႈႁေႃႈလိုဝ်ၶံၽုႁေႃႈၶွင်လ'လိုဝ်လၼ်တႃႈၵျွင်ဝႃႈၶ'င်လေၶဝ်
ၶ'လိုင်လီမိုဝ်ပၼ်လႁ်ထႁ်ၶုၼ်ၵျေႃႇၶံႁုၼ်မိႈယူၶၼ်ၶၼ်ၶဝ်ႁ'ၵျပ်ၽဝ်ၽိပ်ပုၽွပ်
ၶိင်ႁွႁ်လိင်ႁွႁ်လ'ၶံလိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်မႃႈၶ'ယူၶိုဝ်လေမိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ၶဝ်ၶ'လင်ႁွႃႈၵျႃႈၵျပ်
ၽဝ်ၽိပ်ပုၽိပ်ၶိင်ႁွႁ်လိင်ႁွႁ်လ'ၶံႁွႁ်တွင်လျ်လိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်မႃႈလေလင်မႃႈၵျွတ်
ယိဝ်ႁႃႈတိၶျ်ပိင်ႁိင်ယုင်ၶၼ်ၶၼ်သေလေမိုဝ်ၽၼ်ၶဝ်မႃႈၵျွတ်ၶၼ်ၶၼ်လိုင်ရႃႈမိလ်
ၶိင်မိုဝ်တုဝ်မႃႈထိုၼ်ၶၼ်ၶၼ်ၽံမိႈၶျ်ၵျေႃႇၶၼ်မၼ်ၶၼ်ၶၼ်လီဝၼ်မိုဝ်ၽၼ်တုဝ်မၼ်
လ'မႃႈၶိုၼ်ပိၼ်ၶုၼ်ၵျေႃႇၶံၶၼ်ၶၼ်ယဝ်ပေႃႇႁင်ဝၼ်မၼ်ၽံယူႁႃႈတိၶျ်ၵျေႃႇၶၼ်ၶၼ်
သေဝၼ်ႁွ'လေပေႃႇဝႃႈမၼ်မႃႈယူမ–ႈၶွၼ်လိုလ်ႁၼ်တင်ၶင်ၵျေႃႇၶံၶဝ်ႁႃႈမိႈ
လိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ယဝ်လိုင်ပေႃႇဝႃႈမိုင်လိင်လုလ်ဝုလ်မၼ်ၶိုၼ်ႁွႃႈယူၶိုၼ်ႁႃႈတိတိယူႁဝ်
ႁႃႈၶျ်ထိုၼ်ၶၼ်ၶၼ်ႁူဝၼ်ႁူဝၼ်ယဝ်လင်ဝၼ်လျ်သေၽံဝႃႈပေႃႇဝႃႈထိုင်ၶိင်သုင်ၵျႁ်
တိယဝ်မၼ်လင်ႁွႁ်ၶံၵျွင်ၶံၶွင်ၶၼ်ၶၼ်ၶဝ်မႃႈမႃႈယူၶိုဝ်မႁ်ၵျိၼ်လုင်ၶၼ်ၶၼ်ၵျွင်
သိလ်ၵျဝ်သိင်မၼ်တုဝ်ဝၼ်တုဝ်မိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ႁွႃႈလေလင်ပုႁ်ၵျင်မၼ်ပိလ်ၶံၶဝ်မႃႈၵျွတ်
ထိုင်ႁႃႈတိၶျ်ၵျေႃႇၶံၶၼ်ၶၼ်လင်မႃႈယူမႃႈၶွၼ်လိုလ်ႁၼ်တင်ၶင်ၵျေႃႇၶံၶဝ်ႁႃႈ
မိႈလိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ၵျိတ်ၶ'ယူႁူဝၼ်ႁူဝၼ်လိုဝ်ၶ'င်ႁွ'လေႁံၶၼ်ၶၼ်ရႃႈမိလ်မိုဝ်ႁင်
ဝၼ်ၶိုၼ်ၽၶိင်ၽၼ်ႁုင်သေႁုၼ်ႁၶဝ်ပိၶွင်ၶၼ်ၶၼ်လင်လေမႃႈၵျႃႈၶ'ၽိပ်ၶုဝ်
လိင်ၶဝ်ပိၶွင်ႁႃႈတိၶင်ၵျေႃႇၶံၽၼ်မိႈႁႃႈၶျ်ၵျေႃႇလိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ယဝ်လင်မိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်
ၶင်ၵျေႃႇၶံလိုဝ်မိႈယူႁႃႈၶျ်ၵျေႃႇၶၼ်ၶၼ်ၵျေလတ်ၵျေဝႃႈၶေၼ်ပၼ်ၶဝ်ပိၶွင်ႁုၼ်ႁ၂
ႁေႃႈၶၼ်ၶၼ်လေဝႃႈမိုဝ်လိဝ်ၶ'လိုင်ၵျဝ်ၶႃႈလိုဝ်ပိၼ်ၶင်ၵျေႃႇၶံလိုဝ်ၶ'ႁေႃႇပိၼ်မေ
မႃႈထိုၼ်ႁွႃႈသိင်မုတ်ႁူႁေႃႈႁူၶင်တင်သိင်သေယဝ်ပိုၼ်ၶံၶုဝ်လိင်တႁ်သိုဝ်ၶုဝ်
ၽိပ်ႁွႁ်သူပိၶွင်ၶ'လိုင်ၵျဝ်ၽံတတ်ၶိုင်ပိၼ်လ'သူႁုၼ်ႁ၂ႁေႃႈၶ'ႁေႃႇယႃႈ
ပ'ယူႁႃႈတိၶျ်ၵျေႃႇၵျဝ်ၶ'မေၵျပ်ၵျိလ်ၶုဝ်ၵျိလ်လိင်မေၵျပ်ႁုလ်သူ၂ႁေႃႈလေပ'ႁွႃႈ
ၶၼ်ဝ''သေႁံလိဝ်တႃႉၵျိတ်ၵျိုဝ်လေၵျဝ်ဝႃႈၶ'င်ပၼ်လီၽၼ်မႃႈထိုၼ်ၶၼ်ၶၼ်မၼ်ထံ
ၶိင်ၽၶႃႈမၼ်တႁ်မႃႈၶိုၼ်ႁႃႈတိၵျေႃႇၶံၵျဝ်ၶ'ယဝ်ၵျဝ်ၶႃႈၶင်တင်လ'ႁုဝ်မႃႈထိုၼ်
ၶၼ်ၶၼ်မႃႈၵျၼ်သူပေႃႇဝႃႈမႃႈထိုၼ်လုင်လ'ထုပ်ၵျၼ်ႁၼ်တင်သု၂ႁေႃႈၶ'လိုင်မႃႈ
ထိုၼ်ၶၼ်ၶၼ်တႁ်ၶုပ်ၽဝ်တ'သူပိၶွင်ပိတ်ၶ'လေ၊ၵျဝ်ၶႃႈၽိတ်လူၵျဝ်ၶႃႈလင်လတ်
ပၼ်ပိၶွင်၂ႁေႃႈလိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ၶ'င်ယဝ်။

No. 198.

လွင်မႁႃႈရႃႈလဝဝင်ဝုတ်ထုမိုင်ႁိင်ယုင်ပွတ်တတိယ။

ႁံၶၼ်ႁုၼ်ႁႁုင်သေပိၶွင်၂ႁေႃႈၶၼ်ၶၼ်လင်ၶိုၼ်ထံတုလ်ႁႃႈတိၶင်ၵျေႃႇၶံ
ၶဝ်လိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်လေဝႃႈၽၼ်မႃႈထိုၼ်ၽၼ်လဝ်ၶင်ၶဝ်ဝႃႈၶၼ်ၶၼ်ပေႃႇဝႃႈမၼ်မႃႈ
လိုင်မၼ်ႁ'မႃႈၶိင်လျ်ၶႃႈလျ်ၶၼ်ၶၼ်ၶႃႈလေမိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်ၶင်ၶျ်ၵျေႃႇလိုဝ်ၶၼ်ၶၼ်လင်ၶိုၼ်
လတ်လေဝႃႈၽၼ်မႃႈထိုၼ်ၶၼ်ၶၼ်ပေႃႇဝႃႈမႃႈလိုင်မၼ်မႃႈမိလ်မိုဝ်ၽၶိင်ႁင်ဝၼ်

လ’သိံခါ၊ခေခ်ယဝ်။ မခ်မါး ယူၽါ၊ခိုဝ်မၢၵ်ႁိုခ်ၵျၢၵ်ယျ၊ လုင်ခ်ႂ်ၽင်မေ ခံႁွင် ခေခ်ယဝ်။ မခ်သိလ်ုသိင်ၿုခ်ႁဝ်သိံၽံသေယဝ် လင်ခဝ်မါးခ်ႂ် ဝင်ႁေႃယၢၵ်တူ ခေ၊တင်ဢွၵ်ႁိုတ်ခေ’င်ႁူဝခ်ႁူဝခ်ယဝ်ပေႃဝ၊တုဝ်မ၊ထိုခ်ခေခ်မါးသိလ်ုမါး ၿုခ် လိုင်သိင်မခ်ႁဝ်မခ်ၿုခ် သိံၽံ သိံၽံခေခ် လွတ်လေႁွ၊ ႁူတီႁူလိလ်ု တင် ဝခ်တင်မိုင်ယဝ်ဢေႃ။ မိုဝ်ခေခ်ခဝ်ပိႁွင်ခေခ်လင်ၼိုခ်လတ်လေဝ၊ပေႃပိခ် ခေ’င်လိုင်ႁဝ်ခါ၊တၢၵ်ယွံၽခ်မါးယၢခ်တ’ပိတ်ပခ်မ၊ထိုခ်လေ။ ႁဝ်ခါ၊တၢၵ်ၼိုခ် ႁိုတ်ၶုခ်ႁေႃခံသူလဝ်လေ သူလဝ်ခေင်ခဝ်ၽ၊မိး လိုဝ်ခေ’ တၢၵ်ယွံတၢၵ်ႁျုၵ်ႁဝ်ခါ၊ ႁိုဝ်ခေင်ၽ၊ႁဝ်ခါ၊လတ်ခေ’ပေႃ လဝ်ခေင်ႁေႃခံခဝ်ယွံႁျုၵ်ၽခ်တင်ႁဝ်ခါ၊ခေ’လိုင် ခိုဝ်ခေ’လိတ်ဝခ် ႁဝ်ခါ၊တၢၵ်မါး ယၢခ်ပိတ်ပခ် မ၊ထိုခ်ခေခ်ႁိုလ’လီလိင်ႁွ’ ဢေႃ။ မိုဝ်ခေခ်ခေင်ႁေႃခံၽ၊မိး လီ ႁိုယ်ူလိုဝ်ခေခ်ဢေႃလင်ၼိုခ်ယွံၽခ်လတ် လေဝ၊လိယဝ်လိယဝ်။ ပေႃဝ၊သူပိႁွင် ၂ ဢေ၊မါးယွံၽခ်ယၢခ်တ’ပိတ်မ၊ထိုခ် တုဝ်ခေခ်လ’လိုင်မိုင်ခေ’ပိခ်ဝခ်မိုင်သူပိႁွင်ယဝ်လတ်ပခ်လိုဝ်ခေ’င်ယဝ်လေ ၽံခေခ်ခဝ်ခေခ်လင်တိုင်ပင်လတ်ၽခ်လေဝ၊ခ်ႂ်တွင်လိတ်ဝခ်ခေခ်ႁဝ်ယွံၽခ် မေလပ်လပ်လပ်လိဝ် ႁဝ်ယ’ယ’သေယဝ် လင်ပေႃထိုင်ရဝခ်လုဝ် ၼိင်ၽင်ဝခ်ဢံ တခ်တိင်ခေခ်ႁဝ်လင်မါးယွံၽခ်ယၢခ်တ’ပိတ်မ၊ထိုခ်ခေခ်လေလတ်တိုင်ပင် ၽခ်ယဝ်။ လင်ခဝ်ႁွ၊ၽ၊တီခ်ႂ်ထိုခ်တီႁုခ်ဢံမိးဢံႁခ်ခေခ်လေလပ်လပ်လပ် လိဝ်ခဝ်ႁိုယ’လီလိင်သေယဝ်လင်ပေႃထိုင်ၼိင်ရဝခ်တီယဝ်လေၽင်ဝခ်ဢံပ’တိင် ဢၼိင်သိပ်ခေ၊ရိခေခ် ခဝ်ပိႁွင်လင်လၢၵ်လွႆၼိုခ်ခဝ်မါးယူ ၽ၊ခ်ႂ်ဝင်ႁေႃၽ၊တီ ယၢၵ်တူခေ၊ဝခ်ဢွၵ်ခေခ်ခေင်ခ်ႂ်လွႆတုလ်ုၽခ်ယူယဝ်လင်။ ၽံခေခ်ပေႃထိုင်မိုဝ် ဢၼိင်ၽင်ဝခ်လ’သိံဢခါ၊ခေခ်လ’ယဝ်ဢေႃမ၊ထိုခ်ခေခ်လင်ၼိုခ်ဢွၵ်မါးၽ၊ ခ်ႂ်ထိုခ်ခေခ်ႁိုတ်လိုဝ်ခေင်ႁူဝခ်ခေခ်မါးၵျၢၵ်ပိလ်ုခဝ်မါးလုၵ်ယူၽ၊ခိုဝ်မၢၵ် ႁိုခ်လုင်ခေခ်လေၿုင်သိလ်ုသိင်ႁဝ်သိင်ၿုခ်သိံၽံသေယဝ်လင်ပုၵ်ႁင်မခ်သေလေ ပိလ်ုခဝ်ၿုတ်မါးထိုင်သ်ႂ်ၽ၊တီယၢၵ်တူခေ၊တင်ဢွၵ်ခေခ်လေ လင်မိုဝ်ခေခ်ခဝ်ပိ ႁွင်ခေခ်ဢေႃပေႃမ၊ထိုခ်ခေခ်ခဝ်မါးယဝ်ဢေႃ ခဝ်ခေခ်လင်ႁေႃႁပ်ဢဝ်လပ် ခဝ်ယၢခ်သ်ႂ်ၽ၊တီႁွၵ်ႁုဝ်မ၊ဢေ၊ယၢခ်သ်ႂ်လပ်ၽ၊ခိုဝ်ပေလင်မ၊ပေႃဝ၊ခဝ်ပိႁွင် ယွံၽခ်ယၢခ် လိုဝ်ခေ’င်ခေခ် ဢခ်ၽ၊တီ ႁုဝ်မ၊ခေခ် တီဢခ် လပ်ယၢခ်လပ် ခေခ်ဢေႃတိၵ်ဢ၊ပိခ်ယၢၵ်ႁွ၊သေၽ၊တီခိုဝ်လင်မ၊ခေခ်ယၢခ်လပ်သ်ႂ်ပိခ်သွင် ပွတ်ခတ်ႁွ၊လေမ၊ထိုခ်ခေခ်ဢေႃတ’ႁွ၊သေၽံလိဝ်ယဝ်ဢေႃ။

No. 199.

လွင်မႁ၊ရ၊လဝင်ရတ်တုမိုင်ၽိင်ယုင်ပွတ်လတုၵ်ထ။

မိုဝ်ခေခ်ပိႁွင်ခေခ်ဢေႃလင်ၼိုခ်ႁွ၊ၽ၊တီခိုဝ်ႁေႃခံၽိင်ယုင်လုင်ခေခ်လင် လတ်လ၊ခေခ်ပခ်ခေင်ႁေႃခံခဝ် ၽ၊မိး ခ်ႂ်ႁေႃလိုဝ်ခေခ် ယဝ်လင်။ ၽ၊ပိခ်လိုဝ် ခေင်ဢပျုဝ်တေႃခေင်ႁေႃခံခဝ်ၽ၊မိးလိုဝ်ခေခ်သီဢဝ်ႁွ၊သေလေၽ၊ပိခ်ဢသွင် ဢယုၵ်ဢရ၊ယၢခ်တ၊ပိခ်ခံၶုဝ်လိင်ၽ၊မိးခ်ႂ်ႁေႃ ခံလိုဝ်ခေခ်သီဢဝ်ႁွ၊ဢေ၊ပိခ် ပိလ’ဢေ၊ယွႆခေခ်ပိခ်ၶုခ်ႁေႃခံဢေ၊ႁွင်လ’ဢေ၊လိၵ်ခေခ်ခခ်ပခ်ဝ’ဢရ၊

ဢထူႁီမိုင်သေယဝ်လင်။ ၶဝ်ပီၼွင်လင်ယွႆႉၵၼ်လီယင်ဢုၵ်ၸူၵ်တေႃမူယူၵႃတီ
ၶၼ်မိင်မိုင်ၽိင်ယုင်ၶၼ်ယဝ် လင်ဝႇၶၼ်ပီး ၶဝ်ပီလင်မႃးႁူင်ဢဝ် မူမတ်ပုဝ်ပႃ
လိတ်ၵႇ ဢတွင်ၸုၼ် ဢၶွၵ်ၸုၼ်သေၸုၼ် ၿူင်ၸုၼ် လရေႁိုင် သိုင်ထမုင်ႁင်ၾၵ်
ၽၼ်မိုင်ၵႃပိၼ်ၵုၼ်လိုဝ်ဢရႃသီ ဢရႃၶံၶဝ်ၵႃမီးလိုဝ်ၶၼ်ႁူင်ဢဝ်မႃးလူၵႃ
တီၶၼ်ၸေႃၶံၶဝ်ၶၼ် ယဝ်ႁိတ်ပွႇမင်လုင်ယႃမႃးလီၸုလ် တိုင်ပင်ၾၼ်ၵူၾေႃတင်
သိင်တင်မုတ်လေမီးဢမိင်ဝႃပၼ်တေႃလိဝ်ၶၼ်ဢတွၵ်မိုင်ႁဝ်ၽိင်ယုင်ၶေႇလိုင်ႁွပ်
ပိုဝ်ပိၼ်မိုင်လိဝ် ၶေႃႁိုင်မၼ်ႁွႇလေ ဢံမီးမိုင်တီပိုင်တီဢိင်ဢံမီးမိုင်ဢၼ်ပိၼ်
မိၵ်သုလ် သင်ၵႁၾၼ်ၶၼ်လေ ဢံမီးမိုင် ပိၼ်တင်တီတၵ်လွႇတၵ်ထီပၼ် လွင်
တင်သေလိုဝ်သေဢၼ်ယဝ်လေ လင်ဝႃပေႃဝႃမၼ်မိုင်မီးယေဢရေလိုင်တၵ်ၶုံ
တိုၵ်တေႃပိၼ်ဢံလႇလေတၵ်လႇပိၼ်တုၵ်ၶပင်ပၼ်ၾၼ်ႁွႃၵူတီၵူလိလ်ၵူၶၼ်
ၵူဢိုင်ၵူယွင်တင်သိင်ယဝ်။ ႁွပ်ပိုဝ်လွင်မၼ်မီးၶေႇင်တေႃလိဝ်ၶေႇႁဝ်လဝ်ၶႃလီယွႆႉ
သိင်ပိင်ပၵ်ၾၼ်သေၸူလီငံသေယဝ်လေမေႁိတ်ႁိလ်လၵ်သွင်တေႃပၼ်ၶေႃတေႃ
တင်လႇႁွႃဝင်ႁွႃပိုင်တင်မိုင်ၶုၼ်ၸေႃၶံမၼ်ပုၼ်ယႇႉပွႇလႄႁွႃတင်မိုင်ၶုၼ်ၸေႃ
ၶံၶေၶဝ်ပုၼ်ၶၼ်ယႇႉႁွႃယွၼ်ပိၼ်ယွၼ်ႁိတ် မိၵ်သုလ်ပီၼွင်ၵၼ်ၶၼ်လိုင်
တၵ်လီႁဝ်လဝ်ယႇသယေႃတေႃၶေႇင်ယဝ်လေ။ မိုဝ်ဢၼ်မၼ်လဝ်မီးဢမိင်ပၼ်
လိုဝ်ၶေႇင်ယဝ် ၾေႃၵႃပိၼ် မူၿီးမတ်ယႃသေၶေပတီဢရႃသီဢရႃၶံၶဝ်ၵႃမီး
လိုဝ်ၶၼ်ၾေႃလႇသယေႃမိုၼ်ၾၼ်ၵူၾေႃၵူၵုၼ်သေၸူလီငံယဝ်လင်ဢၼ်တၵ်
ႁိႁွႃၵႃတီၶုၼ်ၸေႃၶံတင်မိုင်ၶေလုင်ပုၼ်ၶၼ်တုဝ်လဝ်ႁီမိုင်ၶၼ်ဢႃမၶံတၵ်
ၼိုၼ်ႁွႃဝႃၶေႇင်သေယဝ်လင်မေႁိလ်ႁိတ်ၶုဝ်ၾၼ်တေႃ လၵ်သွင်မွၵ်ယႃငိုၼ်မွၵ်
ယႃၶံတီလ်ငိုၼ်တီလ်ၶံလိုဝ်ၶၼ်ၼိုၼ်ႁွႃလူၵႃတီဢထံၶုၼ်ၸေႃၶံၶေပုၼ်ၶၼ်
ယဝ်မိုဝ်ၶၼ်မၼ်လဝ်ၶၼ်လင်မီးလိၵ်ဢမိင်တေႃလႃၸူၼ်တေႃယိုၼ်းၶၼ်ဢ
တွင်သံပီယေပွၵ်တၵ်လႇမေႁိတ်ႁိလ်ၼိုင်လၵ်သွင်ၾၼ် တေႃၼိုၼ်မႃးၾၼ်တေႃ
ႁဝ်ႁိမိၼ်မိုဝ်လိဝ်ၶေႇၵူပွၵ်ယဝ်မီးဢမိင်လိၵ်လႇပၼ်မႃးလိုဝ်ၶေႇင်ယဝ်လင်ဝႃမိုင်
ၽိင်ႁူင်ၶေႇလႇပိၼ်ၶႃၶေႁွႃလီမိုဝ်လိဝ်ၶေႇယဝ်ယဝ်ဢေႃ။

No. 200.

လွင်မႁႃရႃလဝင်ရိုင်ၽိင်ယုင်ပွတ်ပိလ်လမ။

ၾံၶၼ်တုဝ်ၶုၼ်ၸေႃၶံၶၼ်လင်သံႁိလ်ဢဝ် မွၵ်ယႃငိုၼ်ၶံတီလ်ငိုၼ်တီလ်ၶံ
ၶုဝ်လိင်လိုဝ်ၶၼ်လုင်ႁွႃၵႃတီဢထံၶုၼ်ၸေႃၶံမိုင်မၼ်ပုၼ်ၶၼ်လေႁွႃၵၼ်
တေႃယဝ်လင်မိုဝ်ၶၼ်မၼ် လဝ်ၶၼ်ၾေႃလင်မႃးလိတ်သေ တွင်ထံမူလငဝ်ႁၵ်
မၼ်သေၸူလီငံယဝ်လင်ႁူလွင်ပိၼ်လႃတီၵုၼ်ပိင်မိုင်သိလ်ဢီပုၼ်ၶၼ်လေလင်
မီးဢမိင်တေႃလႃၸူၵ်ပၼ်ၶၼ်သိလ်ဢီပွႃးလေႃယွႃးလဝ်ယႆသိလ်ဢီပွႃးလုင်ဝႃ
ၶေႇင်သေ ယဝ်လင် ပွႇၼိုၼ် မႃးၽိၼ်မႃးၶင်ၶၼ်မိုင်ၽိင်ႁူင်ၶေႇ ယဝ် ပေႃဝႃပိၼ်
မၼ်ၶဝ်လိုင်ၽိင်ယုင်ၽိင်ႁူင်ၶဝ် ဢံႁူင်ဢံ ဝႃသေပွၵ်ႁွႇယဝ်။ မၼ်ၶဝ်တင်လႇႁွႇ
ယွႆႉၵၼ် ႁူင်ဝႃလဝ်ယႆသိလ်ဢီပွႃးႁွႇယွႆႉဝႃလိုဝ် ၶေႇင်ၾၼ်ႁွႇယဝ်ဢေႃ။ ႁွပ်ပိုဝ်
ဢတွၵ်ပိင်မိုင်ၽိင်ႁူင်ၶၼ်မိုဝ်ပၼ်လၵ်ထၵ်ၶုၼ်ၸေႃၶံမၼ်ၶၼ်ၶဝ်လႇၶၼ်
ၵုၼ်သိုၵ်လၵ်ၶၵ်ၽိင် ၂ ၅ ဝ လႇမႃးပွဲပၼ်ယူၵူပီယေပီလႇမႃးပွဲလိုၼ်ပႇယႆၵ်ၵူ

ဝိႁူဝိလိုၵ်ၶေႃ ၢ်ယၵ်။ မိုင်သိလ်ၵိပွၢႆးမိုင်ၽိင်ႁူင်လုင်ၶေၶ်မြူၵ်လၢႆးပွင်မီး ၁၂ မိုင်လိ
လိလင်ဝၢႆႁုံမၶ်ၶၵ်ႁွင်ဝၢႆလူးတၼယ်ၶိတ်ယႃႆလၢႆးဝၢႆႁၶ်ၶေႃ ၢ်ယၵ်တုၵ်မိုင်
သိလ်ၵိပွၢႆးမိုင်ၽိင်ႁူင်လုင်ထုင်လံၶၵ်မီးမၢႆးလိမိုၵ်ပၶ်လၽ်ထၽ်ၶေၶ်သိုပ်သၽ်ႁပ်
တံလံမၢႆးပေႃတေႃထိုင်ႁွတ်မၢႆးမိုၵ်လိၵ်ၶေႃလေပေႃဝၢႆတုၵ်လၵ်ယႃႆၶၵ်တႃယၵ်
လိုင်ပေႃလၵ်ယႃမွ်တၽ်လႃမၢႆးပုတ်ၶိုၶ်ႁိတ်လၵ်ယႃၶိုၵ်ၵျေႃၶၵ်ၶေၶ်လိုင်။ မိုၵ်
ဢၶ်မၶ်လၵ်တၽ်ၶိုၶ်ၵျေႃၶေၶ်လႃဢၵ်ႁုၶ်လႃႁေႃးၺွ်ႁင်မၶ်ႁ်ပိၶ်မိုၶ်
လိုၵ်ၶေင်ႁင်မၢႆၶေၶ်သေယၵ်လင်ႁၶ်သိတိၶ်ၶိုၶ်ႁွၢႆၶိုၵ်ၶၶ်လႃၵျေႃၶေၶ်
ယၵ်တုၵ်လၵ်ယႃမွ်လႃယိပ်ၽီႁံႁင်မၢႆၶေၶ်ယၵ်လင်ၶိုၶ်လႃၶိုၵ်ၵျေႃၶံၶၵ်ၶေၶ်ၶၢႆ
ဢေႃ။ ၶိုၵ်ၶေႃဢံႁၢႆးႁၢႆပိၶ်မြူၵ်လၢႆးလုင်ၶၵ်လိုၵ်ၶေၶ်လေသင်တုၵ်ၶွ်ပိင်မိုင်
ၽိင်ႁူင်ၶေၶ်လေသင်ယေဝိယေပွၽ်ပေႃထိုင်လိုၶ်ႁၵ်လွင်လိုၶ်သိပ်မွ်မၢႆးယၵ်
လိုင်ၶၵ်လႃယွံႁၶ်ႁိတ်ပွႃမၢႆၶေၶ်ၶၵ်လႃပေၢႆမၢႆ ၁၂ တုၵ်ၶေၶ်တႃယၵ်လင်လႃ
ယယ်ႁျၽ်ထိုၵ်ဢၵ်ၶိုၵ်မၢႆ ၁၂ တုၵ်ၶေၶ်မေတုံမေႁူင်သွ်ၶံမိလ်ၶံမၶ်မၽ်ယိတ်
ယႃၽ်မိယႃၽ်ၵျေႃလေးသေယၵ်လင်ပင်ယိတ်ႁွင်ဢၵ်ၶၢႆဝၶ်ႁုၶ်မိုင်သင်ရေသၢႆး
ႁၢႆမီးၶွ်ၶေၶ်ဢိုင်ယွင်တုၵ်ႁၵ်ပိုင်ၶေၶ်မၢႆးႁွတ်ယၵ်ပေႃဝၢႆထိုင်ႁင်ၶံရၶေႃမိ
တေႃထိုင်တိင်ၶိုၶ်ၶေၶ်လေယွံႁၶ်တင်သိင်ပိင်ႁၶ်ၽိၶ်ၶိုၵ်မၢႆၶေၶ်ႁပ်
ၽိၶ်လိုလ်တင်ၶံလၵ်ၶၵ်ၶေၶ်ယူတင်ၶိုၶ်ပေႃဝၢႆဢမျၢႆးတင်လႃလိုၵ်ၶေၶ်လိ
ယူယိင်ယူလႃမေႁိုၶ်မေယေမေႁင်မေမႃယူယိင်ယူလႃလိၽ်ယွ်ႁၢႆမီးတင်လႃယွံ
ႁၶ်မၵ်လၵ်ၶေၢႆယၵ်။ တုၵ်လၵ်ယႃမြူၵ်လၢႆးၶၵ်ၶေၶ်လင်ပၵ်ယႃႆတိလ်ၶၵ်လိုၵ်
ဢၶ်တႃဝႃႁၢႆမီးမွတ်မုတ်ယၵ်လင်ၶၵ်ႁုၶ်ယူယိင်ယူလႃလိၽ်ယွ်ယုၵ်ယွ်မေယွ်
ႁေႃဢံဝၢႆလင်တိၽ်ႁံတိၽ်ႁျင်ဢၢႆတံမဢၵ်ႁၶ်ၶွၶ်လိုလ်ႁၶ်တင်သိင်ယၵ်
ပေႃထိုင်တိင်ၶိုၶ်ပွႃမၢႆၶၵ်ၶေၶ်လင်သုတ်လင်ဝႃလင်ၶိုၶ်မိုၵ်ႁွၢႆႁၢႆတိၶ်ႁိုၶ်
ၶၵ်ယူၶေၶ်ႁူႁေႃႁူႁုၶ်တင်သိင်တင်မုတ်ယၵ်ဢေႃၶေင်ႁၢႆထုင်လံဢၶ်ၽိၶ်
ၶိုၵ်မၢႆလေလႃၶံပွႃမၢႆၶွ်လိုၶ်ႁၵ်လိုၶ်သိပ်ၶေၶ်လိုင်သံဝၢႆၶွ်ၶေၶ်မိုင်ၽိင်တုင်
ဢၶ်မိုင်ယွင်လုင်ၶေၶ်ႁေႃလႃႁိတ်ထႃၶံႁၶ်ႁူမိုင်ၶေႃ ၢ်ယၵ်ဝၶ်မိုင်လွ်သေဢံ
ဝၢႆပေႃဝၢႆတုၵ်မြူၵ်လၢႆးၶၵ်ၶေၶ်ပိၶ်ႁုၶ်မျူၵ်လိုၵ်လေၶၢႆဝၶ်ႁုၶ်မိုင်ၶၵ်လွ်
ႁေႃသံပိၶ်ႁုၶ်မျူၵ်လိုၵ်ၶၵ်ၶေၶ်လိုင်လႃၽိၶ်ၶိုၵ်မၢႆလႃၶံပွႃမၢႆလႃႁိတ်လႃ
ႁျင်လိုၵ်ၶေင်မျူၵ်မၢႆၶေၶ်ၶိုၶ်ႁၶ်ႁူမိုင်ႁူပိင်တင်သိင်တင်မုတ်ယၵ်ဢေႃ။

